

TUDOR MUȘATESCU

SCRIERI

* * * * *
+ * * *

TEATRU SCURT
FANTEZII ȘI REALITĂȚI
SCRISORI GĂSITE (Epistole vesele}

EDITURA MINERVA
București — 1990

N O T Ă

Tudor Mușatescu și-a risipit cu generozitate harul, neglindindu-se nici o clipă la construirea propriului „edificiu”, merit să-l fixeze pentru posteritate. Multilateralitatea talentului său i-a permis să se exprime într-o largă paletă de mijloace literare, care acoperă o zonă ce include dramaturgia, teatrul scurt, romanul, schița, aforismul, traduceri și localizări — unele concurând cu originalul de la care s-a pornit — librete de operetă, spectacole de revistă, cuplete, scenarii de film, scheciuri, chiar și scenarii pentru spectacole de circ.

Numeroasele reviste și publicații la care a colaborat, sau pe care le-a condus — singur ori împreună cu alți scriitori — stau mărturie acestei afirmații, găzduind în paginile lor „porția” de umor pregătită cititorilor și semnată cu pseudonim sau cu numele adevărat.

Virtuțile creației sale dramatice l-au fixat demult alături de marile personalități ale genului. Pe lângă verva dialogului, definirea caracterelor — nu numai prin comportament dar mai ales prin limbaj — apetitul pentru poantă, plăcerea jocului de cuvinte, a calamburului, trebuie menționat și faptul că scriitorul a introdus în teatrul său scurt un personaj cu totul nou — obiectul din inventarul cotidian — anticipând ceea ce mai târziu a impus teatral absurdului. Relația om-obiect i-a permis lui Tudor Mușatescu să dea noi dimensiuni și adâncimi demersului critic.

Caracterul mai puțin vitriolant al verbului său, aciditatea mai „diluată” nu trebuie în nici un caz interpretate ca o slăbiciune, ca o aprobare, pînă la un punct, a unor stări de lucruri, ca o înclinație spre facilitate sau frivolitate. Această critică „lirică” este o proiecție firească a sensibilității și structurii sale.

Cînd a criticat — și chiar cînd a ridiculizat — Tudor Mușatescu a făcut-o cu blîndețe, dintr-o infinită dragoste față de om și cu o imensă încredere în natura sa perfectibilă: „Eu fac parte dintre scriitorii care n-au scris pentru sertarele lor și nici n-au trăit în turnuri de fildeș... Eu am trăit pe Pămînt și am scris pentru oameni, pentru locuitorii lui.”

Superbă profesiune de credință, ce nu îngăduie nici un comentariu întregitor și pe care, prin întreaga sa activitate literară, scriitorul a confirmat-o întru totul.

Prezentul volum vine să completeze imaginea personalității complexe a lui Tudor Mușatescu și cuprinde o selecție dintr-o altă arie tematică a variatei sale creații literare, grupată de autorul însuși sub forma unor proiecte editoriale pe care nu le-a mai dus la bun sfârșit.

Materialul a fost organizat în trei secțiuni:

1. *Teatru scurt*

Titlurilor din volumul *Teatru la domiciliu* (1944), le-au fost adăugate piesa într-un act *Ca-n filme*, scenariul operetei *Hanul cu dragoste* și scenariul radiofonic *D-ale lui Păcală*.

2. *Fantezii și realități (Schite)*

Încă din anul 1945, Tudor Mușatescu anunța un voiam cu acest titlu. Autorul a revăzut, operînd numeroase modificări, un impresionant număr de schițe. Între timp, unele au fost reeditate sub genericul *Ale vieții valuri*, celelalte rămînînd în sumarul volumului proiectat, în urma unei lecturi selective, o parte dintre acestea se publică în prezentul volum.

3. *Scrisori găsite (Epistole vesele)*

O selecție din textele umoristice, pregătite de autor, cu intenția de a fi publicate într-un volum independent.

La transcrierea textului au fost respectate normele ortografice în vigoare.

TRAIAN RADU

•Mg.!

TEATRU SCURT

TEATRU LA DOMICILIU

„REMINISCENȚE DIN TRECUT”

(Dramă conjugală)

PERSOANELE:

MIȘU RADIAN
GABY, soția lui

Acțiunea se petrece în holul lor, pe la cinci după-masă. Afară plouă foarte poetic (după părerea lui Gaby) și foarte parșiv (după opinia lui Mișu), care e plecat după treburi, în oraș.

Gaby (fiind singură acasă și plictisită) umblînd în bibliotecă să caute „ceva de citit”, a găsit un pachet de scrisori din tinerețe. Adică, mai exact, de acum șapte ani, cînd era nemăritată cu Radian. S-a așezat în fotoliu și cu mîinile curioase a desfăcut pachetul de scrisori din legătura de panglică roz-defunct.

Una cîte una, scrisorile și-au deschis — sub ochii ei sentimentali — paginile decolorate de trecerea anilor.

Mișu (*intrînd*): Bonjur, măicuță...

Gaby (*tresare și ridică ochii de pe scrisoarea pe care o citea*):
Borijur... Ce? Te-ai și întors? (*Face un gest să adune scrisorile împrăștiate în jurul ei.*)

Mișu (*observă scrisorile*): Ce sînt alea?

Gaby: Care? (*Face pe nedumerita.*)

Mișu: Scrisorile. (*E cuprins, deodată, de-o bănuială. Se întunecă la față și vocea i se alterează.*)

Gaby (*vrea să lege scrisorile la loc, în pachet*).

Mișu (*gelos*): Ale cui sînt scrisorile?

Gaby (*simplu*): Ale mele...

Mișu: De la cine sînt? (*Se apropie congestionat.*)

Gaby: Ce te privește?

Mișu: Cum să nu mă privească? (*Categoric.*) Dă-le încoace!

Gaby (*le ascunde la spate*): Nu vreau. ..

Mișu (*crescendo*): Dă-le încoace. N-auzi? Vreau să văd de la cine sînt.

Gaby: Cu ce drept?

Mișu: Sînt bărbatul tău.

Gaby: Ei și? Scrisorile astea le am dinainte de a mă mărita cu tine. Sînt scrisorile mele de fată.. -

Mișu: Cu atît mai mult vreau să le văd... Cînd ne-ara logodit, mi-ai spus că ai ars toate scrisorile pe care le aveai.

Gaby: Numai pe astea le-am păstrat.

Mișu: Da? Sînt și mai curios, atunci... înseamnă că au o importanță specială... (*Vrea să i le ia ca sila.*)

Gaby (*și le apără*): Nu pune mina pe mine, că te zgîrîi!

Mișu (*îi sucește mina și izbutește să ia una din scrisori. Pe cea pe care o citea Gaby, la intrarea lui în casă*): Dacă nu vrei de voie...

Gaby (*își sărută locul de unde a strins-o*): Uite ce mi-ai făcut!... (*îi arată o vinătaie pe care o are de opt zile pe braț.*)

Mișu (*desface scrisoarea și începe să citească*): „Stimată domnișoară,
De trei zile, de cînd am avut fericirea să vă-ntilnesc pe calea vieții mele...

Gaby: Mișule!... Nu e frumos ce faci... Asta e mai mult decît indiscreție. E necuviință!

Mișu: Nu mă întrerupe, te rog. (*Citește mai departe.*) ... sufletul meu s-a umplut de-o fericire care m-a făcut să-mi pierd uzul rațiunii. (*Aparte.*) Auzi! Uzul rațiunii! Țsta trebuie să fi fost băiat de prăvălie, d-ăia de-ai lui Caragiale. (*Gaby se uită la el supărată. Mișu reia lectura scrisorii.*) Acuma, cînd vă scriu, un ceas bate, în noapte, trei... Pe masa mea de lucru lumina pîlpîie încet... (*Lui Gaby.*) N-avea nici lumină electrică în casă... (*Reia cititul.*) Afară plouă și e vînt, și frig, și ploaie... Un ciine urlă în noapte, în grădina tristă o cucuvea cîntă. (*Lui Gaby.*) Mare șmecher, domnule! Cucuvăile nu cîntă pe ploaie, să le tai. (*Gaby surîde. Mișu citește mai departe.*) Mă simt trist, singur și pustiu, așa cum numai marele Eminescu trebuie să se fi simțit, atunci cînd a scris nemuritoarele lui versuri: «Dormi, iubito, dormi în pace. N-am venit să-ți turbur somnul.»¹¹

șk.' Gaby (*surîde mai accentuat*).

...; Mișu (*lui Gaby*): Cum ai putut, dragă, să primești scrisori de la analfabeți d-ăștia? (*Competent.*) „Dormi, iubito, dormi în pace”, știe o lume întreagă că e de Coșbuc— (*Vrea să întoarcă pagina scrisorii.*)

y Gaby (*repede*): Mișule!... Nu! Te rogî... Nu te uita de la cine e. Astea sînt secretele mele de tinerețe... Nu mi le profana...

Mișu: E, asta e! (*Întoarce pagina scrisorii.*) Vreau să văd și eu cine e imbecilul care a putut să-ți scrie asemenea ineptii.

Gaby: Mișule!... Nu!... Te rog!...

- Mișu (*n-o bagă în seamă și începe să citească finalul scrisorii*): Mina mi-a amorțit pe toc. Ploaia cade afară mereu. Lumina se stinge ca un muribund... E ceasul patru dimineața. Nu vă mai rețin... Al dumnea-voastră pe veci, Mișu Radian". (*Rămîne tablou.*)

Gaby (*satisfăcută*): E? Ai văzut cine era imbecilul?

Mișu: Da! Eu! (*Ca să scape din încurcătură.*) Ca să vezi și tu, dragă, cum tîmpește dragostea pe om... (*După un timp, observînd surîsul lui Gaby.*) Și mă mir... să-ți spun drept! Eu nu m-am culcat niciodată în viața mea la patru dimineața...

Gaby: Va să zică, m-ai mințit în scrisoare.

Mișu (*convins*): Siigur...

Gaby: Da?

Mișu (*incintat de șmecheria lui de atunci*): Te cred... Cum era sa stau ca nebunul pînă la patru dimineața și să-ți scriu ție scrisori... Le scriam ziua...

Gaby (*gîndindu-se la ceva*): Ah! Dacă aș fi știut eu că nu cîntă cucuvăile pe ploaie!...

Mișu: Ce-ai fi făcut? Ai fi rîs de mine?

Gaby: Nuuu... Dar nu ți-aș mai fi scris nici eu... Că și eu ți-am scris, în trei-patru scrisori, că aud cîntînd cucuvăile în ploaie...

Mișu: Dar cu urlatul cîinelui te-am tăiat!... Mai mult au urlat cîinii în scrisorile mele...

Gaby: Și tu crezi că era adevărat cînd îți scriam că găsesc păianjeni seara... „Soir-espoir”?... Și nici cu balul n-a fost adevărat...

Mișu: Care bal?

Gaby: Țla la care ți-am scris că s-a amoretat un inginer de mine și m-a cerut. Nici n-am fost.

Mișu (*sincer*): Nu-mi aduc aminte, dragă!...

Gaby: Cum nu ți-aduci aminte? Nu mi-ai scris că dăfcă mă mărit cu inginerul, te-mpuști?

Mișu: Eu? N-am pus mina pe revolver în viața mea...

Gaby: Păi, atuncea, ce țineai la tîmplă cînd îmi spuneai că — de dorul meu — ești gata să-i apeși trăgaciul?

Mișu: Tocul, ce să țiiu!

Gaby: Va să zică, tot ce mi-ai scris a fost minciună?

Mișu: Tot! Afară de un singur lucru... Că te iubeam.,.

Gaby: Și eu tot așa. (*Poetică.*) Eu cred, Mișule, că dragostea fără minciuni ar fi ca o noapte de vară fără stele.

Mișu (*convins și filozofic*): Așa e, dragă... De-aia singurul adevăr în dragoste e minciuna...

Gaby (*stringe scrisorile la loc, în pachet*).

Mișu (*cu ochii spre scrisori*): Poți să le pui pe foc! Acum nu mai sînt bune de nimic.

Gaby: Ba da... De citit, citeodată, cînd plouă afară... (*Cu un suris.*) Și ce convinsă eram pe vremea aia... ca ai stil!...

SPIRITISM

(Dramă ocultă în 3 ședințe)

EL-, cîrn
 EA. cu nasui în vînt
 CELĂLALT, nas roman
 UN PAHAR DE CRISTAL cu gura în jos*

Un salonaș, cu draperii grele la uși și ferestre. În mijloc, o masă rotundă „fără cuie”, pe care este scris, în circumferință, alfabetul. Pe masă, se află paharul de cristal, cu gura în jos.

EL, EA și CELĂLALT stau în jurul mesei, cu degetele arătătoare lipite, solemn, de fundul paharului.

Notă pentru regie: EL are unghiile boante, și murdare, CELĂLALT lunguiete și lăcuite proaspăt. Ea în loc de unghii, are niște măceșe coapte.

Cortina se ridică pe la nouă și jumătate seara. În încăperea este numai o lumină discretă, ce vine de la veioza care se află aprinsă sub un portret.

ȘEDINȚA I

Cîteva minute după ridicarea cortinei, cei trei așteaptă, immobili, să se miște paharul.

Ea (*casă discret*): Astă-seară, spiritul n-are chef de vorbă.

EI (*cu mare convingere*): Trebuie să fie obosit...

Celălalt (*spiritual*): Trăim într-o epocă în care toate spiritele sînt obosite... Pînă și cele de pe lumea cealaltă.

E1 (*grav*): Fiindcă prea s-au apucat mulți de spiritism și le freacă de dimineața plnă seara. (*Competent.*) Or, spiritul, nefiind corp, trebuie cu atît mai mult menajat... (*Către Pahar, pe un ton foarte politicos.*) Rog, spirite, dacă se poate, ceva mai repede...

Ea (*cu „pointă”*): Ți-e teamă că întîrzi de la club?

El (*cu reproș*): Cred că nu e momentul să-mi faci scene de gelozie... (*Către celălalt*): Ascultă-mă pe mine, *mon cher!* Să nu te însori niciodată. (*Către Pahar*). Rog, spirite, dacă ești mata gentil, dă nițel mai fugulița.

E a: Fac prinsoare pe ce vrei, c-astă-seară nu putem ține ședință.

Celălalt: N-avem spirit...

E a (*retrăgându-și degetul de pe Pahar*): Și mi-a amorțit și degetul, de când îl ții întins... (*Către El*). Na!... Sărută-mi-l, să-mi treacă... (*îi întinde degetul spre gură*).

E l (*îi respinge degetul, cu o nutră ultragiată*): Fii serioasă, dragă! Acuma facem spiritism...

E a (*către Celălalt*): Atunci, sărută-mi-l tu, dacă el nu vrea... (*îi întinde degetul*).

Celălalt (*îi sărută degetul, cucernic*).

E a: A fost bun?

Celălalt (*cu o privire, arhiplină de înțelesuri*): Delicios!... (*Către El*). Sîc! (*îi dă cu sîc, copilărește*).

E l (*atent la Pahar*): Vax!... Pune mai bine degetul la loc, c-a-nceput să miște... (*Privește la pahar*).

E a (*punînd degetul la loc, pe pahar*): Unde vezi tu că mișcă? Zău, dragă, de cînd ai început să faci spiritism, ai si vedenii...

El (*ironic*): Da, vedenii destul de palpabile... Decîndam început să fac spiritism, ciștiș regulat ia cărți, la club... (*Cu un surîs superior*). Aseară am avut o vedenie de vreo 150.000 de lei... (*Confidențial, către Celălalt*). Astă-seară dă Cristorian un banc... A vîndut recolta de la moșie... Așa că... înțelegi?... Mline s-ar putea să avem o mașină nouă la scară. (*Către Pahar, reluînd tonul afabil*). Rog, spirite, dacă ești drăguț, spune-ne numai dacă ești dispus să stai de vorbă cu noi astă-seară? ...(*Către cei doi*). Liniște... Mișcă... (*Paharului*). Ca să știm, spirite... să nu te mai deranjăm, dacă n-ai mata dispoziție... Așa că, spune-ne, te rog, da, sau ba? Albă, ori neagră?...

E a (*privește, cu înțeles, spre Celălalt. Privirile lor se întilnesc și se înțeleg într-o clipă. Paharul începe să se miște ușor pe masă*).

E l (*emoționat*): Vorbește! (*Către Pahar*). Rog, spirite, spune-ne dacă vrei să vorbești cu noi...

Paharul (*mișcînda-se, la literele respective*): Da!

El (*Paharului*): Mulțumesc!... Mulțumesc foarte mult!

E a: Pe cine ai chemat?

E l: Pe Ludovic al XIV-lea, că era cel mai mare cartofor din Evul Mediu...

E a: Mai bine îl chemai pe nenea Mitică, săracul, că era și trișor... (*Către Celălalt*). Nenea Mitică ăsta e un unchi al lui, care a pierdut de cinci ori, aceeași moșie, la Monte-Carlo.

E l: Ce, se compară Mitică cu Ludovic al XIV-lea, la cărți? Asta a fost rege!

Celălalt (*făcînd pe prostul*): Bine trebuie să fi știut românește, Ludovic al XIV-lea, dacă n-a uitat nici pînă acuma!

El (*erudit*): Spiritele, *mon cher*, vorbesc toate limbile... (*După o reflecție*). Sînt poliglote de limbi... Eu, de exemplu, am vorbit și cu Brahma Putra, la ședința pe care am făcut-o săptămîna trecută, la Iași, la familia Solticărescu... (*Minunat*). Și-avea accent moldovenesc, dom'le!

E a: Cine, frate?

E l: Brahma Putra!... Zeul Indiei \ (*Serios*). Dar nu mai chem zeii, că în seara aia m-am curățat la pocher, că m-am luat după gura lui și-am jucat numai în cacialma... Și Solticărescu mi le-a plătit pe toate... (*Devine solemn*). Sssttt! Mișcă...

Paharul (*începe să miște, fără direcție precisă*).

El (*Paharului*): Astă-seară n-aș vrea să vă obosesc prea mult, Spirite!...

E a (*încet*): Zi-i majestate, să nu-l jignești.

E l: La spirite nu există clasă socială... (*Către Pahar*). Am însă un banc serios la Club... C-a venit Cristorian de la moșie... Știți... Cristorian de la Măicănești... A vîndut recolta... Și-aș vrea să știu, dragă Spirite, dacă să joc, sau să nu joc...

Paharul (*luînd-o din loc*): Joacă!... Joacă!

El (*radios*): Mersi!... Nu c-nevoie să-mi spuneți de două ori... Și-aș mai avea de pus numai o întrebare... O ultimă întrebare și-am terminat...

Paharul (*același joc*): Pune-o...

E l: La un caz, dac-o fi, să trag peste cinci?

Paharul (*o ia la trap, pe masă*): Trage!

E l: Foarte mulțumesc de sfat, Spirite dragă... Dar să joc înainte, sau după douăsprezece noaptea?

Paharul: Și înainte și după...

El (*frecîndu-și miinile fericit*): Ah! De cînd îl pasc eu pe Cristorian ăsta!-.. Din douăzeci de vagoane de grîu pe care le-a vîndut, mîine n-o să mai aibă cu ce să-și cumpere un corn... (*Paharului.*) Mulțumesc încă o dată, dragă Spirite, pentru gentilețe, și noapte bună. (*Se ridică de la masă.*) Eu, copilași, am plecat la datorie...

E a: Dar sa nu stai tîrziu, te rog...

E l: Păi tu n-ai auzit ce mi-a spus Ludovic? Să joc și înainte și după douăsprezece... Așa că tu să nu m-aștepti devreme. (*Ca s-o îmbuneze.*) Și, mîine de dimineață, cînd te deștepti din somn, cine știe, poate găsești un automobil nou pe măsuta de noapte... *Nash-ul* ala alb, care îți place ție...

Celălalt: Asta, dacă o să-și găsească și Cristorian..! nașul.

•El (*rîde fals*): Ha!... Ha!... Bună!... Bună! Atunci, copii, noapte bună... *Își sărută soția repede, pe frunte, și strînge mina jovial Celuilalt.*) Tu mai rămîi, nu?

Celălalt: Da, mai rămîn cHeva minute...

E l: Foarte bine faci... Pa! (*Iese grăbit.*)

ȘEDINȚA A II-A

Au trecut zece minute de la plecarea soțului.

E a (*distrată, împinge paharul pe masă*).

Celălalt (*urmărește literele în fața cărora se oprește Paharul*).

Paharul: îmi pare foarte bine c-ai rămas să-mi ții de urît. (*Se oprește.*)

Celălalt (*împinge, larîndul lui, Paharul. Ea îl urmărește cum circulă pe masă.*)

Paharul: Dar miel!... Nici nu știi ce fericit sint că sîntem citeva clipe singuri... (*Paharul se oprește.*)

E a (*pune Paharul în mișcare.*)

Paharul: De ce te uiți așa la mine? (*Se oprește.*)

Celălalt (*același joc*): Fiindcă mi-ești dragă.

E a (*împurpurată de emoție, împinge Paharul repede*).

Paharul: Serios? (*Se oprește.*)

Celălalt (*împinge Paharul*): Jur...

E a (*repetă jocul cu Paharul*): Ce juri?

Celălalt (*ia mina de pe Pahar și o privește, cald și adine, în ochi*): Jur că te iubesc... (*îi prinde mina.*)

E a (*lăsîndu-și mina mîngîiată*): Mă iubești? De cînd?

Celălalt: De la prima ședință de spiritism...

E a (*privindu-l în ochi*): Și eu, tot așa...

Celălalt: Dragostea mea... (*O ia în brațe cu putere și cu patimă.*) Dragostea mea... (*începe s-o sărute.*)

E a (*topindu-se în brațele lui*): Iubitule... (*își lipește buzele de ale lui.*)

Paharul (*începe să alerge singur, ca nebunul, pe masă*): Stingeți veioza că-mi plesnește cristalul de rușine. (*Cortina cade repede.*)

ȘEDINȚA A II-A

Ora cinci dimineața. In salonaș nu mai e nimeni. Paharul a dispărut de pe masă. El intră, pășind în vîrfurile picioarelor.. Aprinde lumina. Are un aer încinlat, de om care a găsit un pol pe jos. Se vede că de colo că a cîștigat la Club. Vrînd să treacă înspre dormitor, observă o scrisoare pe masă. Își pune ochelarii, vede că îi e adresată lui, o desface mirat și citește:

„Mișule,

Inima mea nu-ți măi aparține. Divorțez. Consimt totul dinainte. Am plecat cu Nicușor să ne plimbăm dragostea la Veneția..

El (*aparte*): Ca Georges Sand cu Lamartine!... Mizerabilii! (*Observă că scrisoarea are un post-scriptum. Citește.*)

„P.S. Am luat cu noi paharul de pe masa de spiritism. El a fost făuritorul fericirii noastre și va fi, de acum înainte, fetișul ei.

Adio,

Lcha."

El (*încremenit*): Canaliile!... Canaliile!... Canaliile!... (*începe să urle.*) Mi-au furat paharul!... Mi-au furat paharul!... Am să-i dau în judecată!... (*Cade leșinat pe un scaun. Tabloul se desprinde din cuiși-i cade în cap.*)

Cortina

NOCTURNĂ

Interiorul unei garsoniere de „domn singur”. Garsoniera se compune dintr-o cameră mare (studio), un vestibulaș și baie. Atât ușa d3 la baie, cit și cea interioară, dinspre vestibul, se află deschise, astfel ca și lucrurile aflătoare acolo să poată lua parte la discuție.

E ceasul două jumătate noaptea și e întuneric complet. Stăpînul nu e acasă.

SCENĂ UNICĂ (În felul ei)

C e a s u l (de pe birou): Tic-tac !... Tictac!... Tic-tac!...

P e r n a (de pe divan): Mai tictaci odată din gură, că nu pot dormi.

C e a s u l (Pernei): Lasă c-o să dormi mîine, de-or să-ți meargă fulgii... Cînd te-o scutura femeia care vine să facă curat.

U n A c d e c r a v a t ă c u p e r l ă (Ceasului): Nu fii așa înțepat la vorbă cu domnișoara.

U n S c a u n ' ^ c u l u i J: Tu nu te băga, că nu e pernă de ace.

A c u l (Scaunului, făcînd pe moldoveanul): Șăzighinișor, măi, că amu întru-n tini.

U n F o t o l i u (Scaunului, arătînd Acul): Dacă nu-l iei de urechi! Lasă-I să latre.

U n C ă ț e l d e p o r ț e l a n (de pe o etajeră): Mă căl-casi pe coadă..

A c u l (Cățelului, arătînd, cu dispreț, cele patru picioare ale scaunului): Patruped, ce să-i faci?

U n J u r n a l (de pe birou, Ceasului, confidențial, arătînd Cățelul de porțelan): Știi că sîrmosul ăsta e semit? Am citit pe el că-l cheamă Rosen-Thall.

C e a s u l (cu admirație, Jurnalului): Toate le știi și tu!

U n M o n o c l u (observînd conversația dintre Ceas și Jurnal): Dar ce citești acolo, ceasule?

C e a s u l (privind titlul Jurnalului): Timpul, că Vremea nu mai apare.

A c u l : Te uiți dacă nu te-a dat și pe tine la „Mica Publicitate”, să te vîndă?

C a l e n d a r u l (de pe birou): Apropo de vlnzâre.' în cîte sîntem azi?

M o n o c l u l (uitindu-se la el): Dar ce-ai orbul găinilor? în 12 februarie, nu vezi ?

S c a u n u l : Pe ce stil?

A c u l (Scaunului): Empire. Ca și tine.

C a l e n d a r u l : Mîine avem de plătit chiria.

A c u l : Iară mă fac turist. îmi iau perla în spate și mă urc pe Muntele de Pietate.

O P o l i ț ă n o u ă (de pe birou): Protestez!

A c u l : Bine faci, fetiço, ca să te obișnuiești...

P o l i ț a (Acului): Cu ce?

A c u l : Cu protestele!

P e r l a : Nu cred să i se întîmple una ca asta.

A c u l : Eu i-am atras atenția de-acum patru zile, să aibă grijă, mîine, pentru chirie.

C e a s u l : Păcat de stăpînul ăsta al nostru, că n-are noțiunea timpului... „Autrement, c'est un charmant gargon.”

A c u l ; Dar de ce amesteci românește cu franțuzește ?

C e a s u l : Fiindcă așa mă exprim eu. în două limbi. Sînt poliglot.

S c a u n u l (Fotoliului): Ce a zis că e?

F o t o l i u l (Scaunului): Poliglot. Dar minte. E „Roskopf-Patent”. Nu vezi că are și clopot la git, ca vacile?...

A c u l (care a auzit conversația dintre Scaun și Fotoliu): O să vă plesnească drodurile de deșteptăciune, fraților.

F o t o l i u l (Acului, cu dispreț): Taci, mă, nepot de undreă.

A c u l (înțepat): Nici măcar să te cîrpsc nu meriți!

C a l e n d a r u l : Lăsați, domnilor, chestiile personale. Ce ne facem mîine de chirie ?

P o l i ț a : îî fac eu rost de zece mii de lei.

C a l e n d a r u l : Cine-ți girează ?

S t i l o u l : Eu!... Imit perfect toate semnăturile.

C o v o r u l : Oh, Doamne! O să ajungem la Parchet.

C e a s u l : Am o idee ! îî fac eu rost de bani într-o secundă. Hai să-l însurăm!

Oglinda: Nu văd cu cine...
 Ceasul: Cu fata proprietarului...
 Jurnalul: Perfect. Îți dau însă o „ultimă informație”.
 Proprietarul n-are nici o fată...
 Acul (*Ceasului*): Prin urmare...
 Jurnalul: Are numai un băiat. Prin urmare, nu e nimic de făcut.
 Scui pătoarea: Ptiu!
 Scaunul: Eu am altă idee! Că sint cu scaun la cap.
 Ceasul: Care?
 Scaunul: Să stăm la un loc.
 Acul: Greată îmi e, cind mobilele bune fac spirite proaste.
 Ceasul (*Acului, pricind spre Scaun*): „// n'a pasd'Empire sur lui!...”
 Divanul: Stați! Am găsit! Noaptea asta scoatem toată lumea ploșnițele pe cfr^ le avem... Din cauza asta, el o să viseze toată noaptea ploșnițe.
 Ceasul: Ei și?
 Divanul: Cum „ei și”? Voi nu știți că cine visează ploșnițe, se umple de bani. O să plătească chiria...
 Acul: Prea e cusută cu ață albă.
 Fotoliul (*Divanului*): Scîrț! Vorbiși, de te prăpădiși... Singura soluție să faci rost de bani, tot la ea este. (*Privește Polița.*)
 Stiloul: În ceea ce mă privește, eu sînt gata. Semnez și pe Ford, dacă e nevoie.
 Acul: „Le Style c'est Vhomme"! Vorba lui Buffon.
 Ceasul: Atunci, să nu mai pierdem vremea. (*începe să bată iarăși.*) Tic... Tic... Tic...
 Perna: Ce tic are și ăsta, enervant!
 Acul (*către ceilalți, arătînd Perna*): S-a întors cu monograma la noi.
 Perna (*Acului*): Ei și tu, ce te-nfigi?
 (Se aude o cheie în broască.)
 Ușa: Ssstt!... Vine...
 (*Toată lumea tace și ascultă spre ușă-*)
 Oglinda: Parcă vad că vine iară cu chef!...
 Ușa: Mă enervează cu cheia de mă scoate din țîțîni. Nu nimereste să deschidă niciodată.
 iUn Vas de flori: Și cu mine ce are. în fiecare noapte vrea să mă spargă.
 Scaunul: Și pe mine mă lovește. ...

(*L'șa se deschide și stăpînul garsonierei intră, urmînd o cucoană între două vîrste. E, într-adevăr, cu chef.*)

Cucoana între două vîrste: Ce drăguț e la tine!
 El: Hm! Ca la „domn singur”...
 Cucoana între două vîrste: Și cit plătești tu aici?
 El: Opt mii de lei pe lună. Miine, chiar, trebuie să plătesc chiria și n-am disponibil.
 Cucoana între două vîrste: Ce-ți mai trebuie disponibil, cînd mă ai pe mine? Te-mprumut eu cu cit vrei. Mă iubești?
 El (*ca un disperat*): La nebunie. -.
 Ceasul (*discret, Jurnalului*): Asta n-o știi!
 Jurnalul (*doct*): Să crezi tu... Citește'-mă la „Mica Publicitate”... (*Citează.*) „Doamnă, între două vîrste, bogată, doresc cunoștință domn tînăr, simpatic, fizic plăcut, lipsit de mijloace.”
 Ceasul (*filosofic*): Și noi ne mai făceam singe rău de geaba... Tot omul, șefule, e mai deștept ca mobilierul... Aia e!...
 Un Pește de porțelan (*Cățelului de Ungă el, făcîndu-i cu cotul și arătînd pe cucoana între doua vîrste, care se sărută cu stăpînul casei*): Ai noștri ca brazilii!...

Cortina

FEMEIA

(Basm, pentru oamenii mari)

PERSOANELE : NINI și DAN

Semne particulare: Sînt căsătoriți din dragoste

ACTUL I

Cînd s-au căsătorit, n-au avut lună de miere, pentru motivul binecuvîntat că mierea se consumase cu o lună înainte. Poate că asta I a determinat pe Dan, într-o oarecare măsură, să-și însele nevasta, cu toate femeile care au binevoit să-i dea concursul pentru aceasta.

NINI, în cele șase luni de căsnicie, a știut întotdeauna că e înșelată. Că n-a știut cu cine, asta n-a supărat-o prea mult. Sensibilitatea ei de barometru a făcut-o totuși să nădăjduiască, permanent, într-o schimbare certă a temperaturii conjugale. Dar lucrul cel mai interesant în căsnicia lor e faptul că amîndoi — dincolo de orice considerații — se iubesc totuși nebunește.

O SCENĂ OARECARE

De exemplu:

FV i n i: Mă iubești?

D a n: Te ador.

N i n i: Știu...

D a n: Dacă știi, de ce mă mai întrebi?

N i n i: Ca să te aud spunînd...

D a n: Dar tu mă iubești?

N i n i: Vezi că și tu mă întrebi?

D a n: Sigur, ca să te aud repetîndu-mi...

Totuși, scenele de felul acesta nu l-au împiedecat pe Dan să-și continue, impetuos, seria aventurilor extraconjugale. Și, pentru că atunci cînd e vorba să-și readucă pe bărbați la sinul lor, femeile

4f.;

ou idei extraordinare, Nini a imaginat un plan de luptă. Planul lui Nini a fost următorul; De trei luni de zile a început să-i scrie lui Dan scrisori de dragoste, ca din partea unei admiratoare necunoscute.

Treptat, Dan a început să iubească pe aceea care îi scria, cu regularitate, scrisori poetice pasionale. A început să-i răspundă și el la „Poște-Restante” și, în acest fel, legăturile lor de dragoste, la distanță, au mers atît de departe, încît, în ultima ei scrisoare, admiratoarea lui Dan a consimțit să-i acorde o înfîlnire „în carne și oase”.

Această intîlnire a fost fixată, în actul al doilea, în grasoniera pe care Dan o are în oraș, rezervată, exclusiv, InUlnirilor galante.

ULTIMA SCENĂ A ACTULUI ÎNTÎI

D a n (*nervos*): Te rog să nu insiști. Astă-seară trebuie să plec în oraș...

N i n i (*prefăcută*): Și nici măcar nu vrei să cinezi cu mine?

D a n (*ca să scape*): Păi nu-ți spusei că mă duc la un banchet?

N i n i (*pisăloagă*): A! La un banchet?... Ia-mă și pe mine la banchetul ăsta.

D a n (*încurcat*): Sigur... aș putea să te iau... cu cea mai mare plăcere... Tu știi că eu, totdeauna... însă... să vezi... ăsta e un banchet politic... Sînt numai bărbați politici... Așa că... înțelegi tu... îmi pare rău, dar nu se poate...

N i n i: (*cuminte*): Și pe la cît ai să te întorci acasă?

D a n (*vesel că „s-a făcut”*): Devreme! Devreme de tot... Dar să nu mă aștepți... Tu ești obosită... Să te culci...

N i n i (*tandră*): Nu te neliniști... Am să citesc pînă mi se face somn.

D a n (*cu elan*): Atunci, la revedere. (*O sărută repede și dispare.*)

ACTUL II

Garsoniera lui Dan. Lux de circumstanță și mobilier strict necesar. Pe măsută, lingă unicul divan, sînt flori și băuturi cu efect sigur. Cu urechea ațintită, copoiește, Dan urmărește toate zgomotele străzii.

In sfârșit, se aud pașii cei aflL de așteptați. O bătaie ușoară în ușă, apoi intră Nini, de nerecunoscut in toaleta excentrică și sub mască.

SCENA I

Este o scenă mulă, pentru că amindui se privesc un timp, fără să poată articula un cuvânt, din cauza emoției. Apoi începe:

SCENA A II-A

Dan (exuberant, îi scoate mantoul, pălăria și mănușile.)

Nini (brusc): Masca, nu... Masca nu vreau să mi-o scol.

Dan (șmecher): De ce? Vreau să te văd. Să-ți văd ochii, gura...

Nini (categoric): Nu! Dacă stăruiești să-mi scot masca, plec.

Dan (șiret): Unde?

Nini (dulce): De unde am venit...

O pauză. Nini s-a așezat. Dan, stinjenit, simțindu-se privii prin găurile măștii și neputind să facă la fel, recurge la supremul argument, pentru a o decide să se aclimatizeze cu situația: o tratează cu un cocktail-

Nini (strîmbîndu-se): Ce e asta?

Dan (părintește): O băutură bună, bună de tot.

Nini (suav): Cum îi zice?

Dan (încercînd să pronunțe corect englezește): Cocteil!...

Nini (același joc): Și se bea?

Dan: Firește,.. E o băutură modernă... Place mult. femeilor...

Nini (privindu-l în ochi): Și femeilor cinstite?

Dan: Toate femeile sînt cinstite, cînd iubesc...

Nini: Unde ai citit prostia asta?

Dan: N-am citit-o nicăieri...

Nini: Iartă-mă... Nu mi-aș fi închipuit să fie o cugetare proprie...

Dan (cu oarecare calm): De ce vrei să mă descurajezi?.. (Surîde, mulțumit de ce a zis.) Mai bine gustă cocktailul..

Nini (bea): In sănătatea dumitale... (După ce a golit paharul.) Băutura dumitale e într-adevăr bună... Mai bună decît cugetarea...

Dan (iarăși prost inspirat): Și mai bună decît dumneata!

Nini: De unde știi cum sînt eu?

Dan: Din scrisorile pe care mi le-ai scris.

Nini (cu regret, simplu): Acolo sîntem amîndoi mai buni... (Rănrine pe gînduri, ca și cum ar privi portretul unei mătuși defuncte, căreia îi seamănă.)

SCENA MARE

Dan o lasă să se gîndească, avînd grijă să-i umple, discret, paharul. Apoi se așază pe un taburet, in fața ei.

Dan: Cine ești?

Nini (clar): O femeie care te iubește.

Dan: O femeie care iubește nu se ascunde sub mască.. -

Nini (înger): Sufletul meu te iubește și masca nu te poate împiedica să-l vezi...

Dan (opărit): Vrei o țigară?

Nini (sincer): Mersi, nu fumez... (După o clipă) Desigur, toate femeile care au trecut înaintea mea pe aici, care au stat pe locul unde stau eu, care au băut din același pahar, băutura miraculoasă pe care mi-ai dat-o și mie, toate, toate fumau.

Dan (statistic): Nu toate.

Nini (ca însăși): Au venit multe femei aici?

Dan (luîndu-i mina): De ce mă întrebî?

Nini: Din curiozitate.

Dan (Schopenhauer): în viața unui bărbat, femeile trec așa cum trec pasagerii într-un hotel!

Nini (cu o tresărire): Atît de multe?

Dan: Depinde de bărbat...

Nini: De ele nu depinde niciodată?

Dan (gafă): De vreme ce vin aici, nu mai depinde de ele...

Nini: Nu ti s-a întîmplat niciodată ca o femeie să vină aici numai pentru ea și pentru dumneata nu?

Dan (se căznește să priceapă): Poftim?

Nini (rar): Nu ți s-a întîmplat niciodată să primești aici o femeie care (ezită și roșește sub mască) să vină... degeaba?...

Dan (*amuzat*): Eu n-am cunoscut decît femeii normale...
(*Rîde singur, pină ce observă că Nini nu e amuzată deloc.*) Mai bine să vorbim despre altceva.

Nini (*n-are nici un interes*): Nu, să vorbim de ele...
Ce le spui cînd vin aici?

Dan (*plictisit*): Fiecare mă întrebă ca dumneata. Cu fiecare trebuie să vorbesc, totdeauna, despre celelalte...
E o tristețe prima vizită a unei femei în garsoniera unui bărbat...

Nini: Dar celelalte vizite? Următoarele?

Dan: Răsplătesc tristețea celei dintîi...

Nini: Toate femeile, care au venit aici, au fost amantele dumitale?

Dan (*net*): Toate.

Nini (*duș*): Eu n-am să fiu niciodată...

Dan (*pepoziție*): Atunci, ce cauți aici?

Nini (*atac*): Ce cauți? M-aș fi așteptat să știi! Te cauți pe „tine”... Caut iubirea din scrisorile noastre... Iubirea din cărți și din suflete...

Dan (*contraatac*): Atunci, nu trebuia să consimți să vii aici. Trebuia să-mi dai înțînire sub un tei, într-o grădină publică, Într-un palat de cleștar, sau pe un drum prevăzut cu lună și cu toate cele de rigoare... Aici s-au topit în spațiu numai parfumuri vinovate, s-au fanat iubiri cu durata unui pahar de șampanie. Aici nu s-a explicat niciodată nimic, fiind vorba numai de lucruri dinainte înțelese. (*Observă că în găurile măștii lui Nini lucesc lacrimi.*) Aici nu s-a plins niciodată, pentru că sufletele au rămas la ușă, ca niște” cățeluși indezirabili.

Nini: Eu mi-am adus sufletul cu mine... (*Se ridică să plece.*)

Dan (*îi taie drumul*): Iartă-mă!...

Nini (*dreaptă*): De ce?

Dan (*încurcat*): Pentru tot ce-am spus.

Nini: Dar n-ai spus nimic, care să nu fie perfect adevărat... Vinovată sînt eu, pentru că am venit „aici”...

Dan: Ca să-mi dovedești că nu ești supărată, mai rămîi puțin...

Nini: Fie! (*Se reazăz.*) Mai dă-mi un pahar de cocteil... (*Dan o servește.*) Și o țigară... (*Același joc.*)

Dan (*se reazăz Ungă ea*): Scoate-ți masca... Te rog! Vreau să-ți văd ochii.

Nini: Nu... Nu stărui.

Dan: De ce?

Nini: Poate că fața mea e respingătoare... Poate că am un defect mare, pe care vreau să-l ascund...

Dan: Minți... Minți... Oricum ai fi, te iubesc.

Nini: Mă iubești?

Dan: O știi prea bine... Scrisorile mele ți-au spus-o de atîtea ori... Ți-au spus-o mai bine decît mine... și m-ai crezut...,

Nini (*cu emoție*): De ce îți înșeli nevasta?

Dan (*rămîne încremenit*): Ești prima femeie care îmi pune întrebarea asta...

Nini (*ferm*): Răspunde-mi.

Dan (*sincer*): Nu m-am întrebat niciodată.

Nini: O iubești?

Dan (*convins*): O ador...

Nini (*suride*): Ne iubești pe amîndouă la fel?

Dan (*încurcat*): Nu... pe ea o iubesc dincolo de voi toate...

Nini: Știe?

Dan: Știe...

Niiii: Atunci?

Dan (*serios*): O înșel ca să-i pot fi credincios...

Nini (*amuzată*): Și asta e tot originală?

Dan (*grav*): Tot...

Nini: Dar dacă ar face și ea la fel?

Dan (*ochi mari*): Aș ucide-o...

Nini: Unde e logica?

Dan: în sufletul ei... Ea mă iartă, pentru că mă înțelege. Eu n-aș ierta-o, pentru același motiv...

Nini: Temperamente deosebite?

Dan: Ai ghicit.

Nini: Gîndește-te puțin. (*îi pune mina pe părșilmîngîie.*)
Gîndește-te că astă-seară, acum, la ora asta, în timp ce noi sîntem aici, în timp ce „tu” ești într-o garsonieră pe care ea n-o cunoaște, gata să cazi la picioarele mele, în aceeași clipă, ea, într-o garsonieră pe care n-o cunoști, ar aștepta să-i cadă la picioare un bărbat care o dorește cum mă dorești tu...

Dan (*cutremurat*): Taci... Taci...

Nini (*blînd*): Gîndește-te... (*îl mîngie mai apăsător, cu mina caldă, pasionată, tulburătoare.*)

Dan: Nini n-ar fi în stare să facă asta niciodată.

Nini: ... Nini o cheamă?

Dan: Nini! Nu-ți place?

Nini: Ba da... Aș fi vrut să mă cheme și pe mine așa...

Dan (*revenindu-și*): Dar pe Line, masca mea romantică, cum te cheamă?

Nini (*încurcată*): Oricum vrei să-mi zici. .. Fă-mi un nume din inițialele tuturor iubitelor tale... Un nume nou, ciudat, pe care să mi-l dai numai mie... (*Dan surîde.*)
Ți-e teamă c-o să iasă prea lung?

Dan (*calm*): Nu mai țin minte nici unul din numîle lor. . .
Le-am uitat. . .

Nini (*apropiindu-se de el*): Și n-ai să ți le mai aduci aminte niciodată?

Dan (*iți ia mîinile*): Am să încerc...

Nini (*iși reazămă capul pe umărul lui*): Si ai să te mulțumești cu noi două?

Dan (*ca prin vis*): Cu voi două?

Nini: Cu Nini și cu mine. . .

Dan: Da ...

Ntî. cu un gest scurt, îi dă capul pe spate, își ridică o clipămasca și-l sărută apăsător pe buze. . . Dan o prinde în brațe, să-i smulgă masca, dar Nini îl oprește brusc.

Nini: Nu!... Masca să nu-mi ceri s-o scot niciodată... Iubește-mă așa, sau deloc... Iubește o femeie fără cap și, dacă o să ți se pară prea puțin, imaginează capul lui Nini deasupra. Așa, ne vei iubi pe amîndouă, fără să ne supărăm că ne înșeli... reciproc.

ACTUL III

Nini a ieșit, după un ceas, din garsoniera lui Din, l. UinJa-1 zlpicit transfigurat. L-a făcut să jure că va pleca după o jumătate de ceas în urma ei și, ajunsă acasă, în câteva secunde și-a aruncat rochia, masca și s-a lungit pe un divan, c-o carte în mînă, la lumina obișnuită aveiozei.,.

După cîtva timp, intră Dan. Are figura lui obișnuită, nițel obosită.

Nini (*după ce și-a primit sărutarea obișnuită, pe frunte*):

Ai venit așa de repede? A fost frumos la banchet?

Dan (*grăbit să se culce, ca să poată visa în voie*): Plictiseală, ca la orice banchet politic...

Nini (*privindu-l cu atenție*): Pari foarte obosit...

Dan (*ca să scape*): Am ținut un discurs lung. Poate din cauza asta.

Nini: Frumos?

Dan: Nu știu... Nu prea eram inspirat... Dar tu de ce nu dormi?

Nini: Citeam... M-am antrenat.

Dan: Draga de ea! (*iți ia capul în mîiniși o privește lung.*)
Draga de ea...

Nini: Ce te uiți așa la mine?

Dan: Nu te-am privit de mult cu atenție... (*Aproape vesel.*) Te-ai făcut mai frumoasă, Nini!...

Nini: Și mă iubești?

Dan: Te ador... Te ador... (*O sărută.*)

Nini: Știu... Știu... Acum știu sigur...

Dan: Acum?

Nini: Totdeauna am știut. Acum însă știu mai bine ca întotdeauna...

Dan: De ce?

Nini: Mă privește! (*Și fericită că Dan o înșală cu ea însăși, se lasă pe brațul lui, rizînd ușor spre public, pînă ce cade cortina.*)

„BROWNING”
(Dramă de buzunar)

PERSOANELE:

EL, (cincizeci de ani, bătuți pe muche)
EA (douăzeci)
EA (douăzeci și opt, neîmpliniți)
UN REVOLVER

SCENA ÎNTÂI ȘI ULTIMA

La ridicarea cortinei, EA abia a avut timpul să îmbrace o pijama oarecare peste categorica sa goliciune. EL, cu părul vîlvoi (la figurat, fiindcă e chel), ține în mina întinsă tragic către EA un prea frumos „Browning” de buzunar.

Pe scenă s-a transportat de Ia recuzita teatrului mult fum de țigară și un parfum specific de păcat asudat. Pe fereastra rămasă deschisă din neglijență, cu un minut înainte de ridicarea cortinei, a dispărut, într-un salt liric (ca inginerul Zacobini din tunul său zburător], un tip tînăr și bine făcut.

Orice spectator deștept trebuie să priceapă că EL e bărbatul EI, iar tipul care a sărit pe fereastră e, ca să zicem așa, pronumele LUI conjugal. (Acest soi de pronume, pentru bărbat este pronume personal iar pentru femeie pronume posesiv.)

Și mai trebuie să priceapă că EL, întorcîndu-se pe neașteptate la domiciliu, a surprins-o pe EA cu PRONUMELE, care, firește, li ținea locul.

De aceea, cînd cortina s-a ridicat bine, EA tremură ca o coardă ruptă tocmai cînd cînta mai frumos, iar EL spumegă, inundat de sudoare.

REVOLVERUL stă în mîna LUI, mic, curățel și jovial ca un reporter de gazetă-revolver. în fața unui fapt divers.

Un minut mare de tăcere. Nimeni nu se clintește. Se aude tramvaiul 14 trecînd pe sub ferestre...

- vi-i El (*răcnind*): Te a-sa-si-nez...
- "" Ea (*cu cocea alterată*): Iartă-mă!...
- El (*revoltat, ca o zi de lucru în Mexic*): Să te iert? *Jamrnais de la cie*, Messalino!...
- Revolverul (*confidențial, către EL*): Nu mă mai strînge așa, ca mă-nfierbînt...
- El (*apropiindu-se de ea, inchizitorial*): Te bănuiam demult... prevedeam mai dinainte... presimteam dinainte...
- Revolverul (*același joc*): Dacă mă iubești, nu mai face pleonasme.
- El (*continuînd din ce în ce mai furios*): Știam înaintea dumitale că ai să mă înșeli... Prea erai cinstită, demimondene ...
- Ea (*modestă*): Oh!... Exagerezi!
- El (*surîzîndu-și sieși, cu admirație*): Ei bine, am fost mai șmecher decît ți-ai închipuit dumneata. M-am prefăcut că plec la moșie, ca să te încerc, să te probez. M-am întors de la gară liniștit... Am venit cu tramvaiul, atit eram de sigur că ai să mă înșeli. Și așa a și fost... Nici n-ai așteptat să ies bine pe ușă și i-ai dat drumul ăluia din dulap...
- Ea: Minți! Minți ca un nerușinat...
- El: Mint eu?
- Ea: Minți... Nu era în dulap... Era pe balcon.
- El (*încereînd să urle*): Ești cinică? Da? Bun! Pregătește-te să expiri. ...
- Ea: Iartă-mă! Iartă-mă! Nu te mai înșel niciodată!
- El (*cu supremă ironie*): Niciodată fără soț! Știm noi... cunoaștem noi jurămintele femeilor... (*Declamînd erudit și disprețuitor*):
- Ale femeii jurămintele,
De-i măritată sau duduie,
Să nu le dai nici o crezare,
Căci astăzi sînt și mîne nu e.
- Ea (*se preface că plînge*): Iartă-mă!... Dacă te-oi mai înșela, îți dau voie să mă omori...
- El: Nu-mi trebuie voia dumitale... Fă-ți ultima rugăciune... Timpul e bani... în genunchi!... în genunchi, viperă, în fața mea! (*Poruncitor*) închină-te!... :

Ea (*îngrozită și docilă se așază In genunchi și își împreună
mlinile pentru rugăciune, ca puilul de prepeliță din nu-
vela domnului Brătescu-Voinești. Rămasă liberă, pija-
maua se desface, dezgolindu-i pieptul*):

înger, ingerășul meu.
Roagă-te la Dumnezeu
Pentru sufletelul meu...

(*Izbucnește în plîns.*) Iartă-mă!... Iartă-mă!... Nu
mă chinui!...

El (*neînduplecat*): Continuă mai departe.

Revolverul (*către EL*): Iară pleonasme, nene?...

Ea (*cuvioasă, ca o lavă cu colivă*):

Totdeauna fii cu mine
Și mă-nvață să fac bine...

El (*cu profundă silă*): Nu ruga îngerii să te învețe să faci
porcării. . .

Ea (*urmărindu-și gîndul*): Dă revolverul încolo, ca să pot
să îți jur că nu te mai înșel niciodată.

El (*atent, deodată, la pijamaua întredeschisă*): Vorbe, ma-
dam!

Revolverul (*în secret*): Spune-i să-și încheie pijamaua
la piept, că iau foc...

El (*începînd să privească, uman, sinii albi și familiari*):
încheie-ți pijamaua, că ești indecentă. Cel puțin ai
curajul să mori demn. (*După o gîndire.*) Ori îți închipui
că mă poți face să te grațiez cu asemenea tertipuri
obscene?

Ea (*observînd că vocea lui a devenit mai puțin autoritară,
cu un gest — ca un salt de pisică — își aruncă "pijamaua
și rămîne goală*): Haide! Omoară-mă! Impușcă-mă!

El (*aparte*): Fir-ai a dracului să fii!

Revolverul (*confidențial*): Strînge-mă, șefule, că-ți
cad din mînă.

Ea (*rugătoare*): Haide! Fie-ți milă!... Nu-mi prelungi
chinul!... Omoară-mă mai repede, că la cinci am
treabă în oraș.

El: Ce, crezi că mi-e frică de tine să te omor?

Ea: Omoară-mă! . . .

El: Nu-ți permit să-mi dai dumneata ordine mie. Fac ce
vreau. . . Nu vreau să te împușc, și gata! . . .

Ea (*dulce*): Mi-e indiferent!... Fă-mi ce vrei!...

v',. El (*reintrînd în furii*): Vrei să mă îmbeți cu apă rece?
J;

(*Strînge tare revolverul.*) Eu nu iert pe nimeni... în
ziua cînd te-am luat, ți-am spus neted: în clipa cînd
mă vei înșela, te voi omorî. M-ai înșelat, te omor.
V (*îndreaptă revolverul asupra ei.*)

Ea (*îngrozită*): Cel puțin, împuşca-mă în picior, ca să nu
mă desfigurezi...

El: Nu... Te-mpuşc în gură, în gura cu care ai mințit.
-: (*Se repede ca un leu la EA.*)

Ea (*joacă ultima carte și închide gura. Apoi se năpustește
la EL. Se încinge o luptă crincenă, piept la piepturi.-
Se aud treptat vorbe din ce în ce mai neînțelese, apoi
un zgomot de corpuri căzute în virtutea legii gravitații
universale*).

Revolverul (*care, între timp, a căzut pe covor, în vir-
tutea aceleiași legi*): Nenorocită femeie!... Dacă ai-fi
știut tu că nici măcar nu sînt încărcat, nu ți-ai mai
fi cerut iertare în felul ăsta.

POEZIE

(Piesă conjugală}

PERSONAJELE acestei drame conjugale suit patru si anume: M m e Ă , DIDONA, IONEL și APARATUL DE RADIO din sufragerie.

Mitică e bărbatul Didonei. In primul rînd, e chel, apoi, e în vîrstă și tn papuci de meșină.

Didona e tînără, oxigenată și romanțioasă.

Ionel e vărul primar al Didonei. Are șase clase de liceu și vocea tn schimbare... Scrie, de cîțiva ani de zile, poezii „moderniste”.

Aparatul de radio e clandestin.

Acțiunea se petrece la nouă seara, după cină, în salonașul de lîngă sufragerie, acasă la Mitică.

Mitică stă lungit pe canapea și citește comunicatele de pe fronturi, In gazeta de seară.

Didona, pe un fotoliu, alături, brodează o față de masă pentru șase persoane.

Ionel, pe un scaun în fața ei, își roade atent o unghie.

Un camion-automobil trece pe stradă, făcînd să zornăie paharele nespălate, strînse pe bufet.

Ionel (care, după cum am spus, in afară de elev de liceu mai e și poet, are impresia că aude clopoței de la Minovici, agitați de degetele aeriene ale vîntului. De aceea, închide ochii pe jumătate și zice, privind poetic pe Didona): Ah!

Didona: Ce?

Ionel: N-auzi? Ascultă!..

Didona: Ce, frate? (Ciulește imediat urechea ei mică și ageră, de foxterier.)

Ionel (trecîndu-și mina prin plete): N-ai impresia că noaptea își scătură clopoței de la git, ca o vițelușă speriată?

Mitică (care aude totdeauna tot ce se vorbește în jurul lui): Ia paharele de pe bufet, dragă!... Vezi de treabă! Cum o să intre vaci la noi în sufragerie?

Didona (jenată de lipsa de înțelegere a soțului aruncă lui Ionel o privire plină de admirație): Splendidă imagine! Apropo! Ai mai scris ceva nou, Ionele?

Ionel (care încă dintr-a patra scrie versuri inspirate de Didona): Da, am scris azi-noapte o poemă.

Didona (competentă): In ce gen e?

Ionel (modest): Mallarme. (Exact nu știe cine a fost „ăsta”. Dar avînd în vedere că nici ceilalți nu știu...)

Mitică (din insulele Filipine): Mai bine ți-ai vedea de carte, ascultă-mă pe mine. Cu poeziile... nu mai iei tu bacalaureatul.

Didona (cu reproș, soțului): De ce vrei tu totdeauna să-l descurajezi? Dacă i-a dat Dumnezeu talent, de ce să-l neglijeze? Mai bine poate sa ajungă cineva in viață, cu un pic de talent, decît cu diplome. (Binevoitoare și protectoare, către Ionel.) Cum îi zice, dragă, poemei?

Ionel (privind-o discret): „Zorile trupului”.

Didona (strîngîndu-și cu un gest reflex reverele capotului): Admirabil titlu.

Mitică: Cum, mă? Zorile cui?

Ionel (cu demnitate profesională): Ale trupului, nene Mitică.

Mitică: Ce trup, mă? Al cui trup? Ce trup?

Ionel: Al nimănu! precis, nene Mitică. Vorbesc în general. Am plecat, de la ideea că ființa omenească are și ea zorile ei, amiaza ei, amurgul ei... Asta e prima poemă din ciclu.

Mitică (lasă jurnalul): Păi tu ai fason să scrii bucăți de astea, mă? Ce știi tu despre subiectul ăsta? Astea sînt subiecte să le scriem noi, oamenii în toată firea, care am trecut și prin ciur și prin dîrmon.

Didona: Vezi-ți dragă, de jurnal și lasă-ne-n pace. Tu, proză! Altceva mai știi? (Lui Ionel.) Ai poema la tine?

Ionel (știind sigur c-o are): Nu cred... să văd. (Se caută în buzunarul de la piept, deși știe că are poezia în cel de la spate.)

Didona: Aș vrea să mi-o citești și mie.

Ionel: Cu plăcere, dacă oi găsi-o. (*Scoate poezia.*) Ara găsit-o.

Didona: E, bravo! Ia ziJ...

Ionel desface manuscrisul și tușește deasupra lui ca un bolnav de pleurizie seacă.

Mitică: E lungă?

Didona: Ce te privește? N-ai decît să n-ascuți. (*Lui Ionel.*) Citește, dragă, și lasă-I în pace pe nen-to.

Ionel (*care n-așteaptă decît să-și citească opera, maitușește puțin și începe, cu vocea lui în schimbare*):

„Zorile trupului
Strune albastre — precum sfori
întinse, nervii
Au cîntat ia mine cerbii.”

Mitica (*indignat*): Unde-ai mai auzit tu cerbi cîntînd, mă caraghiosule?!

Didona: Mitică, isprăvește! Te rog nu mă enerva. Lasă-raă s-ascult... Mi-ai stricat toată atmosfera, cu întreruperile astea idioate. (*Lui Ionel, rugătoare.*) Fii drăguț, Ionele, și zi de Ia început, că m-a enervat ăsta.

Ionel (*supus, reia lectura*):

„...Strune albastre — precum sfori
întinse, nervii
Au cîntat în mine cerbii.”

Mitică (*bufnind pentru el*): Poftim —

Ionel:

„Apoi s-au răsucit și s-au tîrît treji,
Cum lujere-tinere de vrej.”

Mitică (*se ridică, dezgustat*): Ehe, băietele! Ține minte vorba mea. Cine face versuri de-astea cu vrejuri, n-are cap, are dovleac. Mă duc dincolo, că mă enervezi. Citiți sănătoși.

Ionel (*ultragi*): Dacă dumneata nu pricepi poezia modernă, nene Mitică, nu înseamnă că trebuie să mă insultîți în casa dumată. (*își strînge poemul ghemotoc, își ia pălăria și se repede spre ușă.*) îmi pare rău, Didona, dar eu nu mai calc pe la tine prin casă. O să-ți citesc cînd vii pe la noi... (*Iese, cu toate rugămintele Didonei, trîntind ușa cu putere. Nu pe cea de la sufragerie, ci tocmai pe cea de jos, de la ieșire.*)

Didona (*tremurînd de furie*): E? Ești mulțumit?

Mitică (*se apără prin contraatac*): Atîta pagubă dacă s-a supărat! Auzi colo, un mucos să vie și să-mi citească mie — om însurat — poezii cu cerbi? El să mă-nvețe pe mine ce e aia poezie, care n-a luat notă mai mare de patru la română, de cînd e? Păi voi îmi vorbiți mie de poezie? Nimic nu mi-a plăcut mai mult pe lumea asta decît versurile, că știi bine că era să fac și conservatorul. Dar cu o condiție, dragă. Să fie versuri, nu vrejuri de dovleac! Ehe! Cînd eram ca el, este adevărat, nu scriam porcării de-astea, dar, în schimb, îl știam pe Eminescu din scoarță în scoarță, pe dinafară. Cine mai declama ca mine *El Zorab*, de exemplu? î^l^tăiam și pe Nottara, saracu'. Aia zic și eu poezie. Ala cal, draga mea!... Și cînd vine Pașa și înjunghie calul, ți se strînge carnea pe tine. E tot ce poate să fie mai frumos ca simțire. (*îmbătat de propria-i elocință.*)

„La Pașa vine un arab
Cu ochii stinși, cu graiul slab?”

(*Se încurcă.*)

„Să-mi dai o mie de țechini
Căci trei copii de foame-mi mor...
Și-i joc în frîu și-i las în trap.”

(*încurcîndu-se din ce în ce.*) Stai nițel, cum dracu' vine aici? (*Se gîndește concentrat, mormăind versurile.*)
A! **Dai...** (*Declamînd.*)

„...Și cade mortul cal!”

Didona (*scoasă din sărite*): Taci, nu mai profana! Nu vezi că nu știi ce vorbești? După ce te-am luat așa cum te-am luat și mi-ai mîncat tot ce-am avut mai bun pe lume — sufletul, zestrea și zilele — lasă-mi cel puțin partea de poezie care mi-a mai rămas de la mama, Dumnezeu s-o ierte, că scria și ea versuri, cînd întîrzia tata la chefuri. (*începînd să plîngă.*) Cum am putut, Doamne, să fiu atît de oarbă și să-mi leg viața, eu, o ființă atît de idealistă, cu o bestie ca tine? (*își strînge lucrul furioasă și, cînd să iasă, se oprește în ușă, dreaptă și categorică.*) Astă-seară te culci aici, pe canapea, să știi. (*Trîntește ușa și iese.*)

Mitică (se uită lung după ea): Fiv-ar poezia modernistă a dracului să vă fie!... (E indignat.) Auzi? Să-mi stric eu liniștea din casă pentru toate trăznăile de pe lumea asta... (Ca să se calmeze, se duce la aparatul de radio și-l pune în funcțiune... E tocmai semnalul unei pauze.)

Vocea spicheritei, după o clipă: Radio București... la Universitatea radio se vor citi versuri din poezii moderniști români...

(Restul nu se mai aude... Mitică, dintr-un singur pumn, scoate aparatul din funcțiune.)

C o r t i n a

VILEGIATURA

(Piesă pentru stagiuni de vară)

PERSOANELE (obișnuite):

**BĂRBATUL,
SOȚIA
TIPUL EI
TIPESA LUI**

Toți la. un loc au 120 de ani, din care — bineînțeles — femeile au numai 20 și bărbații 100.

A C T U L I

Scena reprezintă un dormitor, într-o casă cumsecade, din București, în încăperea e foarte cald, deși ferestrele, toate, sînt acoperite cu coli noi de hîrtie albastră.

Peste tot (pe pat, pe mese, pe dulapuri, pe sacune, pe jos) sînt teancuri de rufe călcate proaspăt, haine și rochii întinse pe umerase, articole de toaletă, neîncepute (în ambalaje intacte, cum au venit de la drogherie), ghete bărbătești și pantofi de damă, pe calapoduri, precum și numeroase pălării de ambe sexe.

în planul I (dreapta) se vede un cufăr mare de pai, deschis, în fața căruia stă BĂRBATUL, în cămașă de zefir, fără guler și cu mînele suflecate. Poartă pantaloni de dril vechi și din colțul gurii suge, cu seriozitate, un muc de țigară stinsă.

în plinul I (stînga) se vede alt cufăr mare (de piele), deschis, în fața căruia stă SOȚIA, într-un capot de „nansuc”. subțire, curevele desfăcute conjugal, deasupra sinilor. în picioarele goale, poartă — cu toată grija posibilă — o pereche de papuci de casă bărbătești, cu tocurile vinete...

între amîndouă cuferele, adică exact în mijlocul scenei, se află «n scaun pe care doarme, cu spatele la onor public, un cățel alb, cu fundă roșie la zgardă.

La ridicarea cortinei, atît BĂRBATUL cît și SOȚIA privesc fix în fundul cuferelor respective.

Bărbatul (*cavernos*): Unde dracu' mi-oi fi pus mașina de ras?

Soția (*jet-d'eau*): Ce mă întrebi pe mine? Mai binete-ai deranja să-mi cauți teancul meu de batiste...

Bărbatul (*același joc*): Unde dracu' am pus-o? N-ai trîntit, cumva, tu, ceva peste ea?

Soția: Lasă mașina și caută-mi batistele... Am umblat ' cu ele adineaori, cînd ți-am ales batistele tale.

Bărbatul (*se preface că începe să caute batistele*): Să-mi aduci aminte să nu-mi uit bretelele și butonii...

Soția: Ai vorbit să vie'mașina și să mă ia la opt fix?

Bărbatul: Cînd ajungi tu la Constanța?

Soția: Mîine dimineață.

Bărbatul (*fiindcă, întîmplător, a ajuns lingă ea*): Și-mi scrii?

Soția: Imediat ce ajung. Tu o să primești scrisoarea la Sinaia...

Bărbatul: Îți răspund imediat...

Soția: Asta ți-ar mai trebui, să nu-mi răspunzi la toate scrisorile. Ba chiar, fiindcă tu ești bărbat, trebuie să-mi răspunzi de două ori la fiecare scrisoare de-a mea.

Bărbatul: O să mă coste mărcile mai mult decît restaurantul.

Soția (*statistic*): Mănîncă și tu numai o dată pe zi... Eu știu numai un singur lucru. Dacă nu-mi scrii, te-nșel...

Bărbatul: Tu, pe mine?

Soția: Nu ești gelos?

Bărbatul: Habar n-am! Ți-am spus-o odată pentru totdeauna, în ziua cînd te prind că mă-nșeli, te omor imediat. (*Strivind o muscă cu palma, pe un colț de mobilă*.) Ca pe o muscă.

Soția: Dar dacă o să mă înșeli tu, eu ce să-ți fac?

Bărbatul: Treaba ta. Nu vreau să te influențez...

Soția: Știi ce ți-aș face? Te-aș tăia bucățele-bucățele și te-aș face dovlecei umpluți.

Bărbatul: Te lauzi, tu n-ai știut să faci dovlecei umpluți, în viața ta.

Soția: ' înșală-mă tu, și o să vezi!... Ai o ocazie foarte bună... Tot te duci acuma singur la Sinaia.

Bărbatul: N-are haz să te înșel cînd sînt singur. Gustul * e să te-nșel cînd o să fiu cu tine la un loc...

\ Soția (*cu jumătate glas*): De ce nu mergi și tu la Constanța cu mine?

at ul: Să fie ai dracului de doctori! Parcă e un făcut. De cîte ori un menaj tînăr vrea să plece la băi, doctorii trimit pe bărbat la munte și pe nevastă la mare. Fac într-adins, să-i despartă...

Soția (*cu erudiție*): Canibali, micule, canibali...

• Bărbatul: Luna asta, pe care o petrec fără tine, la ^ Sinaia, o să fie un chin...

_, Soția: Și eu o să plîng toată ziua în port, la Constanța, de dorul tău, ca o geamandură.

Bărbatul (*grav*): Să porți ochelari de soare, să nu te vadă lumea cu ochii plînși.

Soția: Și tu, să te bărbierești în fiecare zi, micule, să nu pari trist... (*Vrea să-l sărute, dar se oprește*.) Uite bretelele tale...

Bărbatul: Unde le vezi?

Soția: Uite colo, la nasul tău... lîngă mașina de ras, sub teancul meu de batiste.

ACTUL AL II-IEA

Scena reprezintă o cameră de hotel, la Constanța, cu veaere spre mare. Sînt orele trei din noapte. Bineînțeles, se aude geamandura și se ~ vede clipind farul din port. Eventual, dacă directorul de scenă crede de cuviință, pot trece — în zare — și două-trei vapoare de pasageri (fiindcă sînt luminate), spre Constantinopol.

în fața oglinzii de la șifonier, SOȚIA se dezbracă, cu gesturi orientale, întîrziate — intenționat — în amănuntele intime ale acestei «perații».

Pe un fotoliu, alături, TIPUL fumează gînditor, privind cu interes CUM îi cade scrumul țigării pe reverele de mătase ale smochingului.

Soția (*cirip-cirip*): Uite-uite!... îți cade scrumul pe haină...

Tipul (*din alte lumi*): Azi i-ai scris iarăși cerbului, la Sinaia?

Soția (*înșepenind cu mina pe jartieră*): Te rog să fii cuviincios cu bărbatul meu.

Tipul (*acru*): Vax...

Soția (*femeiește*): I-am scris, sigur că i-am scris. Îi scriu în fiecare zi...

Tipul: Și îți răspunde regulat?

Soția (*minară ca o poezie de „Zece Mai”*): Cu sfințenie! Pentru fiecare scrisoare de-a mea primesc două de-ale lui. Nici nu știi cum mă iubește, săracul!... Mă adoră!... Mă divinizează. Dacă ar ști că eu am venit la mare numai ca să pot fi cu tine, ca să-l pot înșela în liniște, mar omorî. (*Strivește o muscă cu palma.*) Uite, ca p-asta. A trebuit să-i fac doctorului un cadou de douzeci de mii de lei, plus alte atenții, ca să-l conving să-i spuie soțului meu că are nevoie de munte, de aer, de brazi... Altminteri, s-ar fi ținut după mine ia mare... Și toate astea le-am făcut numai pentru tine... ingratule.

Tipul (*intre somn și viață*): Așa sinteți voi femeile!... Niște glște... .

Soția (*holbată*): Ce zici?

Tipul (*egal*): Nimic!.. - Cuget. ^

Soția: Cu cine vorbeai?

Tipul: Singur.

Soția (*nedumerită*): Dar ce-ai astă-seară? Parcă nu ești în toate mințile.

Tipul: În nici un caz, nu mi le-am pierdut din cauza ta... Tu...

Soția (*repede*): Eu?... Ce sînt eu?

Tipul (*ca să scape*): Parcă tu nu știi ce ești?

Soția (*superior*): Știu... Vezi bine că știu... Sînt o proastă, asta sînt.

Tipul: Ei, vezi?

Soția: Te rog să schimbi tonul ăsta impertinent. Cu mine ori vorbești cum trebuie, ori...

Tipul: Ori?'

Soția: Plec. (*Imediat ce pronunță cuvîntul acesta, își înfige mîinile în șolduri, ea în niște cozonaci de frămîntat.*)

Tipul (*senin*): Călătorie sprincenată! Bine că a dat Dumnezeu să pricepi odată că m-ai plictisit. (*Scandeață.*) M-ai plic-ti-sit... M-ai plic-tisit... .

Soția (*încrămăște*): Te-am plictisit?

Tipul (*se ridică*): Groaznic... M-ai nenorocit... Mă sufoci... Toată ziua te ții după mine, mă pisezi, mă

urmărești... mă înnebunești. Eu am venit la mare să mă odihnesc, sa răsuflu...

Soția (*explozie*): Așa? Ieși!... Ieși imediat din camera mea... Nu vreau să te mai văd în ochi. Miine de dimineață plec la Sinaia, să nu mai aud, să nu mai văd nimic.

Tipul (*spre ușă*): Să-mi scrii, (*li face cu mina.*) Adio...

Soția (*nervi*): Canalie. excrocule, mitocanule, banditule... (*Direcția de scenă poate completa, ad libitum, seria insultelor potrivit genului teatrului, unde are loc spectacolul-*)

ACTUL AL in-LEA

La Sinaia. Terasa unei vile cu vedere spre munți. Departe, se aude un caval cîntînd un foxtrott, la o stîină, și se văd licărind focurile pădurarilor, în luminișuri. Eventual (dacă directorul de scenă crede de cuviință), pot trece și trei-patru vulturi pleșuvi, spre Predeal. Sînt orele trei noaptea. În fața lunii pline, care s-a împiedecat de-uu brad pe Piscul cîinelui, BĂRBATUL își desface leneș cravata de la smoching, în timp ce TIPESA — pe un șezlong, alături — fumează visătoare, privind cum îi cade scrumul pe reverele pijamalei.

Bărbatul (*atent*): Uite-uite... îți cade scrumul pe pijama. . .

Tipesa (*moale*): Ei, șt?

Bărbatul (*bănuitor*): Nu pari prea bine dispusă astă-seară.

Tipesa (*mai moale*): Ei, și?

Bărbatul: Mă interesează...

Tipesa (*și mai moale*): Ei, și?

Bărbatul: De altminteri, să nu crezi că n-am observat că de cîteva zile ai o atitudine foarte ciudată...

Tipesa (*moale de tot*): Ei, și?

Bărbatul (*ferm*): Mă enervezi...

Tipesa (*clei*): Ei, și?

Bărbatul (*crescendo*): Cum „ei și?” Ești datoare să-mi dai explicații.

Tipesa (*prin fumul țigării*): Taci, frate! De cînd? De unde și pînă unde?

Bărbatul (*același joc*): Și-am să te somez să mi le dai... Pentru ca să viu cu tine la Sinaia, mi-am părăsit nevasta. Am girat doctorului ei o poliță de o sută

de mii de lei, numai ca să-l pot hotărî s-o convingă că are nevoie de băi de mare, de aer sărat, de plajă, de soare, și astfel să mă scap de ea, să pot veni aici, ea s-o pot înșela cu dumneata, în liniște.

Ti p e s a (*sckimbînd un picior în locul celuilalt, în poziția de „picior peste picior“*): Așa sinteți voi, bărbații!... Niște proști.

B ă r b a t u l (*ars*): Ce zici?

Ti p e s a (*făcînd, invers, figura cu piciorul*): Nimic... Reflectez...

B ă r b a t u l (*detectiv particular*): Mi se pare că bați șaua ...

Ti p e s a (*îi taie vorba*): Crezi? (*Suride superior*). Ei bine, da! Așa e... Și mă mir cum, un om de lume ca tine, n-a putut să priceapă singur, fără ca să mai fie nevoie să i se spuie în față...

B ă r b a t u l (*sincer*): Ce să pricep? Nu pricep nimic...

Ti p e s a (*iși scutură scrumul de pe reveruri*): Să pricepi că m-ai plictisit... M-ai plictisit. Toată ziua te ții după mine, mă urmărești, mă spionezi... mă sufoci... M-ai sufocat, asta e!... Eu am venit aicea să mă odihnesc, să răsuflu, să mă reculeg...

B ă r b a t u l: Ce? îndrăznești să-mi spui mic una ca asta? Ei bine, voi lua imediat măsuri, să fii liniștită...

Ti p e s a (*i se face somn*): Ia-le, dom'le, și isprăvește...

B ă r b a t u l: Totul s-a sfîrșit între noi...

Ti p e s a: Ei, și?

B ă r b a t u l: Mîine plec la Constanța.

Ti p e s a: Ei, și?

B ă r b a t u l: Viperă, mesalînă, co...

(Direcția de scenă are libertatea de a completa, ad libitum, seria insultelor, at'îd grijă numai să se lase cortina la timp.)

ACTUL AL IV-LEA

Scena reprezintă un colț; din restaurantul Gării de Nord. La o masă 'planul I), BĂPvBATUL – care a sosit de cîteva minute de la Sinaia – capiă plecarea trenului spre Constanța și, cufundat în gînduri, bea o cafea turcească. După puțin timp, pe ușa dinspre peron intră SOȚIA — care a sosit cu un tren de la Constanța — și așteaptă să prindă legătura cu Sinaia.

Amîndoi dau cîte un țipăt de surpriză și rămîn, unul în fața celuilalt, încremeniți.

B ă r h a t u l: Tu?

So ț i a: Tu?

B ă r b a t u l: Ce cauți aici?

So ț i a: Dar tu?

B ă r b a t u l: Eu...

So ț i a: Spune-mi repede...

B ă r b a t u l: Mă duceam la Constanța... Nu mai puteam sta fără tine nici o clipă,

So ț i a: Extraordinar! Și eu veneam la Sinaia... Muream de dorul tău... Uite biletul de tren...

B ă r b a t u l: Draga mea...

So ț i a: Scumpule...

B ă r b a t u l: Cum mă iubești!

So ț i a: Cum mă iubești!

B ă r b a t u l: Cum ne iubim!

So ț i a: Cum ne iubim!

(Cuprinși de admirație mutuală, cad unul în brațele celuilalt, în timp ce un tren fluieră în gară și cortina cade, cu subînțeles.)

CRIZĂ

{Comedie gastronomică}

PERSOANELE :

DOAMNA HENKJETTE DAMIAN
LN BUCĂȚAR
O YATA IN CASA

Un interior de burghezi bogăți.

Doamna Damian, îmbrăcată într-un „deshabille”, stă la biroul său, reflectînd profund, în fața unui caiet deschis.

Este caietul său de gospodină.

AlăLuri de acest caiet & afla diferite cărți do bucătărie, precum și toate ziarele de dimineață, deschise la pagina cu „ce mîncăm azi.”

Pe un fotoliu, în imediată apropiere a doamnei Damian, doarme un cuțel pechinez, între case de cauciuc, mingi, și cățeluși de pluș.

D o a m n a D a m i a n (*iluminată de o idee, ca un lampion venețian cînd îi aprinzi luminarea pe dinăuntru*): Ah! Am găsit!... (*Face repede un număr la telefon.*) Alo? Casa VasiJiu?... Bună ziua, Roza... Aici, conîța Henriette!... Spune-i stăpînă-tei c-am sâ-i comunic ceva foarte important... Bine! Aștept. (*într-adevăr, așteaptă, pînă aude în receptor glasul prietenei sale.*) Alloooo! Bonjur, Coca. Te-am deranjat? Vaaai!... Nu ți-ai luat nici baia pînă acuma? Bine, dar e aproape prinzul, *cherie*!... Ești o leneșă teribilă!... Aaa!... Eu m-am sculat de la opt dimineața, ca să fiu de la cinci în piață... De cinci minute, abia m-am întors, sînt chiar cu pălăria pe cap. Să-ți fie rușine că ești in capot Ia ora asta... Ce-o să zică bărbatu-tău, cînd o veni la dejun și te-o găsi așa?... Eu dejunez, întotdeauna, numai în rochie de seară, ca Iordesele!... Da, apropo de dejun, tu ce mai gătești, dragă? Eu, să-ți

spun drept, nu mai știu ce să mai fac!... Siiigur că da! De cînd m-am apucat de gospodărie, îmi fac singură meniurile. Bucătarul nostru execută, și atita tot. E foarte bun, celebru chiar, dar e încăpățînat. Zice că — pînă cînd viața n-o reintra în normal și-o să găsim iarăși de toate — nu se mai amestecă in meniuri. Are chiar o formulă filosofică pe care o repetă ori de cîte ori ii lipsește ceva pentru o mîncare pe care vrea s-o facă. (*Imită pe bucătar.*) „Eu nu pot, conîța, să mă lupt fără armament!” E, cum r> să-l dau afară, dragă? Nici nu mă gîndesc!... Bucătar ca ăsta nu se găsește pe toate drumurile. (*Cu emfază.*) A fost și la „palat”... Și dacă e de justiție, ce? Nu e tot palat? A ținut restaurantul de acolo, dar a dat faliment, din cauza divorțurilor. *Parole d'honneur*, că din cauza divorțurilor! Fiindcă avocații încercau să împace părțile, la restaurant, și în fiecare zi ieșeau scandaluri, că părțile devastau vesela și își dădeau cu mîncărurile în cap. In sfîrșit!... Ce să-ți mai spun, *cherie*, e ceva nemaipomenit, cu criza asta! Nu mai găsești absolut nimic... O să murim de foame, precis. Ieri a trebuit să tăiem un curcan... Alaltăieri, abia am găsit o scîrbă de crap de opt kilograme... Noroc că azi avem un pic de carne. Am luat zece kilograme de la un clandestin. Ce să-l mai reclam, c-a făcut tot posibilul, el singur, să-l aresteze pentru sabotaj... Era în stare să dea și șperț. Cum, nu-nțelegi de ce? Dar e foarte simplu, *cherie*... Fiind închis, nu-l mai poate bănui nimenea că taie carne clandestin... Și taie nevastă-sa, în locul lui... Nu pot să-ți dau adresa, că tu nu-ți ții gura și mi-e teamă că rămînem nemîncați. Și nu mi-e de noi. Mi-e de bietul Puffy, mititelul! (*Se utiâ cu dragoste la cățel.*) Eeee și cu tine! Cum era să te chem la telefon ca să-ți vorbesc de cățel, cînd știu că al tău de-abia a avut parastasul de nouă zile? Te-am chemat ca să-mi dai și tu o idee ce să mai gătesc pentru mîine- Am căutat în toate cărțile de bucătărie și n-am găsit nimic. Daaa! M-am uitat și in ziare. ăștia însă fac meniurile fără să se gîndească că nu mai ai cu ce să le prepari... Ia, uite, de exemplu, aici... (*Ia un ziar și citește.*) „Felul I: Supă de tomate verzi, cu capete de sparanghel și funduri de anghinare”.

Auzi colo? Tomate verzi, la Crăciun, când de-abia se găsească coapte? Și capete de sparanghel? Cum o să găsești numai capete, când nu există nici restul? Despre fundurile de anghinare, ce să mai vorbim?... Dau douăzeci de mii de lei pe o anghinare, ca să-i mănânc fundul. Dar, stai să vezi! „Felul II: Kisctru cu ciuperci, sos à la Gemenceau”. De unde să iau nisctru? La Dragomir, la băcănie, mi-au spus că toți nisctri din Marea Neagră sînt minăți și fac explozie când îi pui la foc. Și ciuperci, de unde? Acuma ninge și știe și-un copil că ciupercile ies numai după ploaie. Și sos Clemenceau? În primul rînd, nu vîd de ce, oamenii politici să se amestece în toate sosurile și, al doilea, mi-a spus bucătarul nostru că sosul ăsta se face numai cu untdelemn „Puget”. Și noi n-avem decît „Sasso”. Și felul al treilea: „Vițel la tavă, cu piure de castane și salată de sezon”. Auzi, *cherie*, vițel? Mai repede găsești, la măcelar, elefant decît vițel. Și castane, de unde să iau? Că astea sînt fructe sudice și nu se mai aduc. Iar salata de sezon, poți să și mori de ris! Cum o să găsească salată de sezon, acuma, în decembrie, când sezonul este vara, cînd te duci la bai? Va să zică, nici tu nu poți să-mi dai nici o idee! Cum? Să fac găină marinată? Unde-ai mincat tu, vreodată, marinată de găină! Aaaa!... Păi spune așa, c-ai confundat!... De căprioară, cred și eu. Dar ce idee pe tine, *cherie*, să confunzi găina cu căprioara... Sigur că sînt mamifere amîndouă, dar, oricît!... Una e vînat și alta e lepidopteră. E, asta e! Unde vezi tu că vreau să fac pe culta cu tine? Eu însă, cînd nu știu ceva, nu mi-e rușine. Mă uit în *Larousse* și aflu exact. Că *Larousse* e cea mai cultă persoană din lume... Alo! Ascultă, tu! Pentru mîine am niște cotlete de porc grozave. Ce-ai zice să le fac rasol cu maioneză? Cred și eu că n-ai auzit de mîncarea asta pînă acum, fiindcă e o invenție a mea, personală... Porc cu maioneză à la Henriette. Și mai am și-un iepure... Nu, nu, nu! Nu-J fac cu măslină, că e prea banal. Îl fac rasol. Și ca desert o să spui să ne facă lapte de pasăre. Lapte avem și păsări, slavă Domnului, e cotețul plin!... Bun... Bun, *cherie*... Atunci, te las să te duci să-ți iei baia și mă chemi tu pe urmă, să mai stăm un pic

de vorbă... Pa, *cherie*!... Pa! (*începe telefonul și sună de trei ori.*)

Bucătarul (*intră*): M-ați chemat, conia?

Doamna Damian: Da, Manole! Vreau să vedem ce gătim pentru mîine... (*Cu o privire plină de subînțeleșuri.*) E ziua conașului!

Bucătarul: Da? N-am știut! De naștere sau de onomastică?

Doamna Damian: Nu! De leafă! Încasează tantiemele de la consiliu. Așa că, înțelegi tu, aș vrea să mănînce foarte bine.

Bucătarul (*„of”*): Înțeleg... Ca să fie dispus la plată.

Doamna Damian: Te-ai gîndit la ceva? La un meniu mai copios?

Bucătarul: La ce să mă gîndesc? Nu v-am spus că nu pot să lupt fără armament?

Doamna Damian: N-ai dreptate. Avem de toate, berechet!

Bucătarul: Da, nimic nu mai are gust, de cînd cu speculanții ăștia. Carnea are gust de pește, peștele de pasăre, pasărea n-are nici un gust, că e artificială, faina nu crește la copt, untul se face la fabricile de cherestea, untura are gust de săpun, untdelemnul miroase a asfalt, laptele se mulge de la cișmea, smîntîna poți să scrii cu ea pe tablă, la școală, cafeaua se face din arborele de cenușă! Pînă și piperul se fabrică din moloz vopsit. Așa că ăsta nu e armament ca să pot lupta cum trebuie.

Doamna Damian: Și totuși, pentru mîine, trebuie să-mi dai tot concursul.

Bucătarul: Eu execut tot ce-mi dați ordin... Dar de gust nu răspund.

Doamna Damian: Pentru mîine avem, mi se pare — ca provizii — o găină, cotlete de porc și un iepure. Nu e așa?

Bucătarul: Și mai avem o gîscă, două kilograme de pulpă de vițel și icrele de la crapul de alaltăieri...

Doamna Damian: Mai nimica, adică... (*După o clipă de profundă reflecție.*) Ascultă, Manole! Iepurele o fi bun împănăt cu icre de crap?

Bucătarul (*trăsnit*): Eu zic, conia, c-ar fi mai bine să împănăm icrele de crap cu iepure. Am mai fost

eu într-un loc, tot la o cocoană gospodină, și într-o zi m-a întrebat dacă știu să fac orez umplut?

Doamna Damian: Și ai știut?

Bucătarul: Am știut) Cum să nu știu? I-am spus numai să-mi găurească dumneaei boabele de orez și pe urmă le umplu eu.

Doamna Damian: Trebuie să fi fost foarte migălos...

Bucătarul: Sigur că da... că asta e mâncare chinezească și numai chinezii au răbdare să găurească boabele de orez un an, ca să le mănânce în cinci minute.

Doamna Damian: Bine de ei, că se descurcă ușor... Vorba e, ce facem noi pentru mâine?... Haide, fii băiat gentil și dă-mi o idee.

Bucătarul (cu un suris superior): O idee la grătar, cum ar veni...

Doamna Damian: A! Apropo de grătar! Poate n-ar fi rău să facem găina la grătar...

Bucătarul: Eu cred că ar fi mai bine s-o facem compot, coniață...

Crainicul (la aparatul de radio): „Concertul nostru de muzică ușoară s-a terminat... Atențiune!... (Atît dnamna Damian cîțiși bucătarul ascultă atenți la radio.) Cetățeni! Nu uitați că mâine e ziua cumpătării. Dați restul sau prisosul vostru pentru cei lipsiți de mijloace și oropsiți de soartă!...”

Doamna Damian: (veselă dintr-o dată) Manole!... Manole!... Sînt salvată. Mîine nu gătim nimic. Mîncăm numai cafea cu lapte...

Bucătarul: Și restul îl dăm la săraci?

Doamna Damian: Da de unde? Păstrăm tot pentru poimîne... Că poimîne ne vine porcul și curcanii de la țară... Am scăpat de grijă, Manole. Sînt așa de fericită, că-mi vine să te pup...

Bucătarul (cu un suris șmecher): Taman acum, de ziua cumpătării, coniață?...

Doamna Damian (care n-a fost atentă, din cauza unei inspirații „subite”): Manole!... Stai, că mi-a venit o idee... Tot avem noi o mulțime de obligații. Mîine am să invit toți prietenii la masă. La cafea cu lapte... (Se și repede la telefon, care sună însă în momentul în care vrea să ridice receptorul.) Alo! Alo! Da, Coca, eu sînt, dragă! Ce coincidență... În clipa asta, tocmai

vream să te chem la telefon... Cum? Mîine la dejun să venim la voi la masă? (Privește semnificativ spre Manole.)

i* \ *

Bucătarul (încet): Să știți, coniață, că a ascultat și coana Coca la radio.

Doamna Damian (la telefon): îmi pare rău, *cherie*, ca nu putem primi invitația asta atît de drăguță, dar avem și noi invitați. (Malițioasă.) O mulțime de invitați!...

Fata în casa: O telegramă, coniață!... (îi prezintă telegrama.)

Doamna Damian: (desface repede) Doamne... De la cine o fi? (Aruncă repede o privire pe telegramă.) E de la conașul... Ce-o fi asta? Conașul a plecat, doar, la banca, la consiliu... (Citește.) „Rog închide telefonul. Am să-ți comunic ceva. Garabet”..

C o r t i n a

TABLOUL III

11 mai — Sfinții împărați Constantin și Elena.

Inel-ocazie, pentru ziua Lenuții = 5.000

Cadou Zizi, în memoria tatălui său care se numea

Costică = 50.000

AH, BĂRBAȚII!

(Dramă matematică)

PERSOANELE : KICHITA IONESCTJ, bancher

Acțiunea se petrece în zilele noastre, într-un registru.

Domnul NICHITA IONESCTJ are - pe lume — trei ocupații și anume :

1 „CONFIENTA”, bancă

2 LENUȚA, soție

3 ZIZI, „prietenă”.

Domnul Nichita este un om foarte socotit, motiv pentru care își împarte timpul, cu echitate, între aceste trei ocupațiuni- Astfel:

Dimineața, e la bancă, unde lucrează.

După-prânz e la Zizi, unde iubește.

Noaptea e acasă, unde doarme.

Nefiind un om sociabil, singurul prieten și confident al domniei sale este un registru de isprăvnicel, în care își notează, în cifre (ca orice om de cifre, care se respectă), toate evenimentele importante ale vieții.

La ridicarea cortinei, ne aflăm în seara de 1 mai. Domnul Nichita notează:

Leafa, Lenuța, pentru o lună (*bani de buzunar*) = 6.000

Chenzina, Zizi („*Taşengheld*”) = 30.000

Un cățel sîrmos, Zizi = 10.000

Un piramidon, Lenuța = 20

TABLOUL TI

10 mai. Domnul Nichita notează:

Birje, Lenuța, pentru paradă = 105

Automobil, Zizi = 450.000

TABLOUL IV

5 iunie

Onomastica, Zizi, inel briliant = 150.000

Ziua naștere, Lenuța, în mină, să-și ia ce

vrea ea = 500

TABLOUL V

Se petrece după o lună de zile.

în acest interval, în viața domnului Nichita s-au petrecut două fapte de o mare importanță:

Primul: Lenuța a aflat, prin indiscreția unei servitoare, de legătura extraconjugală a soțului său. Disperată, în primul moment de furie, vrind să se sinucidă, a scos revolverul din sertarul biroului și și-a tras un glonte în piciorul stîng, acesta fiind în partea inimii.

Imediat după această nenorocire, sinucigașa a fost internată în sanatoriu, iar piciorul a fost pus în gips.

Al doilea: cățelul lui Zizi s-a intoxicat din cauza unui os de cauciuc, pe care stăpîină-sa îl cumpăraseră ca să se joace.

Foarte plictisit din cauza acestor întîmplări, domnul Nichita Ionescu se așază la birou și notează în registru:

5 iulie

4 vizite veterinar, cățel, Zizi = 4.000

Flori, Zizi = 2.000

Zizi, pentru toalete, băi = 100.000

Achitat cont Zizi, cizmar = 40.000

Un iaurt, sanatoriu, Lenuța = 8

TABLOUL VI

15 iulie

Zizi, pentru băi, Eforie = 150.000

Leafa infirmieră, cățel, Zizi, plecată la băi = 6.000
Avans onorariu avocat, pentru divorț Lenuța = 10.000

TABLOUL VII

Aerul de mare nepriindu-i, probabil, tînărului sîrmos convalescentj sănătatea acestuia s-a înrăutățit. O telegramă expediată, la 3 noaptea, a forțat pe domnul Nichita să se transporte de urgență la Eforie, însoțit de un distins profesor universitar veterinar. (*Decanul Facultății de medicină veterinară.*) După trei zile petrecute pe malul mării, domnul Nichita notează, la întoarcere, în ziua de 20 august:

Voiag, cheltuieli, Eforie = 50.000
Supliment băi, Zizi = 100.000
Onorarii, întreținere, veterinar = 100.000
Una zgardă (*cu inițiale*), cadou, cățel = 3.000
Hestituit zestrea Lenuței = 1.000.000

TABLOUL VIII

Abia restabilit, tînărul sîrmos a comis o nouă imprudență, care i-a fost, de altminteri, fatală. Neavînd voie să iasă pe plajă, în dorința de a lua și el o baie de mare, s-a aruncat în chiuveta care se afla plină cu apă, în bucătărie. Cu apă fiartă însă, pregătită pentru spălat vasele... Din această cauză, nenorocitul sîrmos a fost scos din chiuvetă, rasol. Ceea ce a urmat, se poate vedea din registrul domnului Nichita, cu data de 20 august:

Vagon mortuar pentru adus rămășițele pămîntești,
•cățel = 50.000
•Cheltuieli înmormîntare = 40.000
•250 porții oase pentru parastasul de 3 zile, împărțite la serviciul de ecarisaj = 25.000
Supliment băi, Zizi — 50.000
Voiag de consolare, Zizi, Paris = 300.000
Rest onorariu avocat, divorț Lenuța — 40.000

TABLOUL IX

Acțiunea se petrece la orele 1 noaptea, în ziua de 15 septembrie. Singur, la biroul său de-acasă, domnul Nichita seric:

încetare plăți. Formalități faliment — 10.000
Un revolver pentru mine = 5.000
10 țigări „Naționale”, de adio) = 10

C o r t i n a

TALERUL

(Comedie cu două fețe)

PERSOANELE

BĂRBATUL
SOȚIA
AMANTUL

(Trei, Domane, și toți trei!)

FAȚA ÎNTÎI

Un birou-hol, Ungă sufragerie. Deji e aproape patru după-prtnz, în încăpere tot mai miroase, discret, a varză cu carne.

Soția (*fumează lungită pe divan, într-o poziție fatală*).

Bărbatul (*a isprăvit de scris un articol politic prost și — îneîntat — se ridică]de la birou, freeîndu-și satisfăcut miinile asudate de inspirație*): GataaJ...

So[ția (*nu-l aude*).

Bărbatul (*se apropie de ea, cu manuscrisul în mină*)'. Am terminat...

Soția (*urmărind virajele unei muște, deasupra ceștii de cafea, băută*): Bine c-a dat Dumnezeu! De patru zile de cînd te căznești...

Bărbatul: Ei, ce vrei, dragă?... Eu nu sînt gazetar de meserie... (*Se pregătește să-i citească articolul.*)

Soția (*repede*): Nu... Nu... Te rog să nu mi-l citești. Prefer să-l citesc tipărit...

Bărbatul (*blesat*): Dar nici n-aveam de gînd să ți-l citețesc. Femeile nu pricep articolele politice.

Soția: Nici n-am pretenția... (*Stinge țigara și se ridică într-o rină.*) Cit e ceasul?

Bărbatul (*vexat încă, din cauza articolului*): Cit a fost și ieri pe vremea asta...

Soția (*cu milă*): Vai, ce haz ai l... Nesăratuie!...

Bărbatul (*vrînd s-o ardă, se leagă de cuvînt*): E, ce să-i faci? M-am molipsit și eu de la mîncărurile pe care le prepari...

Soția (*scirbită*): Altceva decît mîncare mai știi? Mincare și bani, ăsta e idealul tău. Burta și portofelul! Ai mîncat bine, faci spirite, ai portofelul plin, ironizezi... Mi-e și silă, zău...

Bărbatul (*mulțumit c-a atins-o*): Mor după tine, cînd îmi faci rechizitoriul. (*Vrea s-o ia de bărbie.*)

Soția (*ferindu-se*): Lasă-mă... Nu pune mina pe mine...

Bărbatul (*vrea s-o sărute, ca s-o impace*): Ei, hai, hai!...

Soția (*supărată*): Nu m-atinge, n-auzi?

Bărbatul (*glumind*): Am drepturi recunoscute de societate și biserică... (*O apucă de mină.*)

Soția (*enervată rău*): Lasă-mă, frate, nu înțelegi să mă lași în pace! Ce te-a găsit?...

Bărbatul: Sînt tandru... (*încearcă s-o sărute.*)

Soția (*care s-a păzit la timp*): Fugi... Ești nesuferit... Nu vezi că mă zgîrii cu barba? .. IJmhlî ca un șomer, neras de trei zile...

Bărbatul: Eu am alte treburi. Nu stau toată ziua la bărbier ca tine.

Soția: Toată viața am detestat bărbații nerași.

Bărbatul: Trebuia să te măriți cu un spin...

Soția: Nu!... Cu un om simțit, mi-era destul...

Bărbatul (*bonom*): Da? Ei, atunci, hai să ne împăcăm. Sărută-mă pe frunte, că acolo sînt ras... (*Se apropie de ea și întinde fruntea.*)

Soția (*sumete nările, a greață*): Phuu!... Miroși a varză cu carne...

Bărbatul: Ce să fac? Dacă mi-ai fi dat la masă limbi de fazan, miroseam a fazan.

Soția: Cui nu-i place, să se ducă la birt...

Bărbatul: Mă rog, mă rog... Văd că ești pusă pe ceartă. De aceea... o să mă duc să-mi văd de treburi...

Soția (*se uită la ceasul de la mină*).

Bărbatul: Cit e ceasul?

Soția: Cît a fost și ieri pe vremea asta...

Bărbatul: Mersi... (*Se uită la ceasul lui.*) Patru... La revedere...

Soția: Sa nu ieși așa pe stradă.

Bărbatul (*se privește de sus pînă jos*): Cum „așa”?

Soția: Cu pantalonii necălcați, cu gulerul mototolit...

Bărbatul: Las' că nu m-alege nimenea...

Soția: Pune-ți măcar altă cravată. Gîta aia de la gît e* praf, nu vezi? Și lumea care te vede în halul asta nu zice ca ești tu neîngrijit, zice că n-am eu grijă. . .

Bărbatul: Lumea știe că eu am treburi și n-am vreme să mă ocup de mofturi. . . La revedere. . . (*Iese țanțoș și vexat.*)

FAȚA A DOUA

Un ceas după plecarea bărbatului. Doamna și-a schimbat capotul de-adînoauri, cu o rochie de interior, suplă și ispititoare. S-a parfumat pe brațe, după urechi și în regiunea broșei care îi închide decolteul. A „dat” cu pulverizatorul în încăpere, a fumat o țigară și, pînă la venirea amantului, a stat nerăbdătoare, după draperii, la fereastră.

j,

Amantul (*a intrat, i-a sărutat mina aproape de cot și s-a instalat pe fotoliul bărbatului, ca la el acasă.*)

Soția (*a luat loc lingă el, pe un taburet.*)

Amantul (*paza bună păzește primejdia rea*): A plecat de mult?

Soția: Ca de obicei, la patru. . . Deși nu pleacă niciodată mai tîrziu, azi avea poftă de vorbă... Mi-era frică să nu vii și să-l găsești aici. . .

Amantul (*românul arc șapte vieți în pieptu-i de aramă*): Ei și? Ce-ar fi fost?

Soția: Ce să fie? Nimic... Doamne ferește!...

Amantul: Cel mult, puteam să mor pentru tine. (*Aprinde o țigară.*)

Soția (*mîngîindu-i mina*): Dragul meu... De ce să mori?... Fiindcă aș fi murit atunci și eu. Și, să spun drept, prefer să trăim împreună. (*Un timp.*) Nu știu de ce, azi aveam o presimțire că nu vii...

Amantul (*mințind, ca să-i facă plăcere, fiindcă știe că femeilor le place să li se adeverească presimțirile*): Extra-ordinar! Închipuiește-ți că nici nu era să vii.

Soția (*se apropie de el, îngrijorată*): Vezi? Presimțirile mele nu mă înșală niciodată... Dar de ce era să nu vii?

A m a n t u l : Am fost extrem de ocupat la tribunal...
De-abia am avut timp să mănînc ceva în fugă.

S o ț i a (cu compătimire): Dragul de el... Cel puțin, aipăpat bine ?

A m a n t u l : Da... O varză cu carne, delicioasă...

S o ț i a : N-ai idee ce mult îmi place un bărbat care mănîncă varză cu carne!... Găsesc că asta e o mîncare de bărbați... Virilă...

A m a n t u l (dîndu-și cu mina pe obraz): Sa mă ierți c-am venit așa...

S o ț i a (privindu-l): Cum ?

A m a n t u l : Neras... Nici n-am avut timp sa trec pe la bărbier...

S o ț i a (lipindu-și obrazul de obrazul lui): Prostule!... Eu ador un bărbat neras... (își freacă obrazul de barba lui.) Așa... uite... să simt cum mă înțepă barba...

A m a n t u l : Oricît! Barba ca barba!... Dar n-am avut timp nici să mă schimb... Sînt într-un hal fără hal... Ia uite... hainele necălcate, gulerul mototolit...

S o ț i a (nici nu se uită): Mofturi!... prostii!... Ascultă-mă pe mine, că sînt femeie... Un bărbat care e scos din cutie... nu inspiră seriozitate... Nu e bărbat... .

A m a n t u l : Ești tu prea drăguță și vrei să mă scuzi... cu formule d-astea... Un bărbat care vine la o femeie, așa cum am venit eu la tine, e un om rău crescut. Asta e nesimțire.

S o ț i a (apropiindu-se de gura lui, cu ochii jumătate închiji): Din contră... Din contră... e dezordine estetică... (îl sărută.) Auzi? Dezordine estetică... (îl sărută.) Așa cum îmi place mie... auzi tu? (îl sărută.) Eu ador dezordinea estetică, auzi? (îl sărută.) Auzi? (îl sărută.) Auzi? (Pronunță cuvîntul „auzi”, pînă cînd mașinistul teatrului, care doarme, aude că s-a terminat piesa și lasă cortina.)

TATĂL
(Tragedie în 4 acte)

ACTUL I

De cîtva timp, domnul Petrache Ionescu, mare comerciant și om de 52 de ani, a început să primească fel de fel de anonime.

„Fata dumitale, așa, fata dumitale, pe dincolo. Fata dumitale face, fata dumitale drege etc, etc.”

Insinuările acestor scrisori l-ar lăsa pe domnul Petrache absolut indiferent, dacă domnia sa n-ar fi, într-adevăr, tatăl unei foarte nostime fete de 19 ani, anume Jenica.

La ridicarea cortinei, domnul Petrache ține în mină ultima aninimă pe care poșta i-a adus-o de cinci minute. Se plimbă cu pași mari prin birou, încrunțat, cum n-a mai fost din ziua cînd a căzut la alegerile de președinte al Camerei de Comerț. Dinspre sufragerie intră Sabina Ionescu, soția sa. E o femeie mărunțică, domoală și gospodină. Din această cauză, poate, miroase discret a musaca de vinete.

S a b i n a (intrînd): De ce m-ai chemat, Petrache, că mi se arde...

P e t r a c h e (tăios): Da, că de musacaua ta îmi arde mie acuma?... (Privind-o în albul ochilor.) Iar am primit o anonimă... apropo de Jenica.

S a b i n a (blajină): Ei și? Dă-le-ncolo de anonime.

P e t r a c h e (grav): Da, dar de data asta mi se comunică fapte precise.

S a b i n a (brusc alarmată): Ei, taci!

P e t r a c h e : Fapte grave, cucoană!

S a b i n a (din ce în ce mai cuprinsă de panică): Aoleu!... Citește-mi-o repede, pînă nu leșin... Ce zice? Despre ce e vorba ?

Petrache (*solemn*): Despre cinstea familiei noastre, ca să zic așa...

Sabina (*lăsându-se moale, pe canapea*): Taci necuratului, Doamne iartă-mă, din gură... că m-apucă ficatul. Ia citește.

Petrache (*scoate cu gesturi liturgice ochelarii, și-i pune și începe să citească, silicind cuvintele, de emoție*):

„Onorate domnule Ionescu,

în calitatea mea de vechi prieten al familiei dumitale, cit și de vechi tată de familie proprie, îți aduc la cunoștință că fata dumitale, Jenica, are o purtare nedemnă de nașterea și cinstea numelui său...

De mai multă vreme, fata dumitale întreține legături cu tinărul Costel Georgescu, pe care îl primiți în casă, ca pe un copil. Ce fel de legături sînt acestea, te poți convinge, chiar astăzi, la ora cinci, dueîndu-te acasă la acest măgar, unde îi vei găsi pe amîndoi cum e mai bine. Nu neglija că ești tată!

Un alt tată."

(*Împăturind scrisoarea cu grijă*.) E, madam? Mai zici și acum că sînt vorbe?

Sabina (*se mai agață de o ultimă speranță*): Cum o să fie Jenica la ăla acasă, cînd știi bine că e plecată, de ieri, la prietena ei, la moșie?

Petrache (*detectiv*): Păi, tocmai asta e!... Ne-a mințit că se duce la prietena ei la moșie, ca să-și facă de cap cu Costel, în liniște.

Sabina: Tocmai Costel să ne facă nouă una ca asta?

Petrache: Întîi și-ntii, nu ne-o face nouă, ci i-o face ei... Și al doilea, dacă e adevărat, o să aibă de-aface cu mine. îl împușc.

Sabina (*cu o ușoară satisfacție*): Vezi? Eu de la primele anonime I-am bănuț pe Costel. Tu ai presupus mereu pe alții.

Petrache (*sentențios*): Cînd e vorba de fata mea, presupui pe toată lumea... Zi să-mi facă o cafea, că sînt enervat... Și da-mi revolverul de sub saltea.

ACTUL II

Acțiunea se petrece în aceeași Lă, la ora cinci, la Costel Georgescu acasă.

Petrache (*oprindu-se, gîfîind, la ușa unei garsoniere dintr-un bloc și citind cartea de vizită prinsă pe ușa*).

COSTEL GEORGESCU.

Aicea e! (*Scoate o batistă și își șterge fruntea de sudoare. Apoi își face semnul crucii, scoate revolverul din buzunarul de la spate și sună. Trec citeva clipe de așteptare penibilă*). Să știi c-au deranjat soneria, ca să nu-i deranjeze nimeni. (*Iluminat de acest gînd, bate în ușa, cu putere. O dată, de două ori, de trei ori. În dosul ușii se aud, în sfîrșit, pași. Apoi, o cheie se răsuțește în broască*.)

Costel (*crâpînd ușa*): Ah! (*Vrea s-o închidă repede la loc. Petrache împinge ușa și pătrunde în interior... Un țipăt — specific femeilor surprinse în neglijă — spintecă tăcerea, venind dinspre divan... De altminteri, și Costel e în pijama... Costel caută să opună rezistență*.) Domnule Ionescu, nu înțeleg cu ce drept...

Petrache (*îl dă deoparte cu un ghionț și se îndreaptă spre divan*): Ieși la lumină, ticăloaso! (*Femeia de pe divan, văzînd pe Petrache, dă un țipăt și se preface că leșină. Petrache se reazimă, zăpăcit, de o mobilă. Revolverul îi cade din mină... începe să bîlbîic, penibil*.) Domnule Costel, te rog să mă ierți... Sînt victima unei mistificări... Scuză-mă, te rog. Om bătrîn, m-am făcut de ris... Așa-mi trebuie, dacă mă iau după anonime...

Costei (*nedumerit*): Dar ce este? Ce s-a întîmplat?

Petrache: Nimic... Nimic... Iartă-mă, te rog... (*îndreptîndu-se spre ieșire, rușinat*.) Auzi, să o compare p3 Jenica mea, cu... (*Gest spre divan*.) Ptiu! (*Iese, bîlbîindu-se*.)

Femeia de pe divan (*scofînd capul de sub pernă*): A plecat?

Costel: Da... Dar de ce te-ai ascuns de el? îl cunoști?

Femeia de pe divan: Cum dracu' să nu-l cunosc. E „prietenul” meu de cinci ani, de cînd lucrez în biroul lui... Fir-ar al dracului să fie de ghinion... (*Oftînd adine*). Și-am avut o presimțire. Azi sîntem în 13... (*Alt oftat*.) Și mai e și marți...

Cortina cade pe, înjurătura ei. A« se aude decît. •• „astăzi și mîine de calendar”.*

ACTUL III

Un ceas mai târziu, în același loc...

Costel (*fericit, fumează. A făcut ordine în odaie și a deschis geamurile să iasă parfumul violent al femeii de adineauri.*)

Jenica (*intrînd ca o furtună, cu un mănunchi de trandafiri galbeni în brațe*): A fost?

Costel (*sărutînd-o*): Da...

Jenica: Va să zică, anonimă noastră a prins... (*Bate bucuroasă din palme.*)

Costel: Și încă cum!... Am executat instrucțiunile tale exact. Am întîlnit o jună pe Lipscani, am adus-o la patru jumătate aici... I-am dat o mie de lei ca să se dezbrace...

Jenica: Sper că nu te-ai uitat prea de aproape la ea...

Costel (*rîzînd*): Nici n-am avut timp. La cinci fix, conu Petrache s-a înființat... Restul s-a petrecut exact cum am prevăzut noi... Numai că am avut și un mic supliment... (*Are, o clipă, intenția să-i spuie chestia cu întîlnirea dintre funcționară și patron, dar se gîndește că e mai bine să păstreze secretul! Ce naiba? între bărbați!..*)

Jenica: Ce supliment?

Costel (*sărutînd-o*): Conu Petrache a venit și cu revolverul ăsta (*îl arată*) să ne împuște...

Jenica (*sărutîndu-l*): Acum putem să plecăm liniștiți la prietena mea, la moșie... Mă ține, săraca, prezentă, de ieri...

ACTUL IV

Acțiunea se petrece a doua zi, la opt dimineața, în fața biroului lui Petrache... Femeia de pe divan vrea să intre în birou.

Servitorul: Un moment, domnișoară, vă rog... Aveți o scrisoare de la direcție (*îi dă scrisoarea.*)

Femeia de pe divan (*desface și citește*): „Să nu te puie dracul să mai calci pe la birou, că te-azvîrl în aer cu dinamită.

Petra che"

CÎND STĂPÎNA NU E ACASĂ

(*Piesă cu necuvîntăioare*)

Acțiunea se petrece într-un buduar.

Pieptenele (*ducîndu-și mina la falcă*): Of! Of! Of!

Peria de cap (*aspră*): Ce e, dom'le? Ce te vaieți așa?

Pieptenele: Mă dor dinții. Am răcit.

Peria de cap: Unde?

Pieptenele: La cap.

Oglinjoara: Parcă văd c-ai să rămii știrb și-o să te dea cadou feciorului.

Pieptenele (*rău dispus*): Eh! Prea vezi multe și mata. Și cine vede multe, crapă. Probabil că de-aia a și început stl-ți sară smălțul.

Forfecica de unghii (*ascuțită toată, oglinjoarei*):

Apropo de smălț? De ce ești așa de jupuită lîngă ramă?

Oglinjoara: Mm! Nu contează! Am un pic de eczemă.

Pieptenele: Fă-ți un tratament cu mercur.

Săpunul (*confidențial, periutei de unghii*): Zău! Oglinda asta mi-e frică să nu fie un focar de infecție între noi.

Oglinjoara (*săpunului, fiindcă l-a auzit*): În orice caz, eu nu sînt bolnavă... ca dumneata. În fiecare dimineață, faci spume la gură.

Puful (*aparte, rujului de buze*): S-a vexat domnișoara...

Rujul de buze: Da! Face pe convexa...

Pila de unghii: Să vă spun drept... Nu știu ce dracu am și eu... Nu mă simt bine-

Puful: Fiindcă pitești prea mult.

Pila de unghii (*pufului*): Vezi că-ți zic ceva acum, de-ți merg fulgii.

Pasta de dinți (*pilei de unghii*): Și eu sînt bolnavă, *ma chere*. Dimineața, cînd mă scol, am un gust rău în gură!...

Pila de unghii: Ia vezi să nu fie ceva în legătură cu tubul.

Pasta de dinți: Care tub?

Pila de unghii: Tubul digestiv...

Tubul de vaselină (*pieptenului*): Eu nu înțeleg, domnule, de ce se cheamă ăsta digestiv, tub? Atunce, eu ce dracu sînt? Intestin cu vaselină, nu? Auzi colo, tub!

Pudra (*spirituală*): „To be, or not to be”, aceasta e-n-trebarea...

Tubul (*pudrei*): Nu mai face pe Hamlet, cînd ești „Germandree”.

Pasta de dinți (*arătînd spre periuța de dinți, continuă discuția cu pila de unghii*): Și, după ce sînt nervoasă, mă mai freacă și dumneaei toată ziua.

Periuța de dinți: Ei, da! Că-i fi vrînd acum, să se spele pe dinți cu polissoir-ul...

Polissoir-ul (*periei de dinți*): *Sois polie, madame !...*

Periuța de dinți: Dar ce-am zis? *Poly soit qui mal y pense !...*

Săpunul (*polissoir-ului*): *Polisson, va !*

Polissoir-ul (*săpunului*): Nu mai face pe franțuzitul că mi-e și greață... Fiindcă scrie pe tine „Savon”, faci pe cultul cu noi...

Săpunul (*de sus, polissoir-ului*): Nu fii nespălat... Pot să pun prinsoare că nu știi franțuzește.

Polissoir-ul (*cu dispreț*): Savonarola! (*li întoarce eticheta.*)

Apa de colonie: Ce dracu miroase așa, frate?... A pucioasă!...

Parfumul: Dumneata!

Apa de colonie: Eu? Cred că dumnealui... (*Arată cutia de Cadum.*)

Cutia de Cadum: Eu n-am nas așa de fin ca dumneavoastră și nu bag de seamă.

Rujul de buze (*strimbîndu-se*): Eu am, nu sînt ca dumnealui... (*Arată spre Cadum.*)

Parfumul: Pfu! E nesuferit... (*Face un gest de dezgust și se răstoarnă. Dopul îi cade jos și tot conținutul*

S| se varsă. în încăperea se răspîndește imediat un miros
H| puternic de amoniac.)
B; Toate obiectele își duc repede mina la nasuri.
B- A p a de colonie: Mizerabilul! (*Arata flaconul de par-*
B *fum,răsturnat.*) Era plin cu amoniac pentru spălatul
1|| bijuteriilor... (*Apropiindu-se de cutia de Cadum.*)
Jli Dragă Cadumiță, dă-mi voie să te miros nițel, că
M. leșin...

m *Cortina cade, ductndu-și faldurile kt nost*

FULARUL ALBASTRU
(Piesă polițistă, în 4 mari acte)

PERSOANELE:

Se vor identifica în cursul acțiunii, pentru a nu strica simplitatea scenei.

La ridicarea cortinei, cortina nu se ridică, fiindcă actul întâi al acestei piese se petrece cu cortina neridicată. Nu, Doamne ferește, pentru că în spatele ei, pe scenă, s-ar petrece cine știe ce lucruri! Dar piesa, fiind polițistă, trebuie să excite curiozitatea spectatorilor și să-i facă să bănuiască exact ceea ce nu se întâmplă. Prin urmare, originalitatea acestui act nu este decât o simplă abilitate profesională,

Dar pentru ca spectatorii să nu stea un act întreg degeaba, de îndată ce se vor așeza bine în fotolii și vor înceta de a mai tuși, se vor auzi, de după cortină, următoarele expresii:

Lelia (*tandru*): ...bitul meu!
Victor (*foarte tandru*): ...bita mea!
Lelia (*mai tandru*): ...birea mea!
Victor (*și mai tandru*): ...gostea mea!
Lelia (*același joc*): ...uiule mic!
Victor (*idem*): ...uicămică!
Lelia (*drăgălaș*): ...garule scump! (*Adică „ștrengarule”*.)
Victor (*actant*): ...oafă adorată. (*Adică „garoaifă”*.)

Directorul de scenă are libertatea de a prelungi cât crede de cuviință această scenă invizibilă. Adică, nu! Mai bine să nu se amestece, c-o strică.

Se aude soneria la intrare.

Imediat se ridică și cortina. În scenă apare un salonaș, în apartamentul Leliei.

Lelia (*care puțin acum se săruta cu Victor, se ridică alarmată și zice*): Cine-o fi? ..

Victor: Oricine-o fi, nu sintem acasă.
Lelia: Imposibil. Toată lumea știe că sînt bolnavă și aș fi de bănuț...
Victor: Dar dac-o fi nevastă-mea?...

Lelia: A, da! S-ar putea! Ea e singura care n-a venit să mă vadă de cînd m-am făcut bolnavă!

Victor (*pierit*): Ce e de făcut? (*Soneria se aude iarăși.*)

Lelia: Treci tu dincolo, în cămară, și stai acolo, între alimente, pînă îți spun eu să ieși... Nu uita să-ți iei lucrurile.

Victor își ia pălăria, pardesiul, bastonul, mănușile, țigările și ieșe. În grabă, uită să-și ia fularul, care rămîne aninat de brațul unui fotoliu...

ACTUL II

Lelia (*intrînd tu Ada*): Te-am făcut să aștepți o clipă, dragă, fiindcă servitoarea mea nu e aici.

Ada (*privind discret și bănuitor în jurul ei*): Te pomenești c-ai trimis-o în oraș, ca să scapi de ea?

Lelia: N-aș fi avut nici un motiv. .. Sînt o femeie liberă și pot să primesc pe oricine.

Ada: Nu te rețin decât un minut, să știi. .. Am venit — mai întâi — să te văd, c-am auzit că te-ai făcut bine și — al doilea — vreau să te rog să-mi dai adresa lui Jenny, de la Paris.

Lelia: Imediat, draga mea. O am notată pe un carnețel, în dormitor. (*Iese.*)

Ada (*rămasă singură, inspectează, urgent și atent, încăperea. Vede fularul lui Victor*): Ah! Fularul lui bărbatul meu! Fularul pe care i l-am făcut cadou de ziua lui. (*Îl ia în mînă.*) Aveam o presimțire că mă înșeală cu Lelia... Ticălosul! (*Scrișnește din dinți. Apoi, brusc, rămîne pe gînduri.*) Dar dacă n-o fi al lui? Poate să mai fie și altul la fel... Mai bine să-i fac un semn și mă voi convinge acasă. (*Scoate un ac de păr și străpunge fularul în cîteva locuri. Apoi îl pune la loc unde era și surîde către Lelia, care vine c-o hîrtiuță în mînă.*)

Lelia: Uite, ți-am notat adresa lui Jenny, aici: 4 Rue Dulong, VI-eme.

A d a : Mersi, fetițe- dragă!... Nu vreau să te mai rețin...

Pa!

L e l i a : Pa!

A C T U I . III

Acasă la Victor, în aceeași seară. Ada stă într-un fotoliu și fumează. Victor se prefacă că citește un jurnal... în realitate o spionează, fiindcă simte el că plutește ceva suspect în aer.

A d a (*sosi și ziua de atac, cea de singe udă*): Unde ai fost azi după-prînz ?

V i c t o r (*de după jurnal*): Unde să fiu? La club!

A d a (*ascuțindu-și buzele*): Dea? Și te-ai amuzat bine?

V i c t o r : Am pierdut două mii de iei la bridge.

A d a : Cine pierde la cărți, cîștigă în dragoste.

V i c t o r (*prudent*): Tronc, Ilineo!

A d a (*o aduce pe departe*): Ce rece a fost azi! A venit toamna!

V i c t o r : Și mie mi-a fost frig...

A d a : Am văzut... Ți-ai pus fularul...

V i c t o r (*tot prudent*): Păi, de-acum încolo;.

A d a : Apropo de fular. Ia du-te și adu-mi-l nițel înapoi...

V i c t o r : De ce? (*Nedumerit.*)

A d a : Mi se pare că e rupt...

V i c t o r : Nu e nimic... îl dai mîine Măriei să-l coasă.

A d a : Cu ață albă...

V i c t o r (*presimte că toată conversația asta are un scop*):
Dar de ce cu ață albă, dacă fularul e albastru?

A d a : Ca să se asorteze cu tot ce-mi spui tu. (*Se ridică, se duce ca o furtună în antreu și revine cu fularul în mîna.*)

V i c t o r : Dar ce-ai, dragă? Ce te-a apucat?

A d a (*se convinge că fularul de la Lelia era fularul lui Victor*): Ce am? Am, că mă înșeli ca un nemernic.

V i c t o r : Eu?

A d a : Tu! Și nu te mai uita așa la mine, cu aerul ăsta de înger, că-ți dau cu ceva în cap. Mă înșeli cu Lelia.

V i c t o r (*ars*): De unde știi tu?

A d a : Azi am fost la ea, în timp ce dumneata erai ascuns acolo.

V i c t o r : Eu? Inexact...

A d a : Inexact? Ei află că, deși te-ai ascuns bine, te-a dat de gol fularul. L-ai uitat pe fotoliu... Și, ca să mă conving dacă e al tău sau nu, i-am făcut semn... Poftim. Uite semnele (*I le arată.*)

V i c t o r (*încolțit, găsește o porțiță de ieșire*): Stai, dragă, stai! Stai, nu te porni așa! Adineauri, cînd am plecat de la club, m-a chemat Georgică la telefon să-mi spuie că, pe la șase, cînd a plecat el de la club, și-a schimbat fularul cu al meu... Și el are unul tot albastru.

A d a (*încremenind*): Ce? Ți-a schimbat Georgică fularul?

V i c t o r : Pe onoarea mea dacă te mint.

A d a : Mizerabilul!... Mizerabilul!... Mizerabilul!... (*Cade leșinată într-un fotoliu, spre marea nedumerire a lui Victor.*)

A C T U L II

Se petrece un ceas mai tîrziu. Victor a plecat în oraș, ca să aranjeze cu Georgică minciuna.

A d a (*ștergîndu-și ochii de plîns*): Va să zică, Georgică mă înșeală cu Lelia? Cel puțin dacă mă-nșela Victor, n-aș fi suferit atît... Ah! Știu eu cine e de vină în toate astea!... (*Ia telefonul și face un număr.*)
Allol Tu ești, Iorgule? Sînt supărată foc pe tine! Nici nu vreau să te mai văd în ochi. De ce? Lasă c-o să-ți spun eu de ce! în orice caz, dacă nu vrei să rup definitiv cu tine, ține minte un lucru: să nu-mi faci cadou niciodată fulare albastre!... Și mai ales cite două la fel, dintr-o dată!

P. s. Am uitat să spun că această piesă este polițistă, fiindcă eroul principal, Victor, este funcționar superior la poliție. Bineînțeles, acest *Post-Scriptum* ține loc și de...

C o r t i n a

SCAFANDRIERII

(Piesă de provincie)

Gong!

Se aude un canar cântînd.

Cintecul canarului încetează.

Replicile care urmează se dau repede.

O voce: Mitică! O cafea, drăguță! Cu ochi de șarpe!

Mitică: Imediat, coane Grigorei

Altă voce: Și mie una, Mitică!

Alta: O gingirlie!

Mitică: Imediat, coane DumUrescule!

Alta: Un ceai cu rom, Mitică!

Mitică: Am înțeles, dom' colonel.

Alta: Psssttt! Băiete! Treizecișidouă cu purici.

Mitică: Vi-ne!

Alta (*nazală*): Ce s-aude, mă, cu tablele alea?

Mitică: Imediat, domnu' Nicu.

Alta: Mitica! Lipsește nebunul de la șah.

Mitică: Vă dăm altul, coane!

Alta: Cărțile de tabinet, Miticuță, tată! Dar nu alea cu popa de treflă rupt la colț.

Mitică: Da, coane Paveliule!

Alta: Du, măi, dulceața aia, odată.

Alte: Și tibișir pentru tac.

Mitică: Momental, coane... Vine toate instantaneu.

Crainicul: Cred că ați înțeles, iubii ascultători, că ne aflăm într-o cafenea de provincie, Să-i zicem, "Café" central", c-așa le zice tuturor cafenelelor din centrul orașelelor de provincie, E ora cinci după-amiază. Toți obișnuții localului sînt la posturi. Așa, de exemplu, la biliardul din fund s-a angajat partida obișnuită de „chegle”, între „decanii” acestui joc: nea Georgică, fostul comandant

al pompierilor locali și domnul Gîrniță, comerciant de coloniale și delicatose.

Chibiții, aceiași și ei, în fiecare zi, au făcut roată (aceeași roată) în jurul biliardului. Tănăsescu, de la „Măsuri și greutăți”, notează punctele. Este, cu alte cuvinte, însărcinat cu „catagrafia”.

Tănăsescu (*după ce s-a auzit tacul pornind bila, pe biliard*): Patru, la nea Georgică. Ai 62, în total, nene Georgică.

Gîrniță: Și eu cîte am, drăguța?

Tănăsescu: 58, nea Matache. 62 cu 58. Sinteți aproape egali... Mai are numai patru înainte.

Gîrniță: Și m-a lăsat și mască.

Un chibiț: Trage cu efect din mandă, nea Matache. „Buzără”!

Tănăsescu: Eă! înveți tu pe tat-to să facă copii. (*Cu admirație.*) Las-că știe el, nea Matache, cum s-o joace. (*Savant.*) Trage-o cu contraefect din mandana, nea Matache.

Nea Georgică: Fără idei, va rog. Fără idei! Aici se joacă fără idei... Jucăm la interes... pe bani grei.

Chibițul (*confidențial, lui Tănăsescu*): Dar pe ce joacă?

Tănăsescu: Pe un pachet de „Naționale”, „Eclere”.

Nea Georgică: Ce faci, Gîrniță? Joci ori nu joci?

Gîrniță: Ai răbdare, nene! Ce, crezi că e așa ușor de jucat? Nu vezi ce poziție mizerabilă mi-ai lăsat. (*Trage lovitura; bilele pornesc pe biliard.*) Opt la Manda! (*Mindru.*) Căci eu le administrez!

Tănăsescu: A-ha-ha-ha! 8 și cu 58 = 66. (*Anunți eu voce de spicher.*) Situația, domnilor: 62, nea Georgică, 66, nea Matache. Aproape egali...

Mitică: (*ckelnărește*): Cafeluțele, vă rog... Pardon, vă rog... Ușor cu tacul, coane Georgică... îmi vărsași cafelele.

Nea Georgică (*enervat*): Nu mă ține de la mină, mă, că acum le răstorn, de le sare năutul.

CRAINICUL: Tot atît de zilnică și pasionată s-a angajat și partida de tabinet dintre colonelul pensionar Vasilescu și domnul Nedelcu, fost consilier comunal. Alți chibiți urmăresc cu atenție încordată sfîrșitul partidei.

Colonelul: Treisp'ce și cu una paisp'ce, Zgîrie-mi un tabineciur.

Nedelcu: Cum, domnule colonel, ai mai avut un popă?
(*Cu parapon.*) Tț! Tț! Tț! Eram sigur că au ieșit toți popii.

Colonelul: Dacă n-ai ținere de minte, lasă-te de tabinet, iubitul, că ăsta e joc de știință. Apucă-te de loton, că la loton n-ai nevoie de memorie. Se înlocuiește cu boabe de porumb. (*Batînd cartea pe masă, cu zgomot.*) Uite, un șapte ochi...

Nedelcu (*jucînd, ca mai sus*): Poftim! Uite și de la mine un trei. Șapte și cu trei = zece. Ia vezi, poate ai și decarul de zece. Ăștia, doar, știu sigur că au ieșit toți patru...

Colonelul (*jucînd, ca mai sus*): Afară de ăsta al meu...
Ia mai zgîrie-mi un tabinet.

Nedelcu (*contrariat*): închipuiește-ți! A mai fost un decar de zece în joc?

Colonelul (*tncintat*): închipuiește-ti! Și încă ăl de caro- <
Bufa!

Nedelcu (*dezgustat*): Mare noroc ai, domnule!... Extraordinar noroc!... Ai câștigat, gata! (*Indignat.*) Phiuu! Cum ăți fi puțind, domnule, unii, sâ aveți asemenea noroace? Nici c-am pomenit așa ceva... Uite, zic vorbă mare, că nu mai joc tabinet în viața mea... Fac jurămînt! Fă cărțile.

Colonelul: Păi ziseși vorbă mare, că nu mai joci?

Nedelcu: Da, dar începînd de mîne... Acuma te mai făc un tabinet! Ultimul... Ultima noapte a lui Mihai Viteazul... Fă-le!

Crainicul: Numai la fereastra care dă spre strada principală se află o masă rotundă, cu marmoră plesnită, la care nu se joacă niciodată nici un fel de joc de noroc. Aci se întrunește, zilnic, „ștabul” cafenelei. Aci, în ședințe misterioase, se decide, în fiecare zi, soarta pămîntului, se trag hotarele Europei viitoare, se semnează armistiți și păci, se răstoarnă guverne și regimuri, se numesc și se destituie funcționarii înaltelor dregătorii, aci se rezolvă problemele economice și financiare ale lumii întregi, se dezlănțuie ofensive și se organizează rezistențe, aci, la fereastra cu pistrui de muște și cu colivia canarului deasupra, „ștabul” vede tot, află tot, știe tot, prevede și rezolvă tot. Astăzi, de exemplu, se discută chestia inundațiilor. Dar... mat bine

să strecurăm microfonul sub masa rotundă cu marmoră plesnită și sâ dăm cuvîntul celor din jurul ei. Patru venerabili pensionari...

Se aude cîntecul canarului.

Corcoveanu: Da' frumos cîntă astăzi canarul... Are evlavie de cîntat...

Manolescu: Se vede treaba c-a simțit și el că se-apropie primăvara...

Andrițoiu: Crezi că de-asta cîntă?... Nu cîntă de-asta! Cînta de foame, asculta-mă pe mine... N-are stăpîn-so ce să-i mai dea de mincare...

Cicu: E, și cu dumneata!... De ce să naiba? Că nu i-o fi dînd să mănince mușchi de vacă? Ii dă floarea-soarelui.

Andrițoiu: Păi, tocmai de-aia! Adio floarea-soarelui. S-a dus. S-a isprăvit...

Corcoveanu: Las-o, nene, că s-or mai fi găsind două-trei semințe, acolo, și pentru el.

Andrițoiu: Dă-mi dumneata mie o sămînță de floarea-soarelui. și-o măninc... Toată recolta s-a inundat... Toată!

Cicu: Unde?

Andrițoiu (*misterios*): Ce, nu știți?

Toți (*același joc*): Nu!...

Andrițoiu: La Constanța, în silozuri. Opt sute de mii de vagoane, duse. Recolta strinsă pe trei ani de zile înainte...

Manolescu: Păi am citit c-au fost inundații numai în cîteva locuri, Ja Dunăre.

Andrițoiu: LasăTe pe-alea. Alea nu contează. (*Pe ton de mare mister.*) S-a revărsat Marea Neagră. Asta e mai grav.

Cicu: Ce tot vorbești, nene? Cînd?

Andrițoiu: Azi-noapte...

Manolescu: Serios, Mișule?

Andrițoiu: Pe cuvîntul meu de onoare...

Toți: Tț! Tț! Tț! (*Țiție un timp.*)

Corcoveanu: Nu se poate, Mișule!... Cum era să se reverse Marea Neagră?

Andrițoiu (*tare pe ce știe el*): Uite bine. așa cum s-a revărsat.

Corcoveanu: Imposibil!

Andrițoiu: Da? Imposibil? Așa am zis și eu cind am auzit. Ai să vezi însă că e foarte posibil. (*Important.*)
Mă rog! Poți să-mi spui, domnule, mie, în ce ae varsă Dunărea?

Cicu (*convins*): în munții Pădurea-Neagră.

Manolescu (*lui Cicu*): Fugi de-acolo, nene, că ăla e Rinul...

Corcoveanu: E, cum o să fie Rinul? Rinul se varsă în Germania. Și Dunărea se varsă la noi...

Andrițoiu: Exact... La Constanța...

Cicu: Ba să mă ierți, dumneata! Dunărea se varsă în mare, la Galați... că de-aiia e și port...

Corcoveanu: Taci, frate? Păi dacă Dunărea se varsă în mare, atunci în gurile Dunării cine se mai varsă? Tata?

Cicu: Stați, nene, stați, că mi-am adus aminte... Se varsă în Marea Neagră, la Sulina...

Andrițoiu: Mă rog! La Galați, la Ploiești, La Sulina, n-are nici o importanță. Principalul este că se varsă în Marea Neagră. Buuun...

Cicu: Ei, și dacă se varsă în mare, ce? Că, doar, n-o să se verse în munți, că de-acolo izvorăște.

Andrițoiu: Ai răbdare... să-ți explic... (*Doctoral.*)
Orice mare este știut, nu e așa, că are coprinsul ei de cantitate de apă. De exemplu, două vedre, trei, opt, după mărimea fiecăreia... Ca o doniță, să zicem.
Cit sa aibă, mă rog, o doniță obișnuită? Două vedre...

Manolescu: Ași! N-are!... Una, cel mult...

Cicu: Cum o să aibă o doniță, o vadră, frate? Exclus...
Atuncea, vadra cîte donițe are...

Andrițoiu: Stați, nene, că nu e vorba de donițe acuma... Vorbim de Marea Neagră...

Corcoveanu: Mai mult de-o vadra jumătate n-are...
Și, ca să mă conving, cum m-oi duce acasă o cintaresc...
C-am o doniță nouă.

Andrițoiu: Las-o-ncolo de doniță, ca eu am luat-o așa, numai de-un paregzemplu...

Cicu: Are mai mult. ..

Andrițoiu: Mă rog!... Am lăsat donița, și iau paharul asta cu apă... (*il trnteste pe masă.*) Poftim! îl umplu ras... Așaaa!... (*Toarnă apă din alt pahar.*)
Acuma ia dumneata paharul ăstălalt cu apă și toarnă în paharul ăsta plinul... Poți? Nu poți!

*M Ci eu: Ba pot, da se varsă pe masă...

Andrițoiu: Brava dumitale... Aici am vrut să te aduc. Va să zică, dacă avem un obiect plin cu apă și mai turnăm în el, apa dă pe deasupra... sau, cu alte cuvinte, se inundă. Prin urmare, așa s-a intimplat și cu Marea Neagră... A venit Dunărea umflată de pe la Giurgiu și de prin alte părți și s-a înghesuit în ea cu toată apa, pînă cînd Marea n-a mai avut încotro și a dat pe de margini... Și unde era să se reverse? Care este singurul nostru port la Marea Neagră? Constanța, sāraca... Și, în două ceasuri, de cînd a-nceput inundația, tot orașul a fost sub apă, S-a-necat și portul, și digul, și farul, și tot. Despre oraș, ce să vă mai spun? Zice că numai vîrful moscheii se mai vede din apă.

Corcoveanu: Serios, Mișule?

Cicu: Phiu-phiu-phiu!... (*Fluieră a mirare și a pagubă.*)

Andrițoiu: Mi-a spus un martor ocular...

Manolescu: Păi dacă inundația a-nceput azi-noapte, cînd ai putut să vorbești cu el?

Andrițoiu: La telefon, domnule,.. La telefon. Ia București, unde s-a refugiat... că e un nepot al meu... și mi-a dat aviz de dimineață, ca să-mi spuie...

Manolescu: Da, da!

Corcoveanu: Trebuie să fie pagube enorme...

Andrițoiu: Un adevărat dezastru... Zice că sînt peste două mii de morți de vii.

Cicu: Două mii de morți?

Andrițoiu: Ce te miri? Măcar de-ar fi numai atîtea. Fiindcă, partea proastă, uite care a fost. Toate vapoarele care se aflau în port, cînd s-a inundat apa, au intrat în oraș, cu marea. înțelegi, dumneata? Ca la Veneția. Așa că cei mai mulți din majoritatea morților au murit din cauză că i-a călcat vapoarele pe străzi, a dat peste ei prin case, prin berării, pe unde se aflau și ei, că era simbătă seara... Zice ca un torpilor de-ăla marc a intrat cu totul înlr-un cinematograful și-a naufragiat acolo peste spectatori, că era apa mică și nu se mai putea ține deasupra.

Toți: Țț! Țț! Țț! Țț!

Corcoveanu: Dă-o-ncolo, c-or mai fi și exagerațiuni, nene!

Andrițoiu: Ce exagerații, frate? Atunci voi nu știți ce e aia inundație. Și e totuși știut că apa se propagă mai repede ca focul... Mare minune dacă n-o fi trecut pînă acuma și podul de la Cernavodă.

Manolescu: Cine să treacă podul?

Andrițoiu: Apa, cine vrei să-l treacă? Soacră-mea?

Cicu: În orice caz, dacă, Doamne ferește! o s-ajungă apa pînă la pod, crez c-o să-l treacă pe dedesubt, că de-aia e pod.

Andrițoiu: Să crezi dumneata că mai ține apa socoteala de cine ești dumneata. Cînd te-ajunge, de se inundă ea, e dată dracului. Doamne iartă-mă, că bem și noi și e păcat să zici.

Corcoveanu: Da' mă mir că-n jurnale nu scrie nimic...

Andrițoiu: Păi de ce să mai scrie, dacă știm tot? Mai alarmează lumea degeaba... La București însă s-au luat chiar măsuri de apărare. Se lucrează la diguri... S-a dat și o ordonanță ca fiecare locuitor să aibă barcă în casă, sau vapor, sau copaie cu pînze, sau tot ce găsește de plutit. Și toată lumea umblă pe străzi cu colacul de salvare în spate. *(Cu un oftat adine.)* Eh! Acu să fi avut o fabrica de colaci de salvare, nu-mi mai trebuia nimic...

Manolescu: Va să zică, toată Dobrogea e distrusă?...

Andrițoiu: Toată.

Cicu: Vai de păcatele noastre!... Asta mai lipsea...

Andrițoiu: De fapt, totdeauna după cutremur vine inundații. Principiul lui Arhimede...

Manolescu: Pune-i-s-ar principiul în gît!

Cicu: Doamne!... Doamne!... Doamne!...

Andrițoiu: Singura nădejde ca să oprească inundația e numai Dunărea.

Corcoveanu: De ce?

Andrițoiu: Ca să ție apa-n loc. Că dacă o trece inundația peste ea, ne-am dus. Ajungem scafandrieri, nene Costică!... Scafandrieri!...

Corcoveanu: Doamne ferește! Că, în ceea ce mă privește, nici cînd eram mic și mă scăldam cu băieții la gîrlă n-am putut să țiu niciodată capul la fund!... Așa că eu pot să mă și socotesc defunct.

Cicu: Cum, nene? Adică să murim noi înecați, acilea, în creștetul munților?

Andrițoiu (doctoral): Parcă munții n-au fost tot mări. Și toate stîncile de pe ei ce sînt? Scoici, băiete!... Mari, cum erau pe vremea aia...

Corcoveanu: Cum o să fie scoici? Sînt gogoși de-ale dumitale.

Andrițoiu: Atunci, dumneata n-ai idee de zoologia pămîntului. Va dau cuvîntul meu de onoare că sînt scoici. Scrie și în almanah...

Cicu: Dar alea, săracile, din Constanța, ce s-or fi făcut?

Andrițoiu: Care, alea din localuri, artistele?

Cicu: Nu, nene! Scoicile... Păi ce? De artiste îmi arde mie acuma, cînd toată țara e sub apă? *(Un timp.)* Dumneata știi să-noți, nea Costică?

Corcoveanu: Nu știu, dar de ce?

Cicu: Fiindcă, dacă știa, te repezeai poate pînă la București, să vezi cum mai e cota apelor... Cu siguranță că trenurile nici nu merg.

Corcoveanu: Ba astea ale noastre, dinspre munte, de ce să nu meargă?

Manolescu: Mă mir că nici la radiojurnal n-a spus nimic!

Andrițoiu: Cum o să spuie, domnule, lucruri de-astea la radio? Păi, dacă află constanțenii că s-au înecat, îți dai dumneata seama ce panică se face? Lucrurile astea nu trebuiesc spuse, mai ales la radio, unde poate să le-audă toți... Și nici noi nu trebuie să le spunem și, prin urmare, dacă eu vi le-am spus vouă, trebuie să rămîie între noi, c-așa se fac zvonurile și nimic nu e mai rău ca zvonul... Eu, dacă aș avea o putere, să fiu măgar, dacă nu le-aș tăia limbile la toți ăștia care umblă cu vorbe, ca să sperie lumea și s-o alarmeze...

Toți: Așa este...

Corcoveanu: Bravo, Mișule! Alarmiștii, domnule, alarmiștii, asta e cea mai mare plagă a noastră. Netrebnicii ăștia care fac din țîntar armăsar. Scufundă Dobrogea în trei chile de apă... Și ce mai încoace-încolo! Uite, de exemplu, nepotu-meu ăsta, că nici nu mi-e nepot, care mi-a spus mie ce vă spusei și eu vouă. *(Convins.)* Păi ce, eu sînt prost să-l cred? Auzi-acolo? A intrat Marea Neagră în Constanța? Cum era să intre? Pe unde? Ce, acolo e sat fără cîini? Nu e vamă, nu e poliție, nu ie autorități, ca s-o oprească? Și să presupunem chiar c-ar fi intrat? Ce, nu sînt pompieri

în oraș? Din trei pompe a terminat cu Marea Neagră. Afară cu eai... La apă! Așa că, pe mine, dragă, cu zvonuri și cu fantasmagorii de-astea e greu să mă convingă cineva.

Cicu: Stai, stai, nene Mișule, că nu e nici așa... Să stăm să judecăm... și să fim sinceri. Unde a intrat toată apa care s-a vărsat din Dunăre? Că Dunărea știm precis că a venit, anul ăsta, mare?

Manolescu: Ce te faci cu ce pristosește? Aicea nu e vorba de-un pahar cu apa, care să se verse pe masă, ca asta?... E vorba de ditai marea... De toată cantitatea ei de coprins?

Corcoveanu: Și n-ai să-mi spui dumneata mie că vapoarele care se aflau pe apă, în port, s-au dat la fund singure, numai ca să-ți faciă dumitale gustul și să nu intre în târg?

Cicu: Și, firește, trebuie să fi fost și morți. Numai în cinematograful, unde a intrat torpilorul, trebuie să fi fost trei-patru sute de inși?

Andrițoiu: Cum era să intre, măăă, torpilorul în cinematograful?

Manolescu: Din greșală, cum vrei să intre? Adus de ape, că nu era să-și ia bilet... Eu am văzut inundații și stiu, coane Misule! N-ai idee ce putere are apa. Am văzut un pom înecat, care s-a izbit de-o moara și-a făcut-o praf.

Andrițoiu: Se poate!... Eu însă nu cred decât ceea ce văd cu ochii mei... Iar alarmiștii — ăștia ca alde nepotu-meu de la Constanța — să-și caute alți mușterii. Cu mine, nu merge...

Cicu: Poate nu crezi nici de podul de la Cernavodă?

Andrițoiu: Care pod? Ce e cu el?

Manolescu: L-a luat apa.

Andrițoiu: (*rîde, batjocoritor*): Ha! Ha! Podul de la Cernavodă, l-a luat apa.

Corcoveanu: Va să zică, nu crezi?

Andrițoiu: Zvonuri băiete!... Prostii.

Cicu: Zvonuri? E! Atuncea află de la mine, dacă vrei să știi, că Bucureștiul s-a și evacuat. Toate autoritățile s-au mutat în munți... Guvernul e pe Negoii!... Apa se apropie cu pași siguri de Capitală.

Corcoveanu: Și află că primăria a distribuit colaci de salvare, fără cartelă.

Manolescu: Și bărci. Cîte una de om. Și la familiile cu copii, cîte un vapor... Și la celibatari ca dumneata, copai...

Andrițoiu: Cum puteți să credeți, mă, așa ceva? Astea sînt basme.

Corcoveanu: Dacă pentru dumneata, faptul că toată Dobrogea e sub apă, este un basm, înseamnă că nu simți românește și nu cunoști realitățile.

Andrițoiu: Da, da, dumneata!... Fiindcă îți închipui ca noi de la dumneata am aflat chestia asta cu inundațiile... Ei, află c-o știam de azi-noapte, de cind Constanța a dispărut sub apă.

Cicu: Numai vârful moscheii se mai vede, ca să știi.

Manolescu: Că niciodată nu știi nimic și totdeauna faci pe grozavul... Iacă, te înștiințăm că dacă Dumnezeu nu face o minune, în două-trei zile sîntem scafandrieri cu toții, domnule Mișule...

Cicu: Scafandrieri...

Corcoveanu: Scafandrieri!...

Manolescu: Sca-fan-dri-eri L..

Gongul

GAROAFELE LUI TRANDAFIR

(Comedie cazonă)

PERSOANELE :

Locotenentul TIT MIHĂLCEA.NU, chipeș și lndr&*03tit, ca ori^e locotenent de roșiori.

TRANDAFIR, ordonanța locotenentului. E un flăcău vioi, cu pielea smolită, și cu ochi de viezure. In urechea stingi, poarta — mndru — un cercel de arama, pe care i l-a dat „dă. noroc” vâtaful șatrei tu care s-a născut.

GINA, logodnica locotenentului Mihălceanu. E o fată de 19 ani, blondă ca un cocon de borangic și dulce ca o bucată de candel.

COANA CALIOPI, mama Grinei. Are tot ce trebuie unei foste neve3te și viitoare soacre-

MADAST COSTECI, proprietireasa floririi „La crinul de aur”.

Ațiunea se petrece într-un oraș de provincie.

ACTUL I

tn odaia mobilată a locotenentului Mihălcoanu.

Locotenentul s-a deșteptat, de dimineață, cu un junghi puternic în spate și cu*38~de grade temperatură, sub braț. A trimis imediat un raport la regiment și medicul garnizoanei, care a venit să-l vadă, de îndată, i-a interzis să iasă din casă două zile.

Invitat la dejun la logodnica lui, locotenentul nostru, neavnd ce face, i-a scris următoarea scrisoare:

„Gina dragă,

O gripă idioată mă obligă să stau două zile în casă. îmi pare foarte rău că din această cauză nu pot veni astăzi, la prinz, la voi. Te rog seuză-mă față de mămița ta și trimite-i respectuoase sărutări de miini.

Sper că, după-prlnz, vei trece să mă vezi. Pină atunci, te sărut cu tot dragul,

Titii”

„P.S. Iți trimit citeva garoafe roșii, cum îți plac ție, casdtmbăl-să/neze cu parfumul lor odăița ta dragă.”

Locotenentul (deschide ușa și strigă): Trandafir!

Trandafir (intră): Ordinați!...

Locotenentul: Ascultă, Trandafir!...

Trandafir: Da, dom' locotenent...

Locotenentul: Fii atent și bagă bine la cap ce-ți spun.

Trandafir: Am băgat, dom' locotenent.

Locotenentul: Ge-ai băgat, mă, ce-ai băgat?

Trandafir: Ce-o să-mi spuneți dumneavoastră, dom' locotenent.

Locotenentul: Bun î Ascultă aici...

Trandafir: Da...

Locotenentul: Ai de făcut trei lucruri... Trei, înțelegi?

Trandafir: Da, să trăiți... Trei!

Locotenentul: întii: te duci la florărie, la madam Costeci...

Trandafir: Da.

Locotenentul: Știi unde e madam Costeci?

Trandafir: Știu, să trăiți...

Locotenentul: Unde e?

Trandafir; La florărie l...

Locotenentul: Care florărie?

Trandafir: La madam Costeci...

Locotenentul: Bun! Și florăria lui madam Costeci unde e?

Trandafir: E-acilea, să trăiți!

Locotenentul: Unde acilea, mă?

Trandafir: Acilea, pe Strada Mare... Lingă șpițărie...

Locotenentul: Așa, vezi... Va să zică, o știi...

Trandafir: Cum naiba să n-o știu? Toată lumea o știe... Florăria unde vinde coroane de morți...

Locotenentul: Da, dar tu nu cumperi coroane de mort... Tu cumperi zece garoafe roșii... îi spui lui madam Costeci Bă ție le alegă pe cele mai frumoase... că te-am trimis eu.

Trandafir: Am înțeles...

Locotenentul: Să te uiți bine, să nu-ți bagi nasul în ele...

Trandafir: Nu mi-l bag, să trăiți... că le miros, așa,

mai de la distanță... Știu eu..., Să nu le umplu de microbi...

Locotenentul: Uite acuma două sute de Iei, să le plătești... Costă un pol garoafa... Va să zică, zece garoafe ...două sute de lei... Este?

Trandafir: Igzact... două sute...

Locotenentul: Pune banii bine, să nu-i pierzi...

Trandafir: Vai de mine, cum o să-i pierz?... îți bag în porfei. Că-l am pe ăla de mi l-ați dat dumneavoastră...

Locotenentul: Păi, portofelul pe care ți l-am dat eu e rupt...

Trandafir: N-are de-a face, că-l înfășor în batistă — Și-i fac și nod.

Locotenentul: Buni... Să repetăm. Prin urmare, întâi: te duci la florărie și cumperi zece garoafe roșii —

Trandafir: Da...

Locotenentul: Al doilea: uite scrisoarea asta... Te duci cu ea la domnișoara Gina...

Trandafir: Da, știu... La domnișoara Gina... logodnica noastră.

Locotenentul: Cum logodnica noastră, mă? Co, domnișoara Gina e logodnica ta?

Trandafir: Să mă ferească Dumnezeu, păcatii mele! E a dumneavoastră, personal... Păi ce? Face dumneaei de mine? Vă rîdeți de mine, zău așa, dom' locotenent...

Locotenentul: Haide, lasă gura...

Trandafir: Am lăsat-o, să trăiți!

Locotenentul: Va să zică, te duci la domnișoara Gina și îi dai scrisoarea asta...

Trandafir: Da... I-o dau confidențial-personal dumneaei în mână... Secret...

Locotenentul: Și dacă cumva dumneaei nu e acasă...

Trandafir: I-o dau coanei mari...

Locotenentul: Așa, vezi!... I-o dai coanei mari... Și îi dai și garoafele. Și-i spui din gură că le-am trimes eu pentru domnișoara, că sînt bolnav și nu pot veni azi la prînz la masă. Ai priceput?

Trandafir: Da, să trăiți... Șiii... aștept să-mi dea și răspuns?

Locotenentul: Aștepți să-ți dea și răspuns...

Trandafir: Dar dacă nu-mi dă răspuns, mai aștept să-mi dea?

Locotenentul: O să-ți dea, n-ai grijă. ..

mL- Trandafir: N-am, dacă ziceți dumneavoastră...

Locotenentul: Acum, al treilea: după ce duci florile și scrisoarea la domnișoara Gina, te duci la popotă și îmi aduci masa... Spui că sînt bolnav și nu pot să vin... Ai priceput? întâi, florile; al doilea, scrisoarea și al treilea, masa. Să nu uiți să iei sufertașul... Ai venit?

Trandafir: Am venit, să trăiți!...

Locotenentul: Haiti! Pas alergător și închide ușa pe dinafară.

Trandafir: Să trăiți!

ACTUL II

La florăria „Crinul de aur”. în magazin nu se află nimeni, Jn afară de proprietăreașă — madam Costeci — și de Zavaidoc.

Zavaidoc este un canar de toată frumusețea, pe care madam Costeci l-a botezat așa, în amintirea unui chef la care i-a cîntat, pe vremuri, cunoscutul cîntăreț cu același nume.

Madam Costeci: Cîntă, mamă scumpă și adorată... Cîntă matală frumos! (*Canarul cîntă.*) Cine e cel mai mare și mai frumos cîntăreț din lume? (*Canarul cîntă.*) Dacă ești cuminte și îi cînți frumos Iu' mama ta, îți cumpără ție, mama, o pisică s-o mîncîci... (*Se aude clopoșelul de la ușa de intrare și Trandafir își face apariția.*)

Trandafir: Săru-mlna, cucoană!...

Madam Costeci: Bună ziua, băiatule!... Ce-ți vrea suflețelul?

Trandafir: Ehă! Ce-mi vrea mie suflețelul nu poci să-ți spui dumitale... E secretul meu... Domnul locotent al meu însă dorește zece garoafe roșii. Grase, frumoase, cu miros de parfum.

Madam Costeci: La cine ești dumneata, ordonanță?

Trandafir: La dom' locotent al meu...

Madam Costeci: Și cum îl cheamă pe domnul locotent al tău?

Trandafir: Las^r că-l știți dumneavoastră. Mi-a spus

să vă spui c-a spus dumnealui să nu mi le dați veștede, că pe urmă aveți de-a face cu dumnealui.

Madam Costeci: La mine nu există flori veștede... Și garoafele roșii adineauri mi le-a adus de la seră... Ia uită-te la ele ce frumoase sînt... Și ia miroase și tu, să vezi ce parfum...

Trandafir: Nu miros, că iau microbi... Și cit e una?

Madam Costeci: Douăzeci și cinci de lei... Dar pentru domnul locotenent al tău ți le dau cu douăzeci de lei bucata.

Trandafir: Douzeci de lei o garoafă? Păi ce, e pătlăgică vînată? Cincișpe lei iei?

Madam Costeci: Nu se poate, băiatule... Douăzeci de lei... Dacă iei, bine. Dacă nu, umblă sănătos, că aici nu e pe tocmeală ca la piață.

Trandafir: Douăzeci de lei o garoafă?... Păi ce, e pepene verde?

Madam Costeci: Pepenele verde costă patruzeci de lei, nu mai vorbi degeaba.

Trandafir: Da, dar are și sîmburi... Și garoafili n-are! Șaișpe lei bucata iei?

Madam Costeci: N-auzi, domnule, că nu mă toc-mesc?... Douăzeci de lei... Ultimul preț!

Trandafir: Douăzeci de lei o garoafă?... Păi ce, e salam de Sibiu? Douăzeci de lei felia?...

Madam Costeci: Ascultă, băiatule. Eu n-am timp de pierdut... Dacă vrei să iei zece garoafe, dâ-ncoace doua sute de lei și gata.

Trandafir: Iau, dacă îmi dați unsprezece, cu două sute de lei...

Madam Costeci: Dar de ce să-ți dau unsprezece?

Trandafir: Ca să duc zece la domnișoara Gina și una s-o opresc eu, pentru mine.

Madam Costeci: Pentru tine? Dar ce să faci tu cu ea?

Trandafir: S-o pui la botonieră, după ureche...

Madam Costeci: Ei, taci!... Că fără garoafă nu poți...

Trandafir: Ba poci și fără... Dar mai bine e cu... C-așa mă place pe mine cineva...

Madam Costeci: E, atunci, bine... Îți dau unsprezece garoafe.

Trandafir: Săru-mina... *(Iese din florărie, fericit cum nu se mai poate. Cu sufertașul într-o mină, cu garoa-*

fele în cealaltă și cu a lui, pusă „la oție”, după urechea cu cercel, începe să fluiera un tangou modern, acompaniat, din ce în ce mai pierdut, de trilurile lui Zavaidoc.)

ACTUL III

Acasă la Gina.

în așteptarea logodnicului, Gina a deschis larg ferestrele salo-nului dinspre stradă și a început să facă puțină muzică la pian.

Coana Caliopi *(intră așezată. Peste rochia de mătase neagră și-a prins un șorț albastru de ucenic. Are miinile pline de făină și obrajii rumeniți de gătit):* Lasă, dragă, și tu muzica acuma și vezi de bezelele alea din cuptor. E aproape unu și trebuie să vie Titi de la regiment.

Gina *(fără să se deranjeze de la pian):* Titi nu vine înaintea de unu jumătate...

(Se aude soneria de la intrare.)

Coana Caliopi: Auzi, sună-n față!... El trebuie să fie... Să știi că ceasul nostru a rămas în urmă... *(Gina aleargă la intrare și după eiteva clipe se întoarce urmată de Trandafir.)*

Trandafir: Săru-mina, coană mare...

Coana Caliopi: Cee, mă?

Trandafir: M-a trimes domnul locotent la dumnea-voastră cu scrisoarea asta și cu dumnealor *(arată garoafele)* să vi le aduc...

Gina: Dar de ce? E bolnav?...

Trandafir: Da, este... C-a fost și domnul căpitan medic de dimineață și-a zis că este.

Gina: Ia să vedem ce scrie... *(Desface și citește repede.)* Mamă!... Titi e bolnav și nu poate veni la dejun...

Coana Caliopi: Dar ce are?

Gina: Nimic grav... E răcit și trebuie să stea în casă două zile...

Coana Caliopi: Păi așa îmi ai grijă, mă, de domnul locotenent? Mi-l lași să răcească?...

Trandafir: A răcit, se vede, la cazarmă... în vreun corent... Că acasă nu se igzistă așa ceva... De frică de corent, eu nici geamurile nu le deschiz...

Gina: Mamă, uite ce garoafe superbe mi-a trimis.

Coana Caliopi: Pune-le repede în apă... Sînt splendide. .. (*Le miroase.*)

Trandafir: Nu le miroșiți așa de aproape, coană mare, că le umpleți de microbi...

Coana Caliopi: Eu? (*îl privește mirată.*)

Trandafir: Păi, dar... Așa a zis domnul locotinent... Că, cine își bagă nasul în ele, le umple de microbi...

Coana Caliopi: Bine, bine... Spune-i lui domnul locotinent că am zis eu că ne pare foarte rău că e bolnav și că nu poate veni.

Gina: Și spune-i că îi mulțumesc mult, mult, pentru flori... și trec după-prînz să-l văd... Pe la cinci.

Coana Caliopi: Adică eu trec să-l văd, că domnișoara nu se poate duce la un bărbat singur... Ai înțeles?

Trandafir: Păi ce? Domnișoara n-a mai fost pe la domnul locotinent? Dumneavoastră să fiți sănătoasă!

Coana Caliopi (*privind-o crunt*): Cînd ai fost tu la el *acasă*?

Gina: A!... într-o zi, am trecut pe-acolo și am intrat un minut să-i las o carte.

Trandafir: Păi da... Că dacă n-ai carte, n-ai parte. Și ați mai fost și...

Coana Caliopi (*cu buzele tivite*): în sfîrșit! Chestiunea asta o s-o discutăm noi între patru ochi... (*Un timp.*) Ei, ce mai stai, mă? Mai ai ceva de spus?

Trandafir (*jenat*): Păi aș avea, coană mare...

Coana Caliopi: Ce este, spune!

Trandafir: Mi-a zis domnul locotinent că vă roagă să-i dați și masa... Și-am adus suferțașul...

ACTUL IV

Acasă la locotinentul Mihălceanu...

încîntat la gîndul că stăpînul lui o sâ-I felicite pentru ideea pe care a avut-o de a cere mîncare bună de la „coana mare”, în loc 9-0 ia de la popotă, Trandafir bate — radios — la ușa, cu vîrfurile bocancului, mîinile fiindu-i ocupate de suferțaș și de pachete.

Locotinentul: Intră...

Trandafir (*de afară*): Intru, să trăiți, dar nu poci...

Locotinentul (*deschide ușa*): E! Ce-ai făcut, mă?

Trandafir (*șiret*): Am făcut bine, să trăiți. Am igzecutat tot.

Locotinentul: Tot?

Trandafir: Tot!...

Locotinentul: Ai luat garoafele?

Trandafir: Da... Zece în cap, precum mi-ați spus.

Locotinentul: Dar aia de la ureche ce este?

Trandafir: Asta? E floare la ureche, dom' locotinent... Mi-a dat-o mie cucoana de la florărie... Zicea că sînt oacheș și-mi vine bine cu roșu... să nu mă deochi.

Locotinentul: Ce-a zis domnișoara Gina de scrisoare?

Trandafir: A zis că vă mulțumește mai mult pentru flori și să vă faceți mai repede sănătos...

Locotinentul: Nu ți-a spus dacă vine pe aici?

Trandafir: Ba mi-a spus... A zis că vine să vă vadă pe la cinci... Dar nu domnișoara! Coana mare!... Că zicea că numai babele are voie să umble pe-acasă, pe la bărbații singuri...

Locotinentul: Și domnișoara ce-a zis?

Trandafir: Dumneai n-a zis nimic, dar am zis eu...

Locotinentul: Ce-ai zis?

Trandafir: Ca să fie dumneai sănătoasă, de cîte ori a fost domnișoara pe la noi...

Locotinentul (*încrîmîntat*): Bine, mă, tîmpitul, cum îți veni să spui una ca asta?

Trandafir: Păi...

Locotinentul: Ce, păi?... Ce te-amesteci tu unde nu-ți fierbe oala? Și coana mare ce-a zis, cînd i-ai spus așa?

Trandafir: A zis... că vorbește dumnealor amîndouă, p-ormă, între patru ochi... despre chestia asta...

Locotinentul: Țț! Țț! Țț! (*Se plimbă agitat.*) Să nu te mai bagi altă dată în vorbă, că-ți răsucesc limba din gură, ai înțeles?

Trandafir: Am înțeles, să trăiți...

Locotinentul (*venind la masă*): Mîncarea ai adus-o?

Trandafir: Am adus-o...

Locotinentul: Mișcă și dă la masă!... Ce avem de mîncare azi?

Trandafir: Păi azi avem binișor. (*Clipește șiret spre suferțaș.*) Avem... ăsta, cum îi zice... șalău cu...

d-aia galbenă... maineză... Avem... pilaf de pui... mușchi de vacă la frigare, cu cartofi de paie... cremă de zahăr ars... bizele...

Locotenentul: Băăă! Da' bună masă!

Trandafir (*din ce în ce mai încintat*): Avem și brânză d-aia îngaurită... și albă... de telemea și d-aia cvi viermi... să fie la ei acolo... Și o sticlă de vin negru... Sînge de taor.

Locotenentul: Ce tot vorbești, mă? Dar ce i-a găsit să gătească asemenea bunătăți la popotă?... Ce? A venit generalul în inspecție?

Trandafir (*în culmea fericirii*): Atîția draci cînd o mai fi mîncărurile astea de la popotă... Nu ie de la popotă..

Locotenentul: Da' de unde sînt?

Trandafir (*încîntat de șmecheria lui*): De la coana mare, de unde să fie?... I-am cerut eu pentru dumneavoastră... Că ce mi-am zis? Tot erați poftit la masă și nu vă duceți... Și-atunci, i-am cerut rația dumneavoastră s-o iau acasă...

Locotenentul (*sare ars*): Cum, mă nemernicule?... Ai îndrăznit să ceri de mîncare pentru mine?

Trandafir: Păi nu era partea dumneavoastră?

Locotenentul: Ptiu!... Bată-te Dumnezeu de idiot... M-ai făcut de rîs... Ce-or fi zis oamenii ăștia despre mine?... Mîine te trimit la regiment. Să mucezești la carceră... Ia uite, domnule, ce-i dă în gînd dobitocului! Phiu!... Phiu!... Phiu!... (*Se plimbă agitat, zbiară.*) Dă-mi un plic și-o hîrtie, repede, pînă nu-ți crap capul...

Trandafir (*pierit*): Poftiți...

Locotenentul: Să te duci imediat la florărie și să mai iei zece garoafe...

Trandafir (*același joc*): Da.

Locotenentul: Si pe urmă să le duci, împreună cu scrisoarea asta, la domnișoara Gina... Ai priceput?

Trandafir: Da, să trăiți!

Locotenentul: Și după ce te întorci cu răspunsul,, să te duci direct la carceră... Ai înțeles?

Trandafir (*amărît*): Da...

Locotenentul: Și să stai acolo, pînă oi veni eu să te scot.

Acasă la Gina.

Coana Caliopi și cu Gina au ieșit în grădiniță să-și ia cafeaua.

Trandafir apare posomorit în poartă, cu scrisoarea într-o mină și cu punga de țiplă cu garoafe pusă la subțioară, lăutărește.

Trandafir: Tot eu sînt, săru-mina...

Gina (*oarecum alarmata*): Dar ce este?

Trandafir: Este că iară am venit din nou îndărăt. M-am reîntors iarăși înapoi...

Coana Caliopi: Dar ce s-a întîmplat?

Trandafir: S-a întîmplat că... nu trebuia să se întimplete ce s-a întîmplat, coană mare, și m-a trimes domnul locotent îndărăt... să vă dau scrisoarea asta și cu florile... Și m-a făcut și cum i-a venit la gură, că s-a inervat.

Gina: Alte flori?... Ce-o fi asta?!

Coana Caliopi: Ia citește, să vedem ce scrie:

Gina (*rupe și citește*): „Dragă Gina, Ce-ți fi crezut despre mine? Imbecilul de Trandafir a făcut o încurcătură nemaipomenită... în loc să se ducă să-nai ia masa de la popotă, cum îi dădusem ordin, i-a cerut mîncare pentru mine mamei tale... Te rog explică-i tu cum a fost și roag-o să mă ierte... Și cum nu pot face ofensa de a trimite înapoi toate bunătățile aduse, le voi mlnca cu gîndul îa mînușițele care mi le-a trimes...

Te sărut dulce,

Titi

P .S. Trimit cîteva flori special pentru mama ta și li sărut miinile."

E. asta e nostim!... Bietul Titi... (*Rîde.*)

Coana Caliopi: Săracul băiat!... Ascultă, mă, Trandafir!... Spune-i domnului locotent că îi dorim poftă bună și că eu, coana mare, special, îi mulțumesc pentru flori... Ai priceput?

Trandafir: Am priceput, să trăiți...

Coana Caliopi: Și uite și douăzeci de lei pentru flori, că rai le-ai adus. (*Văzînd mutra nedecisă a lui Trandafir.*) E, ce este? Ce-ai rămas așa?... Ia douăzeci de lei, dacă îți dau eu...

Trandafir (*decis*): Nu iau, coană mare, nu vă supărați ...

Goana Caliopi: De ce, mă, băiatule?

Trandafir: Păi dacă e vorba să-mi plătiți florile, eu spui drept cum este adevărat... Am dat două sute de lei pe ele și mă omoară domnul locotinent, când m-oi duce numai cu un pol îndrăț... Și nu mi-e de carceră, sau de o pereche, două de palme, acolo... Dar iară se icsprimă despre mine că sînt prost... Și asta e tot ce mă costa pe mine mai mult pe lume!

Cortina

DOMNUL CU CAMELII

PERSOANELE :

ELVIRA, 32 de ani (zice ea)

MITICĂ, soțul ei (48 de ani)

NENEA G-UȚĂ, unchiul Eivirei (62 de ani)

O SERVITOARE, tinerică

Acțiunea se petrece în București, în zilele noastre. Decorul reprezintă un hol, în apartamentul pe care Eivira și Mitică îl ocupă într-un blockhaus.

La ridicarea cortinei, Mitică se plimbă cu pași mari prin încăpere. Are un aer preocupat, de om care pîndește ceva.

Mitică: Mă-nșeli! Nu se poate să nu mă-nșeli,.. E imposibil să nu mă-nșeli.

Eivira: Ce-ai zis?

Mitică: Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă. Mă-nșeli! Aia e!

Eivira: Cu cine?

Mitică: Nu știu, dar de-nșelat trebuie să mă-nșeli...

Eivira: De ce?

Mitică (*cult*): Georges Dandin, săracul!...

Eivira: Dar de cînd ești filofrancez?

Mitică: De cînd simt că sînt încornorat!

Eivira: Ești ridicul. ..

Mitică: Sînt soț...

Eivira: Divorțează, ca să nu mai fii.

Mitică: Ce-ai zis?

Eivira: Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă.

Mitică: Și ce, crezi că n-am auzit ce-ai zis?

Eivira: Atunci de ce mă mai întrebi?

Mitică: Ga să te studiezi, între răspunsuri... (*Un timp.*)
Hm! Atitudinea asta de femeie cumsecade, totdeauna mi-a dat de bănuț, fiindcă nu există ființă mai primejdioasă decât femeia cumsecade.

Elvira: Nu văd de ce.

Mitică: Pentru că femeia nu e cumsecade, doamnă, decât în două împrejurări. (*Sentențios.*) întâi, după ce te-a înșelat, ca să nu afli, și al doilea, înainte de a te înșela, ca să nu bagi de seamă că e predispusă...

Elvira: Cine ți-a mai băgat în cap și prostia asta?

Mitică: E o cugetare. ..

Elvira: Și de la cine-ai aflat-o?

Mitică: D? la Club. O spunea Damian...

Elvira: Bebe?

Mitică: Exact... Și-am ținut-o minte!

Elvira: Vai, ce imprudență din partea lui!

Mitică: Imprudență? Pentru ce? Explică-te, te rog!

Elvira: Pentru că nu se spun asemenea cugetări unui om gelos...

Mitică: Eu gelos? Ha-ha-ha!... Confunzi noțiunile, scumpă doamnă! Sînt demn, nu sînt gelos. .. (*Intră servitoarea.*) Ce e?

Servitoarea: Am venit s-o-ntreb pe conia care rochie o scot din „armoal”?

Elvira: Rochia bleu...

Servitoarea: Da, conia! (*Iese.*)

Mitică: Da' ce, „mergem” undeva?

Elvira: Mă duc, nu „mergem”...

Mitică: Singură? Unde? (*Ridică iarăși tonul.*)

Elvira: Nu ți-am spus de o mie de ori că astăzi am comitet la „Căminul”? Trebuie să aranjăm programul pentru „săptămîna ouălor”.

Mitică: Dar ce vă băgați voi în treburile găinilor? Ce, v-a-pucați voi să ouați în locul lor? Să vă faceți clocitoare automate, voi, care nu știți măcar să faceți un ou fiert? Și-apoi, obiceiul ăsta de a aranja în fiecare săptămîna, altă „săptămîna”, mi se pare foarte suspect. Ieri, „săptămîna laptelui”, alaltăieri, „săptămîna untului”, răsalaltăieri, „săptămîna brnzei”. Mai bine ar fi să vă vedeți de case, de bărbați și de copii... Și pentru că asta este părerea mea, te înștiințez că — începînd de astăzi chiar — nu te mai duci la ouat... Să ouă celelalte, că sînt destule în comitet... Scurt!

W

v - Elvira: Ascultă, Mitică! (*Are un ton grav.*) Cit ai de gînd să mă nervezi? De-un ceas nu faci altceva decât să-mi bați capul cu fel de fel de prostii. Ba, îmi mai dai și emoții că te-nșel și știi tot...

Mitică: Cum? Cum? Cum? Ți-am dat emoții că știu tot?

Elvira: Păi, sigur! Inșiști atita că te-nșel, încît era cît p-aci să mă convingi și pe mine că așa e... Să-mi bagi în cap că trebuie să te-nșel.

Mitică (*triumfător*): A! Bun! Perfect! Aici am vrut să te-aduc... La mărturisire... Ai mărturisit. Asta vream să știu. Ai recunoscut.

Elvira: Eu? Ce-am recunoscut?

Mitică: Că ai fi foarte dispusă să mă-nșeli... Eram sigur.

Elvira: Păi dacă nu mă Iași în pace și mă sugestionezi? Tu știi că sînt o fire impresionabilă... un *medium* bun.

Mitică: Da, dar trăiești într-un mediu prost.

Elvira: Ce midiu?

Mitică: Bucureștiul!... E mediul cel mai prost pentru o femeie... (*Un timp.*) Eu cred că Georges Dandin ăla trebuie să fi fost român. Român stabilit în străinătate. A făcut cunoștință Moliere cu el, și gata... L-a pus în piesă.

Elvira: Mitică, pentru Dumnezeu! Tu nu mai știi ce vorbești! După băile de astă-vară, de la Govora, în loc să te-ndrești, mai rău te-ai ramolit. Spui niște prostii, de nu știu ce să mai cred. Du-te, dragă, în străinătate și te caută. Odihnește-te la un sanatoriu și lasă-mă-n pace!... Isprăvește!... Tu nu-ți dai seama că-mi faci viața imposibilă, că mă îmbolnăvești de nervi... De dimineață pînă seara n-aud decît asta: „Mă-nșeli! Mă-nșeli!” Dacă știai că ești bolnav de gelozie, nu trebuia să te-nsori... Să știi că am să-i spui lui unchiul Gută... El m-a crescut, el m-a măritat cu tine, el să mă scape... (*Un timp.*) Așa e cînd ramîn copiii orfani la douzeci și cinci de ani. Trebuie să facă tot ce vor unchii, care îi iau de suflet... Dacă ar fi trăit mame, sau cel puțin papă, sau măcar un frate mai mare dacă aș fi avut pe lume, n-aș mai fi fost obligată să mă sacrific, să mă iau după sfatul lui nenea Gută și să mă mărit cu tine... la douăzeci și cinci de anișori.

Mitică: Și opt... și opt... Am actul de naștere la mine în birou.

Elvira: Douăzeci și cinci, douăzeci și opt, ce importanță are o diferență de câteva luni? în orice caz, eram minoră... Nu știam ce e viața...

(*Intră servitoarea.*)

Servitoarea: Coniță, a venit un comisionar și-a adus florile astea...

Mitică: Pentru cine?

Servitoarea: Pentru conița...

Mitică: De la cine?

Servitoarea: Nu mi-a spus... Le-a lăsat și aplecat. Trebuie să scrie pe cartea de vizită. E o carte de vizită între ele.

Mitică: Dă-le-ncoace?!

Servitoarea: Pofțiți!...

Mitică: Ieși!... (*Servitoarea iese.*) Ia să vedem noi ce serie pe cartea de vizită... (*Citește.*) „Florile astea îți vor spune, în șoapta lor parfumată, toată dragostea și patima celui ce ți le trimite și pentru care ești totul pe lume.” (*Glasul îi tremură treptat ce citește. Când termină, zbiară.*) Elvira! Ce însemnează asta?

Elvira (*foarte încurcată*): Nu știu... Nu știu nimic, Miti, crede-mă!... Cine semnează biletul?

Mitică: Nu face cu mine pe Genoveva de Brabant, viperă, că nu se prinde... Ce, e prost să semneze? Îți dau un sfert de secundă să-mi spui de la cine sînt florile... A cui e patima celui care ți le trimite și cine e măgarul pentru care ești totul pe lume.

Elvira: Miti! Îți jur... că nu știu nimic. Îți jur pe tot ce vrei.

Mitică: N-am nevoie de jurăminte, fiindcă ori juri strîmb... ori minți!... Mie ai să-mi răspunzi instantaneu, cu cine mă-nșeli, de cînd mă-nșeli, cum mă-nșeli? Pretind amănunte, în calitatea mea de soț...

Elvira: Nu e adevărat, Miti. Nu te-nșel...

Mitică: Asta să i-o spui lui mutu... Am aicea cartea de vizită... dovadă vie, palpabilă... incontestabilă, olografă... Dumneata, care te revoltai adineaori, care îți luai aere de madonă călcată pe coadă, te-ai dat de gol... Ești o femeie necinstită... imorală... (*Numai găsește calificative.*) Indecentă...

Elvira: Nu-ți permit să mă faci indecentă..

Mitică: Poate ai cinismul să tăgăduiești?

Elvira: Da! Tăgăduiesc.

Mitică (*o îngîmă*): Tă-gă-du-ești!... Ha-ha! *Mi fa da riderel (Rîde sinistru.)* Dar cartea asta de vizită nu tăgăduiește.

Elvira: Eu nu sînt vinovată... Nu știu nimic...

Mitică: Ba știi, și ai să-mi spui imediat... Haide, madam! Ai curaj! Onoarea vițului. (*O apucă de braț, brutal.*)

Elvira: Nu pune mina pe mine. Mă doare... Au!...

Mitică: Spune tot, sau...

Elvira: Lasă-mă... lasă-mă! îmi rupi mina... Au!... Dă-mi drumul! Au!... (*începe să plîngă.*)

Mitică: Nu plînge că fac omor... Ah! și n-am la mine un revolver, o pușcă, un tun, o mitralieră, un Zepelin, un briceag, nimic...

Elvira: Brută... Te disprețuiesc... E suficient ca un imprudent să-mi trimită flori acasă, ca să mă lovești, să mă insulti, să mă omori!...

Mitică: Nu te-am omorît, minți! Nu vezi că vorbești?

Elvira: Țasta nu e un argument... Femeia vorbește și moartă, nu spuneai chiar tu? Lasă că te-nvăț eu pe tine minte... Chiar astă-seară mă duc la un avocat și pînă mîine dau divorț.

Mitica: A! Nu! N-ai să divorțezi, pînă cînd nu aflu numele mizerabilului cu care mă-nșeli...

Elvira: Află-l sănătos... că nu există.

Mitică: Am să aflu... Am să te pui în fața lui.

Elvira: Pune-mă, n-ai decît...

Mitică: Am să reconstitui crima în fața mea...

Elvira: Reconstituiește ce poftești...

Mitică: Deocamdată, am să mă duc la toate florăriile din București... Cu florile-n brațe... Să vedem cinele-a cumpărat... cine le-a trimes...

Elvira: Umblă sănătos!... Și cînd o să afli, să-mi spui și mie... Nu holba așa ochii la mine, că nu mă sperii.

Mitică: Mesalino!...

Elvira: Ce!

Mitică: Cleopatro!...

Elvira: Eu?...

Mitică: Minervo!...

Elvira: Taci, sau...

Mitică: Sarmisegetuzo!...

Elvira: Ah! Adu-mi un vas cu flori să ți-l sparg în cap... căleșin!... (*Mitică iese trintind ușa de perete.*) Doamne! ... Doamne! ... Ce mă fac? Dacă îl află? Dar ce i-a venit lui Bebe să-mi trimeată flori? El care știe cit e bărbatu-meu de gelos!... Ce imprudență!... Ce prostie!... Și totuși... ce adorabilă prostie!... Ce atenție delicată!... (*Ia receptorul.*) Să-i dau repede un telefon, să-l previu... Poate găsim o soluție. Nu mi-e de altceva, dar dacă îl află, Miti e în stare să-l omoare... (*Face-numărul.*) Allo!... Allo!... Casa Damian? Domnul Bebe e acasă?... Nu? Dar cine e la telefon?... A! Tu ești. Marișo? Unde e domnul?... De mult?... Știi sigur că nu vine diseară la masă? Ascultă, Marișo!... Dacă vine, să-i spui ca a telefonat conia Elvira... Că am să-i comunic ceva important și imediat... Nu, nu! Să nu vie aici... Să mă cheme la telefon... Dar să nu mă cheme dumnealui direct. Să mă chemi tu, și numai dacă sînt eu la telefon să mi-l dai... Cu altcineva să nu vorbești, cu nimeni!... Dacă nu sînt eu cînd suni, să închizi și să încerci mai tîrziu... pînă cînd răspund eu... Ai înțeles? Bagă de seamă să nu faci vreo încurcătură!... La revedere! (*Agață. Se aude soneria.*)

(*Intră servitoarea.*)

Servitoarea: A sunat în fața, conia... Sinteți acasă?

Elvira: Nu! Nu sînt... Las' că mă duc să deschid eu... Tu du-te și vezi-ți de treabă!... Să vii numai cînd te sun... (*Iese.*)

Servitoarea (*ieșind*): Mi se pare mie că florile alea de-adineauri nu i-au mirosit bine conașului... O să am distracție gratuită...

Elvira (*intrînd cu nenea Gută*): Nenea Gută... unchiule. (*il sărută.*) Numai Dumnezeu te-a adus. Tocmai mă glîdeam să fug de-acasă și să vin la tine, la moșie...

Gută: Să fugi? De ce?

Elvira: Miti a înnebunit din cauza geloziei... Trebuie internat imediat, pus în cămașă de forță... că are și furii... Pretinde că îl înșel.

Gută: Ei, și?

Elvira: Ei, și dacă îl înșel, trebuie să-i spui și lui cu cine. Asta e indiscreție!

Ouță: Stai, stai, stai, stai!... Nu mă lua iute, că mă zăpăcesc... Cum, adică, indiscreție?

Elvira: Păi sigur că e indiscreție... E secretul meu! Gută: Cum înțeleg eu, cu alte cuvinte, e adevărat că-l înșeli?

Elvira: Oho! Și încă cum!...

Gută: Elvira!... Cum se poate?

Elvira: Iartă-mă, unchiule... dar ție nu pot să-ți ascund nimic.

Gută: Bine-bine... oricît... Dar nu m-așteptam... din partea ta.

Elvira: Parcă tu nu știi ca nu-l iubesc pe Miti? Că l-am luat numai ca să-ți fac plăcere tie...

Gută: Mie?

Elvira: Păi, sigur... M-am măritat cu Miti pentru tine, nu pentru el... De-ai acum îl înșel... pentru mine. Hai, unchiule, nu fi și tu contra mea... Dacă ai ști cit l-am înșelat de puțin... față de diferența de vîrstă care e între noi.

Gută: De ce l-ai luat, dacă ți se părea prea bătrîn? Eu nu te-am silit.

Elvira: L-am luat pentru ca mi-am închipuit că, fiind mai în vîrstă, o să mă iubească mai mult... și-o să fiu fericită. El însă mi-a făcut viața imposibilă, cu gelozia... Atît mi-a bătut capul că-l înșel, încît ce mi-am zis?... Tot crede că-l înșel... cel puțin să aibă și el satisfacția că e adevărat... N-aș fi crezut însă niciodată c-o să mă prindă... Și astăzi, adineauri, tocmai în toiul unei scene... am primit un buchet de flori de la ...

Gută: De la?

Elvira: De la o carte de vizită... înțelegi dumneata...

Gută: Aha!...

Elvira: Și îți închipui ce-a urmat? M-a insultat... M-a bătut...

Gută: Te-a bătut-u-ut?

Elvira: M-a bătut... Pînă adineauri am fost plină de vinătăi... Și-acuma a plecat în oraș, la toate florăriile, să afle cine mi-a trimis buchetul... Și cum Bebe e cunoscut peste tot...

Gută: Care Bebe?

Elvira: Vai, da greu mai pricepi, frate! Bebe! Persoana care mi-a trimis florile..., Bebe Damian.

Gută: Aha!... prietenul'ăla al vostru...

Elvira: Al nostru? Da' de unde?... Al lui Miti!...
 Știi, cum îți spuneam... sint sigură c-o să afle...
 c-o să iasă un scandal... cu palme, cu jurați.

Gută: Da... da... scandalul trebuie evitat... E reputația familiei noastre în joc.

Elvira: Sigur că trebuie... Că, dacă nu, spui la toată lumea că sînt nepoata ta...

Gută: Ce fel de flori erau alea pe care ți le-a trimes?

Elvira: Camellii!... Ah, ce frumoase erau!...

Gută: Și pe cartea de vizită cu care ți le-a trimes scria ceva?

Elvira: Sigur... Păi asta m-a dat de gol... Reieșea limpede ca bonjour că persoana care mi le trimete...

Gută: înțeleg... înțeleg... (*Un timp.*) Ai putea să-mi spui exact ce scria??

Elvira: Cum să nu? Absolut exact... Scria ceva așa... cu patimă... ca să le miros și să aflu... că eu sint pentru el... în sfîrșit... A... Uite cartea de vizită... pe jos. A pierdut-o Miti... Nu, nu te apleca dumneata. Lasă că ți-o dau eu... Poftim... Citește...

Gută: Stai să-mi pui ochelarii, că nu văd... (*Citește.*)
 „Florile astea îți vor spune în șoapta lor parfumată toată dragostea și patima celui ce ți le trimete și pentru care ești totul pe lume”...

Elvira: Splendidă dedicație! Ce zici?

Gută: Zic să-mi dai repede o hirtie și-un creion...

Elvira: Pentru ce?

Gută: Să copiez rîndurile astea,

Elvira: De ce?

Gută: Cine știe... Poate o să am și eu nevoie de ele vreodată... Hai, hai repede!-. Să nu vie cumva Mitică și să mă prindă că-i copiez secretele de familie.

Elvira: Numai decit... (*Iese și revine cu o hirtie și un creion.*) Poftim!

Gută: Dictează tu...

Elvira: Florile astea îți vor spune...

Gută: Florile astea îți vor spune...

Elvira: în șoapta...

Gută: În șoapta...

Elvira: ... lor parfumată...

Gută: ... lor parfumată... (*Același joc, pînă la finele 'textului dictat*) Așaa!... Bun!... Acuma, bagă bine

de seamă ce-ți spui... Eu plec... și pîndesc pe Mitică pînă vine... Mă întorc apoi după el. Tu nu m-ai văzut... N-ai vorbit cu mine... Nu știi nimic.

Elvira: Dar de ce toate astea?

Gută: Am eu socotelile mele... Ne-am înțeles?

Elvira: Da, unchiule... Ne-am înțeles.

Gută: Acuma pune cartea de vizită la loc, pe covor... unde era căzută. Și s-o lași acolo...

Elvira: Poftim 3. . Am pus-o. (*Se aude o sonerie lungă.*)
 Haiti!... Asta e Miti... îl cunosc după cum sună.

Gută: Repede, du-te de-i deschide... Eu o șterg pe din dos... Și nu uita ce ți-am zis... Nici o vorbă despre mine. (*Iese repede.*)

Mitică (*intrînd*): Doamnă... adevărul a ieșit la suprafață. Totuși, te rog să constați că sint calm, și în momentele astea tragice mă port cu dumneata destul de politicos... Sînt calm, sint foarte calm... sînt cel mai calm om din lume...

Elvira: Miti... Miti... Nu te uita așa la mine, că mă sperii... Ai o mutră de asasin...

Mitică: Am, pentru că voi deveni... Posed numele exact al omului care ți-a trimes flori acasă... Al omului cu care mă înșeli.

Elvira: Miti!... Nu-i adevărat... Sint nevinovată... De la cine sînt florile?

Mitică: Lasă, că știi tu mai bine decît mine... Și nu-ți mai lua mutra asta prefăcută, ca-mi pierd calmul imediat... Florile pe care le-ai primit adineauri, însoțite de scrisoarea aceea concludentă... au fost cumpărate de la florăria „Crinul”, de către domnul... Bebe Damian și trimese aci prin comisionarul cu numărul 44, care se găsea în fața florăriei. Aud?... (*Tăcere.*) N-aud nimic? Aș vrea să aud ceva...

Elvira: Miti... Miti... Nu sînt vinovată...

Mitică: Inutil, doamnă... Vinovăția dumitale este dovedită cu virf și îndesat... Și planul meu de răzbunare este fixat.

Elvira: Miti, ce-ai de gînd să faci?...

Mitică: Vreau să-mi spăl onoarea în sînge... în consecință: domnul Bebe Damian a fost condamnat la moarte și va fi executat chiar azi, chiar aici, sub ochii dumitale... Atîta am de spus... Și-acum, te rog să te retragi în

odaia dumată, unde te declar arestată... Ieși!

Elvira: Miti, vino-ți în fire!... Pentru Dumnezeu!...
Ești nebun... Nu știi ce vorbești.

Mitică: Ieși...

Elvira: Miti, o să-ți pară rău de tot ce faci și de tot ce spui...

Mitică: Ieși...

Elvira: Biineeee... Mă duc în odaia mea... Adio!
(*Trîncște ușa și iese.*)

Mitică (*singur*): Și-acuma, domnule Damian... te aștept! Revolverul ăsta (*il făcâne*) te va pedepsi... N-am să-ți spun decât atât. Mizerabile, mi-ai stricat casa... Ei bine, află că Mitică Dumitrescu este un om care nu iartă... Sus mîinile... Una... două... trei... și, pe urmă, poc... (*Soneria la intrare.*) Aha! El trebuie să fie.

(*Intră servitoarea.*)

Servitoarea: Dumneavoastră ați sunat, conașule?

Mitică: Nu. A sunat la intrare. Trebuie să fie domnul Damian... Poștește-l aici și ieși pe dincolo.

(*Servitoarea iese.*)

Gută (*intră după o clipă*): Da' ce faci, cu revolverul în mîină, logofete? Exerciții de tras la semn?

Mitică: Nenea Gută!... Ce surpriză! Numai pe dumneata nu te așteptam. Bine ai venit!

Gută: Bine te-am găsit. (*Se pupă.*) Dar ce e cu revolverul ăsta? Ai vreun duel?

Mitică: M-a ferit sfintul!...

Gută: Mă gîndeam că-i fi pus coarne vreunui prieten... și te exersezi, șmechere...

Mitică: Eu? Coarne? Fugi d-acolo, nene Gută... Eu sînt om serios... Eeeee! Dar ce bine o sa-i pară Elvirei cînd te-o vedea.

Gută: Ssst!... Elvira nu trebuie să știe ca sînt aici... Ia spune. (*Misterios.*) A prins?

Mitică: Ce să prindă, nene Gută?...

Gută: Farsa... farsa...

Mitică: Care farsă, nene?

Gută: Farsa, frate! Cum, n-ai „simțit” nimic?

Mitică: Eu? Nu 3 N-am simțit nimic... Nu-nțeleg ce vrei să spui?

Gută (*misterios, mereu*): Ascultă, nene! Ați primit sau n-ați primit, astăzi după-prînz, un buchet de flori?...

Niște camelii splendide... și c-un bilețel de dragoste între ele?...

Mitică: Un buchet deeee... și cu un... N-am primit, nene Gută... N-am primit nimic... Da' de ce mă-n-trebi?

Gută: Prost ești, mă 3... Ce dracu, nu pricepi? I-am trimis Elvirei un buchet de flori și c-o scrisorică de dragoste ca din partea unui adorator necunoscut... Așa, să-i fac o farsă.

Mitică: Dumneata ai trimis florile?

Gută: Eu 3... L-am pus pe Damian — prietenul ăla al vostru — să mi le ia de la o florărie, că el se pricepe, și le-am trimis. Nu le-ai primit?

Mitică: Nu știu nimic, absolut nimic, nene Gută... Poate cumva Elvira să le fi primit, fără știrea mea?... Phiu! ... Da' ce-ți veni, nene, să faci farse d-astea?

Gută: Păi, viața fără farse e ca mîncarea fără sare. N-are nici un chichirez.

Mitică (*fluieră a pagubă*): Phiu! phiu! phiu 3

Gută: Dar ce-ai, dragă? Ce-ai rămas așa? Și te-ai făcut alb ca varul...

Mitică: Phiu!... Phiu!... Phiu!... (*Se plimbă topit, de colo pînă colo.*)

Gută: Ce e, frate, ce e?

Mitică: Mă gîndesc ce ar fi fost, dacă ar fi prins farsa dumată?... Și zici c-ai trimis un buchet de camelii, niște alea, așa... roz.

Gută: Exact...

Mitică: Mi se pare c-am zărit eu niște chestii de-astea pe undeva... p-aici, prin casă... Și între flori era o carte de vizită, nu?

Gută: Da... pe care scriaaa... Stai nițel că am păstrat copia la mine... Stai să-mi pun ochelarii... Uite... Pe care seria așa... (*Scoate copia și citește.*) „Florile astea îți vor spune în șoapta lor...” (*Etc, etc, pînă la urmă.*)

Mitică: Phiu!... Phiu!... Phiu!... Teribilă farsă, dom'le... Păcat că n-a prins...

Gută: Sigur... Ne-am fi prăpădit de ris... Hazul era să primești tu buchetul, în locul Elvirei. Să citești scrisoarea și să-ți închipui cine știe ce... Cum te știu gelos!... Ieșea o dandana de toată frumusețea...

Mitică: Eu, gelos?... Nu mă cunoști, nene Gută... M-am tămăduit de gelozie.

Gută: Ei taci, de când?

Mitică: De azi... Uite! fac jurământ că de azi înainte mă las de gelozie... Dar a dracului farsă, nene!...

Guță: Bună, nu?

Mitică: Grozavă... Să leșini de rîs nu altceva... Să te tăvălești pe jos... E, să știi că-mi pare și mie rău că n-a prins... Eu, să-ți spui drept, parcă am zărit niște flori adineaori, pe aici. Dar cum nu m-amestec niciodată în treburile Elvirei, nu le-am dat nici o importanță.

Gută: E, nu e nimic... Altă dată să sperăm că o să iasă mai bine...

Mitică: Ba eu, să-ți spui drept, aș face o lege care să interzică farsele...

Guță: Pe cele nereușite, numai...

Mitică: Da... da... sigur... Pe cele nereușite.

Gută: în cazul ăsta, haide să-i spunem Elvirei toată chestia... S-o și văd, că mi-e dor de ea... Că de! Doar atita nepoată am și eu pe lumea asta...

Mitică: Nu... Nu... Nu, nene Guță! Pentru nimic în lume, nu trebuie s-o vezi pe Elvira... Ea a primit, probabil, florile. Prin urmare, la ea farsa a prins. Las-o să-și facă efectul pînă la capăt... Lasă-mă pe mine s-o duc cu preșul.

Gută: Păi ce, tu te pricepi la farse?

Mitică: Eu? Sînt regele farselor! Imediat le simt... și te rog să-mi făgăduiești un lucru... Să nu-i spui Elvirei că florile sînt de la dumneata... Las-o să creadă că sînt de la un adorator necunoscut... Să aibă și ea, mititica, iluzia că, în afară de mine și de dumneata, o mai iubește cineva...

Gută: Bun, bine!... Dacă vrei tu așa, fie...

Mitică: îmi făgăduiești?

Gută: îți făgăduiesc...

Mitică: Bun... Bun... Atunci, treci, te rog, în biroul meu și să nu ieși de acolo, pînă nu te chem eu...

Gută: S-a făcut... *A tout a Vheure... (Trece în biroul de alături.)*

Mitică (*singur, spre ușa*): Așa farsă mai zic și eu! Păcat că n-a prins, ai? Fir-ai al dracului să fii, nene

Gută, cu farsele tale cu tot... (*Strigă.*) Elviraa! Elviraaaa! Elviraaa!

Elvira: Ce poștești?

Mitică: Ce făceai tu, singurică, în odaie la tine?...

Elvira: Așteptam să mă omori și pe urmă să mă lași în pace... că am treabă în oraș.

Mitică: Să te omor eu pe tine? De ce să te omor?

Elvira: Pentru că te-nșel... Pentru că m-ai prins...

Mitică: Tu mă înșeli pe mine? Cine ți-a spus și măgăria asta?

Elvira: Dumneata...

Mitică: Elvira... Ia uită-te la mine... Ce vezi?

Elvira: Văd un monstru care mă terorizează cu gelozia... care mă bănuiește, mă insultă...

Mitică: Și altceva nu vezi nimic? Nu vezi că rid? Uite cum rîd! (*Rîde sinistru.*)

Elvira: Cincule!

Mitică: Rîd de nu mai pot (*Rîde crescendo, din ce în ce mai fals.*)

Elvira: Ești nebun...

Mitică: Rîd de mă prăpădesc... (*Același joc.*) Ei bine, ce să-ți spun, nu m-așteptam să iasă atît de perfect... Mare invenție, domnule, și farsele astea...

Elvira: Care farsă?

Mitică: Farsa cu florile.

Elvira: Nu pricep...

Mitică: Păi cum să pricepi, dacă nu știi nimic?

Elvira: Ce să știu?

Mitică: Cine ți-a trimes florile și scrisoarea de dragoste? Cine e omul care te iubește cu patimă... și pentru care ești totul pe lumea asta?... Știi?

Elvira: Sigur că știu... Bebe... Nu mi-ai spus tu... că l-ai descoperit?

Mitică: Am mințit.

Elvira: Ai mințit? Nu mi-a trimes Bebe florile?

Mitică: Nu... Bebe nici habar n-are de tine... E un meschin, care nu e capabil să dea un pol pe-o floare.

Elvira: Tocmai, mă miram și eu. Dar, atunci, cine mi le-a trimes?

Mitică: Un om care te iubește... Care e mort după tine... Și care e dat dracului la farse... Eu ți le-am trimes. (*O privește triumfător.*)

Elvira: Tu?

tică: Eu!... Eu!..., Eu!... Eu, care sînt nebun după tine, eu, pentru care ești totul pe lumea asta... Eu sint omul cu care mă înșelai, înțelegi? Eu... eu... în carne și oase... *En persoane!* Am vrut să te încerc, să mă conving, odată pentru totdeauna... că ești o femeie cinstită... Un înger al cumișteniei... o madonă a virtuții... o martiră a căsniciei... și m-am convins... Iartă-mă, scumpa mea, că am îndrăznit să te bănuiesc, ca un dobitoc... că te-am supărat... că a trebuit să-mi joc rolul cu toată asprimea... Am făcut-o însă, numai pentru liniștea casei noastre... Pentru fericirea căminului nostru... Și-al dracului să fie — uite, zic vorbă mare — care ți-o mai face de azi încolo vreo scenă de gelozie!...

C o r t i n a

FILTRU DE DRAGOSTE

Coca: Da, Didi, da, sint cea mai nenorocită femeie din lume! Nu exagerez.

Didi: Nu pricep! Unde e George?

Coca: A plecat. Cine știe unde e.

Didi: De ce n-ai fost, cum te-am învățat eu, la Mița?

Coca: Am fost, mai bine nu mă duceam, că toată nenorocirea de la ea mi se trage.

Didi: Cum așa? Ce-a fost? Nu ți-a ghicit?

Coca: Ba mi-a ghicit și mi-a spus că așa e: că mă inșala, că are una blondă, că pling toata ziua și la sfirșit...
(Izbucnește in plins.)

Didi: Ei, nu mai plinge. Trebuia să-i ceri venin de splină de porumbel alb, fiert în miere de mai. Tu știi că e miraculos... O dată a băut Nicu din el și e mai amorozat de mine decît în timpul logodnei.

Coca *(plingînd mai tare)*: Mi-a dat, nenorocita de mine. Cine dracu m-a pus să mă duc, cine m-a pus?

Didi: Ei, asta e! Eu te-am pus! Dar așa e pe lumea asta. Faci bine și-ți auzi rău!

Coca: Acuma, asta-mi mai lipsește, să te superi și tu. Spun și eu așa, la supărare.

Didi: Ei, și dacă ți-a dat Mița filtrul, tu nu i l-ai dat lui?

Coca *(suspînînd)*: Ba da! Și de aici a început toată nenorocirea.

Didi: Nu te pricep. De unde a început nenorocirea? De ce? Că te-ai dus, că ți-a dat, sau că i-ai dat?

Coca: Nenorocirea e că am avut musafiri.

Didi *(energică)*: Ești o zăpăcită. Nu pricep nimic. Ce-i cu musafirii?

Coca: Au venit.. Nici nu-i așteptam. Cine i-a pus să vie?

Didi: Spune, dragă, de la început, că îmi pierd răbdarea.

Coca: Să vezi. Eu am fost la Mița și mi-a spus că George mă înșală, că e cu una...

Didi: Bine, asta am auzit, și ți-a dat venin de splină de porumbel alb.

Coca (*plângînd*): Fiert în miere de mai!

Didi: Ei și?

Coca: Și mi-a spus să-l pun în vin, într-o sticlă și să beau eu din sticlă...

Didi: Așa am făcut și eu.

Coca: Și să torn în pahar și să-i dau lui George. Și eu am turnat și am băut... (*Plîngînd.*) Era amar, dar lor le-a plăcut.

Didi: Cui, lor?

Coca: Au zis că e pelin.

Didi (*exasperată*): Cine a zis?

Coca: Ei, musafirii. Costică și Mircea. Era și Nelu și venise și nebuna de Margareta.

Didi (*pufnînd în rîs*): Și or fi băut toți?

Coca: Da, toți au băut. Și a dat și lui Azorică.

Didi: Și ce s-a întîmplat?

Coca: Cu Azorică? Nu mai pot să scap de el, sare tot timpul pe mine, îmi linge pantofii, a dormit toată noaptea în pat cu mine, în locul gol al lui Georgică. (*Plînge.*)

Didi: Bine, bine, dar cu ceilalți?

Coca: Ei au venit pe la opt și jumătate. Noi eram la masă, abia ne așezasem. Au cerut și ei de mîncare, au făcut haz, au umblat în dulap și au dat peste sticlă. Nebunul de Costică a turnat într-un pahar și a tras o dușcă, să vadă dacă e vin. Eu am sărit să-i iau paharul și ailalți au luat sticla și și-au turnat și ei. Au zis că sînt calică și au început să bea toți pe rînd, ziceau că e pelin.

(*Izbucnește în plîns.*)

Didi: Și ce au făcut atunci?

Coca: Costică m-a chemat la baie să-i dau un prosop și a vrut să mă sărute. Tremura și-i luceau ochii ca la nebuni.

Didi: Exact ca bărbatul meu.

Coca: I-am dat un brinci și am fugit în casă. Cînd intru în sufragerie, ce crezi că văd? Nelu îl luase de guler

pe George și-i striga că nu știe să mă facă fericită, că mă adoră, că dacă nu-mi dă libertatea, mi-o cîștigă el, că-i ofițer de rezerva și i-au lăsat revolvere.

Didi: Și tu?

Coca: L-am căutat pe Mircea, să-i despartă, și l-am găsit în dormitor. Stătea în genunchi în fața fotografiei mele, știi, aia cu umerii goi, culegea părul din peria mea de cap și-l înghițea, plîngînd. Atunci a venit Margareta. Doamne, ce grozăvie! Ce mi-a fost dat să trăiesc!

Didi: Ea nu băuse?

Coca: Ba da! Cum a venit, și-a luat din bufet un pahar și a turnat și-a băut și ea.

Didi: Ha! Ha! Ha! Și ea de cine s-a amoretat?

Coca: De mine! A început să-mi sărute mîinile, să-mi spună că sînt o zeiță, parcă înnebunise. Georgică, mai enervat ca oricînd, a luat un pahar de pe masă, la întîmplare, și a băut din el! De aici mi s-a tras toată nenorocirea!

Didi: De unde, de aici?

Coca: Fiindcă Georgică a băut după Margareta, din paharul ei! Și a început atunci să fugă după ea. Ea fugea după mine și el fugea după ea. Azorică îmi lîngea]an',ofii. Nelu îmi săruta ciorapii, Costică se bătea cu Mircea, zicînd fiecare că sînt a lui, Margareta îmi desfăcuse coadele și și le înfășură în jurul gitului, și George o implora să fugă cu el în lume.

Didi: Și cum s-a isprăvit tragi-comedia asta?

Coca: Îngrozitor! Georgică a luat-o pe sus pe Margareta, a băgat-o într-o mașină și a plecat cu ea. Ceilalți s-au gonit unul pe altul. Eu am rămas singură cu Azorică și plîng de atunci, de două zile, întruna.

Didi: Este, într-adevăr, îngrozitor. Și ce s-a mai întîmplat?

Coca: Pe Azorică l-am închis în cușcă, urlă îngrozitor și face greva foamei. Nu-l auzi? Costică a făcut așa, ca să fie concediat de la Societate, să capete leafa pe trei luni, fiindcă zice că vrea să mă ducă la Nisa. Nelu mi se pare că e închis la Prefectură, fiindcă i-a dat lui Mircea cu un scaun în cap. Și Mircea e la Colentina, la spital.

Didi: Și Georgică?

Coca: Georgică e la Margareta. Am auzit că ea plînge toată ziua că vrea să vină la mine, că a spart pînă

acuma trei geamuri. El vrea să pună casa pe numele ei și de atunci pînă azi n-a dormit nici un minut, că noaptea se uită ce frumoasă e ea cînd doarme. O să slăbească! (*Plînge iar cu hohot.*) De mine spune că a văzut cine sînt, că s-au dat de gol și Costică, și Nelu, și Mircea și că și cu Margareta dracul știe ce-am mai avut, dar pe ea o iartă, pentru că o adoră.

D i d i : De ce nu te duci, dragă Coca, înapoi, la Mița, să-ți dea ceva...

C o c a : Ceva ca să nu mă mai iubească nimeni și să n-o iubească nici George pe Margareta și să se întoarcă la aia blondă, care îl iubește și ea pe el? Așa, cel puțin, Margareta mă iubește pe mine.

D i d i : Și la ce îți folosește ție asta? Dacă e așa, ia-l pe Costică, te iubește și el.

C o c a : Nu-mi trebuie, eu îl iubesc pe Georgică.

D i d i : Păi de, cine te-a pus? Dacă te ții de prostii! Groaznic urlă Azorică ăsta! Parcă e o geamandură.

CA-N FILME

Comedie într-un act

Un hol — cameră de primire la conacul lui Gruianu. în fund, ferestre largi, care dau spre grădină și ușă mare, care dă pe ^terasă.

Uși laterale, dreapta și stînga. Mobilă de pai. Fotolii, scaune, masă. Pe masă, un lucru de mîna, jurnale, cărți etc. La ridicarea cortinei, scena e goală.1

C o n s t a n ț a (*intră din dreapta*): Nimeni!... Eram sigură că nu s-a sculat nimeni pînă acum... (*Se îndreaptă către ușa din stînga.*) Omul ăsta n-o să fie niciodată gata la timp. (*A ajuns la ușă.*) Matei! Matei!..

M a t e i (*din odaia de alături*): Ce e, dragă?

C o n s t a n ț a : Cum ce e? Nu ești încă gata pînă acum?

M a t e i : Ba sînt gata... Uite, să-mi pun numai haina și sînt gata...

C o n s t a n ț a : Cum ești gata, dacă nu ești? Ptiu!... Ce om, domnule, ce om!

M a t e i (*intră cu haina neîmbrăcată bine*): Uite că sînt gata!... Ce vrei?

C o n s t a n ț a : Cum ce vreau? Vreau să fii gata la timp!...

M a t e i : Păi, sînt! Cit e ceasul? (*Se uită la ceasul lui.*) Nu e nici nouă...

C o n s t a n ț a : Daa?... (*Se uită și ea tot la ceasul lui.*) Ba e nouă trecute. Nouă și un sfert.

M a t e i : Ei, asta e! Merge înainte... ^Observă că „s-a ars.”) Adică, merg eu îndărăt... (*Încurcat.*) Și, în definitiv, cîteva minute înainte sau înapoi ce contează... Sîntem doar în vilegiatură... la țară...

C o n s t a n ț a : Apropo de viligiatură... Știi că plouă?

M a t e i : Da? Cu atît mai bine!

C o n s t a n ț a : Iar mă contrazici!

Matei: Eu te contrazic? Cum te contrazic?...

Constanța: Păi sigur că mă contrazici!... îți spun că plotă!...

Matei: Păi da! Și eu îți răspund: cu atât mai bine...

Constanța: Exact! Ca să mă contrazici... Să-mi faci în necaz.

Matei: Nici nu mă gândesc... îmi pare însă bine că plouă.

Constanța: Tocmai. Fiindcă știi ca mie îmi pare rău.

Matei: Nu-mi pare bine, dragă, pentru tine. îmi pare bine pentru mazăre. Grigore mi-a spus că mazărea are nevoie de ploaie. .. Și cred că de-aia ne-am cumpărat fermă, ca să mîncăm mazăre nouă din grădină de la noi...

Constanța: Păi, ieri, cînd ne-am întors din sat și ți-am spus că arde soarele ca-n Sahara, mi-ai răspuns tot „cu atât mai bine”.

Matei: Păi sigur... Pentru pepeni... Mi-a spus Grigore că pepenii au nevoie de soare... Și cred că de-aia ne-am cumpărat fermă, ca să putem să mîncăm pepeni din grădină de la noi... De-aia am zis „cu atât mai bine”...

Constanța: La toate zici „cu atât mai bine”... M-ai înnebunit!...

Matei: Cu atât mai rău... în orice caz, de contrazis, nu te contrazic niciodată. Nu e firea mea să contrazic pe nimeni și cu atât mai mult pe tine...

Constanța (*gata de atac*): De ce cu atât mai mult pe mine?

Matei: Fiindcă tu atita aștepți... Cauți contrazicerea cu lumina... Și, în definitiv, cred că de-aia ne-am cumpărat fermă... ca să nu ne contrazicem... măcar o lună, vara, cit stăm aici...

Constanța (*ducîndu-se spre fereastră*): Ai tu noroc că nu vreau samă supăr astăzi... (*Uitîndu-se pe fereastră*.) Plouă cu bășici... Ce se face bietul doctoru pe ploaia asta...

Matei: De ce?

Constanța: La nouă și un sfert ajunge trenul în gară.

Matei: Adevărat?

Constanța: Și-ai trimis să-l ia de la gară tocmai cu șaretă descoperită. ..

lip-!- Matei: De ce „tocmai”? E singura pe care o avem.

•^'• Constanța: O să-l facă ploaia ciuciuete...

%; Matei: Răcește sigur... Norocul lui e că e doctor și se are la-ndemîna...

Constanța: Mă mir că n-ai vrea să facă și o pneumonie!... Cit ești de galant cu prietenii!... Noroc c-am avut eu grija să-i trimit un impermeabil, un pled, un fular și amîndouă umbrelele.

Matei: De ce amîndouă?

Constanța: Fiindcă una nu se deschide și nu știu care e.

Matei: Cred c-am avut o idee excelentă să-l rog pe doctorul Grigorcea să vie pină la noi, la țară.

Constanța: Era și timpul să o ai... Fata mî neliniștește din ce în ce mai mult. De cînd a venit aici, la țară, nu mai are poftă de mîncare... slăbește... e- plictisită...

Matei: Adevărat... Și ea care era atât de veselă pină acum... E tristă, nervoasă...

Constanța: Cred că e anemică...

Matei: Cu atât mai bine...

Constanța: Cum „cu atit mai bine?” Cu atât mai bine-că e anemică?

Matei: Păi da... Fiindcă ar putea, Doamne ferește, să aibă ceva mai grav...

Constanța: Și eu care credeam că viața la țară, aerul curat, soarele o să-i facă mai bine...

Matei: Poatecă seșiplictisește... Mărog!... Țară-țară... soare-soare... cer-cer... dar unei fete tinere îi mat trebuie și nițică distracție...

Constanța: Păi, atunci, de ce n-ai vrut să mergem să ne facem vilegiatura într-un loc unde sînt și distracții? La Sinaia, de exemplu. La Constanța, la Călimănești...

Matei: Ei, asta e! Cum era să mergem in altă parte?... Eu cred că ne-am cumpărat fermă ca să ne distrăm aici...

Constanța: Tu, așa! Tu, așa! Nu vezi că te contrazici?

Matei: Pardon!... Admit să-mi spui că pot să contrazic pe alții, dar ca să spui că mă contrazic pe mine, nu!... Cit privește sănătatea lui Lilly, degeaba discutăm noi. . . Să vedem ce zice doctorul... Că de-aia e doctor și de-aia l-am chemat... Sper ca lui Lilly nu i-ai spus

nimic de venirea doctorului... Și mai ales că i-am scris noi să vie.

Constanța: Cum era să-i spun? Ar fi în stare nici să nu-l lase s-o examineze... Dar tu i-ai explicat doctorului, în scrisoare, clar, că fata trebuie să creadă că el vine numai așa, să ne facă o vizită la țară? Ca prieten, nu ca doctor...

Matei: Sigur că i-am scris... Și ți-am spus și ție să-i adaugi câteva cuvinte, în sensul ăsta... Le-ai scris?

Constanța: Le-am scris. Pe ultima pagină a scrisorii tale...

Matei: Perfect... Prin urmare, totul e în regulă... Apropo! Ai spus să pregătească un ceai fierbinte?

Constanța: Pentru cine?

Matei: Pentru răceala doctorului... *(Se uită pe geam.)* Și n-ar strica să ai gata și două aspirine... Ploaia asta îmi miroase cel puțin a bronșită...

Constanța: I-am spus Florichii să pregătească ceaiul. *(Intră Lilly... Are un aer plictisii, trist. E într-un capot de dimineală, eventual în pijama.)*

Lilly: Bună dimineața!

Constanța: Bună dimineața, păpușica mamei... Te-ai și sculat?

Matei: De ce n-ai mai stat în pat? Aseară spuneai că ești foarte obosită. Să mai fi lenevit nițel...

Lilly: Lenea mă obosește teribil... Și, pe urmă, nu știu ce am l N-am chef să stau nici în pat, nici sub pat, nici în picioare... nici pe scaun... în nici un fel...

Matei *(căruia Constanța îi aruncă o privire îngrijorată)*: Trebuie să fie din cauza aerului...

Lilly: Care aer?

Matei: Aerul ăsta de aici, de la țară... Curat, sănătos, tare...

Lilly: Irespirabil...

Constanța: Cum irespirabil, draga mea? Aerul de la țară e știut că...

Lilly: Miroase a vițel... însflrșit... *(Schimbă tonul, ca să schimbe conversația.)* Dar, dumneata, ce-ai pățit să te scoli atât de dimineață? în onoarea cui?

Matei: Ghici?

Constanța: Așteptăm pe cineva...

Lilly: Pe cine?...

Matei: Costică s-a dus cu șareta la gară... la trenul de București, care a venit acum... la nouă și un sfert... ,

Lilly: Și de ce s-a dus?

Matei: Ca să ia...

Constanța *(care i-a făcut zadarnic semne lui Matei)*: Ca să ia un pachet.

Matei *(aparte)*: Nici n-a răcit bine, bietul Grigorcea, și l-a și făcut pachet...

Constanța: Eo surpriză...

Lilly: Tocmai de-aia! Spune-o!

Constanța: Păi dacă ți-o spun, nu mai e surpriză!

Lilly: Mă rog! Nu mai insist... *(Se duce și se uită pe fereastră.)* Cum plouă! O să vi se ude' surpriza...

Matei: Da, picură nițel.

Lilly: Ce, picură? Toarnă cu găleata... Și e un frig, umed, de parc-am fi toamna, nu în mijlocul verii... *(Un timp, contemplă.)* Nimic nu e mai îngrozitor ca o zi de asta, la țară! Noroi... mizerie... ploaie... Cerul murdar ca o cirpă de bucătărie, natura udă ca o găina plouată... Și burlanele astea pe care urlă, urlă ploaia! *(Are un frison de dezgust și frig.)* Brrr!...

Constanța: O să se schimbe repede vremea, mamă!

Matei: Cucoana de la barometru e aproape gata să iasă la plimbare... Uite-o!... I s-a agățat numai un pic rochia în ușă. *(Arată spre barometrul clasic cu „domn cu umbrelă” de ploaie, cucoană cu umbrelă colorată, de soare.)*

Lilly: Și ce dacă se schimbă vremea, ce e cu asta? Cerul o să fie albastru ca tulpanul Florichii, iarba leșinată de căldură și soarele încins ca mașina de călcat. Mersi!

Matei: Păi bine, dragă... Dacă ție nu-ți place nici când plouă, nu-ți place nici când e frumos...

Constanța: Mai contrazice-o și tu acum... Enerveaz-o și tu...

Matei: Pardon... Eu nu sînt Dumnezeu să fac nici vreme Frumoasă, nici timp urît... Nici măcar în casa mea... dar mite în natură... Așa că n-am de ce s-o énervez...

Lilly: Dar nu mă énerveză deloc, mamă!

Constanța: Ba te énerveză!... *(Lui Matei.)* Sigur c-o énervezi... Fiindcă îi reproșezi că nu-i place nici soarele, nici ploaia, când știi foarte bine că...

Matei: Eu știu foarte bine că Lilly are nevoie să iasă la aer, indiferent de ce fel de vreme este afară...

fiindcă aerul curat este leacul cel mai bun contra fetelor. ..

Constanța: Cum adică contra fetelor?

Matei: Contra fetelor anemice. Și mai știu că dacă ne-am cumpărat fermă, ne-am cumpărat-o ca să respirăm aer și să facem plimbări în fiecare zi, în sinul naturii.

Constanța: Cum o să facă plimbări, dacă mersul pe jos o obosește?

Lilly: Și aerul curat îmi dă dureri de cap... *(Se lasă plictisită pe un fotoliu.)*

Matei: Nu e vorba de plimbări mari, de excursii... Cîțiva pași în fiecare zi, în aer liber... Să respiri... să-ți pătrundă bine aerul în corp... Uite, sîntem de aproape două săptămîni aici și n-ai respirat o dată... nu te-ai plimbat o dată... în grădină măcar.

Lilly: Nu pot s-o sufăr și... obolesc.

Matei: De ce nu ieși măcar cu șareta prin sat, dacă nu-ți place grădina noastră și oboești pe jos...

Lilly: Ca să ies în sat, înseamnă să mă-mbrac... Să-mi pun fustă, bluză, pantofi... Ehe-he!... Și mie mie-lene să-mi pun și capotul ăsta pe mine... Nu mie-lene, adică! N-am chef, nu mă interesează.

(Se aude șareta intrînd în curte.)

Constanța: Aha! A venit șareta de la gară. ..

Lilly *(aleargă la fereastră să se uite)*: E cineva în șaretă. ..

Matei: Cu atît mai bine.

Lilly: Cine e?

Constanța: Surpriza... ..

Matei: Pachetul...

(Matei și Constanța deschid ușa înspre terasă, puțin.)

Matei: Bine-ai venit, dragul meu...

Constanța: Fuga, fuga înăuntru, că... te udă ploaia.. Bine-ai venit...

(Intră din fund Mitică Duniitrescu. închide umbrela și o lasă pe terasă. E înfășurat cu șalul la gît și pledul îl are pe spate. Cea-laltă umbrelă o ține în mînă.)

Milică *(se aruncă în brațele Constanței și vrea să-i sărute mina. îi cade pledul de pe spate)*: Sărut mînile, doamnă!

Constanța: Ah! Nu e doctorul.. .

Milică *(se aruncă în brațele lui Gruianu)*: Domnule Gruianu!

Matei *(se dă de-o parte, surprins)*: Contabilul meu...

Lilly *(înviorată dintr-o dată)*: Domnul Milică!

Milică: Domnișoară Lilly J... *(îi ia mînile amîndouă.)* Sărut mînușițele... Ce mai faceți?

Lilly *(surîzînd)*: Mulțumesc... destul de bine... Dar dumneata? Trebuie să fi înghețat de la gară pînă aici, pe vremea asta oribilă.

Milică: Oribilă? Dar e cea mai splendidă zi din viața mea... Cît privește frigul, cum era să-l simt, cînd am fost răsfațat cu atîtea atenții, Fular, impermeabil, pled... *(Privește, pe rînd, la Constanța și Matei.)* Două umbrele! Nu știu, zău, cum să vă mulțumesc... Nu găsesc cuvinte la-ndemîna ca să...

Florica *(intră cu ceaiul aburînd, pe o tâviță)*: Am auzit c-a venit șareta și-am adus ceaiul, conia.

Constanța *(încet)*: Mișcă cu el îndărăt!

Florica: Păi nu mi-ați spus să-l am gata pentru domnul, cînd o veni de la gară?

Matei: Bine... bine...

Milică: Vai!... Sînteți prea buni, zău așa... Prea gentili... Mulțumesc, fetițo... *(Ia ceaiul din mina Floricicii și începe să soarbă.)* Delicios... E cel mai bun ceai din viața mea... *(Soarbe.)*

(Florica iese.)

Constanța: Să nu te arzi...

Milică: N-are nici o importanță, doamnă! Sînt atît de fericit astăzi, că mă aflu aici, încît...

Matei: Dragă domnule Dumitrescu...

Milică *(lui Matei, cu subînțele)*: Sînt în culmea fericirii... Arde al dracului, dar azi aș bea și plumb topit...

Constanța: Sper că o să ne spui și nouă de unde pînă unde!?... ..

Milică: Scrisoarea dumneavoastră m-a zăpăcit de bucurie... Un ceas după ce am citit-o, eram la gară, deși trenul pleca abia peste două ore... Aș fi vrut să am aripi, ca să mă prezint mai repede la apel... *(încet Constanței.)* Las-c-o vindecăm noi... Madam Gruianu.. Nici o grijă.

Lilly: Sper că rămîi la noi cel puțin cîteva zile, domnule Milică, nu?

Milică: Sper și eu, domnișoară Lilly... Numai dacă afacerile...

Lilly: *(cu un gest de dispreț):* Ei! Afacerile!...

Milică: Sînt pe planul al doilea, fără îndoială...

Matei: Îmi dai voie, dragă domnule Dumitrescu, să...

Milică: Iertați-mă... recunosc... nu trebuia să vorbesc astfel despre afaceri față de patronul meu... Fiți însă fără grijă... domnule Gruianu... Bucuria nu mă va face totuși să-mi pierd capul... Ah! Ce ceai! N-am să-1 uit în viața mea... *(Pune paharul pe o măsută.)*

Constanța *(încet lui Matei):* Ce zice?

Matei *(același joc, ca și cum ar vorbi de un om nebun):* Spune proverbe.

Milică: Și apropo de afaceri, am dat ordin la birou să ne trimită toată corespondența aici...

Constanța *(încet lui Matei):* Dar ce? Țsta își închipuie c-o să facă mulți purici la noi?

Matei *(același joc):* Ce să mai facă el? N-avem destui?

Milică: Decorul de țară mi s-a părut — cu toata ploaia — încîntător... Trebuie să vă simțiți foarte bine aici, domnișoară. Și bănuiesc că profitați din belșug de toate minunile care vă înconjoară.

Lilly: Să-ți spun drept, pînă acum, avînd în vedere că eram numai noi trei, nu prea am profitat de minunile care ne înconjoară.

Milică: Faceți, probabil, toată ziua plimbări prin împrejurimi.

Lilly: Nici n-avem nevoie de împrejurimi... Grădina noastră singură e o frumusețe...

Milică: Mi-am dat seama... E un parc în toată puterea cuvîntului... Cu alei... cu bănci... cu flori... Și e un aer!... Un aer!...

Matei: Miroase a vițel...

Milică: A vițel? *(Reflectează o clipă, rîzînd.)* A, da! Probabil că aicea, unde viței se hrănesc cu flori, și parfumul pe care îl degajă...

Constanța *(încet lui Matei):* Ce zice, frate?

Matei: Vorbește despre ce degajează viței după ce mănîncă flori...

Lilly *(lui Milică):* Dacă n-ar ploua afară, ți-aș arăta chiar acum „parcul” nostru...

Milică: În ceea ce mă privește pe mine, domnișoară Lilly, fericirea de a mă plimba cu dumneavoastră în

grădina dumneavoastră mă face impermeabil... Și-apoi nici nu mai plouă... E un pic de umezeală și atîta tot.

Lilly: În cazul ăsta, ne îmbrăcăm bine și gata... Mă duc cinci minute să mă schimb și viu să te iau... Trebuie să fie un aer, după ploaie!...

Milică: Dumnezeiesc, pe onoarea mea...

(Lilly iese.)

Matei *(luîndu-și un aer important):* Ascultă, Dumitrescule...

Milică: Îmi dați voie să descurc locul și să-mi duc valiza..

Constanța: Las-o aicea... domnule Dumitrescu... poate îți trebuie... imediat...

Milică: Vai de mine! Cum vă închipuiți că mi-aș permite... s-o desfăc aici, în fața dumneavoastră... O duc repede în camera mea...

Matei: Bine... dar...

Milică: Nu vă deranjați... Nu vă deranjați, vă rog... O să-mi arate servitoarea unde e... *(Iese prin dreapta.)*

Matei *(după ce se privește lung cu Constanța):* Ei, ce zici de-asta?

Constanța: L-ai invitat tu?

Matei: Eu? Nici n-am visat!...

Constanța: Dar ce? S-a invitat singur, ca nebunul?

Matei: Eu mi-am închipuit că l-ai invitat tu.

Constanța: E-eu? Cum îți închipuiești dumneata că eu aș putea avea ușurința să invit un bărbat tînăr în casa mea, cînd avem o fată...

Matei: Tu nu l-ai invitat, eu nu l-am invitat...

Constanța: Tocmai... Cum îți explici, în cazul ăsta, că se află aici?

Matei: Foarte simplu... Nu-mi explic deloc...

Constanța: I-ai scris?

Matei: Da... I-am scris... o scrisoare de afaceri, însă o scrisoare care îl obliga să rămîie în București, mai mult ca niciodată...

Constanța: Poate te-ai exprimat greșit...

Matei: E, asta e! Cum o să mă exprim greșit? Cum o să scriu cuiva „stai acolo” și să înțeleagă „vino încoace”?

Constanța: Nu m-ar mira, fiindcă ți se intimplă foarte des să te exprimi anapoda...

Matei: Mie? Cînd?

Constanța: De cite ori!!!

Matei: Dă-mi un exemplu... Unul singur... Precizează..

Constanța: Poftim, precizez: Ori de câte ori nu-nțeleg
ce vrei să spui..,

Matei: Mersi de explicație... Uite fason de argument!

Constanța: Tocmai! Știi bine că nu-mi plac discuțiile...

Matei: în doi. îți place sa discuți numai singură... Tu
întrebi, tu îți răspunzi... Parc-ai fi ventriloc...

Constanța: Ventri ce?

Matei: Ventriloc.

Constanța (*repede*): Eu ventriloc ? Eu discut singură ?...

Eu întreb, eu îmi răspund, da? Ei bine, acum,
pofitim, nu mai vorbesc singură... Vorbesc cu dumnea-
ta... Așa că află că vizita asta a contabilului dumi-
tale, în casa mea, este un lucru inadmisibil, pe care
nu-l admit... Taci! Cum își permite un pîrlit de funcțio-
năraș de la fabrica dumitale să vie nepoftit in casa
mea? Ce e la mine Ia țară? Cabană de turiști? Han?
Hotel? Birt economic? Aicea e un mister la mijloc...
E un mister pe care te rog să-l lămurești imediat și
să-i pui în vedere contabilului să-și ia catrafusele cit
mai repede... Știu că dumitale ți-e simpatic și că îl
găsești plin de merite și de calități... La fabrica însă,
nu la ferma mea... Fiindcă, în definitiv, nu mi-am
cumpărat aer curat ca să mi-l respire funcționarii dumi-
tale... Și dacă dumitale îți e simpatic domnul ăsta,
mie nu-mi e deloc... Nu pot să-l văd in ochi... Nu
pot să-l sufăr... Fac pielea găinii, cind il văd... Așa
că sper să nu-l mai văd... Asta este,.. Și dacă mai
scoți un cuvînt și nu mă lași să vorbesc...

Milică (*intrînd*): Profit de ocazie că vă găsesc singuri,
pentru ca să-mi dați voie să...

Constanța: Pe mine te rog să mă ierți, domnule, că
am nițică treabă la bucătărie... Vorbește însă cu soțul
meu, care tocmai vrea să-ți comunice anumite lucruri.
(*încet, lui Matei.*) Explică-le clar și urgent. (*Iese.*)

Matei (*după o reflecție*): Uite ce e, dragă Dumitrescule...

Milică (*ton de funcționar*): Vă rog!

Matei: Deși de-abia ai sosit la noi... și legile ospătă-
riei... asta... ospitalității, sînt, nu e așa, cam fixe...
vreau să întreb... ..

Milică: Știu... Ce s-a făcut cu afacerea Șișmanopol,
despre care mi-ați scris în stimata dumneavoastră din

douăzeci și cinci curent... Ei, bine, ce-am putut să
ne frecăm cu firma Șișmanopol, pe chestia bumbacului
pe care nu ni l-a livrat la timp, e inimaginabil...
Douăzeci de scrisori am schimbat in zece zile, plus
patru-cinci sute de telefoane. De altminteri, am adus
cu mine întreaga corespondență, ca să vedeți și dum-
neavoastră stadiul în care a ajuns chestiunea. Convin-
gerea mea este însă că pînă la urmă va plăti.. Și,
încă, cu vîrf și îndesat.

Matei': Cu atît mai bine... Cu atît mai bine...

Milică: Cit privește comanda de la societatea „Firul”,
am telegrafiat că marfa trimeasă este inferioară cetei
pe care am comandat-o, conform eșantionului, care se
găsește în posesia noastră și că, prin urmare, o refuzăm,
urmînd ca spezele de transport, *aller-retour*, să le su-
porte ei...

Matei: Foarte bine. Bravo!

Milică: Din momentul ce dumnealor ne trimet altceva
decît am comandat, noi nu putem să rămînem cu
cinci sute de kilograme de fir in brațe...

Matei: Sigur că nu putem să rămînem... ..

Milică: Și nici să plătim noi speze pentru marfa dumnealor.

Matei: Cum o să plătim? Asta ar fi afară din fire.

Milică: A!.., . Dacă ne-ar fi trimes marfa pe care am
comandat-o, *à la bonheur*.. .

Matei: *Â la bonheur!*.. Dar dacă „Firul” își pierde
firea și n-o să primească marfa înapoi?

Milică: Atunci o să ne ieșim și noi din fire și-i dăm in
judecată...

Matei: Fără discuțiune...

Milică: Dar nu cred s-ajungă aici... Sint negustori
in toată firea, ce naiba... Dar, apropo de fire... Am
expediat la centrala noastră din Craiova, pentru a se
desface la sate, cincizeci de mii de perechi de ciorapi
„Eterna 36”. Așa că toată Oltenia o să umble, în
curînd, numai în ciorapi eterni... Fiindcă ciorapii se
trimet la sate, adică la desculți, si talpa țării trebuie
să fie, în sfîrșit, bine încălțată... Să aibă și ea un
ciorap bun, călduros, rezistent, prin care să nu-i mai
iasă degetele...

Matei: Bravo, băiatule!... Văd că, grație dumitale, afa-
cerile noastre nu se resimt din cauza lipsei mele...
și întreprindrea nu suferă...

Milică: Ba da! E cineva din întreprindere care suferă din cauza lipsei dumneavoastră. Eu! (*îi ia mâinile.*)
Dacă ați ști ce pustiu mi se pare totul fără dumneavoastră!

Matei: E foarte drăguț din partea dumatăle.

Milică: Eram atât de fericit când o vedeam pe Lilly (*repară*), pe domnișoara Lilly vreau să zic, în fața biroului meu...

Matei: Cum în fața biroului dumatăle?

Milică (*repară*): Nu în fața! Prin fața biroului meu... Trecind adică spre biroul dumneavoastră. Și în fiecare zi, cind venea la dumneavoastră în birou — prin peretele de lemn care ne separă — o auzeam rîzînd, glumind. Ah! Dacă-ați ști ce voce dulce și fermecătoare are!... Ce rîs clar și luminos!... Parcă ar avea privighetori miei în gîtlej...

Matei: Mă mir, ca i-am operat amigdalele de cind era mică... Dar poate să-i mai fi rămas vegetații cumva...

Milică (*in continuare, pe aceeași linie*): Și tot timpul, un ceas, două, cit sta la vizită în biroul dumneavoastră eu stam alături, așa, cu tocul în vînt, s-o ascult...

Matei: Cum? Cum?

Milică: Zadarnic încercam să lucrez,...

Matei: Păi, în cazul ăsta...

Milică: N-a fost socoteală să n-o greșesc... N-a fost calcul să nu-l încurc...

Matei: Dar bine, Dumitrescule... dacă așa stau lucrurile...

Milică: O adunare nu mi-a ieșit exact... Și nu așa... c-un leu-doi. Cu sute, cu mii, cu zeci de mii...

Matei: Nefericitule!...

Milică: Din contră! ... Fericit! Fiindcă cine era pa urmă, după ce pleca, mai fericit decît mine, să refacă tot de la început, să adune și să calculeze exact, la centimă? Aveam impresia că muncesc pentru ea... ca fac ceva care mă ridică în ochii ei... care mă face să pot să sper că într-o zi... Și, totuși, n-aș fi putut să sper că ziua aceea va veni atât de repede... Atît de neașteptat...

Lilly (*intră. E îmbrăcată într-un costum deschis, de sport*): Sînt gata! Te-am făcut să aștepți mult?

Milică: Totdeauna mi se pare mult, cînd te aștept pe dumneata.

Matei: O să te uzi la picioare.

Lilly: Mi-am pus bocancii...

Matei: O s-aluneci prin noroi.

Lilly: Nu e nimic... domnul Milică o să-mi ofere brațul...

Milică: Cu toată plăcerea... Amîndouă chiar ... (*Le întinde.*)

Lilly (*cu înțeles*): Nu cred să alunec atât de tare ca să am nevoie chiar de amîndouă... (*îl ia de braț și iese cu el rîzînd.*)

Constanța (*intrînd*): Am primit o telegramă de la doctorul Grigorcea. Vine cu trenul de douăsprezece... Am spus să se ducă șaretă la gara să-l ia...

Matei: Ai dat și umbrelele?

Constanța: Nu! Că nu mai plouă! S-a luminat... Sosește tocmai pentru dejun.

Matei: Cu atît mai bine.

Constanța: Iar?

Matei: Pentru el, frate, pentru el!

Constanța: Ai vorbit cu tinărul?

Matei: Da.

Constanța: Și ce ți-a spus?

Matei: Că i-a scris lui Sușmanopol douăzeci de scrisori, pe chestia bumbacului...

Constanța: Păi de bumbac îmi arde mie acum?

Matei: Iar în ce privește societatea „Firul”, dacă va fi nevoie, o să ne judecăm. Și, în concluzie, Oltenia toată umblă în ciorapi...

Constanța: Ascultă, Matei, tu ești nebun?

Matei: De ce? M-ai întrebat ce mi-a spus, și îți răspund...

Constanța: Va să zică, nu v-ați explicat?

Matei: Nu!

Constanța: Nu? Bine!... Am să mă explic eu atunci... Unde e domnul?

Matei: Se plimbă în grădină cu Lilly... Și dacă vrei să știi și detalii, Ia brațel!

Constanța: Lasă că le dau eu brațel... (*Vrea să iasă.*)

Florie a (*intră din fund, cu un pepene în brațe*): Conașule... Ia uitați-vă... Pepene de la noi din grădină...

Matei (*în admirație*): Vai ce frumos și gras e! Și parcă vorbește...

Florica: Da, dar a spus nea Gligore că e primul și ul-

timtil pe anul ăsta. Și că n-o fi nici bun la gust. Că l-a dogorit soarele prea mult.

Matei: N-o să fie bun la gust? Un pepene care mă costă treizeci de mii de lei?

Constanța: Da de unde ai scos-o ca te costă treizeci de mii de lei?... Cum ai socotit?

Matei: Atît mă costă munca, sămînța și îngrășămîntea pe care am pus-o în pepenerie...

Constanța: Ca să faci un singur pepene? Mersif

Matei: A fost sămînța stearpă... *(Privind pepenele.)* Douăzeci de mii de lei m-a costat numai îngrășămîntea chimică... Ca să vezi cit bălegar a putut să intre inel...

Constanța: Cred că ar fi mai bine să renunți la pepenerie.

Matei: Vezi? Vezi? Vezi cum vrei să mă scoți din pepeni? Cum o să renunț la pepenerie?... Așa e întotdeauna în primul an... Anul viitor, mi-a spus Grigore...

Florica: Anul viitor, a spus nea Gligore, că faceți cel puțin cinci, șase.

Matei: Tu lasă ce-a spus nea Gligore... Spune mai bine dacă ți-a dat fasole verde din grădina noastră.

Florica: Tocmai că vream să-i spun condiții că mi-a spus nea Gligore că anul ăsta nu s-a făcut nici o păstaie de fasole verde...

Constanța: Să-ți dea țucără!

Matei: De unde vrei să-i dea țucără, dacă țucără n-am pus?... A greșit ăla pachetul cînd mi-a dat sămînța și în loc de fasole țucără mi-a dat zorele...

Florica: Și atunci ce facem condiță? C-avem și musafiri la masă... Și domnișoara mi-a spus adineauri că-i e foame de moare...

Matei: Și mie mi-e foame... și nimic nu e mai bun, cînd ți-e foame la țară, decît o porție de legume proaspete, fragede, din grădina ta... Legume cu unt!... *(Plescăie limba.)*

Constanța: O să-ți fac niște zorele „sote”...

Matei: Nu e nimic... Dacă n-avem fasole verde, spune-i lui Grigore să-ți dea mazăre nouă...

Florica: Ce nouă, conașule, că e putrezită toată de ploaie...

Matei: Cine? Mazărea?

Florica: Păi cine? Mama?

Constanța: Morcovi n-avem?

Florica: A fost, dar s-a morcovit... I-am gătit pe toți, săptămîna trecută, cînd am făcut garnitură la chiftele...

Matei: Atunci, roșii, vinete...

Florica: Ie verzi toate...

Matei: Sparanghel?

Florica: V-a păcălit la pachet... Că ăsta de l-ați pus în pămînt a ieșit hrean...

Matei: Cum, frate, nu putem să mîncăm o legumă la masă din grădina noastră?

Florica: Ba da! Avem conserve... Și fasole, și mazăre, și bame...

Constanța: Bine... Să desfăci o cutie de fasole verde...

Matei: Extraordinar!... Conserve în sînul naturii!... E, să știi c-o dau dracului de fermă! O vind și-mi cumpăr în locul ei o băcănie... Ca să mîncăm trifandale, frate. Trufandale!...

Constanța *(Florichii)*: Ce mai aștepti? Du-te la bucătărie!...

Florica: Vreau să spui că a întrebat nea Costică, vizitiul, pe care cal să-l puie la șaretă, că să plece la gară... Fiindcă domnișoara a spus că vrea să se plimbe cu șareta după-prînz și dacă-l pune acuma pe Murgu o să fie și el ostenit... că Cezar a fost dimineața... Așa că mai rămîne Liza...

Constanța: Chestia asta îl privește pe domnul...

Matei: Liza e-nvățată să meargă la șaretă?

Florica: Păi de! Știu eu?... Nea Costică zice că nu prea ar avea coraj s-o înhame.

Constanța *(lui Matei)*: Du-te tu... Ce mai stai?

Matei: Să mă-nham la șaretă?

Constanța: Nu! Să vezi dacă poate s-o puie pe Liza...

Matei: Aha! Bine...

Florica: Coniță, îmi dați conservele de la cămară?

Constanța: Vino-ncoace. Cheile sînt la mine? Nu sînt la mine. A, ba da, sînt la mine... *(Scoate cheile.)* Uf! Nu sînt astea! *(Iese urmată de Florica.)*

(Lilly intră din fund, cu Milică)

Milică: Lilly, mă crezi?

Lilly: Îmhî!... Te cred!...

Milică: Atunci, de ce nu te uiți în ochii mei? De ce nu vrei să-mi spui un cuvînt... Eu ți-am spus tot...

Lilly: Fiindcă inima mea e mai discretă... Și-apoi, știe că n-are voie să vorbească fără permisiunea părinților. . .

Milică: Țsta e motivul? Atunci spune-mi fără nici o teamă tot ceea ce știi. Uite, eu știu, dragostea mea, că, cu toată timiditatea dragostei mele, ai înțeles de mult că te iubesc. Știu că, încet-încet, dragostea asta a mea, respectuoasă și puternică, nu te-a lăsat indiferentă.

Lilly: Cum o să știi dumneata ceea ce eu însămi nu știu?

Milică: Știu, pentru că te-ai trădat.

Lilly: Imposibil... Eu n-am spus nimănui nimic...

Milică: Ce? Că și tu mă iubești? Vezi? Vezi că e adevărat? Vezi că mama ta a înțeles perfect...

Lilly: Mama? Ce-a-nțeles mama?

Milică: Adevărul... A-nțeles că în sufletul dumitale există un sentiment pentru mine și mi l-a destăinuit.

Lilly: Mama?

Milică: Da! Ea mi-a spus tot! Tot, tot, tot. . .

Lilly: Atunci nu mai am nici un motiv să-ți ascund...

Milică: Ce? Spune, dragostea?

Lilly: Că mi-ești drag... Că te iubesc... N-aș fi crezut niciodată că părinții mei au să consimtă să fim unul al altuia... Și de-aia am tăcut și-am suferit...

Milică: Draga mea adorată și neprețuită... (*Vrea s-o sărute.*)

Lilly (*îl îndepărtează*): Tata, tata, tata!... Fugi!... (*Se despart.*)

Matei: V-ați plimbat bine, copii?

Lilly: Da, tată!... A fost o plimbare minunată! (*Priveste spre Milică.*) Minunată.

Matei: Bravo ție!... Vezi, dacă m-ascuți pe mine și te miști în aer *și respiri... Uite ce culori ai în obraji. (*Lui Milică.*) închipuiește-ți că de două săptămîni, de cînd sîntem aici, n-a respirat niciodată... Tot timpul a stat închisă în casă... A tinjit...

Milică: Vă rog... spuneți-mi drept... domnișoara Lilly a fost grav bolnavă?

Matei: Doamne ferește!... Nici pomeneală... E un pic anemică și atîta tot...

Milică: Mulțumesc... mulțumesc... Mi s-a luat o greutate de pe inimă... Doamna Gruianu m-a speriat groaznic...

Matei: Te-a speriat nevastă-mea? Cum? Ai văzut-o cumva dimineața, nefardată?

Milică: Nu! Spunîndu-mi că domnișoara Lilly este grav bolnavă... Dar așa sînt mamele... Exagerează și binele și răul, cînd e vorba de copiii lor. (*Cu căldură.*) Iar în ceea ce mă privește pe mine, vă rog să credeți că aș fi în stare să-mi dau viața, ca s-o prelungesc pe a domnișoarei Lilly...

Matei (*mișcat*): îți mulțumesc, dragul meu... pentru devotamentul pe care mi-l arăți...

Lilly: Domnule Milică, vii să-mi ajuți?

Milică: Bucuros! La ce?

Lilly: La nimic...! Adică... să-mi ajuți să privim împreună Argeșul... Se vede, de sus, de la balcon... ca o beteală subțire...

Milică (*privind-o în ochi*): De mireasă... (*Milică și Lilly ies.*)

Constanța (*intră, cînd cei doi ies*): Iarăși împreună... Ascultă, Matei!

Matei: Da, dragă!

Constanța: Ai vorbit cu Milică? I-ai spus, ți-am spus să-i spui.

Matei: Păi ai spus că-i spui tu ce mi-ai spus să-i spui și nu i-am spus.

Constanța: Nu mai spune!... Dar cine e șeful familiei? Eu?

Matei: Tu.

Constanța: Și bărbatul cine e?

Matei: Mă rog! Din care punct de vedere? ...

Constanța: Al curajului... al energiei... al bărbăției. . .

Matei: Era cît p-aci să zic că eu, dacă nu spuneai substantivul ăsta de la urmă...

Constanța: Adjectivul, adică...

Matei: De ce adjectiv? Adjectivul arată însușirea unui lucru și cum eu n-am această însușire, înseamnă că sînt un substantiv...

Constanța: Nici măcar atîta nu ești! Ești un pronume! Fiindcă ții locul unui nume. Și anume al aceluia de „bărbat”. (*Alt ton, de închiziție.*) Dumneata îți dai seama că domnul ăsta nici nu se gîndește să plece da aici? Că și peste zece zile — dacă nu-l dă nimenea afară — va fi tot aici?

Matei: Ei, și ce rău e cu asta? De ce ții morțiș să-I dau afară? În primul rând, mi-e foarte util... Și-apoi... E un băiat foarte bun, foarte drăguț, foarte la locul lui.

Constanța: De unde știi?

Matei: Ce, nu văd? Și mi-e foarte devotat.

Constanța: S-o crezi tu...

Matei: Adineauri mi-a spus că ar fi în stare să-și dea și viața...

Constanța: Pentru tine?

Matei: Ca s-o scape pe Lilly... dacă, Doamne ferește, ar fi cazul...

Constanța: Păi tu ești orb? Nu vezi că e amorezat de Lilly... Că e mort după ea?...

Matei: Milică?

Constanța (*îl înșală*): Milică, da! Și era natural să se întâmple așa... Una-două, îl inviți la masă la noi... îi dădeai nas...

Matei: Fiindcă este cel mai bun funcționar al meu...

Constanța: Și asta n-ar fi nimic, dacă domnul Milică al dumitale ar fi amorezat de Lilly... Dar și Lilly e foarte drăguță cu el... Foarte drăguță... O mamă nu se înșală niciodată, când e vorba de lucruri de astea. Așa că eu îmi fac datoria să ți le aduc la cunoștință. Aicea se lasă cu amor... Cu amor de film... Fata patronului se amorezează de cel mai pîrlit funcționar al lui tat-so. Părinții se opun, dar dragostea triumfă.

Matei: A, nu, asta nu! N-o să triumfe nici un fel de dragoste... Și dacă e vorba de filme, la filmul ăsta eu sînt operator și-l tai la coadă de nu se vede... Nici nu poate fi vorba de așa ceva. E un băiat foarte bun, recunosc, dar de-aici și pînă la fata mea e o distanță mai mare ca de la pepenele ăsta, la Hollywood..

Constanța: În cazul ăsta, întreabă-l imediat cu ce tren are de gînd să plece...

Matei: Imediat... Acum s-a terminat cu substantivele... Sînt adjectiv! (*Strigă.*) Milică... Milică!

Milică (*de afară*): Imediat!

Matei: Substantiv, ai? Las că știu eu să fiu bărbat, când trebuie... N-ai grijă. (*Se plimbă aferat.*)

Constanța: Așa! Mișcă-te!... Agită-te!... Așa îmi place să te văd... Verb...

Milică (*intră, urmat imediat de Lilly*): Ordonăți! (*Ia poziția de drepti.*)

Matei (*după o reflecție*): Uite, dragul meu... Am să fiu foarte scurt și foarte clar... Să nu mai vorbim pe ocolite.

Milică: Da!

Matei (*se-ntoarce brusc și grav spre el*): Cum ți s-a părut drumul de la București pînă aici? Frumos, nu?

Milică: Da... în sfîrșit... Era ceață și ploaie și n-am putut să observ bine...

Matei: Păcat! N-ai idee ce frumos e drumul văzut din tren... Mai ales de aici la București!

Lilly: Eu înclin să cred că e la fel...

Matei: Depinde la ce fereastră stai... Și, în orice caz, chiar dacă nu e un drum prea frumos, nu e lung, nu e obositor...

Constanța: Poți să vii și să te întorci în aceeași zi...

Milică: Sigur că da...

Matei: Și cum la fabrică sînt unele afaceri foarte urgente, m-am gindit...

Milică: Foarte bună idee... Puteți să plecați mîine dimineață și mîine seară sînteți îndărăt... Mai ales că ați putea vedea, cu ocazia asta, și cele două războaie pe care le-am instalat în lipsa dumneavoastră.

Matei (*Constanței*): Ei, ce părere ai de asta?

Constanța (*tare și decisă*): Lilly...

Lilly: Da, mamă...

Constanța: Du-te, te rog, și vezi de masă...

Lilly: E inutil, mamă dragă... Știu eu ce-nseamnă asta...

Constanța: Fă, te rog, ce spun eu... Și cînd e gata masa, te chemăm noi.

Lilly: Asta înseamnă, în traducere: eu și cu tată-tău avem de vorbit cu domnul Dumitrescu... Și cum, de obicei, persoana cea mai interesată la asemenea conversații nu ia parte, ieși afară... (*Rîzînd.*) Caraghioșilor!...

Constanța: Și acum, domnule Dumitrescu, fiindcă am rămas între noi, poți să te explici și să ne spui sincer, oricare ar fi motivul, ce te-a adus pe dumneata aici?

Milică: Cum, ce m-a adus? M-a adus scrisoarea...

Matei: Care scrisoare?

Constanța: Taci! Acum vorbesc eu... Care scrisoare, domnule?

Milică: Scrisoarea dumneavoastră.

Constanța: Scrisoarea mea? A mea?

Milică: Da. Scrisoarea pe care am primit-o ieri de la dumneavoastră.

Matei: Pardon... Aia era de la mine...

Milică: Exact... Primele trei pagini erau de la dumneavoastră, în legătură cu chestia Șișmanopol, iar pe pagina ultimă era un post-scriptum, adăugat de doamna Gruianu.

Constanța: Ce post-scriptum, domnule? Ce, ești nebun? Eu nici nu știu latinește. Ce tot vorbești dumneata?

Alilică: Îmi pare rău că vă enervați, doamnă, dar am scrisoarea la mine... *(Se caută și o scoate.)* Poftiți... *(Citește.)* „Dragul meu prieten, îți scriu și eu, în fugă, câteva cuvinte, în scrisoarea lui Matei... Zadarnic fata noastră încearcă să se ascundă. Îmi dau seama că suferă. Inima mea de mamă nu se poate înșela. Știu cât o iubești pe Lilly și că la țipătul meu de alarmă nu vei întârzia să vii cu primul tren... Pe mâine, dar. Ultima mea nădejde e de la dumneata. Constanța.” *(Arată scrisoarea Constanței.)* E scrisoarea dumneavoastră, nu?

• Constanța: Da! E ceea ce am scris eu doctorului Grigorcea.

Mitică: Cum?

Matei: Mă-ntreb însă cum a ajuns scrisoarea lui Grigorcea în mâinile lui Milică?

Constanța: Foarte simplu. Din prostia ta.

Matei: Da? Dar așa fi, mă rog, curios să știu și eu cum?

• Constanța: Păi sigur că din prostia ta. Ieri ai scris două scrisori. Una doctorului Grigorcea și una contabilului dimitale.

Matei: Exact, și?

Constanța: Și mi-ai spus să adăog și eu câteva cuvinte pe scrisoarea doctorului...

Matei: Exact. Și?

Constanța: Cum „și”? Tot n-ai înțeles?

Matei: Nu!

Constanța: Și le-am adăogat, asta este. Însă eu, în loc să scriu pe scrisoarea doctorului, le-am scris pe scrisoarea dumnealui... *(Arată pe Milică.)*

Matei: Din prostia mea, nu?

Constanța: Da. Fiindcă amîndouă scrisorile erau pe birou și nu mi-ai spus care e scrisoarea doctorului și care e a contabilului

Matei: Și-ai făcut la fel cu umbrelele. Le-ai trimis pe amîndouă la gară, fiindcă nu știai care sg deschide din ele. Și asta se cheamă „din prostia mea”.

Milică *(a ascultat zăpăcit discuția și își revine cu greu):* Va să zică... ăsta este adevărul... Cuvintele astea nu îmi erau adresate mie...

Constanța: Firește că nu...

Matei: N-ar fi avut nici un rost. ..

(Milică, își ascunde fruntea în palme, copleșit de durere.)

Constanța: Dar tu, cum ai putut fi atât de aiurit și să nu observi greșeala mea, când ai pus scrisorile în plicuri?... Că tu le-ai pus în plicuri, nu?

Matei: Nu m-am mai uitat, că factorul era grăbit și nu voiam să scape trenul de cinci...

Constanța: Și eu am fost grăbită cînd am scris, ca-mi dădea dulceața în foc...

Matei: Totdeauna, tu cînd ai vrut să faci dulceață, n-ai făcut nici o treabă și cînd ai vrut să faci o treabă, ai făcut o... dulceață... *(Drăguț, lui Milică.)* În concluzie, dragul meu, pe cum vezi, totul n-a fost decît o eroare...

Constanța: O eroare din greșeală...

Milică *(oarecum dur):* Dar dumneavoastră nu vă dați seama, doamnă, ce-ați făcut cu eroarea asta? Ați aruncat o torță aprinsă într-un magazin cu praf de pușcă... O iubesc pe Lilly... O ador... Do ani de zile mă chinuiesc să-i ascund dragostea mea, tortura mea... De ani de zile mă chinui, și rabd, și tac... să nu-mi omor visul... Să cred măcar eu în el... Și cînd, dintr-o dată, din senin, visul meu devine realitate... taina mea rupe lanțurile care o țineau legată în inima mea... și iese la lumină... cînd înnebunit de bucurie și uluit de vestea neașteptată zbor să-mi ajung fericierea mai repede, dumneavoastră îmi spuneți simplu: a fost o eroare. ..

Constanța: Pe care și eu și soțul meu o regretăm din tot sufletul...

Matei: Și pentru care și eu și soția mea te rugăm să primești Bcuzele noastre...

Milică: Regret... scuze... Ce să fac cu ele?... Visul meu... unicul meu vis a murit brutal, ca un fluture strivit de piciorul...

Matei: E-adevărat, dragul meu, că, fâiă să vrem, ți-am făcut un rău mare. Dar și dumneata trebuie să ne-nțelegi pe noi. . .

Constanța: Și să-ți dai seama că o căsnicie între dumneata și fata noastră ar fi o imposibilitate. . .

Milică: Și de ce ar fi o imposibilitate ?

Matei: Vezi, dumneata, sînt anumite considerente... anume motive...

Milică: Care ? Care ? CARE ?

Constanța: In primul rînd... diferența de clasă socială. . .

Milică: Ce e aia clasă socială?..Singura clasă socială stimată doamnă, este mintea și munca... Și, din acest punct de vedere, cred că sînt de familie foarte bună...

Matei: Bine, dar nimeni nu spune că dumneata nu ești un om deștept și muncitor. . .

Milică: Atunci, ce-mi lipește ? Averea ? Nu m-am născut cu ea de-a gata, ca alții... Și nu-mi trebuie avere. . . Iar dacă ar fi după mine, mie mi-ar ajunge — că să trăiesc — o carte, o piine și o floare, într-un pahar pe masa la care muncesc...

Matei: Da, dar dumneata nu vrei să trăiești singur... Dumneata vrei să te însori.

Milică: Da... fiindcă vreau să fiu fericit, iar dragostea adevărată, împărțită cu femeia dragă, face pîinea **cozonac**, cartea bibliotecă și floarea grădină...

Constanța: Astea sînt vorbe... însoară-te dumneata cu una... și dă-i să mînînce numai piine și apă de la flori. . . să vizi cum îți dă cu cartea în cap. Fata noastră e crescută altfel... Kc fată bogată... Nu e de nasul dumitale... Și omul e bine să-și cunoască lungul nasului... Uite **colo!** Un funcționaraș cu cîteva mii de lei pe lună... ho! vrea să se-nsoare, nici mai mult, nici mai puțin, cu milioanele patronului...

Milică: Nu **cu** milioanele, doamnă! Cu fata patronului... Nu cu zestrea, cu dragostea! Cu tot ce-a lăsat Dumnezeu mai bun și mai frumos pe pămînt. Dragostea!... Singurul lucru pentru care merită să trăiești... să te zbați și să suferi... (*Ca pentru el.*) Dragostea! O casă

lp

curată și cu ferestrele înflorite de petunii... Cu ziduri albe, pe care să le văruiască soarele ca o chivuță... O masă la care pacea să aburească în fiecare seară — după munca zilei — ca un castron cu apă fierbinte... Un pat în care truda să se simtă bine și din pernele căruia să surîdă un înger mare, ostenit și drag... Un leagăn cald, în care un pui, care să-ți semene, să gîngure în somn... unui ursuleț de catifea...

Matei: Bine, bine, sigur... e foarte frumos tot ce spui dumneata... Dar e frumos **de** scris într-o carte, sau de ascultat la teatru...

Milică: Dar ce e cartea sau o piesă de teatru, decît. viața chenărită în pagini, sau strînsă în decoruri?... Spuneți dumneavoastră drept, domnule Gruianu... Fiindcă vă știu un om sincer și drept... Credeți că dacă eu aș **fi** bogat, sau Lilly ar **fi** fost săracă, nu v-aș fi cerut-o de mult ?

Matei: Evident că dacă Lilly n-ar fi avut zestre...

Constanța: Sau dacă ai fi fost dumneata bogat...

Matei: Ar **fi** fost cu totul altceva...

Milică: Atunci n-aș mai fi fost un pîrlit de contabil... și n-aș mai **fi** fost de altă clasă socială...

Constanța: Mă rog!... Dar de vreme ce IUCJurile nu sînt așa, de ce să mai discutăm de pomară... Ca orice părinte, noi vrem să-i asigurăm fetei noastre un viitor... potrivit, firește, cu situația și cu averea ei.

Milică: Dar ce alt viitor mai asigurat decît... fericirea ?

Matei: Are dreptate nevastă-mea... Asta e datoria noastră... Fericirea... petuniile... soarele care îți zugrăvește casa pe gratis, astea sînt vorbe...

Milică (*definitiv*): De-acord... Asta este datoria dumneavoastră... Și datoria mea este să vă rog să-mi spuneți la ce oră pleacă primul tren...

Matei: Dar nu e nici o grabă... Poți să stai foarte bine o zi la noi.

Constanța: Sigur că da!... Sau măcar să rămîi la masă!

Milică: Vă mulțumesc, doamnă, dar nu voi mai sta nici o oră, nici un minut măcar și nu mai pot să accept de la dumneavoastră nimic. Nici chiar scuze...

Lilly (*intră*): Vine șareta cu cineva înăuntru. Am văzut-o de la balcon.

Constanța: A sosit doctorul. . .

Matei: Grigorcea... C-a telegrafiat ca vine să ne vadă...
Lilly: Nenea doctorul... Vai ce bine-mi pare c-a venit tocmai azi... *(Vrea să iasă după părinți.)* Haide să- ieșim înainte!...
Milică: Lilly...
Lilly *(se-ntoarce)*: Da! ... Dar ce e cu tine?... Ce e mutra asta?
Milică: Eu plec...
Lilly: Cum pleci? Ce vorbă e asta?
Milică: Plec!
Lilly: Ce-nseamnă asta „plec”?
Milică: înseamnă că fericirea noastră n-a fost decît un vis, pe care eu l-am crezut realitate...
Lilly: Ce vrei să spui? Nu-nteleg...
Milică: Părinții tăi au să-ți explice totul... Eu... nu mai am de spus nimic... Adio...
Lilly: Ah! *(Se clatină.)*
Milică: Lilly... te rog... Pentru Dumnezeu... *(Oprinde în brațe și o culcă pe fotoliu.)* Ajutor! Ajutor!
(Doctorul intră, urmat de ceilalți în goană.)
Constanța: Lilly... fetița mamei...
Matei: Tăicuțule.. - Lilly...
Milică: A leșinat...
Doctorul: Nu e nimic...
Matei: Colonia... S-aduc colonia. *(Iese în stingă.)*
Constanța *(ieșind în dreapta)*: Repede... Oțetul... *(Se ciocneseși apoi iese unul pe o parte și altul pe alta.)*
Doctorul: Dar din ce cauză a leșinat?
Milică: Nu știu, domnule doctor... în clipa însă cînd îmi anunțam plecarea mea... dintr-o dată s-a simțit rău... și...
Doctorul: Aha! Bun!
(Doctorul și Milică îi freacă mîinile lui Lilly.)
Milică: Doamne... Nu-și revine deloc... *(îngenunchează la picioarele lui Lilly.)* Lilly... dragostea mea... Hai-de... deschide ochii... Uită-te la mine... Spune-mi un cuvînt. .. *(îi sărută mina pe care i-o ține într-a lui.)* Dragostea mea... dragostea mea... A deschis ochii, domnule doctor... își revine. ..
Doctorul *(dîndu-i lui Milică și mina pe care o ținea el)*: Ia și mîna asta și continuă tratamentul... E cel mai eficace...

(Milică sărută amîndouă mîinile cu dragoste, cu tandrețe, cu pasiune. Doctorul privește scena cu un surîs de părintească înțelegeră. Matei și Constanța intră fiecare cu cîte un flacon în mînă, el, de colonie, și ea, de oțet, și privesc surprinși scena.)

Constanța: Cee asta?
Matei: Ce-nseamnă asta?
Doctorul: înseamnă că acești doi copii se iubesc groaznic.
Constanța: Crezi că și Lilly îl iubește pe el?
Doctorul: Sînt convins... Diagnosticul meu e absolut precis și dacă vreți ca fata voastră sa se însănătoșească. .. măritați-o imediat cu băiatul de la picioarele ei. Asta e rețeta mea.
Lilly *(deschide ochii)*: Mulțumesc, nene doctore.
Matei: Constanța, ce părere ai de rețeta doctorului?
Constanța: Dacă și fata îl iubește, firește că lucrurile se schimbă.
Matei: Și atunci?
Constanța: Atunci... Dacă așa a vrut Dumnezeu... să ne trăiască!
Lilly: Mamă!... *(Se aruncă în brațele Constanței.)*
Milică: Tată!... *(Se aruncă în brațele lui Matei.)*
Doctorul: Și logodna o serbăm la masă... Sper că aveți un dejun, ca de logodnă... în ceea ce mă privește, nu mănînc decît legume și de-abia aștept să le gust pe-ale voastre, de la sursă...
Florica *(intră)*: Coniță!... în cutiile de conserve am găsit numai zacusca!...
Matei *(triumfător)*: Ei, să știi c-a greșit și ăla st mința !...

Cortina

SCENARII

HANUL CU DRAGOSTE

(Operetă în două acte și un prolog)

PROLOG

Uverfura.

Apoi, cu cortina lăsată, se aude un semnal de „atenție” la goarnă {sau alt instrument al timpului. *Tob*! de exemplu.)

Cortina se ridică.

Ne aflăm în Piața mare (centrală) a Sibiului, în limpid domniei lui Mateiaș Corvinul. Acțiunea începe, înainte de amiază, într-o A însoțită de început de toamnă. Piața este „pavoazătă” ca pentru un important eveniment local și înțesată de lume.

Pe o estradă — drapată cu catifele (sau covoare de preț] și deasupra cu stema țării — se află, instalat — ca o momie, țeapănă și tru-faș;) — guvernatorul. În jurul lui, pe estradă, suita militară în mare ținută. Primarul Sibiului e alături, în picioare și îmbrăcat civil.

În dreapta și stingă estradei sînt așezate, în ordine, notabilitățile orașului, nobilii locali, negustorimea, breslele etc. Sub paza ostașilor, care păstrează ordinea se află — ținut la respect — poporul citadin, cu bățni, femei, bărbați și copii.

Primarul (*face un pas înainte, în liniștea care s-a făcut, după semnalul de atenție*)! Domnilor și oameni buni! Excelența sa, guvernatorul nostru, a binevoit să asculte, pînă acuma, cu augustele sale urechi (*guvernatorul își bagă degetele în urechi, ca și cum ar vrea să ie destupe*), toate dorințele și jăluirile dumneavoastră. Dacă mai este cineva care are ceva de spus, ic^u-l să se înfățișeze, cu condiția să vorbească limpede și, mai ales, scurt, scurt, scurt!

(*Un alt semnal de goarnă, diferit de primul*)

N.B. Toate greșelile de limbă sau de gramatică aparțin personalului. nu autorului.

Bilbiitul (*apare din mulțime. E un „burghez” între două virste, cu aspect comic. Se îndreaptă așos spre estradă, face o plecăciune adincă guvernatorului și altele mai restrînse celor din jurul lui*).

Primarul: Poftim, omule, spune excelenței păsul care te aduce aici... Dar vorbește scurt și limpede, limpede, limpede.

Guvernatorul (*face un gest plictisit, ca și cum i-ar da cuvîntul*).

Bilbiitul: număr muzical pe un text bilbiit din care nu se poate înțelege nimic, decît din gesturile suplicantului.

13 i l b i i t u l (*începe să se bilbue, la început și în crescendo, cu gesturi violente pînă la amenințătoare, către primar, apoi, umile și milogite, către guvernator, în fața căruia, în final, îngenunche, îndrepiînd, în același timp, un pumn promițător către primar*).

Primarul (*jicnit și furios*): Ridică-te !

(*Bubiitul se ridică încintat de curajul pe care l-a avut*.)

Guvernatorul (*oarecum amuzat*): Altceva mai ai de adăugat?

Bilbiitul (*clar*): Nu. Eu atîta am avut de spus, măriata.

Primarul (*același joc*): Du-te, și mîine să dai pe la mine, la primărie.

Bilbiitul (*pleacă, ploconindu-se, dar cînd să iasă din cordonul de soldați unul din ei îi dă un picior în spate, de-l trimite cit colo*).

Guvernatorul (*către primar*): Dar văd că poate să vorbească și clar.

Primarul: Așa e poporul, majestate, perfid. Se bilbue, ca să nu priceapă nimeni nimic, pînă îi vine vocea și își dă drum la glas.

Guvernatorul (*brusc, se ridică de pe jilț și începe să alerge, după o muscă ce l-a pișcat de nas. Toată lumea, se învălmășește pe estradă, să prindă musca. în sfîrșit, o prinde însuși guvernatorul și i-o întinde aghiotantului său, care își pune mînușa albă și o primește respectos, trecînd-o apoi, oficial, primarului. Acesta, necunoscînd*

„protocolul” în materie, o pune pe chivără unui oștean, din cei patru care fac de gardă în cele patru colțuri ale estradei, și o stîrcește cu unghia. După care, își scoate batista și îi șterge chivără. La un semn al lui, să dă alt semn al de goarnă, sau de tobă, dacă nu existau goarne pe vremea lui Corvin).

Primarul: Mai e cineva care are ceva de spus excelenței sale?

Moșul (un bătrîn civil, cu o mutră acră, posacă, de om disperat, înaintează pînă la estradă, în fața căreia se ploconește).

Primarul: Zi, moșule! Dar limpede și scurt, scurt, scurt, că începe să-l bată soarele în ochi pe excelența sa.

Moșul: Apăi, măria ta, eu nu vreau să cer cine știe ce mare lucru, de la măria voastră.

Gubernatorul: Și ce vrei?

Moșul: Un lăcăt, măria ta! Un lăcăt din alea cu merchez de s-o făcut acum în Budapesta, de nici dracul nu le mai poate deschide.

Gubernatorul: Da ce vrei să faci cu el, moșule?

Moșul: Apăi, vreau să-l pui la gura babei mele, că m-a bolînzit de cap cu melița, măria ta...

fRtsete pe estradă. Apoi guvernatorul face un semn primarului, care se apropie și pleacă urechea, la care, acesta, îi spune ceva.)

Primarul: Moșule,.. Excelența sa spune că îți va trimite lăcătul cerut, cît de curînd. Dar, pînă atunci, ca să poți trăi liniștit, zice că să-i pui babei un belciug la gură, din cele care se pun la rîtul rîmătorilor stricători.

(Cei de pe estradă rîd slugarnic de „spiritul” guvernatorului.)

Moșul: Asta o știam și eu, măria ta. Da' vezi că numai cu belciugul, tot îi rămîne destulă gură slobodă, în orice caz, vă mulțumeasc de bunăvoință și de lăcăt. *(Se ploconește și dispare.)*

(În același timp, începe să se audă un cor femeiesc, în ritm de marș lent. Afiț mulțimea, ostașii care țin ordinea și „oficialii” întorc capetele în direcția de unde se apropie — crescînd — întecul. E un moment de nedumerire colectivă, pînă cînd siliștencile — în costumele lor pitorești — își fac loc prin mulțime. Un ostaș vine în pas alergător și raportează.)

Ostașul: Măria ta, o mulțime de femei de la Siliște vin să se jăluiască măriei tale.

Gubernatorul: Frumoase?

Ostașul: Mîndre rău, măria ta.

Gubernatorul: Tinere?

Ostașul: De toată vîrsta. Și mai necoapte... și coapte și răscoapte.

Gubernatorul: Să li se dea drumul...

(Ostașul dispare repede. Cei de pe estradă își fac semne, mustăcesc și sușotesc craidonește. În timp ce siliștencele se apropie cîntînd, guvernatorul sare după o nouă muscă, pe care — de data aceasta — o storcește personal pe chelia, primarului. Primarul rîde verde-amabil. Ceilalți rid pur și simplu. Cortegiul siliștencelor vine și se oprește în fața estradei. În fruntea lor e o bătrînică cu ochi de veveriță și plină de vioiciune. În mină ține — în sus, ca pe un drapel — un băț despîcat la vîrf și în despîcătura căruia se află înfiptă jalba. În spatele ei, trei tinere frumoase, în mijlocul cărora se află Măria. Apoi, grupul de st'liștence, în Hnduri de vite patru. La un semn al Măriei, corul încetează.)

Siliștencele (în corpore): Să trăiești, măria ta! *(Fac o plecăciune colectivă, după care își reiau poziția mîndră și dirză, fără ostentație.)*

Gubernatorul: Ce doriți dumneavoastră?

Baba: Apăi, după cum se vede, am venit cu jalbă în proțap... Dar nu e scris nimic în ea, că noi, har domnului, avem gură destulă să vă spunem ce ne doare și ce vrem.

Gubernatorul: Și ce vreți?

Baba: Bărbați!

Primarul (uluît, în timp ce ceilalți de pe estradă încep să se amuze): Ceee?

Baba: Bărbați! Asta vrem...

Măria: Vrem să ne dați înapoi bărbații.

Gubernatorul: Care bărbați? Ce bărbați?

Măria: Pe cei care ni i-ați luat la cătănie.

O silișteancă: Soții!

Alta: Frații!

Alta: Părinții!

Alta: Flăcăii!

Baba: Moșii! Că și pe ei ni i-a luat, pentru corvezi.

Măria: În tot satul nostru nu mai există nici un bărbat, decît copiii, betegii și bătrînii de tot.

Baba: Care nu mai sînt buni de nimic. Nici doi creițari nu mai fac...

Măria: Noi nu mai putem munci singure.

Alta: Și nici trăi singurele...

Li a ba: Da trei ani nu s-a născut un copil în sat.,. Ne piere stirpea, măria ta.. .

Canon: Siliștencile

În textul canoului se vor lua ca punct de plecare, replicile următoare:

- S-au uscat ogoarele!
- Au ruginit plugurile!
- S-au golit hambarele!
- Stau degeaba jugurile!
- Și oftează fetele. 1

După terminarea canonului, guvernatorul face un gest de liniște generală și se ridică marțial.

G u v e r n a t o r u l : Femei din Siliște! Am ascultat păsul vostru. Ceea ce cereți voi însă este o chestiune pe care eu nu am puterea să o rezolv, așa cum doriți. Numai majestatea sa, slăvitul nostru rege, Mateiaș Corvin, ar putea să vă satisfacă dorința. Eu voi pune o vorbă bună pe limbă augustul nostru stăpîn, iar voi veți trimite o delegație de șase femei alese dintre dumneavoastră — de astăzi, în trei zile — la castelul regal de vînătoare. Majestatea sa vă va primi, la rugămintea mea, să-i spuneți cu gura voastră ce vă doare și să-i implorați augusta sa bunăvoință. (*Hop odată, către Măria.*) De citi ani ești, fetico?

Măria: De douăzeci și doi de ani, măria ta.

G u v e r n a t o r u l : Măritată

Măria: Nu!... Dar am și eu un iubit (*drăguț*) la oaste.

- G u v e r n a t o r u l : Cu atît mai bine. Să nu lipsești din delegație. Măriei sale îi plac fetele frumoase și tinere. Și, mai ales, cînd au și iubiți la oaste... Și, cu acestea zise, mergeți sănătoase la casele voastre și aveți încredere în augusta clemență a slăvitului nostru rege. (*Către suită.*) Să mergem, domnilor mei. (*Coboară estrada, urmat de suita oficială, în timp ce muzica militară cîntă un marș săltăreț.*)

(*Imediat după ieșirea suitei mulțimea năvălește în scenă și se încinge un dans în care — vrînd-nevrînd — sînt angrenate și si-*

Uflencile. Cînd dansul e în toi, apar și ofițerii din suita guvernatorului și încep să danseze, în special cu sihștencete. Cortina se lasă încet, pe tablou.

F i n a l u l p r o l o g u l u i

A C T U I I

Un bol mare, într-un castel regal de vînătoare, în apropiere de Siliște- Mobilier adecvat. Trofee de vînătoare, cocoși de munte împăiați, un vultur, tot împăiat, cu aripile deschise etc. Mobilă puțină. Jilțuri, mescioare, un clavecin. Scări interioare în ambele părți ale fundului scenei. Între ele, ușa de intrare de lemn masiv și fierărie grea. Stema regală deasupra. În dreapta, altă ușă mare, tot de lemn, cu batante, spre sufragerie. În stînga, o ușă idem, mai mică. E ușa rezervată ofițerilor de serviciu și personalului. Acțiunea începe înaintea prînzului

Uvertura (cu imixtiuni de corn de vînătoare).

(*La ridicarea crotinei, în scenă se află numeroși lachei și subrete, care — sub conducerea majordomului — fac pregătirile ultime pentru ospățul care urmează. Numai unul din batantele ușii dinspre sufragerie este deschis și pe aici intră și ies servitorii, care aduc — pe ușa de serviciu — diverse lucruri și mîncăruri reci pentru masă. Tăvi cu pahare și tacîmuri de argint (pocale). Pe o tavă, acoperită cu brocard și stema regală brodată pe o parte care afîrnă, se duc paharul și tacîmurile de aur ale regelui. Trec apoi, pe tipsii-, fazani decorați artistic, o căprioară întreaga — dusă de doi lachei, pe umeri — prăjituri irifoiate, fructe în pomiere scumpe și alte bunătăți pentru lăsarea de apă a gurilor spectatorilor. Tot acest duc-vino — rapid și ceremonios — se face pe muzică.)*

Muzică: Pregătirile pentru ospăț.

(*Majordomul dirijează numai prin gesturi operațiile, nemînd să ciupească, în trecere, de colo un bob de strugure, de la un purcel la tavă o urechiușă pe care o cronțane cu poftă, ba chiar și un pic de cremă (ori frișca) de la o prăjitură, pic pe care îl ia cit*

degetul, lingându-și-l apoi cu delicio. . Se aud sunind cornii, alaiul regat care se întoarce de la vânătoare.)

Majordomul: Vin! Numai să fi reușit bine vânătoarea, că — altfel — regele o să fie în dușuri rele. Nu te mai înțelegei cu el, pină o abdica.

O subreta (*naiva*): De la tron?

Majordomul: Nu, șorț cu cap deasupra. De la gindul că n-a împușcat nimic... (*Ton de stapîn.*) Vă rog, toată lumea să-și ocupe posturile. (*Subretele trec în sufragerie, împreună cu doi lachei. Alți doi ies pe ușa de intrare, la canaturile căreia se postează. Restul, dispare pe ușa de serviciu.*) Tu du-te și cheamă taraful. (*Lacheul dispare. Majordomul, afectat, își aranjează ținuta într-o oglindă, pînă intră taraful de țigani unguri.*) Duduș-baci, Ia semnul pe care ți-l fac eu, atacați marșul și pe urma părăsiți estrada.

(Primașul tarafului face un semn de înțelegere și „artiștii” își ocupă locurile pe estradă, acordîndu-și instrumentele. în timpul celor de mai sus, sunetele de corn se apropie, pînă ce se dă un semnal special. Alaiul s-o oprit. Se aud voci vesele, rîsete etc. Majordomul deschide ușa din fund și se înclină adine, rămînînd în această poziție, deși — deocamdată — nu vine nimeni. Se văd cei doi lachei, de-afară de la ușă, în poziții identice. După cîteva clipe, apare aghiotantul regelui.

Aghiotantul (*în costum de vânătoare*): Majestatea - sa !...

(Majordomul și cei doi lachei se înclină și mai adine.)

Regele (*intră urmat de întregul alai. Taraful clintă un marș la un semn al majordomului. La ușă se oprește și, cu un gest curtenitor, imită pe baroană*): Baroană, după dumneata!

(După intrarea suitei, majordomul iese prin fund.)

Baroana (*îi suride, privindu-l galeș*): Totdeauna galant, măria ta. Chiar cu riscul de a călca protocolul.

Contesa (*geloasă pe baroană*): Fiindcă aici sîntem la vânătoare, nu la curte și mai fac excepții și capsele încoronate, draga mea.

(Holul se umple de invitați. Unii își pun, pe mobile, armele de vânătoare, alții mănușile, caschetele etc.)

Komoraș: Asta zic și eu vânătoare reușită... De scris în cronici!

Appafy: Cu un vînător ca măria sa, nici nu se putea să iasă altfel.

Regele: Toldy! Care e rezultatul exact al vînătorii?

Toldy: Foarte bogat, măria ta. întii e, firește, superbul cerb ucis de măria voastră, cu augusta măriei voastre dibăcie.

Regele: Bine, bine!... Treci...

Toldy: Patru căprioare...

Baroana: Din care una vinata de mine.

Contesa: Fiindcă Gatenburg, care nu știe ce să mai facă, să-ți intre în voie, ți-a adus-o la nas, de-ar fi doborit-o și-un copil...

Toldy: O ieruncă și-un cocoș sălbatic, surprinși în luna de miere... Doi țapi...

Regele: Logodiți și ei, probabil...

(Rîsete)

Toldy: Despre fazani, ce să-i mai numărăm, că sînt nenunmărați. ..

Bufonul: Afară de ursul pe care era să-l omoare din greșeală domnul conte Komoraș, că el ochise de fapt un ciine de vânătoare.

Komoraș (*ars, bufonului*): Dar tu ce-ai vinat, nepri-copsitul?

Bufonul: Eu? Am avut cea mai bogată recoltă. Am vinat toate prostiile pe care le spuneți voi... (*Plecăciune.*) Cu excepția măriei sale, firește, care a spus-a pe cea mai mare din toate.

(Rîsete.)

Regele: Eu? Ce prostie atit de mare am spus, Zichy?

Bufonul: Că amicul meu, cu care nu mă fălesc, contele Komoraș, ests un mare vînător.

(Rîsete.)

Majordomul (*intră și anunță*): Domnul conte Gabory, guvernatorul districtului.

Gubernatorul (*intră. Majordomul se înclină, apoi iese*): Măria ta! Doamnelor, domnilor! (*Se înclină.*)

Regele: Bun venit, Gabory... Ai venit însă, vorba aceea, tocmai la spartul iarmarocului. Vînătoarea s-a încheiat.

Bufonul: Și ursul omorît de Komoraș mănîncă acuma zmeură în cinstea lui.

K o m o r a ș : Te cam întreci cu gluma, bufonule!

B u f o n u l : Din contra! De-abia mă exersez...

G u v e r n a t o r u l (*apropiînduse de rege și vorbindu-i discret*), îmi cer iertare de întîrziere, majestate, dar am avut de furcă rău cu siliștenele alea, pînă s-au hotărit să aleagă numai o delegație restrînsă dintre ele. Cînd au auzit că e vorba să dea ochii cu majestatea voastră, nu și nu, sa vie toate. Cit p-aci să se și incaiere.

R e g e l e (*nedumerit*): Care siliștence?

G u v e r n a t o r u l : Cele despre care v-am vorbit acum cîteva zile și ați avut înalta bunăvoință să le primiți astăzi, aici.

R e g e l e : În ce scop?

G u v e r n a t o r u l : Vor să se jăluiască. Tot satul lor a rămas fără bărbați, luați la oaste de ani de zile... Și vor să le dați bărbații înapoi.

R e g e l e (*surîzînd*): Amuzant...

G u v e r n a t o r u l : Și toate sînt frumoase de îngheață apele și aprind inimile. Mai ales una, o fetișcană de douăzeci de ani, ar merita să fie pictată în costumul ei național.

R e g e l e : Să-ți spun drept, Gabory dragă, toată viața am preferat nudurile...

G u v e r n a t o r u l : La vîrstă mea, majestate, acest genf, de pictură mă depășește...

R e g e l e : Condoleanțele mele, dragul meu... Și, fiindcă-zici că le-am promis, cînd vin, cheamă-le aici...

G u v e r n a t o r u l : Am înțeles.

R e g e l e (*revine spre grup. E bine dispus*): Dragii mei prieteni! (*Se face liniște*). La petrecerea pe care o pregătim astăzi, vom avea o surpriză.

V o c i : Bravo! Bravo!

R e g e l e : Voi primi aici, alături de voi toți, o „deputație” de fete tinere și frumoase din Siliște, care vine să mă roage — nici mai mult nici mai puțin — să le dau înapoi bărbații plecați la oaste.

(*Rîsete.*)

C o n t e s a : Vai, ce nostim!

B a r o a n a : Ba eu nu găsesc că e nostim deloc. IV-are nici un rost să ne dăm coatele cu niște țoape de la țară. Și dumneavoastră, majestate, sinteți prea generos să admiteți să vi se facă asemenea cereri, cel puțin necuviincioase.

R e g e l e : Scumpa mea baroană, un suveran care își iubeste cu adevărat poporul, trebuie să-i asculte toate păsurile, oricare ar fi ele.

B a r o a n a : Țasta nu e păs, e obrăznicie.

B u f o n u l (*țișnit de pe fotoliul pe care se așezase*): Cer cuvîntul! Cer cuvîntul, măria ta! în timp ce n-ascultam ce spunea doamna baroană, mi-a venit o idee... O idee... de să ne prăpădim de rîs.

R e g e l e : Ia spune.

(*Toți ascultă atenți.*)

B u f o n u l : Propun să facem o farsă grozavă acestor siliștence. Și anume... ne travestim cu toții. Măria sa și cu înalții oaspeți de sex masculin, în lachei. Iar grațioasele noastre doamne, în subrete. (*Aplauze și exclamații vesele: „Bravo!” „Grozavă idee!” „Ingenios”... „Vai ce-o să rldem.”*) Cred că s-a-nțeleș!... Tărăncile vor lua pe măria sa și pe distinșii noștri nobili drept slugi, iar lacheii vor fi luați drept...

(*E întrerupt de entuziasmul general, punctat de replici: „S-a-nțeleș” „S-a-nțeleș”*)

R e g e l e (*bufonului*): Bravo, Zicky! Ai spus și tu ceva serios o dată.

B u f o n u l (*lui Komoraș*): Dumneata, domnule conte, n-ai nevoie să te travestești, că și-așa pari un lacheu în uniformă de conte.

K o m o r a ș : Te știam bufon, nu măgar. Iartă-mă că m-am înșelat.

R e g e l e (*aghiotantului său*): Gaterburg! Comunică major-domului să trimeată sus (*gest spre camere de sus*) toate subretele, toți lacheii. Și tu veghează ca totul să iasă bine.

A g h i o t a n t u l : Am înțeles.

(*Baroana se asază la clavecin și cîntă o mazurcă, o polcă, sau un menuet. Imediat regele o invită pe baroană la dans, iar ceilalți îi urmează exemplul. De pe ușa de serviciu intră lacheii și subretele, care — discret — își dau mîinile și, perechi-perechi, în ritmul dansului, urcă cele două scări și dispar. Lucru pe care îl fac, după ei, și cei din scenă.*)

Mazurca (cu dansul respectiv)

A g h i o t a n t u l (*rămas singur, unui ofițer inferior care intră pe ușa de serviciu*): Nemet!

Nemet: La ordin.

A g h i o t a n t u l: Dumneata ești ofițerul de serviciu azi?

Nemet: Da, eu!

A g h i o t a n t u l: Trimite-mi, te rog, imediat pa cel mai deștept ostaș din gardă.

Nemet: Am înțeles (*Iese*)

(*Din camerele de sus, se aud rîsete exclamații etc. Se „efectuează travestirea.”*)

I o n (*intră, după o clipă, pe ușa de serviciu. Salută și ia poziția de drept. E un flăcău chipeș și zdravăn*): Să trăiți, domnule colonel-conte. M-am prezentat la ordin.

A g h i o t a n t u l: Cum te cheamă, ostaș?

I o n: Răchițean Ion.

A g h i o t a n t u l: Mi s-a spus că ești un băiat foarte deștept.

I o n (*cu un zimbet, modest*): Mai umblă și vorbe, domnule colonel.

A g h i o t a n t u l: O să vedem noi dacă sint vorbe sau nu... îți încredințez o misiune foarte delicată, ca să zic așa. Fii foarte atent la ce-ți spun. E numele majestății sale în joc.

I o n: Am înțeles.

A g h i o t a n t u l: Peste puțin, vor veni la castel, la dorința majestății sale, niște fete tinere și frumoase. Aceste fete nu trebuie văzute de nimeni, ai înțeles?

I o n: Da...

A g h i o t a n t u l: Locotenentul Nemet, care le va primi și le va introduce în grădină pe portița secretă din fund, ți le dă în primire și tu le vei conduce aici pe la corpul de gardă...

I o n: Am înțeles, domnule colonel-conte.

A g h i o t a n t u l: Tu ești român, mi se pare?

I o n: Neaș...

A g h i o t a n t u l: E! Și fetele astea sînt tot române de-ale tale. Niște neveste și fete din Siliște.

I o n: Din Siliște? (*Are o tresărire pe care o stăpînește repede, fără să fie observat.*)

A g h i o t a n t u l: Cunoști satul?

I o n (*mințind*): Nuuu... Eu sînt de fel tocmai de la Sighet...

A g h i o t a n t u l: Bine, băiatule!... Acuma vezi-ți de treabă și nu uita ce ți-am spus. Nimeni... Absolut nimeni... să nu le vadă, ca să nu iasă fel de fel de vorbe. E obrazul majestății sale în joc.

I o n: Am înțeles! (*Salută și iese.*)

(*Taraful de lăutari intră și își ocupă locurile pe estradă. Apoi, în capul scării, travestit în rege, apare bufonul, care anunță solemn.*)

B u f o n u l: Curtea!... Muzica! Un ceardaș!

Ceardaș. Muzică și dans

(*După executarea dansului, în care nobilii se căznesc să danseze ca poporul, iar servitorimea se scâlămbăie să danseze ca nobilimea, intră Nemet, salută și șoptește la urechea aghiotantului.*)

Nemet: Au sosit siliștencele și ordinul s-a executat întocmai.

A g h i o t a n t u l (*anunță*): Majestate! Au sosit siliștencele.

N o b i l i m e a (*travestită în servitori*): Să poftească, să poftească!

B u f o n u l (*către servitorime*): Voi strîmbați din nasuri de-acuma, ca să faceți repetiție (*Servitorimea strimbă comic din nasuri. Către toată lumea.*) Fiecare să nu-și uite rolul care i s-a repartizat. (*Către rege.*) Zicky! Pot să dau ordin să intre!

R e g e l e: Da, majestate... Dumneavoastră sînteți suveranul.

B u f o n u l (*către Nemet*): Atunci să intre răpirea sabinelor, locotenent... (*Nemet iese, pufnind de rîs.*) Toată lumea, la locuri... (*Bufonul se așază pe jilțul cel mai mare, picior peste picior. Regele se așază „grecește” la picioarele lui. Doamnele nobile — chicotind sub evantaie — în dreapta și stingă bufonului, pe jilțuri. Nobilii din suită, în picioare, în jurul „tronului”, țepeni de parcă au înghițit frigări. Lacheii, flancați de subrete, la uși.*) Gataaa?

Toți: Gata.

Bu fon ul (*regelui*): Zicky! Distrează-mă! Și, dacă n-ai conversație, gîdilă-mă la tălpi, că vreau să rid...
(*Rîsete. Către primarul tarafului.*) Psssttt, abanos cu vioară! Știți vreun cîntec românesc?

Prima șui (*ironic*): Știm, majestatea voastră.

Bu fon ul: Nu fii asin, că tu nu faci parte din distribuție ..,

Nemet (*întrînd, anunță solemn*): Delegația fetelor din Siliște.

(Taraful atacă un joc zglobiu, românesc.)

5

Joc românesc. Muzică la taraf.

(Nemet deschide ușa. Delegația intră, în cap cu baba, care începe să joace pe muzică.)

Baba: Hai noroc și bine v-am găsit sănătoși.

(Toată lumea din scenă se înclină adînc și în bătaie de joc, la intrarea siliștenelor.)

Măria (*care e urmată de încă cinci siliștence o trage de mîncă pe babă și îi șoptește*): Nană. Ți-am spus să nu bei înainte. Stai la un loc, că sîntem în fața măriei i sale.

(Baba se potolește. Toată delegația a intrat. În ușă se vede Ion, cătrănit. Nemet iese și închide ușa. Femeile rămîn încremenite în canatul ei. Muzica încetează.)

Bu fon ul: Hai, hai, apropiați-vă, fătuțelor, că majestatea mea nu mîncă oameni.

(Siliștencele se apropie.)

Siliștencele (*în cer*): Să trăiești, măria-ta.

Bu fon ul: Să dea Dumnezeu, că nici n-am altă treabă...

Regele (*îl gîdilă în talpă, încet*): Nu uita că ești rege și că ai coroană pe cap, nu clopoței.

Bu fon ul (*începe să rida „isteric”*): Nu lîd de voi, pui-cuțelor! ... Dar m-a gîdi'at măscitiiciul asta al meu la tăpli și sînt gîdilicis rău.

Regele (*din acest mement, începe s-o privească din cern ce mai insistent țe Măria, care — clservind, amuzată — se uită îi ea ta el, cerc cum înci rojîndu-l, fiindcă e îmbrăcat atît de caraghios*).

tjt Baroana (*observă și începe să „crape”*).

Wk Bu fon ul (*Măriei*): E! Ia spune tu, fată frumoasă, ce v-duce la majestatea mea?

W Baba: Ba să-ți spui eu, măria ta, că găina bătrina face zeama bună.

\, Bu fon ul: La ciorbă, babo, la ciorbă, nu la audiență regească.

i *(Curtenii din jur încep să privească galant pe siliștence, în maniera lor de lachei care fac pe conții.)*

Baroana II (*privind jocul, ca și ceilalți*): Vaai! Eu, una, nu mai pot să mă țin de rîs.

(Fetele, afară de Măria, care e mereu preocupată de un gînd și privește alarmată spre ușă, își întorc privile jenate către conții lachei, încercînd să găsească în ochii lor un sprijin. Aceștia, „căliți” în asemenea lupte, înțeleg că nu displac fetelor. Și jocul crește.)

Contesa (*baroanei, încet*): Ia privește pe rege cum o mîncă din ochi pe silișteanca aia...

Baroana (*înfîptă*): O să-i rămînă în gît...

^ Contesa: N-aș crede. Regele are dinți buni și știe să mestece, cînd îi place o bucățică bună.

Bu fon ul (*după ce a șoptit ceva unui „curtean” din spate*): E! Care ia cuvîntul? Că mai trebuie să și domnesc, nu să mă țin numai de fleacuri. *(Privește semnificativ pe rege.)*

Baba: Eu îl iau, că ele sînt rușinoase... De! Fete de la țară...

Bu fon ul: Lasă folclorul, mătușă, și vino la problemă... *(Poruncitor.)* Ce vreți?

Baba: Bărbați vrem, măria ta. Vrem bărbații noștri. *(Subretele și lacheii pufnesc în rîs.)* Degeaba rîd slugile măriei tale. Noi de-asta am venit pînă aci... după bărbați

Bu fon ul: Nu mai spune...

Baba: Păi cum să nu spun, dacă așa e...

6

Vrem bărbați. Cuplet pe muzică.

(După cuplet, toată lumea, aplaudă. „Curtenii”, sincer și „servitorimea”, ironic.)

B u f o n u l: Bine, babo! O să mă mai gândesc, să vedem ce pot face pentru voi.

R e g e l e: Majestatea sa vă făgăduiește să vă satisfacă dorința. . .

B u f o n u l: E, dacă așa zice măscăriciul meu, așa să fie. . . Am slăbiciune de el, că îmi mai înveselește domnia și nu pot să-i refuz nimic. . .

S i l i ș t e n c e l e (*plecindu-se adine*): Să trăiești, măria ta. . .

R e g e l e (*în timp ce Măria este aplecată spre tron, îi ia mâna și începe să i-o mângâie*): Și numai pentru ochii tăi frumoși am pus o vorbă bună. . .

M ă r i a (*iși retrage mâna, jenată, dar fără ostentație*): Îți mulțumesc, domnule măscărici, de vorbă bună și mâine îți trimit o găină friptă și-o legăturică cu ouă proaspete. . .

B a b a: Că găini mai avem în sat. . . Numai de bărbați avem lipsă.

R e g e l e: Pământul e plin de bărbați, drăguțele mele.

B a b a: Da, dar noi îi vrem pe ai noștri.

B u f o n u l: Da, în definitiv, babo, ia spune sincer. La vîrstă dumitale, ce-ți mai trebuie bărbat. Cîți ani are al dumitale?

B a b a: Păiii,acu,de Sfinta Măria a mică,împlinește șaptezeci. Dar tot cătană e, că mi l-o luat pentru corvezi, i

R e g e l e (*rîzînd*): Și pentru corvezi vrei să-ți vie acasă!

B a b a: Ferit-a Sfîntul, că la alea nu mă întrece el pe mine.

B u f o n u l: Atunci nu văd ce interes ai?

B a b a: Am! Fiindcă, măria ta, casa fără bărbat e bună numai pentru văduvele rele de muscă. . .

(Curtenii-lachei rid.)

R e g e l e (*bufonului*): Și-acum, majestate, eu cred că ar fi cazul să cinstim un pahar de „Tokai” cu siliștencele noastre, ca să se ducă pomina de felul cum au fost primite la curtea majestații voastre.

B u f o n u l: Bravo, Zicky. . . Facă-se voia ta. (*Bate din palme.*) Pssstt! Komoraș! Du-te cu Toldy și serviți cîte un pahar de vin. Și să v-ajute și două jupînese. . . Tu. Erji (*arată pe baroană*) si tu, Uonka (*arată pe contesă*).

(Cei patru numiți se înclină și ies îmbufnați.)

K o m o r a ș (*ieșind*): Asta am să ți-o plătesc, măgarule! La masă o să-ți pun dop ars în sosul de la ostropel de porumbei.

l p **B a r o a n a** (*ieșind*): Să mă lase pe mine regele, ditai baroană de Kecikemet, să-i servesc țopîrfiancele dumnealui. . . Asta nu i-o iert.

(A u ieșit.)

B u f o n u l (*către taraf*): Și voi ce lingeți arcușul degeaba, acolo. . . Da-ți-i drumul. . . Un joc românesc, ca la Siliște. . . Să vedem ce pot fetele noastre la veselie» că la jale le-am văzut.

i

Taraful. Muzică românească

(Cei patru servitori intră cu tăvile cu pahare pline și servesc pe toată lumea.)

B u f o n u l: Vivat! . . . Trăiască majestatea mea regele!
(*închină paliarul.*)

T o ț i: Vivat! Trăiască! Ura! (*Beau.*)

B a b a (*bea dușcă*): No, dar știu că-mi mearsă. (*Baroanei.*) Feticu, mai da-mi un pahar, să fie cu soț, că al treilea mi-l dă flăcăul ăla (*arată pe guvernator*), că-l văz mai răsufat, ca pe seamă mea. (*Baroana o servește în silă.*) Să trăiești, maică, și să mă mai servești. (*La un gest al aghiotantului, taraful iese. Baba bea și-al doilea pahar.*)

R e g e l e (*se apropie de Măria, cu care ciocnește, privind-o pătimaș*): Să trăiești, fată minunată.

M ă r i a: Și dumneata, domnule.

R e g e l e: *Bruderschaft!* (*Vrea să-și încolăcească brațul de al ei.*)

M ă r i a: D-apăi eu nu știu ce-i aia. La noi, în Siliștea, se bea cu mâna, nu cu umărul.

R e g e l e: Dar aici ești la Curte și, la Curte, se bea domnește, (*îi ia mina și-o silește grațios să ia poziția de bruderschaft.*) Și-acum, pînă la fund. (*Beau amndoi, după care, regele îi dă capul pe spate și o sărută. Ion, în clipa asta, crapă o clipă ușa și vede. Măria se zbate și scapă din strînsoare. Furioasă, trage o palmă regelui.*)

G u v e r n a t o r u l (*care se află printre lachei, se repede și o imobilizează pe Măria*): Ce ești nebună, femeie? Ai pălmuit pe majestatea sa regele.

Măria: Am pălmuit un măscărici, care m-a pîngărit...

(*Toată curtea, „stupefiată”, se agită. Proteste, țipete, exclamații:
„Afară /” „Nemaipomenit*

Baroana: Bine i-a făcut! să se sature de slujnici.

Măria: Dar nu-s slujnică, precum dumneata, fată hăi!

Guvernatorul (*Măriei*): Ce-ai făcut, nenorocito?

Toldy: Ocna te mîncă.

Gabory: Ce ocnă? Spînzurătoarea!

Guvernatorul: Măscăriciul e majestatea sa regele.

Și s-a travestit așa, de glumă... Ia uită-te bine la mine?

Cine sînt eu?... Că doar ai vorbit cu mine, acum cîteva zile, la Sibiu, cînd v-am făgăduit să...

Măria (*înlemnită*)': Sinteți măria sa... domnul guvernator.

Guvernatorul: Și m-am travestit și eu, ca și toate mărimile de la curte (*gest spre lachei și subrete*), tot de gluma.

Măria: De bătaie de joc, adică... Mulțam frumos, măria ta! Și-acum nu-mi mai pare rău de palma care i-am tras-o majestații sale. Merita două.

Komorăș (*deschide ușa de serviciu și strigă*): Garda!

Aghiotantul (*apropiindu-se de rege*): O arestăm, majestate?

Regele (*tace. Reflectează o clipă*).

(*Garda, sub comanda lui Ion, intră militărește. Ion rămîne incremenit, ctînd recunoaște pe rege în bufon și pe ceilalți travestiți.*

Discret, își face cruce.)

Bufonul: Arestează imediat pe toată lumea. Adică nu-mai pe nebunele astea.

Ion: Nu primesc ordin de la nimeni, cînd majestatea sa e de față.

Regele (*care a luat o hotărîre*): Nimani nu se atinge de această femaie. Lăsați-mă singur cu ea. Și celelalte, care au venit cu ea, sa aștepte afară...

(*Toată lumea iese. Nobilimea urcă scările. Baroana spumegă Garda salută și iese... La ieșire, Ion dă cu chivără de pămînt.*)

Ion: Trăznetul mumii ei ds viață! (*A ieșit.*)

Regele: Cum te cheamă, fetico?

Măria: Măria, măria ta.

Regele (*perfid*): îmi para rău, Mărio, că te-am supărat...

Măria: Și mie, că... (*Arată palma.*)

Regele (*același joc*): Oo! Minuța ta, lipită de obrazul

Jpfc meu, mi-a făcut numai plăcere... Mi s-a părut ca o
Kly. sărutare mai apăsată...

V' Măria: Dar a fost o scatoalcă toată ziua! Că eu nu sărut
cu palma. Numa cu gura...

Regele (*apropiindu-se de ea*): Șj dacă mi-ai da și mie
,v o sărutare, ce-ar fi? (*O prinde ușor de umeri.*)

Măria: Ar face păreche cu cea dintîi, măria ta... (*îi
; îndepărtează mîinile de pe umeri.) Eu îmi iubesc omul,
măria ta.

Regele: De cînd ești măritată?

Măria: Nu-s încă. Dar o să fiu, dacă măria ta îți ții
vorba și ne trimiți bărbații și feciorii acasă... Că
făgăduiala pe care ne-ai făcut-o, măria ta, a fost vorbă
de rege nu de măscărici...

Regele: A fost o glumă, ca și tot jocul nostru... (*Alt
ton, mai dulce.*) Unde e cătană iubitul tău?

Măria: Chiar aici, măria ta. L-am văzut între ostașii care
ne-au adus și care au venit pe urmă să ne închidă...
Ion Răchițan îl cheamă, pină azi n-am știut nimic de
el, că n-am primit carte niciodată...

Regele (*cu un suris*): Cu siguranță că și-o fi găsit alta
pe-acolo pe unde o fi fost. Ostașii mei de-aici, de la
castel, sînt veniți numai de cîteva zile.

Măria: Ion al meu mă iubește și apăi, el e băiat așezat.

Regele: Așezat-așezat, cît poate omul să rabde! Dar
tinerețea își cere drepturile ei. Are legi pe care nimeni
nu le poate călca.

Măria: Noi nu cunoaștem asemenea legi.

Regele: De cîți ani nu v-ați mai văzut?

Măria: De cinci, de cînd l-a luat cu japca la oaste.

Regele: Și tu îți Închipui că el crede că în timpul ăsta
i-ai rămas credincioasă. Fată frumoasă și tînără care
ațîți pofetele cui te vede și-i faci inima să bată, așa
cum bate acuma a mea pentru tine, ca toba la atac?

Măria: Dar ce? Inima măriei tale e darabană?

Regele: Și dacă ți-aș da iubitul acasă, ce-aveți de gînd
să faceți?

Măria: Să ne căsătorim și să muncim pîn-om strînge bani,
că ce mi-a rămas de la taică nu mă lasă să vind, ca să
cumpărăm hanul lui Marcu Crișmarul... C-a spus că-l
vinde, dar numa' pe banii toți o dată.

Regele: Adică să te faci cîrciumăreasă.

Măria: Munca, ori cum ar fi, nu-i de rușine.

Regele: Și n-ar fi mai bine să mergi cu mine la Curtea din Buda, să te fac doamna mare, să-ți împodobesc gâtul cu podoabele cele mai scumpe, să-ți îmbrac trupul ăsta minunat cu cele mai scumpe mătăsuri și catifele, să locuiești într-un castel care să fie al tău și tot ce dorești să ți se împlinească? Ia gîndește-te un pic.

Duet: Regele — Măria

„Nu l-aș da pe șapte regi.”

(După terminarea duetului, regele este „șifonat” în orgoliul său.
Face câțiva pași, enervat.)

Regele (dur): Bine! Biiine!... Ne-am lămurit... Dumneata du-te la femeile care te așteaptă, și plecați acasă.

Măria (înțelegînd că datorită refuzului ei a pierdut tot, e amărîtă, timidă, cu lacrimi abia stăpînite în ochi): Și nu ne mai dai bărbății, măria ta?

Regele: Nu știu. O să văd eu. Deocamdată, am treburi mai importante decît fleacurile voastre muieresti. (începe să urce scara, oprindu-se pe a treia treaptă.) Și ține minte ce-ți spun eu acum: toată viața îți vei mușea mîinile, c-ai pierdut un rege pentru un răcan și un palat pentru o circiumă. Umblă sănătoasă! (Urcă scara și iese.)

(Măria se așază pe o muche de scaun și izbucnește în plîns. Ion intră repede. Măria se ridică și vine cu brațele întinse spre el.)

Măria: Ioane!

Ion: Piei din fața mea! Am pîndit pînă a plecat regele, pocni-i-ar coroana... și sceptru. Am văzut cu ochii mei, ăștia doi (și-i apasă cu mîinile), cînd te-a sărutat pe gură.

Măria: Ioane, nu vorbi cu păcat...

Ion: Taci, că mi-e lehamite de vorbele tale măsluite... Nu mai vreau să te văd! O să cer să mă trimită la război... C-o să fie război și-o să-mi caut moartea acolo, că e păcat să-mi iau viața cu mina mea.

Duet: Măria — Ion

„Ruptura dintre ei”

(După terminarea duetului, Ion se smulge de Ungă Măria și dispăre în fugă. Măria iese după el, tot în fugă.)

Măria: Ioane! Ioane!... Ioane! (A dispărut.)

Regele coboară scara. Și-a reimbrăcal uniforma regească. Se gîndește încruntat la ceva

Baroana (care a ascultat, de sus, la ușă și „l-a observat” — în timpul scenei cu Măria — coboară pe scara cealaltă. Ambii se întîlnesc în scena propriu-zisă. Ironică): Felicitările mele, majestate!

Regele (burzului): Pentru ce?

Baroana: Pentru palma dată la timp și pentru succesul pe care l-ai avut la Dulcinea dumitale cu opinci.

Regele: Diana! Nu sînt dispus pentru glume și, mai ales, nereușite.

Baroana (același joc): Cred și eu! Cînd are omul inima îndoliată.

Regele: Vorbești prostii.

Baroana (schimbînd tonul): Ascultă, Matias L.. Cînd întreaga Curte cunoaște legătura noastră, cum ai putut să-ți permiți să mă ofensezi în fața tuturor și a lacheilor, sărutînd o lepădătură și zgîindu-te la ea ca un îndrăgostit caraghios?

Regele (ca s-o fiarbă): Poate că eram în clipa aceea și poate că sînt și-acum...

Baroana: Vorbe! Tu, și îndrăgostit?... Vorbe, majestate, vorbe.

9

Duet: Regele — Baroana

„, Vorbe, vorbe, vorbe!”

Baroana (după duet): O să-ți plătesc cu aceeași monedă.

Regele: Nu uita că e capul meu bătut pe ea.

Baroana: Tocmai! Nu strică — măcar din cind in cind — să mai ai și tu puțină bătaie de cap... Și, după dejun, plec la Budapesta. O sa-l rog pe guvernator să mă conducă.

Regele: Pe hodorogul ăla?

Baroana: Ce importanță are! Mă adoră și-mi e destul. Astă-seară o să-l invit la mine la un pahar de „Tokay**”. Și pe urmă...

Regele: Somn ușor și vise plăcute!

Baroana: Coșmaruri frumoase {! (*Iese*)

(Regele trage de un cordon și de-afară se aude un sunet de clopot.)

Aghiotantul (*intra imediat*): La ordin, majestate!

Regele: Unde sînt siliștencele?

Aghiotantul: Au plecat. Și nu știu ce s-o fi întîmplat cu ele, dar frumoasa aceea cu incidentul (*arata palma fără să vrea*) plîngea în hohote, în timp ce toate celelalte țipau la ea și o amenințau cu pumnii.

Ușa de sus se întredeschide și apare discret capul baroanei.

Regele: Bine, bine, bine! Lasă asta și ascultă ce-ți spun.

Aghiotantul: La ordin!...

Regele: Mîine, te travestești in zaraf — un zaraf din Sibiu — te duci la Siliște și cauți pe fata care — cred c-ai observat — mă interesează... (*Aghiotantul confirmă.*) Măria o cheamă. Ii spui că ai aflat că vrea să cumpere, împreună cu iubitul ei, hanul unuia Marcu și știi că nu are banii necesari. Te oferi să-i împrumuți tu banii, bineînțeles, cu dobîndă și, pînă la achitarea datoriei, să-ți pună ție hanul zălog.

Aghiotantul: Am înțeles! Și dacă nu acceptă, măria ta?

Regele: Te lauzi că ai legături la Curte — cu nobili pe care îi împrumuți cu bani — și îi făgăduiești că-i scapi iubitul de armată și i-l trimiți acasă.

Aghiotantul: Este o idee admirabilă.

Regele: Iubitul ei se află, deocamdată, aici la castel, în corpul de gardă.

Aghiotantul: Îl știu, Răchițean Ion... I-am surprins vorbind, cînd a condus siliștencele aici.

Regele: E! Pînă deseară ostașul va pleca la un regiment de pe granița cu Austria, ca să fie cit mai aproape de iubita dumnealui.

Aghiotantul (*cu un suris*): Vorba aceea: „la doi pași și șapte zile de diligență”.

Regele: Exact! Și mîine seară îmi raportezi executarea. (*Se duce și scoate din sertarul unei mobile cîteva pungi cu aur, pe care le dă aghiotantului.*) Uite și banii! La bună vedere! (*Urcă scara și dispare.*)

Baroana (*imediat după ieșirea regelui, apare în capul scării și sîsîie discret*): Psssttt! (*Face un semn aghiotantului să nu plece. Apoi coboară în vîrfurile picioarelor.*) Gotterburg! (*Șoptit.*) Fă-mi un mare serviciu, te rog!

Aghiotantul: Dacă-mi stă în putere...

Baroana: Îți stă... Numai regele să nu afle nimic... (*Ton insinuant, femeiesc.*) Vreau sa-l văd o clipă pe flăcăul acela care comanda garda adineauri. (*Același joc, crescînd.*) Cred că mă înțelegi, dragul meu...

Aghiotantul (*cu un suris complice*): Da... E un flăcău chipeș, voinic, tînăr...

Baroana: Hai-hai! Nu te-ntinde... îl ștept aici.

Aghiotantul: Dar vă rog să-l rețineți cit mai puțin. Majestatea sa...

Baroana: Știu, Și tocmai de-aia...

Aghiotantul (*iese*): Am înțeles... subînțelesul.

(Baroana se așază la clavecin și cîntă romanța „Gelozie Nu! Orgoliu”, acompanniindu-și vocea. Cînd termină, intră Ion. Salută și se oprește țepăn în ușă.)*

Ion: M-am prezentat la ordin!

Baroana (*ridicîndu-se și îndreptîndu-se spre el*): Vino mai aproape, băiete. (*Ion se apropie timid*) Ascultă, taci și bagă la cap ce-ți spun. Majestatea sa regele, care este un muieratic fără pereche, a pus ochii pe iubita ta și vrea să și-o facă ibovnică. (*Ion are un gest de protest.*) Drepti! (*Ion se calmează.*) Ca s-o zăpăcească mai repede, a trimis pe aghiotantul lui, travestit în zaraf, să-i dea bani împrumut, ca să cumpere hanul unui din satul vostru. (*Gest de protest, la Ion.*) Drepti! Ai înțeles de ce? Ca s-o cîștige mai repede, să și-o facă țuitoare și s-o aibă la îndemîna ori de cîte ori vine la vînătoare aici, la castel. (*Ion nu se mai poate abține și înjură.*) Nu pe ea, pe el. Că femeia e mai slabă de înger și se lasă ușor ademeaită, mai ales cînd e vorba de un rege și de aurul cu care o plătește...

Ion: Ca pe jucane la tirg... (*Spumegînd.*)

Baroana: Dreepți! (*Ion se liniștește, aparent.*) Și nu numai at.it... Dar, ca sa te ponegrească In ochii ei, i-a spus că ai cerut să fii mutat într-un regiment tocmai la granița cu Austria... Și, chiar astă-seară, vei pleca acolo... Și-acum, hai! Rupe rîndurile

(Ion iese repede, fără să mai salute.)

Bufoanul (*apare în capul scării, sus*): Scumpă baroană... Dumneata, care ești favorita regelui, spune-i, te rog, că mi-e o foame de-mi sună clopoței. (*E îmbrăcat în costumul său inițial, ca și toți curtenii care vor intra.*)

Regele (*apărînd sus, unde se schimbă și replicile care urmează*): Ce e Zicky ?

Bufoanul: Toată Curtea ghiorțăie de foame.

Regele (*coborînd*): Să mîncăm, atunci.

Baroana (*regelui*): Mă mir că îți mu e foame, după papara pe care ai mîncat-o adineauri.

Regele: Veninul strică pofta de mîncare, baroană.

Bufoanul (*care a coborît și el*): Numai la vipere nu! (*Trage, puternic și repetat, de cordonul soneriei. Se aude clopotul acesteia sunînd corespunzător afară.*)

(Pe cele două scări încep să coboare curtenii, în timp ce tarafu[^] intră și țși ocupă locurile pe estradă. Curtenii schimbă replici: „Mi-e foame”. „Mi-e sete”. „Mi-e și foame, mi-e și sete”. „Leșin de foame”. „Sucombez” ele, etc. Doi lachei deschid batantele și în mijlocul ușii apare, solemn, majordomul.)

Majordomul: Majestatea sa este servită.

Toți izbucnesc In urale și vociferări.

Regele vrea să ofere brațul baroanei, dar aceasta, ostentativ, țși oferă brațul guvernatorului)

Gubernatorul: Contesă! (*Oferă brațul contesei, care, fericită, îl acceptă, c-o privire pasionată.*)

(Bărbații oferă brațul doamnelor, iar cei rămași fără partenere țși oferă brațul unul altuia, cu diverse figuri comice.)

Bufoanul (*care își ocupă locul în fruntea cortegiului*): Muzica! (*Taraful atacă un marș.*) După mineeee, înainteeeee, marș! (*Din teaca săbiei normale de la șold trage o săbiuță cit un creion, și-o proptește de umăr și cortegiul pornește.*)

Taraf, cor, evoluții coregrafice

(Sub comanda bufonului, în veselia generală, cortegiul ocolește de câteva ori scena, executînd diverse figuri de dans, pină intră și dispore în sufragerie, tn timp ce cortina se lasă, pe muzică.)

S Ursitul părții Intîi

ACTUL II

După trei luni de la primul act, la „Hanul cu dragoste”.

Interiorul hanului, in ziua inaugurării. Totul străkuește de curățenie. Rafturile și tejgheaua, mesele de brad frecate cu moloz, băncile și scăunelele de lemn etc.

Uvertura: „La hanul cu dragoste”, care se încheie cu melodia „Intr-un ceas bun!” ce se cîntă pe scenă (cu cortina lăsată} tn timp ce aceasta se ridica.

în scenă, tablou vibrant. Toată lumea, formată numai din moși, babe și femei de toate vîrstele, cîntă, cu gesturi și mutre convinse și comice. Printre moși sînt cîțiva „soprani”, iar printre fete cîteva cu voci de bas. Lucrul acesta trebuie să se observe muzical.

Baba dirijează în centru, cocoțată pe un scăunel. întreaga asistență, cu excepția babei, are căni pline cu vin în mină.

în ușa care (dreapta) dă spre „locuința particulară” (intrarea din uliță e în fund și o altă ușă în stînga), Măria ascultă cu brațele încrușate pe piept. E tristă și cu gîndul dus departe.

După terminarea corului, toți ciocnesc cu Măria (care ia o cană de pe tejghea, dar nu bea) și ciocnesc între ei. Urale: *Trăiască „Hanul cu dragoste” ! Ura! Vivat! Trăiască Măria si cu Ion al ei.* Etc, ele.

Baba (*se dă jos de pe scăunel, pe care îl pune la loc, la masa de unie l-a luat, și își umple o ulcică mai mare. Închină cu Măria*): într-un ceas bun, Mărie, fată. Să stăpînești cu spor și cu cinste hanul pe care l-ai cumpărat din munca ta.

O fată: țși să-ți vie Ion mai repede acasă...

Un moș (*care de-abia se mai ține pe picioare*): Și să jucam la nuntă, să dîrdîie pămîntul.

O femeie: Și-acum, oameni buni, no, hai și-om mere și pe la căși, că mai avem și-altele de făcut... Și să-și vadă și Măria de treburile făgăduului de l-a deschis azi.

V o c i: Haidem, hai!

(*Mulțimea începe să iasă în grupuri, urînd Măriei: într-un ceas bun Mărie! Să-ți dea Dumnezeu după inima ta! Să-ți vie drăguțul sănătos! Etc, etc. Baba, strecurîndu-se prin mulțime, se așază la o masă ferită, într-un colț mai întunecos al hanului și se culcă — răzbită de băutura — cu capul pe masă. Măria a rămas în prag, pînă unde a petrecut pe toată lumea. Hanul e gol și Măria se crede singură.*)

Măria (*din prag, cu un oftat lung și smuls din fundul inimii*): Să-mi vie drăguțul sănătos!... Iar Ion al meu cine știe pe unde-o fi, în loc să fie aici lîngă mine, să ne bucurăm ca ne-am văzut visul cu ochii. Hanul nostru! „Hanul cu dragoste"! Cu dragostea cu care l-am întemeiat... (*Trece amărîtă prin scenă și iese spre locuință.*)

(*Zaraful intră imediat, vede că nu e nimeni în han și se așază la o masă. Bate în masă țuricel. Baba tresare. îl vede și, curioasă, se preface că doarme mai departe. Intră Măria.*) -

Zaraful: Bună diminața, fată frumoasă!

Măria: Bună dimineața, domnule. Tocmai te așteptam să vii.

Zaraful: Pentru dobîndă?

Măria: Și pentru dobîndă.. .

Zaraful: Măi, măi, măi! Du ce exactă ești...

Măria: Și nu numai dobîndă, dar îți dau înapoi și banii toți pe care mi i-ai dat cu împrumut acum trei luni.

Zaraful: Dar cum ai putut să-i strîngi atît de repede, cînd abia azi ai deschis hanul... pe care *vid* că l-ai reparat, l-ai zugrăvit, l-ai înnoit de nu-l mai cunoști?

Măria: Am vrut să-ți întorc banii, chiar la trei zile după ce i-am luat de la dumneata. Dar n-am putut să te gădesc nici în Sibiu, unde am fost să te caut. Și-atunci, a trebuit să aștept trei luni sorocul cînd știam că vii după dobîndă, cum ne-a fost înțelegerea, ca să ți-i dau și să-ți mulțumesc pentru bunăvoință. (*Se duce la tejghea și-i aduce o cană de vin.*) Poftește de gustă

o cană de vin, pină ți-i aduc. (*Iese spre locuință. Zaraful, ingindurat și nedumerit, bea vinul cu sete.*) Bun vin!... Și are gust de „Tokay"... Dar un „Tokai" așa, în țări, ca de la țară... (*Bea și restul din cană.*) Bun, bun!... (*Se șterge la gură cu mincca anteriorului.*) După un vin de-ăsta rural trebuie să te ștergi la gură cu mîneca.

Măria (*intră cu banii în sîn, de unde îi scoate pe urma*): Poftim de numără-i. Pungile sînt neatînse.

Zaraful: Vai de mine!... Am toată încrederea.

Măria (*scoate din sîn și-i dă ultima pungă*): În bani nu e bine să ai niciodată încredere.

Zaraful: Dar bujorii ăia albi unde i-ai găsit, acum, la vreme de toamnă?

Măria (*nedumerită*): Care bujori?

Zaraful: Aia din sin...

Măria: Dumneata ar fi mai bine să-ți vezi de bani, nu să te-apuci de grădinărie... Mai poftești o cană de vin?

Zaraful: Dacă-mi mai dai una, bucuros... Plătesc cinstit.

Măria (*în timp ce toarnă și-l servește*): Azi nu plăteștenuimeni la han. Ș-apoi, dumneata nu ești bun de plată-

Zaraful: Eu? Dar ce ți-am rămas dator cu ceva?

Măria: Cu ce mi-ai făgăduit cînd am făcut Urgul cu banii. Că vorbești cu mărimile de la Curte să ne trimeată oamenii noștri acasă. (*Bea.*)

Zaraful: Păi mai mult de asta am venit, decit pentru dobîndă. Am veste bună! Bună de tot! Și nu depinde decit de dumneata, ca lucrul să fie făcut.

Măria: Cum adică de mine?

Zaraful: Vin de-a dreptul de la castelul de vîntoare, unde se află în prezent majestatea sa regele, cu care am avut cinstea să vorbesc chiar azi-dimineață. Spunîndu-i păsul vostru, pe care am văzut că-l cunoștea, mi-a răspuns limpede: „Să vie singură astă-seară la castel fata care m-a pîlmuit și să-și ceară iertare... Și le dau bărbații".

Măria: Dar de ce seara?

Zaraful: Fiîndcă tocmai spre seară maria-sa se Întoarce la castel, și mîine, dis-de-dimineață, pleacă la Buda. Se aude c-o să fie iară război.

Măria (*cu inima cît un purice*): Doamne! (*Aparte, du-*

cînd cana goală ta tejghea.) Și Ion... care mi-a spus că vrea să-și piardă viața în război! Ai milă de viața lui și de-a mea, Doamne!

Zaraful: Ai zis ceva?

Măria (*cu două înțelesuri*): Nu! Mă gîndeam la ce mi-ai spus dumneata.

Zaraful: Și nu ți-am spus încă tot. Ca să vezi că regele îți vrea numai binele, auzind de la mine că azi îți deschizi hanul, mi-a dat poruncă să-ți dau din partea măriei sale pungile astea cu aur, să-ți fie de noroc la casă nouă.

Măria: Mulțumesc frumos măriei sale, dar eu n-am nimic de vînzare.

Zaraful: Dar regele ți-i dăruiește și nu-ți cere nimic în schimb.

Măria: Pomană, neam de neamul meu n-a primit de la nimeni. Și n-am avut mîini ca să le întindem și să cerșim cu ele. Le-am avut ca să le apăsăm pe coarnele plugului.

Zaraful: Faci o greșeală, drăguța mea, că te lași biruită de trufie. Nu uita că banul e totul pe lumea asta. Cu bani se cîștigă războaie, se cuceresc inimi, se obțin ranguri și se cumpără fericire...

Măria: Fericire, nu!... Fericirea ți-o dă numai dra- i _ gostea. Și cînd ești fericit, nu mai rîvnești nimic. Nici chiar tronuri de regi... Ține-ți banii, domnule, sau du-i măriei sale din partea mea, să-și mai puie o piatră scumpă la coroană... Eu rămîn cu inima, care e cea mai scumpă piatră din lume.

2

DUET: Măria - Zaraful

„Inima e piatră scumpă.”

(Textul: controversă Intre punctul lui de vedere și al ei.)

După duet:

Zaraful (*privind-o adine*): Va să zică, nu accepți augusta bunăvoință a majestății sale

Măria (*catagoric*): Nu!

Zaraful: Bine! îi voi transmite răspunsul dumitale, vorbă cu vorbă.

iff Măria: Și roagă-l pe măria sa să nu-mi poarte atîta grijă. Are un popor întreg pentru asta și care nu așteaptă decît atît.

Zaraful: S-auzim de bine și să știi, fată frumoasă, că ai, într-adevăr, o inimă de piatră scumpă, curată ca gindul și ca făptura. Să trăiești și să-ți ajute Dumnezeu să-ți vezi visul împlinit și drăguțul acasă.

Măria: Mergi sănătos, domnule! (*Zaraful iese. Baba, care a auzit tot, se preface ca se trezește, se întinde și cască... de răsună Munții Apuseni. Măria se sperie.*) Cine e acolo?

Baba: Ce? -Am întinerit în somn, de nu mă mai cunoști? (*Se ridică și vine în centrul scenei.*)

Măria: Acolo erai, nană Salomie?

Baba: Păi unde să fiu?! Am rămas acolo unde m-a ajuns vinul din urmă... Că e iute al demonului de picior.

Măria: Cel puțin, te-ai odihnit oleacă?

Baba: Dar ce-am dormit? (*Măria, ajutată de babă, strînge cîmile de pe mese și le pune pe tejghea.*) Numai ochii îi țineam închiși, dar urechile deschise vraise.

Măria: Și-ai auzit.

Baba: Ce s-auz? N-am auzit nimic. Dar să știi c-ai fost proastă.

Măria: De ce?

Baba: Că n-ai primit darul măriei sale.

Măria (*privind-o mirată*): Dar cum era să-l primesc?

Baba: De la regi trebuie să primești întotdeauna, că dă rar! Și de vreme ce nu ți-a pretins nimic în schimb.

Măria: Decit să mă duc noaptea singură la castel.

Baba: Și ce? Parcă n-ai mai fost? Știai seama. Și, vorba aia, măritul crai mai avea un obraz văduv.

Un moș (*intră. E un fel de gkiuj pitoresc și iute de limbă ca și baba. Vorbește pițigăiat*): Eeeee! Tot aici te gălesc, babo?

Baba (*atinsă, Măriei*): Uite tinerelul de colo, i-a ajuns mustățile în toiag... Mai bine ai face o cinste, că-mi arde gura de sete, de parcă m-ar fi mușcat viespi pe dinăuntru.

Moșul: N-apucau ele viespile să te muște, c-ar fi murit otrăvite numa de ți intrau în gură. (*Măriei.*) Marine, taică! Dă-ne două cîni de vin, să dizinfectez gura -babei, că-i obrintește stupul. (*Gest la gură.*)

Măria (*surzind*): Bucuros, bade Simioane... (*Trece să servească.*)

Moșul: Mai ții minte, cotoroanță, când erai moartă după 'mine și nici cu florile de la pălărie nu mă uitam la tine...

Baba: Cine a fost moartă după tine, zgirciobule? Eu? Tu ai fost, de căleai în baligi când mă vedeai. Ai-ai-ai, mamă, că frumaosă mai eram! Mai ceva ca o grofină...

(*Măria îi servește.*)

Moșul: De fost, erai, de ce să zic?

(*Ciocnesc și beau.*)

Baba: Nici tu nu erai fecior urît.

Moșul: Phiuuu! Ce-am mai oftat după tine, de stingeam * luminările din biserică, când te vedeam gătită coz, cu ciuboțele noi și cu rotunjoare în obrazi.

Baba (*arătându-i obrazii*): în ăștia?

Moșul: Eâ, în ăștia?! În ălanți, de-atunci...

Baba: Măi, Simioane! Să știi, ți-o spui acum la o cană de vin, că și tu mi-ai fost mie drag...

Moșul: Atunci de ce riu m-ai luat?

Baba: Că m-ai pupat cu sila de Sînpetru și eu nu puteam să mă mărit fată pîngărită.

Moșul: Mai ții minte?... Nană, nană!...

Baba: Țiu! Că și-acuma mi-e scîrbă de tine că m-ai pupat cu silă. Să mă fi pupat cu frumosul... E! ar fi fost altceva, că și mie atîta mi-era.

3

Duet (lirico-comic): Moșul și baba:
„Mai ții minte, nană, nană”?

Finalul duelului se termină pe un dans comic, după care ambii ies. Măria trece în locuință. O clipă, scena goală.

Ion (*întră dinspre uliță privind alarmat în toate părțile, ca omul care se știe urmărit. închide și incuie ușa dinspre uliță. Se vede că e setes și infometat, după chipul slăbit și 'nebărbierit. E imlrccat aproape în zdrențe. Se duce 'la teighea și își toarnă o cană de vin. O duce însetat la gură, dar ~ în clipa când să bea — se răzgîndeșteși sparge furios cana de dușumele*): Mai bine mort de sete, decît să beau vinul spurcat al vinzării.

Măria (*la auzul zgomotului, intră alarmată. într-o clipă, îl recunoaște și dă un țipăt de fericire, vrînd să se arunce Un brațele lui*): Ioane! Ioane, Ioane!

Ion (*o oprește cu un gest scurt, brutal*): Nu mă atinge, spurcate Am fugit de la oaste, ca să viu și să te pedepsesc. (*Scoate un pumnal.*) Cu ăsta, îl vezi? Să ți-l înfig pînă în prăsele în inima care m-a mințit, care m-a înșelat și m-a batjocorit.

Măria (*îngrozită*): Ioane! Nu știi ce spui...

Ion: Taci! Acuma vorbesc eu. Tu mi-ai spus, ce-ai avut de spus. De-o lună, de când am dezertat de la oaste, rătăcesc hăituit ca o fiară, ca să ajung aici și să fac dreptate. Să te iau cu mine, acolo unde nu ne mai poate despărți nici o ticăloșie și nici un rege de pe lume.

Măria (*blinda*): Bine, Ioane! Omoară-mă, dacă asta ți-e voia și judecata... Dar stai un pic să te liniștești, dragostea mea.

Ion: Taci, taci, că-ți strivesc vorba cu pumnul.

Măria: Mai bine bea o cană cu vin, că ești însetat.

Ion: Nu beau vin spurcat, plătit cu aurul măriei sale.

Măria: Dar nu e plătit, Ioane, cu aurul nimănu. E plătit cu aurul din salba mea, care mi-a rămas de la mămuca. Am vîndut-o când am cumpărat vinul.

Ion (*neîncrezător*): Și hanul tot cu aurul de la mămuca l-ai plătit lui Marcu?

Măria: Nu! Hanul l-am cumpărat cu banii pe care i-am luat pe casa și locul care mi-au rămas de la tata. Și ce nu mi-a ajuns, m-au împrumutat oamenii din sat; cu dobîndă, firește. Că de ce era să dau dobîndă la zaraf și să nu le dau lor, că-s de-ai noștri. Moș Crișan mi-a deschis capul, și ăsta e adevărul, Ioane. Poți să cercetezi și să afli.

Ion (*mai calmat, privind-o țintă*): Măi, femeie! Gîndește-te bine la orice vorbă îți iese din gură, c-o s-o plătești scump, dacă e minciună.

Măria: Pe tine n-aș putea să te mint, că pentru tine am făcut tot ce-am făcut, ca să găsești întemeiat hanul ăsta, pe care ni l-am dorit după nuntă. Fiindcă inima mea n-a încetat să-mi spună că o să te întorci într-o zi acasă la mine, la noi, Ioane, la dragostea noastră. Că de-aia i-am și zis „Hanul cu dragoste”. Că din dragoste udată cu lacrimi l-am făcut.

Ion (*din ce în ce mai înșeninat, dar totuși dirz*): Și de la zaraful trimis de rege acum trei luni, și care nu era decât aghiotantul lui, n-ai primit nimic?

Măria: Ba da! Dar cine a știut cine e? Eu l-am crezut zaraf adevărat și de-aia am primit banii la început.

Ion (*sărind*): Va să zică, tot ai primit banii de la rege. Și unde sînt? Ce-ai făcut cu ei? (*Se apropie de ea și-i pune mîna în gît.*) Și ce i-ai dat în schimb? Ce i-ai dat?

Măria: Nici nu m-am atins de ei, Ioane... I-aș fi dat îndărăt chiar de-a doua zi, după ce m-am înțeles cu oamenii. Dar nu l-am mai găsit pe zaraf nicăieri. Am fost și în Sibiu de l-am căutat... Abia astăzi, adineuri, cînd a venit aci să-și ia dobîndă pe trei luni, cum ne-a fost înțelegerea, i-am putut da înapoi.

Ion (*slăbind prinsoarea*): I-ai dat banii înapoi?

Măria: Da, Ioane! Cu dobîndă cu tot. (*Ion trece la masă. Ea se apropie de el.*) Și nu i-aș fi primit de la bun început, dacă nu mi-ar fi făgăduit că vă dă drumul să veniți acasă. Zicea că dă bani cu împrumut nobililor de la Curte și ei o să-i facă treabă, ca-i are la mîna cu datoriile... Și-acum poți sa mă omori, Ioane, că mor cu sufletu împăcat.

Ion (*tace. Apoi, după o luptă scurtă cu el însuși*): Dă-mi o cană de vin. (*Măria se repede la tejghea să-l servească.*) Și adu și pentru tine una!

Măria (*vine cu două căni*): Sa știi, Ioane, că e prima pe care o beau, de cînd sint hangîță. Am așteptat s-o beau cu hangîțul.

Ion: Mărio! Măria mea. (*Ciocnesc și beau. Apoi, Ion cade cu capul pe masă și începe să hohotească de plîns.*)

Măria (*izbucnește în plîns și ea și zice printre hohote, mîngîindu-l pe cap*): De ce plîngi, Ioane?

Ion: De bucurie, Mărio...

Măria: Și eu tot așa...

Ion (*se ridică și o ia în brațe, plîngînd așa amîndoi cîteva clipe, Apoi, Ion începe s-o sărute pătimaș. Un scurt „duet” de sărutări printre lacrimi*): Dragostea ca la Siliște nu există pe lume...

Măria: Nu există, nu, cit îi hăul și vilagul de mare.

Duet: Măria — Ion:
„Dragoste ca la Siliște”

Măria (*după duet*): Și-acum, hai să te speli și să te îmbraci ca oamenii. Ți-am adus toate lucrurile tale de-acasă și le-am rînduit în odaia noastră, unde n-am dormit niciodată. Am dormit în cuine.

Ion (*aducîndu-și aminte de situația lui*): Eu nu pot rămîne aci, Mărio. Sînt urmărit ca fugar de la oaste... Și dacă mă prind, mă așteaptă ștreangul.

Măria: Lasă că te ascund eu. Și încă la o muiere. La baba Salomia. Și dacă îndrăznește să se atingă cineva de tine, ea fărîmă satul: moșnegii cu toiagele, babele cu cleanța și copiii cu bolovani de pe uliță. Hai și nu te mai gîndi la rele. (*Îl trage de minăși ies spre locuință.*)
(*O clipă scena goală, apoi încep să vină, în fugă, sătenii, vociferînd.*)

Un moș: Sosește alaiul domnesc...

O femeie: La han vine, c-a luat-o-ncoace...

Baba: Și numai fireturi, paftale și aurării de ei...

O fată: Și cizmele craiului strălucesc, de parcă ar fi răsucite cu soare.

(*Sătenii strigă: „Mărio!” „Mărio!” apoi deschid larg ușile spre uliță. Alaiul se oprește în tropot de cai și în strigăte de: „Trăiască măriasa”. Apoi, intră în han, cu regele în frunte. Totă lumea — și cu Măria care a intrat — se pleacă adine.*)

Regele: Bine v-am găsit, oameni buni!

Un bătrîn: Bine ai venit, măria ta!

Baba: Dar cu ce ocazie pe la noi?

Regele: În drum spre Sibiu, am trecut și pe-aici să văd cum o duc vrednicii mei silișteni. (*Schimbînd vorba, Măriei.*) Un pahar de vin bun ai, hangîță?

Măria: Am, măria ta. N-o fi el „Tokai”... dar e bun.

Baba: Se-ncheagă pe unghie, nu altceva...

(*Măria, ajutată de două fete, servește vinul, dînd și sătenilor — care sint în primul rînd al mulțimii.*)

Regele: Noroc!

Toți: Să trăiești, măria ta!

(*Se bea. Regele face un semn aghiotantului. Acesta ia din brațele lui Nemet un cușuraș de preț*)

Aghiotantul: Aflînd că astăzi se inaugurează „Hanul

cu dragoste", majestatea sa regele, în înalta sa bunătate, a adus acest dar hangiței voastre.

(Măria se-ntunecă. Toată lumea se-nchiondorează.)

Regele *(Măriei)*: Desfă-1!

Măria: Nu-ndrăznesc, măria ta.

Regele: Desfă-1, dacă-ți spun. *(Măria, timidă, ezitând, desface cu-fărașul.)* Scoate tot ce e înăuntru... *(Măria se execută. Scoate și pune pe masa de alături, un caftan de zaraf, o perucă, barbă și mustăți etc. Privește toate acestea, complet nedumerită.)* Să le păstrezi pe toate. Asta e dovada cinstei tale.

(Mulțimea se înseninează.)

Marîa: Să mă ierte măria-ta, dar eu nu înțeleg nimic. *(Regele, rizind, ia barba și mustățile de-alături și și le pune. Măria, naivă, uluită.)* Zaraful]... L-ați omorât și i-ați furat lucrurile.

Regele: Nu, fetico! L-am dat afară din slujba de zaraf și l-am făcut iarăși rege, ca să-l satur de zărăfie. Acum, ai înțeles?

Măria: Da, măria ta... și mulțumesc.

Aghiotantul: Dar fiindcă măria sa își iubește toți supușii deopotrivă, nu i-a adus numai hangiței un dar. V-a adus și vouă, tuturor, unul. *(Scoate un pergament din manșetă, îl derulează și cirește solemn)*:

„Decret

Majestatea sa regele Matiaș Corvin, luînd în considerare jăluirea supușilor săi din Siliște, hotărăște:

1 Toți bărbații din numita comună, aflați în prezent la oaste, se lasă la vatră.

2 Sergentul Rachițean Ion, din Regimentul întii de grăniceri, condamnat la moarte prin spînzutotoare, pentru dezertație, se grațiază.

(Se produce un entuziasm și un vacarm de nedsscris. Femeile sărută mina regelui, mulțimea se îmbrățișează de-a valma etc.)

Baba *(zbierind)*: Liniște, liniște! *(Se face, treptat, liniște. Baba se apropie de rege)*: Măria ta, meriți să te fac un brudălșaf! Dar cu pupatul s-o lași mai domol, că am mină grea.

Regele: Nu te supăra, dar ra-ara tămăduit de *brudershaft*, bătrînico! Mai bine să ciocnim, că e mai sănătos. *(Ciocnesc. Baba bea dușcă.)*

Baba: Alam să-mi fie. Băui și cu regii, la viața mea.

(De-afară se aud niște țipete ascuțite și disperate. Toți ascultă atenți.)

Bu fonul *(de afară)*: Dii... dii... Haidaaa... Urcă pe scară, protocolul tău, astăzi și mîne de măgar! *(Intră Bu fonul călare pe un măgar, care abia a binevoit să urce cele două trepte de piatră ale scării. Asistența izbucnește în rîs.)*

Regele: Ce s-a întîmplat, Zicky?

Bu fonul: Păi bine, măria-ta, pe mine nu vine nimeni să mă descalice de pe sărăcia asta de măgar?

Regele: Dar ce? Tu nu știi să descaleci și singur?

Bu fonul: De pe măgar nu. Numai de pe cai nărăvași. Să vie Komoraș să mă descalece, că el e specialist la măgari.

Komoraș: Fin dacă vrei, îți aduc, că ți-o fi foame. *(Cîțiva U ajută pe Bu fon să descalece, în rîsul asistenței.)*

Monolog-cuplet (cu clopoței In muzică):

„Rtdeți, rldeti, rîdeți!”

(La terminarea cupletului, Măria dispăre o clipă și revine cu Ion, ras și îmbrăcat frumos.)

Măria: Asta e fugarul, măria-ta... Ion Rachițean, cu care mă cunun duminica asta.

Ion: Să trăiești, măria-ta!

Regele: Și tu, flăcăule, alături de cea care ți-e dragă.

(Acompaniat de o fanfură improvizată, se aude un cor bărbătesc care se apropie. Sînt bărbații lăsați la vatră. Toți intră în han. Se formează perechi, grupuri, între cei veniți și cei aflați în han. Entuziasm și bucurie generală. Îmbrățișări etc. Corul se reface cu întreg ansamblul.)

Bucăr, 7—8 august 1070.

D-ALE LUI PĂCALĂ

(Basm radiofonic în 13 tablouri)

TABLOUL I

Se aude un cântec din fluier, care va fi cînlecul „leit-motiv” a* lui Păcală. După puțin timp, se aud vocile celor doi frați mai mari a' lui, care se apropie strigîndu-l... pe două voci.

Fratele I: Păcalăăă! Păcalăăăă!
Fratele II: Mai, Păcală, măăăă!...
Fratele I: Unde ești, frate-meu?
Păcală (*cîntă mai cu foc, fără să se sinchisească*).
Fratele I (*a ajuns lingă Păcală*): Uite-1! Noi il strigăm de-am răgușit și el stă la umbră și cîntă din fluier...
Păcală: Ce vreți, fraților?
Fratele II: Te căutăm de azi-dimineață!
Păcală: Cine caută, găsește. Și de ce mă căutați?
Fratele I: Fiindcă trebuie să vedem ce facem cu vaca.
Păcală: Care vacă?
Fratele II: Joiana, pe care ne-a lăsat-o taica moștenire la cîteșitrei.
Fratele I: Ori te-a bătut umbra Ia cap de nu mai înțelegi ?!
Păcală: Aaaaa, Joiana! Păi de ce nu-i spuneți pe nume, ca să știm despre cine e vorba? Și ce e cu ea?
Fratele II: Trebuie s-o împărțim frățește, așa cum a lăsat taica cu limbă de moarte...
Fratele I: Că așaăăă, o vacă singură cu trei stăplni, nu se mai poate!
Păcală: Așa este!... Nu poți să împărți un pai Ia trei măgari...

Fratele I: Tocmai de-aia! Fiindcă n-avem cum s-o rupem în trei, ca pe-o lipie, eu cred că vaca mi se cuvine numai mie, ca fratele vostru cel mai mare.

Fratele II: Nu se poate! Dacă e vorba s-o ia numai unul dintre noi, atunci mi se cuvine mie, că eu am muls-o de cînd o avem.

Păcală: Ca să bei jumătate laptele din șîstar!

Fratele II: Ba nu! Că era să vă las să-l smîntîniți voi...

Fratele I: Eu zic, fraților, că cel mai bun lucru e să tăiem și pe urmă s-o împărțim în trei părți... O parte, trupul, o iau eu, a doua, capul, o ia el, și partea a treia coarnele, copitele și coada — o dăm lui Păcală. ..

Păcală: Eu nu primesc, că nu e drept. De ce să iau eu șapte părți și voi numai cîte una?

Fratele I (*mirat*): Care șapte părți?

Păcală (*arithmetic*): Păiii... o dată două coarne, fac două părți, și cu patru copite, șase! Și cu coada, una, nu fac șapte?

Fratele II: Are dreptate, după judecata lui.

Fratele I: Atunci, n-o mai tăiem și gata.

Fratele II: Și ce facem? Eu zic s-o lăsam pe Joiana să-și aleagă singură stăpînul.

Păcală (*ride*): Adică pe-ăla pe care l-o împunge mai întii cu coarnele, a lui să fie.

Fratele I: Nu, nu așa! Pînă deseară însă, cînd se întoarce Joiana de la pascut, ne facem fiecare — după cum ne-om pricepe — cîte un ocol în bătătură.

Fratele II: Ei și?

Fratele I (*cit mai explicativ*): Șiii... lăsam poarta deschisă și în ocolul căruia va intra, a aceluia să fie.

Fratele II: Din partea mea, fie și-așa. Tu ce zici, Păcală?

Păcală: Dacă voi doi ziceți că așa e bine, bine să fie!

Fratele I: Va să zică, ne-am înțeles?

Păcală: Da.

Fratele I: Atunci, să batem palma!

(*Se aude cum își bat palmele, a înțelegere-*)

i

TABLOUL II

Crainicul: Pînă seara, cei doi frați mai mari și-au făcut în bătătură — unul în dreapta și celălalt în stînga porții — rite un ocol!

•din țărăși, de toată frumusețea, plin de lucerna, de fin din cel mai bun și de alte bunătați. Numai Păcală și-a făcut, tocmai spre fundul curții, o sărăcie de furnzar, încropit din ramuri rupte dintr-un pom de pe-acoio și fără nici un fel de nutreț ademenitor înăuntru.

Acum, cei trei frați s-au așezat fiecare în ocolul lui, așteptind pe Joiana care se întoarce, cu cireada satului, de la pășune.

(Se aud tălângi, clopote și mugetele vitelor care se apropie. Apoi tălângile se depărtează.)

J o i a n a : Muuuuuuu!...

F r a t e l e I : Uite și pe Joiana noastră. Dar de ce s-o fi oprit în drum și se uită așa, ca vițelul la poarta nouă?

F r a t e l e II : Fiindcă vede ceva deosebit — ocoalele noastre — și se gîndește în care să intre.

J o i a n a : Muu! Muu! Muu E

F r a t e l e I (cu glas dulce):

Hai Joiana, văculeană,
"Vin' la mine în ocol,
Să-ți dau iarbă pe sprinceană
Și un drob de sare-albeață
Să-l mănînci ca pe-o dulceață.

F r a t e l e II (și mai mîeros):

Ba mai bine vin' la mine!
Haide, hai, nu fii năroadă
Că doar eu te-am muls pe tine,
Și ți-am smuls ciulini din coadă.

I,

J o i a n a : Muuu!...

F r a t e l e I (supărat):

Ce, Jdiano, nu vezi bine?
Vino în ocol la mine!

F r a t e l e II (vesel):

Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!
Fă-te-ncoa, Joiana mea.

F r a t e l e I (oțărît):

Fir-ai tu să fii de vacă,
Nătintoală, prostănacă!
Vedea-te-aș fiertură-n oală,
Că-l aleseși pe Păcală!

F r a t e l e II (același joc):

*S' Vede-te-aș făcută chingi
H Și, la iarmaroc, opinci.

P ă c a l ă (bucuros):

Bine mi-ai venit, Joiano!
Fiindcă tu știiși, vicleano,
Că la mine ai, aleasă,
Furnză crudă-acu' culeasă,
Frunză dulce, timpurie,
De-aia care-ți place ție.

J o i a n a : Muu! Muu! Muu! (*fuge de parcă s-ar linge pe bot de plăcere.*)

F r a t e l e I : Ne luași vaca, Păcală!

P ă c a l ă : Nu eu! Ea m-a luat pe mine.

F r a t e l e II : Și-acu, ce-ai de gînd sa faci cu ea?

P ă c a l ă : Miine de dimineață mă duc la tîrg s-o vînd. Că eu mi-am pus în gînd să plec în lume și mi-e greu să umblu cu Joiana după mine. Să fi fost cîine ciobănesc, mai mergea. Dar așa...

T A B L O U L III

C r a i n i c u l : Și Păcală s-a ținut de vorbă. A doua zi, dis-de-dimineață, a legat de gîtul Joianeii un căpețel de funie și-a pornit cu ea spre tîrg, scurtlnd drumul prin pădure.

(Se aude fluieratul lui Păcală, cîteva clipe. Apoi, un tunet, urmat de altele din ce în ce mai apropiate și mai puternice.)

P ă c a l ă : Nâ-nă-nă! Ce ne facem, Joiano tată, că vine furtună și ne-a prins taman aici, în mijlocul pădurii? (*Începe să sufle vîntul și să foșnească pădurea.*) Hai să ne adăpostim sub fagul ăsta, pînă trece vijelia... Așaaa! Pe tine te leg de el să nu te ia vîntul, că ești cam pirpirie și eu mă lungesc sub tine, să nu mă facă ploaia ciuciulete... (*Începe să răpăie ploaia.*) Ah! Ce bine e să stai așa lungit pe iarba crudă și moale! (*Cască sonor.*) Și ploaia asta, trage a somn! (*Cască din ce în ce mai amplu.*) Ascultă, Joiano! (*Glumeț.*) Dacă mă prinde somnul, să ai tu grijă să nu mă fure cineva... (*După cîteva clipe, începe să sforăie, în întrecere cu*

zgomotele furtunii care s-a dezlănțuit și care, treptat, scade depărtându-se.)

Păcală: Joiano, mi se pare c-am ațipit-..

Joiana: Muuu!...

Păcală: Nu așa de „muuult” cum zici tu. O clipă numai. Și-am visat că vorbește cu mine fagul ăsta sub care stăm.

Fagul: Nu, nu! N-ai visat, Păcală! Eu vreau să vorbesc cu tine.

Păcală (*speriat*): Dumneata? Nu știam că fagii vorbesc ca oamenii!

Fagul: Nu toți. Eu sint însă fermecat.

Păcală: Așa da! Și ce vrei să vorbești cu mine? (*Furtuna încetează.*)

Fagul: Am auzit că vrei să vinzi vaca? Ia spune! Cit vrei pe ea, că aș cumpăra-o eu.

Păcală (*neîncrezător*): Dumneata cit dai?

Fagul: Zece galbeni, că mai mult nu face.

Păcală (*mirat*): Zece galbeni? Vezi de treabă, ce vrei să rizi de mine?

Fagul: Cincisprezece, poftim!

Păcală: Ascultă, nene! Te văd fag falnic. Nu e frumos să rizi de mine.

Fagul: Îți dau douăzeci...

Păcală: Nu se poate...

Fagul: De ce?

Păcală: Fiindcă vaca nu face decât cinci galbeni, că e slabă și bătrână...

Fagul: Bine, mă Păcală. Văd că ești un băiat cinstit și îți cumpăr vaca... Dar banii ți-i dau după asfințitul soarelui... Vii cu vaca și îți dau cei cinci galbeni...

Păcală: Dar de ce să mai viu cu ea, dacă tot e aici și ai cumpărat-o? Ți-o las, și diseară, viu după bani... (*începe să se audă ciripit voios de păsărele, ca după furtună.*) Și acum, că tot a trecut furtuna, mă duc să le spun și fraților mei c-am vândut vaca, mai repede și cu preț mai bun decât mă așteptam. (*Pleacă fluierindu-și cîntecul.*)

T A B L O U L I V

C r a i n i c u l : E aproape miezul nopții. Cei doi frați ai lui Păcală, au încuiat ușa și s-au culcat pe lavițe, iar acum, după cum auziți (*se-*

aud sforăituri cumplite), sforăie de parcă ar avea zbirnietori în nas.

Păcală (*bate în ușă*): Fraților! Deschideți! Eu sînt, Păcală. (*Sforăiturile continuă.*) Deschideți, fraților! (*Bate mai tare.*) N-auziți, mă? (*Bate din toate puterile.*) Deschideți!

Fratele I (*trezindu-se*): Frate-meu! Bate cineva în ușă...

Fratele II: Cine o fi acum, la miezul nopții?...

Păcală (*de-afară*): Eu sînt!... Păcală! Am venit cu banii de pe vacă.

Fratele I: Nu mai spune! (*E neîncrezător.*)

Fratele II (*deschide*): Ai poftă să rîzi de noi?

Păcală (*intră*): Bine v-am găsit!

Fratele I: Unde sînt banii?

Păcală: Uite-i! I-am băgat în sîn, că n-aveam în ce să-i duc. (*Se aud galbenii zornăind, cînd îi răstoarnă pe masă.*)

Frații (*înmărmuriți și bilbîindu-se de emoție*): Ga-ga-galbeni... Ga-ga-galbeni ade-vă-ra-ți!

Păcală: Și nu cinci... Un morman am adus.

Fratele I: De unde i-ai furat?

Păcală: Cum era să-i fur? Mi i-a dat fagul pentru vacă...

Fratele II: Păi ziceai c-ai vîndut-o pe cinci galbeni și văd că ai adus o comoară...

Păcală: Da, fiindcă fagul a vrut să mă fure și a fost pedepsit.

Fratele I: Ce tot îndrugi acolo, mă? Vorbește lămurit...

Fratele II: Ori ai mincat ciuperci otrăvite prin pădure și ți-ai pierdut mințile?

Păcală: Să vedeți cum a fost!... Cînd am ajuns la fagul care cumpărase vaca, Joiana nicăieri și fagul mut. „Am venit să-mi dai cei cinci galbeni pentru vacă, zic.” „Scîrț!” zice el de colo, troznind din crengi. „Nici un scîrț, zic eu. Banii! Sau dacă nu, să-mi dai vaca îndărăt.” „Scîrț!” zice el, iarăși. Eeeee!... Dacă am văzut eu că în loc de bani vicleanul se scîrție la mine, m-am pus cu toporul pe el să-l pedepsesc, ca pe un hoț de codru ce se afla... Și dă-i, și dă-i, și dă-i, pînă am dat de-o scorbură pe fundul căreia strălucea o grămadă de galbeni. Țștia, pe care i-am adus să-i împărțim frățeste.

Fratele I (*uluit și fericit*): Vrei să împărți comoara cu noi?

Fratele II (*același joc*): în lrei părți?

Păcală: Nuuu! Nici vorbă de-așa ceva, fraților! Eu iau numai cinci galbeni care mi se cuvin pentru vacă și, restul, al vostru să fie... Că eu plec în lume s-o cutreier, să-i cunosc oamenii și să-i văd toate frumusețile... Rămineți cu bine, fraților, și să ne vedem sănătoși.

TABLOUL Y

Crainicul: Ne aflăm într-o duminică, pe ulița unui sat dinspre Dunăre. Oamenii s-au adunat la sfat... Păcală, care tocmai trecea pe acolo, s-a oprit, ascultându-i ce vorbesc.

Un țăran (*mai bătrîn*): Toată vara i-am muncit bogătanului, alege-s-ar praful de el, și cînd m-am dus să-mi cer dreptul, mi-a dat bice pe spinare în loc de bani.

O țărăncă: Și mie, astă-iarnă, cînd mi-a fost copilul bolnav, mi-a dat niște bani cu dobîndă. Și-acuma, fiindcă n-am putut să-i plătesc pe toți, mi-a luat bordeiul și m-a lăsat pe drumuri.

Păcală (*apropiînduse*): Bună ziua, oameni buni!

Țăranul: Mulțumim dumatăle, flăcăule! Dar ce vînt te aduce pe la noi prin sat?

Păcală: Umblu să caut de lucru.

Un țăran: Și de unde ești de fel?...

Păcală: Apăi, dintr-un sat de la munte.

Alt țăran: Și cum te cheamă?...

Păcală: Ion! Dar toată lumea pe la noi îmi zice Păcală... Că mie — de cînd eram mic — mi-a fost drag de glume și de păcăleli...

Țăranul I: E, flăcăule!... Nouă, aicea în sat, nu ne mai arde de glume... Ne omoară Jecmănoiu, bogătanul satului.

Păcală: V-auzii și eu vorbind, dar nu-mi vine a crede.

Țăranul II: Ehe și ce-ai auzit tu, nu e nimic... față de cîte ne face. Ne ia și cenușa din vatră, cu fel de fel de vicleșuguri.

Țăranul I: Și de dat, n-ar da un colț de pîine la nimeni.

Bătrînul: Și dacă îndrăznești să crîcnești, îți mai ciunțește și trupul. Că numai așa se învoiește... Uite

flăcăul ăsta pe care îl vezi aici cu nasul tăiat... El i l-a tăiat... Bogătanul! Cu briciul!

Păcală: De ce?

Flăcăul: Fiindcă așa ne-a fost tocmeala cînd m-am băgat argat la el.

Păcală: Adică, cum? Lamurește-mă și pe mine.

Flăcăul: Uite cum. Cînd te bagi argat la el, Jecmănoiu îți spune așa: (*Imită vocea dogită de băătură a lui Jecmănoiu.*) „Bine! Te iau argat. Îți dau casă, mîncare și simbrie. Cu o învoială însă: să nu te superi niciodată. Că dacă te superi, nu-ți mai dau nimic și îți tai și nasul, ca să te înveți minte să te mai superi și altă dată. Și dacă m-oi supăra eu, să-mi tai tu mie- nasul..

Păcală: Și te-ai supărat?

Flăcăul: Păi cum era să nu mă supăr, dacă m-a ținut la muncă trei zile nemîncat? Și dacă m-am supărat, mi-a tăiat nasul cu briciul, așa cum ne fusese învoiala.

Păcală: Și-a ris de tine, ticălosul! Lăsați-l pe mine, dacă e așa! Și unde stă Jecmănoiu ăsta, oameni buni?

Un țăran: Uite colo, în casele alea mari... Dar ce-ai de gînd să faci?

Păcală: Vreau să mă tocmesc și eu argat la el... S-auzim de bine! (*Pleacă fluierînd.*)

TABLOUL TI

Crainicul: Păcală bate cu ciomagul în poarta lui Jecmănoiu. (*Se aud bătutele și, imediat, dinii din curte lătrînd.*)

Jecmănoiu (*mai de departe*): Care bați în poarta, mă?

Păcală: Om bun, Jupîne... Domolește cîinii, că dacă mă dau la ei, îi mușc.

Jecmănoiu (*amuzat*): Taci, mă, că te lauzi! (*Domolește clinii.*) Niii! Corbea! Haidixu! Lățosu! Marș, tu!..

(*Clinii se potolesc.*)

Păcală: Bun găsit, Jupîne!

Jecmănoiu: Bună, flăcăule! Dar ce vînt te-aduce pe la mine?

Păcală: Am auzit că ai nevoie de un argat.

Jecmănoiu: Am, am! Și cum te văd băiat zdravăn și isteț, să-ncercăm, să vedem...

Păcală: Ba, Jupîne, încercarea moarte n-are!

J e c m ă n o i u (*bucuros*): Bine, bine... Și câtă simbrerie?

P ă c a l ă : Cit ai vrea dumneata să-mi dai. După fapta și răsplată.

J e c m ă n o i u : Brava, băiatule! îmi place de tine, că știi ce vrei... Numai că, pentru ca treaba să meargă bine și să ne înțelegem totdeauna amîndoi, trebuie să facem o învoială scrisă!

P ă c a l ă : Ce învoială, jupîne ?

J e c m ă n o i u (*rar, sã priceapã Păcală bine*): N-avem voie să ne supărăm unul pe altul... Și dacă tu o sa te superi vreodată pe mine, eu am dreptul să-mi scot cu cuțitul o curelușă de pe spinarea ta. Și dacă m-oi supăra eu, îmi faci la fel... Ne-am înțeles?

P ă c a l ă : Da, jupîne! învoială mai dreaptă nici că se poate...

J e c m ă n o i u : Atunci, fii bine venit! Și... pune-te pe treabă... Iar anul tău, cînd o să-ți iei simbria, să știi ca ți se împlinește în ziua cînd o cînta cucul în nucul ăla din curte.

P ă c a l ă : Bine, jupîne, așa să fie! Că, vorba-aia: „Taci tu cuce nu cînta, pină vine vremea mea”.

J e c m ă n o i u : Atunci, să facem și înscrisul între noi. Că, de, vorba zboară și înscrisul rămîne.

P ă c a l ă : Să facem, jupîne!

J e c m ă n o i u (*alt ton. Lui Păcală*): Dar nici nu te-am întrebat cum te cheamă?

P ă c a l ă : Păcală mă cheamă, jupîne !...

J e c m ă n o i u : Bine, mă Păcală! Miine — cum s-o crăpa de ziuă — te duci să-mi aduci un car de lemns din pădure. Îți dau de mîncare la tine, ca să-ți ajungă toată ziua, o pîine mare și o burdușică de brînză... Dar, seara, cînd te întorci acasă cu lemnele, să ai grijă să-mi aduci înapoi și pîinea întregă și burdușică de brînză neîncepută... Dar ce te uiți așa la mine? Parcă-ai fi supărat?

P ă c a l ă : Eu? Vai de mine, jupîne!... Nu știi vorba românească? „Cine ține supărare, parte de noroc nu are.”

(Se aude fluieratul lui Păcală și carul cu lemne scirțîind de greutate).

P ă c a l ă (*încetează fluieratul*): Hăis... Cea... înc-oleacă de opintea, boulenii tatii, să intrăm cu căruța în curte și-ați scăpat de povară pe ziua de azi... Hai!... Hăis'.... Cea!... (*Carul scîrții*.) Gataaa! Am ajuns și-acasă... Ho-ho-ho!

J e c m ă n o i u : Phiuuu! Da' frumoase lemne ai adus, măi Păcală! Brava ție!

P ă c a l ă : Cum m-am priceput și eu, jupîne.

J e c m ă n o i u : Ai muncit din greu, pină să le tai, nu e așa ?

P ă c a l ă : Greu al ciorilor! Noroc c-am avut mîncare destulă cu mine, de mi-a dat puteri. Că mîncarea face puterea. E știut.

J e c m ă n o i u (*vesel*): Și-ai mîncat toată mîncarea?

P ă c a l ă : Toată! Afară de firimiturile care mi-or fi căzut pe jos...

J e c m ă n o i u : Da[†] parcă ne-a fost vorba să-mi aduci și plinea și burdușică de brînză întregi!?

P ă c a l ă : Păi întregi le-am adus. Poftim! Uite pîinea ne-ncepută și burdușică neatinsă.

J e c m ă n o i u : Dar de ce sînt așa de ușoare?... Parcă n-ar mai avea nimic înăutru?! Văd că de Ia pîine n-a mai rămas decît coaja și de la burdușică numai pielea de deasupra.

P ă c a l ă : Dar dumneata cum credeai c-o să le mănînc, ca să ți le și aduc p-ormă întregi înapoi? La piine am dat cep dedesubt și-am scos tot miezul din ea, și burdușuchii de brînză, i-am dat gaură și-am scos toată brînză dinăuntru... Și, în felul ăsta, m-am săturat și eu și ți le-am adus și dumitale întregi, așa cum mi-ai poruncit... Cred că nu te-ai supărat pe mine, jupîne?

J e c m ă n o i u (*prefăcut*): Eu? Cum o să mă supăr, mă, pentru un dumicat de pline și o înghițitură de brînză... Nici prin gînd nu-mi trece, drăguță!

P ă c a l ă (*rîzînd*): îmi pare bine că nu te-ai supărat, jupîne, ca tocmai îmi trebuia o curelușă să-mi ascut briciul pe ea.

J e c m ă n o i u (*riâe verde*): Ha-ha-ha!... în nădejdea cu-relușii de la mine, o să-ți crească barba ca la vlădici, băiete. Deocamdată, mîine, cum s-o crăpa de ziuă, te duci la treierat griul... Iar mîncarea ți-o trimite nevastă-mea la arie.

P ă c a l ă : Am înțeles, jupîne.

T A B L O U L V I I I

C r a i n i c u l : Seara s-a lăsat pe arie. Oamenii au terminat jucruî, numai mîncare lui Păcală n-a sosit... în schimb, sosește Jecmănoiu, bucuros cum n-a mai fost el de multă vreme.

J e c m ă n o i u : Bună seara, Păcală!

P ă c a l ă : Bură, jupîne!

J e c m ă n o i u : Am venit să văd ce ispravă mi-ai făcut la treierat...

P ă c a l ă : Uită-te și dumneata cit am treierat! Și numai grîu ales ca-n palmă. Fără boabă de neghină, ca să-mînța de sulfină...

J e c m ă n o i u : Brava ție, băiatule! Văd că și la asta ești priceput și mă bucur că am pus mina pe un argat harnic ca tine. (*Își plesnește o palmă peste frunte.*), Aoleu!... Da mi se pare că nevastă-mea s-a luat cu -alte treburi și-a uitat să-ți trimită de mîncare!

P ă c a l ă : E-adevărat... Nu mi-a trimis nimic!

J e c m ă n o i u : ȚȚ! ȚȚ! ȚȚ! Bietul băiat! Ai tot dreptul să fii supărat!

P ă c a l ă : Am, dar nu sînt deloc...

J e c m ă n o i u : Cum se poate? Ce, nu ți-a fost foame?

P ă c a l ă : Cum o să-mi fie foame, dacă am mîncat pe săturate?

J e c m ă n o i u : Ai mîncat? Ce-ai mîncat?

P ă c a l ă : E, nu cumva că era să rămîn flămînd, cu atîta grîu pe mînă?

J e c m ă n o i u : Dar ce, ai mîncat grîu crud, ca orătăniile?

P ă c a l ă : Nu, că nu sînt eu prost, să-mi cadă greu. De dimineață am umplut un sac cu grîu, și la prînz am mai umplut încă unul.

J e c m ă n o i u : Și ce-ai făcut cu sacii?

P ă c a l ă : M-am dus cu ei la lelea Veta, cîrciumăreasa. I-am dat sacii cu grîu și ea, în schimb, mi-a dat mîncare,

pe săturate — și de dimineață și la prînz. Că acuma, seara, cred că o sa-mi dea nevasta dumitale, acasă...

J e c m ă n o i u (*icșindu-și din ȚȚini*): Cum, netrebnicele? Ai dat doi saci de grîu pe un blid de linte?

P ă c a l ă : Și ee? Nu cumva te-ai supărat? (*Rizînd.*) Vezi ca mîine e duminică și n-am pe ce să-mi ascut briciul să mă bărbieresc!

J e c m ă n o i u (*pe alt ton, aproape glumeț*): Vezi de treabă! Cum o să mă supăr eu, mă, pentru două sărăcii de saci cu grîu? Tu să fii sănătos, cînd m-oi supăra eu... pentru un fleac ca ăsta.

T A B L O U L I X

C r a i n i c u l : A doua zi, după ce Jecmănoiu i-a povestit nevastei sale de paguba pe care Păcală i-a făcut-o cu cei doi saci de grîu, au hotărît să se descotorosească de asemenea podoabă de argat. Drept care, l-au chemat în pridvorul casei.

J e c m ă n o i u : Ascultă, mă Păcală.

P ă c a l ă : Ascult jupîne, că de-aia am urechi.

J e c m ă n o i u : Deși atît eu cit și nevastă-mea sintem foarte mulțumiți de tine și de felul cum ai făcut toate treburile pe care ți le-am cerut, ne-am gîndit să-ți dam drumul. Nu mai ținem argat, că ne costă prea scump mîncarea.

N e v a s t a (*înțăglată*): îți dăm simbria pe un an înainte și du-te dra... (*Se reculege.*) Mergi sănătos, adică!...

P ă c a l ă : Vă mulțumesc de bunătate, dar eu nu pot să primesc simbria pe un an, cînd n-am muncit decît o săptămînă.

N e v a s t a : Dacă vrem noi? Ce-ai tu cu paguba noastră?

P ă c a l ă : Nu se poate, cocoană! Nu mă lasă înscrisul, unde zice că anul nu mi se împlinește decît în ziua cînd o cînta cucul în nuc. Și, plnă acuma, nu l-am auzit cîntînd...

N e v a s t a : Bine!... Atunci să-l faci cioban, bărbate, și să-l trimiți la oi! Să nu-l mai văd prin curte, că mi se face negru înaintea ochilor.

J e c m ă n o i u : Ai auzit, logofete? începînd de mîine dimineață, te duci cu oile la păscut. Te supără?

P ă c a l ă : Deloc... o să fac așa cum îmi poruncești.

Crianicul: A trecut o săptămână de când Păcală e cioban la oi. Și deși le duce la păscut într-un loc cu iarbă grasă și deasă, oile în loc să se îngrașe, au slăbit că de-abia ss mai țin pe picioare. Neștiind ce să mai creadă, Jecmănoiu s-a hotărât să-I întrebe pe Păcală, care ttcnai se întarcă de la păscut. Jecmănoiu se cinsteste cu o bărdacă de țuică, în pridvorul casei, iar nevastă-sa s-a urcat în pod să puie niște șunci de porc la fum.

(Se aud oile behăind și sunându-și tălăngile-)

Păcală *(după ce zgomotul oilor se potolește)*: Bună seara, jupîne! Bună? Bună țuculița?

Jecmănoiu: Ia... Nu mai bate șaua, sa priceapă iapa.

Păcală: Nu î Și așa, cocoana tot nu pricepe și tot n-o să mă cinstească și pe mine cu un ciocan de țuică.

Jecmănoiu: Lasă țuica și spune-mi mai bine de ce mi-au slăbit oile, de umblă așa, în papainoage, și nu mai dau un strop de lapte? Nu manîncă?

Păcală: Ar minca ele, dar n-au c.nd...

Jecmănoiu: De ce? Păi ce fac toată ziua la pășune?

Păcală: Joacă!

Jecmănoiu: Oi să se joace, n-am pomenit pînă acuma !..

Păcală: Păi nu se joacă, jupîne. Joacă!...

Jecmănoiu: Cum adică joacă?

Păcală: Ia așa, ca Ia horă... Ba și mai și... Se ridică în două picioare și joacă de se topește seul de pe ele. De-aia au și slăbit.

Jecmănoiu: Ce, mă, nu ești în toate mințile?

Păcală: Ba sînt!... Da' eu am învățat do mic să cînt la fluier. Și cum încep să le cînt de joc, gata! Încep să joace mai abitir ca fetele la horă.

Jecmănoiu: Astea sînt povești, mă!

Păcală: Nu, jupîne! Dacă vrei, poți să vezi cu ochii dumitale.

Jecmănoiu: Ia să văd... Dar să știi că dacă mă minți... .

Păcală: Te superi?

Jecmănoiu: Nuuu... de supărat nu mă supăr! Dar nu-ți mai dau de mîncare o săptămîna, să știi...

Păcală: Bine, să nu-mi dai... Hai, fetelor! Hai, oițele tatii! *(Începe să cinte din fluier un brîaieț îndrăcit.)*

Jecmănoiu *(uluit)*: Ia-mă, Doamne, c-așa minunății n-am mai văzut... încep să joace oile! *(Se aud behăi-*

turi vesele, pe diferite lanuri și tropăituri de copite jucăușe.) Nâ-nâ-nâ! C-a-nceput să joace și măgarul... *(începe să ridă.)* Nu știu, din țuica asta mi-o fi, dar parcă îmi vine și mie să joc! *(Păcală înteește fluieratul.)* Uiiiiuuuu-luuu!... Așa, mă! Zi, mă!... *(începe să joace pe prispă, bătînd tactul cu cizmele.)* Hăp-hăp!... O să joc pîn-o să crăp... Hăp-hăp!... Și pe loc, pe loc, pe loc, să răsără busuioc... Hap! Nevastăâ! Fă nevastăâ, fă! Ieși în gura podului, să mă vezi cum joc!... Mai ceva ca măgarul, care s-a ridicat în două picioare!

(Măgarul rage a joc.)

Nevasta *(iese în gura podului)*: D.ir de ce rage măgarul?

Jecmănoiu: Nu r.i^e mrgarul... Te-am strigat eu pe tine.

Nevasta: Doamne, Doamne !... Dar ce-mi vad ochii?... Joacă oile, joacă măgarul... joacă și bărbatu-rneu! Asta trebuie să fie sflrșitul pamintului!... Na, nâ, nâ, câ-mi vine și mu să joc...

Jecmănoiu: Foaie verde floare albastră,
Joacă și tu, măi nevasta...
Și iar verde măr pe rod,
Numai să nu cazî din pod...

Nevasta *(chiuie)*: Foaie vorde și-un dudău.
M-a găsit juia'-ul râu...
Și iar foaie de himîie,
Parc-am foc pe sub călcîie... .

Uiii-iuuu!... Așa, rnă, zi, mă... Că de Ia nunta mea n-am mai jucat așa!

(Zgomot infernal: oile behăie, tropăie, măgarul rage și cei doi Jecmănoiu chiuie de mama focului.)

Jecmănoiu: Păcală! Taci, mă, nu mai cînta, că-mi cade nevasta pe gura podului... Na, c-a și căzut!... *(Se aude un bufnet.)*

(Păcală încetează fluieratul și toată larma se potolește.)

Jecmănoiu: Ce mi-ai făcut, blestematule, mi-ai omorît nevasta.

Păcală: Și te-ai supărat, jupîne?

Jecmănoiu: Sigur că... *(se reculege)* că nu m-am supărat... Dar m-ai lăsat văduv.

Nevasta: Am căzut pe moale, bărbate, pe Una oilor.
Și n-am nimic... Dar pe ticălosul ăsta de Păcală să
nu-l mai văd, că-mi ies din minți. Bărbate, dă-i simbria
pe doi ani, și ducă-se invîrtindu-se!...

Păcală: Și pe zece ani să mi-o dea, cocoană, și eu tot
nu plec, pînă n-oi auzi cucul cîntînd în frunziș, așa
cum scrie la zăpis. .. Deocamdată, vă las să vă odihniți
după atîta joc — și cocoana și după căzătură — și mă
duc sa închid oile. (*Se depărtează.*) Hai, oițele taichii!...
Hai la culcare, că mîine iară o să avem de joacă toată
ziua... Hai și tu mă, ciuși-măgăruș!

(*Oile încep să behăie ușor, a înțelegere, tăkngile sună și — în
încheiere — măgarul rage fericit.*)

TABLOUL XI

Crainicul: Toată noaptea, bogătanul și cu nevasta s-au
sucit și s-au socotit cum să facă să scape de Păcală. Și tocmai cînd
începea să se lumineze de ziuă, Jecmănoiu găsi ideea cea mai bună,
ca să se scape de el.

Jecmănoiu: Știi care e singurul lucru pe care îl avem
de făcut, nevastă?

Nevasta: Știu, dacă mi-l spui!

Jecmănoiu: Să mă fac eu cuc. ..

Nevasta: Cum adică să te faci cuc?

Jecmănoiu: Iacă bine! Mă duc acuma — pînă nu se
luminează bine de ziuă — și mă sui în nucul din fundul
grădinii. M-ascund bine în frunze, să nu mă poată
vedea nici păsările soarelui și încep să cînt cum cîntă
cucul. (*Imită cucul.*) Cu-cu! Cu-cu!

Nevasta: Phiu! dar bine cînti ca el. Dacă nu te-as
vedea că ești tu, zău c-aș crede că îmi cîntă cucul
sub pernă...

Jecmănoiu: Tu, cînd mă-i auzi cîntînd, chemi pe Pă-
cală și-i spui: „Auzi cucul, Păcală! Acuma nu mai
poți să spui că nu ți s-a împlinit anul, cum scrie la
învoială. Uite-ți simbria și du-te sănătos!”

Nevasta: Și dacă mă întreabă de tine unde ești?...

Jecmănoiu: Îi spui că am plecat de cu noapte, după
treburi la oraș... îți las înscrisul care-l am cu el să-l

rupi și bani ca să-i plătești simbria, cînd ți-o cere.
Și gata! Am scăpat de pacoste!

Nevasta: Deștept esti, bărbate!... Hai repede! Fă-te
cuc și sui-te-n nuc.

TABLOUL XII

Crainicul: Zis și făcut. Cînd s-a luminat bine de ziuă, bogă-
tanul era cuc în nuc și nevastă-sa își făcea de lucru prin grădină. Pă-
cală tocmai se spălase pe ochi cu apă proaspătă și se pregătea să plece
cu oile, cînd auzi că-l strigă cineva din fundul grădinii.

Nevasta: Păcală! Măi Păcală, mă! Ia vin' ia, să-mi
ajūți să întind frînghia asta de rufe.

Păcală (*apropiindu-se*): Uite c-am venit, cocoană! Dar
ce te-ai sculat așa cu noaptea în cap? Te-a apucat
vrednicia?

Nevasta: M-am sculat c-a plecat bărbatu-meu de eu
noapte la tîrg, după treburi... Și nu m-am mai culcat
la loc.

Jecmănoiu (*din nuc*): Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

Nevasta (*prefăcîndu-se mirată*): Cucul Auzi cucu, Pă-
cală! Cîntă cucu-n nuc! Auzi?

Jecmănoiu: Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

Păcală: Mare minune și asta! N-am mai auzit pînă acuma
cuc să cînte toamna.

Nevasta: Fiindcă asta e cuc tomnatic... Și, pe la noi,
cîntă și de-ăștia, cîteodată... Așa că ți s-a-implinit
anul băiete! Spune ce simbrie vrei să-ți dau și du-te
sănătos... Și uite și înscrisul, să-l rupem, că de-acum
încolo nu mai face nici două parale.

Jecmănoiu (*același joc*): Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

Păcală: Dar de unde-ai știut dumneata c-o să cînte cucul
în nuc, de-ai luat în sîn înscrisul și banii pentru simbrie?

Nevasta (*încurcată*): Așa mi-a spus bărbatu-meu cînd
a plecat... Să le am la mine, că poate te răzgîndești
și vrei să pleci de bunăvoie, chiar dacă n-o să auzi
cucul...

Păcală: E, dar acuma, dacă l-am auzit, trebuie să plec!
Dar al ciorilor cuc, cocoană! Să cînte el toamna!...
Și mi se pare și cam răgușit... Parc-ar fi după chef...

Nevasta: Nu, dar o fi un cuc mai bătrîn... Dar ce faci cu reteveiul ăla, de-l luași în mină?

Păcală: Tare aş vrea să văd și eu ce neam de cuc o mai fi și ăsta și cum arata la pene?

Nevasta: Nu da în el, ca nu poate să zboare!...

Păcală: Cu atît mai bine 3 îl prindem și îi dăm jupînului lapte de cuc la masă, cînd s-o-ntoarce de la oraș...

Jecmănoiu (*zbiară din nuc*): Nu da, măăă, că se zgîrie nucul și se schilodește cucul 3

Păcală (*rîzînd*): Auzi! Vorbește cucul ca omul... și-a duce la vorbă cu jupînu... Ia să-i trag una în pene, să-i meargă fulgii!

Jecmănoiu: Nu da, măăăăă...

Nevasta (*îțipa și ea*): Omori cucul și mă lași văduvă!

Păcală: Ce cuc, cocoană 3 Asta e pasăre măiastră! (*Arun-că reteveiul care bufnește în nuc. Se aude un răcnet.*)

Jecmănoiu: Aoleu! Mi-ai rupt șalele, ticălosule! (*Jec-mănoiu cade din nuc, bufnind de pămînt.*)

Nevasta: Ce-ai făcut, mișelule, mi-ai omorît bărbatul!

Jecmănoiu: Nu m-a omorît, dar de data asta îl omor eu pe el... Nu mai scapă!..

Păcală: Lasă bolovanul din mină, jupîne!

Jecmănoiu: Nu-l las! îți strivesc capul cu el, blestematule! *

Păcală: Lasă-Î, că pe urma îți sucesc mîna și nu mai ai cu ce duce țoiul la gură...

Jecmănoiu: Dă-mi drumul!

Păcală: Lasă bolovanul...

Jecmănoiu: L-am lăsat... Poftim! N-am ce-ți face, că ești mai tînăr ca mine. Ești mai voinic! Aoleu!... Cum mă dor șalele unde m-ai lovit cu reteveiul, tîl-haruie 3

Păcală: Și ce, te-ai supărat?...

Jecmănoiu (*ieșindu-și din fire*): Da, m-am supărat!

Păcală: Atunci scoate cămașa, să-mi tai cureaua de pe spate cu cosorii. Așa cum spune înscrisul.

Jecmănoiu: Poftim!... Tai-o, numai să scap odată de tine, că altminteri mă bagi în mormînt.

Nevasta: Ai milă de el, Păcălică, dragul tații! Nu-l jupui!

Păcală: Dar el cum a știut să-i jupoarie pe alții. Și argatului care a fost înaintea mea, îi mai crește nasul la loc?

Jecmănoiu: Fie-ți milă de mine, măi Păcălele, mă!

Păcală: Dar dumneata, de cînd ești pe lumea asta, ai avut vreodată milă de cineva?

Jecmănoiu: Nu-mi tăia o curea întreagă din spinare, Păcală, puiule! înțepă-mă numai oleacă și îți dau tot ce mi-i cere...

Păcală: N-am nevoie de nimic de la un ticălos ca tine... Te iert, de data asta... Dar dacă oi auzi că te mai porți, de azi înainte, ca un cîine cu oamenii nevoiași, să știi că mai dau eu pe-aici, că păstrez înscrisul. (*Pleacă fluierîndu-și cîntecul, din ce în ce mai îndepărtat.* }

T A B L O U L X I I I

Crainicul: în fața hanului, fetele și flăcăii s-au adunat ca în fiecare duminică — la horă și la joc. Numai că joc fără lăutari nu se poate. Iar lăutarii, tocmiți de hangiu din vreme — cine știe' din ce pricină — n-au venit pmă acum. în locul lor însă, iată că sa apropie Păcală, cîntind din fluier.

(*Fluieratul lui Păcală crește din nou, apropiindu-se.*)

O voce de flăcău: Fraților!... Fraților! Uite un cîntăreț din fuier.

Țăranul bătrîn: ăsta e Păcală, argatul lux Jecmănoiu!

Păcală: Eu sînt! Da' la el nu mai sint argat... L-am băgat în cofă. Că, vorba aia, mai călărește și calul pe călăreț cîteodatu...

Alt flăcău: Dir de joc știi să cînți, frățîr.e-meu? Că uite, nu ne-au venit lăutarii și n-avem di.pi ce juca.

Păcală: De! Să încercăm! Că meșterul nu scobește degeaha găurile la fluier...

Alt flăcău: Atunci, zi-ne o sîrbă, să ne dezmorțim oleacă...

(*Păcală începe să cînte o sîrhă săltăreață. Se formează sîrba și se încinge jocul. La început, se aude numai ritmul jocului și cîntecul, eres cînd amîndouă. Pe urmă, încep strigăturile.*)

Un flăcău: Zi-i, Păcală, zi-i cu sete!
Zi-i, măăă!
Mai cu foc, cu foc, băietele!
Zi-i, măăă!

Alt flăcău: Foaie verde busuioc.
Hop și babele Ia joc!
Zi-i raăăă!

Țăran bătrîn: Și iar verde trei smiceta
Și moșnegii după ele!
Zi-i, măăă!

Alt flăcău: Să-nvîrtim hora-mpreună
După datina străbună,
C-am muncit o săptămînă!
Zi-i, măăă!

Alt flăcău: Și pe loc, pe loc, pe loc,
Să răsară busuioc!...

(Bat sirha pe loc.)

Altul: Și la dreapta, un-doi-trei,
Să răsară ghiocei!

Altul: Și la stînga, patru-cinci,
Să dea griul sub opinci!

Toți: Ca să crească toată vara
Flori și piine-n toată țara!
Zi-i măăă!

(Chiuituri. Joculși cîntecul ating apogeul și piesa se sflrșește-)

FANTEZII ȘI REALITĂȚI

RIUL DOAMNEI

Aproape de Pitești, acolo unde dealurile încep să rumească în soare chihlimbarul podgoriilor grele de must duice și gros, apa Riului Doamnei — plecată din munți ca o beteală subțire de mireasă moartă — își lărgeste matca și se lenevește, multă și adâncă, între prundurile cu piatră albă și netedă, ca un lac de argint topit, în fundul căruia, printre crape cu ochi bulbucăți de cartofori, caracude lătărețe și păstrăvi stropiți cu coacăze roșii pe spate, doarme legenda Doamnei din neam de voievod, care și-a închis dragostea în moarte și moartea în adâncuri de ape.

Aici, între malul apei unde trupul doamnei s-a prefăcut în legendă și între pădurea nepătrunsă a Decindei, boier Ptrvu Aninoșanu își clădea, acum o sută de ani — din piatră albă de Albești și var gras de Mateiaș — conacul său vornicesc, cu ferestre spre pădure și pridvoare înspre apă-

Din turnul conacului cu căciulă mocănească de oindrilă, cât putea cuprinde ochiul împrejur se întindea moșia vornicului, cocîndu-și în arșiță grînele de aur, împuind în luminișuri toate neamurile de vinat, duduindu-si roțile morilor pe stocuri de stejar văcuit, pirguindu-și în lumină curată de soare poamele grădinilor și strugurii viilor.

Dar nici conacul cel nou clădit de meșteri italieni, nici bogățiile moșiilor, nici frumusețea fără seamăn a locurilor, nici mulțimea darurilor pe care, de două ori pe an, i le deșertau sub ochi lăzile grele sosite din Viena și din Țarigrad, nu puteau alunga tristețea doamnei Viorica, cea de-a treia și cea mai iubită soție a vornicului Aninoșanu, jupîniță din neamul Vlădeștilor, înrudit prin sînge cu neamul voievodesc al Basarabilor.

Și cum, toate acestea, i-ar fi putut alunga tristețea glandului și zvînta lacrima ochilor, cînd inima ei rămăsese zălog în casa părintească din Lucieni, unde, cu puțini ani în urmă, cunoscuse un tinăr căpitan de oaste plecat pandur în ceata YJadimirescului ?

Cum i-ar mai fi înflorit singele în obraji, cînd inima ei, păsărică în colivia pieptului, tînjea de-atunci de dorul căpitanului, despre care nu mai venise, după moartea Gorjanului, nici veste de viață, nici veste de moarte?

Și cum ar fi putut înțelege zbuciumul sufletului ei, dumnealui Pîrvu Aninoșeanu, cînd Viorica nu-i ieșea niciodată din porunca, căta senină în ochii lui aprigi și-i cădea fulg la piept, ori de cîte ori brațele lui o chemau?

Se gîndea, e drept, uneori vornicul, că patruzeci de ani îl desparte de cei optsprezece ai soției dumisale, că mai repede decît muiere i-ar fi putut fi nepoată, că, poate, supușenia ei la toate vrerile lui nu venea tocmai dintr-o dragoste femeiască, ci mai degrabă din respectul pe care fitece copil de neam bun a învățat să-l poarte celui mai bătrîn...

Dar cînd se gîndea așa, vornicul n-avea decît să-și privească chipul fără brazdă în oglindă, să încalece drept în șa calul cel mai năvăvaș din grajd și să-l facă sînge și spumă cu pintenul și frîul, ori să-și asculte noaptea, pe pragul iatacului doamnei, bătaia năvalnică a inimii, pentru ca gîndurile îndoielnice să i se spulbere și cugetul lui oblu să-i spuie că cei cincizeci și opt de ani ai lui n-au lăsat urme nici în sufletul aprins de doruri, nici în trupul îndemnat de poftă.

Și între acestea, viața doamnei își urma mersul, alături de aceea a vornicului, în conacul din Decindea, liniștită și limpede la suprafață — întocmai ca apa riului care însemna hotarul moșiei, la capătul luncii, înspre apus.

Veni însă o seară de toamnă — a treia zi după Hrisovul viilor — în care zarea se aprinse de flăcări năpraznice.

Nici o veste nu primise vornicul care să-l îndriduiască a crede că ar fi răzmeriță în ținut, nici de vreun zvon de luptă prin partea locului nu auzise, așa că — nu fără vădită îngrijorare — urcă treptele turnului de strajă, ca să privească mai bine dincotro se vede focul și să-și dea socoteală, cam ce-ar putea fi.

Înainte ochilor priveliștea i se înfățișa groaznică...

La capătul luncii, acolo unde cerul se lipea frățeste de pamint, limbi de foc se ridicau uriașe în noapte, mușcir.d întunericul și minjindu-l cu sînge negru ca de vită tăiată.

Din cînd în cînd, snopi de scînteii se rostogoleau în văzduh, aruncați de puteri nevăzute și jaristea creștea mereu, luminînd țăriile și arzînd pămîntul, ca o apă de stele revărsată peste cîmpuri. Alături de el, doamna își strîngea în mina mică și rece sînul din partea inimii și îl simțea totuși, în strînsoarea de ghiață a degetelor înțepenite sub inele, zvicnind cald și viu ca o timplă.

Presimțiri ciudate o înfiorau, privind vilvîtăile focului.

I se părea că din împletirea flăcărilor în goana lui nebună către cer se desprinde mereu o scinteie, care vine — fulg de aur călător — să i se stingă pe mînl Și, la atingerea ei de-o clipă, trupul și sufletul, deopotrivă, i se umpleau parcă de ceva cald, bun și luminos.

— Stăpine, arde armanul și fînăria!...

Atit de cufundați erau și vornicul și doamna, urmărind mirajul focului, că nici n-au auzit cînd argatul a urcat duind scările turnului ca să le aducă vestea de spaima...

— Arde armanul și fînăria.

Cit ai bate din palme, grajdurile își deschiseseră ușile ghintuite, hamurile își sunară paftalele brașovenești, căruțele huruiră, cumpenele fintinilor scîrțîiră prelung, buțile și hîrdaiile își hurducară doagele rostogolite și argații ieșiți din cuini și din pătule își stiînseră peste cămașile descinse pentru noapte chimirurile late de piele înflorită cu arnici.

Peste tot răcnetele vornicului spintecau noaptea, la lumina făcliilor de rășină uscată, ca niște pocnete repetate de bici nevăzut.

Și, în curînd, sub para focului care se făcea tot mai mare și mai aproape, convoiul porni la drum, cu care, cu vite, cu oameni, ca un rest de oaste în surghiun... în fruntea lui, vornicul însuși încalecă posomorit...

Uitată în turn, doamna privea mai departe focul, cu mira întinsă copilărește în calea scinteilor călătoare...

Miezul nopții trecuse demult.

Pe stilpul porților lăsate deschise, un cocoș scăpat din poiată — în învălmășeala plecării — își zburli penele, se încorda țațoș pe picioare și, întinzînd gîtul înfoiat spre răsărit, se pregăti să vestească apropierea zorilor.

în aceeași clipă, o mină zdravănă se întinse din noapte către el și-i răsuci pentru totdeauna cîntecul în gîtlej...

în iatacul doamnei ardea canlela.

Lungită pe pernele divanului, în cămașă lungă de in moale, doamna asculta zvonurile nopții.

La picioarele ei, Kiralina, roaba bătrînă și credincioasă, adusă odată cu zestrea din casa părintească, ursea bobii atotștiutori pe fundul ciurului de mălai. „Patruzeci și unu de dinți”... Un șuierat scurt se auzi undeva... Apoi, parcă un zgomot înfundat de pași.

— Kiralino... auzi?

— Ce s-auz?

— Cine-o fi fluierat așa?...

— Vreun huhurez...

— Dar pașii?

— Pașii?

— N-auzi pașii pe lingă ziduri?... Eu aud pași... Kiralino, ne calcă tâlharii... Și sîntem singure în toată casa... Mi-e frică, Kiralino...

Roaba își făcu cruce peste iia din care se vedeau țigetele de tutun. Doamna se mulțumi să ridice ochii spre icoane și rămăsară amîndouă așa, ca două stane...

Scările pridvorului trozniră. Apoi se auzi rîcîit de pilă în broasca ușii de afară... Apoi pașii mai aproape... Ușori... ca de cizmă cu talpa subțire...

—r Are iarba fiarelor, stăpîmco...

— A intrat în iatacul vornicului, Kiralino...

Sub cămașa de in moale, trupul doamnei tremura tot... Pașii se apropiau... Acum îi puteai număra... Unu, doi... trei...

— Țasta nu e pas de hoț, stăpînica mea... Prea e fără frică...

— Tac!

O bătaie ușoară se auzi în ușă...

Doamna își apucă iarăși sînul din partea inimii, cu mîinile mici. Ochii țigăncii luceau ca putregaiul noaptea...

— Jupîniță... Nu te speria... Eu sînt. Deschide!...

Glasul căpitanului plecat pandur în ceata Vladimirescului, nu era glas de poruncă. Era ca o rugă. Și ce frumos suna, așa șoptit ca un cîntec, în tăcerea nopții, în pustiul conacului și în golul inimioarei aceleia mici de jupîniță tristă și speriată...

— Doamne!... Ce cauți aici noaptea?

— Deschide-mi, jupîniță...

— Na pot! Nu e vornicul acasă... Dacă vrei să-mi vorbești, vino mline... ca un musafir... nu noaptea ca un tâlhar, să mă sperii...

— Nu mă dojeni, jupîniță. Vin de departe...

Cît ar fi vrut doamna ca în loc să stea dreaptă și mîndră în dosul ușii de unde o chema dragostea, să se strîngă mică lapieptulacelaostenitdecale, să-l mîngîie și să-l încălzească... Dar ea nu mai era acum jupîniță Viorica din conacul de la Lucieni... Era nevasta vornicului Aninoșanu, căruia îi jurase credință în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

— Oricît de departe ai veni, căpitane... puteai să umbli pe drum noaptea, ca să ajungi la noi ziua...

— Viorico!... Deschide ușa... Nu mă sili să deschid eu...

— Dacă deschizi fără voia mea, am să te primesc cum se cuvine... Cu pistoalele...

Glasul de după ușă tăcu o clipă... Apoi se auzi iarăși blînd, ca la început...

— Sînt rănit de moarte, jupîniță... Abia am putut ajunge pînă aici... Dar dacă îți-i voia și mila, bine... Am să-ți mor la ușă...

În mîinile mici, inima doamnei începu să bată ca o pasăre prinsă...

— Cine te-a rănit?

— Poterașii...

— Cum? Nu mai ești în oaste?

— Nu... M-am făcut haiduc... din ziua cînd te-ai măritat cu vornicul... Noapte bună, jupîniță...

Niciodată doamna n-ar fi putut să spună cum i-a țîșnit țîpătul din piept, cum a smuls zăvorul ușii din balama, cum s-a repezit goală sub cămașa de in moale, așa cum era, în brațele haiducului, cum i-a pipăit trupul să-i caute rana — care nu se vedea nicăieri și cum s-a simțit dusă pe brațe, în șubă de blană moale și în goană nebuna de cal, pe poteci de basm, sub cerul aprins de vllvitaiete care se făceau din ce în ce mai mici... din ce în ce mai șterse...

N-ar fi putut să spună decît că, în tot drumul acesta de goană și de groază, a simțit deasupra chipului ei o răsufare aspră și caldă sub care, ca prin vis, a surîs pînă în auroră.

Apoi a fost o colibă de țară, într-un clin de munte, o odaie cu pereți văruiți și cu gutui între ferestre, un pat

cu plocade de lână tigiaie și-un dine ciobănesc care a venit să-i lingă mîna ieșită ca un nufăr alb din așternuturi,

Cînd s-a deșteptat din somn doamna, soarele de toamnă apunea pe vîrfurile Bahnei. Se mai vedea roșu ca o sfeclă retezată, îngropată jumătate în munte și jumătate în cer. Bazele lungi, frînte de cetini, agățau marama de rugină pe creștetul tufelor de ienuperi și încrucișau săbii genoveze pe apa lacului din vale, neclintită ca o panoplie de argint vechi, culcată între bălării.

O ceață albastră, tristă, cobora din neguri și stelele se aprindeau pe boltă, licurici dumnezeiești încremeniți în spațiu.

În odaia cu miros de gutuie și de busuioc uscat nu se auzea decît cîntecul unui greiere pripășit între bîrne.

Speriată, doamna sări dreaptă în mijlocul odăii... își frecă adînc stînjeneii ochilor cu dosul palmelor, ca și cum ar fi vrut să sfîșie de pe licărul lor vioriu ceața visului în care i se părea că trăiește. Își ascultă apoi bătaia iute a inimii și își pipăi — parcă să și-l regăsească — trupul încremenit de neliniște sub cămașa de in moale. Și, deodată, sub atingerea mîinilor ei, trupul i se înfiora și în tainițele lui ațipite se trezi amintirea altor mîngîieri, aspre... pătimașe... nesfîrșite... Și gîndul păcatului i se desluși luminos și proaspăt în minte.

Și, sub apăsarea gîndului acestuia năpraznic, doamna ingenunche sub icoana mică bătută în perete spre răsărit și începu să plîngă, albă și cuminte, ca un înger ingenuncheat în noapte.

Așa a gasti-o căpitanul cînd s-a întors, încărcat de merinde, pe la opt ceasuri, noaptea. A ridicat-o în brațele lui voinice, i-a șters lacrimile cu năframa lui de pînză groasă, a culcat-o frumos între plocade, a șuiertat cîinele să i se culce — cald — la picioare, a aprins focul în vatră și, cîntind, s-a apucat să pregătească, priceput ca o femeie, cele trebuincioase pentru cină.

În tot timpul, doamna l-a privit cu ochi mari de catifea albastră și cu un surîs ca un fluture aninat pe buze. Și cînd totul a fost gata, rînduit pe mescioara pusă, cu picioare desperecheate de pirostrie, căpitanul a stat o clipă să se socotească. Nu știa dacă să ia pe doamna în brațe s-o aducă la masă, sau să ia în brațe masa s-o ducă la patul doamnei.

În cele din urmă, s-a gîndit că tot mai ușoară e doamna de luat în brațe și într-o clipă a înfășurat-o într-o scurteică unguerească de honved, să nu-i fie frig, i-a vîrît piciorușele, cu conduri cu tot, în niște botfori de vînătoare și ca pe o pană a dus-o pe sus la masa unde mîmăliguța răsturnată pe talerul de lemn aburea, ca o fiertură, lîngă brînza de mioare țuțuenești.

Focul din vatră le lumina masa așternută cu ștergar de pînză înflorată cu arnici și, între ei doi, așezat ca un om pe scaun, cîinele își mișca bucuros coada stufoasă, cu ochii nu atît la burdușica de brînza și la mămăliga de pe taler, cît la ciozvirta de berbec care sfîrșia în vatră, pe frigarea ei de corn lustruit.

Într-acestea, luna răsărise afară rumenă ca un măr domnesc, lumînînd singurătățile, poleind creștetele brazilor cu beteli de nuntă, schimbînd pîrîiașele muntelui în șopirle de argint viu — licărind printre pietre și potecile în fișii de aur desucite peste văi și clinuri.

De undeva, din străfundurile nopții, se auzea ropot înfundat de copite.

Cel dinții ciuli urechea cîinele...

Apoi căpitanul cu lingura încremenită în mînă la jumătatea drumului dintre ceaun și gură, întoarse capul spre fereastră.

Doamna însăși ascultă, parcă cu ochii...

Ropotul se auzea acum deslușit. Fruntea căpitanului se posomori dintr-o dată. Rămase o clipă gînditor, apoi zise, căuțînd să-și ascundă turburarea:

— Trebuie să fie pe Valea Nandrei.

— Cine? întrebă doamna cuprinsă de neliniște.

— Călăreții... Se aude tropot de cai.

— Cine să umble acum noaptea, pe drumuri de munte?

— Știu eu? Poate niscaiva negustori care trec muntele spre Brașov... Poate oamenii stăpînirii... Nu-ți fie frică, Viorico... Mă duc eu să văd ce e...

Viorica i se agăță ca o iederă de brațe.

— Nu mă lăsa singură aici... Stai lîngă mine... Mi-e frică.

— De cine?

— De dumneata. Să nu pățești vreun rău... Dacă vin să te prindă?

— Am arme bune... și cunosc locurile mai bine ca ei.

— Dar de ce vor să te prindă?... Ai făcut vreun rău. ?.. Ai furat? Ai răpus viață de om? Ochii doamnei îl priveau înlăcrămați și iscoditori.

Sub mustața lui bălană ca mătasea de porumb, căpitanul zîmbi.

— Nu, Viorico! N-am făcut nici un rău. Nici n-am furat, nici n-am ucis, nici n-am schingiuit. Am făcut numai dreptate acolo unde mi s-a părut mie că nu e, și puterile m-au ajutat să fac. Singura faptă rea pe care am săvirșit-o și de care voi avea să dau socoteală Celui de Sus, îmi va fi cu siguranță iertată...

— Dar ce-ai făcut ?

Căpitanul își potrivi armele în spate și, privind adînc în ochii doamnei, răspunse blajin, așa cum îi era vorba:

— Am aprins într-o seară un arman vornicesc și-o finărie, ca să plece toată lumea de la curte și să pot fura — fără spaimă și vărsare de sînge — cea mai de preț comoară a vornicului, rămasă închisă în conac.

PĂLĂRIA

Popescu, funcționar onest și, prin urmare, neînaintat nici la ultima avansare din corpul funcționăresc al Administrației financiare, deschide binișor ușa locuinței sale — casă de zestre — situată pe una din cele mai navigabile străzi ale Capitalei, mai ales pe vremea asta udă, cu cer de culoarea zăpezii topite. În sufragerie, din jurul unei mese dreptunghiulare, pe care nu s-au așezat încă farfuriile și tacîmuriife de aluminiu, *familia*, în completul ei, își ridică simultan, ochii.

Familia lui Popescu se compune din: nevastă — o femeiușcă durdulie și sentimentală, care citește cu aviditate un roman datorit unui fecund scriitor. Pe copertă, dedesubtul titlului *Cuceritorul de inimi*, un tînăr așezat confortabil într-un fotoliu larg — ca un client la bărbier — privește suișător și atotputernic o cireada de fete (toate bolnde și cu ochii albaștri), lungite la picioarele lui încălțate cu ghete de lac cu șireturi, cu ochii țintiți pe el și cu rochii diafane, care lasă să se întrevadă în partea stingă a pieptului fiecareia cîte o inimă roșie, compactă și desenată corect, ca pe un as de cupă; un băiețel care și-a plecat din nou ochii pe caietul de dictando, unde trebuie să sublinieze — dintr-o temă interminabilă — cu o linie subiectul și cu două predicatul; și, în sfîrșit, inevitabila soacră, cu ochelarii cumpăniți pe cușca nervului olfactic, murmurînd cu atenție ochiurile de la cio-rapii de lînă pe care îi lucrează pentru nepoțel.

Popescu, cu pălăria în cap, cu gulerul paltonului ridicat,, ud în întregime, ca o umbrelă pe ploaie, rostește din obișnuință zilnicul „Bună seara”.

Soacra îl privește pe deasupra ochelarilor:

— Te-ai șters bine pe picioare, ori ai intrat, ca de obicei, cu noroiul de-o palmă pe ghete ?

Popescu nu răspunse nimic. își dezbracă paltonul și-l întinse pe speteaza unui scaun. Apoi scoase de pe cap pălăria, de pe bordurile căreia picau pe jos stropi de apă murdară.

Soacra îi urmări toate mișcărilor.

— N-o pune lângă sobă, că ia foc. Ce dracu, nici atîta cap n-ai ?!

— Dar mai bine ar fi să ia foc și să ardă odată, doar s-o hotărî să-și cumpere alta. Nu vezi, mamă, ține mai mult la pălăria asta, decît la reputația mea, se amestecă în vorbă madame Popescu, care, foarte impresionată, isprăvisse al doilea capitol din *Cuceritorul de inimi* și rămăsese obsedată de ultima frază: „Și, pruncind o privire disprețuitoare femeii care plîngea în hohote, el își potrivi pe o sprinceană frumoasa lui pălărie de pluș verde — care îi ședea atît de bine — aprinse o țigară cu carton și, răsucindu-și mustața, ieși...”

Soacra găsi prilejul să ia, o dată mai mult, partea fiicei sale:

— Are dreptate ea! Nu ești în stare să-ți cumperi o pălărie cumsecade. Parcă ai fi un măturător de stradă cu asta... Eu, în locul ei, nici n-aș ieși cu tine pe stradă în halul ăsta!

Popescu se așezase lângă sobă. După vechiul său obicei, nu răspunse dea nimic, ori de cîte ori începeau asemenea discuții, în care vorbele aspre ale soacrei se amestecau ca niște cioburi colțuroase de sticlă. Desfăcuse tacticos jurnalul de seară și încerca să citească „Afacerea pașapoartelor”, lucru care îl interesa în special. Rîndurile însă îi jucau în fața ochilor și, fără să vrea, ochii i se îndreptară spre pălăria agățată de un cui bătut în perete, lângă sobă. își aduse aminte, printr-o firească asociație de idei, că, de dimineață, ieșind de la birou, se întîlnise pe scară cu Ionescu, casierul.

— Bine, nene Popescule, cum îți vine să umbli cu plașca aia în cap?

— Umblu, de! o pălărie nouă n-o iei fără cinci-șase sute de lei.

— Ei, lasă, atunci o să vorbesc cu băieții să facem o chetă și-ți cumpărăm una de Sfintul Niculae, cadou de ziua onomastică.

Tocmai se apropiase — cu o căciulită trasă pe urechi — Tănăsescu de la fisc.

— Nu-ți pune nădejdea în ei, Popescule!... Mai bine dă-o pe asta la îmblănit, că se apropie Crăciunul.

Popescu lăsă jurnalul pe genunchi și se gîndi: „La urma urmei, ce-o fi dacă o să-mi iau o pălărie. Scap de gura ăstora... Da, da... chiar mîine îmi cumpăr.”

A doua zi, Popescu intră la un pălărier, pe strada Carol. Erau aproape opt ceasuri dimineața și prăvăliile abia se deschiseseră, în scrîșnetele metalice ale obloanelor.

— Cu ce vă putem servi, vă rog...

Dă-mi o pălărie... Dar știi... o calitate superioară...

— Ce culoare doriți?

Popescu stătu o clipă pe gînduri.

— Verde... verde-închis...

Îlrgul se făcu repede, Popescu plătise șase sute douăzeci și cinci de lei și, cu pălăria cea veche în buzunar, ieși din prăvălie, aruncînd o privire ultimă în oglinda de după ușă. Cîteva prăvălii mai înainte... o pălărie la fel cu a lui era așzată în mijlocul unei vitrine, purtînd prins de ea, cu un ac de gămălie, un bilet, pe care era scris citeț: „Reclamă! Lei 475... Fetru veritabil!...” Toată bună dispoziția îi pieri... „Să-mi ia mie, tâlharul, două sute de lei mai mult... aceeași pălărie !...”

La Casa de Depuneri, ceasul arăta opt fix. Amărit, Popescu o luă spre birou. Spre norocul lui, șeful nu venise... Cînd îl văzură cu pălăria nouă, băieții din birou săriră cu toții.

— S-o porți sănătos, nene Popescule!

— Aldămașul! ..

Ionescu o 'luă în mină, o răsuci, îi pipăi marginile și-l întrebă:

— Cit ai dat pe ea, Popescule?... Spune drept!

Popescu se gîndi puțin: „Dacă spun c-am dat șase sute douăzeci și cinci, își bate joc de mine” și răspunse, privind în altă parte:

— Am găsit o ocazie... știi, un noroc... patru sute douăzeci și cinci...

— A! nu face!... Uite, să mergi cu mine la o prăvălie pe Grivița și dacă n-o iei, absolut la fel, cu două sute șaptezeci și cinci, să nu-mi zici mie Ionescule... Te-a păcălit...

Popescu simți cum i se strînge inima.

— Ei, nu e nimic acuma... Am dat, s-a isprăvit...

— Ai bani de aruncat, pesemne.

Tocmai intră șeful. Văzîndu-i pe toți strînși la un loc, se apropie și el. Privi pălăria și zise:

— Ieri am luat una la fel pentru băiatul care-l am la facultate...

Popescu simți o nădejde... Știa că șeful e cam bogat și îndrăzni:

— Cît ați dat pe ea, domnule șef? . . .

— O sută optzeci de lei. . .

Ionescu se apropie triumfător. . .

— Vezi, cînd ți-am spus eu că te-ai păcălit!

După ce ieși de la serviciu, după ce abia putu scăpa de prietenii cărora le dăduse o țuică la „Vidrighin”, Popescu ajunse acasă. Cum îl văzu nevastă-sa, îl primi cu bucurie. . .

— Bine c-a dat Dumnezeu! . . . Așa da! . . . Lua pălăria în mîină, o privi pe toate părțile și-o puse și ea în cap. . . oglindindu-se cîteva minute și i-o așeză ea însăși pe cap, ca să vadă „cum îi vine”. . . Nu-ți vine rău, culoarea îmi place, însă, să știi, Nicule, că nu e cine știe ce calitate. . . Ascultă-mă pe mine, care mă pricepi. . . Cît ai dat pe ea?

Văzind-o atît de nemulțumită, Popescu se gîndi să nu-i strice cumva impresia.

— O sută optzeci de lei

— A! . . . Te-ai păcălit! . . . Te-ai păcălit! . . . Mi-a spus Georgeasca că bărbatu-său și-a luat o pălărie. . . o frumusețe, cu o sută cincizeci de lei! . . . în sfîrșit. . . nu e nimic! - - Bine că ți-ai luat! . . . Vezi, însă, spune-i mamei, dacă te-o întreba, c-ai dat cel puțin cu un leu mai puțin decît Georgescu. Știi, ea e curioasă, nu e ca mine. . . Ea întotdeauna are de zis ceva. . .

Tocmai intra pe ușă și soacra. Fusese la o prietenă „sâ-n-ceapă” un „jerse”. Fu repede pusă în curent.

— Mamă, și-a luat Nicu pălărie! . . .

— Ei taci! . . . Și soacra privi neîncrezătoare. Văzu apoi pălăria, o examina minuțios și clătină nemulțumită din cap: Asta e pălărie de crai. . . Ești om bătrîn, ce dracul. . . Cît ai dat pe ea?

Exasperat, Popescu găsi suprema scăpare:

— Gratis, mamă soacră! Mi-a dat-o un prieten, de la un frate al lui, care a murit. . . Era nouă.

Ochii soacrei se măriră sub ochelari.

— Ptiu! . . . Trebuie să fii nebun tu, ca să porți pălăriile morților! . . . Să nu te mai văd cu ea, că te dau afară din casă! . . .

STUDENTE. . .

Sala de curs e plină.

Puținii studenți se deosebesc cu greu din viermătul de studente tinere, zvăpăiate, parfumate și vorbărețe.

Lămpile cu gaz aerian împrăștie inegal pale de lumină searbădă, lividă, obositoare.

În cuielele lungi atîrnă, ca niște lipitori aliniat, paltoane și haine de iarnă de toate clasele sociale. Sînt paltoane umile, cu gulerul și coatele uzate, alături de patolane „pe talie”, cu umeri lați și gaicile mari — concurînd cu Brîul lui Ion — sînt haine de blană, tăiate după ultimul „croquis” din „Feminina”, tapetate cu mătăsuri multicolore, alături de perde-Biuri provinciale și cinstite, vătuite inestetic în vederea iernii.

Băncile înguste și incomode, cu pupitrele răsfrînte ca niște buze de lemn, gem sub povara atîtor trupuri, în care marele simpatic pompează biruitoare tinerețe și legitim neastîmpăr.

La catedră apare, preocupat ca totdeauna, profesorul. O clipă, se face tăcere. O tăcere care te face să tușești ca la ridicarea unei cortine de teatru. Profesorul scoate din servieta încăpătoare hîrtii și cărți multe, galbene, masive.

Se aud hîrîturi de creioane ascuțite cu lama de ras și frunzărit de file întoarse. Profesorul își șterge ochelarii, tușește o dată, de două ori, de trei ori.

Zgomote mici de cuvinte șoptite, de zîmbete articulate infioară tăcerea. În sala de curs se împrăștie un gungurit înfundat, ca dintr-un coteț unde porumbeii închiși simt lumina de-afară.

La catedră, profesorul vorbește. În cuvintele lui calde, pasiunea Phedrei se însuflețește. Versurile politicoase și

sonore ale marelui Racine cad în liniștea sălii, se succed, ca niște boabe de chihlimbar, rostogolite de pe firul unui colier rupt.

Phedra trăiește, iubește, urăște, suferă. . .

— Câte ouă pui, dragă, la pesmeții ăia cu migdale?

— Patru. Dar numai gălbenușurile.

— Și făină? . . .

— Un pahar. . . Tanti Amelia pune un pahar și jumătate, dar ies mai fragezi cu un pahar.

Phedra a aflat de moartea soțului său legal. În sufletul ei monstruos e lumină, e bucurie. Liberă acum, va putea ajunge pînă la cel iubit.

— Să nu uiți să ungi tava bine, înainte de a-i băga la •cuptor.

— Cît îi țin?

— Zece minute, cel mult. Dar știi, să fie focul bun, că pe urmă se-ncruzesc.

O lampă s-a defectat și a filat tot timpul o flacără albastră, în aer s-a răspîndit un miros greoi de carbid. Profesorul își tamponează fruntea cu batista albă.

Phedra s-a hotărît. În versuri elegante merge să mărturisească dragostea morbidă copilului soțului ei.

— Ai văzut, Coca, pe Mojukin în *Lion des Mongols*?

~ Nu „des Mongols”, dragă, „des Mo-gols”.

— Ei, Mongols, Mogols, tot aia e. Ce ochi are! . . .

— Cine, frate? se plecă din spate un căpșor blond, cu gura roșie.

— Mojukin! . . .

— Se pronunță Majukin. Mi-a spus mie un rus. O se citește a.

— Știi, i-am scris la Paris, să-mi trimită folotgrafia și un autograf.

— Dar tu i-ai trimis forografia? . . .

— *Penses-tu?* . . . Ce dracu! . . .

Phedra, respinsă de idolul în fața căruia se umilește, aflînd să soțul ei trăiește, se hotărăște să se răzbune. Hipolit, copilul tinăr și demn, va pieri. . .

— Ce citești acolo, Clo?

— Kira-Kiralina!

— A. . . să mi-o împrumuți și mie după ce o isprăvești.

— O să aștepti cam mult, pînă o să-ți vină rîndul. O •dau mai intîi Margaretei, pe urmă o ia Tanti, pe urmă Gina, Dora. . .

— E frumoasă? Am auzit că scrie niște lucruri! . . .

— Și eu tot așa auzisem. Nu e nimic însă, m-așteptam la mai mult.

Phedra s-a răzbunat. Dragostea ei n-a murit însă cu fărîmițele rămase din Hipolit. Copleșită de suferință, ia suprema hotărîre: moartea!

— Am auzit că te măriți! ?« . . .

— Fugi de-acolo! . . . Cine ți-a mai spus?

— Cineva.

— Nu e adevărat! . . . Cu cine?

— Ei, te faci că nu știi! Cu Plopeanu. . .

— Cu sublocotenentul?

Da! . . .

— Nu mă cunoști, dragă! Nu pot să sufăr ofițerii. Și rtaca ar fi să iau unul, să fie cel puțin maior.

ÎNTR-O PRIMĂRIE

Am stat câteva zile la țară — într-un sătuc alb și curat, tolănit pe una din frumoasele coline ale Muscelului.

În fiecare zi mă duceam la primărie să-mi iau, vorba notarului, „correspondența”.

Într-o dimineață am intrat mai devreme ca de obicei și m-am așezat familiar pe un scaun de paie, pripășit în localul statului „sub nemți”, care își instalaseră acolo provizoria lor „Komandatură”. Notarul îmi răspunse la bună-dimineața trăgînd un fum din țigara răsucită cu tutun „a-ntîia” și continuă să scrie într-un registru enorm, despicat în față-i. Alături, pe masă, licărea în soare „ceaiul” domnului notar, o litruță cu sticlă groasă și verde, plină cu țuică.

Cîteva minute tăcurăm amîndoi. Apoi, omul legii își potrivea tocul după ureche și își întoarse spre mine fața nerasă.

— Azi a cam întîrziat poștașul! De!... Sînt cîrciumi multe în drum și... „oameni sintem”.

Gîtul liîruții dispăru pudic în gîtlejul domnului notar, în timp ce eu priveam gravurile contra alcoolismului: „bărbatul, nevasta, copiii, înainte și după beție”, prinse de pereți, la dreapta și la stînga hărții României Mari.

Între timp, ușa se deschide și o femeie batrină intră pîngînd în primărie

Notarul puse sticluța goală pe masă și se răsti:

— Ce vrei?

— Sărut mîna, dom'le Costică... am dat de-un necaz mare... Și femeia începu să plîngă și mai tare.

— Ce necaz... lele Mărio?

Nezărită în primul moment, băsmăluța cu ouă din mîna femeii înmuiase glasul severului slujbaș.

— Păi mi-a chemat fata, pe Ioana... la ricrutare...
Domnul notar se rezimă de speteaza scaunului și-și dezlipi țigara din colțul buzei inferioare.

— Ce tot vorbești?... Nu se poate!...

— Ba da, dom'le Costică... I-a venit orden.

Femeia, cu lacrimile nezvintate pe obraz, puse legăturica pe masa notarului și scoase din sin o hirtie împăturită, care miroase cît de colo a oficialitate.

— Ietă!... Vezi și dumneata!

Din buzunarul superior al minteanului croit în formă de vestă, domnul notar scoase o pereche de ochelari pe care și-i cumpăni tacticos pe cușca nervului olfactic și începu să citească. Treptat cu lectura, un zîmbet de viticolă ironie i se întinse pe buze...

— Nu e nimic, Iele Mărio... E o greșeală... N-ai nici o grijă, nu-ți ia fata la oștire...

— Să te auză Dumnezeu!... Și femeia se repezi să-i sărute mîna.

— Lasă... lasă...

— Fac tot, dom'le Costică, dau tot ce am, numai să scap de belea... Am o pereche de curcani îngrășați de mine... îi dau... numai să aveți grijă.

— Bine, lele Mărio, aranzej eu, să n-ai nici o grijă...
Aia du-i acasă și lasă-i nevesti-mi să-i bage în coteț.

Femeia, borborosînd interminabile mulțumiri, deșertă ouăle în sertarul mesei „de lucru” a domnului notar și ieși.

Imediat ce ramaserăm singuri, omul legii se simți obligat să-mi lămurească secretul hirtiei lipite pe masă, într-o minuscule bîltoacă de țuică.

— Are dreptate, femeia. I-a chemat fata la recrutare...
îmi închipui eu ce trebuie să se fi întîmplat. Cînd s-a născut copilul, dobitoacele alea de funcționari au trecut în biletul de naștere Ioan, în loc de Ioana. Și-acum, după douăzeci de ani, fata — conform actului — e chemată să-și facă datoria de cetățean.

Tocmai mă pregăteam să-mi manifest legitima mea indignare, cînd, în ușa, apăru — în mîna omului „dă servicii la primărie”, luat de la munca lui — al doilea ceai preparat în alambic, al domnului notar: o nouă litruță de țuică și, de data asta, și un covrig cu susan.

— Pune-o colea, ordonă domnul notar, și du-te de cată pe șeful de jandarmi. Spune-i că am ceva urgent cu el.

Omul își luă căciula din cap:

— Taman după dumnealui am umblat pînă acuma. . .
că Vasile al Saftei a înjunghiat pe socru-său. Nu l-am găsit
pe nicăieri. . . Nevastă-sa zice că e dus de ieri la o cumetrie,
peste deal, în Țigănești, cu domnul învățător și nea Preda,
perceptoru. Spunea Nică al Floarii — care a trecut c-un
car de lemne de la Țigănești — că a-ntărit un chef de s-a
dus pomina.

Notarul zimbi amar și mi se adresă:

— Și să mai zici că ai pretini, domnule! Nici nu mi-au
pomenit, că poate mă duceam și eu cu ei! . . . Și, întorcîndu-
se către omul rămas lingă ușă: Da pe părintele l-ai
găsit?

— L-am găsit.

— Unde e?

Omul începu să ridă șiret și privi spre mine:

— Apăi. . . unde e dumnealui de obicei. . . Slujește la
cîrciumă, la Zamfireasca. . .

CÎNTECUL

Strada era pustie. Numai toamna, jucîndu-se cu frunze
pe trotuare.

Și un vardist, moțăind în ungherul unei case, sub pe-
lerina de cauciuc.

Noaptea, umedă, înțepată de burniță, cuprinsese car-
tierul întreg.

Lumini slabe făceau geometrie în ferestre.

Pașii lui se succedeau prudenți și normali pe trotuar.
Purta pălărie mare, neagră.

Avea lavalieră și pantofi romantici, adică rupți.

Cîteva țigări ghemotocite în buzunar și volume întregi
de versuri în gînd.

Se ducea acasă „sa scrie”.

Simțea toată toamna prăbușită în sufletul lui, ca o
pasere moartă într-o apă.

Inspirația îi aprinsese sîngele puțin. O simțea în el
ca o febră. . . Ca o a doua inimă, cu alt puls.

Pacient al poeziei, își căuta patul de odihnă pentru
rînduri: caietul.

Aștepta să bea, cu buze de beduin rătăcit, balsamul
răcoritor: cerneala.

Ploaia nu era apă pentru el. . . Era inspirație. . . O parte
din inspirația mare, covîrșitoare, pe care i-o turnase toamna
în simțuri. . .

Periferia dormea ostenită.

Adrian Flamură nu făcea legături între el și ceilalți
oameni. Nu-l interesa dacă dormeau, dacă iubeau sau cîntau,
în cîrciumi, cîntece de lume. . .

Nu se gîndea cît mîncaseră ei sau dacă, la lumina verde
a lămpilor de birou, își numărau banii. . .

I se părea că el e singurul om.

Un om chemat să cânte într-o noapte de ploaie și de toamnă toate cântecele sufletului, să-i șlefuiască toate pietrele prețioase, să-i destrame toate firele, proiectându-l peste lume — păianjen uriaș de lumină. . .

Așa gândea Adrian când a auzit cântecul și s-a oprit să-l asculte, în drum.

Și cântecul era în stradă, în ploaie și în toamnă, ca un sunet lung și catifelat de flaut.

Adrian îl asculta cu inima.

Un cântec anonim — fluture de noapte — zbatându-și aripile peste inspirația lui.

Al cui era cântecul acela?

Al cui?

Cine trimitea nopții umede gîlgăitul de soare sonor al unui glas muiat în ape albastre de suflet?

Cine?

Și Adrian caută — în buzunarul plin de farimituri de piine — o țigară. . .

Cântecul din ce în ce mai clar cobora în el ca o lumină. închise ochii ca sa-l audă mai bine.

Draperii mici peste suflet și gând, pleoapele despărțiră pe Adrian de lume.

Acum, în toată noaptea, nu mai era decît sufletul lui și cântecul. . .

Și mintea lui Adrian imaginează povestea cântecului minunat."

Desigur, în casa aceea, cînta o fată. . . O fată tânără, cu cearcăne subțiri în jurul ochilor mari, împietriți de două lacrimi. . .

Umăi fetele cu cearcăne la ochi cîntă în puterea nopții.

Trebuie să fie o fată îndrăgostită.

Poate e bolnavă.

Poate miinile ei mîngîie o amintire și nu știe că a început să cânte și nu se aude cîntînd.

Pe cine o fi iubind fata?

Trebuie să fie singură în casă, altminteri n-ar cînta să turbure liniștea nimănui.

Singură de tot. Sau, poate, un porumbel dresat, să-i țină de urît, ciugulind fărîme de lumină pe umărul ei gol. . .

Numai un porumbel poate să fie tovarășul unei fete care cîntă așa.

Adrian deschise ochii. . .

Cântecul s-a oprit. Căsuța joasă pare că nu știe nimic de cel ce s-a rezemat de poarta ei ascultînd.

Lumina la geam — nici nu s-a micșorat, nici nu s-a mărit.

A licărit la fel în luciul trotuarului ud.

Doar vardistul cu pelerină de cauciuc, s-a sculat din colțul lui și s-a apropiat, văzînd un om care dibuie la poartă.

Adrian nu l-a simțit decît atunci când l-a bătut pe umăr și l-a întrebat c-o voce groasă de somn, de țuica și tutun.

— Pe cine cauți dumneata aici?

— Eu? Pe nimeni!

— Păi, atunci ce stai de-un ceas la poarta asta?

— Am stat să ascult!

— Ce să ascuți?

— Cîntecul!

— Care cântec?

— Un cântec pe care l-a cîntat o fată aici.

— Fată?

— Da. . . O fată bolnavă, îndrăgostita și cu cearcăne la ochi. O fată c-un porumbel alb pe umăr. . .

— Ce tot îndrugi, domnule?. . . Aici nu stă nici o fată și porumbei n-are nimenea în tot cartierul.

— Dar cine stă aici?

— Acilea stă domnul Broscărescu, preceptorul. . .

— Și n-are nici o fată?

— Ce fată?. . . E burlac!

— Păi atunci cine-a cîntat?

— El! . . . Are un patifont d-ăla. . . și toată noaptea pune muierile din plăci să-i cînte. . . Are el damblaua asta.

Adrian Flamură a simțit că se duce. . . ca o frunză care se desprinde din ram și cade lent pe-o apă curgătoare.

A luat-o la fugă și fiindcă omul legii l-a somat cu revolverul să stea, a dormit o noapte rîncedă, la secție.

Și toată noaptea a visat o fată cu cearcăne la ochi și cu un porumbel alb pe umăr!

UN CAZ DE CONȘTIINȚĂ

în buzunar avea patruzeci și cinci de lei și nici o speranță de nicăieri.

Puiu Vasilescu nu e însă omul care să se descurajeze vreodată și, cînd își pune ceva în gînd, nu îl mai interesează mijloacele pentru a atinge ținta.

S-a oprit în față la „Capsa” și a aprins o țigară. Planul era hotărît: „Mă duc la un croitor mare și-mi comand haine pe datorie. Cînd le voi ști gata, mă voi gîndi atunci cum să le scot.”

Peste cîteva minute intra într-o mare croitorie de pe Calea Victoriei.

Măsura fu repede luată și însemnată într-un registru mare.

— Prima probă cînd o facem?

— Treceți dumneavoastră peste trei zile, tot la ora asta.

— Bine. . . Cînd viu la prima probă, îți dau și acout. Negustorul se posomori subit.

— îmi pare rău. . . Nu putem începe lucrul pînă nu ni se acoutează jumătate din costul comenzii.

Puiu Vasilescu se roși, își luă pălăria și zise demn:

— în cazul ăsta, retrag comanda. . . Mă voi duce în altă parte. . . și toți prietenii mei mă vor urma.

Din fundul magazinului, unde i se luase măsura, și pînă la ieșire era o distanță bunicică. La mijlocul drumului se afla cabina de telefon. Puiu Vasilescu își aminti că trebuie să telefoneze unui amic pentru a se invita la masă. Intră în cabina de telefon, luă receptorul, dar, în același timp, cineva chema la telefon croitoria.

— Alo, „Croitoria Elitei”?... Da?... Aici principele Ghika. . . Trimiteți un lucrător să ia înapoi hainele ce mi-ați trimis de dimineață. Am să-i indic unele modificări.

Puiu zîmbi recunoscător providenței și după o jumătate de oră plecă din palatul prințului Ghika, ducînd pe braț un splendid costum gri.

Cîteva zile mai tîrziu începu să aibă remușcări: „Cum să port eu hainele altuia? Trebuie să găsesc o soluție pentru a avea hainele mele.” Și soluția o găsi imediat.

Intră la o altă croitorie, rivală celei dinții, și comandă un rînd de haine de cea mai bună calitate, prezentîndu-se, firește, prințul Ghika. . .

— Unde ați lucrat hainele astea? Întrebă patronul.

— La „Croitoria Elitei”. . . Acolo lucrez de un an de zile. . . Acum însă m-am supărat. . . Am vrut să-mi comand un frac, fără să-l acoutez. . . și-au refuzat. . .

— Cum se poate? se grăbi să se mire patronul, care văzuse, cînd luase măsura, pe cheetoarea hainei monograma prințului Ghika, și care urmărea de multă vreme să atragă clienții „Croitoriei Elitei”.

Costumul comandat fu pus imediat în lucru, fără a fi acoutat și, după numeroase probe, într-o dimineață, aștepta gata, îmbrăcat pe un manechin. Puiu Vasilescu sosi la punct.

— Sînt mulțumit, De-acum înainte sînt clientul dumitale. Chiar am să rămîi cu hainele astea pe mine. . . Nu lernai schimb. Pe cele vechi o să fii drăguț să mi le trimeți acasă. . .

— Cum nu. . .

— Adresa mea este Șoseaua Kiseleff nr. 14.

Puiu Vasilescu surite iarăși providenței. . . Adresa era a prințului Ghika. . .

— Da. . . desigur. . . dar vedeți. . . azi e simbătă. . . Am plăți de făcut. . .

— Te-nțeleg, îi taie vorba Puiu. . . Cine n-are nevoie de bani, mai ales cînd i Be cuvin. . . De aceea, deși era vorba să-mi lucrezi pe datorie. . . fiindcă sînt mulțumit. . . cînd trimeți hainele vechi acasă, pune și factura. . . Se va achita integral.

MIC TRATAT DE VÎNĂTOARE

Toamna este sezonul rezervat exclusiv vânătoarei. Viețâți din toate speciile faunei naționale își găsesc moartea, tragic, inutil și incidental, în luminișuri dramatizate de crepuscul, în porumbiști cariate de rugină, în miriști tunse *à la garconne*, în păpurișuri legănate grațios în ritm de balet vegetal.

E un război neuman, brutal, nedrept, contra unei lumi fără apărare, unei lumi mici și, în genere patrupede, care în fiecare an moare în spasme scurte și hemoragii neprevăzute.

Iepuri fraieri cu trupuri de gumilastic și urechi enorme — ca niște măgari în miniatură — vulpi cu șiretenie de fă* bule și blăni de prințese în exil, căprioare cu ochi de amante și gambe de balerine, cocoși sălbatici, colorați strident și vulgar ca niște Chantecleri retrași la țară, sitari eleganți, manierați ca niște ciori de familie nobilă, prepelițe maternele ca în nuvelele lui Brătescu-Voinești, rațe sălbatică cu pene mucegăite de apă și siluete de midinete însărcinate, dropii obeze ca niște proxenete îmbogățite, toți, toate își dau tributul de sânge într-o jertfă grandioasă, inestetică și absurdă...

Și toate crimele astea meschine și premeditate — executate în hohote de ris și grindină de alice — se fac pentru o mîncare oarecare, cu sau fără sos, pe care, de obicei, nu știe s-o prepare bucătăreasa și copoi și-o revendică în lătrături amicale și salturi de clovni în patru labe.

Și totuși.

Se vinează în fiecare toamnă, se ucide zilnic și perfecționat, se presară dealurile, cimpurile și dumbrăvile cu leșuri mici și inofensive, căzute ca niște flori de carne la capătul unei tulpini de singe...

«p: Eu nu sînt vînător. N-am avut nici măcar norocul să foc armată la vînători. Am cutreierat totuși pădurile și coclaurile în tovărășia vînătorilor, ca să mănînc conserve pe iarbă verde, să beau ceai adus în termos, să ascult anecdote vînătorești fade și convenționale și să joc bridge la douăzeci de bani punctul, în așteptarea vînatului eventual.

Și din aceste peregrinări, în costum de isprăvnicel, cu panaș de păr de porc mistreț la pălărie și jambiere de sublocotenent în rezervă pe pulpe, am cules o serie de observațiuni pe care le voi nota mai jos, cu intenția de a alcătui pentru îndrumarea profanilor un mic tratat de vînătoare.

CAPITOLUL I

Ca să poți deveni un bun vînător trebuie:

1 Să ai un costum de catifea verde sau unul de lină în carouri.

2 Să nu fi pus niciodată mîna pe pușcă.

3 Să știi să joci cărți.

4 Să fi plătit abonamentul pe cel puțin trei luni la *Revista vînătorilor*.

5 Să cunoști douăsprezece anecdote de vînătoare de care să nu rîdă nimeni cînd le spui.

6 Să ai la tine acasă, în sufragerie, un tablou cu o scenă de vînătoare și în antreu un cuier în chip de coarne de cerb.

7 Să fi văzut păsări împăiate.

8 Să fi mîncat cel puțin o dată, la restaurant, gigot de iepure împănat cu usturoi.

9 Să știi că cizmele nu poți să ți le scoți singur.

10 Să poți dormi pe pămîntul gol, fără să te deștepte furnicile sau pocnetele de pușcă.

11 Să nu fi avut nici o țintă în viață.

12 Să nu închizi ochii cînd cineva se preface că trage cu pușca.

îndeplinind toate aceste condițiuni, poți pleca la vînătoare, avînd grija ca nu cumva să uiți pușca acasă, ori să iei cu tine pisica în loc de copoi.

CAPITOLUL II

Cum se vînează:

1 Pușca se ține întotdeauna cu țeva înainte.

2 Degetul trebuie să stea pe trăgaci, însă nu trebuie să-l apese decât când te sperii.

3 Cel mai bun loc pentru a vâna zburătoarele este într-un pom, pentru că se poate să nu fii observat și păsările să vie să se agate pe ramuri.

4 Cel mai bun loc pentru a vâna iepuri este la „Ciobanu” sau la „Filipescu”, pe Calea Victoriei.

5 Când trece un iepure pe lângă tine, nu trebuie să miști, ori să faci vreun zgomot, pentru că se sperie.

6 Dacă se întâmplă ca iepurele să-ți treacă printre picioare, cheamă-l întâi cu frumosul și, dacă nu vine, înjură-l.

7 Nu e bine să fumezi când ești la pîndă, pentru că văd iepurii fumul și nu mai dau pe acolo.

8 Când auzi vreun pocnet de pușcă, închide ochii, pentru că glonte se poate să treacă pe lângă tine și e mai bine să nu-l vezi.

9 Dacă îți iese un urs înainte, trage cîteva focuri în aer, că pleacă singur.

10 Nu bea rom în timpul vînătoarei, fiindcă se poate să te îmbeți și în loc de un iepure să vezi... doi. Și știi că cine umblă după doi iepuri nu prinde nici unul.

11 Dacă găsești vreun iepure mort, bagă-i două alice în gură ca să zici că tu l-ai împușcat.

12 Când trebuie să te întâlnești cu tovarășii de vînătoare, încarcă pușca, să nu creadă că ai stat cu ea descărcată.

Executată după aceste prescripții, nu se poate ca vînătoreea la care ieși parte să nu dea rezultate neprevăzute.

CAPITOLUL III

Despre diferitele feluri de vînătoare și muniția necesară fiecăreia:

1 Cele mai obișnuite vînători sînt vînătorile de iepuri, de zestre și de situații.

2 Cele mai primejdioase sînt vînătorile de lei și de ploșnițe.

3 Pentru reușita unei vînători de zestre trebuie în primul rînd să... ochești o fată. Încărcăturile întrebuintate pentru asemenea vînători sînt cartușele oarbe.

4 Vînătorile de ploșnițe sînt cele mai uzitate și se pot face și fără permis special eliberat de Direcția Vînătorilor. La o asemenea vînătoare se înlocuiește praful de pușcă cu „Detaxan”, sau cu dinamită.

5 Vînătorile de lei nu dau totdeauna rezultatele dorite. 'D e cele mai multe ori trebuie să te mulțumești să împuști

francul^ vînc2- g0tj, unu - p,i,ten trebuie să întrebuintezi aliee de cerb.

CAPITOLUL IV

Superstiții vînătorești:

1 Când îți iese un iepure înainte, să știi că nu-l împuști.

2 Când pleci la vînătoare de lupi să nu uiți să-ți iei o cutie de chibrituri, fiindcă lupii se sperie de chibrituri aprinse.

3 Nu e bine să-ți ureze nimeni „șansă” când pleci la vînătoare, fiindcă își bate joc de tine.

4 Marșea nu se vînează, fiindcă iepurii nu pleacă marșea la drum.

5 Nu e bine să pleci noaptea la vînătoare, fiindcă nu te vede nimeni când pleci.

6 Când pleci la vînătoare de urși, i-ați un pachet de ciocolată „Ursul”.

SUPERSTIȚII

La fiecare pas întâlnești un om superstițios. Omul nu se sfiește. Dacă vine vorba despre asta, ti-o spune sincer: „Da, domnule, sînt superstițios"... Și foarte bine face pentru că lucrul nu e de rușine.

Dacă îl întrebi de ce e superstițios îți răspunde cu convingere: „Așa sînt eu!" (Nici asta, la urma-urmei, nu e de rușine.)

Sînt însă unii care nu se mărginesc cu asemenea explicație. Aceștia sînt din cei care au motive să fie superstițioși... E destul să-i întrebi, să-i iscodești sau să-i contrazici, pentru ca să-nceapă cu exemplele. Ei bine, asta este de rușine* Și... cite exemple sînt!

Dar cui nu i s-a întîmplat să-i moară o rudă în ziua de 13, să i se îmbolnăvească un copil, sau să se lovească în cot, în timplă sau peste fluierul piciorului? Cui nu i s-a întîmplat să piardă la cărți sau să-l înșele nevasta, în seara cînd a aprins „al treilea" de la același chibrit. Cîte trenuri n-au deraiat marșea, la drum? Și astea sînt numai cîteva din motivele pentru a deveni superstițios...

După teoria asia ar însemna ca în zilele de 13 să nu mai ficn nimerea nimic. Ca marți C.F.R. să decreteze „ielache", iar R.M.S.' să inventeze chibrituri' automate, care să se stingă singure după prima aprindere de țigară...

Am cunoscut foarte mulți superstițioși și am auzit multe despie ei. Voi relata mai jos cîteva întîmplări din viața unor astfel de tipi...

Regia Monopolurilor Statului (n.a.)

Aveam un prieten...

Marșea, nu pleca niciodată la drum... La școală nu venea niciodată în zilele de marți... în fiecare an, din cauza absențelor nemotivate, rămînea repetent... La douăzeci de ani era repetent pentru a doua oară în clasa a patra de liceu. Din cauza asta a trebuit să se retragă... A-nceput să caute o slujbă... Cum Intîlnea un cunoscut în trecere, îl ataca:

— Șefule! Fă-mi rost de o slujbă... Mor de foame...

— Bine, dar tu nu poți să faci nimic... N-ai nici măcar patru clase de liceu.

— Sînt intelectual!

— Bine, o să caut.

Trei ani de zile s-a rugat de toată lumea, pînă cînd cineva mai milos i-a găsit o slujbă.

— Uite! ... Ți-am găsit o slujbă... O să ai cinci mii de lei pe lună... La Ministerul de Justiție.

— Primesc, dar c-o condiție...

— Ce condiție?

— Marșea să nu mă duc la slujbă.

— Ești nebun.

— Nu! Sînt superstițios... Marșea nu plec la drum, să mă tai.

— Atunci, fă ce vrei.

Peste cîteva zile, într-o duminică, l-au găsit mort în grădina publică. Se impușcase cu șase gloanțe în timplă. Două zile după moarte, exact într-o marți, l-a îngropat primăria. A fost prima dată cînd pleca marșea la drum.

Povestea asta am auzit-o demult...

Se zice că era un oarecare Popescu, reputat în tot cartierul respectiv, pentru superstițiile lui. Ii ghicise, odată, cineva în bobi, c-o să moară lovit, sau călcat de un cal bălan. De atunci începuse superstiția...

Ani de zile, nu se urcase în trăsurile care aveau un cal alb înhămat... Nu se ducea la circ, unde erau cai bălani, dresați... Cînd i se întîmplase să intilnească, la țară, vreun cal alb pascînd, se-ntorcea din drum și dădea pe altă parte... Nu privea niciodată paradele militare, de teamă să nu fie vreun ofițer călare pe un cal bălan... în sfîrșit, evitase cu încăpățîinare orice posibilitate de a se găsi în apropierea vreunui cal bălan — animal care în superstiția lui luase pro-

porțiile unui balaur înfricoșat, cu nenumărate capete, limbi și cozi.

Într-o seară, era invitat la un prieten. Se-ncinsese un chef strașnic. La un moment dat, lăutarii începură să cinte melodia cunoscută: „La calul bălan, la calul bălan, cu șaua verde...” Popescu simți că leșină. Se ridică și dispăru spre casă... A doua zi l-au adus mort acasă cu craniul zdrobit.

Ce se întâmplase ?

În drumul iui spre casă, îi căzuse în cap o firmă de la un magazin. Magazinul era de curelărie și pe firmă era scris cu litere mari: „La calul bălan”.

V.

T D n c n D r v p r r
K L I b P R b Z L C E

i

În liniștea odăii cu perdelele lăsate, deșteptătorul de pe măsuta de noapte seinei de câteva ori, ca și cum ar fi vrut să-și dreagă glasul, apoi începu să sune nesfârșit, ca o sonerie deranjată.

Puiu sări ars din așternuturi. La opt fix trebuia să fie la minister. Directorul „personal” îl rugase să nu intirzie, avînd de rezolvat împreuna chestiuni importante. Își frecă ochii cu repeziciune, își întinse brațele într-o vagă figură de gimnastică suedeză și privi ceasul.

Deșteptătorul arăta douăsprezece fără douăzeci și cinci.

I se păru că nu vede bine. Luă ceasul și îl apropie de ochi, ca un miop. Apoi îl duse la ureche, lipindu-și-o de geamul lui, ca un medic de pieptul unui pacient.

Ceasul mergea perfect și arăta clar: douăsprezece fără douăzeci și cinci.

Nevoind să se lase convins atît de ușor, își căută în vesta ceasul de buzunar și constată că deșteptătorul avea dreptate. Era douăsprezece fără douăzeci și cinci.

Disperat din cauza întîrzierii își aminti, în fugă, că în ajun uitase să potrivească ceasul să sune la șapte și, ca să-l pedepsească, îl trînti de pămînt, transformîndu-l astfel într-un fel de cutie de conserve turtită. Apoi se hotări să-și facă toaleta.

Începu prin a intra în camera de baie. Aci, apleeîndu-se sa dea drumul robinetului de apă caldă, suci din greșeală robinetul de apă rece și apa îi năvăli în cap și pe spatele gol, făcîndu-l să sară speriat cît-colo. Sărind, alunecă pe mozaicul ud și căzu cît era de lung, avînd grijă — în cădere — ‘ă se lovească de chiuvetă cu cepul. Supărat, își frecă cucuiul

cu apă de colonie, și renunță să mai facă baie. Aprinse o țigară și porni să se îmbrace. Începu prin a se căzni să-și pună pantofii. Lucrul acesta era greu și plicticos, pentru că pantofii erau noi și strimți. Înarmat cu limba de os, se așază pe marginea unui scaun și, decis, începu să-și tragă pantoful stîng în picior, muncindu-se fără rezultat, pînă ce îl găsiră toate sudorile. Se hotărî să schimbe tactica. Se ridică în picioare și, făcînd un efort suprem, izbuti să-și pună pantoful, rupînd însă în două limba de os. În disperare de cauză se văzu silit să se duca șchiopătînd (cu un picior încălțat și cu unul gol) pînă în sufragerie ca să ia o lingură de masă, cu ajutorul căreia, după o muncă de zece minute, izbuti să se încalțe complet. Abia atunci ' observă că și-a pus un ciorap pe dos. Înjură și, roșu de furie, reluă operația de la început.

După alte zece minute de trudă, cînd să-și încheie al doilea pantof, șiretul i se rupse în mîină. Înjură din nou și porni prin toată casa să caute un altul de rezervă. Dar nici în sertare, nici la altă pereche de încălțăminte nu găsi un alt șiret galben. Ga să termine odată, înlocui șiretul rupt cu unul negru, de la pantofii de lac și, ca să nu se observe, își puse o pereche de jambiere deasupra.

Odată încălțat, trecu din nou în baie să se spele. Dar cînd începu să-și frece dinții cu periuța, simți în gură un miros groaznic de pește sărat. Își clăti repede gura cu „odol” (al cărui parfum, amestecat cu mirosul de pește, alcătui o duhoare nouă și insuportabilă) și scuipînd în toate părțile, ca o maimuță de menajerie, enervată, căută să cerceteze cauza răului. Nu-i trebui mult ca s-o găsească. Servitoarea pusese pe spălător tubul cu pastă de sardele, găsit în sufragerie, crezînd că e pastă de dinți. Puiu aruncă tubul de pămînt, înjurînd ca un logofăt de moșie și continuă să-și facă toaleta.

Cînd ajunse la pusul gulerului, constată că și-a pierdut butonul. Începu să-l caute peste tot, blestemînd. Un altul de schimb știa sigur că nu mai are. De aceea, cel pierdut trebuia găsit cu orice preț. Răscoli toate cutiuțele, întoarse toate buzunarele hainelor, se vîrî pe sub paturi, clinti mobilele din loc, umblînd înnebunit dintr-un colț în altuî al odăii. Deodată simți că strivește ceva tare sub talpă. Se plecă să vadă ce e și rămase încremenit: butonul! Turtit, cu virful frînt, imposibil de utilizat. Se văzu nevoit să se

- ducă în pijama la domnul Vasile, proprietarul său, care locuia în fundul curții, și să-i ceara un buton împrumut. Acesta îi oferi cu cea mai mare plăcere un prea frumos buton ruginit, făcut din plumbul unui glonț, primit de domnia sa, în cea mai cărnosă parte a trupului, în războiul de la 77.

În felul acesta, Puiu putu să-și termine toaleta și la ora unu fix să fie gata. Înainte de a pleca în oraș, la masă, trecu în birou ca să cerceteze în agenda lui secretă ceea ce avea de făcut pentru după-amiază. Aici îl aștepta, tolănit la picioarele covorului, ca o blană somptuoasă și vie, Zdup, cîinele său lup, despre a cărui frumusețe vorbea cu admirație cartierul întreg. Puiu îl mîngîie pe creștetul capului cu indiferență și se așază ca să-și fixeze programul restului din zi. Dar Zdup, care își închipuia că stăpînul său s-a întors, la ora asta, de la masă și de la minister, nu-și găsea astîmpărul. Sări cu labele pe hainele noi ale stăpînului, se gudură epuizînd toate mijloacele de lingușire canină și, observînd că toate atențiile lui rămn zadarnice, își luă inima în dinți și începu să latre din toată puterea. Puiu avu în primul moment intenția să-i dea un picior. Își aminti însă că Zdup cere, în limba lui, pachetul cu mîncare pe care în fiecare zi i-l aduce de la restaurant. Îi mîngîie pe cap liniștitor și îi dădu o bucătică de zahăr cubic, ca aperitiv. Apoi își cercetă agenda.

Prin urmare, astăzi avea două randevuuri. Unul, de la trei la cinci, cu Aglăița (acasă la ea), și altul, la șase, cu Anișoara.

— Anișoara !...

Puiu rămase o clipă pe gînduri, proiectînd pe divanul din salonaș imaginea Anișoarei, tolănită cu mîinile sub cap, cu ochii pe jumătate deschiși, cu buzele umede și tremurătoare, cu trupul gol, în pijamaua lui de mătase *bleu-ciel*...

Zdup, isprăvind de ronțait bucata de zahăr, reîncepu să latre, înghițînd în gura lui enormă și sălbătică de foame imaginea fragedă și apetisantă a Anișoarei.

Puiu îi strecură, furios, un picior între coaste. Vru să plece, dar își aduse aminte de rugămîntea directorului său din minister, de promisiunea lui solemnă, de absența lui datorită deșteptătorului... Se așază iarăși și scrisese:

„Domnule director,

Cu mare părere de rău mă văd obligat să vă anunț că tocmai azi n-am putut veni la slujbă, fiind reținut în pat de o gravă intoxicație. Vă rog mult să mă iertați și să primiți

asigurarea sentimentelor mele cele mai devotate... Semnă, puse scrisoarea în plic și scrise adresa. Apoi aprinse o țigară și aruncând o privire plină de satisfacție lui Zdup, care se retrăsese pocăit într-un colț, porni fluierînd, în oraș, la masă.

n

Cînd ajunse la restaurant erau ceasurile aproape două. De aceea chelnerul îi aduse supa rece. Puiu se supără și o dădu îndărăt. Ceru o mîncare de legume. N-apucă să guste din ea, că furculița îi înțepeni în mină. În sosul mîncării o muscă, căzută pe spate, plutea ca un campion minuscul, antrenîndu-se pentru un concurs nautic.

Puiu fu pe punctul să zvîrle farfuria în mijlocul localului. Pentru că îi era prea foame însă. se mulțumi cu explicația chelnerului, că musca a căzut din zbor în drumul de la bucătărie pînă la masa lui. Refuză mîncarea și ceru o friptură. Cînd îi sosi friptura, o cercetă pe toate părțile, palid de foame, și abia în garnitură izbuti să observe, încolăcit greșos, un fir de mustață de rîndaș ungurean. De data asta, își ieși din minți. Începu să vocifereze, să insulte chelnerul, patronul, localul, gata-gata să facă și bătaie. Din repezeală trînti pe masă, pentru țuica băută, o hîrtie de cinci sute, în loc de una de douăzeci. Apoi ieși afara și își privi ceasul...

Mai era o jumătate de oră pînă la trei, cînd trebuia să fie la Aglăița. Porni repede la „Capsa”, cumpără o cutie de bomboane, trecu apoi la o florărie, de unde cumpără douăzeci de trandafiri. După un scurt popas la bărbier, se aruncă într-un taximetru și descinse la locuința Aglăiței. Aci își dădu seama că și-a uitat la frizerie bomboanele și florile. Imediat porni înapoi să le caute. Pînă la bărbier fu nevoit să întîrzie pe drum, fiindcă, întrerupîndu-se curentul electric, toate tramvaiele se opriseră pe linii, făcînd aproape imposibilă circulația. De aceea, cînd se întoarse, era aproape patru.

Aglăița plecase, lăsîndu-i agățat de clanța ușii un bilet mare cît o firmă de doctor și scris, în lipsă de creion, cu roșu de buze:

„Te-am așteptat la ora știută.

Ești un măgar și să știi că nu vreau să te mai văd în ochi.

Aglăița”

Cineva, desigur un locatar al imobilului unde locuia Aglăița, citise biletul agățat de ușă și adăugase din proprie inițiativă următorul *posi-scriptum*:

„Domnișoara are dreptate. Ești un mare măgar.
Un admirator”

Puiu smulse cu furie biletul și îl făcu fărîmițe. Apoi ieși în stradă, c-o mare disperare zugrăvită pe figură. Nu atlt pentru că o pierduse pe Aglăița, ci pentru că dăduse drumul taximetrului, fiind obligat astfel să meargă pe străzi, cu bomboanele într-o mîna și cu buchetul de flori în cealaltă. Nimic nu e mai jenant pentru un bărbat decît să umble pe stradă, ras proaspăt, cu flori și cu bomboane în mînă, avînd aerul unui om care se duce la randevu...

Negăsind nici un alt vehicol la îndemînă, Puiu avu un moment intenția să ia tramvaiul. Se răzgîndi însă și o luă pe jos, căutînd să-și ia un aer cît mai degajat, astfel ca trecătorii să-și închipuie că nu se duce cu florile și cu bomboanele la un randevu, ci la onomastica unei nepoțele cumînți. ..

Lingă Grădina Icoanei, Puiu lăsa să-i scape din mină și florile și bomboanele. Directorul lui de la minister trecea într-o trăsură, aruncîndu-i în treacăt un salut semnificativ, însoțit de un suris atît de amabil, că semăna a rînjit... Puiu rămase cîteva minute locului, privind avan Înaintea lui. Așadar s-a dus și slujba de la minister. Mîine, singura explicație posibilă a atitudinii lui, a lipsei de la minister și a minciunii cu intoxicația, nu va putea fi decît demisia...

III

Ceasul e cinci și jumătate.

Încărcat de pachete, Puiu coboară din taximetru acasă. E fercheș, vesel și mulțumit...

Gîndul că peste o jumătate de ceas Anișoara va fi la el, i-a spulberat toate nemulțumirile de pînă acum, așa cum o singură rază de soare împrăștie norii unei după-amieze moho-rîte.

Apartamentul lui e curat și primitiv. Servitoarea a avut grijă să pună flori proaspete în vase și să lase perdelele... Zdup moțâie estetic pe divan. Puiu îl mîngîie în treacăt, desface pachetele, le aranjează conținutul și trece în camera

de toaletă să se schimbe... În cinci minute, totul e gata, sfară de cravată. De aceea, în fața oglinzii ovale, Puiu încearcă, pentru a opta oară, să se decidă. În sfârșitul încordată între muchii gulerului tare a rămas o cravată albastră, stropită cu niște buline mici și roșii ca niște coacăze.

Puiu își dă seama că e gata prea devreme... Ca să treacă timpul, se așază la pian. Țigara pe care o ține visător în colțul gurii îi trimite fumul drept în ochi... Usturătura îl face să lăcrimeze. Smulge țigara cu un gest violent și o aruncă în sobă. Țigara sare însă ca un licurici speriat alături de sobă, pe covor. Puiu nu mai are poftă de pian. Trece spre măsuta pe care odihnește patefonul. îl desface. Caută o placă. Placa e tocmai la fundul cutiei. Ridică pe cele de deasupra, ca s-o scoată de sub ele. Plăcile îi alunecă din mină și se fac țandări pe parchet. Puiu e totuși mulțumit *ă nu s-a spart placa pe care vroia să o asculte. O așază pe disc și schimbă acul. Acul îi pătrunde adine în deget. Dă un țipăt și un pumn puternic în patefon. Se întoarce furios și bagă de seamă ca toată casa miroase a lină arsă. Privește în toate părțile și vede țigara aruncată incendiind în jurul ei covorul. O strivește brutal cu talpa piciorului. Apoi trece în camera de toaletă și se întoarce cu un pulverizator. îl pune în funcțiune, se plimbă cu el de-a lungul odăilor, ca să parfumeze aerul și să facă să dispară mirosul de lină arsă. i

În trecere, fără să vrea, aruncă un țșnet de parfum în ochii lui Zdup. Cîinele, speriat, simte usturimea alcoolului pătrunzîndu-i pe nări și sare în neștire pe măsuta de lîngă divan. Un vas de Sevres se răstoarnă, prefăcîndu-se în cioburi veritabile. Puiu simte o amețeală și o ceață pe ochi. Ridică pulverizatorul și-l aruncă cu forță în ochii animalului. Zdup, în legitimă apărare, sare elastic și indignat peste măsuta pregătită pentru ceai... Un huruit de tavă răsturnată și de porțelan spart. Apoi o clipă groaznică. Pulverizatorul spart răspîndește un parfum puternic, de drogherie devastată.

Zdup și Puiu se privesc dușmănos în ochi. Două fiare pentru care conveniențele au încetat de a mai exista. Lupta între ele începe cu o goană violentă în jurul apartamentului. Zdup a înnebunit. Cu o precizie extraordinară, răstoarnă tot ce-i iese în cale. Grenadele lui Puiu ((în speță, vase de flori, pantofi, calapoade, sticle) îl ocolesc ca prin minune. Ca să-și intimideze stăpînul, Zdup începe să latre. Ieșit din minți, Puiu se repede la sertarul biroului, scoate revol-

verul și îl țintește asupra ciinelui. Lătratul lui Zdup se transformă într-un urlat formidabil. Gîinele-lup, în mintea căruia se trezește amintirea atavică a drumurilor ninse, cu drumeti mîncați de vii și hoituri de cai sfișiați, își dă seama că joacă o carte mare. Se preface întii ca se supune. Se tirăște laș la picioarele stăpînului, își caută poziția prielnică și apoi, dintr-o săritură îndrjrită, se aruncă întreg în pieptul acestuia. Puiu face un pas înapoi și apasă trăgaciul. Glonțul țșnește vijelios și se înfige în mijlocul unei oglinzi. Oglinda plesnește scurt, geometric. Zdup a înțeles că e pierdut. Ca o ultimă intimidare, urlă lupește. fără control. Dar Puiu nu mai poate opri mîna pe trăgaci. Al doilea glonț pornește din țeava minusculă și, cum ar zice un reporter de fapte diverse, ae localizează în cutia craniană a animalului.

Se face un moment de liniște solemnă, în cuprinsul căreia Zdup moare — cu un spasm scurt — și Puiu aprinde o țigară cu un gest elegant. Zdup e foarte frumos mort. Nici un strop de sînge nu pătează blana lui somptuoasă de lup civilizat. Puiu îl privește cu o disperată satisfacție. E atît de cufundat în voluptatea rară a acestei clipe, încît nici nu aude soneria.

Ușa se deschide încet, timid și în prag apare Anișoara, care a venit punctuală la primul randevu în casa lui Puiu. Privirea ei cercetează rătăcită încăperea. Peste tot, mobile răsturnate, cioburi de vase sparte, lucruri răvășite, ca într-un magazin salvat de la incendiu.

Pe un fotoliu, cu capul în pilme, cu țigara uitată în gură, palid, aproape înnebunit, Puiu nu e de recunoscut. La picioarele lui, stîrvul ciinelui a înțepenit cu revolverul lîngă laba din față, ca și cum s-ar fi sinucis.

Anișoara își simte inima mică și plină de groază. Cu ochi ficși, călcînd pe vîrfurile pantofilor, face pași mici, prudenți, spre ușă. Apucă clanța și, hotărîtă, iese în goană pe coridor, ca un copil urmărit de stafii.

Abia cînd aude zgomotul ușii trîntite cu forță, Puiu înțelege. Ca un scos din minți, sa-e psste mobile, peste cadavrul ciinelui și începe să strige:

— Anișoaro l Anișoaro l

Dar e prea tîrziu. Țipătul lui se frînge pe coridor, fără răspuns. Anișoara a ajuns în stradă, și s-a aruncat plîngînd în primul taximetru.

Puiu pare îmbătrînit cu zece ani, ca un soldat venit în permisie pentru prima oară, după un an de front. Cu ochi care nu mai sînt ai lui, privește în jur dezastrul. Lingă Zdup se pleacă și-l mîngîie pe blana rece.

Ziua de azi i s-a părut o veșnicie. își strînge amintirile de la început. Toate îi apar ca deslușite, dintr-o ceață albă, de depărtare. Dușul... șiretul de la pantofi... butonul... musca din mîncare... Aglăița... demisia de la minister... Zdup... Anișoara... Se cutremură.

Fără să știe de ce, caută calendarul din perete. Privirea îi se înfige în pagina dreptunghiulară și decorată cu chenar roșu, iar buzele — fără să vrea — îi se mișcă într-un tremur bolnav, scandind:

— Trei-spre-ze-ce!

BARZA

în clipa cînd, părăsind pîntecul matern, a dat primul țipăt triumfal în lume și în odaie, coana Adelaida — moașa întregului arbore genealogic al familiei Niculescu - l-a luat în brațe, l-a înfilit în scutece, l-a scuipat profesional între ochi și ridicîndu-l în aer cu solemnitate, ca pe un trofeu, și-a schimonosit gura într-un surîs știrb și extaziat:

— Ptiu! Să fiu a dracului, soro, dacă am mai moșit de cînd sînt așa copil frumos.

Lăuza a surîs stins, abia mișcîndu-și buzele livide:

— Mîncă-l-armama să-l mănince! Cu cine seamănă, coană moașă?

Coana Adelaida și-a micșorat ochii cu subînțeles și a răspuns încet și profetic:

— Eh! Cu cine să semene? Cu barza, care „l-a adus”.

Barza, de drept domnul Naică Niculescu, care a așteptat desfășurarea evenimentului, în odaia de alături, mîncîndu-și unghiile și netezîndu-și preocupat mustățile, de îndată ce auzi țipătul vieții care se numea copilul lui, dădu buzna pe ușă, pierzîndu-și de emoție papucii din picioare și ochelarii de pe nas.

Cînd intră în iatac, se opri în prag, lac de sudoare, nedumerit, ca un tablou umanizat al celebrului vițel la poarta nouă. Abia putu să îngaime, rotîndu-și comic prin încăpere ochii dumisale blegi și descentrați de strabism:

— Gata?

Coana Adelaida îi privi cu admirație, clipind iepurește din ochii fără gene:

— *Fertig!*

Domnul Naică răsufală adine, ca și cum coana moașa i-ar fi scos un pumnal înfipt între coaste.

- Ce e?

— Ghici?

— Fată...

- Țțțț...

— Băiat...

— De unde știi? se minună, subțire ca un fir, vocea lăuzei dintre perne.

Domnul Naică n-avea timp să mai dea explicații de unde știe. Se repezi copleșit de fericire să-și sărute nevasta, răsturnă sticlulele cu doctorii de pe măsuta de noapte și apoi, transfigurat, întinse brațele către coana Adelaida.

— Unde e?

Coana moașa luă pruncul dintre scutece și i-l înfățișă, avînd grijă că-l scuie din nou între ochi:

— Ia uite coala ce mai flăcău! Apoi își schimonosi iarăși gura a extaz: Ptiu! Să fiu a dracului, nene, dacă am mai moșit de cînd sînt așa copil frumos.

Domnul Naică își privi pruncul, parcă neconvins că se afla în fața unei realități:

— E voie să pun mîna pe el?

Coana moașa se trase, prefăcîndu-se speriată, doi pași înapoi:

— Nix! Deocamdată e al meu. Avem noi amindoi niște treburi de făcut și pe urmă vi-l dau în primire, să-l stăpîniți sănătoși.

Văzînd însă figura nenorocită a domnului Naică, rămas cu mîna întinsă spre copil, într-o atitudine stingherită, de necuvîntătoare, i se făcu milă de el.

— Dacă vrei, îți dau voie să-l scuipi.

Domnul Niculescu primi fericit. își potrive cu afecțiune dantura între gingii și aplecîndu-se cu precauțiune către mormolocul roșu și aburit ca un purcel de lapte opărit și frecat cu sacîz, li surise lung și — cu toată delicatețea posibilă — îl scuipă. Apoi, simțînd că-l biruie emoția, se lăsă moale pe scaun, bolborosînd:

— Mîncă-l-ar tata să-l mănince! Dă să-I văd cu cine seamănă.

Coana Adelaida prelinse o privire urgentă și complice lăuzei, apoi își făcu vocea dulce ca mierea de mai:

— Cu cine vrei să semene? Seamănă cu cine l-a făcut!

— E leit tu, Nicule, seinei vocea lăuzei, prinzînd putere dintr-o dată.

— Cînd erai mic, completă amabil coana Adelaida, adăogînd imediat, ca să schimbe vorba: Și e deștept foc, ce să-ți •pui!

Fața rotundă a domnului Naică se luminează la auzul acestei vești, ca un lampion venețian, cînd îi aprinzi luminarea pe dinăuntru:

— E deștept?

— Foc, nu-ți spusei? Să-l fi văzut adineaori! De-abia ieșise, și unde se uita, nene, în toate părțile, de-ți venea să-l mănînci, nu altceva. Parcă ar fi vrut să ne ia de scurt și sa ne întrebe ce se petrece cu el. Și cînd l-am pus în scutece, să mă bată Dumnezeu — Doamne ferește, de așa ceva, că zisei vorbă mare — dacă n-a băgat singur mîinile înăuntru să-l înfăș. Acum, poftim de-mi spune dumneata mie de unde știe el că un copil mic trebuie să fie înfășat cu mîinile pe dinăuntru?

Domnul Naică sorbi cuvintele coanei moașe ca pe niște picături dătătoare de viață, reflectă o clipă la cele auzite și răspunse evitînd să pară părtinitor:

— Adevărat! Asta e „deșteptăciunea”!

Și, deodată, gîndul pe care îl purtase concomitent cu lăuza, nouă luni de zile, din clipa cînd știuse „pozitiv” că are să devie tată, gîndul care îl făcuse să stea ceasuri întregi pierdut în reverii nimănui mărturisite, gîndul acesta, încetățenit în realitate prin prezența copilului de sex bărbătesc, li reveni în minte, mai limpede, mai puternic și mai tulburător ca niciodată. îl cîntări o clipă în toată mărișia lui și pentru că acum nu mai avea nici un motiv ca să nu-l mărturisească, îl îmbracă într-o expresie afectuoasă — ca pe un pătrățel de ciocolată într-o bucățică de poleială — și îl exprima cu privirea îndreptată languros către cel căruia i-l închina:

— Mîncă-l-ar tata să-l mănince de ghegeneral!

Să aibă un băiat și să-l facă general! Aceste era gîndul hrănit pe tăcute nouă luni de zile în mintea lui chinuită de problema cea mare a creației: băiat ori fată? Și acum, cînd cu concursul naturii — a cărei taină nădușise de atîtea ori, încercînd să o dezlege — se găsea tatăl unui băiat, nimic și nimeni nu l-ar fi putut face să renunțe la realizarea gîndului lui. Și, ca o autodezmierdare, repetă:

— Ghegeneralul tatii!

Vocea lăuzei se auzi iarăși, de data asta aproape autoritară:

— Nu-i mai zice așa, Naică, deoarece nu-mi place. Mi se face greață.

Domnul Naică sări ars în picioare:

— Ce nu-ți place ?

— Să-i zici ghegeneral.

Domnul Naică simți că-i zvicnesc timplele și că pămîntul începe să-i joace sîrba sub picioare.

— Și de ce, mă rog?

— Pentru că nu vreau să se facă ofițer.

Domnul Naică primi lovitura în plin, ca o lovitură de ciomag lansată în creștet. De aceea își pierdu cumpătul și nemaiputînd ține seama de menajamentele pe care le datora soției sale, măcar în clipa aceasta unică în viața unei femei, își reluă vocea autoritară a certurilor obișnuite și se răsti:

— Ei, asta e? Par'că eu te întreb pe tine? Din ziua cînd am știut c-o s-avem un copil, am spus neted că dacă o să fie fată o fac artistă de teatru, ca Aristița Romaneasca, iar dacă o fi băiat, îi fac ghegeneral, ca Averescu.

— Cui i-ai spus ?

Domnul Naică își aduse aminte că într-adevăr nu spusese nimănui această hotărîre. I se păru totuși destul ca și-o adusese la cunoștință numai lui însuși.

— Asa am decis eu!

Lăuza se tîrî sub așternut și se ridică, palidă, pe căpătii.j

— Dar pe mine m-ai întreat dacă vreau?

— Dar cine ești tu, să te întreb ?

— Cum „cine sînt”, Naică?

— Da. Cine ești?

— Cine sînt „eu” ?

— Da!

— Mi se pare că dacă nu altceva, sînt mama lui, care l-am făcut, care sufăr acuma pentru el.

— Dar ce, l-ai făcut singură? Prin urmare, sînt și eu cineva...

~ Tu?

— Eu, eu. Mă rog, eu ce sînt? Eu nu sînt nimic?

— Tu ești bărbatul meu...

— Și altceva ?

— Ce mai vrei să fii altceva? Ești bărbatul meu.

— Altceva nu mai sînt nimic ?

— Ești funcționar.

— Așaaa? Sînt funcționar?

— De ce te superi? Ce, nu ești funcționar?

— Sînt. Dar sînt funcționarul statului, la slujbă, n" sMt funcționarul dumitale, acasă. Aicea, acasă la mine, sînt stăpln, sînt director, sînt ministru. Și cînd fac un băiat, după zece ani de căsnicie și vreau să-i aleg o carieră, să-l fac general, nu mă poate împiedica nimeni să-l fac.

— Dar băiatul e și al meu și eu nu vreau, în ruptul capului, 8ă-l fac ofițer.

— Ba o să vrei, ca n-o să ai încotro.

— Să crezi tu! E copilul meu!...

— Crezi că e destul să naști un copil, pentru ca să fie al tău ?

— Ai început să vorbești prostii.

— Vrei să-ți probez că am dreptate eu? Mă rog, cum a ajuns copilul ăsta aici?

— L-a adus barza.

— Care barză ?

— Barza, dom'le!

— De unde l-a adus barza?

Coana Adelaida, care stătuse tot timpul lingă leagăn, prefăcîndu-se că n-aude nici o vorbă din discuția soților, auzind întrebarea domnului Naică, nu se mai putu stăpîni:

— E! Și cu dumneata acum! L-a adus, de unde ss aduce de obicei!...

— Foarte bine. Uite, coană moașa, te iau arbitru pe dumneata. Să judeci și să spui sincer cine are dreptate. Ate-nuța a zis că barza a adus copilul. Primesc. Prin urmare, dacă nu era barza care să-l aducă, copilul nu putea sa vină singur. Este?

— Este!

— Bun! Acum, să-mi spuneți mie ce se înțelege prin barza? Copilul îl vedem cu toții... Arătați-mi mie barza. Cine e barza?

Triumfător, domnul Naică își viri arătătoarele în buzunarele de sus ale vestei, așteptînd. Cele două femei se uitară una la alta cu o privire grea de taina pe care o cuprindeau și tăcură. Domnul Naică, jovial, își făcu mina pîmie la ureche:

— Am întreat cine e barza. Aud? N-aud nimic?

Lăuza își pironi, de data asta, ochii în ochii lui. Pe figura ei se citi o hotărîre dirză, lividă.

— Vrei să știi neapărat cine e barza?

— Aștept cu nerăbdare.

— Să nu-ți pară rău!

— Mie? Nu înțeleg de ce ar putea aă-mi pară rău!

Se făcu tăcere. O tăcere încărcată, incertă, suspectă, de stare de asediu. Atenuța simțea marturisiiea arzându-i buzele, ca un ardei iute. Domnul Naică, „autosugestionat”, ridică un picior în chip de barza, așteptînd.

Și atunci, coana Adelaida, cu simțul ei special, de femeie trecuta prin multe, dîndu-și seama că în focul unei discuții se poate distruge o întreită fericire, își țuguie buzele și făcînd un compliment în fața domnului Naică, izbucni într-un rîs fals, de primadonă răcită:

— Tot n ai priceput, nene? Ce naiba! Că te știam băiat deștept. Degeaba stai dumneata într-un picior, că barza nu ești dumneata.

— Sîc, izbucni lăuza. Iacă, ai aflat. Nu ești tu. Satură-te acuma, cocostîrcule...

Domnul Naica își bulbucă ochii ca două gălbenușuri de ou puse deodată în unt încins și răcni ca scos din minți:

— Nu sint eu? Dar cine e, atunci? Te somez să-mi spui imediat cine e bestia de barză, că de unde nu...

Insinuanta, coana Adelaida făcu o piruietă sub pumnul lui ridicat amenințător spre plafon și răsucindu-si trupul cu vagi și tardive veleități de șarpe, șopti, toată un suris:

— Eu sînt barza, nene... cine vrei să fie, că doar eu; ți-am adus, cu mîinile mele, ghegeneralul!... Nu mai răcni degeaba, că răgușești. Apoi, aruncînd o privire lungă lăuzei, adăugă: Vezi, soro, bine a zis cine a zis că fericirea prostește pe om... Era cît pe-acî să-și închipuie cine știe ce...

O CONFUZIE

Cînd se auzi zbîrniind soneria, domnul Pavel ridică ochii de pe dosarul pe care îl studia cu atenție și privi țintă spre ușă.

Știa că nu așteaptă pe nimeni. Aproape imediat apăru servitoarea, care anunță familiar:

— Conașule, întreabă o cuconiță de dumneata.

— O doamnă?

— Apăi ea o fi știind ce e!...

— N-o cunoști?

— Nu. N-am văzut-o niciodată pe-aici...

— Și ce vrea?

— Ea o sti! Zice că vrea să vă ceară o consumație...

- Mie?

— Da.

Domnul Pavel rămase o clipă pe gînduri. Apoi dădu ordin servitoarei să poftască pe doamna care așteaptă afară:

— Poftește pe doamna în salon și roag-o să aștepte cîteva minute...

— Bine.

Grăbit, foarte curios să știe cine este vizitatoarea necunoscută și ce anume „consumație” dorește, domnul Pavel trecu în dormitor, își schimbă repede haina de lucru, își aranja părul și cravata, și foarte demn intră în salon.

Așezată într-un fotoliu, o doamnă de vreo treizeci de ani răsfoia o revistă. Cînd intră Pavel, se ridică oarecum jenată și începu imediat:

— Am venit, domnule doctor, să vă cer o mica consultație.

— O consultație?

— Vă surprinde?

Domnul Pavel, liniștit, zîmbi.
— Servitoarea mea îmi spusese că doriți o „consumație”...
- O L . .
— Nu e obișnuită cu asemenea termeni. Eu primesc foarte puțini clienți acasă... În orice caz, vă stau la dispoziție, doamnă.
— Uitați-vă despre ce este vorba, domnule doctor...
Mi-a ieșit un furuncul! . .
— Pofțiți ?
— Mi-a ieșit un buboi, un furuncul!...
Domnul Pavel privi surprins către pacientă... Băgă de seamă că se roșise, că plecase ochii în covor și că tremura ^îșor...
— V-a ieșit un furuncul? Cînd?
— De vreo cîteva zile...
— Unde?
Doamna se roși și mai tare... își făcu de lucru ca să caute o batistă în poșetă și răspunse emoționată:
— Tocmai, domnule doctor... îmi vine, nu e așa, cam greu să vă spui... Procesul care se petrece acum în sufletul meu este foarte ușor de înțeles...
— A ! . . . E vorba de un proces?...
— Da... Vedeți... pentru o femeie sînt situații foarte jenante, însă cînd e vorba de un interes imediat și de mare importanță, trebuie să descoperi totul... Furunculul meu e situat într-un loc destul de delicat, așa că, vă rog, dacă se poate, să vă întoarceți o clipă...
Surprins și tentat de această ciudata atitudine a unei cliente, domnul Pavel se întoarse politicos, urmărind într-o oglindă din față toate mișcărilor necunoscutei...
— Gata! șopti, sugrumată de emoție, clienta...
Domnul Pavel se întoarse. De data asta el era roșu ca focul și tremura.
— Vedeți, domnule doctor... aici mi-a ieșit furunculul... pe coapsa stingă, sus... și mina ei mică și tremurătoare atinse locul cu un fior scurt. Doare, încet, doctore.
Fără grabă, intirziind cu intenție „examenul”, domnul Pavel își prelungi mîngîierile, contemplînd frumusețea vie, înfiorată de atingerile lui...
Clienta își dădu seama că examenul medical s-a sfîrșit de mult. . . Cu un gest drăguț, se ridică și în cîteva secunde fu gata.

Se priveau amîndoi, împrieteniți parcă subit de intimitatea neprevăzută...
Domnul Pavel avea obrazii roșii și privirile grele.
— Credeți că e ceva grav, domnule doctor?
— Nu...
— Și ce mă sfătuiți să fac ?
Domnul Pavel păru o clipă încurcat.
— Vă sfătuiesc să vă duceți la un doctor.
Necunoscuta deschise ochii mari, ficși:
— Poftim ?
— Vă sfătuiesc să vă duceți la un doctor... Am chiar un prieten doctor... în aceeași curte cu mine...
— Dar dumneata nu ești doctor?
— Eu? Ba da... dar sint doctor în drept... De altminteri e scris clar pe firma mea de la poartă... Ați citit-o, desigur, în grabă... Nu face însă nimic... A fost o confuzie pentru care vă mulțumesc.

DESPRE BUCUREȘTEAN

Bucureșteanul este o ființă care trăiește în București. Cum trăiește și din ce trăiește nu spune niciodată. În schimb însă, spune întotdeauna cu cine trăiește.

Îl întâlnim la orice pas, la orice oră și în orice loc, fiindcă adevăratul bucureștean nu e niciodată acasă la el. E întotdeauna invitat.

Deși e un om ca mine sau ca dumneata, adevăratul bucureștean se remarcă imediat, fiindcă are o mulțime de obiceiuri, de ticuri și de particularități, care îl deosebesc de restul celorlalți locuitori ai țării.

Astfel: bucureșteanul se hrănește, de predilecție, cu aperitive. Asta pentru plăcerea de a plăti două chiftele în loc de cinci, trei șprițuri în loc de patru și, mai ales, pentru satisfacția de a ieși din bodegă cu o scobitoare în gură și cu treizeci furate, în buzunar, lucru care nu-l împiedică să dea bacșiș doisprezece lei la o consumație de opt.

Bucureșteanul e un om foarte sociabil. Îi place lumea și mai ales înghesuiala. Dacă, *di* exemplu, are de ales între două cafenele, din care una geme de lume și alta e goală, se duce fără discuție la cea care geme de lume, cu riscul de a deranja consumatorii — înghesuindu-se printre mese — și de a rămîne, pînă la urmă, în picioare. Cu toate astea, ca să arate ca foarte cunoscut în local, își compune o mutră dezgustată și cheamă chelnerii pe nume: „Psst! Ianculel”, „Psst! Vasile!” chiar dacă — în realitate — chelnerii se numesc Dumitru și Grigore. Asta însă nu împiedică pe chelneri să-i răspundă: „îndată, coane Mitică!” deși clientul se numește, în realitate, Traian sau Alexandru.

Plăcerea asta de a se înghesui, bucureșteanul adevărat și-o manifestă mai ales pe Calea Victoriei sau în tramvai.

Omul ăsta surmenat, nervos și irascibil e-n stare să parcurgă Calea Victoriei — între Capsa și Palat — în două ceasuri, fără alt motiv și fără altă plăcere decît aceea de a fi lovit din toate părțile, călcat în picioare, împuns cu cotul și bușit în toate zidurile și vitrinele, avînd grijă, de fiecare dată, să ceară tot el „pardon”.

În tramvai, se urcă în cel în care afluența de lume e mai mare, deși știe că tramvaiele următoare sînt întotdeauna goale. Stă în picioare, agățat de curea și, din cînd în cînd, așa, ca să se distreze, împinge persoana care se află în fața lui, protestînd în același timp cu voce tare: „Nu-mpingeți, vă rog!”

Tot „la tramvai”, bucureșteanul adevărat pretinde întotdeauna că are abonament și, cînd i se cere pentru control, se supără și amenință controlorul c-o să-l reclame la direcție, pentru obrăznicie. Dacă însă se-ntimpla ca un altul să fie găsit fără bilet, adevăratul bucureștean intervine în discuție și, indignat peste măsură, se adresează controlului, cu autoritate: „Dă-l jos, ce mai stai de vorbă.”

Convins că întotdeauna măsurile restrictive privesc numai pe ceilalți, adevăratul bucureștean vrea întotdeauna să se urce în autobuz prin partea unde scrie „coborîre”, lucru care nu-l împiedică, atunci cînd coboară, să se năpustească pe partea unde scrie „urcare”.

La teatru, nu cumpără „program” decît atunci cînd e însoțit de o femeie, care — firește — nu-i este soție sau rudă. În schimb, nu cumpără niciodată flori în localurile publice, pretextînd, cînd e la masă cu alte femei: „sîntem cu nevestele noastre”. Iar cînd se întîmplă să se afle într-adevăr cu nevasta, tipă la florăreasă: „Pleacă de-aici! Ge sînt cu dame?”

La cinematograful, dacă se-ntîmplă ca într-un film să se vadă Turnul Eiffel, imediat — adevăratul bucureștean — anunță competent și cu voce tare: „Turnul Eiffel”, fiindcă nu există nici un bucureștean adevărat care să nu fi fost la Paris, măcar din auzite.

Dar, dincolo de toate și înainte de toate, adevăratul bucureștean pretinde să fie luat drept bucureștean.

La țară, cînd se duce cîteodată, face pe naivul. Zice țăranului tare: „Frumos grîu!” Și, în secret, gîndește șiret: „Parcă eu nu știu că e ovăz”. Lucru care este absolut inexact, avînd în vedere că, în realitate, e orz sau secară.

Adevăratul bucureştean nu iubeşte decît un singur oraş: fiucureştiui. Şi, cu toate astea, n-are decît o singură dorinţă: să trăiască în altă parte. De aceea, cea mai mare dorinţă a unui adevărat bucureştean e sa poată să se retragă, într-o zi, undeva departe, în provincie, pentru că bucureşteanul adevărat — mîndru şi conştient de treaba asta — se naşte, indiferent unde, la Baia de Aramă, la Hîrlău, la Şimleul Silvaniei, la Plaiul lui Patru, sau la Văscăuţi, dar niciodată în Bucureşti. Niciodată!

ANTRACT

— Nu vă cunoaşteţi? Domnul avocat Sitaru, domnul inginer Tomescu.

Cei doi îşi strînseseră mina.

— îmi pare bine.

— Nu mai puţin.

Advocatul Sitaru se plecă să-şi aprindă ţigara.

— Permiteţi?

— Cu plăcere!

O pală de fum în plus ţîşni într-o spirala albastră spre tavanul fumoarului...

— Mersi...

— Mă rog...

Antractul spectacolului la care se aflau, părea a fi lung.

— Sînteţi din Bucureşti?

— Heget-beget!

— Am impresia că ne-am mai cunoscut undeva...

N-am memoria numelor, însă figura dumitale îmi e familiară ...

— Mărturisesc că mă pregăteam să vă spun acelaşi lucru... Mă gîndeam unde ne-am cunoscut?

— Nu mincai la „Europa”?

— Exact... la aceiaşi masă cu Ioneanu, Parascbivescu, dcotorul Stuparu...

Cel de al treilea, aruncă plictisit ţigara, aproximativ lîngă scuipătoarea cu numele teatrului imprimat pe reverul smălţuit.

— Dragii mei, mi-e o sete torenţială!... Hai să luăm ceva la bufet. O citronadă de lămiie...

Inginerul Tomescu pufni în rîs.

— Ce rîzi, mă?

— Citronada de lămâie!!... De ce nu oranjadă de portocale?

Avocatul Sitaru zimbi cu subînțeleles.

— Ei, ce vrei dumneata?... în limba noastră sînt attea pleonasme utilizate, că abia se mai bagă în seamă!... Am auzit intelectuali zicînd *jet-aVeau* de apă, hemoragie de sînge...

— Eu am auzit chiar „mi-a curs o hemoragie de sînge”,

— Proprietăreasa mea spunea că a răcit fiindcă a stat într-un „courent d'air de aer,..”

— E trist... foarte trist... clătină din cap avocatul Sitaru și, după ce aprinse din nou țigara stinsă în timpul discuției, continuă: Ce ne mirăm noi de astea? Dar greșile de acord?... /e-uriile alea interminabile, din discuțiile parlamentare... Deputații titrați care țipă că „te probe la dosar”, „asta *ie* infamii”, „*ie* tîlhari de codru mare”, „*ie* dovezi palpabile” etc, etc.

Cel cu citronada de lămâie îi luă vorba din gură:

— Trist, dar adevărat!...

Avocatul continuă:

— Tache Ionescu, care era supranumit „gură de aur”, greșea, domnule, întotdeauna... Mi-aduc aminte de un „știe toți” pe care Ta decretat de la înălțimea tribunei parlamentare... Eu unul constat cu regret că nu ne respectăm limba.

— Bine, frate, dar...

— Nici un dar!... Se-nțelege că nu cer că nea Ion, care n-are nici o clasă primară, să zică „sînt” în loc de „ie”... însă noi, intelectualii, care ne pretindem cel puțin așa, noi sintem datori să vorbim corect, să ne corectăm unii pe alții, pentru că trebuie să recunoaștem că de multe ori *e* greșeli de limbă care *trece* nebăgate în seamă!

Sonera anunță sfîrșitul antractului.

OCHI AMERICANI

Totdeauna și peste tot (în orice împrejurare și la orice oră din zi și noapte) se lăuda că nu-l înșeală nevastă-sa.

Era un om scurt, gras și cu gîtul subțire, semămînd ai-doma c-o damigeenă uzată de podgorean. Avea o voce subțire ca ața de mosorel și ochi mici, negri și înecați în arăsimă, ca două măslina în propriul lor untdelemn. Îl chema Costică, dar lumea îi zicea Burdufel.

Nevastă-sa era o femeiușcă plinuță și vorbăreață, imbinînd în „șarmul ei particoler” tot pitorescu vulgar și apetisant al fetelor frumoase de mahala, măritate la centru în virtutea foilor dotale...

Burdufel era „mahăr” la Bursă.

Fofica se acomodase repede cu noul mediu în care o „stramportase”, într-o seară tendră de octombrie, un cupeu „pă cauciuc”, înzorzonat ca la o bătaie de flori — de la biciul muscalului și pînă la cozile cailor — cu ghirlande de flori executate din foiță albă. Fizicul ei plăcut, firea ei comunicativă, lipsa de rezervă față de „aproponturile” bărbaților pe care îi fascina c-un plescăit cărnos din buze sau c-o unduire leșească din șolduri, o făcuse imediat simpatică tuturor cunoștințelor lui Burdufel.

Și toată această lume, în mijlocul căreia familia Burdufel trona — surîzătoare și adulată — se întreba, pe drept cuvînt: „Ce dracu o fi văzut Fofica la Burdufel?” „Cum dracu, l-o fi luat?” „Ce dracu i-o fi făcut s-o scoată din minți?” „Cum dracu o fi putînd trăi «o fată ca ea», c-o «znamănă» ca el?”

Dar toate aceste întrebări rămîneau fără răspuns. Autoritatea faptului împlinit împrăștia presupunerile, domolea clevetirile, ațița curiozitățile...

Treptat, din portofelurile jecmănite ale remizierilor de nursă, ale agenților de schimb și mijlocitorilor oficiali — care constituiau „societatea” lui Burdufel — se porni, către Fofica, cortegiul roz al scrisorilor de amor, promițătoare de pasiuni eterne, de case cu două etaje și cu balcon la stradă, de automobile, blănuri și senzații inedite...

Suspine crude începură să zdrobească piepturile, priviri galeșe porniră să zgîrie „transperantele” de la ferestrele dinspre stradă ale dormitorului doamnei Burdufel.

Firește, începură apoi intrigile și dușmăniile între aspiranți, tranșându-se în anonime, pe care poștașul le depunea, în fiecare dimineață, odată cu „Argusul”, în mâinile grăsuțe și păroase ale lui Burdufel. . .

Și totuși, nici o cută pe fața acestui om, nici o schimbare pe fața Fofichii.

Secretul datorită căruia Burdufel își păstra seninătatea feței și fidelitatea soției, începea să exaspereze. De aceea, toată mulțimea aspiranților la farmecele Fofichii simți de a ei datorie să strângă rindurile și să formeze o poteră, pentru căutarea și prinderea acestui secret. Șeful puterii fu ales, prin aclamații, un oarecare Mișu, băiat frumos, cu franci, cu „figuri oațe” și cu voce de tenor.

Și Mișu își începu activitatea...

Arse în primul rînd un chef cu Burdufel și, către dimineață, jurîndu-se pe toate mormintele neamurilor de veci depuse la Ghencea, începu să-i destăinuiească secretul inimii lui... L

— Nene Costică!... (Costică era Burdufel.) Dumneata știi cît te iubesc eu. Niciodată n-ai avut să te plîngi cu nimic de mine... Eu nu m-am dat ca frații ăialalți la coana Fofica, nici nu mi-am bătut joc prin cîrciumi și sindrofii de dumneata, cînd nu erai de față. De aceea, te rog, să-mi dai un sfat.... Sînt amoretat, nene Costică——Iubesc o fată și mă iubește... Părinții e pentru.... E putredă de franci, ca vîrstă e foarte frumoasă, așa că ne-am hotărît să ne căsătorim... Dar eu i-am spus: nu mă însor, pînă cînd Burdufel — pardon, nenea Costică — nu-mi spune secretul. . .

Burdufel făcu ochii mari.

— Care secret?

— Secretul, nene Costică! Secretul fericirii conjugale. Secretul cu care dumneata ții fidelitatea Fofichii în frîu... Nu se poate să nu fie un secret la mijloc... Un secret in-

ventat de dumneata... Spune-mi-l și mie, nene Costică, și-am să-ți rămlî recunoscător pe veci.

Burdufel se lăsă, împăunat, pe speteaza scaunului și răspunse, sorbindu-și vinul cu evlavie:

— N-am nici un secret, mă Mișule!...

— Dar ce faci de ești așa de sigur că nu te înșală coana Fofica?

— Ce să fac?... Nu fac nimic... E imposibil să manșele...

— De ce, nene Costică?

— Am ochi americani, băiete...

— Ce sînt ăia?

— Ochi americani.

— Adică, cum americani?... Explică-mi și mie...

Burdufel își ținti privirea în ochii lui Mișu, se uită cîteva clipe fix la el și-l întrebă:

— Nu observi nimic?

— Nimic...

— Uite-te bine în ochii mei....

— Da...

— Nu vezi nimic?

— Nimic...

— La cine mă uit eu acum?

— La mine, nene Costică!——Te uiți drept în ochii mei.

— Ei vezi, ăștia sînt ochi americani... Ție ți se pare că mă uit la tine fix și eu văd tocmai dincolo, în partea cealaltă, cum se scobește picolul ăla în ureche cu scobitorile din solniță și pe urmă le pune la loc.

— Ești sașiu?

— Ce sașiu, mă, ce sașiu?... Așa zic numai proștii... În străinătate, ăștia se cheamă ochi americani....

— Și ce-are a face asta, cu fidelitatea coanii Fofica?

— Are, băiete! Pentru că Fofica știe secretul ăsta și niciodată nu îndrăznește să facă o mișcare, de frică să n-o văd eu... I-am explicat că eu pot să văd și prin pereți, și prin uși, și prin geamuri——Și-am făcut experiență ca' să-i arăt că-i adevărat... Am pus pe soacră-mea să-mi sufle — cînd intram în casă — tot ce făcuse Fofica, cît stătusem eu la ușă...

WAGON-LIT

Se întâlnește la unsprezece dimineața pe stradă.

— Eeeeeee!... Ce mai faci, mă?

— Amestecat!... Dar tu?

— Potrivit!... Cu treburile...

— Și cum îți merg treburile?

— Ceac-pac... Dar ale tale?

— Potrivit...

— Bravo, mă! Atunci, stăm bine... Când ai venit la București?

— Aseară, cu acceleratul... M-am oprit o zi aici, fiindcă am avut o afacere și diseară plec la Iași. Am și acolo o afacere.

— Cu ce tren pleci diseară la Iași?

— Cu acceleratul de unsprezece...

— Și eu tot cu ăla plec...

— Dar unde te duci?

— Tot la Iași.

— Bun... Atunci mergem împreună.

— Sigur... Nici nu mai încapă vorbă. Tu cu ce clasă mergi?

— Eu?... Cu clasa întâi... Nu-mi place să călătoresc în picioare. Mai bine dau un ban mai mult și merg comod.

— Și eu tot așa fac. N-aș putea să călătoresc în picioare, să mă tai...

— Atunci, stii ce?

— Hai să luăm *wagon-lit*. Luăm o cabină și pînă la Iași tragem un somn de se duce pomina...

— Bravo, mă!... Dar să știi că eu nu pot să dorm, dacă știu că am deasupra mea pe cineva. Prin urmare, iau eu „cușeta” de sus.

— Ia-o sănătos... Mie mi-e indiferent dacă dorm dedesubt sau deasupra... Inșă am altă dambla...

— Care?

— Nu pot să sufăr să dorm cu cineva care sforăie. Tu **Bforăi**?

— Eu?... Ferit-a sfîntul! Nu numai că nu sforăi, dar **nici** măcar nu răsufli. Parc-aș fi mort, așa dorm de ușor... Și **dacă** se-ntimplă să sforăie cineva lîngă mine sau să geamă și să vorbească în somn, înnebunesc... M-apucă toți dracii... Așa că, despre partea mea, n-ai nici o grijă. Poate cumva să sforăi tu?....

— Eu?... Ascultă-mă!... Tu stii că eu m-am divorțat de Matilda?

- Când?

— Anul trecut.

— De ce? Te-a înșelat?

— Da de unde... M-am divorțat pentru că sforăia... Sforăia, domnule, cum nu mi-aș fi putut **eu** Închipui **că** poate să sforăie cineva. Grohăia în somn, mă, ca porcii cînd vizează borhot... Am încercat în toate chipurile s-o dezbar, dar n-a fost chip... Am chemat doctorii, a luat medicamente, s-a dus la băi, **și**-a scos polipii. Degeaba!... Și-atunci, n-am avut **ce** face **și** m-am divorțat.

— Și-acum **ea ce** face?

— Sforăie cu altul_____

— Prin urmare, s-a remăritat?

— Da. Vai **de** capul ăluia care-a luat-o!...

— Adevărat! Un bărbat mai merge să sforăie... dar o femeie? E cumplit!

— Ce cumplit, mă?... Cumplit e prea puțin... Mai mult decît cumplit... E... extraordinar, domnule, **extraordinar**... De-**aia** îți spusei! Dacă știi că nu sforăi, luăm *wagon-lit* împreună, dacă nu, nu e supărare_____Mergem fiecare cum om putea. Eu de-**aia** nu iau *wagon-lit* niciodată. Se-ntimplă să mă pomenesc în cabină cu cîte unul de sforăie **și** atunci adio somn... Voi ajez toată noaptea **pe coridor, cu** degetele înfundate în urechi_____

— Curios!

— Ce **ți** se pare **așa** curios?

— Cum ne potrivim noi amindoi... Și eu tot așa sînt. De-**aia** mi-am cumpărat automobil... Numai de urîtul ăsta de a voiaja cu trenul, expus **să-ți** sforăie fitecine în nas...

— Atunci, trec eu să iau biletele sau treci tu?
— Cum vrei?
— Bine, le iau eu!
— Buni... Și diseară ne întâlnim în restaurantul gării...
— Perfect!... La revedere.
- Pa!...

CEAȚA

Instalați unul deasupra celuilalt, cei doi prieteni călătoreau de mult, spre Iași.

Se întâlniseră, după cum fusese vorba, în restaurantul gării, se urcaseră în *wagon-lit* și, zece minute după plecarea trenului, adormiseră amândoi buștean.

În cabina vecină lor o doamnă singură încerca zădărnice să poată adormi... Chemă pe însoțitorul vagonului și după ce îi spusese ceva, acesta se prezenta în cabina celor doi prieteni și bătu cu putere în ușă. ...

— Cine e? întrebare amândoi într-un glas.

— Însoțitorul vagonului...

— Și ce poțtești?

— Vă rog să binevoii și să vă întoarceți cu fața în jos...

— Ce zici, mă?

— Vă rog să vă întoarceți cu fața în jos, pentru că ați adormit, desigur, cu fața în sus și sforăii amândoi de se cutremură trenul. Pasagerii vor să reclame la Direcția C.F.R.

— Care pasageri?

— O doamnă din compartimentul de alături... Are chiar o criză de nervi din cauza sforăitului dumneavoastră... Așa ceva nu s-a mai auzit niciodată.

— Dacă nu-i place, n-are decît să sară pe fereastră!...

Doamna care asistase de la ușă la această conversație, nu se putu abține și țipă pe deasupra umărului însoțitorului:

— Ești un obraznic... domnule!...

La auzul vocii feminine, unul dintre cei doi prieteni se ridică în capul oaselor și vru să vadă cu cine stă de vorbă.

— Dumnezeule!... Matilda!... Fosta mea nevastă, țipă el și dispăru între cuverturi...

Ieșise de la birou, murdar de cerneala pe degete, neras, frigos și grăbit. Intrase la bodega de peste drum de minister, ca „să ia ceva în gură” și, după trei drojdii, „cu măslinile lor”, pornise mai înviorat și mai bine dispus către casă.

Deasupra orașului — desprinsă din neguri — se lăsase, usturătoare, umedă și compactă, o perdea de ceață londoneză, îngreunînd circulația vehiculelor și mersul pietonilor, înșirați ca niște mogîldețe automate, pe trotuare...

Domnul Daniel pășea cu prudență, cumpănindu-și silueta rotundă, între servietă și baston, ca un hamal beat, între două geamantane profesionale. Drojdia îi turnase în sînge o viociune neobișnuită. Îi venea să fluiere, să alerge, să povestească anecdote, să facă un compliment fiecărei femei care îi ieșea în cale... Dar ceața și gîndul la doamna Eufimia — soția sa — li paraliza toate elanurile. Ceața, pentru că îl făcea să tușească, să simtă în ochi plicticoase și persistente usturimi, iar doamna Eufimia pentru că îl aștepta acasă cu masa și orice întîrziere peste ora obișnuită dădea loc la certuri și scene din care totdeauna el ieșea bătut, și la propriu și la figurat.

Cu doamna Eufimia nu fusese niciodată de glumă. Deși mult mai tînără decît el, deși frumoasă — planturos și comun — și curtată insistent de toți bărbații, se încăpățîna să-i rămîna fidelă, pretinzîndu-i — cu rigurozitate — același lucru:

— În ziua cînd ai să-ndrăznești să-ți arunci ochii la altă femeie, să știi că te bat de te usuc și nici nu mai divorțez toată viața!

Și domnul Daniel, mare amator de femei frumoase și de aventuri galante, știind ce înseamnă bătaia din mîinile

Eufimiei, nu îndrăznise într-adevăr să arunce măcar o privire vreunei femei. Totuși, în seara asta, simțea că își va ieși din „făgașul ambiției cotidiene”. În definitiv, Eufimia n-avea de unde să afle. O escapadă pînă la douăsprezece noaptea putea fi trecută cu vederea, la adăpostul orelor suplimentare făcute la birou, în vederea unor lucrări de imediată urgență...

De aceea, sfredelind ceața cu priviri languroase nu se sfiu să constate că femeia aceea care megea înaintea lui la clțiva pași era foarte bine făcută și știa să meargă frumos. Deci, se apropie ca s-o privească mai bine...

Femeia, simțind prezența unui bărbat în spate, începu să meargă legănat, mișcîndu-și șoldurile cu grație leșească.

Domnul Daniel constată c-avea un trup din cele mai tentante și, făcînd un efort discret, se apropie și mai mult.

Femeia întoarse capul și-l privi. Apoi ridică gulerul mantoului de blana și înfundîndu-și figura în el începu să-și legene și mai tare șoldurile.

Pentru un om cu oarecare „cultură” și simț de observație, asta era o provocare directă. De aceea, domnul Daniel căută să-și ia o atitudine mai demnă și schimbînd servieta în locul bastonului și bastonul în locul servietei, ajunse din urmă pe necunoscută și articula cu eleganță:

— Doamnă, am impresia că vă cunosc de undeva... i
Poate cumva să mă înșel din cauza cetii...

Necunoscuta nu răspunse. Domnul Daniel, „mîncat” de fasoanele de rigoare în asemenea împrejurări, continuă:

— Știu că procedeul meu e obișnuit. Totuși, vă rog să fiți convinsă că nu mi-ași permite să vă inoportunez, dacă n-aș fi sigur că mi se pare că vă cunosc...

— Și ce vrei? întrebă înfundat, din gulerul de blana, un glas pițigăiat.

— Ce vreau? În primul rînd să vă prezint omagiile mele și în al doilea rînd sînt lucruri care nu se spun așa, hop, odată.

— Ți-e frică de ceață?

— Tocmai... Mie nu-mi place să vorbesc dect pe lumina silei.

— Atunci, așteaptă pînă se luminează.

— Pardon!... Am vrut să fac o comparație... Nu m-ați înțeles... Sînteți măritată?

— Nu!

— Văduvă?

— Nu!

— Atunci, Înțeleg...

— Nu e prea greu...

— N-ați vrea să-mi faceți plăcerea și onoarea de a-mi permite să vă-nsoțesc pînă acasă?

— De ce nu?...

— Să luăm o mașina, o trăsură, un tramvai?

— O mașină.

Daniel opri un taximetru, lăsă pe necunoscută să se-urce și, înainte de a da adresa șoferului, întreabă:

— Unde stați?

— Pe strada Romană, nr. 582.

Domnul Daniel înțepe.

Necunoscuta scoase la iveală capul ascuns în haina de blană și cruntă, neînduplecată, își relua vocea sa naturală,

— Prin urmare, mizerabile, din ăștia mi-ai fost? Lasă ca-ți arăt eu ție.

— Eufimio!... Iartă-mă!... Te rog... Lasă pînă acasă... Nu mă bate în automobil, că mă faci de rîs pe toată viața...

Totul era însă zadarnic. Eufimia începuse... și cînd începe ea, e greu s-o mai oprească cineva...

DE „SFINȚII ÎMPĂRAȚI

Cînd într-o familie soțul și soția își serbătoresc onomastica în aceiași zi, petrecerea obișnuită în asemenea împrejurări ia proporții impresionante.

Astfel:

Se comandă la cofetărie două torturi: unul cu numele soțului scris deasupra cu litere de zahăr ars și altul, cu numele soției, scris cu litere de ciocolată și împodobit, în plus, cu un trandafir roșu „de fructe”, cu petalele înăclăite de sirop și cu coada glasată artistic.

Numărul invitațiilor pentru masa de seară sporește. Fiecare din cei doi sărbătoriți are cunoștințele sale preferate, obligațiile și simpatiile sale personale.

De aceea, niciodată vesela casei nu e suficientă. Se împrumută de la rude, farfurii, tacîmuri, șervete, scaune și, pentru că întotdeauna sufrageria e prea mică față de numărul invitaților, se aranjează din vreme, într-o încăpere alături, o masă pentru „tineret”, la care, îndeobște, vrea să se așeze toată lumea, deși e știut că pînă acolo mîncările ajung sleite, fripturile reci și prăjiturile pe sfîrșite.

Cunoscînd toate cele de mai sus, soții Costică și Lenuța Bărbulescu nu s-au codit totuși să proiecteze pentru ziua „sfinților împărați” Constantin și Elena o masă, „să se ducă pomina”.

— Facem o dată o petrecere grozavă și scăpăm pentru totdeauna.

— Sigur, Costică! Tot avem obligații. Îi chemăm pe toți, îi îndopăm, li îmbătăm și gata. După asta, scăpăm de orice grijă. Așteptăm să fim și noi invitați la fiecare din ei, pe rînd_____

— Bun! Acuma să vedem **pe** cine chemăm.

— Am făcut **eu** lista. Sînt **în** total douăzeci și șase „mari” **și** unsprezece copii.

- **a** **ț** **i** ?

— Treizeci **și** șapte de persoane **cu** totul **și** **cu** noi doi, **treizeci** și nouă. Zi, patruzece de persoane, cifră rotundă...

— Ce tot vorbești, dragă? Cum o să chemăm atîta **lume**? O masă de patruzece de persoane costă o avere. Pe timpurile astea de criză, să arunci în vînt douăzeci-treizeci **de** mii de lei, e o prostie. Plus că pe urmă îți mai auzi și **vorbe**: că pe ăla nu l-ai chemat, că ăluia nu i-**a** plăcut vinul, că lui madam cutare nu i-am făcut legume, cînd știam bine că **e** vegetariană, ca pe cutare l-ai așezat la masă lingă cutare, că pe ăla l-ai pus în frunte și pe celalalt la coadă... **Nu**, nu, nu... Să mai scurtăm lista, să-**i** mai alegem, ca toată lumea să fie mulțumită. Să oprim numai pe ăia căroră într-adevăr le sîntem obligați... Ia dă tu lista-ncoa, s-o vedem cu atenție, s-o cercetăm și s-o purificăm nițel, ca să iasă lucrurile cum trebuie, să petrecem bine și să nu **ne** auzim nici vorbe pe urmă.

Lenuța se duse repede în iatac și sosi cu lista. Costică **își** puse ochelarii și zise:

— Ia citește tu.

Lenuța parcuse o dată, în gînd, conținutul listei.

— Păi, întii, sînt doisprezece ai noștri...

— Care ai noștri?

— **Ai** noștri, frate. Mama, tata, nenea Tică, unchiu Nae, nașul, nașa, vară-ta cu bărbat-su, cumnații cu fetele...

— Șterge-i.

— Cum să-i șterg, Costică, ce ești nebun?

— Șterge-i cînd îți spui. M-am plictisit de familie. S-o **mai** dăm dracului de* familie. Tot familia și iar familia, mereu. La Paști familia, ia Crăciun familia, la Anul Nou familia, la logodnă familia, la înmormîntare familia, mi s-**a** acrit, dragă, de familie...

— Vai, Costică, te rog să nu vorbești așa de rudele mele, că mă supăr..,

— Parcă numai de-ale tale vorbesc? Dă-**i** dracului și **pe-ai** mei, pe toți. Șterge toată familia de pe listă, să rămî-**nem** numai noi și cu prietenii noștri.

— Bine, eu **îi** șterg, dar să știi că tu **ai** să te răfuiești cu **ei**, **pe** urmă.

— N-ai nici o grijă. Tu n-ai nevoie să te amesteci. Mă lași pe mine. Să poftescă cineva să-mi ceară socoteală, ca știu ce să-i răspund. Dar ce? M-am Însurat ca să mă fac birtașul familiei?

— Atunci, pe cine șterg?

— Tot ce e „familie”.

— Cum? S-o șterg și pe mama?

— Dar ce, ea nu e rudă cu tine? Ori ea e cu stemă în frunte?

— Eu zic să lăsăm mamele...

— Nu... nu... nu... nu... Că p-ormă iară se face joc de cărți după masă și casa mea nu e tripou.

— Biiine, Costică... Care va să zică, din familie nu chemăm pe nimeni?

— Pe nimeni.

— Nici pe Margareta?

— Dar ce-am eu cu Margareta?

— Ea e fată tânără, săraca... De când a murit nenea Mihalache, nu mai iese nicăieri. Eu zic să facem o excepție pentru ea... Mă gândesc că poate își pune vreunul din prietenii tăi ochii pe ea și-o mărităm, că apropie și ea treizeci de ani, mititica...

— Te rog] Casa mea nu e casă de *rendez-vous*. Cine vrea să se mărite, să se ducă la pețitoare, să nu vie la mine la petrecere. Șterge-o! Uite dom'le, acuma am ajuns și geambaș de fete nemăritate!

— Am șters-o, ho!

— Acum, zi mai departe...

— Georgescu cu nevasta, cu copiii și cu „frailai”.

— Georgescu? Măgarul ăla care mă înjură pe toate potecile? Nici nu vreau să mai aud de el...

— Păi, spuneai că e prietenul tău cel mai bun?

— Ia dă-i dracului, dragă] Toți îți sînt cei mai buni prieteni, cînd e vorba să-i chemi la masă, cu tot neamul. Și pe urmă, ca să vorbim sincer, asta e nesimțire, să se înfigă la masă și cu copiii și cu guvernanta... Bine că n-a trimes vorba că vine și cu slugile. Cel puțin să-i hrănim pe toți. Șterge-i! Cu Georgescu am terminat. Vezi de altceva...

— Maiorul Popovici cu nevastă-sa și cu soacră-sa.

— Pe soacră-sa șterge-o! Nu chem eu la masă pe soacră-mea și-o s-o chem pe cataplasma aia de soacră-sa? Știi că ai haz?

— Bine, dragă, dar nu-i putem chema fără soacra lor! **Stă** cu ei în aceeași casă, iese cu ei peste tot, cum au s-o lase tocmai acuma singură?

— Dacă le place. Dacă nu, șterge-i **și pe ei**. Fiindcă, la urma urmei, ce obligație am eu pentru maiorul Popovici? **Un** cartofor ordinar pe care l-am cunoscut întîlnindu-l, **trei ani** de zile, în fiecare seară la club și **pe** care l-am rugat o **dată** să-i dea trei zile de concediu lui frate-meu, cînd își făcea stagiul în batalionul lui, și care, în **loc** de concediu, **i-a dat** trei zile de închisoare. Șterge-i și pe ei. Cine mai vine la **rînd**?

— Părintele Cristescu cu cocoana preoteasă și cu copilașul.

— Mîncaciosul ăla micu de-și vira degetele în sosuri? Șterge-i imediat. N-am nevoie de popi. De cîte ori l-am chemat la sfeștanie, nu s-a simțit niciodată să nu-mi ia parale. **Și**, pe urmă, să-ți mai spui și altceva... Părintele Cristescu seamănă leit cu popa de treflă din cărțile de pocher. Și nici o carte nu mi-a purtat mai mult ghinion pe lumea asta, ca popa de treflă... Prin urmare, n-am nici un interes să-mi **aduc** ghinionul în casă.

— Păi atunci, dragă Costică, dacă șterg pe toată lumea, **la rînd**, pe cine naiba mai chemăm? Țăla e așa, ăla e pe dincolo, ăla nu-ți place, cu ălălalt te-ai certat. Dumnezeu să te mai înțeleagă, zău așa!

— Ia ascultă, dragă! Dar, în definitiv, ce sînt obligat să chem pe cineva? N-am nevoie de nimeni! Scurt! De unde **și** pînă unde moda asta să chem la masă tot cartierul. Șterge-i pe toți... Nu mai chem pe nimeni... Decît să cheltuie: o avere ca **să** satur jumătate Bucureștiul, mai bine **te** iau pe tine, și mergem, neică, amîndoi și mîncăm frumușel în oraș, că tot s-au deschis grădinile de vară și vream noi **să** mergem o dată și mîncăm mititei la grătar... Facem o petrecere în doi, de ziua noastră, să se ducă buhul... Și unde pui că avem și lăutari?!...

Nemuțumită, Lenuța lăsă buza în jos, ca un copil căruia îi tai pofta de joacă, trimețîndu-l la culcare. își privi soțul, la început cu dispreț și-apoi, după o clipa de gîndire, cu o mare admirație. Mototoli lista invitațiilor în mîna și zise **cu** vocea ei econoamă de gospodină înăscută:

— ȚȚ... Nu e bine, de ziua noastră, să ieșim în oraș... Cine știe, ne vede cineva și poate să-și închipuie că ne-am eschivat, de calicenie... Eu zic să facem altceva...

— Ce? se încruntă, pentru orice eventualitate, soțul.

— Mergem pe la tanti Eleonora, că tot la sfântul Constantin și Elena serbează și ea... Poate avem noroc și ne oprește la masă!...

RADIO ÎN PROVINCIE

Cine și-ar fi închipuit c-o să trăiască s-o vadă sau, mar bine zis, s-o audă și pe asta: radiofonia.

Și totuși, în câțiva ani de zile, pe nebăgate de seamă, noua invenție a sunetelor călătorind prin văzduh pînă la casa omului a ajuns la ordinea zilei, s-a banalizat chiar, ca și macaroanele cu parmezan ori balonul cu cirmă. A ajuns atît de la ordinea zilei, încît a pătruns și în orașelul meu de baștină, izbutind să convingă pe câțiva cetățeni de frunte să-și instaleze, în saloane sau antreuri, aparate de radio. Cel dinții care a „făcut ruptura” a fost domnul Manole Stămbulescu, primarul orașului, mare proprietar de moșii și de copii, printre care duduia Angelica (absolventă a cursului inferior de la „Notre Dame” și, după aceea, „fată de măritat” la părinți) era cea mai frumoasă, cea mai deșteaptă, cea mai „cultă” și cea „mai preferată” de părintele său.

Domnul Manole, la început, s-a lăsat greu.

— Lasă, Angelico, tată, că punem și noi radio. Dar nu acum. Oleacă mai tîrziu. Acum nu sînt perfecționate bine aparatele. Să mai așteptăm. Să nu dăm banii de pomană, ca e păcat de ei.

— Cît o să mai așteptăm, papa dragă?

— Pînă s-o inventa ultimul model, tăicuțule. Nu vezi tu ce repede se schimbă? Să așteptăm pe cel mai bun, pe cel mai sigur.

— Tot așa ziceai și cînd am vrut să ne luăm patefon.

— Lasă, tăicuțule, să-și puie întii prefectul. După ce și-o pune el, ne punem și noi. Nu vreau să spună că trec peste el. Eu respect disciplina de partid...

Dar duduia Angelica a știut să stăruiască atît de frumos și de convingător, încît domnul Manole a cedat și, în-

tr-o bună zi, a plecat „In interes de serviciu" la București și s-a întors cu un aparat de radio dintre cele mai perfecționate.

Aparatul a fost instalat în salon, la loc de cinste și, chiar de a doua zi, vestea s-a răspândit, ca fulgerul, în tot târgul: „Primarul și-a instalat radio!"

Imediat, prefectul a căutat prilejul să-l ardă pe domnul Manole și, la parada de zece mai, care a urmat peste câteva zile, în auzul tuturor notabilităților, i-a zis, jumătate serios, jumătate glumind:

— Ce se mai aude pe la radio, cu canalizarea, domnule primar, că pe la cafea se aud multe?

Domnule Manole n-a răspuns nimic și s-a mulțumit numai să se facă, în obraji, roșu ca un gogoșar.

Intimplarea aceasta a fost comentată, de îndată, cu lux de amănunte, de către gazeta locală a opoziției și n-a lipsit mult ca domnul Manole să se vadă silit să-și dea demisia din partid. Noroc că prefectul, ca să nu rămâie mai prejos decât el, și-a instalat și el radio, bineînțeles cu un număr mai mare de lămpi și, în scurt timp, și celelalte notabilități ale orașului — comandantul garnizoanei, protopopul și președintele tribunalului — i-au urmat exemplul, punându-și, la domiciliu, aparatele miraculoase.

Venind pentru o seară în orașul meu și plictisindu-mă de moarte între cofetăria din centru și cinematograful mut, am primit cu multă plăcere și chiar cu recunoștință invitația duduiei Angelica, care, întâlnindu-mă și recunoscându-mă, m-a poftit să asist la o „ședință de radio", acasă la dumnealor.

Cînd am intrat, la ora convenită, salonul domnului primar era plin de invitați. Duduia Angelica mi-a ieșit surinzînd în cale, m-a luat de braț și a început să mă plimbe de-a lungul salonului ca să mă prezinte. Apoi, cerințele politezii fiind satisfăcute, m-a lăsat singur într-un colț. Neștiind ce să fac, mi-am aprins o țigară și am început să privesc lumea în jur. Prima observație a fost aceea că și aici, în acest salon politico-provincial, predomină elementul tuns. Cu ocazia aceasta mi-a atras atenția silueta indecentă a unei dudui din „lumea bună" a orașului (adică cu zestre de la două milioane în sus). Duduia se refugiase, solitară și afectată, în brațele unui fotoliu. Își dezgolise pulpele pînă

după genunchi și fuma dintr-o țigaretă lungă în chip de șarpe, scoțînd fumul pe nări, visătoare, ca un marinăr la pupă.

M-am apropiat curtenitor.

— Va place să ascultați radio, domnișoară?

Duduia mi-a aruncat o privire compusă artistic pe sub genele lucrate cu „rimei" și mi-a răspuns mușcîndu-și grațios buzele umede:

— Enorm. Se petrece admirabil la audiții. Alaltăieri seară, de exemplu, a fost audiție la noi și ne-am distrat strașnic.

— Ați avut desigur șansa să prindeți un program interesant?

Duduia își schimbă plastic poziția picioarelor și încearcă zadarnic să facă un colac de fum.

— Am dansat pînă la trei dimineța.

— Aaa! Era un program închinat muzicii de dans?

— Să spun drept, nu știu. Noi am dansat după patefon, că e mult mai clar și mai în tact.

— Cum văd eu, duduie, mata, în materie de radio, ești o bună dansatoare?

Duduia încreți sprincenele ca Marlene Dietrich și mă privi disprețuitor.

— Dumneata dansezi?

— Nu, domnișoară.

— Atunci de-aia, în materie de dans, ești radiolog. _____

— Nu „radiolog", dragă, „radiograf", se amestecă în vorbă duduia Angelica, apropiindu-se de noi. Radiologii sînt ăia cu razele Roentgen.

Duduia căută să răspundă ceva „tare", dar se mulțumi numai să se ridice și, aruncîndu-mi o privire superioară, de data aceasta ca Lil Dagover, să plece legănîndu-și soldurile înalte, tocmai în celălalt colț al salonului. Plecai și eu căutîndu-mi altă companie, fiindcă duduia Angelica dispăru iarăși de lingă mine, la un semn discret al servitoarei. Mă apropiai de un cerc de cucoane „în vîrstă", care mă cunoscuseră pe vremea cînd eram la doică.

Cucoanele fumau toate și discutau cu aprindere și cu buze tivite, ultimul divorț din'oraș. Cînd mă văzură încetară discuția, ca la o comandă.

— E! Începe, ori nu începe, mi se adresă, surîzîndu-mi știrb, madam Carabulescu, văduva fostului comandant al

pompierilor civili. Văd că tot hîriie acolo și nu se aude ni-mica.

— Pînă prinde postul, madam Carabulescu. Astă-seară o să auzim Parisul.

— Trăirăm s-o vedem și p-asta, Carabuleasco!

- Păi...

— Zău, ce ți-e, soro, și cu radiumul ăsta? Cancerul îl vindecă, de cîntat cîntă și cine știe ce dracu o mai fi făcînd, fără să știm și noi ăștia din provincie?

— Minunea lui Dumnezeu, soro...

— Ia da-ți-l încolo, frate, de radium! Ce-o să auzim de vă minunați atît? Hai mai bine să trecem dincolo și să facem un pocheraș,..

— Nu joc cu tine, că nu pui miza.

— Nu ți-e rușine să minți așa, Caliopi! M-ai prins tu pe mine vreodată că nu pui miza?

— Atunci cine n-o pune, că mereu lipsește miza?

— Ei, cine și cu tine? Carabuleasca.

— Vai, mașer, îmi pare rău! E lucru știut că eu. Înainte să dau cărțile, pui miza, ca să nu fie discuție.

— Lăsați-o încurcată, dragă, că trece timpul. Hai să începem, de distracție, Ja doi lei.

— N-avem al patrulea și cu Popeasca nu joc, să mă tai, că are noroc.

Madam Carabulescu aruncă o privire cercetătoare în jurul salonului și negăsind ceea ce îi trebuia, mă privi dulce.

— Joci pocher, maică?

— Joc, madam Carabulescu, cu plăcere...

— Atunci, hai! Dar să nu ne tragi cacialmale de-alea de la București.

— Lasă-l, soro, să tragă cîte-o vrea. Nu speria băiatul.

Ne ridicarăm și trecurăm, ca niște conspiratori, în salonașul de alături. Audiția tocmai începea.

Domnule Manole Stămbulescu, cu receptorul în jurul creștetului, ca un telegrafist de vapor în naufragiu, Mzbutise, după lungi hîriieli, să prindă Viena.

— Pas.

— Am deschis eu.

— Mai încet, frate, că nu mai auzim muzica. Ai prins și tu o dată perechi de popi și faci gură, de par'că cine știe ce chintă regală de la mină ai avea.

— Cip.

— Cirip.

— Am dat zece lei ca să plătească toată lumea.

— I-ai sănătoasă! Ai avut noroc că n-am mascat eu un fante, că dacă mascam fantele, prindeam...

— Prindeai pe dracu să te ia. Nu prindeai nimic. De ce n-ai mers, ca să prinzi. Ce, nu te știu eu pe tine? Totdeauna faci carte, cînd nu mergi. Jocul e rizic, cucoană. *Qui, rizic, gagne!*

— Ssst! Tăceți, soro, că nu se aude nimic.

— Păi, dacă ești surdă, cum vrei să auzi? Dă cărțile, maică.

Cînd am isprăvit noi „tururile” la pocher, a isprăvit și domnul Manole audiția.

În două ceasuri, concerte, conferințe, opere, din Paris, din Milano, din Praga, din Viena, din toate colțurile Europei, se răspîndiseră sonor în salon, spre marea satisfacție a amfitionului și a auditorului cufundat în fotolii și tolănit pe canapele. Numai „cucoanele” și cu mine, ocupați cu pocherul, nu dădusem ascultare minunilor din *haut parleur*.

De aceea, cum intrarăm în salon, madam Carabulescu, inghesuindu-și ciștigul de la cărți în geanta dumisale de perceptor, se apropie de domnul Manole, disperată și surprinsă:

— Ce, s-a isprăvit?

Domnul Manole ridică mîinile spre tavan, blesat.

— S-a isprăvit, madam Carabulescu. Dacă n-ați ascultat, ce să vă fac? Îmi pare destul de rău, dar n-am ce să vă fac. Nu stă în puterea mea să mai fac programul o dată.

Madam Carabulescu făcu ochii mici și șireți:

— Păi dacă n-o sta în puterea ta, Manolică mamă, care ești primar, atunci într-a cui dracu să stea? Știu eu că zici așa, ca să mă tachinezi pe mine. Hai! Fii băiat gigea și mai pune-l nițel să-l auzim și noi.

— Acum nu se mai poate, madam Carabulescu, cu toată bunăvoința, fiindcă e tîrziu, e unu noaptea și de la ora asta undele nu mai circulă.

— Dă-le-ncolo că circulă, Manole. N-au ele cu cine să se ciocnească prin aer. Hai, maică, fă-mi mie o plăcere și mai pune-l oleacă. Și dacă vrei să mă dai gata și să mă atingi la coarda simțitoare, pune-l să cînte o dată, numai o singură dată *Steluța*.

Și madam Carabulescu, cu ochii ridicați spre plafon,
Începu să fredoneze fals, ca o sirenă de vapor eșuat:

Tu care ești pier-du-hu-hu-tă
în nea-gra veș-ni-ci-i-e,
Stea dulce și iu-bi-hi-hi-tă
A sufletului' me-he-heu...

SOACRĂ-MEA E UN DELICIU

Totdeauna mi-a plăcut să calc în picioare umorul altora.
De aceea — bucuros că am găsit compartimentul gol
— mi-am așternut *Veselia* sub picioare și m-am întins — ca un
roman după ospăț — de-a lungul canapelei de pluș, cu parde-
siul sub cap și o țigară uitată leneș în gură. Călătorii ceilalți
căutau ca și mine o canapea independentă, tiranizați de
identice veleități somnifere.

Pînă la plecarea trenului mai erau cîteva minute ... Foar-
te încîntat că plouă afară (ce bine e sa călătorești cu trenul
pe ploaie) mă lăsasem — cu ochii pe jumătate închiși — să
lunec aerian, între vis și viață, ușa compartimentului se
deschise violent, lăsînd să apară încadrată în rama ei siluieta
inelegantă a unui individ ...

— Mai e vreun loc liber aici ?

Răspunsei fără să mă deranjez:.

— Nu știu ...

— Cum nu știi ?

— Nu știu, domnule ... Luați informații de la personalul
trenului. Eu sînt numai pasager la căile ferate ...

— Dacă ești numai pasager, de ce te-ai întins pe trei
locuri, ca o pomană țigănească ?

— Domnule, te rog să fii cuviincios ...

Dîndu-i această replică pe ton ridicat, mă ridicasem bine-
înțeleș și în capul oaselor.

Individul, agresiv, holbase ochii la mine.

— Aăăă ! ... Tu erai, mă ?

— Titule ! ...

— Bata-te Dumnezeu ! Era să te plesnesc ...

— Te mîncăm de viu ...

— Unde te duci ?

Pină la Pitești. Dar tu ?

— La Craiova.

„Individul” era unul din foștii mei colegi de facultate, Titu Marinescu. Nu-l văzusem de zece ani de zile, de când diploma de licențiat în litere „magna cum laude” îl aruncase profesor de franceză într-un orașel din Moldova ... Mă uitam la el și, încet-încet, îl recunoșteam. Sub trăsăturile îmbătrânite îi regăseam privirea limpede de-altădată, refugiată într-un colț — un licăr ciudat — al ochilor obosiți ... Era îmbrăcat neîngrijit, netuns și cu barba de-o săptămâna. Fuma o țigară de foi proastă, imbâcsind compartimentul cu un miros greu de cafea de bursă.

— Ce mai faci, mă Titule ?

— Ce să fac ? Sînt foarte fericit ... N-aș fi crezut vreodată să fiu atît de fericit ...

Mi se păru că glumește. Înfățișarea lui nu trăda deloc o atît de mare fericire.

— Ești tot în învățămînt ?

— Aș ! ... Mi-am luat și licența în Drept și-am fost magistrat ...

— Acuma faci advocatura ?

— Nu ! ... Scriu ... Mi-am luat și doctoratul în filosofie, la Viena ... Scriu studii filozofice.

— De-aia ești fericit ?

— Nuuu ... Sînt fericit fiindcă m-am însurat.

— Și ai nimerit o fată bună ...

— Nu. Nevastă-mea nu contează ... M-am însurat cu ea numai pentru soacră-mea ...

— ... ?

— Ți se pare curios ? Dacă ai cunoaște-o pe soacră-mea, m-ai înțelege imediat. Soacră-mea e un deliciu ! ... Cea mai bună, cea mai încîntătoare ... Cea mai dulce dintre toate soacrele din lume. O ador ... O iubesc mai mult decît pe mama, pe nevastă-mea și pe mine la un loc ... Să nu crezi că glumesc. Știu și eu, ca toată lumea, că „soacra” e un fel de zeiță a divorțului în mitologia conjugală ... De urîtul unei astfel de soacre nici nu voiam să aud de însurătoare ... Mă destinaseam celibatariatului încă din cea mai fragedă vîrstă ... Și dacă astăzi — trecînd peste toate principiile mele — sînt însurat și fericit, cum nu cred să mai fie fericit un alt om însurat pe lume, numai soacră-mi îi datorez acest lucru ... Să vezi ... Am cunoscut-o întii pe ea. Eram în comisia de bacalaureat, la liceul meu din provincie. Atunci

eram profesor. A venit să mă roage să fiu cit se poate de aspru cu fata ei, care avea să dea examen cu mine. Auzi, mă ! ... Cit se poate de aspru ... M-am uitat bine la ea să văd dacă nu cumva își bate joc de mine ... Cînd am văzut-o însă grasă ca o balenă, cu ochelari, fără dinți, c-o pălărie pusă gospodărește pe virful conciiului, mi-am dat seama că unui asemenea monstru nu putea să-i ardă de glumă. I-am fâgăduit și m-am ținut de vorbă ... Fata n-a știut nimic și-am trîntit-o la examen cu toată sollicitudinea. După asta, a venit să-mi mulțumească. Delira de bucurie. Mi-a spus că n-are alt copil decît pe fata cu „intervenția” ... Că o adoră și nu i-ar dori alt bărbat decît unul ca mine ... Mi-a mai spus că-i dă cinci milioane zestre și că nu-mi pune altă condiție decît s-o meditez eu, în vederea celui de-al doilea examen de bacalaureat ... Cînd am cunoscut personal fata, eram deja logodnicul ei. De-atunci a-nceput fericirea mea ... Nu pot să spun că nevastă-mea nu e o femeie lîngă care n-ai putea fi fericit. Dar soacră-mea ... Soacră-mea e un deliciu ... Toți cei care și-au bătut joc de soacre și le-au ponegriț și le-au insultat au fost niște netrebnici ... Niște măgari !

Vocea conducătorului răsună grav pe peron:

— Titooo ! ... Zece minute ... Se schimbă trenul în direcția Tîrgoviște-Pietroșița ! ...

Mă ridicai să ies pe peron, să iau o plăcintă caldă la bufet, așa cum e datina în gara Titu ... Doi indivizi însă, stropiți pînă sus de noroi, îmi barară ieșirea. Pînă să-mi dau bine seama ce se petrece, amîndoi se năpustiră asupra prietenului meu, înșfăcîndu-l zdravăn, îl legară fedeleș, dîndu-l — ca pe un balot — jos din tren.

Surprins, m-am dus după ei și m-am interesat de ce Titu este arestat în asemenea procedee dramatice.

— Pentru că e nebun, domnule, îmi răspunse unul din agenți. A fugit azi-noapte de la balamuc și-a trebuit să-i ieșim înaintea cu automobilul, ca să-l prindem.

— Nebun ?

— Da, nebun de legat ... A înnebunit din cauza persecuțiilor soacră-si. Cu siguranță că plecase ca s-o omoare ... la Craiova.

LICHT, MEHR LICHT !

i

Amindoi „firi independente”, soții Vasilescu-Chitila duc o viață de neînțelegeri, insulte, certuri și amenințări de divorț. Nicu Vasilescu-Chitila (licențiat în drept, fost magistrat, avocat) susține „teoria cocoșului”. Titina Vasilescu-Chitila (născută Otopeanu) susține cu egala încăpăținare „teoria găinii”. Căsnicia lor este, în consecință, o cotcodăceală cotidiană, din care s-a născut un singur ou, micul Costel. Lipsit complet de aptitudini la carte, micul Costel s-a născut totuși cu un mare talent: încă de la vârsta de doi ani putea să imite perfect cocoșul și găina.

Motivul obișnuit al certurilor zilnice este ceea ce Nicu Vasilescu-Chitila numește „frivolitatea femeilor de azi”. Ca și majoritatea „femeilor de azi”, Titina e pasionată de dans, de radio, de sport, de flirt și de cinematograful. Ocupat toată ziua la barou, Nicu Vasilescu-Chitila nu-și poate permite luxul de a o însoți nicăieri, în zile de lucru. Titina însă, care se plictisește toată ziua acasă, nu înțelege să renunțe la nici una din plăcerile ei.

De aceea, soții Vasilescu-Chitila nu se întâlnesc decât la orele de masă.

La dejun, cearta începe din cauza lui Costel care întârzie pe stradă și abia poate fi adus, tîrîș sau în brațe, de servitoarea trimeasă după el.

Nicu Vasilescu-Chitila, de îndată ce intră în posesia fiului sau, înțelege să-i aplice cuvenita corecție: întîi urechile, pînă se fac roșii ca morcovii, apoi părul, apoi partea cea mai proeminentă a pantalonașilor.

Titina, imediat ce urletele copilului îi vin la ureche, se repede:

— Lasă-I ... lasă-I, bestie, că-l omori ... Ți-am spus **ga nu-i dai în cap**. E copilul meu ! ... Rupt din mine ... din carnea mea.

— Unde vezi că-i dau în cap ? ... Eu văd că-i dau la spate ... Ori poate l-ai făcut cu capul în turul pantalonilor ?

— Eu l-am făcut ? Tu l-ai făcut ! Copilul dumitale, leit ... Fă-mă tată să-ți semăn ! ... Mulțumesc lui Dumnezeu că, de la mine n-are nimic ...

— Iară-ncepi ?

— Dar ce, mi-e frică de tine să-ncep ? Te pomenești că dai și-n mine ? Hai ! Poftim ! Ce mai aștepti ? Bate-mă și pe mine ... Bate-ne pe toți ... Omoară-ne să scapi odată de noi ... Mă mir că nu ți-e rușine obrazului să-ți fie ! ... Vii din oraș cu aperitivele în nas și pe urmă îți verși focul pe o martiră și pe un mucenic de copil nevinovat.

— N-a avut cine să-l crească, de-aia a ieșit un bezmetic.

— De ce nu l-ai crescut tu ?

— Nu e datoria bărbatului să crească copiii ... Mama e datoare să vadă de ei ...

— Daaa ? Și după care lege, mă rog ? Să-i faceți vă convine, dar să-i creșteți, sa-i îngrijiți, să-i ștergeți la nas, **nu** vă amestecați, mișeilor ...

— Titino !

— Ce holbezi ochii așa la mine ? Ce, crezi că mă sperii ? Ți-am spus-o și, dacă nu ți-am spus-o, ți-o repet încă o dată: la mine în casă, eu sînt stăpîn și nu mi-e frică de nimeni ...

— Stăpînă să fii unde-ai mai fost ...

— Iar te legi de mama ? Nu-ți permit să te legi de mama. E mama mea care m-a făcut și cine îndrăznește să se lege de ea, îl plesnesc de nu se vede.

— Nu țipa așa că ne-aud vecinii ...

— Lasă să ne audă, să știe și ei ce canalie ești.

— Titino, măsoară-ți cuvintele, că pe urmă ...

— Că pe urmă ce ? Ia mîna de pe cuțitul de pîine, că chem poliția, criminalule.

— Titino, nu mă scoate din răbdări ... Ți-am spus să nu te mai amesteci în treburile mele ... că de-aia iese ceartă întotdeauna. Vreau să-mi bat copilul. Lasă-mă în pace să-l bat ... Nu te amesteca ... E copilul meu, fac ce vreau cu el ... Sînt stăpîn și, în casa mea, cîntă cocoșul iar nu găina ... Scurt și-ngust ...

Seara cearta începe la cafea.

Furtuna de peste zi se uită. Costel, cu urechile umflate și cu capul împodobit de cucuie, ca un castravete de sămînță, adoarme pe masă.

Nicu Vasilescu-Chitila își aprinde țigara, după ce are grija să-i ofere foc Titinei, care fumează din „țigările ei”.

Tac puțin amîndoi, sorbind pe rînd din cafele. Apoi, Nicu se interesează:

— Ce-ai făcut astăzi după-masă ?

— Am fost la cinematograful ...

Deși știe sigur că asta e răspunsul de totdeauna, Nicu se miră:

— Iară, frate ?

— Cum, „iară” ?

— Păi n-ai fost și ieri ?

— Am fost, dar n-am avut timp să văd decît două filme, ca să nu te fac pe dumneata să mă aștepți cu masa ...

— Și azi cu cine ai fost ?

— Cu cine să fiu ? Singură, cum mă duc întotdeauna ...

Dar de ce mă-întrebi ?

— Ei, și ce dacă te întreb. Ce ? Ai ceva de ascuns ?

— Poate că mă bănuiești ? Cit ești de cinic, ești în stare să mă și bănuiești ?

— Deocamdată, bănuielile mele mă privește.

— Da, dar nu-ți permit să mă bănuiești ... De orice poți să te legi, chiar și de mama, dar de cinstea mea, nu. Ai priceput ? Ți-am spus-o.

— Nu zbigera la mine, te rog, că nu sînt surd ...

— Cine zbigeră, domnule ? Eu zbiger ? Dar ce sînt eu sa zbiger ? Avocat ca dumneata, care nu știi decît să latră toată ziua ? Te rog să fii cuviincios cu mine, că-ți dau cu farfuria în cap ...

— Ce, dragă, nu ești în toate mințile ?

— Nebun ești tu. Nu vezi c-ai înnebunit de gelozie ?

— Titino, nu abuza de răbdarea mea.

— Prin urmare, mă și ameninți ? Biiine ... Mîine să știi că plec la mama.

— Poți să pleci și-acum ... Te rog, însă, să nu uiți să-i spui complimente din partea mea.

— Cum ? După ce mi-ai mîncat zestrea și tinerețea, mă dai afară din casă ? Și îți închipui că sînt proastă să plec, ca să-ți fac dumatăle gustul ? Nu, domnule, te-nșeli amar-nic ... Nu plec nici moartă ...

— N-ai decît să stai. Te oprește cineva să stai ?

— Să stau ? De ce să mai stau ? Ca să-mi mînc zilele cu un mișel ca tine ? Ca să mă insultă toată ziua, să-ți bați joc de mine și de mama care m-a făcut ? De mama mea, la care ții ca la o sfîntă ? Ah ! Doamne ! Fir-ar a dracului eă fie de viață !

Cînd pronunță Titina expresia asta, înseamnă că cearta s-a terminat. Ea plinge cinci minute în sufragerie, apoi iese furioasă și începe să se îmbrace, în dormitor, trîntind ușile șifonierelor și, după ce se face gata, pleacă ca o furtună la cinematograful. Nicu mai rămîne să fumeze o țigară în sufragerie, înjurînd cu glas tare cinematograful și ghinionul pe care l-a avut în viață, apoi găsește un motiv ca să certe servitoarea și, potolit, trece în birou ca să se culce, îmbrăcat, pe canapea ...

Așa își încheie, de regulă generală, fiecare zi de viață conjugală, soții Vasilescu-Chitila. Ea la cinematograful, el pe canapea în birou, în timp ce Costel adoarme în bucătărie, visînd, cînd somnul e mai dulce, armate de cocoși turcești luptîndu-se, în trînta înaripată, cu legiuni de găini moțate ...

II

Ceasul e nouă și jumătate.

Cearta obișnuită s-a terminat de un sfert de oră. Titina, cu ochii abia zvîntați de lacrimi, a plecat, ca de obicei, la cinematograful.

Costel s-a refugiat, strategic, în pod.

Încuiat în birou, Nicu se plimbă agitat, cu mîinile la spate, făcînd pași mari de colonel în ajunul examenului de general. În seara asta, simte că s-a umplut paharul. În fața tabloului Titinei, în rochie de mireasă, se oprește și cugetă: „Ai noroc că te iubesc, altminteri nu m-ai mai găsi aci, cînd te-ai întoarce de la cinematograful !”

Dacă ar fi avut o putere, Nicu ar fi desființat de mult toate cinematografele din lume. Niciodată nu i-a plăcut „genul” asta de spectacole, care învață directorii de bancă să fure și apoi să fugă în străinătate, pe servitoare să se mărite cu arhiduci și pe femeile măritate să-și înșele bărbații.

În seara asta însă, fără să știe de ce, Nicu nu mai judecă cu atîta severitate cinematograful. Își dă seama ca indignarea lui nu poate schimba nimic și că cel mai bun lucru este să facă și el ca toată lumea: „în definitiv, de ce aș sta eu acasă ca un prost și nu m-aș duce să mă distrez, ca Titina, la un cinematograful”. Și, consecvent acestui raționament, peste o jumătate de ceas, Nicu Vasilescu-Chitila intră în primul cinematograful care îi iese înaintea.

Filmul a început.

Nicu se debarasează cu un pol de serviciile plasatorului care i-a luat-o înainte ca să-l conducă cu lanterna și ochește în întuneric un loc potrivit intențiilor sale de cuceritor improvizat.

Se așază.

Înaintea lui se află un domn între două femei. Giteșitrei au atitudinea unor oameni care nu se cunosc și pe care numai întâmplarea i-a așezat alături.

Lui Nicu i se pare că femeia din stînga e mai tînără și mai „bine” decît cea din dreapta domnului. De aceea întinde piciorul sub scaunul ei. Piciorul dibuie puțin, apoi vîrfulghetei se lipește afectuos de pantoful necunoscutului și rămîne așa, așteptînd. „Persoana” nu face nici o mișcare de protestare. Nicu surîde mulțumit și se gîndește: „Repede se prinde, domnule”.

Filmul rulează înainte.

Nicu, încurajat de primul succes, se apleacă puțin spre scaunul din față și-și sprijină, într-o doară, mîna de spatele femeii. Ea nu face nici o mișcare și privește mai departe filmul. Nicu începe să coboare mîna de-a lungul spatelui plinuț. Deodată însă înțepenește fulgerat. O mîna zdravănă, groasă, îi apucă mîna, în timp ce o voce puternică de bariton revoltat se ridică, urlînd în liniștea sălii:

— Lumină ... Lumină ... Lumină ...

Publicul tulburat își părăsește locurile și se strînge lingă cel care strigă din ce în ce mai puternic:

— Lumină ... Lumină ... Lumină ...

Se produce învîlmășeală, tumult, panică ...

Operatorul face lumină.

Nicu privește în pămînt, rușinat, umilit, așteptîndu-l să se deschidă înaintea lui și să-l înghită. Necunoscutul îi sucește mîna și începe să dea explicații curioșilor:

— Satirul ăsta a pus mîna ca un nerușinat pe spatele doamnei de lingă mine. Trebuie să se termine odată cu huli-

gani ăștia lipsiți de educație și de decență. Din cauza crailor ăstora publici nu mai pot femeile cumsecade să se ducă nicăieri ...

Nicu Vasilescu-Chitila ridică ochii și vrea să se explice ... în aceeași clipă, însă, un țipăt ascuțit izbucnește din spatele celui care îl ține de mîna. Nicu simte că se prăbușește ... Vînat de indignare, abia mai poate îngăima:

— Dumneata cunoști pe doamna pe care am pus mina eu ?

Domnul cel revoltat rotește o privire de vultur asupra asistenței.

— Cum să n-o cunosc, mizerabile ! E logodnica mea ...

Nicu simte o năvală de sînge sub tîmple. Se da un pas înapoi, ridică pumnul și se repede asupra necunoscutului, lovindu-l în plin:

— Așa ? Na ! Să te mai logodești altă dată cu nevastă-mea ! Apoi, istovit, cade în brațele publicului, alături de Titina care avusese prudența să leșine cu un moment mai devreme.

ÎN TREN

Ultimul tren spre Brăila pleca la douăsprezece și jumătate. Abia am putut găsi un locșor într-un colț.

În fața mea, un domn excepțional de elegant pentru a călători în clasa a doua, vorbea cu vecinul meu, un bărbat între două vârste, peltic și rotofei.

— Merdzi la Brăila ? întreabă vecinul meu.

— De fapt, mîine mă duc la Brăila, prin faptul că azi mă opresc la Buzău, răspunse domnul elegant.

— Am auzit c-ai țupit țeva gologani cu afațerea care ai luat-o de la minister.

— De, ce să zic, am luat ceva ... Dar știi, munca multă și răspundere mare.

— Țe e drept ... răspunderea e țeva periculos.

— De fapt, dacă ești mîină de fier, nu rizici să te lege nimeni la gard ... Mi-a rămas cam un milion beneficiu net.

— Lasă să-ți rămîie ... Eu te știu de cînd erai mic ... Țel mai munțitor băiat ... Mă rog, nu e așa ? Ține munțește, trebuie să cîștîge. Asta este rostul țivilizației ...

Domnul elegant clatină din cap cu satisfacție și aprinse o țigară de foi, după ce avusese grijă să ofere una și vecinului meu.

— Cît cost o havană de-staea ?

— Cincizeci de lei ... De fapt, costa treizeci și cinci, pînă să nu se scumpească.

— Meriți să fumezi ... Ține are, de țe să nu fumeze ?... Banii cîștigați cu muncă, poți să-i arunți ... Am auzit că ai și mașină ?

— Da, o limuzină.

— Știu, știu, țele mai bune marți sînt limuzinele ... Foarte bine că ai, de țe să n-ai, dacă munțești pe bani ținstit..

— Acuma mai am afacerea asta la Buzău, în care, de fapt, am băgat mult capital și pe urmă mă retrag ... să mă repauzez.

— Te-ntorți la Brăila ?

— Nu. Vînd casele de-acolo ... Stau vara la vila mea de la Sinaia și iarna la București. Nevastă-mea, de fapt, ar vrea să mergem în străinătate ...

— Și de țe să nu te duți, mă rog ? Ai munțit o viața întreagă, ca să poți să fați țe vrei la bttrînețe ... Și eu, în locul dumitale, tot așa aș fațe.

Încet-încet, domnul cel elegant a adormit. Vecinul meu a citit cu grijă „Argus”-ul zilei ... și, pe nesimțite, a închis și el ochii. La Buzău, domnul cel elegant și-a luat servieta, jurnalele și cutia cu havane.

— La revedere, domnule ... De fapt, te rog să mă ierți, dar nu-mi mai aduc aminte numele ...

— Cristopolidis ... țerealist și fabricant de luminări.

— Da, da ... acum mi-aduc aminte. *Au revoir* ! ...

Domnul cel elegant a coborît. Vecinul meu s-a răsucit pe canapea și, privindu-ne pe toți, rosti cu cel mai puternic dispreț în glas:

— Țe măgar ! ... Se fațe că nu mă cunoaște pe mine care il știu de cînd era băiat de prăvălie ... Niți nu cred să mai existe un excroc ca ăsta ... Țel mai mare excroc ... țel mai mare ... Luminarea lui de pezevenghi !

ROMÂNIA ESTE O ȚARĂ EMINAMENTE
AGRICOLĂ

De la Ciulnița, trenul a plecat domol spre Călărași.

Rudă de aproape cu trenulețul de Crasna-Huși — pe care i-a cîntat delicatul și defunctul Nemțeanu — trenul Ciulnița-
•Călărași — pentru care nu s-a ivit încă poetul inspirat — merge încet ca un pensionar în zi de vară, învăluit de fumul des pe care îl răsuflă mașina, mare cît o lulea, sau cel mult cît un samovar.

În compartimentul nostru a năvălit pe geamul deschis aerul călduț al Bărăganului, cu parfum crud de iarbă tînără și miresme de brazdă proaspătă.

Privirea se topește în zarea de culoarea albușului de ou, călătorind pe Bărăganul nesfîrșit ca o mare, pe care plugurile, în bătaia crucișă a soarelui, par bărci de pescari, plecate
•dimineața cu pinzele strînse și cîrmele neclintite.

Privesc țintă pe fereastră și urmăresc piruietele unei păsări de cîmp — beată **d3** dimineață și albastră de soare.

— Anul ăsta nu mai pui sfeclă, de-aș ști că mănînc ceaiul cu sare ...

Am întors capul.

Așezați la rînd, ca la cinematograf — pe bancheta de pluș — doi civili și un colonel, treziți din toropeala de pînă atunci, de o subită inspirație agricolă, conversează.

— Nici eu dom'le ... Din treizeci de pogoane de sfeclă, nici de salată nu mi-a ieșit. Seceta de-acum un an, pe onoarea mea dacă n-a fost mai mare ca în 1907.

— Nu e din secetă, frate ... Pamîntul e prost, nu pînă de _____ Ce, ăsta e pămînt ! ...

— Lasă, dragă, că dacă ploua la vreme ... se făcea sfecla. Ba încă nevastă-mea — fiindcă pamîntul era al ei de zestre — se uita în fiecare zi la barometru.

Colonelul se amestecă în vorbă.

— Da, da ! ... Chiar și popa spunea, într-o zi la pocher, că vrea să aducă moaștele Maicii Domnului ... ca să dea ploaie.

— Le-a adus, domnule colonel ... dar le-a adus degeaba. Tocmai de la Argeș a venit cu ele și tot n-a dat pic de ploaie.

— O fi fost sfînta supărată, altminteri nu se poate.

— Nu zău, citeodată îți vine să crezi că și Dumnezeu nu prea e la curent cu agricultura.

— Dacă într-o țară eminentemente agricolă, ca a noastră, nu dă ploaie, păi atunci unde să plouă ?

— În Insula Șerpilor ... glumi, spiritual, colonelul.

— Ascultă-mă pe mine ... sfecla n-a crescut nu că n-a fost ploaie. Ți-am spus-o și dacă nu ți-am spus-o, ți-o repet. E pamîntul prost ...

— Aș ! ...

— Aș ? Ei, păi atunci de ce nu s-a făcut sfeclă nici la Brînceanu, care are irigație ? Aud ? Apă berechet... Irigație...

— Ce irigație, dom'le ? ... Păi se potrivește apa de ploaie și cu apa de irigație ... Ești om deștept, ce dracu ... Cum poți să susții asemenea prostii ...

NEGUSTORUL DE EPITAFURI

Se născuse așa, plin de epitafuri, ca un automat din gări plin de ciocolată și de bomboane spirtoase.

Băgai banul și îți scotea, prompt, epitaful.

Mulți i le cumpărau numai ca să se amuze. Alții însă, cei mai mulți și mai grijulii de cele pămîntesti, le cumpărau ca să le fie săpate, postum — cu litere poleite — pe crucile de piatră de Albești, sau pe monumentele de marmură lucie, străbătută de vinișoare albastre, ca o carne albă de femeie.

Se mutase într-adins lângă cimitirul orașului, stînd cu chirie la un pietrar italian, domnul Ferolli (un om scurțicel, cu lulea, cu armonică și cu nouă copii, toți cu voci de tenori).

În fiecare dimineată ieșea în curtea comună și privea cum — în refrene de canțonete napolitane — sub dalta prăfuită a domnului Ferolli, blocurile de piatră se subțiau, creștinește, în cruci și cum bolovanii de marmură, tăvăliți în băligar, se transformau în îngerași cu aripi triste și bucle de piatră pieptănate cu glaspapir.

După-amiază, în fiecare după-amiază, se ducea să dea o raită prin cimitir și ori de cîte ori se prezenta ocazia însoțea — ca o rudă — înmormîntările toate, de la poarta defunctului și pînă la cea a veșniciei, din dealul Flămîndei.

Nimeni nu știa cine e și de unde se pripășise în orașul molcom de provincie. Lumea aflase numai că-l cheamă domnu' Ionescu. Atît: domnu' Ionescu: N-avea rude, n-avea prieteni, nu făcea niciodată confidențe nimănui. Umbla, peste tot, însoțit de un cățeluș corcit, pe numele său Azorică. Un nume tot așa de banal în lumea lui, ca și Ionescu în lumea noastră. Și cum cei doi erau nedespărțiți, copiii orașului însoțiseră firesc cele două nume, astfel că negustorul de epitafuri se numea pentru toată lumea domnu' Azorică ..

Ionescu își auzise ani de zile porecla șuierată pe urma lui, ca o piatră zburată pe la ureche și nu protestase niciodată, deși, uneori, se-ntîmpla chiar ca oamenii să-i zică lui Azorică: „Cuțu—cuțu, Ionescule I"

Rînd pe rînd, foștii demnitari ai orașului și județului mureau de plictiseală sau de cord. Ionescu își primea, regulat, porția de colivă, pungulița cu drajeuri, luminarea de ceară și comanda pentru un epitaf.

Mureau apoi funcționari — de oftică sau de beție — fetele de mahala — de gămălii de chibrituri topite în spirt — mureau copiii de scarlatină, pensionarii de bătrînețe, cucoanele de diabet, murea treptat orașul întreg, cîte puțin în fiecare an, cîte puțin în fiecare casă.

Și Ionescu scria mereu epitafuri pentru toți, transformînd cimitirul într-o carte de versuri cu file crucificate de piatră ...

Într-o seară însă, o seară de toamnă, cu miros de castane coapte la răsplintii și de gutui în ferestre, a venit și rîndul lui Ionescu ... S-a întins pe patul lui sărac, cu Azorică colăcel la picioare, cu barba zbîrlită, cu gulerul desfăcut, cu spaima morții împietrită în ochii de sticlă, în lumina cărora totul se înfășură, treptat, într-o ceață umedă, turbure, învăluitoare și cu burniță de gînduri frămîntate, deasupra.

Testamentul lui — o bucațică de hirtie din cele pe care toata viața scrisese epitafuri — a fost găsit de domnul Ferolli, a doua zi, pe masă, lângă creionul cu vârful bont.

Și pe hirtie scria așa: „Rog a mi se face și mie un epitaf. Cu distinsse mulțumiri, Domnu' Ionescu."

PERPETUUM MOBILE

La un an și jumătate, când a început să articuleze primele cuvinte, cei din jurul lui au făcut ochi mari, s-au închinat, au scuipat în sân și s-au minunat:

— Vai ! Ce bine vorbește ! ... Țasta să știți c-o să ajungă orator mare !

Și vestea că pruncul lui Ionescu are darul vorbirii pronunțat, de la o vîrstă atît de fragedă, s-a răspîndit printre rude, printre cunoscuți și-apoi în tot cartierul.

— Sa știți că asta nu trăiește mult. Prea e deștept ...

— Auzi dumneata, copil de un an și jumătate să vorbească ca unul de zece ! ...

Nebănuind că o să ajungă orator, Mișulică a continuat să crească și, la patru ani, a început să-și afirme alt talent: unde găsea o grămăjuie de nisip, cîteva bețișoare și pietricele, clădea „un castel” de toată frumusețea. Cu uși, cu ferestre, cu etaje și cu turnulețe ...

— Ptiu ! Să nu-i fie de deochi ! ... Să știți că băiatul ăsta o s-ajungă departe. O să se facă arhitect. Unde s-a mai pomenit copil, la vîrsta lui, să construiască asemenea case, din noroi și surcele ...

Și familia nu i-a mai cumpărat ca jucării băiatului decît cutii cu cuburi și assortimente de „mecano”, pînă cînd toată lumea și-a dat seama că Mișulică nu se mai ocupă de ele ... Schimbarea asta s-a petrecut pe la opt ani.

Abia intrat în vîrsta asta, Mișulică nu mai respecta nimic. Nici casa, nici masa, nici cărțile de școală, nici pe „sfîntul Niculaie” din cui. Cum găsea poarta deschisă, o zbughea pe maidane, unde — cu o ceată întregă de derbedeiași — se juca de-a soldații ... Astfel izbutise, într-o singură zi, să-și

spargă capul la Verdun, să-și rupă un dinte la Mărășești și să-și sfîșie pantalonii în tur, la Plevna ...

— Diavolul ăsta o s-ajungă general !... a decretat familia, imaginîndu-și, în momentele ei de reverie colectivă, pe Mișulică în șa pe un cal impunător, cu pieptul plin de decorații și cu sabia afară, privind defilarea trupelor la paradele militare.

Mișulică însă s-a recules. A părăsit maidanele, și-a cicatrizat rănile și-a început să stea toată ziua închis în casă, cu ochii mari deasupra cărții de citire.

— Profesor universitar ajunge !... și-a șoptit familia iluminată de o nouă presimțire și, pînă în clasa a patra de liceu, Mișulică n-a mai primit alte daruri decît colecții de autori celebri. Asta nu l-a împiedicat să rămîie repetent, și la cinsprezece ani să fugă c-o croitoreasă „în lume”, avînd grijă să fure portofelul, „babacului” și toate bijuteriile „bătrînei”.

— Bandit de codru o să moară, ticălosul ăsta !... a început să proclame familia ducînd mîna la gură, a presimțire rea.

Dar Mișulică a făcut un viraj brusc și s-a întors acasă, pocăit, slab, pletos și cu un caiet de versuri la subțioară. Cînd a citit prima poezie în sinul familiei, părinții nu s-au putut stăpîni și, pupindu-l și pe-o parte și pe alta, i-au spus:

— Poetul mamei !... Să trăiești și să compui !...

Nici literatura însă n-a avut darul să-l oprească dii; neastîmpărata lui evoluție. Într-o zi, Mișulică s-a închis într-o magazie și după luni de zile de migală a ieșit de-acolo cu barbă și cu un aeroplan mic, cît un copil de țîță. Imediat s-a dus buhul în tot cartierul că Mișulică al lui Ionescu a inventat un aeroplan ...

— Să-l vedeți c-o să-l întrecă pe Bleriot, spuneau vecinii. O s-ajungă cel mai mare aviator ...

Ce-a făcut, ce-a dres, Mișulică a izbutit să-și construiască avionul. La primul zbor însă nici nu s-a ridicat bine deasupra pămîntului, că motorul a și luat foc ... Mișulică a fost scos carbonizat, încheiindu-și astfel viața lui pămîntească.

— Bietul băiat !... Să știți că așa i-a fost scris lui, să ajungă sfînt !... a decretat înlăcrimată familia, și-a confirmat, îndurerat și mistic, cartierul ...

POSTUL MARE

În grădinița generalului Ionescu amurgul de aprilie, cu Vînt autoritar și praf pulverizat în zare ca o ceață albastră, a scuturat — printre rondurile ridicate proaspăt — puzderie de flori de zarzări.

Ion, prima ordonanță a generalului — delegat să măture florile căzute ca niște fluturi albi și defuncți pe alei — încremenește cu măturoiul în cumpănire și articulează, cu bucurie simplă de copil rural care vede planînd o escadrilă de avioane pe firmamentul satului:

— Să trăiți, domnule general, ietă berzili cum vine p'in flanc cîte una!

Ochii generalului Ionescu, cufundați în citirea ziarelor și în fotoliul de paie scos de peste zi în grădină, se ridică binevoitori și urmează direcția indicată de mîna recrutului. Apoi rămîn' așa, privind zarea, vigilenți, ca două sentinele

— Da, da !... într-adevăr, sînt berze !... Și generalul, înveselit subit, își umple pînă în fund plămîinii cu aer, se întoarce spre ferestrele deschise ale salonului și răcnește cu tandrețe:

— Violeto, Violeto, tată !... Ieși puțin la fereastră să vezi cum vin berzele ...

Neprimind nici un răspuns, generalul își reia în fotoliu locul și jurnalul.

De după colțul casei, soarele, congestionat, se uită cruciș la Vasile, a doua ordonanță a generalului, care stropoște pansellele tinere, sădite recent pe straturi, cu un furtun scurt și jecmănos, la capătul căruia — în ultimele raze de soare — șerpi subțiri, elastici și tremurători de apă argintie se Încolăcesc, se întretaie și se învâlmășesc ca o plasă ciudată de vietăți lichide.

Vasile, la rîndul lui, rotește spre zare ochii lui mari și umezi:

— Să trăiți, domnule general, nu ie berze, ie ciori ...

Generalul Ionescu își aplică ochelarii călare pe nas, examinează iarăși zarea, cu atenție concentrată, apoi zimbește superior și gramatical:

— Nu sint nici ciori, nici berze. *Ie porumbei, băiete !...*

De pe ferestrele salonului se năpustesc în spațiu acorduri vesele de pian, în viitoarea căror se-amestecă, fragmentar, un glas puternic, melodos și necultivat.

Generalul Ionescu ascultă o clipă, reflectează un minut, apoi se decide și strigă, de data asta aspru, ca la cazarmă, în zi de paradă:

— Violeto !... Violeto !...

În rama ferestrei se încadrează siluieta unei fetițe de șaisprezece ani, cu părul răzvrătit și negru, cu gura roșie și piperată ca un gogoșar pitic, cu sinii înmuguriți corect sub mătasea rochiei.

— Ce vrei, papă ?

Generalul Ionescu își compune o mutră serioasă și amicală în același timp:

— Violeto, tată ! Te rog să nu mai cînți la pian. Azi e Vinerea Mare ... De Vinerea Mire nu se cînta la pian ... Nu e cuviincios, nu e frumos, nu e manierat, nu e demn, mă-nțelegi ... Cînd domnul noslru Isus Cristos e, pardon de expresie, răstignit pe cruce, noi să cîntăm și să jucăm ca la nuntă ... E chestie de respect, de moralitate, de politețe, tată dragă ...

Fetița întoarce un spate drăguț, în plină formație.

— Dar știi că ești nostim, papă ? Parcă nu tot o să învieze el, mîine seară, chiar daci oi cînta eu la pian ?... Trebuie să exersezi ...

Generalul Ionescu își dă seama că orice argument e de prisos și nu mai stăruiește.

Între timp, pianul se pornește iarăși și, de data asta, mai puternic și mai zgomotos. Prins, subit, de un leșin grafic, jurnalul cade de pe genunchii generalului pe nisip. În mintea lui activă se încîlcesc gînduri, se desfășoară și se îmbrîncesc, ca ostașii unui regiment în manevre.

— Ce generație lipsită de respectul celor sfînte !... Auzi dumneata, să cînte la pian dansuri de petrecere, în timp ce domnul nostru Isus Cristos suferă pe muntele Ararat, sau cum dracu-i zice, ca un martir, pentru alde noi. Și generalul

Ionescu, mîhnit de constatările sale proprii, rămîne pegînduri, abătut, ca un comandant după o bătălie pierdută.

În poarta grădiniței se oprește — rezemat în baston, ca un pom ghebos sprijinit în proptă — Tomiță Parasehivescu, vecinul generalului, la rîndul lui, maior în rezervă, pensionar și vechi camarad de arme.

— Ai ieșit în grădină, șefule ?... Eh !... îți dă mîna... Ai grădină frumoasă... Să-ți trăiască !...

Generalul Ionescu se ridică din fotoliu și schițează în spațiu o beza specifică amicițiilor vechi.

— Am ieșit la aer, Tomițo... Vechiturile se scot primăvara la aer. Dar nu intri nițel ?

— Nu, dragă !... Mă duc acasă... Mincăm mai devreme, ca trebuie să mergem la biserică, la ocolire... E Vinerea Mare, doar. . .

— Păi mergem și noi... Eu și cu fata, cu Violeta mea. Dar intră, frate, nițel, că nu e nici șapte... Ioane, Vasile, un scaun, repede, pentru domnul maior.

Așezați amîndoi alături, cu țigările aprinse, au rămas puțin pe gînduri, apoi...

— Uite, mă Tomițo !... Ședeam așa și mă gîndeam adineuri. . . Nu mai e credință... S-a dus dracului credința. . . Uite, fata mea, Violeta !... I-am spus că nu se cade să cînte la pian în ziua de Vinerea Mare... Și-ascultă... Ascult-o cum cîntă. . . Țștia, tinerii, generația asta de mucoși, nu mai are nimic sfînt, nici un fel de respect față de tradițiile noastre bisericești, pe care le-am moștenit dinainte de Cristos, de sărbătorile Paștelui.

— Da, da... ai dreptate !... Păi, ia gîndește-te, cum eram noi de cucernici pe vremea noastră !... îmi aduc aminte cum mă bătea mama, dacă mă spurcam în Postul Mare... Șapte săptămîni întregi nu puneam dulce în gură. . . Și, domnule, sînt de-atunci o viață de om, și obiceiul ăsta mi-a rămas intact ca în vîrsta copilăriei. . . Nu m-aș spurca în Săptămîna Mare, să mă tai... Azi, că e Vinerea Mare, n-am pus nimic în gură, nimic... Absolut nimic.

— Și eu tot așa... Toată săptămîna am postit... Mă spovedesc și mă grijesc de fiecare Paște... Pe cîta vreme Violeta mea a mîncat toată ziua salam și cozonaci și etcetera de dulce...

Tomiță Parascbivescu se lasă cu demnitate pe speteaza scaunului.

— Păi de-aia ziceam și eu adineuri, la cafenea... Tot noi, ăștia hătrîinii, de-om mai ține crt dința și obiceiurile-ei... După ce ne-om duce noi, praful se alege...

— Trist, dar adevărat. . .

Din buzunarul superior al vestei, Tomiță scoate un ceas masiv, ca o ceapă de aur, cu cheița atîrnată la lînțic.

— Șapte și zece, punct !... Mă duc...

— Stai, bre... Stai să luăm o țuiculiță... Face bine înainte de masă... Cu postul ăsta, o țuică e necesară... E. întăritoare...

— Lasă, frate... Țuică pe stomacul gol, nu face. . .

— Și vreo două-trei măsline cu nițică piine de secară.

— Nu mănînc măsline, șefule !... Din măsline se face untdelemnul și, în Vinerea Mare, n-aș pune untdelemn în gură, să mă-mpuști... Dar pline de secară, aia merge...

Ordonanța a adus în grabă sticluța și două păhărele.

Timpul a trecut binișor — ca un apaș în ciorapi — sticluța s-a golit pe trei sferturi și ochii celor doi amici au început să secrete, ca niște stridii bolnave, perle minuscule de tescovină.

— Mă duc, nene, aproape opt... Auzi ! Toacă la biserică,, de denie... Se supără nevasta pe mine. . .

— Mai stai, Tomițo, mai luăm una... Numai una și pleci.

— Nu mai pot, șefule ! Pe stomacul gol, țuica e otravă curată !...

— Să ne-aducă niște bucățele de brinză de Brăila...

— Fugi de-acolo, nene ! E Vinerea Mare... N-aș pune brinză în gură, să mă spînzuri !

— Fii serios, Tomițo !... Mare, nemare... Vineri, nevineri, n-o să păzim noi amîndoi credința... Ne-am găsit noi filoscoși, să facem pe apostolii... Fugi, omule, că mă revolți. Nu postesc ei popii, și-o să postim noi?... Nu fii copil, că-mi pare rîu de tine. Ești măgar bătrîn, ce dracu !. . .

Și, întoreîndu-se spre ferestrele salonului, de unde acordurile pianului năpădesc violente, răcnește ca la o comandă de defilare:

— Violeto !... Violeto !... Du-te tu, tată, la cămară și taie niște bucățele de brinză și vreo citeva felioare de mușchiuleț afumat... Și mai dă-ne o sticluță de țuică proaspătă. . . Umblă însă iute, că-ncepe denia... Și, dacă mai vrei să cînti la pian, pînă plecăm la biserică, zii, tată, sirba aia care-mi place mie, s-o auză si Tomiță !...

PRIMII FULGI

Un amurg de decembrie. într-o cameră elegantă și burgheză de provincial cu dare de mină, în fața biroului de nuc masiv, un tânăr cu ochi decadenti și mâini albe de episcop, sta pe gânduri...

Îl cheamă Dinu și, fiind căzut la examenul de bacalaureat, simte firești predispoziții pentru literatură...

De aceea privește focul — împletind panglici de purpură bizantină în cămin — și urmărește, dincolo de ferestre, jocul fulgilor de zăpadă căzând moale și poetic deasupra tîrgului zgribulit sub acoperișuri.

O țigară uitată pe colțul scrumierei în formă de inimă de porțelan se topește în propriul ei fum, contribuind la crearea atmosferei. Un caiet nou, alb, imaculat, ca o mică poiană ninsă, între sfeșnicele de argint ale brazilor, așteaptă penița poetului să-și croiască drumul inspirat de-a lungul paginilor, ca o sanie romantică cu șine de aluminiu.

Și poetul începu să scrie:

„Primii fulgi!

În noaptea asta, în grădinile cerului au înflorit merii cu flori de ger, de sticlă și de gheață subțire...

Clopoței mici au sunat pe fiecare creangă și lebede albe au zburat prin văzduh, scuturîndu-și puful aripilor deschise.

Așa a început să ningă frumos și cuminte pe pămînt.

Primii fulgi!

De cîte ori încep să cadă, iernile sufletului se trezesc, cu Moși-Crăciuniimorți, cu jucăriile stricate, cu bunicii plîngînd sub ochelari, cu săniile repezi, sub blănurile cărora ai mîngîiat primele mâini reci de domnișoară.

Primii fulgi! Ii simt ningîndu-mi inima, cu lacrimi mici ca și ei, curate ca și neaua din care sint țesuți."

Au trecut zece ani și e tot un amurg de decembrie. În aceeași poziție, conu Dinu, care a devenit un domn serios, cu ochelari de baga, cu nevastă și cu foarte multe treburi, desface un caiet în care își trece — cu regularitate — cheltuielile zilnice...

Dincolo de ferestre a început să ningă... Sînt primii fulgi... Focul arde în cămin, împletind aceleași panglici de purpură bizantină.

Dinu rămîne o clipă pe gânduri și — ca o reminescență — Își pune țigara pe colțul scrumierei în formă de inimă de porțelan.

Totul este ca și acum zece ani. La fel.

Chiar și caietul este același. Numai că, de-atunci și pînă acum, s-a transformat în caiet de socoteli. Fiindcă numai primele file erau scrise, Dinu l-a început din partea cealaltă, pentru o nouă destinație: „Socotelile casei". Îl privește și-și aduce aminte exact clipa cînd — cu zece ani în urmă — a scris în paginile lui „Primele încercări literare". Surîde și caută pagina. Apoi o citește lacom, o dată, de două ori, de trei ori... Pe urmă, cu un gest brusc, se ridică, arunca țigara, închide ușa de la sobă și trage perdelele de ferestre. Apoi revine la birou și scrie:

„Marți, 1 decembrie.

12 kg fulgi de gîscă pentru saltele."

Sînt primii fulgi din căsnicia lui conu Dinu. . .

MOSULUNOI

De două zile, ploaia de octombrie n-a conținut. Și parcă nicăieri nu e mai umedă, mai rece, mai monotonă și mai de octombrie ca pe stradela Umbrei, unde — la numărul 12 bis (ca să nu fie 13 fix) — locuiesc de patruzeci de ani, în aceeași căsuță cu geamlie la mijloc, cu ficuși în geamlie și cu cerceluși la ferestre, solii Niculescu: Vasilina — fiindcă s-a născut de simțul Vasile — și Dosoftei — că așa a ținut să-i pună numele taică său, care a fost popă.

Și, tot de două zile, în sufletele dumnealor — devenite siameze, din cauza durerii îngemănate — plouă mai abitar și mai trist ca pe stradelă. O burniță de gânduri înlăcrimate, printre picurii căreia se scutură tremurate frunzele veștede ale oftaturilor simultane sau alternative. Și asta fiindcă — de acum două zile — Mosulunoi a dispărut fără urmă.

Mosulunoi era un cățeluș de pripas și de numeroase rase, găsit de Dosoftei pe stradă, acum cinci ani, când se întorcea cu iaurturile acasă. Mosulunoi avea urechi ascuțite, ca de ciine lup, picioarele strîmbe, ca de șoricar, coada lungă, ca de ogar, botul de mops și ochii de cm, cum a declarat Vasilina, în clipa când Dosoftei l-a scos dintre iaurturile din servietă și i l-a prezentat, punîndu-l pe masa din antreu.

După o farfurioară cu lapte dulce și miez de piine intermediară muiat în ea, cățelușul a primit numele de Frumosul. Sau, mai pe scurt, Moșul.

După o lună, Moșul a devenit Moșul Iu' mama. După alte două, Moșul lu'tata și, după șase luni — ca să nu mai fie nici o discuție între Vasilina și Dosoftei — s-a numit Mosulunoi. Adică Frumosul nostru, al amîndorura.

Și-acum, după cinci ani de dragoste, de răsfaț, de zgardă cu clopoței, de fundă bleu, ca să nu se deoache, de baița în ligheanul de spălat pe ochi al lui Dosoftei și de „poiliș” — că-i

plăcea grozav salamul amestecat cu cafea cu lapte — culcușul din patul lor, de la picioarele lu'tăticu și lu'mămica, a rămas gal și perna — perna pe care dormea colăcel — pustie.

Acum două zile, cînd soții Niculescu și-au dat seama că Mosulunoi a dispărut într-adevăr, după cercetările zadarnice făcute prin ploaie și prin vecini, după cîte două drumuri făcute zilnic la hingheri — cu speranțe cit Ceahlăul și inimile cît puricele — după, după și după (Vasilina a dat și un acatist la biserică și Dosoftei o cravată aproape nouă omului care i-a spart lemnele din curte, că „Dumnezeu are milă de omul bun la suflet”), cei doi bătrini s-au așezat — unul lingă altul — la fereastra dinspre stradelă, privind ploaia și toamna, și cățeeii altora care numărau toți pomii publici și uzi, cu piciorul din spate.

Firește, în tot acest timp, n-au lăcetat să facă fel de fel de supoziții — zeci și sute — în legătură cu dispariția patru-pedă a unicei lor bucurii, ca — pînă la urmă — să se întoarcă și să se fixeze tot la cea dinții dintre ele și anume la aceea că, alaltăieri, cînd factorul i-a adus pensia lui Dosoftei, a lăsat poarta deschisă, lucru care a determinat pe Vasilina să exclame cu buzele tivite de logică și durere:

— Fi-ți-ar a dracului de pensie să-ți fie, Doamne iartă-mă, că, fără ea, rămîneam muritori de foame!

La căsuța de pe stradela Umbrei, numărul 12 bis, s-au tras storurile. Dosoftei a avut grijă să lase întredeschisă poarta dinspre drum și n-a mai pus „ciotul” la ușa geamlî-cului. Vasilina a crăpat ușa de la bucătărie și-a lăsat aprins becul de pe sălița din-dos. Apoi, amîndoi — triști și tăcuți, ca două pietre funerare strîmbate de părăsire — s-au băgat în așternutul rece și curat ca o zăpadă proaspătă. El și-a pus scufia de lînă, tricotată de Vasilina și ea boneta de fostă dantelă, cumpărată de Dosoftei acum treizeci de ani. Au oftat lung și simultan și ochii lor s-au pironit — cirpiți de Eomn și tiviiți de lacrimi — deasupra pernei de la picioare, pe care — cu două zile înainte — Mosulunoi se încolăcise pentru ultima dată în propria lui căldură.

Afară, ploaia de toamnă șiruie pe burlane, țacăne pe acoperișuri și lipăie desculță pe trotuare...

Și, încet-încet, a venit somnul...

Somnul agitat al oamenilor obidiți, cu sforăituri sonore, bilaterale și întrerupte brusc, pînă cînd coana Vasilina atre-

sărit și s-a ridicat — atentă, fericită și speriată. Apoi și-a zguduit soțul de umeri, ca și cum ar fi vrut să-l trezească dintr-un leșin:

— Dosoftei! Dosoftei! Deșteaptă-te, mamă...

Și Dosoftei s-a deșteptat, cu ochii în panică;

— Ce e, dragă? Ce vrei?...

Vasilina — mișcându-și capul ca o chibritelniță cu arc — a început să privească, pe rînd, cînd spre ușă, cînd spre soț.

— Dosoftei? A lătrat cineva, sau mi s-a părut mie?...

— Nu, nu, Vasilino! Nu ți s-a părut... Eu am lătrat, de bucurie că I-am visat pe Mosulunoi. Că unde se făcea că venise acasă și vorbea ca omul cu mine...

RIZOTTO

Cînd îl văzu traversînd restaurantul, Grigorcea tresări: „El e, ori n-o fi el?” Stătu o clipă pe gînduri, apoi își făcu mîinile *kaut-parleur*:

— Mișule!

Mișu se opri. Plimbă în jurul restaurantului o privire spelbă și obosită, căutînd dincotro venea glasul. Capetele consumatorilor, cu guri deschise unsuros sub șervetele înghesuite în gulere, nu-i amintiră figura nici unui cunoscut. Rămase totuși țepăn și cercetător în mijlocul localului, ca un agent de circulație pus să reglementeze mersul chelnerilor.

— Mișule!

De data asta, vocea lui Grigorcea fu mai tare. Mișu întoarse capul și — stîlcind un zîmbet fericit pe buzele-i vinete — descoperi, în capul unei mese, figura obeză și jovială a prietenului de tinerețe...

— Tu erai? Ce bine-mi pare că te văd...

— Ce-ai slăbit așa, mă? Ești de nerecunoscut?...

Mișu își compuse o mutră suferindă și tragică:

— Sînt bolnav, Grigorcea! Bolnav rău!...

— Ce ai?

— Stomacul!...

— Ce tot vorbești, mă?

— Pe onoarea mea!

— Apendicită?

- A ș!...

— Puțin ulcer?

— Nu se știe sigur.

— Nu cumva ai vreun canceraș?

— De-asta mi-e frică și mie. ..

— Fugi, mă, de-acolo. Cancerul e cea mai ușoară boală.

- Floare la ureche. .. înainte, cînd nu se găsea radio, era boală mai grea, dar acum, cînd găsești radio pe toate potecile, e moft. .. Tu nu vezi ce departe a ajuns știința?

— O fi ajuns pentru alții, dar pentru mine nu... .

— Păi tu ce simți, mă?

— Ce să simt! Nu mă simt bine...

— O să-ți treacă, ascultă-mă pe mine.

Observînd un client proaspăt la masa lui Grigorcea, un *chelner se prezentă cu lista...

Mișu își scoase ochelarii din buzunarul de sus al vestei și parcurse lista de la un capăt al celălalt.

— Nici nu știi ce dracu să iau! . . .

— Ia o varză cu carne de porc... Am luat și eu. E grozavă. .. Și să-ți faci pe urmă un mușchiuleț...

— Ehe! *Tempi passati*...

— „Tempi passati” nu este astăzi, îi lămuri chelnerul.

— Dă-i atunci niște chiftele marinate, îl stîrni Grigorcea. . .

— N-am voie, mă! N-am voie!... Sînt la regim... Nu imănînc carne, nu beau vin, nu mănînc decît buruieni și lăpturi. . .

— Avem purcel de lapte, dacă doriți, îi propuse, serviabil, «chelnerul...

— Sînt vegetarian, amica!... Rizotto ai ?

— Este.

— Atunci dă-mi un rizotto...

— Cu parmezan ?

— Fără. Și pe urmă dă-mi un iaurt...

— Da... vin doriți ?

— Apă.

— Minerală sau „Borviz” ?

— Apă chioară...

— Păi cum vrei să nu fii canceros, domnule, cînd mănînci îiumai fleacuri și bei apă? Ai merita să mori imediat, cu teoriile astea... Fă-i, dom'le, o costiță de porc la grătar și dă-i înainte o varză cu carne, pe garanția mea...

— Nu se poate, Grigorceo... Mă nenorocești.

— Și dă-ne și o baterie la gheață...

— Grigorceo...

— Ai înțeleș?... Mișcă!... Și să nu uiți s-aduci și trei-patru ardeiași verzi la varză...

— Rizotto mai aduc?

Mișu încercă să vorbească. Grigorcea însă nu-i dădu timp.

— Aduci ce ți-am spus eu și-atît! . .

în restaurant n-a mai rămas aproape nimeni. A plecat și orchestra, iar chelnerii au început să strîngă lenjeria meselor.

— Să ne mai dea o sticlă și plecăm...

— Nu mai beau, Mișule, să mă tai...

— Cum nu mai bei ? După ce m-ai făcut să mănînc carne } \ să beau patru sticle de vin, cu riscul vieții, nu mai vrei | să bei ? Să știi că nu mai vorbesc cu tine, în viața mea_____Nu «te mai cunosc.

— Nu mai pot, dom'le, m-am îmbătat... Mi-e rău.

— Nu mă privește. Dacă ți-e rău, să-ți dea puțin bicarbonat...

— Nu iau... îmi face rău la stomac.

- Ție ?

— Mie... Am dispepsie... Cînd nu mai merge, nu mai | beau, să mă tai.

— Dar eu nu sînt bolnav de stomac ? Nu ți-am spus ? f Și, cu toate astea, am băut.

— Dacă tu nu ții la sănătatea ta, te privește. Eu mă îngrijesc, băiete...

— Ce face ?

— N-am pdftă să-mi pierd sănătatea, pentru că am avut ghinionul să mă întîlnesc cu un bețiv și-un carnivor ca* tine...

— Grigorceo, te omor.

— Ba, mai bine, cere să-ți faci plata, că o să te dea chelnerii afară... Eu, unul, nu mai pot să stau____La revedere...

DRAGA

„Să-mi dați voie să fiu trist...

Draga nu mă mai iubește...

Au trecut cinci zile de când ne-am văzut «ultima oară»

Într-o stradă dosnică, cu toamnă pe margini și castane coapte, la răsplintii, în sobițe de fier cu ochii roșii și picioare mici...

Tăceam amîndoi, deși ar fi trebuit să tac numai eu...

Draga vorbește așa de frumos... Dacă ați auzi-o voi vorbind, ați crede că demult, demult, un strămoș al ei a fost privilegiat și i-au rămas de-atunci flaute în gîtle>...

Chiar dacă m-ar fi certat, aș fi vrut s-o aud vorbind...

Dar Draga tăcea și tăceam și eu, pentru că eu am un glas aspru și mi-e silă să mînc sacîz, ca să mi-l dreg...

Draga nu mă mai iubește...

Orice mi-ați spune voi, e de prisos... Pentru că, ia stați să vă întreb eu... dacă m-ar mai iubi, de ce nu dă «pe la mine de cinci zile» și nici un alt semn, care să mă facă să mă duc — ca un pelerin — pe stradela cu toamnă pe margini și castane coapte, la răsplintii?

De ce?...

Eu nu pot nici să-i scriu, nici să-i telefonez, nici să mă duc la ea și nici măcar să trec — ca o romanță — pe sub ferestrele ei... Și nu pot nimic din toate astea, pentru că Draga este prizoniera unui inel pe care e gravat un nume de om cumsecade și o dată comemorativă...

Cum să-i scriu, când scrisorile nu știu dacă le primește ea?

Cum să-i telefonez, dacă n-are telefon?

Cum să mă urc la ea, când nu va fi singura care să mă primească și cum să trec «măcar» pe sub ferestrele ei, cînd nu știu unde șade?...

Vedeți că eu și numai eu am dreptate?...

Draga nu mă mai iubește".

fi Am găsit scrisoarea asta, căzută pe jos într-un restaurant.

H Era scrisă cu creionul și, după cum se vede, cu sufletul... Nu i știu cui îi scria îndrăgostitul, și nici cine era el... '.

w\ Am întrebat un chelner cine a stat înaintea mea la masă...

† Mi-a spus că „un domn tînăr care a băut și a scris tot timpul”.

\$^ I-am spus că dacă îl mai vede vreodată, să-i spuie cum mă I; cheamă pe mine, să-i dea adresa mea și sa-i spună să vie la f" mine la redacție, să-i dau scrisoarea înapoi...

|| AU trecut de-atunci cîteva zile... Uitasem de scrisoarea W; găsită și aruncată într-un sertar al biroului...

| Dar, aseară, a venit cineva la redacție și a întrebat de I mine. Am spus să între, și a intrat un domn tînăr, cu ochi t triști și pantofi nelustruiți...

| — Cu ce vă pot fi agreabil, domnule?...

\ Domnul cel tînăr m-a privit fix și rău ca un dușman.

\ — Dumneata ai găsit o scrisoare de-a mea... o scrisoare [pe care am pierdut-o într-un restaurant... Mi-a spus un chelner...

| — Trebuie să-mi fii recunoscător că am luat toate dispozițiunile ca să ți-o poți regăsi.

† — N-am de ce... Dumneata nu trebuia s-o iei... Nu \ trebuia să te amesteci în afacerile mele...

| — Nu te-nțeleg...

| — Sigur că nu mă înțelegi!... Ce zor ai dumneata să aduni hirtiile de pe jos... Ce, ești ardeleancă de-aleadele : strînge cu fîrașul?...

| — Domnule... Fii la locul dumitale, că te dau afară... Ardeleancă ești dumneata, fiindcă ești impertinent ca o slujnică. ..

| — Da?... Ei bine, domnule, judecă și dnmneata... Ai văzut, in seara cînd ai găsit scrisoarea pe jos, o femeie superbă In compania uni domn, la o masă, alături de dumneata?

| - D a . . .

| — Ei bine, aia era Draga și cu bărbatul ei.

| - Și i ?

| — Și aruncasem scrisoarea jos ca s-o ridice ea... Era singura posibilitate ca să afle Draga ce glndesc și cît sufăr... Dacă ai citit scrisoarea mea, înțelegi de ce... Și, dumneata, vii așa din chiar senin să-mi iei scrisoarea... Spune... Serviciu e ăsta? M-ai nenorocit, domnule, m-ai nenorocit... Și tînărul își strîns tîmplele în palme, ca și cum ar fi vrut să le împiedice să nu crape.

I-am cerut iertare, în numele meu și-al întâmplării, și i-am promis să fac tot posibilul ca Draga să-i citească scrisoarea... De aceea am scris rîndurile de față, cu scrisoarea reprodusă în fruntea lor...

Și dacă, întâmplător, necunoscuta Draga va citi rîndurile de față, sper să primesc încă o dată vizita tînărului amorezat și primul lui cuvînt să fie: „Domnule, datorită dumitale Draga mă iubește!... îți mulțumesc...”

LOVITURA

Ieșise de la curse curățat. Ultimul pol, păstrat cu sfințenie în buzunarul de la spate — pînă la cursa a șaptea — îl dăduse pe țigări, fiindcă numai țigările îi mai puteau alina supărarea. Pierduse opt mii de lei, deoarece toți caii pe care jucase se transformaseră subit în catîri, ajungînd la potou — în hazul peluzei — cu numeroase lungimi înapoia plutonului de concurenți.

Toate speranțele cu cere venise la curse, toate planurile în legătură cu ceea ce își închipuisese că va cîștiga se spulberaseră, ca un roi de muște alungate — dintr-o singură smucitură — de coada ultimului cal pe care jucase.

Abătut, pierdut în mulțimea pietonilor care coborau de la Hipodrom pe partea dreaptă a șoselei — tristă și disperată ca o cireada de rude solidarizate de aceeași durere în urma unui dric imaginar, — Tomiță făurea planuri noi, căutînd soluția ca să poată ieși din încurcătură. Încurcătura era foamea...

Parcă niciodată nu-i fusese foame ca acum, cînd n-are putința să intre într-un restaurant ca să și-o înece în sosuri grase și șprițuri înghețate...

Să se împrumute, n-avea de la cine. Să se invite la masă la vreun prieten, n-avea de unde să-l găsească. Să fure, n-avea curajul necesar. Dar fiindcă Tomiță nu era omul care să se dea bătut cu una, cu două, o „idee genială” îi licări în minte. Nu stătu mult pe gînduri și o și puse în aplicare, mai ales că și împrejurările, dîndu-se de partea lui, îl făcură să bage de seamă că mai are numai cîțiva pași pînă în poarta unuia dintre cele mai mari restaurante de la Șosea...

Cînd te așezi la o masă, într-o grădină de vară luxoasă, unde servesc chelneri în frac, și orchestra execută uverturi

fără greșeli de contrapunct și când ai intenția precisă de a minca fără să plătești nici un ban, orice ți s-ar întâmpla, nu te mai interesează chestia atât de importantă a „prețurilor”. Comanzi tot ce e mai scump, tot ce e mai select și mai fin.

De aceea, Tomiță începu cu *Hors (Voeuvres-uricxx* icre negre, *somon furne, pate de gris gras*, gelatine și diferite alte produse selecte ale artei culinare. Trecu apoi la piept de curcan umplut cu trufe și castane, luă și un mușchi (*coeur de filet*) cu sos picant și garnitură bună pentru subiectul unei „naturi moarte” pentru sufragerii moderne și —”aproape mulțumit — se lăfăi, în final, în diferite torte, tarte și prăjituri de casă.

Socoteala ar fi făcut — fără vin — aproape o mie de lei, pentru cine ar fi avut de gând s-o achite. Nici Tomiță însă nu procedă inelegant. Ceru „plata” și când chelnerul îi aduse nota pe . farfurie, o privi de sus pînă jos, își puse monoclu și întrebă:

— Cît face ?

— 945, coane...

— Cu totul ?

— Da, coane, s-a pus și remiza...

- 945?

— Da...

— Perfect... N-am nici un ban...

Chelnerul surise încîntat că un astfel de client „ales” face spirite amicale cu el__

— Ai priceput ? N-am nici un ban, băiete... Nici un leu...

— Nu face nimic, coane, mai încercă să glumească chelnerul... S-avem noi să luăm de la dumneavoastră.

— Mă cunoști ?

— Vai de mine, coane, se poate?... Chiar dacă nu vă cunosc, ce-are-aface ?

— Nu mai aștepta degeaba, că nu dau nimic. N-am. Dacă n-am, n-am. Cheamă patronul să mă descurc cu el...

— Pofțiți dumneavoastră la birou să vă aranjați... Aicea ne vede publicul și nu se face...

În biroul patronului, Tomiță păși grav, salută ceremonios și așteaptă ca „garsonul” să expună patronului întâmplarea. Când acesta termină, patronul puse ochii pe el, măsurîndu-l cu neîncredere de sus pînă jos...

— Tot ceea ce spune chelnerul este exact, domnule. Am mîncat de 945 lei, cu remiză, și n-am nici un ban. Am venit să mă predau. Sînt în defect față de dumneata, fă-mi ce vrei.. .

— Cum vă numiți dumneavoastră ?

— Mă privește...

— Așa ? Ce ocupație aveți ?

— Nici una...

— Asa ?

— Da...

— Poate sinteți puțin excroc...

— S-ar părea, după toate aparențele...

— Bine... O să vă trimit la poliție...

— N-am nimic contra. Țin însă să vă atrag atenția, domnule patron, că eu voi mînca o bătaie bună, voi face o noapte la beci, dar dumneavoastră tot nu veți putea intra în posesia banilor ce vă datorez. Găsesc, deci, că ați putea să-mi faceți altceva...

Patronul reflectă o clipă... Simți că i se „urcă singele” la cap. Se stăpîni totuși.

— Ai dreptate. O să-ți dea mandea două perechi de palme, să dai înapoi tot ce-ai mîncat...

— Cum doriți. Banii, însă, tot n-o să vi-i pot da și cred că dorința dumneavoastră cea dinții este să vă luați banii și pe urmă micile satisfacții bestiale.

— Nu face pe bacaloriatul cu mine, pezevenghiule, că te și ard. Dacă știai că n-ai bani, de ce te-ai înfipt să mînci ca un porc, tot ce e mai scump... Dacă ți-era foame, de ce nu te-ai dus la ospătărie, ori la „Trei sarmale”. •

— Nu mînc, de obicei, decît în restaurante mari...

— Așa ? Ei, bine, nu ți-ai găsit omul... Fiindcă, vorba aia, cu banii tot nu mă mai aleg, o să te pui să muncești la mine, pînă te vei achita...

— Foarte bună idee... Doriți să vătai lemne, să vă conduc copiii la plimbare, sau vacile la păscut ?

— O să vezi imediat ce doresc... Și patronul, amuzat de gîndul care îi venise, apăsă soneriile personalului inferior—

Pînă a doua zi la douăsprezece, Tomiță, deghizat în ajutor bucătar, a spălat vasele în bucătărie, a tăiat cartofi și ceapă și a învîrtit mașina de tocat carne, mort de oboesală și de

scîrbă. Stînd in tovărășia bucătarului, își putu da seama „de visu”, cum fuseseră preparate toate bunătățile pe care le consumase cu o seară înainte.

Simțise de la început o scîrbă atît de cumplită, încît își blestemase ceasul cînd se botărise să dea „lovitura” și jurase ca în viața lui sa nu mai mănince la restaurant...

Cînd patronul intră în bucătărie să vadă ce-i face clientul, văzîndu-l „atît de prăpădit” și de palid, i se făcu milă de el și se hotărî să-l ierte de pedeapsă.

— Acum, zise el, du-te de te-mbracă și poți să pleci... Ne-am achitat de datorie... Și, fiindcă eu, deși negustor, sint mult mai nobil decît dumneata, te poftesc și la masă, ca invitatul meu, azi îa dejun... Și, fiindcă am băgat de seamă că ești om subțire, îți voi servi exact meniul care ți-a plăcut atît de mult aseară... Asta ca să ne împăcăm și să rămînem prieteni...

GOGU, AURICA, MIȘU ȘI SAFTA

Gogu era un foarte ciudat om: ursuz, trist și tăcut. N-avea nici o patimă, niciunvițiu^ nici un tic... Nu iubea oamenii, nu-și iubea meseria, într-un cuvînt, nu iubea pe nimeni și nimic, în afară de două vietăți; nevastă-sa și canarul.

Pe nevastă-sa o acceptase în viața lui ca pe un medicament, ca pe un balsam cu care organismul și sufletul lui puțin se obișnuiseră pînă la iubire, așa cum iubesc indienii pipa și degenerații gramul de cocaină.

Canarul, fusese singura lui zestre materială rămasă de la părinți. La ieșirea din indiviziune, desprinsese colivia din peretele antretului și plecase cu ea către prima lui odaie cu chirie.

I

Pe nevastă-sa o chema Aurica și pe canar Mișu. Amîndoi erau blonzi și-aveau aceeași fire: vioaie, neastimpărată, nostalgică, comprimată muzical între gratii convenționale. Mișu între gratiile coliviei, Aurica între gratiile căminului.

De aceea, poate, Mișu și Aurica se iubeau atît de mult și se înțelegeau atît de bine. Cîntau amîndoi, de dimineața pînă seara... Aurica, romănțe cu refren auzite prin berării, și Mișu compoziții proprii în veșnică prefacere...

Pe Gogu nu-l auzise nimeni cîntînd vreodată. Nici măcar fluierînd sau sîsîind, așa cum fac bărbații fără voce, un motiv oarecare, o melodie, un fragment muzical...

De multe ori, Aurica îndrăznise să-i spună într-unui din sobrele lui ceasuri de pasiune:

- Gogule, mamă, de ce nu cînți tu niciodată?
- De ce să cînt? răspundea el. Ce, sint Caruso?
- Nu, Gogule! Să cînți, așa, ca să te aud eu...
- Dar ce crezi tu, că eu sint patefon?

— Vai, Gogule, cum ești!...
— Așa sint eu... Nu cîntați voi destul, tu și cu Mișu?
— Noi nu sîntem ca tine...
— Nici eu ca voi.

Într-o dimineață, Gogu se sculă ca de obicei, la șapte, își făcu toaleta și trecu în sufragerie să-și ia ceaiul. Apoi fumă o țigară, citi jurnalul și cînd ceasul arătă opt fără un sfert, plecă la slujbă, vesel și bine dispus, cum el însuși nu se simțise niciodată...

În tramvai se surprinse fredonînd un vals pe care îl auzise, în tinerețe cîntat pe sub ferestrele lui, luni de-a rîndul, de-un flașnetar chior.

La birou, de îndată ce își luă locul, începu să fluiera, din ce în ce cu mai multă îndrăzneală, puia cînd colegii începură să-și facă semne și să șușotească.

— Fraților!... A intrat Gogu în anul morții... Ascultați-l cum cîntă...

Iar cînd se întoarse acasă la prînz și Aurica îi ieși înaintea să-i deschidă ușa, rămase încremenită... Gogu cînta în gura mare și fără să aștepte mult, așa cum era, cu paltonul pe el și cu pălăria pe cap, o luă de mijloc și începu să valseze cu ea prin casă, izbind mobilele, spre marea satisfacție a canarului, care țopăia în colivie, încercînd să le imite ritmul. ..

Toată ziua Gogu fu vesel, exuberant și, rînd pe rînd, cîntă din gură și fluieră toate melodiile pe care le reținuse o viața întreagă...

Aurica nu știa ce să creadă. Se simțea fericită și mulțumită ca niciodată... Atît de mulțumită, încît simți nevoia să împărtășească cuiva un pic din bucuria ei și fiindcă n-avea pe altcineva la îndemină, dădu fuga în bucătărie și luă în brațe pe Safta, bucătăreasa...

— Dacă-ai știi, Safto, cît sînt de fericită!... Ai văzut *cum* s-a schimbat „domnu”?... Cît e de vesel, de încîntător... Cît de frumos cîntă... Ce voce splendidă are!...

. Safta, drept orice răspuns, pironi capul în pămînt și două lacrimi groase îi burdușiră pleoapele...

— De ce plîngi, fă? se revoltă Aurica.

Bucătăreasa începu să plîngă cu adevărat.

— Safto, n-auzi?... Spune, de ce plîngi? Ce e asta?

— Ce să fie, conită? Păcatele mele sînt...

— Ce păcate?

— Taie-mă, splnzură-mă, conită, fă-mi ce-i vrea, dar eu tot îți spui, că eu nu poci să mint, că mă bate Dumnezeu...

— Nu-nțeleg...

— Știu eu de ce e domnu așa de vesel azi și de ce joacă și cîntă...

— De ce?

— Fiindcă — fir-aș a dracului să fiu cu prostia mea — de dimineață, cînd a plecat la slujbă, m-am zăpăcit și am greșit cutia...

— Care cutie?

— Cutia cu ceaiul, conită...

- E i și?

— Am făcut ceaiul pentru domnu cu semințele canarului, care le-am pus în cutia veche de ceai...

NU-L CUNOAȘTEȚI ?

— Psst... Costică. -. Costică...
— A!... Ce faci, Lică?
— Uite, mă, tocmai la tine mă gîndeam acum și nu știam unde să te gădesc... Cînd întorc capul, tu!... Ei, nu e ceva extraordinar?...
— Da ce-ai cu mine?
— Am ceva care te interesează, cum nici nu te aștepți-
— Nu-mi mai spune.
— *Parol!* - Mi-a vorbit cineva de tine... O femeie... e nebună după tine...
— Cine ?...
— Nu pot să spui. M-am jurat că nu spui și eu cînd mă jur...
— Nu fi măgar...
— Nu sînt, măi... dar i-am promis ei că nu spui nimic... Dacă nu erai tu, nu-ți spuneam nici atH... Ești un om norocos, Costică... Ce n-ar da alții să fie amoretată de ei o femeie ca aia...
— Spune frate, ce dracu... Sînt om serios... Nu scot un cuvînt... Mă fac că nu știu.
— M-am jurat că nu spui.
— O cunosc?
— O cunoști.
— Brună?
— Hm!... brună.
— Măritată?
— Da L... de un an.
— Bărbat-său deputat?
— De Gorj.
— A)... O știu, acum... Matilda...

— Ascultă, Costică... Te rog si eu ceva.
— Zi...
— Da-mi cinci sutare pînă mîine. Mîine ți-le dau îndărăt negreșit... N-am bani de tren și vreau să mă reped pentru doua trei zile în provincie.
— îmi pare rău... Stau prost...
— Nu e nimic dragă... Nu e nimic, credeam ca ai...
— A!... Te salut, coane Matei.
— Ce faci Lică, neică?
— Inchipuiește-ți, coane Matei, că te-am vizat azi-noapte... Poftim să nu crezi în vise? Să te fi căutat nu știu cît, nu te găseam...
— Taci, mă...
— Pe onoarea mea... Nici n-ai idee ce impresionat sînt.
— Fugi d-acolo, nu fi copil... Ești tu nervos...
— Tocmai vream să mă internez într-un sanatoriu...
— Foarte bine, dragul meu. Ești tînăr, dacă nu te cauți acum, pe urma, la bătrînețe...
— Da, coane Matei, însă trebuie să plătesc pe-o lună înainte sanatoriul... și mi-ar mai trebui o mie de lei...'. Am eu vreo patru... și pînă îmi vin bani de-acasă... dacă ai vrea dumneata... Zău, parcă providența mi te-a scos înainte... însă să ști că a fost și o legătură de idei... Tocmai citisem seara, în *Adevărul*, discursul dumitale la Senat... Admirabil l-ai lucrat... Dacă ar avea mulți curajul dumitale, s-ar consolida țara, ascultă-mă pe mine... M-am gîndit pe urmă la modestia dumitale, care ai fi putut să fii de o mie de ori ministru, și cum sînt eu impresionabil... te-am vizat toată noaptea.
— îmi pare rău, Lică dragă, că n-am la mine... Ți-aș da eu mia aia de lei... Altă dată, cu plăcere.
— Vai, coane Matei, nu e nimic... Gădesc eu bani, numai ea casc gura.
— Salve, căpitane...
— Noroc, Lică... Mă-nălțași în grad.
— Păi bine, mă!... Tu — dacă era să fie dreptate — trebuia să fii maior acum... nu locotenent.
— Vezi bine...
— De-aia demisionează ofițerii din armată... Dacă băieți buni ca tine rămîn neavansați cu anii...

Z | „T i l ^ p L ^ e u inteligenta ta, ajungi departe
in civilie . Prost ai fost c-ai stat pînă acum
" - Acum m-am hotărît... Dem sionez. U n d ^ î n c x ?
- Sînt invitat la cineva... Aoleu l... Şi-am intîrziat..
Dă-mi un pol, dragă, să iau o trăsură...

„PROCESTUL" LUI GHEORGHE TRIŞCĂ

Cînd îşi auzi numele strigat in gura mare de către aprodul îmbrăcat în livrea albastră, Gheorghe Trişcă îşi luă căciula în mîină, îşi netezi, dîrz, cu podul palmei, mustaţa aspră şi mocănească, şi înghesuindu-se printre împricinaţii care îşi aşteptau rîndul, pătrunse ţanţoş şi hotărît în sala de şedinţă.

In urma lui, o femeie mărunţică, cu buze tivite şi broboadă turchiză pe cap, îşi făcu loc, speriată ca nu cumva să rămîină in urmă...

Gheorghe Trişcă, ţăran paşnic şi omenos, voia cu orice chip să se despartă de muierea lui, fiindcă auzise şi se convinsese omul că „pe vremea nemţilor" — în timp ce el îşi făcea datoria de ostaş pe Valea Gaşinului — femeia lui, pe atunci tînără şi dolofană, nu avusese purtări bune şi — după cum ziceau gurile rele din sat — „cam sărise pîrleazul cu inamicul".

Probe despre vinovăţia ei — în afară de spusele, unuia şi altuia — nu prea avea Gheorghe Trişcă. Dar odată ce viermele bănuielii îi intrase în suflet, înţelesese omul că nu mai poate ţine casă alături de ea... De aceea umbla acum prin judecăţi **Bă** se despartă. Şi lucrul n-ar fi fost tocmai greu, dacă femeia n-ar fi susţinut morţiş că „ea nu e vinovată cu nimic", că „pîrleaz să dea Dumnezeu să se facă, dacă l-o fî sărit vreodată in afară de casa ei", că, în sfîrşit, „ea n-are om de lăsat, acum cînd nu mai e tînără şi are copii cu el".

Preşedintele, după ce îndeplini cele de rigoare, Îşi potrive ochelarii pe nas şi se adresă reclamantului:

— De ce vrei să te desparţi de femeia dumitale, omule?

Gheorghe Trișcă răsuci căciula miștoasă în mâini, își privi stăruitor vârful opincilor, apoi înălță fruntea și răspunse tare, ca la armată:

— Să trăiți, domnule președinte, nu mai poci să mă țiiu cu ea p-un loc I...

— De ce, omule?...

— Fiindcă, să trăiți domnule trebonali, ama flatcă muierea mea a fost — sa iertați — cam stricată, pa timpul nemților, cînd eu Dumnezeu mă știe cum trăiam pă poziție...

Președintele își potrivi iarăși ochelarii pe nas și stăruie:

— Bine, bine... de auzit vei fi auzit dumneata... Dar nouă, aici, ne trebuie dovezi. Trebuie să ne dovedești că femeia dumitale nu ți-a fost credincioasă, că te-a înșelat cu unul și altul ___ după cum ne spui.

— Păi, să trăiți domnule președinte, cu ce poci eu să vă dovedesc că e adevărat... că dă cunoscut nu să cunoaște? Gă la o femeie nu e ca pă țarină, cînd vine altul și ară pă locul meu, eu să poci s-arăt că ăla e locul meu și aia urma că a arat el.

— Martori ai?

— Am, să trăiți, domnule președinte. Ie dumnealui, moșu ăsta d-acilea, din spatele meu...

Moșul — un omuleț uscat și necăjit, cu ochi roșii, lucitori și mici de veveriță bătrînă — făcu doi pași înainte...

— Ce știi, moșule, de purtările proaste ale nevastei lui Gheorghe Trișcă, pe timpul nemților?

— Știu, să trăiți, domnule judecători, că nu cam prea avea purtări bune.

— Ce făcea?

— Ce sa facă, domnule judecători? Deel... Ca femeia tînără fără om.

— Ai văzut dumneata, moșule, cu ochii dumitale?

— Ptiu!... Păi nu mi-ar fi plesnit luminile ochilor de rușine, domnule judecători? Eu ce știu, atîta știu. Că muierea asta se încîrduise c-un barbarez d-ăia de venise pă teritoriu comunei și că barbare EU ședea în casă la ea și o învățase să dea cu băcan pe buze și bea țigări de tutun, ca oamenii. Atîta știu, atîta spui, domnule judecători, că eu n-am păr în cap de cîte ori am fost martor în proceste, și știu regula...

Președintele își potrivi, pentru a treia oară, ochelarii pe nas, și se adresă, cu voce înăsprită, femeii care ascultase totul, cu ochii în jos cu mina strînsă la gură.

— Dumneata ce-ai de zis?... Ai auzit cele ce spune dumnealor?

Femeia își ascuți buzele și răspunse înțepată:

— Eu am de zis, domnule președinte, că n-am bărbat de lăsat... M-am cununat cu el Ia primărie și la biserică, am trăit cu el, acu nu-l las... Dacă m-a ales cînd eram ca o floare, să mă ție și-acu, cînd m-am veștejit de muncă. Și dacă zice el și cu moșul — care vine martor mincinos la toate procesele din sat — că eu am făcut așa și pe dincolo, să vie și să dovedească... Că dacă n-are cu ce dovedi, degeaba s-a vorbit ei să se scape de mine și omul meu sa se însoare cu fata moșului, care i-a rămas văduvă de război și are și pensie. Și dumneavoastră să judecați drept, domnule președinte, și să nu mă despărțiți de el, că e omul meu și eu sint nevasta lui cu cununie...

După o jumătate de ceas, cînd „tribunalul” reîntră în sala de ședințe pentru a se pronunța asupra unui număr de pricini — printre care cea din urmă era divorțul lui Gheorghe Trișcă — cei trei beligeranți — moșul, femeia și bărbatul — de îndată ce fură chemați înăuntru, intrară cu figuri potolite și prietenoase, cu zîmbete de pace pe buze.

Președintele își puse iarăși ochelarii pe nas și le comunică hotărîrea justiției.

„Avînd în vedere și considerînd etc, etc, Tribunalul hotărîște desfacerea căsătoriei dintre numitul Gheorghe Trișcă și soția sa Elisaveta Dobre Dincă... etc, etc.”

Gheorghe Trișcă asculta cuvîntul legii, cu capul în pămînt. Moșul zîmbea șiret și cînd președintele isprăvi cele ce avea de spus, femeia se apropie isteată și înțăglată de estrada prezidențială.

— Să trăiți, domnule președinte, noi am vrea să vă spunem ceva...

— Spune...

Femeia își ascuți glasul și mai mult.

— Să trăiți, domnule președinte, noi ne-am împăcat...

Președintele vru să-și potrivească ochelarii pe nas, dar rămase cu ei în mină, împietrit.

— Ce-ați făcut?

— Ne-am împăcat, să trăiți, domnule președinte... Adineaori, afară, ne-am împăcat...

Președintele rămase trznit. Cazul era fără precedent. In același timp cu tribunalul care desfăcuse căsătoria lui Gheorghe Trișcă, Gheorghe Trișcă se împăcase cu nevasta... Magistrații se uitară unii la alții, schimbînd cîteva vorbe juridice pe șoptite, apoi președintele se răsti, încruntat, la femeie:

— Cînd v-ați împăcat, bre?

— Adineaori, să trăiți domnule președinte, cînd v-ați dus dumneavoastră pînă afară.

— Și cum v-ați împăcat ?

Femeia plecă ochii rușinată:

— Păi, să trăiți, domnule președinte, cu întreaga familie, ne-am împăcat că să ne despărțim de bunăvoie, ca să nu mai dăm bani la avocați să zică că ne-a despărțitără ei!...

DOI PĂRINȚI

Astă-vară mă aflu într-un sat muscelenesc, alb și curat, ca o maramă spălată și întinsă la soare pe poalele munților ca să se zvînte. Cum bătrîna la care locuiam nu avea vacă — „fincă, maică, nu mai țiu lighioane, că nu mai poci să văz de ele" — cumpăram, zilnic, un litru de lapte de la un vecin, responsabil la un Bufet din localitate. Laptele mi-l aducea dimineața, Tică, odrasla unică a responsabilului, un băiat de vreo 12 ani, dezghețat ca o veveriță și cu ochi temători, ca ai puilor de vulpe cînd le lipsește mama din vizuină.

Într-o dimineața, poștașul mi-a adus un mandat cu o sumă de bani. Îi pusesem pe masă, tocmai cînd Tică și-a făcut apariția cu clondirul de lapte în mîină. L-am poftit, ca de obicei, să ia loc, pînă mă duc la bucătărie să-l deșert. L-am deșertat, i-am înapoiat sticla goală. Tică a plecat, iar eu — cînd să-mi pun banii de pe masă în portofel — am constatat că dispăruse o hîrtie de o sută de lei.

Cum numărasem bine banii cînd mi i-a dat poștașul, cum în odaie afară de mine și de Tică nu mai intrase absolut nimeni, lucrul era limpede ca apa de la fîntina din Podișor. Copilul îmi șterpelise suta.

O dată băgasem de seamă că Tică mirosea a țuică.

— De ce miroși a țuică, logofete? Nu cumva te-ai „omenit" de dimineață? glumisem eu!

— Nooo! Dar m-a durut la „inimă" (*inima* în limbaj local înseamnă burtă) și mi-a dat mămica un gît de țuică, să-mi treacă.

Altă dată mi-a mirosit a tutun.

— Tică ! Miroși a tutun ! Nu te-o fi pus Sersea să fumezi ? (In același limbaj, „Sersea" e egal cu dracul.)

— Nooo! I-am ajutat lui tătucu la Bufet să puie țigările în raft și-am luat „jmac" de la ele...

Așa stînd lucrurile și ca să nu-i dau timp junelui infractor să „între în suta mea”, m-am dus, imediat, la maică-sa acasă și, cu toate menajamentele, i-am spus ce se întîmplase. Și-odată coana Veruța (c-așa o chema) și-a înfipt pumnii în șoldurile copioase — pumnii făcuți ghioage — și-a bulbucat ochii ca o bufniță de serviciu și a început să guițe la mine:

— Vai de mine, domnule! Să-mi faceți mie copilul hoț... că te dau în judecată. Poți să fiți cine-i fi, că mie nu mi-e frică de nimeni. Neam de neamul nostru n-am pus mîna...

Mă rog! Și dă-i, și dă-i, și dă-i, de-mi venea să-i mai dau o sută de lei, numai să tacă, pînă ies din curte.

În aceeași zi, pe seară, mă pomenesc acasă cu tatăl. De data asta, responsabil de copil, nu de Bufet. Nici bună seara, nimic. După ce a înjurat cîinele gazdei de „vascrișii vascrișilor lui”, fiindcă își făcuse datoria să-l latre — modest și profesional — s-a înfipt în fața mea ca un țaruș:

— Uite ce e, dom'le scriitor. Una și cu una face două, dar însă toate pînă la copil și să nu umpli dumneatale satul că e hoț, că te duc la miliție și-o pățești cu mine.

Și, mă rog! Dă-i, și dă-i, și dă-i, pînă l-am dat afară din curte și-am asmuțit cîinele pe el. Și cum stam așa pe prispă, în amurgul acela cu iz de brad coborînd rece dinspre munte și cu clipocitul Dîmboviței care își freca cristalele sparte și își juca păstrăvii cu coacăze roșii pe spinări, printre prundurile răcorite, mi-am asdus aminte de o altă întîmplare cu un părinte și un copil, din copilăria mea. Lîngă noi locuia un točilar italian. îl chema Cezare Ferolli. Rămăsese văduv și avea patru copii: Pascalina, care se născuse oarbă și învățase să cînte la armonică prin bilciuri și pe la răspîntii, Ionel, Luigi și Pedro.

Ionel era colegul meu de bancă la Școala primară nr. 1 și prietenul meu de joacă și de lecții pe care ni le făceam împreună. Într-o zi (fusesse ziua mea de naștere și cum pe vremea aceea aveam oarecare înclinații pentru pictură și promisem în dar mai multe cutii cu acuarele) mama mi-a zis:

— Dă-i și lui Ionel o cutie din acuarelele pe care le-ai primit.

Și i-am dat.

În aceeași seară, pe la zece, Cezare Ferolli a venit la noi, modest, cum era întotdeauna și încruntat cum nu-l văzusem niciodată. În mîna avea un pachetel înfășurat într-o treanță

de jurnal și — în româneasca lui stricată — i-a explicat mamei ce îi adusese la noi:

— Signora Elena. Așta-seara, chind Ionel al meu a adormite, am gasito în pato la el o cutie cu culorile. Va rog din tot sufletul sa iertați pe el pentru che furat așta de la dom' Tudorelo. Miine, chind șe școala din somn, am ș-a pedepșesco rău de tot la el, șa nu faca una ca asta în toata viața lui...

Și i-a întins mamei pachetul. Iar în ochii lui osteniți și mediteraneeni luceau lacrimi oneste. Lacrimi de om de treabă. Lacrimi de tată adevărat. Firește, lucrurile s-au explicat, și a doua zi de dimineață Ionel n-a mai fost bătut, iar alături de bucata lui de pîine cotidiană avea în ghiozdan, cînd am venit la școală, cutia lui cu acuarele.

IEPURI LUI DURĂ

Nu-l mai văzusem de mai bine de douăzeci de ani. Și totuși, cind l-am revăzut, într-o duminică, astă-vară, la Rucăr, Dura (pe numele său adevărat Toader Vlasceanu) era tot așa cum îl știam, Ciomp și vînjos ca un butuc de vie, cu ochi jucăuși ca de veveriță în aluniș. cu pălăriuță verde de vînător, gătită cu floare de colț sub cheotoarea găetanului cafeniu, cu bocanci de alpinist ghintuiți cu potcoave și caiele cavaline și cu cămașa — lebădă — sub cojocelul brașovenesc căptușit cu blană de mia albă și înflorat, pe piepți și la buzunare, cu floricele eîmpenești bătute în arniciuri colorate.

După ce ne-am strîns mîinile, bucuroși de întîlnire, l-am poftit, în Tabaci, la bufetul cooperativei, sâ ne „omenim” c-o țuică.

— Că, domTe Tudorele, orice-ar subține unii și alții, tot țuica e cea mai sfîntă din toate lichidili. E bună și înainte de masă, că-ți produce poftă de mîncare; e bună și după ce ai mîncat, ca te ajută la duminicatul „diggestia”, e bună și de gănătate, că te păzește de boală și e bună și de boala, că te pune imediat pã picere. Cu o condiție însă, s-o bei cu măsura, adică cu litra și plină ochi, nu numa pîn-la semn. Și, uitel Pînă la optzeci de ani ai mei, că-i bat pe muche, m-am deservit numai cu alimentu ăsta. Și mi-a priit. Și la muncă și la hodină și la boală și la sănătate.

Știind din tinerețe, de cînd îl cunoșteam, că Dură era un pasionat și reputat vînător, de iepuri mai ales, l-am întrebat:

— Dar cu iepurii, cum mai stai, nea Dură?

— Păiiii, domTe Tudorele, eu aș sta bine că și-acum am permis. Da acu, de vreo patru-cinci ani, a-nceput să mă cam lase ghenunchii la mers. Și mai mare rușinea să se rîză iepurii de mine și să se-mplimbe cu coada-n sus, că nu-i

mai pot ajunge, cu alica. Dar, de mîncat, îi mînc bine, deși sîmburii de măslină nu prea mai pot să-i sparg în dinți...

— Cred și eu! La vîrstă dumitale!

— Nuuu! Ca dinții îi am buni... Dar nu prea aduce măslina la „Alimentara” noastră. Și iepurele trebuie gătit cu măslina.

— Dar, ia spune. Cum a fost chestia aia cu iepurii lui Goruneanu, că n-o mai țin minte bine. Și aș vrea s-o scriu la gazetă.

Dura sorbi dușcă măsura plină ochi, își șterse mustățile — mai întii cu dosul palmei și pe urmă cu „basmaua” popească din buzunar — se lăsă a taclale pe spata scaunului și aprinse o țigară.

— Păiii, cum să fie? Goruneanu ăsta avea moșie mare, aici la noi și, într-un cot de hotar al moșiei, aveam și eu ale două pogoane de pămînt ale mele. Cum ar veni vorba, eram adică vecini.

E! într-o dimineață — era tomnai în timpul iepurilor — stam pe prispă la mine și îmi curățam pușca, cind mă pomenesc că intră Goruneanu în curte.

— Bună dimineața, boierule, zic. Dar ce vînt v-aduce pe la noi?

El de colo, lăsat cum era în guși și cu burta ca o cobză învelită sub haină, se răsti la mine.

— Ia ascultă, mă! zice. Ieri ai fost la vînătoare, nu e așa?

— Am fost, zic.

— Și-ai împușcat doi iepuri. Așa e?

— Nu e așa, zic. Am împușcat trei.

— Și în ce loc i-ai împușcat.

— Păiii, zic. Doi i-am împușcat în cap și p-al treilea în spate, mai așa, sub coadă...

Goruneanu se făcu foc.

— Nu te-ntreb, bă, boule, în ce parte a corpului omenesc ai împușcat iepurii. Te întreb pe ce teren?

— I-am împușcat pe locul meu.

— Minți. I-ai împușcat pe moșia mea... I-ai împușcat din *produsul* meu de iepuri. Fiindcă și tu ești un bandit ca și frate-tău care mi-a împușcat vulpile din pădurea mea, de i-a făcut scurteică îmblănită nevesti-si, iar eu, cocoanei mele, a trebuit să-i fac blană de luter la București, să-i astup gura.

— Eu am Împușcat iepurii pe locul meu.

— Și chiar dac-ar fi așa, tot de pe moșia mea erau fugiți. Că de unde și pînă unde, iepuri, pe sărăcia aia de pămînt pe care îl ai? Așa că ori mi-i aduci imediat la conac, neju-puiți, ori te jupoi eu pe tine, la judecată. Că te dau în jude-cată, să știi!

— Mie, zic, dom'le Gorunene, nu mi-e frică de judecată, fiindcă n-ai cum să dovedești că iepurii împușcați de mine erau au dumitale. Dar, ca să nu mai ai supărări cu nimenea, în viitor, eu îți dau un sfat, ca unul, oleacă mai bătrîn... Prinde toți iepurii pe care îi ai pe moșie și vopsește-i pe toți în alb. Sau varuiește-i cu bidineaua, ca să-ți vie mai ieftin. Și dacă, de-aci încolo, ăi prinde pe cineva c-a-mpușcat iepure vărui, atunci ai dovada sigură c-a fost de-al du-mitale. . .

Așa a fost cu iepurii lui Goruneanu, dom'le Tudorel!

— Da', acuma, după atîția ani, ia spune-mi mie drept, nea Dură! Unde împușcași iepurii?

Dură făcu ochii mici și un suris rucărenesc îi înflori sub mustață.

— Păi, n-ai auzit? Doi îi împușcasem în cap și unul acolo unde i-am spus lui Goruneanu...

VEZI FIG. 21

Eram în clasa a doua, la gimnaziul „Dinicu Golescu”. Adică, acum cincizeci și cinci de ani. Nu pot să povestesc cele ce vor urma, înainte de a numi pe „dascălii” mei de atunci, neiuțații și străluciții mei profesori, pe care îi „strig” aici, după alfabet, ca la catalog.

Dem. Baci, distins ca un plenipotențiar, între marginile rigide ale gulerului în permanență scrobite, la franceză;

Honoriu Boicescu, pictor talentat și „arbiter-elegantia-rum” al corpului didactic din localitate, la caligrafie și desen;

Buică Grigore, cu redingotă de lăutar peste pantalonii pepiți și cu mustăți cănite, de becher vîrstnic, hotărît să se însoare, la muzică;

Ion Lepădatu, un moldovean scurt, îndesat și jovial ca un Hopa-Mitică de celuloid cumpărat din Bilciul Sfintului Uie sau de la magazinul de mărunțișuri al lui Subțirelu, de sub hotelul Grădișteanu, zis „nea-Nae”, întotdeauna cu o glumă pe buze și cu un 3 în virful tocului de catedră, la latină;

Părintele Popescu, zis „Popa Perfectie”, de la minăstirea Negru Vodă, mirosind cînd ortodox a ceară de albine, cînd laic a vin bun de la Clipici din Tabaci, la religie;

Ghiță Preoteșcu, fost luptător de circ, înalt cit turnul Bărăției și puternic ca o macara, la gimnastică;

Secrețeanu {prenumele nu mi-l mai amintesc exact}, zis „pîine caldă”, de bun ce era, la istorie;

I. U. Soricu, gingașul și taciturnul poet ardelean, cu căciula cît banița și ochelarii plesnindu-i de dioptrii, la română;

Gheorghe Șapcaliu, savantul solitar și modest, cu surtuc de răsopot, cu ochi de fosfor și cu barbă de apostol, la germană;

I. Ștefănescu, poreclit de elevi „neică Niță” și „Albiniță” de către colegi, urgent ca o veveriță, cu mustăți de mandarin și mâini de cardinal, la științele naturale.

Și l-am lăsat într-adins la urmă — la geografie și director al gimnaziului — veneratul profesor Demetru Nițulescu, care, anul acesta, la 8 iunie, a împlinit o sută de ani, la fel de sprinten, de duhliu și de neschimbat, cum îl știu de totdeauna.

Firește, și în clasa noastră, ca în toate clasele tuturor școlilor de pe lume, foarte mulți elevi copiau la teze, făcându-și o glorie personală și invidiată din acest obicei, ridicat de către oficianți la rangul de tradiție și de virtute. Acest „titlu de glorie” ne lăsa „reci” pe noi, premianții clasei (Victor Frigură, Simionescu Dan, Vălimăreanu-Dragoslavele și subscrisul), noi fiind recunoscuți — în mod ironico-satiric — drept „tocilari” notorii și lași.

În ceea ce mă privește, încă de atunci, din cea mai fragedă copilărie, am urât lașitatea și pe titularii ei, așa cum îi urâsc și pînă astăzi. Și totuși, acuzat și batjocorit zilnic că numai din „lașitate” și din lipsă de „coraji” nu vreau să copiez, m-am lăsat convins, în cele din urmă, și ca să spulber odată pentru totdeauna aceste „calomnii”, m-am hotărit să copiez și eu, și anume la prima teza care avea să ne fie anunțată.

Și această primă teză s-a întîmplat să „cadă” la botanică, adică tocmai la materia pe care o preda neică Niță-Albiniță, unul dintre cei mai vigilenți profesori în materie de copiat și un deosebit de înzestrat detectiv particular în această privință, rar întîmplîndu-i-se să scape vreun infractor neprins asupra faptului și nesancționat cu un „unu” în catalog, cifră pe care — pînă la urmă — generozitatea profesorului n-o mai lua în considerație la meide.

Și-a venit și ziua tezei. Ni s-a dat ca subiect „Mușcata”. Știam lecția perfect și totuși, ca să mă țiu de cuvînt, am copiat. Nu știu dacă am mai avut vreodată emoții mai mari decît din clipa cînd am scos cartea de sub șezut, unde o camuflasem, am deschis-o la „Mușcata” și am pus-o pe genunchi, rezemată de pupitru.

Bineînțeles, neică Niță numai pe mine nu mă bănuia că copiez. El își cunoștea „clienții” și era cu ochii numai pe ei, strecurîndu-se printre bănci cu pași de felină și cu

nedespărțita lui nuia de alun în mină, gata să sancționeze pe loc degetele prinse în flagrant delict.

Și-am copiat, „în pace și onor”, toată lecția, fără să sar un cuvînt sau măcar o virgulă.

Peste două lecții, neică Niță ne-a adus tezele corectate și a început să ni le distribuie, după alfabet, așa cum obișnuia. Cînd a ajuns la mine — spre surprinderea mea și a clasei întregi — m-a sărit și, fără să-mi arunce o privire măcar, a pus teza alături, pe catedră și „a strigat” pe următorul. Nu știam ce să cred. Copiasem perfect. Și totuși o presimțire rea îmi strîngea inima ca pe un burete stors. După luminarea tuturor tezelor, neică Niță a luat caietul meu în mîină și m-a strigat:

— Mușatescu Al. Teodor!

M-am ridicat, vorba poetului, „galben ca făclia de galbenă ceară”.

— De ce-ai copiat, „domnule” Mușatescu?

Am simțit cum tot sîngele mi se **Bcurge** parcă prin dușumelele „date” cu bradolină. Am încercat totuși să protestez, c-o voce moale, de lăuză:

— N-am copiat, domnule profesor. Pot să vă spun și-acum lecția pe dinafară.

— Ba ai copiat. Dar ai capiu! Capiu, domUe \ (Asta era cea mai mare ofensă pe care i-o adresa vreunui elev.) Capiu, și te-ai dat de gol că ai copiat aidoma ca-n carte. Uite ce-ai scris aici. Ai copiat și paranteza în care scria „vezi fig. 21, adică, figura numărul 21, dar n-ai făcut și figura, că erai grăbit, pesemne. Ai nota unu. Și te spun și lui tac'to (era prieten intim cu tata), ca să-ți rupă urechile. Alea de măgar pe care le ai.

E drept, aveam (și am încă) niște urechi foarte mari... Dar chiar așa... de măgar.

BILCIUL

Cîmpulungul Muscelului, unde m-am născut, era — cum eBte și astăzi și cum îl arată și numele — un cîmp lung. Lung cît strada Negru Vodă care, prin 1912, cînd încep aceste amintiri, îl străbătea, tăindu-l în două, de la gară și pînă în Schei, unde caldarîmul își termina bolovanii de rlu și strada își lua aspectul rural de șosea, sub numele de Calea Traian, ducîndu-se — albă, lată și pitorească — peste Mateiaș, prin Dragoslavele și Rucăr, pînă la fosta frontieră de la Giuvala, pentru ca de-acolo, cu pașaport chezaro-crăiesc, să-și continue drumul pînă la porțile Brașovului românesc.

Pe strada Negru Vodă, cum vii de la gară spre centru, se afla, pe partea dreaptă, mînăstirea Negru Vodă, „catedrala” orașului, cum îi spuneau localnicii. (Niciodată n-am înțeles de ce această ctitorie basarabă se numește Negru Vodă, deși sub lespezile ei heraldice se odihnește Nicolae Alexandru Basarab, care se pare că a și zidit-o în secolul al XIV-lea și pe care, în nici un caz, nu l-a chemat Radu. Cît despre faptul că ar fi fost oacheș, respectiv negru, nici istoria, nici lespeda de deasupra nu pomenesc nimic.)

Dincolo de ultimul zid al mînăstirii, care își cobora bolovanii medievali și cărămizile feudale pînă în rîul Tîrgului, se întindea un maidan uriaș, pe suprafața căruia se afla — în giruri mai mult sau mai puțin regulate și de forme mai mult sau mai puțin dreptunghiulare — o serie de acoperișuri cu șindrila mincătă de eczemă, acoperișuri proptite pe niște picioroange de lemn, înalte de cîțicva metri. Acestea erau vestitele „Șandramale”, de la care întregul cartier își trăsese numele și în care, în fiecare an, se instala nu mai puțin vestitul „Bîlci de Sfîntul Ilie”.

Bîlciul, deși în mod oficial se deschidea la 17 iulie, de „Marină” și se închidea la 29, de „Pantelimon”, începea să sosească încă din primele zile ale lunii. Atunci „Șandramalele” își începeau epoca lor de glorie zgomotoasă, multicoloră și multimirositoare. În șandarmalele transformate peste noapte — cu scînduri, tablă și prelate — în prăvălii și locuințe, se instalau negustori de toate neamurile și mărfuri de toate națiile, de la opinci cu ciocurile răsfrînte ca niște topoare cu tăișul în sus, pînă la cizme „șanti”, ca niște Italii de lac în miniatură, înțepenite pe șanuri, de la barișuxi de stambă „firu-ntîi mătase pură”, pînă la „trusăuri de mirese cu rabat”, de la haine de „alpaga” neagră parcă lustruite cu cremă de ghetete „Cavaler”, pînă la șube îmblănite cu tot felul de jivine „naturale”, de la crema „Amor” pentru lustruit „nasturi și alte tacîmuri” și pînă la parfumul „Pompeia”, cu cutia în formă de sarcofag de buzunar, de la „pamblici” pînă la bice cu plesnă, de la „nasturi fără nevastă” pînă la „mobilă surfină garantată de veci”, de la vase de noapte cu mîna în șold și pînă la gramofone cu pîlnia ca o tiflă smălțuită, îndreptată spre onor public, de la ace cu gămălie, la coase cu iataganele ridicate spre lanurile viitoare, de la creioane chimice, la căpriori de casă, de la cauciucuri de ghetete „Palma”, la panamale „Borsalino”, de la ață de mosorel, la frînghii de Manilla pentru rufe, de la cuie de șiță, la ceasuri deșteptătoare „Roskopf-patent”, în sfîrșit, aci se găsea orice „articol” pentru orice nevoie și orice pungă, fiecare în parte fiind un chilipir de „cea mai superioară calitate și vîndut dumi-tale cu prețuri care «desfid» orice concurență”.

Tot aici, în „Șandramale”, berăriile din localitate, cu alune sărate la fișic și fisticuri la „soț ori făr'dă”, cu ridichi negre și „varnaviști” cu „rean”, ca și birturile economice — cu „renumitele tuzlamale regale”, cu ciorbe de burtă, „să mănînci pînă faci scurtă” și cu de-a de ciocănele, „cum altele nu mai ie ca ele”, cu mititei cu cimbru, „de-ți dă putere de zimbru”, cu patricieni, trandafiri, fleici, măduvioare, curelușe, rotogoale și toate celelalte „specialități” ale grătarului, pecum și cîrciumile cu cele mai „asortate” vinuri și băuturi spirtoase — de la trăscau, la pelin de mai și de la basamac la tămîioasă — își deschideau sucursalele estivale, în fumăraie apetisantă de grătare în exercițiul funcțiunii și cu clămpănit de clește bătut de grataragii cu tichii de chirurghi și șorțuri de mușamale și în cîntecule „moderne” ale tara-

furilor cu primași de smoală și „șanteze" cu pantofi de mirese și alunițe de catifea lipite cu pap pe buza de sus.

Din nu știu ce oraș al țării venea — în fiecare an — o mare simigerie cu „laborator" de faianță și firma „La Muntenegreanu vesel". Aici, sub ochii clienților, se frământau și se coceau niște admirabile și celebre „branzoicii caldi cu lapti, cu smeura și cu brânză avem". Și, într-adevăr, brânzoaicele erau umplute cu orice: cu vișine, cu zemeră, cu coacăze, cu carne, dar niciodată cu brânză.

La capătul „Șandramalelor" dinspre strada Negru Vodă se afla un fel de piațetă, din care plecau cinci străzi, în formă de stea aproximativă, ca stelele de hirtie ale colindătorilor de Crăciun.

Aici, abia lăsând loc pentru circulația birjilor, se instalau prăvăliile argintarilor și arămarilor, amestecînd — sub același acoperiș — cădelniți, icoane cu sfinți joviali sau senili, bătuți în solzi de aur, sfeșnice și policandre de argint, scoarțe de evanghelii și cruciulițe bizantine, alambicuri de țuică obeze, căzanele tîrtoșe de dulceață, tingiri cu capace ca talgerele de muzică militară, clopote bisericesti și tălângi de vite, tipsii de aramă și șiruri de zurgălăi. Alături de ele erau curelăriile și frîngheriile, cu căpestre și hamuri bătute în ținte crețe și încheiate cu cataramă și paftale de alamă, cu șei de lemn, „de dîrloagă", sau din cele „ofițerești", de paradă, frînghii de rufe împletite ca niște opturi sugrumate la mijloc și colaci de funii pentru gospodării, gheme de sfoară pentru zemeie și pentru cizmari, chingi de cînepă pentru cai și pentru tapițeri, și hamacuri împletite artistic, pentru cineștia ce sînt alea. Tot aici mai erau și tinichigiii cu cazane de tuci pentru săpun, garnițe de untură, lighene de vase, felinare de vînt și de mort, stropitori de flori și strecurătoare de supă, site de bucătărie și burlane pentru sobe de tablă și — alături de ei — un pic mai la distanță, se întindeau prăvăliile mînăstirești, unde vînzătorii erau călugări îngălați și lăptoși, cu ochi șireți sub culioanele slinoase și maici tinere cu ochi cucernici și creion chimic după ureche, ele avînd sarcina să țină socotelile prăvăliei. Porniți din toate schiturile și mînăstirile țării, cuvioșii lor veneau la blciul sfîntului Ilie (deci la unul de-al casei) să vîndă zăvestre și covoare țesute folcloristic în măiestre motive naționale, din toate punctele cardinale ale neamului, marame diafane de soare bătut la ghergef și borangicuri de miere toarsă subțire, ștergare înflorate pentru icoane murale și pentru zestrea

din lăzile brașovenești ale fetelor de măritat, suluri de pînză înălbită în viitoarea rece și limpede a riurilor de munte din preajma locașurilor schivnicești și tot ceea ce acul, iglița, epata și tradiția au învățat, prin secolii, degete resemnate, harnice și monahale, să scoată din lîna oilor tîgaie sau țurcane și din coconii de aur ai viermilor de mătase, crescuți pe foi de dud, în „hodăile" văruiate ale caselor de țară, ca în severe, atente și elegante colegii englezești.

La capătul celălalt al „Șandramalelor", acestea își terminau platoul și — de la o înălțime de circa zece metri — coborai printre bălării, ciulini, bolovani și gunoaie solidificate, pe o mulțime de poteci trasate și bătătorite de pasul omului, pină lin strada Morii.

Între strada aceasta — pavată cu pietre de prund — și Rlul Tîrgului - care își ducea spre Pitești apele de leșie, însîngerate dimineața de purpura lichidă a vitelor tăiate la abator — se întindea o altă fișie de maidan, lungă de o jumătate de kilometru și lată de douăzeci-treizeci de metri care începea de la Podul Țigăniei (numit în ironie „Podul francezilor") și se termina la bordelurile alăturate, ale „antreprenorilor", Ilie Pierde-Vara, Nae Huidumă și Sache Fanfon.

Pe acest maidan se instala „parcul de distracții" al bîlciului. La intrarea în „parc" te întâmpinau fotografiile la minut, unde puteai să te pozezi, la discreție, în nacela de foiță a unui balon pictat în plină ascensiune, la volanul unui automobil de tablă, în viteză, sau la ramele unei bărci de mucava, insensibilă în mijlocul unui morman de valuri excitante de furtună și albastre ca scrobeala de rufe.

Veneau apoi „panarămile", cum li se spunea, amical, la Cîmpulung: „Dama perforată", „Copilul cu aripă, minunea din județul Buzău", „Sirena, sau frumoasa femeie cu cap de om și coadă de pește", „Uriașii naturii gemene" (doi monștri, frate și soră, originari din Turnu Severin, cîntărind la un loc, patru sute de kilograme), „Femeia cu barbă", „Fachirul indian ce doarme pe cuie, se hrănește cu șerpi originali și înghite diferite săbii și alte arme de foc". „Om cu trei ochi, din care al patrulea în frunte", „Copilul cu șase picioare" (un fel de rac omenesc, cu ochi de lăuză și surîs de înger cretin), „Calul matematic" (care făcea adunarea cu urechile, scăderea cu capul, înmulțirea cu copitele și împărțirea cu coada), precum și alte „atracții", care de care mai „fenomenale" mai „mondiale" și mai „nevăzute pină în prezent". Dar adevărata panaramă „serioasă" era vestitul

panopticum al lui Braur, care își avea locul rezervat, întotdeauna, în mijlocul maidanului cu distracții.

Pe estrada largă de la intrare, pe lângă „cassa” unde trona un fel de hipopotam cu bluză de dantelă albă și cercei verzi și mari cit două prune de dulceață și cu inele de împărăteasă bizantină, pe degete (e vorba de văduva-proprietară a panopticumului) se mai afia un pian automat, o caterincă cu manivelă, pe picioare în formă de capră de tăiat lemne, un cimpanzeu mare cât un elev de clasa I gimnazială, pe numele său „maimuța Jak — ce vorbește la perfecție limba africană, în care va răspunde la orice întrebare ce i se va pune, numai pentru zece bani de persoană (copiii și militarii prețul jumătate”), un papagal — verde ca salata de lăptuci și cu coada roză ca de șerbet de zemeră, zhîrlitâ, cocoțat (îl chema Cocd), în plină libertate, pe un pedestal ca cele pentru note de muzică — și, într-o cușcă alăturată, o hienă („hiena este un animal sălbatic care dezgroapă morții pentru a-i minca de vii”), cu doi ochi rotunzi ca bilele de la sticlele de limonada și bulbucăți a crimă pasională, spre pliscul papagalului, răsucit și înnodat ca un melc, sub gușă.

Intrarea generală era treizeci de bani, „cu cadou” la ieșire, cadourile constând în creioane „Ideal”, notesuri cu pătrățele de aritmetică și scoarțe lipicioase de mușama neagră, iar pentru copii muzicuțe cu găurile ca fagurii de miere și păpușele despuiate de piatră albă, smălțuite și indecente.

În interiorul panoramei cel mai important lucru îl constituiau ochenele rotunde și mari cât niște ferestre de cabine de vapor mai mici, înșirate pe pereți, de jur împrejur, în aceste ochene se vedeau, în mărime naturală, episoade din războiul Crimeii, cu căderea Sevastopolului, și al celui ruso-japonez, cu capitularea Port-Arturului. Mai erau și câteva scene din „Războiul neatârării”, de la 1877; căderea redutei Grivița nr. 1, cu sergentul Grigore Ioan smulgînd din mîna dușmanului steagul verde al profetului; căderea Plevnei și Osman Pașa, rănit la picior, într-o trăsură cu doi cai arăbești, predindu-și sabia învingătorilor.

În toate aceste scene numai turcii erau morți sau răniți, nici un dorobanț nefiind măcar zgîriat la un deget. Și toți „ai noștri” erau grași, bine îmbrăcați, bărbieriți proaspăt și „cu cujma pe-o ureche”, ca în „Pene și Curcanul”, cum zicea răposatul meu coleg de școală primară, Hodolean I. Dumitru, repetentul nr. 1 al clasei.

La cele trei intrări ale bîlciului te întîmpinau, înghesuie una în alta, ca niște călători în tren, tarabele negustorilor de turtă dulce — „semplă” sau umplută cu pătrățele de rahat și țandări de nucă — ale covrigarilor cu covrigi de toate mărimile — de la „d-ăi de mocinici” pînă la „d-ăi cu susan” — cu plăcinte servite „cu cleștili că mă arde deștili”, după cum se lăuda simigiul, cu mincile suflecate și cu rude la Pireu și — mai numeroase decît toate — tarabele cu „mărunțșuri” diverse, multicolore și strălucitoare: piepteni de os și de celuloid, ace de bagă și copci „patent”, țignale cu bobită de mazăre uscată, ochelari de soare, cu lentile de țiplă colorată, bocșe de mașină și inele de „duble”, Hopa-Mitici cu mutre de clovni, sfîrleze cu piciorușe de balerină, „nasturi” de plapumă și de inexprimabili, tabacheri de mucava cu familia regală turtită pe capac și bricege cu două limbi și tirbușon sistematic.

Printre tarabe, își înălțau Semafoarele — cu capsă în vîrf și cu cuiul de lemn la tălpica — „aparatele” pentru încercarea puterii și își hîrliau roțile norocului bărceile cu câni de sticlă pictată, cu pitici de ipsos și cu revolvere cu butoiăș de nichel și prășele de sidef.

Clteodată, apărea — cocoțat pe coșul unei trăsuri de piață — și clte un „dentist american”, cu haine de dril și joben alb ca al dricarilor la Inmormîntările de fete mari, care vindeau sticlute cu picături și borcănașe de alifii, ce aveau darul să scoată orice măsea, fără durere, numai după o simplă ungere a gingiei cu medicamentul miraculos.

Am lăsat, Intr-adins, la urmă, circul, care își instala cortul uriaș, grajdurile, menajeria, lumina electrică proprie (un fel de corcitură de batoză de treierat cu mașină de cusut „Singer”, care trozneă, bufnea și huruia cât zece motoare de tăiat lemne, la un loc) și vagoanele pe roate, cu ferestruici de case de păpuși și hornuri ca niște lulele înfipite cu ciubucul în acoperiș — pe locul cel mai retras și mai larg al maidanului.

Cercul „Hamerschmidt” își anunța sosirea și începerea spectacolelor „de gală” (de altfel, toate spectacolele erau „de gală”, cînd nu erau „după cererea generală”), printr-un cortegiu prealabil, care — pe la cincisprezece după-amiază, în ziua premierei — străbătea străzile principale ale orașului, cu „municipal proprie” în frunte. Adică, cu șapte baloacheși (de unde și numele de „șapte glște”) îmbrăcați cu tunici de ulani, încheiate peste piept cu brandenburguri de fir scăpătat și cu chipiuri albe de dril, ca membrii militari ai familiei regale,

vara, în parcul castelului Peleş. După ei, venea o trăsură, trasa de patru cai bălțați ca niște vaci elvețiene, din mijlocul căreia, directorul cercului, în picioare — cu frac de ambasador, cu joben de ginere și cu bice de birjar în mina cu mănușă albă — saluta mulțimea, surîzînd larg și albastru, din ambele danturi. Urma trăsura cu călărețe îmbrăcate în jochei, cu bazoane de piele în turul pantalonașilor de mătase, cu dansatoare pe sîrmă, îmbrăcate în „rochița rîndunicii” și acrobate cu solzii tricourilor lipite de trup, seînteind șopîrlește la orice mișcare. Venea apoi trăsura cu chinezi de caolin, codănaci ca niște fete de măritat și cu anterie multicolore pe care își filfiau aripile stilizate toate păsările Asiei și își contorsionau trupurile de aur verde toți dragonii strămoșești. Pe o scindură, rezemată de spinarea birjarului, sta răstignit un chinez pitic, un fel de chinez de buzunar, cum s-ar zice în termeni bîlcești, de jur împrejurul căruia alți doi chinezi, cocoțați pe coșul trăsorii, înfingeau — aruncate din mers — diferite cuțite; de bucătărie, de mezeluri sau de zahanâ. Venea apoi trăsura cu „auguști-proști” tăvăliți prin făină de lux și paiete de stras seînteietoare și cu clovni muzicali („clonvi”, cum li se spunea la Cîmpulung) agățați, ca niște mari panglici multicolore, de mandoline, trîmbițe și armonici în funcțiune.

În ilaritatea delirantă a copiilor ieșiți în porți, urma — trasă de doi ponei, cu hamuri de jucărie și egrete de general de brigadă — o trăsură în niiniarura, minată de un cățel în livrea de vizitiu de casă mare și în care se lăfăiau — țepeni și serioși — stapinii: adică, două maimuțe. „Doamna” — îmbrăcată în rochie albă, cu pălărie de pai, cu bridele înnodate sub bărbie, cu umbreluța de dantelă albă deschisă sa n-o pîrlească soarele pe blană și „Domnul” — îmbrăcat într-un frăcotei roșu, cu trabuc de moșier în gură și cu mănuși „glase” în picioarele din față. După trăsuriea maimuțelor, veneau — pe jos — atleții cercului. Toți, luptători „internaționali”, cu piepturile bombate sub eșarfe, cu decorații de monarhi în izmene și cu mușchii vizibili, ca ai taurilor jupuiți. În sunetele unei muzici orientale, executată de o tobă și un „clanaret”, cortegiul era încheiat de o cămilă de culoarea ierbii uscate, cu turban de odaliscă și ochi triști de femeie plictisită. Dintre cocoșele ei înșeuate distribuia bezele asudate, onor publicului, oprit pe ambele trotuare, o fetișcană durdă, cu pulpe goale roze și durdulii ca niște parizere congestionate, în cizmulțe de meșină roșie, cu

pintenii la calcîie. Pe cap avea o cască de explorator colonial cu rîsuflătoare în fund și cu voaluri de mireasă în față.

Și apoi, în urma cortegiului, ca o concluzie, venea după-amiază de vara cîmpulungeană, desucită, ca o maramă de borangic local, din vîrfurile Mateiașului și pînă în „Șandramale”, unde — în miros de untdelemn rînced și pocnete de capse plesnite cu maiul la „încercarea puterii” — începea împărăția bilciului multicolor, estival și dezlănțuit.

Am insistat asupra cercului „Hammerschmidt”, fiindcă — nelipsit spectator de la toate matineele sale „cu preț redus” — pe băncile lui de scindură coșcovită, acoperite cu valtrapuri de fost pluș și fost roșu, am simțit — timidă, nelămurită și totuși omnipotentă — cea dinții tresărire „artistică” a inimii mele de școală primară și prima chemare „subterană” și insistență a gândului meu pentru teatru. (Mai exact, pentru spectacol, ideea de „teatru propriu-zis” fiind, în acel moment, o turbure și secretă nelămurire față de minima mea informație și „experiență” în materie.)

Din această stare sufletească (căci, în fond, o stare sufletească era) și din această agitație fizică și cotidiană, între circ și curtea părintească, s-a născut — imediat după plecarea bilciului din șandramalele rămase din nou pustii pentru un an de zile — prima mea „întreprindere” artistică, și anume „Cercul Negru Vodă” și a luat ființă cea dinții trupă de artiști de sub conducerea mea, în triplă calitate: de director, de plasator și de interpret principal, fiindcă August-Prostu era personajul cel mai important din tot spectacolul, iar pe August-Prostu îl „făceam” eu.

„Cercul Negru Vodă” a început să funcționeze în grădina noastră, „de pomi”, din fundul curții (mai era una, „de flori”, în față), în strada Negru Vodă, nr. 80, unde erau situate „casele” noastre. (N-am înțeles niciodată de ce la Cîmpulung toată lumea spunea „o pereche de case”, cînd, în fond, perechea nu se compunea decît dintr-o singură construcție. Dar așa erau cîmpulungenii, lăudăroși. Își făceau un costum și îl decretau, imediat, „o pereche de haine”.)

Arena cercului n-a avut niciodată o formă bine determinată. Era cînd rotundă, cînd ovală, cînd pătrată, după numărul scaunelor și felul în care le așezam, pe delături. În ziua reprezentației, în fața unei magazii de lemne, în curs de sclerizare progresivă, pe a cărei ușă — acoperită cu

o fostă perdea, dăruită de mama „ca să facem ce vrem cu ea” — ieșeam în arenă noi, artiștii, care ne îmbrăcam costumele și ne vopseam fețele, înăuntru.

Trupa circuitului se compunea, în afară de mine, din Tică Cristodulo, zis „Dulă” — de la Cristodulă — fiul inginerului șef al județului care, peste de ani, fiind locotenent de marină, s-a sinucis pe mare, din cauza unei iubiri terestre și neîmpărtășite); din Ionel și Luigi Ferolli, ziși „talienii”, fiii unui tocilar italian, care ascuțea foarfecile, cuțitele de bucătărie, satîrurile, bricele și bircegele orașului; din Bibi Vasilescu, zis „Sacîz”, fiindcă avea pielea roză ca un purcel de lapte freat cu sacîz, înainte de a fi pus la tavă, fiul celui mai roșcovan și cumsecade „plotoner” reangajat din Regimentul 30 Muscel (regiment pe care Bibi l-a comandat cîndva, în calitate de colonel); din Gică Gerceloiu (ajuns „mort de exantematic”, ca cercetaș de război în războiul din 1916—1918), zis „Feștilă”, din cauza coșnicioarelor pentru denie și a luminărilor de biserică de nuntă, de botez și spermanțet, pe care le vindea taică-său în prăvălia de sub „Hotel Grădișteanu”, care mirosea ortodox și frumos a ceară de albine, și din Mitică Irimia, zis „Cucu”, fără să știe nimenea de ce și fiu al unei văduve cu copii mulți și cu un neg mare în vârful nasului bocîrnat. Tică Cristodulo era — cum s-ar spune astăzi — comperul întregului spectacol. El era „deșteptul” și „seriosul” programului și pe care, firește, August-Prosu îl păcălea totdeauna, pînă la urmă. El anunța numerele, prezenta artiștii, da replici nesărate clovnilor și neavînd nici haz personal, nici predispoziții gimnastice, izbutea, pînă la sfîrșitul oricărui spectacol, să înceapă să plînga — că ne batem joc de el — și sa plece acasă amenințîndu-ne că „nu mai joacă” în viața lui.

Ionel Ferolli era acrobatul circuitului. Elastic, subțire, și parcă fără oase, făcea fel de fel de figuri de acrobație și contorsionism, de la salt mortal și pînă la „broasca” și „omul șarpe”.

Feștilă și cu Sacîz făceau pe „calul”, așa cum văzuseră la circ adevărat, băgați amîndoi într-o „piele” cu patru picioare, făcută din saci ruți și fețe de saltele scoase din uz și vopsită cu cea mai roaibă culoare cu puțință (alias, vopsea de scînduri), furnizată de magazinul de fierărie și vopselărie „Gh. Gheoculescu et fiul”.

Cucu, care — și ca vîrstă și ca dimensiuni — era cel mai mare dintre noi !(și cel mai puternic) era „luptătorul” nostru.

Neavînd partener în trupă pentru „lupte franceze” sau „grecomane” (cum înțelesesem noi că le zice celor greco-romane), el apărea în arenă cu picioarele goale în niște fuste ghete de lac de-ale tatii, încheiate cu nasturi, cu pantaloni scurți, suflecați ca la traversarea rîurilor, pînă la jumătatea coapselor și plesnindu-i de strimți pe tîrțiță (căci erau împriumutați de la Dulă), cu bustul gol, tăiat în diagonală de o eșarfă tricoloră cu fundă înnodată pe șold și — călcînd țanțoș ca un cocoș cînd vede găini noi în poiată — își umfla pieptul uns cu untdelemn „Puget” (furat de mine din „serviciul de oțet” de pe masa din sufragerie), ca să lucească „la atlet”, și făcînd un compliment, solemn și adînc, spre onor public, aștepta pe Dulă ca să lămurească asistența despre ce este vorba. Iar Dulă — acesta fiind și cel mai mare rol al lui în program — anunța, topit de emoție, că „direcțiunea circuitului oferă un premiu de un leu bani gheață, zece nasturi de plapumă (de sîdef), douăzeci mioale, zece capre și un ic, plumbuit cu cositor, oricărei persoane din asistență care va putea învinge, la luptă franceză, grecomană sau trîntă simplă, pe atletul internațional, Mitică Irimia, adus «cu mari sacrificii» din străinătate, la marele circ «Negru Vodă o, din Cimpulung.”

Bineînțeles, nimeni n-a îndrăznit niciodată (asistența noastră fiind, în general, de dimensiuni foarte restrînse, și, în mare parte, fete) să se încumete și să înfrunte pe imbatabilul nostru atlet mondial, cu un neg în vârful nasului, la fel cu al maică-si.

Mie, în calitate de August-Prostu, îmi rezervasem partea leului... în arenă, eu rîdeam de toți și — în public — toți rîdeau de mine. Adică, exact așa cum scrie la carte, în materie de August-Proști.

Îmi amintesc exact prima mea „întreprindere”. Apăream de după perdea, în ușa magaziei-cabină, cu fața blească de faină „Botoșani trei nule”, cu gura roșie, mărită pînă la urechi (cu ruj de buze furat de la mama), cu sprîncenele îngroșate cu funingine de dop ars și cu un halat de noapte de molton, pe care cususem, personal, toate paietele, strasurile, fluturii și mărgelile găsite în cutiile cu vechituri ale mamei. Peste mijloc, eram încins cu eșarfa de primar a tatei, iar pe cap aveam un fel de fes conic, ca o pîlnie cu gura în jos, făcut din hîrtie ministerială și pictat cu acuarelă galbenă, furată din „cutia de vopsele” a lui frate-meu.

La apariția mea, Dulă — care se afla în mijlocul arenei — mă întreba, pe ton cit mai directorial cu puțință:

— Psstt, domnu... pe cine cauți d-ta aici?

Eu tăceam din gură, privindu-l prostește.

— N-auzi, domnu? Te întreb pe cine cauți d-ta aici?

Atunci făceam un gest că sint suferind de ureche...

— Aaaa! N-auzi ce te-ntreb, fiindcă ești surd? Atunci, să vorbesc mai tare..." Și se apropia de mine, începând să-mi zbiere la ureche. Pe cine cauți d-ta aici? Și ce dorești?

Eu făceam alt gest semnificativ, spre gură.

— Aaaa! se ilumina și mai mult Dulă. Va să zică, ești și mut... Și surd și mut... Adică surdo-mut.

— Da, răspundeam eu, căutînd să rămîn cît mai serios, în timp ce publicul se prăpădea de rîs, iar „muzica proprie” atacă — impetuos și întocmai ca la circul „llarnerschmit” — cîteva arpegii. Căci aveam și noi muzica noastră „proprie”. Aceasta se compunea din Luigi Ferolli, cel mai mic dintre „talieni”, care — născîndu-se cu o gravă boală de ochi — învățase să cînte, de la patru ani, la armonica paternă, dibuindu-i bumbii de sîdef și de ebonit cu degetele lui mici, oarbe, talentate și întotdeauna murdare.

Intrarea la „Cercul Negru Vodă” era posibilă numai pe bază de bilete, rupte din cotor și cu contramarcă, după toate regulile biletelor de intrare la spectacolele pe care le văzusem pînă atunci. Biletele le confecționam din foi de caiet de „armetică”, cusute la marginie cu ibiișin din jurubițele din cutia de lucru a mamei. Ca să poată fi detașate frumos din cotor și rupte apoi în două, la mijloc, le perforam la mașina de cusut „Singer”, manevrînd acul mare fără ață, iar textul (și aici era lucrul cel mai migălos, dar cel mai plăcut) era tipărit cu litere de cauciuc, din tipografia mea personală, culese pe șențulețe de lemn, muiate în tuș roșu de ștampilă și apoi apăsate pe hîrtia de tipar. Tipografia — cu tot utilajul complet — costase doi lei și patruzeci, la librăria Gheorghe Vasilescu și o primisem în dar de ultima mea onomastică.

Biletele erau de trei feluri: rezervat, stalul I și galerie și, firește, aveau prețuri diferite, deși din toate părțile se „vedea” la fel, iar numărul spectatorilor nu era niciodată mai mare de zece-cincisprezece.

Prima și ultima „stagiune” a cercului Negru Vodă — în cursul căreia am jucat (după cum s-a văzut) primul meu

rol... în teatru — după o glorioasă serie de trei sau patru reprezentații și cu un impunător beneficiu în nasturi — și-a încheiat activitatea odată cu primele cărți școlare și ghiozdane de mușama apărute în vitrinele librăriilor și odată cu cele dinții castane căzute și dezghecate — din aricii lor vegetali — pe aleile grădinii publice (poreclită „Grădina mersi”, fiindcă — la serbările organizate acolo în fiecare vară — oricine spunea „mersi”, după cei se scoteau ochii cu un pumn de confeti adunate de pe jos) și de-a lungul bulevardului „Pardon” (supranumit astfel fiindcă — în forfota estivală a vizitatorilor și localnicilor, care îl măsurau de dimineața pînă seara — erai obligat să ceri „pardon” la fiecare pas). Cînd începeau să cadă castanele, la Cîmpulung se știa ca a venit toamna.

Ca niște păsări, civile și călătoare — înghesuiți în birji, printre cufere, papornițe cu orătării, baloturi cu saltele, donicioare de lemn cu dulceață de zemeră și coșulețe cu brînză în coaje de brad — plecau „plezirîștii” spre reședințele de iarnă, cu copiii lingă birjar, pe capră, și cu slujnicile așezate pe scaunel. Apoi, toate cofetăriile, berăriile și restaurantele din centru își strîngeau, pentru hibernare, mesele de tablă roșie și scaunele de fier, pliante. Pe urmă, începea — pornită din toate grădinile și de pe toate străzile — bejania foșnitoare a frunzelor defuncte. Nicăieri nu cred să fi căzut, toamna, atîtea frunze și atît de moarte, ca la Cîmpulung. Și, după ele, veneau burnițele. Ploile reci, cernute mărunt, umed și la nesfîrșit, peste orașul zgribulit sub ferestrele dinspre stradă. Geamurile cafenelelor se abureau parcă minjite cu săpun și — în cartierul ofticoșilor — apăreau, pe hornuri, primele fumuri albe și turtite, aerian, sub pîcle.

Orașul și cetățenii lui — circa cincisprezece mii pe vremea aceea — se pregăteau, din toate punctele de vedere, și după posibilitățile fiecăruia, de iarnă. Lemne și cărbuni la magazie (de la minele de cărbuni din Schitul Golești și Poienari), ceapă, morcovi, cartofi, țeină și hrean la pivniță — toate cumpărate de la „sîrbii” care își aveau grădinile de zarzavat peste Podul țigăniei și dincolo de apa Româneștilor (o gîrlă afluență a Rlului Tirgului, subțire, argintie și încărcată în propriile ci meandre, ca un fir de beteală Inclicit în propria lui mireasă, cuprinsă de panica primilor pași făcuți peste pragul camerei nuptiale).

Grădinăriile acestea erau „deservite” — pentru căratul apei de la gîrlă la straturi și răzoare — de numeroși măgari

maturi, cu cruci de mucenici pe spinare, animați, mai ales în timpul nopții și spre dezolarea locuitorilor din cartier, de cele mai catastrofale săgeți lirice care s-au auzit vreodată și de și mai numeroși copii — „sîrbotei", cum le ziceam noi — cu palmuțele bătătorite de muncă, la fel ca ale părinților și cu tulzuri cafenii, la fel ca ai țăranilor noștri de pe Vlașca. Apoi — în cămări și la poduri — se „puneau bine", prune uscate, mere, pere, nuci și gutui, produse de neamurile de la țară sau de grădinile personale din oraș și — la beciuri — se umpleau butoaie cu vin „de la deal", baterii cu țuică „de la Vale", puțină cu murături și burdufi de brînza „de la munte" — mari, noduroși și îndesați, ca desagi țuțuienilor când coborau — povlriș — cu oile de la stlne, spre iernaturi dunărene cu altitudine redusă.

Și, într-acestea, te trezeai, într-o bună dimineață, că munții dinspre zarea de nord a orașului — cu umerii aplecați sub norii de cîlți muiți în iezere cenușii și reci, ca niște ciobani moțâind pe bite — își îmbrăcau, ca la o comandă, saricile de zăpadă nouă și mișoasă. Iar peste Gîmpulung și mai departe de el — pînă la sfîrșitul lumii, cum credeam noi cei mici — se porneau ninsorile de acid boric înghețat și de naftalină dezodorizată, neșuierate de nici un vînt și neviscolite de nici un Crivăț. Zăpezi calme, ample, poetice și optimate, ca pe ilustratele de Crăciun.

În timpul iernii, viața culturală a Cîmpulungului - ca și a majorității orașelor de provincie, din cele treizeci și două de județe ale României — era aproape inexistentă. Din punct de vedere *cultural*, ia „Cercul didactic" din localitate se ține din cînd în cînd, iar în unele ierni deloc — conferințe cu subiecte literare, științifice sau medicale, susținute de unii profesori mai tineri și de medicii instalați de curînd în oraș. Din punct de vedere *artistic*, se întîmpla, citeodată — dar foarte rar — ca vreunul din profesorii de caligrafie și desen de la „Școala Normală" (respectiv, pictorul Mihail Ionescu, zis „Tețea", din cauza asemănării lui cu musca cu același nume, din cartea de zoologie a lui Popovici și Biznoșanu) [sau de la gimnaziul „Dinicu Golescu" (respectiv, pictorul Honoriu Boicescu) să deschidă cîte o expoziție de pictură și desen, în una din prăvăliile din centru, rămasa temporar fără chiriași. . . Deși locuia în Cîmpulung, pictorul

N. Grant, pe atunci reputat acuarelist, cu mari succese în țara și în străinătate (făcea parte din „promoția" Pătrașcu — Pallady, cu care era bun prieten) nu expunea niciodată în urbea sa adoptivă. Își rezerva pînzele pentru expoziția anuală pe care o deschidea iarna în București, la Ateneu și care întotdeauna se bucura de un mare și cert succes de vînzare. Asta nu-l împiedica să „doneze", cu amabilă regularitate, cîte un tablou rămas nevîndut la București, pentru a fi pus la licitație (și se licita „gros" pentru el) la balurile Crucii Roșii, ale Societății de binefacere „Carmen Sylva", sau al Regimentului 30 Infanterie, care avea loc în seara de Bobotează, firește, în sala Cercului Militar, unde, de altminteri, aveau loc toate balurile selecte. (Sala Cercului Comerical — cea de-a doua sală de bal din localitate — improvizată din două saloane cu zidul dărîmat între ele, la etajul unei case bătrînești — casa lui Ghiță lăncu, unul din primii negustori proprietari de pe strada principală — nu „făcea" pentru „lumea bună", care se ducea numai la balurile „bine".)

În arhivele mele scriitoricești se află, neterminat dar aproape gata, manuscrisul unui roman umoristic în versuri, cu titlul *Suvenir din Cîmpulung*, Socotesc nimerit — fiindcă am amintit de balurile Cîmpulungului de odinioară — să reproduc aici un fragment din acest roman. Iată-1:

Totul mirosea a ficuși, a bal, a muzică militară și a ger,
A fum de țigară, a subprefect, a ceară de parchet și-a ofițer,
A mame grase — de pe margini — cu decolteuri asudate,
și mezelarești
Pe care s-au dospit, udate, parfumuri scumpe franțuzești.
Totul mirosea' a domnișoare odicolonate intim și amețite
discret,

A brad uscat de la ghirlande, a tombolă și a bufet,
A fracuri cu ciun spălate și-a paciului din șifoniere,
A subțiori de față mare și-a carne dulce de muiere,
A lac de unghii și a pomadă din frezele de tineri linși,
A domnul colonel Țărulea și a pantofi de lac încinși,
A ștrudele cu scortîșoară, a baclavale-n romburi mici,
A *lintzertorte*, a piftie și-a ordonanțe în tîrlici,
A „doamne din elită" care și-au dat concursul pentru bal,
Dospite toate sub costumul „de preferat național",
A scrum de artificii trase și-a doamna general bolnavă,
A ciorbă caldă de potroace și a purcei prăjit la tavă.

În ceea ce privește teatrul local, acesta se rezuma la un singur spectacol pe an, pe care elevii Școlii Normale îl prezentau la 24 Ianuarie, interpretat de ei, în sala cinematografului „Culea”, unde — pe o scenă cit o cutie de chibrituri, lipsită de orice fel de utilaj tehnic, de decoruri și chiar de o cortină care să-i acopere complet gura — se prezentau piese cu lăncu Jianu, cu haiduci deștepți și cîrserdarii proști, sau comedii nesărate, cu nătărăi și ordonanțe, de ale căror titluri și autori nu-mi mai aduc aminte.

Trupele Teatrelor Naționale — din Craiova, Iași și București — rareori puneau picioarele prin Cîmpulung, și atunci numai cînd vreunul din marii actori ai timpului făcea cîte un turneu de beneficiu, de propagandă, sau de retragere din teatru, iar trupele de teatru particulare — în majoritatea cazurilor, trupe nomade și de „umplutură”, adunate în jurul unui actor cu nume mai cunoscut — se abăteau din cînd în cînd și pe scena cinematografului „Culea”, prezentînd mai ales farse și melodrame, localizate prost și jucate anapoda.

Culea asta era un fost căpitan — nu știu cum și de unde pripășit în Cîmpulung — care construise sala de „teatru-cinema” ce îi purta numele și unde (de două ori pe săptămîna, iar alteori numai simbata și duminica, matineu și seara) se „jucau” filme, acompaniate la pian, după ureche, de către un tînăr bărbier — Fiala îl chema — care, în timpul liber dintre un ras cu perdaf și un tuns cu mașina nr. 3, cînta la mandolină, lingă soba din prăvălie, iarna și la fereastra ei dinspre stradă, vara, iar în diminețile de sărbători se „esersa” la pianul din sala cinematografului. În schimbul folosirii pianului, tînărul artist era „angajat” să cînte gratuit la reprezentații. În afara de sala de teatru și cinema, căpitanul Culea mai era proprietarul unui hotel — „marele hotel central” — cu două cafenele la parter: „Cafe comercial” și „Cafe select”.

Ori de cîte ori cîte o trupă venea la Cîmpulung era obligată să joace la Culea (sala Cercului Militar, prevăzută și ea cu o scenă, neînchirîndu-se la civili, decît în cazuri cu totul speciale). Între alte condițiuni puse „directorilor” și care erau pe tocmeală și variau după renumele trupei și numărul actorilor care o compuneau, era una pe care Culea năpunea cea dintîi. Fiind surd, nu putea auzi „pesa” din sală și atunci își rezerva dreptul de a-și pune un scaun în culise, urmărind și ascultînd spectacolul de acolo.

Îmi amintesc o Sntimplare de pe vremea cînd se petreceau cele pe care le scriu aici și care a făcut multă vreme hazul și înconjurul orașului întreg. Se juca o melodrama, în care niște „briganzi” veneau să jefuiască — în actul al doilea — castelul contelui de nu știu ce, care era plecat cu servitorii și întreaga suită la vînătoare. Briganzii, legînd fedeleș pe bătrînul paznic credincios, care zadarnic încercase să se opună cu sulita și cu paloșul de la brîu, pătrundeau în castel, cu fețele mascate sub pălării mari, de pictori italieni, trase pe ochi, cu pelerine de conspirator drapate pe umeri și începeau să cotrobăiască peste tot, în căurarea unor documente compromițătoare, aflate în posesia contelui de nu știu ce și a unei presupuse comori ascunse a acestuia. Unul din briganzi răminea de pază în ușă, scrutînd culisele cu ochi focosi, vigilenți și grimăși aiurea. La momentul culminant, adică tocmai în clipa cînd briganzii izbutiră să spargă, cu „iarba fiarelor”, caseta prețioasă, santinela din ușă ciuli urehea, făcu un gest de contrariere și adrseindu-se celor dinăuntru rosti cu voce tunătoare:

— Un zgomot se aude... Și ciuli urechea și mai atent, făcîndu-i mina pîlnie, împrejur, ca să prindă și mai clar zgomotul alarmant al depărtărilor. Apoi repetă și mai convins și cu voce și mai cavernoasă: Da, un zgomot se-aude!... Și culminînd — cu ton și gest — smulse pistolul de sub pelerină și înștiința, cutremurător, atît publicul din sala cît și pe tovarășii de tilhărie din scenă: Ie iei!...

— Nu „ie iei”, drăguță, eu sint, proprietarul sălii! îl lămuri Culea, care, de pe scaunul lui din culise, urmărise scena și auzise cum stă chestia. Ei *ie* pitiți colo, în partea cealaltă și fac zgomot, fiindcă se ceartă pă banii dă pă bilete.

Cam așa „arătau” spectacolele la Cîmpulung, în anii copilăriei mele. Nu toate, firește, dar cea mai mare parte din ele, prezentate de trupe vagabonde și amărite — în speranța unor rețete care să acopere cheltuielile de tren, de birt, de tutun și de hotel — cu decoruri sordide sau inexistente, cu recuzită ori nulă ori uzată, de cufere și intemperii, cu costume de epocă roase de toate moliile hotelurilor și de toți șoarecii culiselor, din toate tîrgurile provinciale și cu „toalete” și fracuri moderne (cînd, foarte rar, era cazul) duhînd a Taica Lazăr din București, a naftalină și a bal „la complet”.

În afară de aceste trupe — să le zicem „organizate” — mai veneau și soliști ca, de exemplu, Montaureanu, cu cuple-

tele lui faimoase; Lucian, în travesti în Coana Manda lui celebră; Cioroeba, în costum de pandur — virtuos cîntăreț la flueir — și Dionichel, un domn serios, cu chică de protopop și cu barba de crai de la răsărit, care concerta la mandolină. Cum pe atunci nu existau „agenții teatrale”, biletele erau plasate de artiștii înșiși (care soseau totdeauna cu o zi-două înainte de spectacol) pe la negustorii din centru, la cazarmă pentru ofițeri, prin băcăniile unde elita orașului își lua aperitivele, sau prin cafenelele centrale unde trîndăveau pensionarii și își aveau „ștabul”, cînd poposeau în Cîmpulung proprietarii — mari și mici — din județ.

Uneori, „plasatorii” de bilete veneau și direct în casele particulare, mai ales la ora mesei, cînd stăpînii erau siguri acasă și cînd — în afară de două rezervate — mai pica și-o țuică „cu măslinile sale”, sau un pahar de vin „cu ceva împrejur”. Cîteodata, la spectacole aveau voie să asiste — cu preț redus sau „intrare generală” la matinee speciale — și copiii, elevii și soldații. Atunci biletele se plasau direct în clasele de școală și la companii... Iar restul de bilete rămase — căci rămîneau întotdeauna destule — se vindeau la „cassa” teatrului; doi pe un bilet, sau și mai simplu. „la căciulă”. Asta însemna că unul din artiști (și cînd era singur, solistul însuși) se așeza la intrarea în teatru, cu o căciulă întoarsă în mină, iar „golănimea” de afară — strînsă turmă — arunca în căciulă fiecare cit avea și intra, duduind pe scările de lemn, sus la „galeria în picere”.

Cu cit mă făceam mai mare, „patima” pentru teatru (și pentru celelalte ale literaturii, în același timp) puneam din ce în ce mai multă stăpînire pe preocupările mele de viitor elev în clasa întîi gimnazială. Drept care, în prima vacanță mare, în calitate de proaspăt absolvent a patru clase primare, n-am mai deschis în grădina noastră din fund un circ aproximativ, ci un teatru în toată puterea cuvîntului. Cu scenă de scînduri (aveam o mulțime în magazie, de la construirea unui coteț pentru păsări, „sistematic” și rămas în stare de proiect) ridicată cam treizeci de centimetri deasupra solului, cu patru pari destul de înalți, în cele patru colțuri, de care prindeam „fundalul” și pereții laterali, în ziua de spectacol (făcuți din cearceafuri vechi, date „împrumut” de mama) și cu cortină nouă, făcută din două cuverturi de pat, ca să se poată deschide în părți — fluture cum s-ar zice astăzi (și provenite din aceeași sursă și în aceleași condițiuni).

Teatrul n-a mai purtat nici un fel de nume oficial. I se spunea — printre cunoscuți și spectatori — „Teatrul lui Tudorică”, fără nici un fel de respect sau considerație deosebită, adică tot așa cum ar fi spus „arșicele sau bilele lui Tudorică”. (Cine și-ar fi închipuit atunci — în cap cu mine — că, peste treizeci de ani, avea să funcționeze în București un teatru „de adevărat”, care să se numească „Teatrul Tudor Mușatescu”.)

Pentru deschiderea teatrului am scris cea dintîi piesă din cariera mea de autor dramatic. Mai bine zis, am re-**Bris-o**, fiindcă piesa mea nu era decît una din piesele jucate de elevii Școlii Normale (îmi amintesc acum că actorul care **juca** pe Iancu Jianu era unui dintre cei mai distinși elevi ai **școlii** — Geantă Teodor — care trăiește și astăzi, la Rimnicul-Vilcea, unde a fost profesor secundar și cetățean fruntaș) și pe care am transcris-o „din memorie”, cu aproximațiile de rigoare și intervențiile personale inerente. Piesa avea **cinci** acte — vreo zece-douăsprezece foi de caiet de dictando **în** total — dar atît de multe personaje, încît nu mai rămînea **nici** un spectator disponibil, toți fiind „angajați” să joace **în** piesa sau în figurație. Noroc că la prima „repetiție generală” s-au rupt dușumelele scenei, din cauza greutății interpretelor, iar după repararea ei m-am văzut nevoit să renunț la figurație și la personajele secundare, rămînînd numai noi, interpreții principali.

Eu, firește — în calitate de director și director-proprietar — **jucam** rolul principal, adică pe Iancu Jianu. Rolul s-a dovedit a-mi **fi** fatal, toți spectatorii topindu-se de ris de tot ce spuneam și mai ales la „tiradele” serioase se tăvăleau pe bănci de ris. Eșecul a fost lamentabil și, după premieră, care a rămas și singurul spectacol (la fel cum — peste circa douăzeci de ani — avea să se întimple și cu piesa *Pelerina ecoseză*, la teatrul lui Ion Iancovescu, „cădere” fără precedent în istoria teatrului românesc, de la începuturile lui și pînă astăzi), am închis teatrul, am restituit cearceafurile și cuverturile de pat mamei și întreaga lui construcție a reintrat în magazie, în așteptarea unor zile mai glorioase, care n-au întîrziat, de altfel, să vină — în chiar toamna aceea — fostul meu teatru transformîndu-se în coteț de găini.

A urmat apoi liceul. (Mai exact, gimnaziul, fiindcă tocmai **prin** 1921—1922 a fost ridicat în rangul de liceu.) Odată cu

primii pantaloni lungi, cu vipușcă roșie, cu prima matricolă de metal (aveam numărul matricol 23), înghierata în ambele părți ale gulerului înalt de la tunică, activitatea mea teatrală particulară a încetat, fiind înlocuită cu o alta, de data asta oficială și organizată sub controlul profesional. Am început să joc teatru în cadrul spectacolelor teatrale organizate de direcția gimnaziului — după exemplul Școlii Normale — cu ocazia altor sărbători naționale, spre a se evita concurența.

De la început am fost distribuit — fără puțință de protest (deși lucrul acesta mă jignează în orgoliul meu de mascul) numai în roluri de fete. Am jucat pe una, al cărei nume nu mi-l amintesc — în *Zorile* de St. O. Iosif, apoi pe Anca, în *Domnul notar* al lui Goga și, în sfârșit (și cu rolul asta mi-am încheiat cariera de femeie în teatru) pe Zița din *O noapte furtunoasă*.

La premiera care a avut loc în sala Cercului Militar, obținută cu mari dificultăți do către direcția liceului, asista, în primul rând de scaune, împreună cu familia mea, și tanti Sofia, sora mai mare a mamei, venită special de la Pitești, ca să-și vadă nepotul pe scenă. De cum am intrat în scenă, tanti Sofia n-a mai avut ochi decât pentru mine (am fost și am rămas, pînă la adîncile ei bătrînețe, nepotul ei favorit). Ală urmărea pas cu pas (și mă încurcam groaznic în fustele de sfîrșit de veac în București) și îmi sorbea replicile, ca pe niște lingurile cu șerbet de zmeură, care era dulceața ei preferată, și de cîte ori reintram, cum „eclerajul” scenei era asigurat prin diverse lămpi cu gaz, o puteam vedea bine de pe scenă, roșie de rîs și iluminîndu-se de bucurie, ca un lampion de foiță căruia i se aprindea brusc lumina pe dinăuntru. Și cînd, căutînd să fiu cît mai „fățică” și degajată în mișcări (de fapt, îmi înfîgeam mîinile în șoldurile false), am spus replica celebră „Jună sînt, belă sînt și de nimenea nu depand”, în tăcerea care era în sală s-a rupt deodată vocea pitesteană a tanti Sofiei: „Minca-l-ar tanti să-l mănince de fată!”

Cred că niciodată — în strălucita ei carieră — replica aceasta nu a produs atîta ilaritate ca în seara aceea.

Anul 1913 a însemnat cea dintîi dată importantă și serioasă în viața mea teatrală. Am văzut, pentru prima dată, un spectacol la Teatrul Național din București. Evenimentul

— căci eveniment a fost — s-a petrecut în luna mai și piesa a fost *Oeclip rege*, cu Nottara în rolul titular.

Pe vremea aceea — și încă mult timp, mai pe urmă — societatea „Tinerimea română”, de sub președenția profesorului Nae Dumitrescu, zis „Filoxeră” (după numele unei cărți cu același titlu, scrisă de el), organiza în fiecare an, la București, un concurs printre cei mai buni elevi ai tuturor școlilor secundare din țara. Concursul avea loc în aprilie și premiile se decernau — celor reușiți — într-un cadru oficial și festiv, la Ateneul Român. Printre premiații pe țară — cu premiul I la limba română și istorie — mă aflu și eu, drept care venisem, pentru prima dată, singur, în București.

Aici, firește, toți concurenții reușiți eram primiți sărbătorește, cazați la internatele liceelor bucureștene (eu am fost la „Matei Basarab”), hrăniți la „Ospătăria comunală”, care era, mi se pare, pe undeva, pe cheiul Dîmboviței, plimbați pe la muzeele de la Șosea și prin parcurile timpului. După ce ni se puneau pe cap, la Ateneu, coroanele de merișor și ni se umpleau brațele cu cărți, cu diploma de premiant deasupra, eram duși în corpore, și ca o ultimă onoare, la Teatrul Național, în matineu.

Pe mine piesa m-a „cutremurat” mai puțin decât pe colegii mei de spectacol. Mai mult decât povestea tragică a nefericitului rege al Thebei m-a impresionat adînc jocul maestrului Nottara, respectatul meu prieten de mai tirziu (într-o scrisoare pe care mi-a adresat-o, după un interviu pe care i l-am luat în 1927, mi-a făcut cinstea să mă autorizeze să mă socotesc prietenul lui), vocea, mimica și felul cum se mișca în scenă. Și — paralel cu acestea — m-a preocupat tot timpul „tehnica” spectacolului, ca să zic așa: decorurile, lumina, costumele, recuzita, și așa mai departe,

N-am crezut niciodată nici în presimțiri, nici în predestinări. Dar afirm aci că în clipa cînd — în picioare — aplaudam frenetic sfîrșitul spectacolului, am avut *certitudinea* că odată, într-o zi, cîndva, voi fi și eu cineva acolo, pe scenă, între decoruri...

Deocamdată însă nu eram decât un elev de clasa I gimnazială, care ieșea cu sufletul trist, și mic, sub tunică pe care lucea medalia de premiant I, în strada înnebunită de primăvară, de zgomote, de parfumuri acre, ca și cum toate violetele lumii s-ar fi topit în spațiu, și de toate chemările — oculte și turburătoare — ale amurgului de mai bucureștean.

Și, în aceeași seară, în trenul care mă ducea spre Cîmpulung, mă notării ca — de îndată ce voi ajunge — să scriu și eu o tragedie, ceva tot cam în genul lui *Oedip rege* și să joc rolul principal, tot cam așa cum l-a jucat Nottara pe al lui...

Dar tragedia mea avea să fie modernă... să se petreacă în viața de toate zilele, în primul rînd, îmi ziceam eu țin timp ce trenul se apropia de gara Titu), fiindcă viața e plină de tragedii care se desfășoară sub ochii noștri, chiar dacă nu le vedem și trebuie scoase la lumină și, fiind cunoscute, să fie evitate în viitor, și apoi scăpăm și de costumele clasice și de decorurile complicate, imposibil de realizat în viitorul meu teatru, chit că l-aș reface în magazia mare de lemne, ca fiind mai proprie pentru scenă și că mi-aș sparge pușculița — înainte de Anul nou — în vederea cheltuielilor de montare.

Ce? Un om nu poate să fie lovit de soartă, chiar dacă e îmbrăcat în surtuc, la fel cum a fost Oedip în togă?

Și ce? E nevoie neapărat să umbli pe drumuri și prin palate, ca să ți se întâmple o nenorocire, cînd ți se poate întâmpla, foarte bine, într-o sufragerie, sau într-un antreiaș?

Pe aproape de gara Golești, hotărîrea mea era luată definitiv: tragedia modernă; eroul, funcționar la prefectură, nu rege! Și să nu se însoare cu mamă-sa, că e prea de tot și e prea mare diferența de vîrstă. Să se însoare cu o soră de-a lui, pe care n-o cunoaște, că e vitregă. Și copilul pe care și-l omoară să fie din flori, ca să aibă un motiv „mai plauzibil” să nu-l cunoască. Și, pe urmă, pe Oedip să-l cheme Ionescu, ca să fie un nume banal, șters, dintre marii anonimi ai lumii, fiindcă oricui i se poate întîmpla una ca asta. Totul e să fii om și să cadă năpasta pe tine. Și oracolul, ce poate fi mai la locul lui decît o soacră din prima căsătorie, care îl cățăie toată ziua și într-o seară îl blestemă, fiind supărată c-a pierdut la cărți?

Ceea ce mă încurca, deși trenul plecase din Stîlpeni și se apropia de Cîmpulung, era pedeapsa pe care Ionescu avea să și-o administreze după ce le afla pe toate.

Să-și scoată ochii, nu se putea, că prea semăna cu *Oedip rege* și eu vream ca tragedia mea să fie absolut originală. Să-și taie o mîină, semăna cu Mucius Scaevolla!... Să-și rupă un picior? Nu e bine să aduci șchiopi pe scenă. (Și totuși am adus pe Gena, în *Titanic Vals*, și a fost foarte bine. Dovadă că nu trebuie să crezi în semne.)

Cel mai bun lucru e să se spinzure. E și mai omenesc și chiar mai impresionant pentru un final de tragedie, plus că nu mai e obligată nici Antigona — vream să spun Didina, fata lui cea mai mică — să umble cu orbul de mină, ca Bucurica cerșetoarea cu nepotu-său Tică.

Cînd trenul oprea în gara Cîmpulung, tragedia mea era terminată.

Pe peron mă aștepta tata. Vesel, jovial, cum era el, emoționat un pic că i s-a întors odrasla glorioasă dela București.

— E, ce-ai făcut, domnule, la București? m-a întreat, dîndu-mi mîna de bnu venit.

— Am făcut o tragedie, i-am răspuns, în cinci acte. Mai am numai s-o trec pe curat... O să ți-o povestesc.

Și pe tata l-a bufnit rîsul, înainte să audă măcar o singură vorbă din prima mea tragedie. Rîsul lui însă, departe de a deforma, m-a pus la ambiție și chiar a doua zi mi-am cumpărat un caiet de dictando cu două sute de file, cartonat, douăzeci de penițe „Klaps”, un „sticloii” de cerneală „Antrance și 4001”, un toc nou, marca „Armul” (cum i se spune lui „Hardmuth”, la Cîmpulung), o coală de sugativă roză și cu vinișoare albastre, ca marmura de canava, și două plăcinte cu cremă de vanilie. Pe la patru după-amiază m-am Încuiat în odaia mea, mi-am pregătit totul — curat și frumos — pe masa unde îmi făceam lecțiile și, în așteptarea inspirației, pe care o simțeam ca pe o nebuloasă planînd în mine și în jurul meu, dar care nu se decidea să se materializeze, am început să mănînc prăjiturile. Apoi am scris — cu litere de tipar — pe eticheta de pe coperta caietului:

„Ionescu de la prefectură”

Tragedie în cinci acte, de Mușatescu A.I. Teodor
Clasa I sec.

După asta, am deschis caietul la prima lui pagină. Am netezit — fără motiv, numai așa ca s-o simt — hîrtia moale și velină, am muiat locul în cerneală și am scris, tot cu litere de tipar, „Actul I” și tocmai cînd mă pregăteam să întorc foaia și să scriu pe următoarea „persoanele”, mi-a bătut juplneasa în ușa — după ce a văzut că e încuiată — „să poftesc la masă, că e opt”. Abia atunci mi-am dat seama că în cele patru ore cît lucrasem, n-am făcut decît să mănînc două prăjituri, să scriu trei vorbe și să constat că nu e chiar atît de ușor să „treci p. curat” o tragedie pe care o ai gata scrisă în minte.

După masa de seară am ieșit în grădină. Mirosea a bujori care se deschid, și a mărgăritarul proaspăt, și a liliac alb înflorit ca un înger îngenunchat lângă poartă. Peste drum, la colonelul Petroianu, cineva cânta *Reverie russe*, la pian, cu ferestrele salonului deschise, iar prin fața porții noastre fata lui Cristescu, de la Regie, trecea la braț cu băiatul lui Gîrniță, de la „măsurii și greutăți”. Ea era dată afară de la „profesională”, pentru abateri grave de la disciplina școlară și el de la Școala de ofițeri de infanterie, pentru beție și joc de cărți.

„Primăvara, bat-o vina!” mi-am zis în gând, întrebându-mă, pentru prima dată, titlul uneia din comediile mele muzicale, care avea să se joace peste treizeci și patru de ani — în 1947 — la Teatrul Alhambra din București.

Și într-adevăr, primăvara și seara de mai, și florile, și chiar perechea înlănțuită care o luase la stînga, pe o ulicioară fără felinar de gaz, nu mă lăsau în pace nici pe mine.

Simțeam ceva, așa, ca un fel de parfum care îmi venea din inimă ca dintr-un flacon cu dopul desfăcut... ceva nelămurit și bun care mă amețea frumos și care — către miezul nopții — m-a îndemnat să intru în odaia mea, să-i încui ușa din nou și, lipind o altă etichetă, albă, peste cea cu tragedia lui „Ionescu de la prefectură”, să scriu, tot cu litere de tipar, dar mult mai frumoase ca cele dintîi, „Poezii” de Mușatescu Al. Teodor, elev clasa I sec.

Așa a murit prima și ultima tragedie pe care era s-o scriu. Și — în timp ce filele caietului de „poezii” începeau să se umple — toate proiectele și visurile mele de autor dramatic, actor și „cm de teatru” dispăreau, uitate, ca florile presate între filele de cărți care ți-au fost dragi.

Pînă în 1916, activitatea mea extrașcolară a fost închinată exclusiv poeziei și colaborării, cu versuri și „jocuri de inteligență” (aritmografe, logografe, rebusuri etc.) la *Revista copiilor și a tinerimei* (tinerimei se numea, nu tinerimii, cum ar fi fost corect) de sub conducerea lui G. Costa-Foru, acest bun și devotat prieten al oamenilor și al copiilor, deopotrivă, și cu care — mult mai tîrziu — am avut strînse și mature legături profesionale.

Dar, cum mi-am propus ca aceste „memorii” să fie numai în legătură cu teatrul, să ne mutăm, dacă binevoiești, cititorule, în lașul refugiului din 1916, unde — după copilăria

mea teatrală, decedată la Cîmpulung, în 1913, și în lamentabilele condițiuni care s-au văzut — avea să înceapă „adolescența” mea în teatru.

Pînă la Crăciunul din 1916, toate instituțiile de stat își găsiseră — cit de cit — un adăpost convenabil și își reluseră, mai mult ori mai puțin, activitățile de resort. Una singură dintre toate rămăsese la periferia preocupărilor oficiale, și anume școala. Toate localurile „proprie” ale școlilor din Iași — de la cele primare pînă la cele universitare — erau ocupate de spitale, de etape militare, sau de alte instituții.

Și atunci, pînă la rezolvarea oficială a problemei învățămîntului — rămasă într-o haotică suspensie — o mîna de profesori, conștienți de menirea lor, ieșeni și refugiați de război, au hotărît să înființeze — din inițiativă particulară, dar cu drepturi recunoscute de stat — un liceu care a fost botezat „Liceul refugiaților”. Funcționînd la început numai cu clasele cursului superior, acest „liceu” a fost găzduit în niște barăci de lemn, aflate în părăsire într-una din curțile mai dosnice ale Universității din Iași.

În ianuarie 1917, cînd s-a deschis liceul, printre elevii clasei a V-a mă aflam și eu, iar printre profesorii cei mai severi și anume la catedra de limba latină, tata. Pentru pitorescul și însemnătatea documentării a acestui liceu sui-generis, notez ca elevii (adunați, ca și profesorii, din toate unghiurile țării cotropite — primii, neplătind nici o taxă școlară, iar ceilalți neavînd nici o leafă profesională) făceau față, singuri, pe echipe zilnice, compuse din fete și băieți (căci liceul era mixt) și conduse de către un profesor, tuturor nevoilor de Întreținere: 1 curățenie — măturat, frecat scîndurile, spălat geamurile și băncile, dezinfectat cu camfor contra păduchilor exantematici; 2 căldură — fiecare elev și profesor aducea, cotidian, cîte „cel puțin” un lemn de sobă, o ciozvirtă de ulucă din zaplazul proprietarului, sau alte materiale combustibile, găsite sau „furgăsite” pe la domiciliile proprii, sau ale altora, mai înstărite; 3 siguranța — în fiecare noapte, cîte doi elevi (fără fete, de data aceasta) făceau de pază „înarmați”, la barăci, pentru a le păzi de furturi nocturne, știut fiind că băncile, în primul rînd, puteau constitui un tentant element pentru încălzit sobele din vecini și de îmblinzit pustiile de viscole, năprasnice și congelate de gerurile polare ale acelei ierni pustiitoare și sărace.

Directorul liceului (că, altminteri, liceul avea și director) era profesorul Ștefănescu, pe care noi, „a cincea”, nu-l

aveam, fiind „de filozofie” — materie pe care programa analitică a clasei noastre n-o prevedea — dar despre care știam cu toții că e ginerele lui Alexandru Vlahuță, lucru care în ochii noștri de admiratori (și declamanți, la festivități, ai operelor dulcelui maestru al capodoperelor *Mama*, *La icoană* și *Dormi, iubito, dormi in pace*) îi da o deosebită valoare și chiar un fel de mistică strălucire.

Dintre profesorii refugiați (și dacă, după cum le-o doresc cu sinceră mărturisire, mai sînt în viață, le cer iertare de felul „școlăresc” cum îi amintesc aci) aveam, în afară de tata, la latină (zis „Cicero”, fiindcă îi știa acestuia, pe dinafară, toate cele patru orațiuni), pe Dumitrescu-Țiganu, zis și „Asurbanipal”, de istoria antică; pe Florescu, de la Craiova, zis și Barbă-Cot, din cauza unei superbe bărbi cărunte, care li acoperea cravata, a cărei culoare n-am văzut-o nici unul! dintre noi, niciodată; de „naturale”, pe Baci, de la Rîmnicul Sărat, zis „Fonfu”, din cauza unor polipi fornăiți și neglijați pe bazele nazale; de la Buzău, pe Teodorescu „Clipici” (fiindcă clipea în permanență, datorită unui „tic nervos”) zis, pe deasupra, și „Keșchevu”, fiindcă era de franceză; și pe alții pe care, cu regret, nu mi-i mai amintesc acum, la această oră tîrzie, cînd plouă, iar eu scriu și vreau să îi evoc.

Aveam și profesori ieșeni: pi conu Ghiță Ghibănescu (alias Gh. Ghibănescu, cunoscutul și distinsul istoric și filolog), supranumit „document”, din cauza cercetărilor pe care le făcea prin arhive, hrisoave, minăstiri și biblioteci vestite. De geografia fizică aveam pe „celebrul” Constantinescu-Perguță („La inșiput, măi băiet, tot pămîntu o fost o api. Api chioarî, de-așee din mări și din oceanii și din cari biem acuma și noi, ieșanii, c-aț vinit voi, iștia, răfugiiții pieste noi și nu ne-aț mai lăsat și noi măcar olecuți de vin. acoie, sa fii d-un pahari-două. Dar bini-aț vinit voi sănătos, și sî vă întoarșei sănătoși pi la caseli voastră, cît mai curînd posibil, că olecuți di vin om mai găsi noi, la o adicătelea, dacî o să dăm preț cum Laț stricat.”) Am citat, pe cit am putut mai textual, începutul primei lecții de „jiografii fidzici” a neegalatului nostru Perjuți.

Am mai avut, pentru scurt timp, din care cauză nu-i cunosc cu porecle, pe profesorul Mîtescu (de la gimnaziul Alexandru cel Bun din Iași) și pe profesorul Botez (de la Liceul Național). Și-am mai avut pe Valentin Bude, cel mai incintător profesor (de română era) din întreaga mea

viață școlara. Ardelean de origină, cu studiile făcute în București și ieșean prin adopțiune, la fel ca Topîrceanu. (Valentin Bude e singurul dintre foștii mei profesori de la „Liceul refugiaților” pe care l-am revăzut — om în toată firea aflindu-mă — și cu care am petrecut o neuitată „seară”, într-o noapte Întreagă, la Iași) Valentin Bude întrunea într-un singur dialect (al lui, propriu) pe toate celelalte trei și izbutea să adune și să exprime dintr-o dată, într-un debit de fascinant pitoresc și cu o vervă lexicală, savant și egal dozată, *Hazul solemn*, aș zice indiferent dacă era cu cioareci creți, cu „jacet” înnodat pînă sub bărbie sau cu reverendă popească — slobodă sau unită — a ardeleanului de peste tot; cu „miticismele” de stras sclipitor ale bucureșteanului din totdeauna și cu umorul — încropit și șoltic — exprimat în meandre molcome și „olecuți perfidii” ale veșnicului hîtru moldovean.

Dintre elevi (toți silitori și care prin munca, prin merite personale și pe drumuri drepte au ajuns, mai tîrziu, fruntași în feluritele cariere pe care și le-au ales) voi pomeni numai pe unul singur și anume pe cel mai prost la învățătură, lipsit de caracter, delator, băgăreț, perfid, neal și care a fost singurul dintre noi care a ajuns ministru, sub nu știu care guvern liberal. îl chema Eugen Titeanu.

Nu știu cum s-a făcut, dar din clipa cînd am părăsit băncile „Liceului refugiaților” și pînă a ajuns el ministru, nu ne-am mai întîlnit niciodată, deși eu mai auzisem de el prin presa politică a timpului, iar el, desigur, auzise de mine, datorită activității mele literare.

În ziua cînd ne-am întîlnit — nu mai știu minte în cadrul cărei festivități culturale — domnul ministru Titeanu, care o onora cu prezența, în clipa cînd cineva, care nu știa ca ne cunoaștem, a vrut să mă prezinte, auzindu-mi numele, domnul ministru a încrunțat sprincenele a efort de memorie și „considerîndu-mă” de la pantofi și pînă la moalele capului, a binevoit să exclame:

— Mușatescu? Tudor Mușatescu... 1 Parcă te-aș cunoaște de undeva, dar nu știu de unde să te iau.

— Să mă iei de mîna asta, i-am răspuns, arătîndu-i mina dreaptă, și să mi-o săruți, fiindcă ea ți-a făcut teza la latină, în 1917, că dacă nu luai notă de trecere, rămîneai repetent, fiind deja căzut la două materii.

Spre consternarea celor de față, excelența sa — lichea cum era — în loc să se supere, a deschis brațele larg, ca două

jumătăți de bariera, după trecerea trenului, vrînd ca să mă strîngă la piept, în timp ce glasul i se topise de emoție conșcolărească:

— Tudorel... dragul meu I...

Avînd însă prezența să mă dau deoparte la timp, domnul ministru a primit în brațe pe altcineva, dintre cei care se aflau de față.

Dar să ne întoarcem la Iași, în 1917.

Cu cupola degerată, cu sala pustie, cu vinele caloriferelor înghețate Teatrul Național din Iași hiberna — părăsit — În solemnitatea plușată a lojilor de purpură ofilită și a balcoanelor deșarte de replici și de tirade, în tristețea cu oglinzile sleite și cu fardurile crăpate a cabinelor părăsite, a decorurilor încremenite în singurătatea magaziilor duhnind a vopsele reci și a costumelor rebegite, în dezolarea dulapurilor cu naftalină și tristețe de drumuri stinse și de catifele moarte.

Și, deodată, inima bătrînului edificiu a început să bată din nou. Ba chiar să bată cu pulsațiile sporite... O mîna de actori — și dintre cei mai de frunte — refugiați din „teritoriul ocupat” au venit să ceară ospitalitate artistică colegilor lor ieșeni și, alăturîndu-se acestora, să reanimeze căldura vieții, în trupul amorțit al vechiului lăcaș de cultură, cu porțile ferecate și străjuite de Miron Costin, bătrînul paznic și letopisețar al istoriei neamului.

Și dintr-o dată, Teatrul Național din Iași a devenit — pe lîngă ce era — și filarmonică, și operă, și teatru de revistă...

În prima stagiune de refugiu, luminile teatrului s-au aprins peste *Povestirile lui Hoffmann*, cîntată de Elena Drăgulinescu-Stinghe, Niculescu Basu și Romulus Vrăbiescu, la „pupitru” cu Umberto Pessione. Aici, Marioara Ventura cu Ion Manolescu și Tony Bulandra au jucat *îndrăgostita* și *Marșul Nupțial*; Elvira Popescu, lancu Brezeanu, Bulfinsky și Critico au reluat *Patima roșie*; Ion Livescu și Ion Mănu au jucat *Secretarul general*, iar Măria Ciucurescu *Domnul Notar* și *Femeia avocat*. Aici a avut loc premiera *Dezertorului* lui Sorbu și tot aici cei doi titani ai artei românești — George Enescu și C. Nottara — au recoltat, în seri glorioase și neuitate, ovațiile unui public delirant și însingerat.

În calitatea mea de „cestor” al clasei, primisem sarcina — extrașcolară — de a controla „atitudinea și comportarea” elevilor liceului, la spectacolele Teatrului Național, fiindcă altele, în altă parte, nu existau în acel moment.

Manuscris neterminat
(Au fost publicate fragmente, în Argeș, nr. 4 1969)

SCRISORI GĂSITE

(EPISTOLE VESELE)

PROCEST-VERBAL

Subsemnatul Vasile G. Piscan, domiciliat în Cîmpulung, jud. Muscel, strada Rîului, nr. 112 — că acum stau la cumnatu-meu de cînd am fost distrus de cutremur, căzîndu-mi tavanul în cap, atît mie cît și întregii mele familii — deelar următoarele cu privire la ceea ce știu despre bătaia care a avut loc între nea Gheorghe Diriviși, cîrciumar din localitate, domiciliat la cîrciuma sa (odăițili din dos) și d-l Petre Sfetcu de profesie dat afară de la Primărie, unde nu știu ce-a fost, dar știu că era domiciliat mai mult prin cîrciumi, iar acum am auzit că stă pe la diferite slujnici și chiar la bucătăreasa d-lui primar, cu care se are bine încă de pe vremea cînd era la primărie și se-ntîlnea dimineața, în piață, cu ea, el avînd delegație la lapte de-l vărsa cînd se află cu apă, fiind în uniformă de Frontul Renașterii. Eu subsemnatul fiind martor la această bătaie, că eram acolo și chiar am fost lovit cu colivia în ochi, după cum poate spune și canarul care se afla în acea colivie, fiind și el rănit cu un sifon în cap, declar următoarele cu privire la această bătaie, jurînd că nu minț și că nu sînt rudă cu nici una din părți.

Pe la orele opt seara, mă aflu în cîrciuma domnului nea Gheorghe Diriviși spre a lua o mică gustare de țuică în trecere spre casă. Alte persoane se mai afla în local, și alții ce luau mici gustări de țuică sau de vin, nimeni nu era însă beat, nefiind ora de așa ceva și toată lumea își vedea de treaba lor, iar nea Gheorghe sta la tejea ascultînd la aparatul de radio, căci era tocmai jurnalul sonor. La acest moment, a intrat instantaneu în local d-l Petre Sfetcu care se afla în stare de ebrietate, după cum se putea vedea, clătî-nîndu-se pe picioare și avînd pălăria pusă cu funta de la spate în față, încît am și rîs cînd l-am văzut, dar nu de el, ci singur, că așa mi-a venit în acel moment. Știîndu-l toată

lumea căci caută cearta cu luminarea, nimeni nu l-a băgat Sn seamă, deși s-a apropiat de mai mulți locuitori ca să stea la masa lor, dar aceștia l-au refuzat foarte frumos, unii chiar injurându-l că nu vrea să-i lase în pace. Drept care, d-l Petre Sfetcu s-a așezat singur la masă și a cerut să i se dea o litra de țuică spre a o bea. Neprimind nici un răspuns, a început să bată cu scrumela în masă, de nu se mai auzea ce zice la radio, lucru care înervându-l pe nea Gheorghe, acesta i-a comunicat că nu mai are țuică și nu-i dă căci este beat. Auzind aceasta, d-l Sfetcu s-a ridicat de la masă și s-a dus la tejghea, începând a vocifera din gură ca de ce nu-l servește cu țuică, acesta fiind sabotaj și că-l va băga în pușcărie dacă nu-i dă...

Foarte liniștit, nea Gheorghe i-â răspuns, zicându-i ca să nu zbiere așa ca nu mai aude la aparat, la care numitul Sfetcu a zis niște vorbe foarte murdare despre aparatul de radio. „De ce vorbești d-ta așa despre aparatul meu?” i-â zis nea Gheorghe. Și de ce să-l spurci d-ta? Că ce, tu i-ai plătit ratele”? „Ba te-njur și pe tine, dacă vreau”, i-a răspuns d-l Sfetcu și l-a înjurat din nou de rate, dînd cu pumnul în tejghea și răsturnînd cîteva pahare care se afla martori acolo.

Foarte înervat de acest gest, nea Gheorghe i-a zis să părăsească localul ieșind afară, că dacă nu, pune băieții să-l dea, ceea ce a și făcut imbrincindu-l foarte frumos că se opunea, pînă cînd, scăpînd din mîinile lor, a început să aplice diferite lovituri cu bastonul, spargînd capul unui picol care, căzînd pe jos, îl mușca de picior, iar văzînd că începe bătaia, nea Gheorghe a sărit de la tejghea, împreună cu alți clienți spre a-l evacua.

Cînd a dat cu scaunul nea Gheorghe, de i-a distrus dentura, nu știu, căci numitul Sfetcu, urcîndu-se pe masă ca să scape, a luat colivia din perete și mi-a aruncat-o în figura mea și deci n-am putut să văd, dar știu atît că toate persoanele, cînd am deschis eu ochii, erau pline de sînge, chiar și nea Gheorghe, care-i curgea din nas și căuta satirul că nu știu ce zicea ca vrea să facă cu el. Apoi a venit sergentul din post, care făcînd anchetă l-a trimis pe numitul Sfetcu cu o trăsură de jurnă, la spital, pînă i-o veni graiul la loc ca să declare ce știe și noi am fost aduși la secse spre a declara ce-am văzut, cu ocazia bătăii, adică-te martori de ocazie.

Aceasta este declarația mea pe care o subțiu și-o semnez cu propria mea mîină și altceva nu mai știu nimic.

Vasile G. Piscan

DOMNULE COMISAR.

Subsemnata Matilda Sorcoveanu în etate de 56 de ani, căci în acte este greșit, fiind confundată, cînd m-a declarat la Ofițerul Stării Civile, cu sora mea mai mare, actualmente în etate de 61 de ani, căci sintem gemene, cu inima zdrobită de durere, pentru tot restul zilelor ce le mai posed, am onoare a depune următoarea reclamațiune contra criminalului și asasinului cu premeditație, avocat Tică Ionescu-Lăculețe, de profesiune chiriașul meu de sus, asupra faptului de omor și șoricioacă săvîrșit asupra numitei Fofoloanca, de profesiune pisică de ancora —, căci o aveam de la un marinar, vărul meu de la Constanța, proprietatea mea personală și prietena mea cea mai bună, căci față de răutatea oamenilor din această lume crudă, prefer mai bine animalele, în afară de costul sau, care, la prețul de astăzi, nici nu se mai găsește, toate fiind corcitură sau cu moravuri ușoare, pentru care scop își petrece existența lor mai mult pe acoperișuri și maidane, și, de-aia n-am ținut niciodată cotoi masculini, acești indivizi fiind mult mai vagabonzi decît ele, Incit, cu ochii plini de lacrimi și cu inima zdrobită de durere pentru tot restul zilelor ce le mai posed, viu spre a vă spune, cum s-au petrecut faptele înainte de antecentele morții ei, căci victima a decedat abia la două zile după ce a fost omorîta, cu toate îngrijirile date de trei medici veterinari și unul de om, plus ca, nemaivînd încredere în știința lor, i-am dat și eu, pe ascuns, două tuburi cu pastile de sulfamidă diluată în lapte, precum și un tub de somnalin, diluat în puțin ceai de cozi de cireși, căci nu dormea toată noaptea, visînd numai șoareci, ceea ce o agita în tot corpul, procurîndu-i diferite tulburări, fără să se mai poată cere afară și toate aceste lucruri, care mi-a zdrobit inima de durere pentru tot restul zilelor ce mai posed, n-a fost decît răzbunarea d-lui Tică Ionescu-Lăculețe, pentru o scirbă de canar pe care Fofoloanca mea i l-a mîncat din eroare și care — momind-o cu o farfurioară de

griși cu lapte, preparat cu șoricioacă, de complicea sa, anume nevastă-sa — a invitat-o la ei în bucătărie, cu diferite vorbe dulci și după ce victima i-a crezut pe cuvânt și a consumat grisul ucigător, amîndoi a deschis ușa din dos și a început să mă strige cu cuvinte prefăcute, zicînd: „Madam Sorcoveanu, vino să-ți iei pisicuța căci nu știm ce are, dar i s-a făcut rău la noi în bucătărie și a leșinat puțin sub mașină”, astfel că, cînd m-am dus la fața locului, am găsit-o în nesimțire și cu toate întrebările mele că ce i s-a întîmplat, n-a putut să-mi mai răspundă absolut nici un cuvînt și se uita numai la mine lung, făcîndu-mi cu un ochi spre farfuria cu griși care rămăsese alături și cu celălalt spre ambii asasinii, care, facînd pe nevinovații, zicea că să-i dăm și restul de griși din farfurie că poate îi face bine, dar binele care i l-a făcut să fie la ei și la tot neamul lor, căci prin această crimă am rămas singură pe lume, zdrobindu-mi inima de durere pentru tot restul zilelor ce mai posed, așa că vă rog a face imediat cercetări la fața locului, pentru a trimite pe ambii criminali în fața Curții cu Jurați, spre a-și primi cuvenita pedeapsă, sau dacă nu le otrăvesc și eu apa de la chiuvetă cu dinamită sau alt preparat cît mai atomic cu putință, pe care pot să mi-l procur din comerț.

Cu inima zdrobită de durere pentru tot restul zilelor care le mai posed, vă rog să primiți asigurarea celei mai considerabile stime, precum și această farfurioară cu colivă din partea victimei al cărei parastas de trei zile l-am oficiat chiar azi, acasă, căci la biserică m-a refuzat părintele, spunînd că sînt cam nebună și că pisicile nu este adevărat că sînt și ele suflet de om, nefiind de religie ortodoxă.

Matilda Sorcoveanu

DOMNULE ADVOCAT,

La cererea dv., că să mă exprim prin scris asupra argumentelor ce le posed în privința ca copilul care mi-a rezultat din divorțul în care mă aflu cu numitul meu soț, Matei Gurgau, să fie revendicat asupra mea, iată cîteva din aceste argumente, astfel că onor Palatul de Justiție, ca suflet și om de lege, sper că va aprecia că am dreptate ca mamă

nenorocită și soție credincioasă care n-am știut, în doisprezece ani de căsnicie, decît casa și acest copil, pe care l-am făcut cu soțul meu, înainte chiar de nuntă, astfel că s-a născut numai în vîrstă de trei luni, cealaltă etate avînd-o înainte de acest eveniment:

I. Copilul trebuie să fie al meu, pentru că l-am făcut exclusiv singură, el nefiind nici măcar de față cînd l-am născut.

II. După nașterea copilului, dînsul venea să-l vadă beat, că zicea că bea de bucurie fiindcă i-am produs un băiat, și la alăptat m-a lăsat tot pe mine singură ca să fac acest fapt, nevrînd să ia doică sub pretextul că prăvălia merge prost, fiindcă a scăzut prețul la cafea și a putrezit două lăzi cu curmale, iar comanda de rahat trebuie s-o mincăm noi, căci a venit rînced și nu-l poate servi la clienți.

III. Niciodată acest om nu s-a ocupat de educația copilului sau, astfel că, pînă la vîrsta de zece ani, a trebuit să-l bat numai eu singură, dînsul aplicîndu-i prima bătaie abia acum doi ani, cînd pierdea la table și băiatul i-a zis „zblrci” cînd a dat cu zarul și, din cauza acestei ghele, s-a repezit asupra copilului, lovindu-l într-un mod barbar cu tablele în cap și injurîndu-l de mine, care mă aflam de față, și-a trebuit să-l opăresc cu ibricul de cafea pe care îl posez în mîină, ca să-l potolesc și să scap copilul de la o moarte sigură.

IV. Dar lăsînd laoparte toate astea, faptul cel mai grav este că soțul meu, încurcîndu-se cu casierița de la prăvălie, persoană cu care trăiește și astăzi în văzul clienților, dovedește că are o viață imorală, ceea ce nu poate fi un exemplu bun pentru copil, acesta fiind o fire foarte sensibilă și, ca dovadă a afirmației mele, este că, duminica trecută, după ce-a fost să-l vadă pe tatăl său la domiciliul unde trăiește acum cu acea caseriță, imediat ce s-a întors acasă s-a alesat de servitoare, făcîndu-i anumite propuneri suspecte care le dețin chiar din gura ei și care nu corespunde pentru vîrsta unui copil de 13 ani.

V. Copilul meu este singura mea mulțumire pe care o am de la soțul meu, după o viață întregă de suferințe și atrocități, căci îngrășîndu-mă din cauza plînsului și a nopților nedormite, ori de cîte ori venea acasă de la cealaltă făcea pe somnambulul adormind imediat, sub pretextul că la cantitatea de 120 kilograme la care am ajuns, după cura

de slăbit care m-a anemiat complet, orice pretenție din partea mea este nulă, fiindcă îmi face rău la inimă și n-are chef să-l acuz, după moartea mea, că el m-a asasinat. În afară de aceasta, copilul meu constituie pentru mine și singurul meu venit, căci îmi plătește pentru întreținerea lui, astfel că cer și pensie alimentară, plus daune morale dacă vrea să consimt la acest divorț, căci are destule parale și așa cum îi dă prostituatei celeilalte, poate să-mi dea și mie.

Cu distinse salutări,
Cecilia Gurgău, născută Prisolop

DOMNULE PREȘEDINTE.

Subsemnatul Necuțae Pe. Irimia, locuitor al acestei comune unde mi s-a întâmplat faptul de părăsire de domiciliu a soției mele, Elisaveta Pe. Irimia, cu brișcă cu care a venit s-o ia cu doi cai, dispărînd împreună cu alte lucruri din casă ce mi s-au furat, plus una purcea în stare de cel puțin o sută de kilograme, porc de rasă, drept care vă rog să binevoiți a o da în judecată pentru furt și violare a cocinii, atît pe această soție nedemnă, precum și pe numitul Florica Cilibiu, fără domiciliu fiscal la viața lui, umbînd cîrnic, de colo-pînă colo, după muierile altora și a căror fapte, prin cercetările ce le-am aflat mai ulterior după aia, s-a produs în noaptea de duminică seara cînd mă aflam puțin la circiumă, în interes de servicii cu alți locuitori, discutînd la un kilogram de rachiu de drojdie, astfel că — numitul Florica Cilibiu — a tras brișcă în dosul grădinii mele, unde posed o porțiță pentru pomi fructiferi, delapidîndu-mi atît nevasta cît și purceaua, cu o căciulă trasă pe ochi, spre a nu o cunoaște vecinii că e soția mea, cărînd toate lucrurile din casă și lăsîndu-mă într-o situație foarte vreaște, încît nici n-am cunoscut casa cînd m-am întors la domiciliul meu și crezînd că am intrat din eroare în altă parte, deși eu cunosc totdeauna pluta din dreptul casei mele la ora cînd mă întorc de la treburi, m-am dus din nou la circiumă, din dreptul căreia știu exact numărul pomilor de pe șosea pînă la pluta din poarta casei mele și plecînd din nou spre casă am ajuns în același loc și deșteptînd pe soția mea din somn spre a mă

afuma de spaimă, crezînd că m-am denaturat la minte, am constatat că dînsa nu se mai află în pat și nici în casă, astfel **că**, neștiînd ce să mai cred asupra mea și a acestor fapte, m-am culcat pe jos cum obișnuiesc eu ca să nu cad din pat. În timpul somnului, venindu-mi amețeală și, tocmai a doua zi cînd m-am recules și eu ca omul după acest rachiu de drojdie, am constatat că fusesem victima acestui furt, drept **care** vă rog să binevoiți a face ce vreți cu soția mea, care sînt mulțumit că am scăpat de ea fără cheltuieli de înmormîntare și rog onor. tribunalul a dispune să mi se restituie purceaua care este partea mea civilă și mai bine o beau eu decît să mi-o mănînce ei.

Cu stimă și respect al dv. spus la ordin,
Neculae Pe. Irimia

DOMNULE POLIȚAI,

Eu, subsemnata Măria Vasile Pasca, văduvă din orașul Mangalia, că de aicea sînt de felul originii mele, iar numai bărbatu-meu era de religia lui ardelean de dincolo, viu în **fața** dvs. pentru a vă raporta următorul caz care mi s-a întâmplat, neavînd altă avere și familie decît o mîgăreață și două vaci din care ne hrănim vînzînd lapte la vizitatorii care vin vara în localitate și nu l-am îndoit niciodată cu apă cum fac ceilalți speculanți, astfel că laptele meu este cel mai cinstit din toate și toți acei care mă cunoaște mi-l bea cu plăcere și cu preț modest, iar săptămîna trecută pe la orele șase seara, întrînd în grajd cu șiștarul în mină spre a-mi face necesitățile ca să le mulg, am observat că numai vacile sînt de față iar mîgăreața lipsește, și ele se uitau la mine foarte indignate de acest furt, dar n-au putut a-mi spune mai mult, sau numele hoțului și, în acest caz, am venit și v-am reclamat dumneavoastră că mi s-a furat mîgăreața, ramînd orfană de acest animal care imi produce pîinea și deși am căutat-o peste tot, ducîndu-mă și la o ghicitoare, în tătari, și făcînd absolut toate farmecele legale, dar tot nu am putut da de soarta acestui furt, iar ieri, venind de la biserică, unde am dat un acatist tot pentru acest scop, am găsit, spre cea mai mare bucurie a mea, mîgăreața care se întorsese de bunăvoie în grajd, privindu-mă foarte veselă

că mă vede, dar mai slabă și cu urme de bătaie pe spinare, căci, după cum poate să mărturisească și ea, a fost bătută și legată cu forța, fiindcă nu vrea să stea la el, de individul Petcu Dăncilă care, imediat a și intrat în curte la mine, înarmat cu un ciomag și fără nici un fel de cuvânt a-nceput a mă lua la înjurături, că măgăreața este a lui și să-mi fie rușine că i-am furat măgăreața și-am băgat-o în grajdul meu, căci el a cumpărat-o săptămîna trecută de la un otoman din localitate, și atuncea eu m-am opus să mi-o ia din grajd, plîngînd și spunîndu-i și eu ce mi-a venit la gură, căci eram foarte zăltată de acest fapt, iar el a zis că de ce îl înjur și s-a repezit la noi cu ciomagul, bătîndu-ne pe toate patru, astfel că de spaimă mi s-a brînzit tot laptele și apucînd măgăreața de căpăstru a vrut s-o scoată afară din grajd cu sila, dar aceasta s-a opus, căci ea știa că este a mea și chiar vacile i-au luat apărarea, vrînd să-l împungă între coarne, care el, de necaz, le-a ciomăgit și pe ele, spărgîndu-le baza craniului și lăsîndu-ne pe toate patru fără nici un fel de producție pentru nutreț cît și pentru laptele vizitatorilor care vă rog pe d-voastră să cercetați cazul conform acestui individ.

Să trăiți,
Măria Vasile Pascal

DOMNULE PREȘEDINTE,

Eu Ștefan Bucur Coviltir, locuitor din comuna Capul Piscului, neavînd asupra caracterului meu obiceiul de a face proceste în justiție contra cuiva sau a altor persoane, căci de ce să dau degeaba bani la avocat și să umblu teleleu pe drumuri cu ploconul la mine, spre a mă amina iarăși, cum am pățit de atitea ori, plus că le-am mai și pierdut — partea arversă aducînd mai multe ouă decît mine la avocați, căci ale mele nu știu ce dracu a avut și nu ouase, deși le-am dat chiar și uruială de la moară de la Crasan — viu prin prezenta spre a mă plînge ca reclamant contra faptului de bătaie și răpire de minoră care acest lucru nu mai pot să-l rabd și vreau să fac proces, că acuma a început să ouă și ale mele, plus că mai am și două curculițe, foarte frumoase care

numai bine se întremează pentru a fi preparate pînă la judecată pe varză, sau în alt mod de potroace.

Iată acum și ptențiunea mea așa cum s-a întîmplat, în ziua de 10 aug. În acesată zi, soacra mea, care mi-e și rușine să mai pomenesc acest cuvînt, anume Safta Neculae G. Pruncu, domiciliată în comuna Cotești, unde șade cu casa, profitînd de ocaziunea absenței mele de-acasă, fiind dus să iau niște boabe pentru păsări și curculițe, că nu pot să vi le aduc slabe, avînd și eu obrazul meu de producător, a venit acasă la mine și mi-a răpit pe fiica mea Măria, un copil foarte minor pe care o posed în mod legal fiind născută din căsătoria mea cu fiică-sa decedată, anume Leana, ini urma căruia mă aflu în calitate de văduv și absolut fără nici un sprijin pe lume decît acest copil în etate de șase ani. Constatînd faptul de răpire, la venirea mea acasă, am dat iute boabele la curci și am plecat să dovedesc unde se află sicfestată fetița mea. Aflînd de la cițiva locuitori oculari precum și de la dinii care a lătrat-o cînd a plecat cu victima în brațe, că se află acasă la soacra mea, m-am dus imediat în această localitate și ducîndu-mă acolo am găsit în curtea casei sale, zisa și bătătură, pe fiica mea Măria și fără a sta pe gînduri am luat-o în brațe și am dispărut cu ea fără urmă, mergînd prin mijlocul șoselei spre domiciliul meu.

Dar, după o întindere de să tot zide două sute de metri, pe raza comunei Cotești, aud în urmă niște țipete de ajutor, provenind de la glasul soacrei mele, a cărei gură este cunoscută în toată plasa, ca înțăglată și a dracului, chemînd în ajutor pe fiică-sa nedecedată, anume Floarea, care se afla în casa mică, cu numitul Mitică Cloncan, un pungaș și inochentist, cu care întreține legături de flagrandelic și ieșînd cu toții din casă, înarmați cu bite și strigăte foarte criminale, m-a ajuns din urmă, în dreptul puțului și sărînd asupra mea în modul cel mai barbar mi-a răpit din nou pe copila mea Măria, acest individ neavînd nici o calitate de membru în consiliul de familie, ci numai ca să-i facă gustul soacrei mele, spre a se lua bine cu ea, din cauza concordanței de iubire în care se află cu fiică-sa Floarea.

Aceste fiind faptele, intentez acțiune de bătaie cu bîta, plus cele două femei, contra numitului Mitică Cloncan, particular din acest sat și separat acțiune de răpire de minoră contra tuturor la un loc, căci mi-a răpit-o de două ori, iar

a treia oară nu mai pupă ei s-o ia îndărăt, căci am dus-o la mama mea personală, în comuna Teiul iar eu — ca liniște sufletească — dorm, începînd de atunci, cu pușca la căpătîi și cu toporul sub pat, văzîndu-mi liniștit de treabă și de cureulițele mele să vi le îngraș de prima înfățișare la proces.

Să trăiți și să ne vedem sănătoși ...

Ștefan B. Coviltir, gard Forestier

Corn. Capul Piscului, jud. Loco

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnatul Pândeale Gh. Ispas, comerciant și bătrîn, domiciliat în București (jud. Ilfov) str. Puțul cu Cișmea nr. 8, am onoarea a mă expune în fața dvs. — ca ministru și tată al nostru — cu următoarea condoleanță ce vă rog a mi-o lua în considerare spre a judeca și dvs. dacă se poate una ca asta, sau eu sînt nebun, ceea ce m cred, căci noi n-am fost o familie bolnavă, sau săriți din alte motive.

Iată, domnule ministru, cum s-a petrecut infamia, între care eu nu miș, pentru că nu posed sufletul acela ca să pîrăsc pe un nevinovat, iar — ca român și negustor — am un singur pe cuvînt de care mă deservesc de el atît în treburi cît și în afaceri și e știut că eu nu mi-l dau niciodată, ca să rizic să-mi scape vorba la un ce de supărare.

Deci, dar și prin urmare, singura nădejde de care mai dispun este la dumneavoastră, care trebuie să aprobați să triumfe justiția dreptății, căci Oarba cu paianta se-ntîmplă de greșește la cîntar și mi-a respins-o ca nefundată deși avocatul meu m-a asigurat, dîndu-i onorarul înainte, că voi cîștiga, ceea ce nu s-a întîmplat deloc, eu rămînînd din contră a lua de pe jos.

Să nu credeți, domnule ministru, că pretenția ce o am, de la acest măgar care l-am dat în judecată și mi-a respins-o ca nefundată, este de natură de daune, ci este de natură numai de ambiție, fiindcă nu se poate nici așa, să fim induși în eroare de femei, care se intitulează artiste și după ce bea cu tine toată noaptea în local, cele mai scumpe lichide spre a le elimina imediat și mănîncă cele mai contrare truffandale, ca una — aia grasă, care de fapt n-o invitase ni-

meni — a cerut chiar și broaște, ceea ce am spus că dacă le aduce plec, aceste femei se preface, la urmă, ca se duce la garderobă și se cară cu chelnării pe din dos, lăsînd clientul într-un mod foarte nepotrivit și la o oră cînd nu se mai găsește.

Dar ca să răspund sincer, n-aș fi zis nimic de acest procedeu murdar, dacă patronul acestui local — în momentul cînd am început să mă exprim mai tare, că persoana nu mai venea, ceea ce fiecare avem nervi — n-ar fi perforat la adresa mea unele cuvinte și anume într-un mod foarte diu-retic, zicînd că dacă nu tac din gură, îmi dă un picior în fox-terier și mă dă afară prin garsoni, între care se și adunaseră o mulțime în jurul meu.

- Auzind aceste cuvinte, am simțit că tot singele mi se urcă la cap și — spre a nu face bătaie, ca nefiind corpulent față de acei mardeiași — am cerut un pahar cu apă spre a mă liniști, întrucît am mai avut un atac, acum doi ani și doctorul mi-a spus că la al treilea sucombez și deci n-am vrut să se producă al doilea atac, spre a evita pe al treilea, nedorînd a deceda că n-am nici un interes de așa ceva.

Or, domnule ministru, acești indivizi a refuzat a-mi da un pahar cu apă, zicînd să mă duc la cișmea, ceea ce constituie faptul de asasinat înmpotriva mea, drept care l-am dat în judecată și, spre surprinderea mea, mi-a respins-o ca nefundată, drept care nemaiputînd face alt proces, cu onoare vă rog să binevoii a-mi face dreptate și a pedepsi pe numitul patron, că ceea ce mi s-a întîmplat mie în acest șantan se poate întîmpla oricui, că oameni sîntem și toți avem tensiune la inimă, ceea ce eu iau și Urodonal

Cu profund respect,
Pândeale Gh. Ispas

DOMNULE COMISAR ȘEF,

Subsemnatul Alexandru Ciuciu, funcționar particular, locuind la hotelul „Perla” plin de ploșnițe și care mi-au mîncat atît lenjurile cît și zilele, și ajuns bolnav de nervi, din cauza acestor fiare sălbatice care periclitează sistemul nervos chiar al celui mai bestie om, am locuit la această mîrșevie de hotel, de la data de 15 martie — 10 octombrie anul

curent cînd, plecînd la țară pentru două zile, fiind invitat la o vînătoare unde s-au împușcat în total șase vulpi, patruzeci de iepuri și nouă rațe sălbatece, că le spuneam și prietenilor mei: „Ce păcat, fraților, că și ploșnița nu e vînat că v-aș invita la mine la hotel să vînați o lună” — întorcîndu-mă acasă, mort de oboseală, pe la orele șapte seara, mare mi-a fost mirarea cînd am găsit camera mea închisă, iar lucrurile mele băgate în geamantane și evacuate pe coridor, lîngă odaia madamei, de către mercenarii hotelului și care sînt: directorul, dl. Jean, fost caracudă și actualmente negustor de carne vie, precum și ambii portari, domnii Nicu și Mitică, amîndoi traficanți de femei clandestine și nepoți ai Codului Penal, plus și tîmpitul de la etajul III, anume tot Nicu, care face pe valetul și, fiind nesupus la încorporare, căci are epilepsie, ce se poate lua foarte ușor, contaminînd toți pasagerii.

între timp, dl. Iane, paznicul de la gang, care este albanez cînd oi fi eu Brahmaputra, fiind în realitate lustragiu din Constanța, că mi-a făcut și mie pantofii în timpul unei excursii, mă căuta prin oraș, unde găsindu-mă cu iepurele ce-l aveam asupra mea mi-a spus să-i dau iepurele lui, iar eu să viu repede la hotel ca să-mi iau lucrurile, fiind evacuat din camera mea, pe cînd eram în contumacie la vînătoare, pentru neplata unei mici restanțe ce aveam, în cont, fiind o personalitate cunoscută, ceea ce putem oricînd să-mi permit.

Aceasta se întîmpla la restaurantul „Mercur”, unde obișnuiesc a mă distra zilnic la cîte un modest aperitiv și unde mă aflu în acel moment, pentru a plasa iepurele, eu neavînd cum să-l gătesc la hotel și crud nu se poate mîncă, nefiind destul de alagrec pentru stomac.

Ducînd-mă imediat la hotel, cu dl. Iane și cu iepurele care este martor, m-am găsit în fața unui fapt împlinit și, nefiind un caracter impulsiv, am căutat să nu mă supăr, spre a mă pune la aceeași diferență de nivel cu această bandă de gangsteri și prin urmare mi-am luat geamantane, părăsind pentru totdeauna această speluncă, în care na locuiesc decît femei de moravuri ușoare și excroci.

Înainte însă de a pleca, fiind foarte iritat că mă umplusem și de sînge pe haine de la iepurele care curgea, n-am mai avut răbdare să controlez inventarul lucrurilor ce aveam în cameră și fuseseră puse cu forța în geamantane în lipsa mea și deci am cerut cuvîntul de onoare acestor bandiți,

că toate lucrurile se află intacte înăuntru, nelipsind nimic. La această întrebare, dacă își dau cuvîntul, ei au spus că „da” și că, dacă nu cred, n-am decît să mă uit.

Bazindu-mă pe acest cuvînt, m-am dus la noul meu domiciliu, unde — desfăcînd bagajele — am rămas uimit de neobrăzarea minciunii de a fi dus în eroare, într-un mod atît de sfruntat, ceea ce întrece orice imaginație, chiar și de Sherlock Holmes. Cum cheile de la geamantanele mele se aflaseră în posesia numiților tîlhari, este limpede ca apa că — aceștia — mi-au furat însușindu-și o mulțime de lucruri de mare valoare și anume:

Trei cămași veritabile de mătase cu inițiala C C, căci le aveam de la frate-meu, în momentul de față defunct și care se numea Costică Ciuciuc, fost avocat și deputat, căci poate l-ați cunoscut din procesul „devizelor”, cînd a fost condamnat și el doi ani închisoare. Patru batiste de lino, în bună stare, pentru destinația ce le-o acord. Șase perechi ciorapi, ușor cîrpiți pe alocuri, dar în perfectă stare. Una pereche inexprimabili cu șireturi. Una perie cap cu pieptenele său de bagă, amintire de la Ada-Kaleh, căci scrie chiar pe el. Una perie dinți, neîntrebuințată absolutamente deloc. Una pijama popelină cu dungi alternative alb și roșu. Una cămașă noapte pirogravată în motive naționale de pînză.

Acesta fiind cazul ce vi-l aduc la cunoștință, vă rog, domnule comisar șef, a cerceta drastic această mișelie, după ce le-am lăsat atîția bani, să fiu și furat.

Cu deosebită stimă,

Alex. Ciuda

P.S. Alăturat vă anexez, ca o mică atenție, un iepure, rugîndu-vă a-l mîncă sănătos, eu neavînd ce face cu el, că a început să se fezandez de nu se mai poate sta în odaie cu el.

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnatul Panait Legumiceanu, pensionar din Ministerul Justiției ce cu onoare conduceți și pentru care m-am sacrificat timp de treizeci și cinci de ani de slujbă într-un

mod absolut cinstit, că alții au furat de zece ori mai mult ca mine, făcându-și o situație în sânul societății, iar eu am rămas numai cu pensia și imobilul care, ca case, nu produce mai nimic, drept care am ajuns, la vîrstă mea, să lucrez la bursa neagră în fiecare dimineață, astfel că vin în fața domniei voastre, prin prezentul referat, rugîndu-vă să binevoiiți a-mi acorda dreptatea ce o posed și a pedepsi pe cei ce și-au bătut joc de libertatea mea individuală, arestîndu-mă împreună cu pasărea care s-a găsit asupra mea, în jurnal, pe motivul că n-am voie să-l mănînc, nefiind zi liber de mîncat carne, deși acest curcan îl luasem cu mine de-acasă, tăiat de-aseară, fiind mort și de aceea l-am și luat cu mine la bursă, pentru a-l vinde, nouă fiindu-ne imposibil să mîncăm asemenea mortăciuni și după ce mi s-a făcut percheziție în jurnal, am fost condus la poliție, atit eu cit și curcanul, spre a ni se dresa actele de sabotaj, iar eu opunîndu-mă să las pasărea ca corp delict la agentul care ne-a instruit cazul, acesta a spus ca pasărea este aliment, nu corp delict, ceea ce să-nvețe el pe alții, căci am înțeles imediat unde bătea șaua ca să pricep eu, adică să-l mănînce 'mnealui pe varza călită și, din această discuție de drept civil, domnu agent s-a inervat și a spus că să facem corpul delict pe din două, adică el să confiate pieptul, picioarele și tirtița, iar mie să-mi rămîie capul, aripile, iadeșul și celelalte dexterități sau, cu alte cuvinte, ce i-a rămas lui Bulichi sub gard și necăzînd de acord asupra partajului mi-a confiscat-o pe toată cu forța publică, luîndu-mi-o din brațe, cu jurnal cu tot, și nu numai atît dar mi-a făcut proces-verbal de ultragiu la mită, că am vrut să-i dau jumătate din aliment, dar aceasta nu este mită, ci pasăre, plus că m-a trimis și în judecată pentru faptul că am mîncat ce nu trebuie în zi de post și deci, vă rog respectuos, domnule ministru, să dispuneți imediat cercetarea cazului, spre a mi se face dreptate, căci această pasăre a fost hrănită în familie, și dacă am ieșit cu ea în oraș, nu a fost pentru motivul ca vream s-o vînd, ci pentru a-i căuta un loc unde s-o înmormîntez, căci în curtea noastră ne-ar fi făcut prea rău față de sentimentul ce-am avut pentru ea, căci venea și în casă și ne ciugulea din mină, fiind un curcan foarte inteligent, căci se și oua, fiind curcă.

În așteptarea onor hotărîrii dvs. vă rog să primiți, domnule ministru, asigurarea mea și să trăiți cu cel mai profund respect.

Panait Legumiceana

P.S. Aaug că dacă mi se face dreptate, mai am o curcă tot de la aceeași mamă, dar mult mai mare și frumoasă. S-o stăpîniți sănătos l

Același

D-Sale d-lui Președinte al Trib. Muscel

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnatul V. Gh. Pelinescu, secretar al primăriei din comuna Lăicăi, plasa Rîușor, jud. Muscel, cu onoare vă rog să binevoiiți a intenta acțiune de divorț în privința soției mele legitime Elisaveta V. Pelinescu, pentru motivele determinante pe care le voi transmite mai jos și anume, părăsirea de domiciliu al casei, care ea, neînțelegînd firul vieții mele de om cult, m-a părăsit lăsîndu-mă într-o situație neutră, cît și foarte incomensurabilă pentru situația de care dispun în comună, ca funcționar superior și om de lege, fiind bugetar de carieră iar nu numit prin mijloace de politică.

Într-adevăr, după cum pot dovedi și cu martorii oculari cu care mă găseam împreună cînd am constatat faptul că fugise de acasă și anume: nea Costică, că fiind beat și din altă comună nu mai știa nici cum îl cheamă, intrucît ne-am cunoscut la han; Ion Trandafir, lăutar și rom; Ion Nercea, cobzar și rom și V. Pantelică, țambalagist și rom — toți țigani și artiști din această comună — alaltăieri, duminică, pe la unsprezece seara, întorcîndu-mă acasă cam cu chef și dorind a intra în posesiunea soției mele, am intrat în casă, împreună cu martorii care cînta și unde, spre marea mea concurență, am găsit pe soția mea eminentemente descinsă de fotă și transfigurată de rachiu de drojdie, în stare de adulter cu numitul Matei Brică, derbedeu din această comună. Exprimîndu-mi dorința să-i omor, am fost dezarmat de către martorii cu care venisem, luîndu-mi toporul din mină, după care am fost maltratați prin bătaie de către

numitul Matei Brică, iar martorii dați afară prin picioare în instrumente și în alte părți ale corpului. Față de această faptă, am pornit imediat cu martorii după mine spre a cere ajutor în sat, drept care, întorcându-ne după un sfert de ceas, împreună cu toți locuitorii ce-i strigasem cerind ajutor, nu am găsit pe nimeni acasă, cei doi dispărind în negura timpurilor, încă de la ora nouă seara, după cum am aflat ulterior. . . .

În această situațiune, care este foarte de ultragiu pentru mine, vă rog să binevoiți, d-le președinte, a intenta acțiune de divorț pe motivele ce le-am exalant mai sus.

Ca încheiere, adaog că nu se poate o femeie ca eu să fiu de risul ei, căci toți bărbații ne-am pierde prestigiul nostru de soți, ca gen, număr și persoană. Cer și cheltueli de judecată cum și plata instrumentelor ce au fost sparte, căci martorii nu mai are cu ce să cînte.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitului meu respect.

V, Gh. Pelinesca

DECLARAȚIE

Subsemnatul Matei Ghe. Anafura declar următoarele ce le-am văzut cu ochii mei, în privința de bătaie ce a avut loc între ambele victime și anume lelea Chiva, zisă și alias Paraschiva Comanac și cealaltă nomenclatură, anume madam Corcescu, supranumită și untdelemn de candelă, din cauza lichidului ce l-a furat de la biserica Sfînta Treime, în scop de salată, fiind cumnată cu sfinția sa nevasta părintelui Drâgnoiu, care el însă n-a știut nimic, fiind un om foarte cumsecade ca suflet și articol bisericesc.

Aceste victime se afla împreună, într-un vagon de compartiment, în garnitura de Pitești unde și zicea că merge, avînd anumite treburi care nu le-am întregat de esența lor, așezîndu-mă la locul meu cîstit, spre a citi ziarul ce-l cum-părasem chiar în gară, căci mă interesa alte evenimente mult mai mondiale decît dumnealor. În acest moment, lelea Chiva a așezat un pachet ce cuprindea un purcel tăiat, deasupra celeilalte persoane, căci plasa de bagaje era absolut ocupată de damigene și animale domestice, între care și un cocoș care s-a purtat foarte ordinar cu mine, exercitîndu-și

anumite necesități pe pălăria mea cea nouă, care tocmai o scosesem de la întors și spălat, după cum pot dovedi cu certificatul medical, căci i-am pus și pamblică de rips spre a fi asortată la culoare.

Din cauza căldurii, purcelul care se afla înfășurat în pachetul mai sus numit, a devenit de s-a dilatat la corp, emițînd cîteva picături de sînge care a căzut pe bluza lui madam Corcescu, dar absolut involuntar căci purcelul n-avea absolut nimic contra ei, fiind și mort și prin urmare în incapacitate juridică de a-i face ceva. Totuși, numita persoană s-a înervat imediat și, arătînd petele de sînge celeilalte locuitoare a vagonului, i-a spus că să-i plătească bluza, drept care lelea Chiva, în mod foarte just, i-a corespuns ca să i-o plătească cine i-a alterat-o. La aceasta, purcelul neizicînd nimic, ambele femei a început să converseze cu voce tare, exprîmîndu-si diferite insulte pe care, din motive de parșivenie, nu le pot comemora aici, dar așa ceva n-am auzit în viața mea, din gura unor femei, care se pretinde a fi un ce în societate, astfel că bătaia care a început în prezența mea era un aport necesar spre a se liniști lucrurile. Nu pot să știu cine a dat întîi, căci amîndouă s-au luat în mod echivoc de par, trăgîndu-se una pe alta și mușcîndu-se de figură, în timp ce eu și cu purcelul nu ne-am amestecat deloc, stînd fiecare la locul nostru, căci nu e bine să te bagi în asemenea fapte diverse, care n-are nici măcar respectul căilor ferate și se bate ca orbeții, aducîndu-ne pe noi ca martori prin autorități, drept care semnez prezenta investigație, rugîndu-vă să binevoiți a dispune atît arestarea lor cit și a cocoșului, care după ce mi-a jignit pălăria mi-a mai mai cîntat și cucurigu în semn de bătaie de joc.

Scris și compus cu propria mea mină,

Matei Ghe. Anafura

DECLARAȚIE

Subsemnata Eugenia Vilmoș, de profesiune dactilografă și Mis România, aleasă în comuna Tohanu-Nou, cînd am primit ca premiu și un ouar pirogravat, actualmente artistă de film, domiciliată în strada Puțul cu Iepuri nr. 29, în bloc,

la garsoniera nr. 12, unde scrie: „Rog bateți la ușa, soneria defectă”, declar următoarele fapte în legătură cu incidentul care a avut loc în noaptea de 20 curent în garsoniera mea, a cărei victimă am fost, fiind insultată în pijama, după cum am dovedit domnului comisar, adineauri, cu vîntăile ce le posed pe organism, cit și părul smuls de către o individă a cărei identitate de persoană n-o cunosc și chiar am fost foarte surprinsă de erupția ce și-a permis în casa mea și modelul foarte venetic în care s-a exprimat, cauzîndu-mi pagube corporale cît și ca chestie de demnitate.

Faptele este următoarele:

în seara de 20 corent am invitat la mine pe dl. Tăsel Mălăianu cu care întrețin relațiuni de logodnă, încă de acum două luni de zile, cînd l-am cunoscut la primărie — unde este funcționar superior prin față — și m-a servit foarte nobil și conștiincios, într-o chestiune de șperț și lemne de foc, aducîndu-mi bonul la cinematograf și cucerindu-mă — atit sufletește cît și invers — chiar în aceeași seară, prin bancurile de care dispune și felul său de a fi în societate, ca fizic plăcut și clasă socială.

Așezindu-ne la masă, la orele 12, ne-am sărbătorit puțin, cu diferite gustări și băuturi aduse de logodnicul meu, după care, plictisindu-ne de distracție, ne-am culcat, pe la orele două, adormind imediat, la cinci dimineța, cînd am fost treziți de o voce care bătea în ușa, exprimîndu-se că este comisarul de serviciu, fapt între care i-am deschis chiar în poziția de pijama în care mă aflam, căci legea nu cunoaște seminud sau considerații de gen femenin.

Imediat s-a năpustit însă asupra mea, lovindu-mă cu • poșeta, o viețuitoare pilită, urlînd din tot corpul și pretinzînd că este soția logodnicului meu, ceea ce am rămas foarte sidefată, crezînd c-am de-aface cu o dementă nebună ce și-a ieșit din minți, sau cu o eroare din greșală asupra personalităților noastre, eu știindu-l becher.

Logodnicul meu, ascunzindu-se imediat sub pat, a fost scos prin lovituri de baston, căci nebuna poseda o astfel de armă secretă în mină și pus să se Îmbrace instantaneu în momentul atacului, aflindu-se în costum de sport, pentru uzul nopții. După ce am fost bătută și eu, atit cu bastonu, cît și cu alte obiecte din casă, cauzîndu-mi-se pagube la

dinți și ondulații, doamna — care era însoțită de o scovarță care 2Îcea că este soacra logodnicului meu și avea un satir de bucătărie ascuns în manșon, Incit tot blocul putea a ceapă — a invitat pe logodnicul meu ca să aleagă, de bună-voie, între mine și dînsa, amenințîndu-l cu mobilierul din casă în caz de opțiune asupra mea, ceea ce a și făcut, declarînd că renunță la mine și se întoarce la domiciliul conjugal. Nemaiputînd suporta această dramă socială și înțelegînd că am fost victima unui pervers, care, pentru o sută chile de lemne și-a bătut joc de viața mea particulară și fiind foarte deteriorată ca nervi și scandal în bloc — într-un moment de uitare de sine însumi — m-am repezit la logodnicul meu și i-am dat în cap cu o sticlă de lichior, spărgînd sticla și făcîndu-i un cucui, după care nu-mi mai amintesc cînd i-am mîncat o ureche, căci am leșinat și nu mai știu nimic.

Aceasta îmi este declarația și vă rog, d-le comisar, a-mi da voie să mă întorc acasă, fiind îmbrăcată pe sub pardisiu numai în pijama, plus starea de nervi în care mă aflu.

Cu stima,
Eugenia Vilmoș

DECLARAȚIUNE

Subsemnatul Constantin Joian, comersant, că o am moștenită de la tata, declar următoarele cu privință la faptul de naștere al acestui copil de sex femenin care mi se contribuie că l-aș fi născut eu, ceea ce este o minciună și foarte ilegal din partea ei și vrea a-mi smulge, prin aceste mijloace urîte, oareșcare despăgubire și sumă de bani, asupra cărora nu recunosc faptul și nu dau nimic, căci de unde și pină unde mă amestecă ea pe mine în acest conglomerat, cînd este absolut imposibil ca să fie așa din motivele pe care le pot proba mai jos, conform certificatului medical ce mi l-am scos din partea soției mele, că eu nu fac asemenea copii și n-am făcut nici în prima mea căsătorie și atunci de ce să fac eu tocmai cu această femeie pasageră și la o etate a vîrstei care s-a terminat cu asemenea posibilități materiale, iar cînd am cunoscut pe această femeie, aceasta se împlă acum șase luni, la mine în prăvălie, cînd a voit să ia pe cont și n-am vrut a o servi, căci n-o cunoșteam cine este

ca identitatea sa, fiind mutată de curind în cartierul acesta și deci cum era să fiu tatăl acestui copil, care, după cum știe oricine, necesită nouă-zece luni și chiar mai mult ca să se nască, iar faptul că dînsa susține că este termenul legal de cînd ne-am cunoscut, minte și din acest sens, că pot dovedi cu carnetul în care am notat comanda ce i-am servit pe cont și mi-a rămas date, fiindcă eu nu amestec soarta prăvăliei cu alte motive care mă privește personal ca om iar nu ca comerciant, că această comandă s-a livrat acum șase luni și opt zile și prin urmare nu este cazul ca să mi se încumbe mie, plus că a doua oară cînd ne-am văzut întîmplător la locuința băiatului meu de servicii — anume Mitică — căci i-o cerusem să mi-o împrumute ca s-o zugrăvesc, fiind puțin cam distrat din cauză că eu nu țin la turburel și încercasem nește probe, din care nici n-am luat fiind prost și urcîndu-se la cap, i-am dat acestei femei, care venise și ea întîmplător în acea odaie, ca să-mi ajute la zugrăvit, suma de un cocoșel de aur să-l aibă de amintire cu împrumut de la mine, așa că eu am fost cineva cu această femeie și destul de galanton, alții, care poate să fie tatăl adevărați ai copilului, nedîndu-i decît mărunțiș sau alte sume fără valoare, căci această femeie, după cum am aflat mai tîrziu, avea în viața sa o existență foarte nerușinată, înșelîndu-mă atît pe bani cît și pe alimente, lemne, unt, zăcăr, fidea, talpă, două crățiți smălțuite numărul 8 și 11, una sticlă lampă cu fitil și altele care le am scrise, plus diferite cereale, ca mălai și huruială, care zicea că le ia pentru scroafă, dar le-a luat pentru ea, neavînd nici o astfel de vietate în curte, locuind la etaj, m-a înșelat, zic, cu diferiți alți comercianți și chiar cu întregul Cerc comercial din cartier, după cum noi am constatat cu toții cu ocazia agapiei colegiale ce am avut în 26 corent și cînd, pilindu-ne puțin din cauza discuției, am rîs unii de alții de ne-am prăpădit, față de postura în care ne-a pus această nerușinată, care mai are și pretenția să-i alăptez copilul, care nu am absolut nici o legătură cu el.

Aceasta îmi este declarația și s-o puie dracul să mai calce pe la mine, prin prăvălie, că-i dau cu inventariul în cap.
Scrisă și subscrisă cu propria mea mîină,

*Constantin Joian,
Comersant*

DECLARAȚIUNE

Subsemnata Elisabeta Ghe. Matei, soția numelui Ghe. Matei și care de profesiunea sa este bărbatul meu, neavînd alta și nu vrea să facă nimic, căci trăiește, se hrănește și bea pe spinarea zestrii mele, ce mi-a dat-o scumpii mei părinți adoptivi, care m-a crescut ca pe copilul lor ce a murit de molipsitoare și mi-a dat-o cînd m-am măritat cu el, crezînd că se va schimba prin faptul de răspundere față de copiii ce nu i-am avut din motivul că dînsul s-a preocupat numai de prieteni și alte cîrciumi, în loc să se ocupe cu ceea ce era în obligația lui de soț și părinte, așa că după ce i-am atras, în mod frumos, timp de doi ani de zile, atenția asupra acestei purtări care mă făcea de ris în tot satul, dînsul avînd și melicul de a vorbi la han despre situația în care mă găseam, zicînd că de unde nu e, nici Dumnezeu nu poate să dea, astfel că m-am săturat de această viață fără nici o existență în ea și ducîndu-mă la scumpii mei părinți le-am explicat toată suferința mea așa cum s-a petrecut și atunci mămica s-a ridicat în picioare și a zis că am tot dreptul să-mi iau țîitor în locul lui barbatu-meu, dar, în orice caz, nu strică să-i fac farmece punîndu-i fapți în donița cu apă rece, care el a băut toată donița cu fapți cu tot și nu s-a pronunțat cu nici o schimbare față de ce m-am așteptat eu de la aceste ființe și, ducîndu-mă din nou la scumpii mei părinți, taica a zis că bărbatului meu nu-i trebuie fapți ci fapte, și tocmai cînd îmi explica acest lucru a sosit și soțul meu în curte sărînd peste pîrleazul din fundul grădinii, care fiind beat s-a luat la discuție cu taica că de ce mă învață să-mi iau țîitor și că tot ce le-am spus eu despre el este vorbe de femeie zăpăcită și nu scrie nicăieri ca el să fie obligat să se poarte mai salcîm cu mine și că dacă a tăcut pînă acum, a făcut-o din respect pentru taica și mămica că sînt oameni cunoscuți în sat și el n-are altă pretenție dacă vreau să tacă, că știe că mă țiu cu notarul, decît că să-i dea lui casa din Dărmănești și cu tot ce are ca loc primprejur, căci, la caz contrariu, dă și la jurnal la Pitești că are un fiu ziarist de vinde jurnale pe stradă și atunci taica, că tocmai venise în trecere și notarul cu mămica care se dusese să-l cheme, l-a luat la refec și a zis cu toții că este pungaș și mincinos și atunci a devenit de a ieși taurul lui taica din grajd, rupînd lanțul, și cum pe noi toți ne cunoștea și știa că avem dreptate, s-a repezit

la soțul meu foarte înervat și acesta opunându-se cu forța și înjurături la adresa noastră, taurul i-a introdus un corn sau două în spate, dându-l afară din curte și învățându-l minte să mai spuie minciuni asupra mea, astfel că aceasta îmi este declarația și nu se poate ca un individ ca soțul meu să mă facă de râs și să mai vrea și casa de la Dărmănești pe deasupra, ceea ce n-am de ce să i-o dau dumnealui când notarul se poartă mult mai frumos cu mine și absolut gratis. Drept care semnez cu propria mea mână prezenta declarație.

Eiisabeta Ghe. Matei

DECLARAȚIUNE

Subsemnatul Spiridon Găulea, domiciliat la locuința mea proprie din acest oraș, că sînt chiar lipit de poliție avînd diferite intercalații cu această onor instituție, prin faptul că nu ne înțelegem la gard care este făcut absolutamente de mine, ieri nebătînd nici un cui și-atunci ca ce să-și le usuce pe gardul meu putrezindu-mi materialul lemnos din cauza acestor rufe ce se spală ude, plus arestații care vociferează în timpul nopții fiindcă îi închide beți și unii chiar cîntă, ca să se mai distreze, diferite cîntece cu măscări, încît am mutat odaia fetii mele ce o posed în vîrstă de 18 ani, fiind cit se poate de domnișoară, nu admit în această privință ca să asculte asemenea emisiuni ce nu se face la vîrstă ei din punct de vedere de acuratețe ca fată de măritat și pe sală este mult mai la adăpost, încît am avut și conflict cu soția mea din cauza acestui mutat, căci ea susține că d'ot cînd am mutat fata pe sală și nu mai trebuie să dea prin odaia noastră din dormitor cînd are necesitate să iasă, acum avînd ieșire directă la **Btradă**, ea se duce în fiecare seară după ce ne culcăm noi pe la poartă și chiar în oraș, unde se zice de niște guri rele că a fost văzută chiar în Grădina Publică sărutîndu-se cu un tînăr în raza vizuală a unui felinar, ceea ce eu nu pot să cred acest fenomen, pentru că în Grădina Publică mai întîi de toate nu există nici un felinar și ceea ce se poate face trebuie executat numai pe Întuneric, și în al doilea rînd întrebînd pe fata mea despre acest lucru a consimțit să nege categoric, dovedindu-mi cu prietena

sa cu probă că nu minte și că acea seară ea nici n-a fost la Grădina Publică ci a fost la acea prietenă împreună cu doi băieți care le-a ajutat să-și facă lecțiile pînă la șase dimineața, fiind niște colegi foarte silitori și nederanjînd pe nimeni, căci mama acelei colege era plecată la vie ca voiagi de struguri, și în orice caz aceste momente sînt chestiuni familiare, care nu privește pe nimeni, căci în privința bătăii pentru care am fost chemat aci declar că nu știu nimic, în seara cînd dînsa s-a produs; eu fiind plecat la Pitești la sora mea, care pot să dovedesc cu martori că mi-a pus și ventuze.

Drept ceea ce semnez cu mîna pe conștiință acest proces-verbal.

Spiridon Găulea

DECLARAȚIUNE

Subsemnatul Cristache Piticu, zis și uriașul, zis și Mangoliță, zis și Palatul Telefoanelor, am onoare să declar următoarele cu privire la acest porc ce m-a adus în fața dvs., eu fiind victima nevinovată a acestui animal pe care l-am cumpărat în ziua de 10 decembrie, anul corect, cînd a venit la mine la prăvălie un individ ciupit de vărsat la fixonomie și mi-a zis: „Nene Cristache, nu cumperi un porc de ocazie spre a-l tăia de Crăciun că ți-l dau ieftin, căci are 130 kile pe puțin”, și dorind să văd marfa, aceasta se afla chiar în curte la mine împreună cu un alt individ, care îl ținea legat cu un lanț de picior, dîndu-i niște alimente ce le avea în buzunarul minteanului și care cred că era tîrîțe sau altă cereală ca să nu guițe, astfel că plăcîndu-mi animalul, căci era corpulent la grăsime, m-am tocmit cu acel ciupit de vărsat și l-am cumpărat cu lanț cu tot cu care l-am legat în gîrliciul pivniței, după care am închis prăvălia și m-am dus peste drum la vecinul meu dl. Nae îzmenitu și explicîndu-i faptul cu porcul, i-am vîndut și lui 30 de kilograme, la mort și parte la mațe și tocmai cînd îmi luam banii și vream să mă reîntorc acasă că aveam piftele marinate, acestea fiind moartea mea cu sos, op! că intră la acest vecin cu care tratasem porcul, cumnatul acestuia, anume nea Curcă, care avînd tocmai o probă de țuică în mîna ne-a invitat și pe noi la un ciocan și nea Curcă mi-a spus: „Ascultă

mă, Uriașule, cum adică, eu nu fac parte din porc?" Atunci i-am spus: „N-ai decît să intri și dumneata în el, nea Curcă, cu cît vrei, că animalul e mare" și atunci domnul Costică Chirigiu, de la percepție, care intrase în magazin tocmai asupra discuției, să ia o sticlă de lambă nr. 11, că zicea că i-a spart-o nevasta în cap că l-a prins aseară că jucase cărți și-a rămas dator, auzind faptul cu porcul s-a înscris și el, ca al patrulea, plătindu-mi cinstit, fiindcă tocmai avea la el, că încasase un șperț ca să plătească datoria de onoare de la cărți și-a zis că mai bine să nu aibă onoare de Crăciun, decît să nu aibă sarmale, așa-că, pe la orele unsprezece seara, după ce am dat și eu un kil în cinstea porcului, am vrut să mă întorc acasă, cu banii toți asupra mea, dar nea Curcă zice: „Tot sintem patru, fraților, și ne-a sărit dopu din țuică, hai mai bine să dăm în turburel, c-a adus ieri la « Damigeana Veselă » și să articulăm una ție una mie și-aialantă lu popa Ilie", și fiind absolut cu toții de acord, dl. Nae Izmenitu a trimes ocinicu să ne aducă un deca de turburel iar noi am început să ne distrăm la stos, jucind la miză mică, dar după ce am băut cinci kile de turburel, se vede treaba că ne-am înfierbîntat din pastrama și jocul a început să se întetească, astfel că — pe la orele cinci dimineața—nemaiaînd nici un ban asupra mea din porc, nea Curcă zice: „Știți ce, mă? Haidem, peste drum, la Mangoliță acasă, să ne vedem porcul și să-i dăm buna dimineața, că e prietenul nostru", astfel că ne-am dus cu toți patru la mine acasă și ajungînd la gîrliciul pivniții am început să ne adresăm cu cic-cic, ca să iasă porcul afară, să-i dăm bună dimineața, dar acesta probabil că dormea că nu ne-a auzit și atuncea am intrat cu toții în gîrlici să-l sculăm din somn, între care, însă, spre surprinderea mea, nu se mai afla nici un porc în gîrlici, fiind dispărut cu lanț cu tot și sculind pe soția mea din somn spre a face cercetări, mi-a spus că ea nu știe nimic și că ce ne mai trebuie porc, că sintem noi destul de așa ceva, dar tovarășii mei n-au vrut să știe de glume și a început să se vocifereze la mine că i-am mințit, că n-am avut nici un porc și că să le dau banii îndărăt că face bătaie, că dacă s-a furat nu-i privește pe ei, că ei a plătit banii cinstit și dacă sînt cartofor și i-am pierdut la cărți, n-am decît să mă vînz eu la fabrica de mezeluri, în locul porcului, care auzind aceste insulte și cuvîntul de excroc cu care mă jignea mereu dl. Costică Chirigiu, mi s-a iritat turburelul din mine și punînd mîna pe prăjina de rufe

i-am invitat foarte frumos să iasă afară din curtea meu, la care fapt, ei fiind în cea mai neagră stare de beție, s-a băgat cu capetele sub prăjina mea, în mod inconștient, astfel că, din greșeală, le-am spart puțin capetele, ca să se învețe minte și să mă inslute pe mine care sînt cel mai păgubit din această catastrofă, c-am rămas și fără porc și fără bani și fără piftele marinate, fiindcă — în timpul rebeliunii - soția mea ieșind în foisor și începînd să țipe după Salvare, a uitat ușa deschisă la antreu și a scăpat pisica în dulapul cu alimente, distrugînd complect atit piftelele marinate, cît și una pereche crenviști. plus laptele soacră-mi, iar pisica, rămînînd incuiată în dulap, și-a făcut și ea unele necesități, ca omul, spurcînd cratița în care se afla laptele soacră-mi și care o fi ea pisică curată dat lot trebuie s-o dau la eostorit și prin urmare eu n-am nevoie de procese cu acești bețivi și mă oblig a le plăti banii subscriși la porc, imediat cînd oi avea, acum fiind lipsit de mijloace materiale, căci soția mea nu vorbește cu mine și nici soacră-mea nu vrea să mă împumute, dînd toată ziua în cărți, pe care le ursește spre a muri eu înaintea ei, ceea ce n-aș crede să aibe acest noroc și tot eu o să-i pui griul le. fiert, pentru colivă.

Aceasta îmi este declarația, despre care oricine se poate convinge că am cea mai mare dreptate, rămînînd de sfintele sărbători, atit fără familie cît și fără porc și ceilanți prieteni, plus capitalul, ca să nu mai vorbim de contravaloarea lui.

Al dv. cu respect, am semnat cu propria mea mină și cu acest chimic, tocul secției neavînd peniță, iar eu nu ara stilet, că mi s-a furat și ăla, anul trecut, toate ghinioanele fiind pe capul meu.

Cu respect,
Costache Piticit

DECLARAȚIUNE

Subsemnatul Manole Ogăreanu, de profesiune fără, fiind în proces cu cei ce m-a dat afară la înalta Curte de Casație, secsia II-a, unde am introdus recurs, avînd termen la ÎS ale lunii viitoare și domiciliat aactualmente la locuința soacrei mele Vespasiana Tirlicescu, căci am fost evacuat' de proprietar, fiind în proces cu acesta la înalta Curte de Apel,

secsia IV-a, unde am introdus apel, avînd termen la 23 ale lunii viitoare corect, — declar următoarele cu privire la agresiunea de bătaie ce a avut loc, aseară 15 martie ale lunii corecte, între indivizii dl. Nae Sbîrciog, comerciant pe picior și d. Goșcu al cărui nume complet îmi scapă și nu vreau să știu cine este, nefiind de competența mea socială și bețiv, care incident a avut loc pe la orele șapte și ceva, sau poate să fi fost și mai mult sau mai puțin, căci al meu nu merge bine, fiind dat la dres în circiuma numită „La țapul cu guler”, declar pe cuvîntul meu de onoare că voi spune adevărul și numai adevărul.

Pe la orele șase și jumătate, sau poate mai devreme sau mai târziu, nu știu exact din motivul că l-am dat la reparat să-i pui minutarul, căci am o nagodă de copil de trei ani și umblă la tot ceea ce vede că are mecanism, avînd un mare talent de inginer, deși eu aș vrea să facă Academia Comercială, fiind un studiu mai practic pe aceste vremuri ce va veni în viitor și intrînd în circiuma „La țapul cu guler”, m-am așezat la o masă din fundul localului ca să nu mă tragă de la ușă și am început a redacta o plîngere către înaltul Parchet al Trib. Ilfov, pentru un furt ce mi l-a săvîrșit servitoarea soacrei mele, lăsîndu-mă absolut fără nici un pic de lenjerie de corp. Deși soacra mea susține că degeaba o mai reclam fiindcă mi-a mîncat trei perechi de inexprimabili vînzîndu-i, astfel că în momentul de față mă aflu pe dedesupt cu chiloți de damă oferți de soția mea ca să nu răcesc — eu nu pot totuși ca această hoată să rămîină nepedepsită, fiindcă eu am avut întotdeauna cel mai mare respect de justiția imanentă a țării noastre și nu mi-am făcut niciodată dreptate singur, avînd pînă în prezent o sută șaiszeci de procese judecate la diferite înalte instanțe, plus 23 spețe ce le am în curs de judecare, toate acestea pledîndu-mi-le absolut singur, motiv pentru care le și pierz căci n-am posibilități materiale de a plăti onoralii la avocați.

Pe mine nu mă privește dacă n-am probe că această nemernică mi-a furat aceste lucruri, fiindcă altcineva n-a avut cine să le fure, iar lenjeria de corp bărbătească vîndută de fiul cel mare, pe care îl posed din prima mea căsătorie morganatică, nu este identică cu cea care mi s-a furat mie, căci am fost la cumpărătorul acestor obiecte împreună cu dl. comisar Aricea și percheziționînd inexprimabilii acestui om, am constatat că nu are și deci copilul a fost persecutat

de soacra-mea cu aceste bănuieli, fiindcă, pînă intră la armată, luna aceasta, îl știu la mine în pensiune completă, și toate calomniile că fură de prin casă și vinde ca să bea cu femeile și cu ceilalți stricați din acest cartier, le spulber cu indignare, fiind de natură a mă șicana pe mine cu cuvinte foarte grele, încît soacra mea mi-a și spus: „Mai bine îl omorai de mic decît să ajungă asemenea pramatie”, ceea ce constituie îndemn la omor și asasinare, fapt pedepsit de înaltul Cod Penal și pentru care o voi da chiar și în judecată.

Terminînd de redactat această plîngere în timpul căreia am consumat numai un singur șpriț sau maximus două-trei, mi-am plătit consumația retrăgîndu-mă la domiciliul meu s-o transcriu, astfel că n-am absolut nici o cunoștință despre bătaia care a avut loc, această rebeliune petrecîndu-se după plecarea mea, iar din cele auzite a doua zi de dimineață, cînd m-am dus la acea bodegă să iau un șpriț spre a redacta o plîngere ce aveam de făcut în privința unei calomnii de născătoarea mamei ce mi-a adresat-o aseară un vecin, pretinzînd că eram beat și am intrat în curtea sa greșind porțița, eu cred că, ambii beligeranți, sînt vinovați amîndoi, și îmi pare rău că nu s-a distrus ambii pe ambii prin bătaie, pentru a se desființa odată acești indivizi care nu știe să bea un șpriț fără a turbura liniștea consumatorilor liniștiți, care vine la bodegă cu treburi serioase și jurisconșulți.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitei mele stime și considerațiuni.

Manole Ogăreanu

DECLARAȚI UNE

Supsemnatul Mitu Ghe. Ghe. maistor tîmplar pe vasul „Inginer N. Vlasopol”, declar următoarele cu privire la faptul de bătaie ce a intervenit între supsemnatul și numitul individ Preda Vasile, zis Tigae, bucătar identic pe același vas și țigan de origine etnică.

De nenumărate rînduri, supsemnatul fiind cam nervos din cauză că nu mai beau, lăsîndu-mî de alcool în urma aceluiași ulcer ce l-am avut, dl. doctor Brezeanu zicînd că dacă mai beau o lună, salutare și frăție cu mine, căci mor la sigur prin

deces, i-am tras atenția numitului bucătar să termine cu glumele ce mi le adresa în fiecare zi, aceste glume fiind chiar și înjurături ceea ce nu permit căci mama e moartă și tată n-am, fiind orfan, ca fiu de părinte necunoscut.

Totuși numitul a continuat mereu înainte cu aceste glume, înervându-mă într-un mod cât se poate de să plesnesc.

Astfel, în ziua de 6 februarie, anul corect, pe când mă aflam la pupa vasului unde lucram cât se poate de liniștit, bucătarul Preda Vasile a venit cu aceleași glume și cu o lingură în mână, exrrimându-se că în acea lingură mi-a adus să mănînc un aliment foarte ordinar ca să mă îngraș și să mi se închidă cu această alifie ulcerul pe care îl posed cu acte în regulă, avînd chiar și două radiografii.

La rugămîntea mea ca să mă lase în pace și să-și vadă de bucătăria lui căci altfel li dau cu rindeaua în cap, numitul a început să rîdă făcînd fel de fel de semne cu lingura în regiunea gurii mele. Coprins de scîrbă și foarte înervat n-am mai putut să mă apțin și i-am răspuns printr-o înjurătură foarte modestă, de tămîie, căci nu m-am alegeat în viața mea de părinți, rugîndu-l să mă lase să lucrez. Nevoind a înțelege și ca să scap de el, am profitat de faptul că mă găseam la acea parte a vasului, care se numește pupă, și am început a face și eu oareșicari glume și spirite în legătură cu această nomenclatură a vasului invitîndu-l să execute ceea ce spuneam.

Atunci el, nemaiavînd ce zice, s-a exprimat scuipîndu-mă pe mîneca hainei, drept care foarte jignit și fiind în legitimă apărare i-am dat cu rindeaua în cap, comițîndu-i o ușoară zgîrietură, afirmația sa că i l-am spart fiind o mare calomnie, ca dovadă că, în zece zile, acea zgîrietură s-a și închis, rămînîndu-i numai un mic semn ca să mă ție minte, iar cu ochiul vede mai bine ca-nainte.

Aceasta îmi este declarația pe care am scris-o cu propria mea mîină și pe care o suptiu și în fața lui Dumnezeu. Adaog oă cuțitul pe care pretinde că l-am scos spre a-i spinteca organismul este o mincioună, acest cuțit nefiind decît un modest briceag ce-l port asupra mea ca porcboner pentru cine se leagă de mine.

Semnat, cu propria mea mină,

Mitu Ghe. Ghe, maistor
tîmplar

Subscrisul Iordache Stelienescu, pensionar din această localitate climaterică, unde m-am stabilit din motive că este mai ieftin, atît ca aer curat cît și ca alte considerațiuni alimentare, pentru că n-avea cum să-mi ajungă, dacă rămîneam în București, fiind mică și aștept și eu să mi-o mărească acum, căci — în caz contrariu — vă spun, cu tot regretul, că va trebui să sucombez, neavînd altă sursă de viață decît această pensie pe care o respect din tot sufletul, căutînd a o dizolva într-un mod cât mai economic, căci tutunul l-am desființat complet, la zece bucăți pe zi, afară de ce mai recoltez ca oferite sau cerute, iar băutura am atrofiat-o la maximum, procedînd numai cu litra și la un mare spațiu de timp între repetarea lor, legumînd acest lichid într-un mod absolut inchizitorial față de capacitatea mea de posibilități, fiindcă, de ce să mint, mi-a plăcut un păhărel de orice substanță de băutură, dar nu este mai puțin adevărat că mințile nu mi le-am periclitat niciodată față de reputația de care dispun în acest oraș climateric, unde am izbutit să mă fac un cineva simpatic și cunoscut, față și de copiii de pe stradă care mă arată chiar cu degetul, după cum poate declara orice cîrciumar, că nu există ca eu să dispun de marfa cuiva fără să plătesc cinstit cînd am, partea mea aferentă, iar sfera noțiunii de scandal nu există în substratul meu, chiar dacă mi se refuză, cîteodată, aceste mici datorii de credit urban. Din acest motiv de cauză, eu nu mai calc de aproape două săptămîni în anturajul cîrciumei domnului Pepenel, preferînd mai bine la Pândeale Iaurgescu, unde apa în lichid se pune într-un mod mult mai moderat, iar prețurile sînt mai pe înțelesul tuturor, localul fiind lipsit de poezii triviale la adresa clienților, ca acele satire de pe pereții cu: „Cui îi dai pe datorie, nu-ți mai intră-n prăvălie”; „Pierzi și timpul, pierzi și bani. BaHi mai capeți și dușmani” sau „Dacă bei și n-ai parale, stai acas la dumneatale”! care te jignește ca client și om, fiind o chestiune de mirșăvie sufletească și speculă ordinară. Aceasta fiind situația, în privința raporturilor mele economice cu cîrciuma d-lui Pepenel, este o imposibilitate ca eu să mă fi aflat acolo în momentul agresiunii de bătaie ce a avut loc aseară la orele zece și deci, în referire la acest fapt, eu nu știu absolut nimic

și mă mir de ce sînt amestecat și eu în asemenea chefuri interlope, care chiar dacă mă sărbătoresc din cînd în cînd cu un pahar de vin, o fac într-un mod foarte demn și cu totul în alt local.

Cu stimă,
lordache Stelienescu

DECLARAȚIUNE

Subsemnatul Toma N. Tomulică, de profesiune n-am că m-a dat afară cu ocazia cînd l-am ultragiat, prin bătaie, pe dl. șef de servicii Urlatu, care dacă nu-l muta de-aici băteam la el în fiecare zi, cu orice rizic, pentru faptul că m-a lăsat muritor de foame prin circiumi, că numai de focul acesta beau de mă zvînt spre a-mi anihila durerile ce mi le-a procurat — la întrebarea de anchetă ce mi-ați făcut, în acest onor. arest unde m-am trezit complect din starea de distracție în care mă găseam, declar următoarele și absolut nesilit de nimeni, cu privire la găina vecinului meu, care această pasăre răpitoare a produs incidentul de bătaie de aseară, cîntînd cocoșește la fereastra d-lui Vasile N. Pristavu, funcționar la onor. primărie, care avînd porecla de „cocoși”, încă din băncile școalei primare no. 3, unde am învățat împreună, s-a inervat de faptul că această găină i-a cîntat cocoșește la fereastră și crezînd că numita pasăre a fost pusă la cale pentru acest solfegiu, de stăpînul său dl. Constandin Ciurescu, preținul meu, a ieșit în curtea imobilului său în exprimabili și, înarmat cu un baston, a început să facă diferite ravagii asupra prietenului meu, spărgîndu-i diferite părți ale corpului între care și geamul ceasului de la mîna, iar eu, vrînd să-i opresc hemoralgia de sînge care-i curgea din cap, am fost lovit peste organul nasului ce posed, fiind insultat și de găina paștelui mamei, după care fapt, atît eu cît și preținul meu Constantin Ciurescu, aflîndu-ne în legitimă apărare și foarte liniștiți, căci veneam de la circiumă, i-am aplicat găina în cap, care avînd oul tocmai în curs de evacuare, dumnealui a măsluit adevărul acestui ou, zicînd ca era bolovan și cea mai bună dovadă că minte este că capul i l-am spart cu mult mai tîrziu, cînd găina decedase din cauza lovirii de capul său, astfel că trebuie să ne plătească daune

morale pentru această pasăre care era o ființă foarte inteligentă, iar noi nu sintem vinovați cu nimic, drept care scriu și subscriu cu propria mea mină, pe care mi-a sucit-o în mod atît de brutal, încît nici nu mai poci scrie cu ea.

Drept care dau prezenta declarație în mîinile dvs. ce va salut cu cel mai profund respect și numeroasă considerație.

Cu stimă,
Toma N. Tomidică

DECLARAȚIE

Subsemnatul Arsene P. Ciuciulete, domiciliat chiar de, asupra prăvăliei, în casele mele proprii, cu onoare declar următoarele care le știu nesilit de nimeni, cu privință la faptul de adulter care s-a petrecut aseară pe la orele două noaptea, chiar în curtea caselor mele, la chiriașul meu dl. Vasile Pelinescu, funcționar la primărie, serviciul barometric, din care trăiește și se hrănește cu întreaga familie, fiind un om dintre cei mai cumsecade atît ca pașnic cît și ca om de societate, care niciodată nu l-am văzut beat, de cînd are cero ză la ficat și s-a lăsat complect de băutură și care acest vițiu l-a obținut din cauza și în timpul serviciului, din motiv de materialul cu care umblă și care nu se poate să nu bei ca să uiți, cînd în fiecare seară umbli cu această substanță, astfel că, aseară, pe la orele două noaptea, mă trezesc din somn, căci tocmai visam pe răposata mea soție și eram inervat că nici după lumea cealaltă nu mă lasă în pace, cînd aud nește zgomote venind de jos din curte și crezînd că este vorba de ceva răufăcători, mi-am tras inexprimabilii pe mine și am luat revolverul care nu era încărcat fiind un sistem distrus, dar ca să am și eu o armă în mîna și ieșind în geamlîc am întrebat cine e acolo și mi-a răspuns o voce foarte alterată: „Eu sînt, nea Arsene, vino repede jos c-am prins-o, e în casă și nu vrea să descuie și să știi că dau foc la imobil dacă nu descuie să-i prinzi, că am ambiție”. Care auzind aceste cuvinte, m-am dat imediat jos și l-am găsit pe chiriașul meu într-o stare foarte surexprimată, hătînd cu pumnul ușă, care soția sa Eleonora refuza s-o deschiză, zicînd că este beat și nu-l primește în casă și-atunci eu i-am spus

cu frumosul că n-are acest drept căci el îmi plătește chiria și dînsa mi-a contrarăspuns că să-mi văz de treburile mele dîndu-mă și dracului, și-atunci ne trezim că se oprește la poartă individul Costică Regina-noptii, care noi îl bănuiam că se află în casă la adulter cu ea și zice: „Da' ce faceți, șefilor, la ora asta în curte”, iar noi, văzîndu-l, am rămas încremeniți și tocmai a descuiat și ea ușa și zice: „Venii mă în casă, fir-ați ai dracului de bețivi, să vedeți dacă sînt cu cineva, că ești martor și d-ta d-îe Costică că m-a bănuie de corp delict și zicea că sînt cu cineva în casă și eu sînt femeie cinstită și-o să vă dau în judecată că mi-ați ponegrit reputația mea”, și în timpul acestor expresii care nu face de autoritatea dvs. să le comemorez aci, a bătut oleacă vîntul și s-a deschis singură fereastra care da în stradă, ceea ce eu imediat mi-am dat cu ideea că corpul delict sărise pe fereastră și i-am zis individului Costică Regina-noptii: „Da, d-ta, ce vînt te-a adus pe-aici la ora asta”, și el a început să se răstească la mine și să zică cum îmi permit să-i cer cont, iar chiriașă mea a-nceput să sară și ea cu gura, astfel că inervîndu-mă i-am înjurat și eu pe citeștrei și-atunci, unindu-se cu toții în contra mea, m-a luat la bătaie și abia am scăpat cu viață, ascunzîndu-mă la umblătoarea din curte, unde am stat închis în acea atmosferă pînă dimineața la șapte, cînd, deschizîndu-se cîrciumile, cei trei asasini s-a dus să bea țuică și să se rîză pe reputația mea, drept care vă rog să binevoiți a cerceta cazul și am face imediată dreptate, la caz contrariu fiind decis să-i omor.

Aceasta îmi este declarația și jur pe mormîntul meu că mă țiu de ce-am spus.

Arsene P. Ciuciulete

DOMNULE SUBCOMISAR ȘEF,

. Subsemnatul Pantelimon N. Ciupercea, celibatar și becher, domiciliat la sora mea, care fiind cam cată și distrugîndu-mi complect liniștea și echilibrul vieții mele prin puterea sa de cuvîntare pe care a moștenit-o de la biata mama, săraca, încît și răposatul tata purta dopuri de plută în urechi, în disperarea mea de cauza m-am hotărît să mă căsătoresc, deși am fost contra lor pînă la vîrstă mea de astăzi. Sînt

om de aproape șasezeci de ani și ceva și pentru a face pasul ăsta m-am orientat după anunțurile de căsătorii ce se exprimă la Mica Publicitate din diferite ziare și convenindu-mi, printre rînduri, o anumită persoană de fizic plăcut, etate potrivită, suflet șaten și ceva situație corespunzătoare, m-am prezentat la agenția „Fericirea”, care posedă această persoană și depunînd taxele ce mi s-a cerut imediat de la obraz, mi s-a aranjat vederea necesară cu persoana în chestiune pentru ziua de 15 februarie, la orele cinci, post-scriptum, la locuința sa din strada Fundătura miresei no. 5, în fundul curții, cum intri pe mîna dreaptă, întrebînd de doamna Sofia Telerceanu, ceea ce am și procedat conform celor produse la numita agenție, prezentîndu-mă la această fundătură și pătrunzînd în curte cu rizicul galoșilor ce îi posedam în picioare și tocmai cînd căutam să mă salvez din acest noroi, am fost întimpinat de o tîrlă de cîini, care cu toate invitațiile mele de cuțu-cuțu sau marș tu, a înțeles să-mi rupă paltonul în trei locuri diferite, precum și să-mi devasteze pălăria, și numai datorită ajutorului ce mi-a fost dat de numeroși trecători de pe stradă și de cîțiva locatari din curte, care aruncînd cu apă fiartă pe aceste animale m-a opărit aproape pe toată suprafața mea și, în sfîrșit, lucrurile liniștindu-se, m-am gîndit că mă voi scuza față de doamna în chestiune că mă prezint în acest hal, la vedere, dar nu este din vina mea și am bătut la ușa imobilului său, conform hîrtiei ce era prinsă cu o pioneză în loc de sonerie, pînă ce această ușă mi-a fost deschisă de către un individ somnoros și îmbrăcat cam sumar, care pe o voce foarte suburbană m-a-ntrebat că pe cine caut și cine sînt eu, drept care, declarîndu-mi calitatea și scopul vizitei mele, a început să mă ia la înjurături de toate categoriile, pomenindu-mi chiar și de văzduh și zicînd că soția sa, d-na Sofia Telerceanu, nu e fata de măritat și dacă mai scot o vorbă asupra acestui fapt eu dorind să-i explic prin ziarul ce-l posedam ud în buzunar, mă leagă cu frînghia de rufe și mă duce la balamuc, astfel că de-abia scăpînd cu viața, fără galoși, fără pălărie, cu paltonul perforat și complect inundat pe corp, viu în fața dvs. cu respect pentru a vă ruga să dați ordin să se facă cercetări în privința acestor agenții care își bate joc de oameni și de inventarul lor și mai are obrăznicia să-și zică și „Fericirea”, pretinzînd că ei nu este de vină dacă cine știe ce vecini de-ai numitei doamne a vrut să-i facă o farsă.

dînd-0 la agenția sa, pentru ca ei să dea anunțul în gazeta,
nSSnd vinovați și zicînd că să mă despăgubească cine m-a
păgubit, adică potera de dulăi **din** fundătura cu acelaș.

°Primiți, vă rog, asigurarea respectului meu și cine o mai
face ca mine, ca mine să pățească.

Pantelimon Ciupercea

NOI, FEMEILE!

MULT STIMATE DOMNULE PROFESOR DOCTOR,

Prin prezenta viu de a vă comunica așa cum mi-ați
prescris la plecarea mea din sanator, că am ajuns sănătoasă
acasă, ce prin marea dvs. știință m-ați operat atît de bine
încît am început chiar să mă și întrezesc la corp și nu mă
mai doare deloc acolo unde știți dumneavoastră că-mi răs-
punea cînd mă apăsați din viceversa și acuma, puțînd a
mă da jos din pat pe șezlong, mă grăbesc a vă scrie, ca să
știți și dumneavoastră cum imi merge cu sănătatea de care
dispun cît și cu cicatricea care mi-a rămas ca cea mai scumpa
amintire de la dvs., cu ocazia vizitei ce ați făcut în organis-
mul meu, redîndu-mă societății cît și soțului meu, care vă
mulțumește și el tot pe această cale, căci ține foarte mult
la mine și se îmbată în fiecare zi de bucurie c-am scăpat cu
viață, deși lumea din această provincie de mahala i-a scos
unele cuvinte că se-mbată de necaz că n-a rămas vădov
și că vă dă la toți dracii pe dvs., doctorii, Injurînd de bisturiu
și de chirurgia mă-si, dar nu este adevărat de aceste vorbe
și nici că alaltăieri-seara, fiind puțîn cam deraiat a zis, la
Huidumă, la aperitive, ca unge sanatorul cu gaz de petrol
și îi dă foc ca Neron, acesta fiind un dine al nostru absolut
inofensiv ca să facă asemenea incendii, că nici măcar nu
mai poate să muște din lipsă de dinți, căci este în vîrstă
Înaintată, avlndu-l de zestre și mi-e milă să-l otrăvesc, fiind
suflet de om și el, că eu n-am putut să tai nici un pui de
găină în viața mea, că mă știți de la sanator ce fricoasă
eram, c-a trebuit să m-adormiți cu clorofon spre a-mi face
anestezia și punția lombardă în spate ca să mă puteți opera
în voie, că și acuma nu pot să-mi explic și mă rușinez singură
prin casă, cînd mi-aduc aminte că am putut să stau într-un
mod atît de nud în fața dvs., dar știința n-are ochi, fiind
legată la aceștia, iar suferința face pe om chiar nud deși

eu nici la baie nu mi se întâmplă așa ceva, fiind totdeauna cu un lenj ceva pe mine că poate intra Mitica, nefiind cloț la ușă, sau băiatul din prăvălie care m-a și surprins de câteva ori în acest peizaj, căci, cum aude de jos ca curge apa sus la baie, își face de lucru pe sus, zicînd că a venit să caute bradolina sau alte medicamente ce le ținem în baie la răcoare, iar temperatură n-am mai avut absolut nici un arad și mi-am luat-o de două ori pe zi tot în acel loc unde mi-o lua și sora la sanator, iar regimul pe care mi l-ați contraindicat pe rețetă îl urmez cu sfințenie, dar din acel „petit de dejeuner" din care ați scris să mănînc în fiecare dimineață, n-am găsit pe nicăieri în oraș la noi, astfel că i-am scris lui frate-miu, care stă în București, să dea cit o fi și să-mi cumpere el de-acolo proaspăt și să-mi trimeată aicea ca să am și de rezervă, așa că pentru a nu vă răpi din conținutul timpului dvs. atît de scump, că poate aveți vreo operație la sală și nu vreau să vă rețin de la mîna, vă rog stimate domnule profesor doctor să primiți sincrile mele complimente precum și acest modest purcel de lapte pe care să-l mîncați sănătos ca suvenir la cuptor din partea mea. Poftă bună și mersi asemenea.

A dvs. operată,
Eleonora Tigvulcsu

SCUMPĂ VASILESCU,

Făgăduindu-ți, după cum ți-am promis în scrisoarea mea de ieri, căci eu mă țiiu totdeauna de cuvînt și ți-am scris în fiecare zi neavînd altceva mai bun de făcut față de plictiseala de aici și deși tu nu mi-ai răspuns decît sporadic și din cînd în cînd, eu îți scriu numai pentru plăcerea mea de a așterne pe hîrtie diferite impresii ce le acumulez în timpul vieții și deci îți transmit chiar acum de dimineață cînd m-am întors de la bal cîteva impresii fugare ce le-am recoltat azi-noapte, stînd la bal pînă la cinci dimineața, căci tata pierdea la pocăr și nu vrea acasă, ca să se refacă, n-aveam cu cine să plec acasă și m-am distrat tu la acest bal cum nu m-am distrat așa de bine de la celălalt de săptămîna trecută, dar mai intîi de a ajunge la bal sa-ți povestesc tu ce frumoasă

eram îmbrăcată cu rochia soru-mi de mătase, căci ea și-a pus-o pe cea bleu și cu garoafă naturală în păr, încît toată lumea zicea că semăn cu o chinezoaică japoneză și am avut un mare succes la toți băieții din sală și de la bufet care m-a dansat și m-a curtat pînă mi s-a rupt bumbul de la portjartier și numai la bufet am fost invitată de cincisprezece ori, mincînd diferite prăjituri și lichior încît eram atit de eherchelita din frișca că nici nu mai știu ce s-a petrecut cu mine și cum de-am ajuns pe scara din dos cu dl. Nedelchianu, un jude nou de la Tribunal, băiat foarte cult atît ca ochi cit și ca cultură juridică, că mi-a spus niște bancuri de m-am prăpădit de rîs și îți spun sincer că nu știu dacă judele îmi place sau nu, căci n-am avut timp să mă analizez strmgindu-mă pantofii, dar tot ce pot să-ți spun este că sărută foarte bine, incit m-am amețit complect și dacă n-aveam șansa să fiu in brațele lui aș fi căzut pe scara de la pivniță unde ne aflam și cine știe ce mi s-ar fi putut întimpla, sau ca data trecută la balul Crucii Roșii cînd mi-am scrîntit piciorul, cazînd cu Nicolau de la Electrotehnică, dar de ce să vorbesc cu păcat la balul ăsta am avut un mare noroc că am fleortat tot cu băieți puternici, în timpul cînd mă duceam la scară să mă mai răcoresc de dans și să-mi mai aerisesc pantofii soru-mi care mă strîngea avînd număr mai mic și i-am umplut pe toți de ruj de s-a prăpădit tot balul de rîs cînd veneam cu ei îndărăt în sală, eu fiind *cluu* serii și regină într-ale lumii ginte mari și apropos de regină a balului eu am fost aleasă a treia cu cincispreze voturi, căci Nedelchianu care m-a votat nu mai avea bani asupra lui ca să cumpere ilustrate pentru vot și am primit ca sceptru un frumos obiect pirogravat, care mi se pare că este sau vas de flori sau călimară, fiind lucrat in motive naționale, așa că făcîndu-mi-se somn termin această scrisoare și urmează continuarea pe mîine, care te sărut dulce, a ta colegă ce nu mai pot de somn.

Ninctta

DRAGĂ TANTI,

Nici nu știu dacă ce-ți scriu acuma va putea fi lizibi ca să citești, căci sînt încă asupra chefului de aseară, unde am fost invitați *mit di ganje familion* și eu venisem deja

cam tu-tu-tu acasă, căci am fost la aperitiv cu pretorul care vorbește cu r și este divorțat, fiind foarte drăguț atât ca fizic cât și ca bancuri și ne-a spus-o pe aia cu doi ovrei, care mi-a căzut țoiul de țuică din mână de rîs și l-am vărsat pe substitutul de procuror, dar nu e nimic că nu pătează și dacă nu, n-are decît să se însoare ca să-i curețe nevasta petele cu ciuin, căci mi-este foarte antipatic din cauză că s-a dat la pretor, dar nici el nu s-a lăsat mai prejos și i-a răspuns foarte licențiat în drept și, la șapte, cînd am plecat, a vrut să mă sărute pe antebraț și eu i-am spus că drept ce mă ia pe mine și ori mă sărută pe gură ori mai bine mă lipsesc și, cînd am ajuns acasă, m-a luat ai mei în primire că nu sint gata și tata a spus că miros a vin, ceea ce a mințit căci miroseam a țuică prearsă și, cînd am ajuns — pe la nouă — la ăia, era cald în salon și mi s-a muiat toată dispoziția, încît m-am făcut puțin de rîs că mi-a venit să dau la boboci pe comandantul granizoanei care era lingă mine și care m-a scos puțin în curte să iau aer, dar în loc să mă ție de cap, m-a ținut de talie și-a zis ca să facem o plimbare cu sania că-mi face bine la greață și ne-am dus cu sania regimentului pînă la pod și, din cele ce am discutat cu el, m-am convins că e un băiat foarte capabil, fiindcă sărută foarte bine și nefiind însurat mi-a cerut și mîna, deși mi le ținea pe amîndouă într-ale lui și cînd ne-am întors la aia, toată lumea a făcut *aaaaaa* și ne-a luat în primire că unde am fost și mama mi-a făcut cu ochiul ca să nu exagerez și tocmai cînd eram mai în fleort cu comandantul, hop că vine și pretorul murdar de roșu după ureche care îl avea de la mine din gang, de la aperitiv, și toată lumea l-a luat în primire că de ce este mînjit, iar eu care știam i-am spus colonelului că de la mine și atunci colonelul a spus că-l concentrează și pretorul a zis că n-aș crede și a început să vocifereze unul la altul, pînă a ajuns la obiecte bisericesti și ăia la care eram a spus că-i dă afară din casă că le strică jurfixul și atunci pretorul a zis că le închide localul că se joacă cărți și tata a spus ca el nu permite să fie jicnit, că el joacă table nu cărți și pierde și dacă mama joacă pocher n-are decît s-o aresteze, că i se mai liniștește și lui urechile și atunci mama a spus că-i dă cu sindrofia în cap, iar tata a luat tortul de pe bufet ca să se apere și, din greșeală, a dat cu el în nevasta protopopului și-a umplut-o de cremă pe odăjdii, așa că eu văzînd că iese scandal, am ieșit în curte cu avocatul statului care a fost numit acuma de

curînd și care este un jurisconsult foarte capabil, căci sărută perfect și n-are pretenții de căsătorie, ceea ce eu nici n-aș putea să primesc că i-am promis lui Nelu că-l aștept să-și termine armata și eu sînt o fire foarte fidelă și care nu l-aș înșela pentru nimic în lume, așa că de revelion nu mai sîntem invitați nicăieri și o să-l facem la noi acasă, adică babacii, căci eu sînt invitată la inginerul silvic care este un băiat foarte capabil și am auzit că sărută foarte bine și cu torpedo.

Te sărută dulce și la mulți ani, a ta prietenă.

Lica

GIGEL,

Cred că aceste două rînduri spune tot, ca dramă sufletească și definitiv produs între noi pentru totdeauna.

Am plecat de-acasă pentru veci.

Ca să nu cauți degeaba, comemorez aicea cele cîteva lucruri pe care le-am luat din casă, ca fiind ale mele personale :

1. Lei 1475, bani numeral, din biroul tău.
2. Cățelul cu harnașamentul complet.
3. Lengeria trusoului de pat și corp.
4. Vesela de la nuntă.
5. Garderopa mea.
6. Trei kilograme zahăr tos.
7. Una sticlă untdelemn de ulei.
8. Patru cîrpe de praf și periile de ghete cu pluș crem.
9. Diferite mobile și obiecte, ca mașina de gătit, becurile electrice etc. Ți-am lăsat biroul care nu mă privește și în cutia căruia vei găsi toate lucrurile din casă care îți aparțin.
10. Diferite mărunțișuri, ca haina ta de blană, aparatul de radio, televizorul, perdelele, argintăria, vesela și altele care nu-mi revine acuma în minte, fiind enervată, că n-a venit încă a doua oară camionul sa le ia, dar tocmai acum sună în față și probabil c-a venit. Treaba ta cu divorțul și de pensie alimentară nu te iert, căci ai fost o canalie și m-am jertfit într-un mod ireproșabil pentru tine, ceea ce d-aia ți le spun ca să știi.

Să nu mă cauți la mama, căci nu voi fi acolo, dar e degeaba fiindcă nu mă mai împac, lupta mea sufletească

pentru tine fiind un ce din domeniul trecutului, căci motivul tu ai fost, cind te-am surprins în patul acelei femei, în timp ce erai martor la tribunal, iar minciuna că asta e o invenție de-a mea, mi-a repugnat întotdeauna, fiind un sentiment care eu n-am fost crescută așa și este absolut inutil. Dar nici nu vreau să mai discut despre acest moment odios, căci era și urîță după cum am auzit din sorigintea cui mi-a spus iar, ca grasă, ce să mai vorbim, căci acesta a fost genul tău întotdeauna și nu o femeie cinstită și fină ca mine. Dar Bă nu crezi tu că s-a isprăvit lumea pentru un bărbat și, chiar în această noapte, voi pune în practică răzbunarea mea și-am să mă împac cu el, deși sîntem certați de trei zile, căci eram indignată din cauza ta și-așa am făcut, ca o proastă, toată viața, cu toți cei care m-au iubit, certîndu-mă cu ei din cauza ta, căci aveam rcmușcări că te-nșel și mai bine mi-am zis că dai dracului pe toți, ca poate mă prinzi și n-aș vrea să iasă ceva impropriu pentru reputația mea care o am din familie și nu-ți permit ție să mi-o terfelești în brațele acelei femei făcînd pe martorul la tribunal, deși negi ca un sperjur. Dar Dumnezeu e bun și știi că te va pedepsi dînd și acatist în acest scop, căci nu se poate să-ți bați joc de mine și de copilul pe care era să-l avem, fiind lipsit complet de cel mai sfînt artoicol de fond al unui om, și anume caracter. De aceea termin pentru totdeauna, căci mai bine niciodată decît mai tîrziu și semnez pentru ultima dată,

Cornelia

P.S. Era să-ți mai spun ceva, dar mai bine lasă, ca să vezi și singur, că am luat și covoarele.

DRAGĂ ȚUȘCA,

Venind din provincie pentru cîteva zile la București și citind în diferite ziare și afișe de pe stradă numele tău „ȚUȘCA” și știind că practici viața artistică, care de cînd eram împreună, la profesională și mi-a plăcut și mie atît de mult, dar n-am putut s-o efectuez, din cauza lipsei ochiului pe care știi că-l am absent, am crezut că ai ajuns artistă celebră și m-am dus la teatru ca să te văd în noua ta impostură a fazei în care-

ai ajuns și să te felicit, că, măcar tu, din clasa noastră care vream să ne facem cu toatele artiste, atunci după ce am jucat la școală *Despot Vodă* de Carageale, la serbarea de la 24 Ianuarie, ai putut să îmbrățișezi această carieră nemuritoare ce se numește viață de artist, adică acea viață care îți dă atît strictul necesar cit și laurii de a funcționa pe toate gardurile și zidurile.

Cumpărîndu-mi bilet și așteptînd începerea reprezentației, îți mărturisesc, tu, că sufletul îmi era pătruns de un fior de artă, mai ales că un tip cu ochelari — care se afla lîngă mine — profitînd de starea exotică în care mă aflam, începuse a conversa cu mine, și chiar cu mîinile.

Îți închipuiești surpriza mea neașteptată, cind, începînd spectacolul, am văzut că acea Țușca de pe scenă nu erai tu ci absolut cu totul altă artistă, pe care n-am mai văzut-o niciodată, căci eu, de fapt, nu mă duc la teatru și prefer mai bine la film căci e mai ieftin și mai abondent. Am stat totuși pînă la urmă, rîzînd de m-am prăpădit de subiectul întîmplărilor care se încurcau în piesă într-un mod atît de să fie-al dracului cine-a scris-o. Dar mai bine să-ți povestesc și ție conținutul subiectului. Nu am însă programul la mine căci n-am cumpărat, dat tot ce pot ați spune este că Țușca aceea de pe scenă se aseamănă cu noi toate fetele din sală ce n-aveam noroc în viață, spre a ajunge, ca ea, iubită de toți artiștii din piesă și invitată — pe cheltuiala lor — cînd la Sinaia, cînd la Constanța. Nu mai vorbesc, tu, de ce toalete i-a făcut cu toții, punînd mîna de la mîna și în ce casă au instalat-o, în timp ce altele, care nu sîntem mai prejos decît ea, mucezim prin provincie ca suflet liric și fir-ar a dracului să fie de viață.

La sfîrșitul spectacolului, eram atît de fericită din cauza distracției ce am întreprins, incit nici n-am băgat de seamă că ochelariștii care sta lîngă mine m-a urmărit pînă la ieșire, intrînd în vorbă cu structura mea, căci n-aveam umbrelă dar l-am repezit să mă pomenească și n-am admis să mă conducă acasă, căci stau la sora mamei, ci numai pînă la o berărie unde am petrecut foarte bine, între patru ochi. Adică vorba vine între patru ochi căci și lui îi lipsea unul, avîndu-l tot absent din naștere și deci am fost numai în tetatet.

În sfîrșit, ce să-ți mai spun, tu, la ora închiderii se făcuse prea tîrziu să mă mai duc la sora mamei, căci nu mai aveam tramvai, astfel că a trebuit să primesc invitația ochelariș-

tului, care era un băiat foarte salon și să mă culc cu sora lui, despre care, ajungând acasă, am aflat că plecase în provincie la niște rude și de aceea finalul acestei seri nu-ți pot spune acum cum s-a isprăvit, dar tot ce pot să-ți spun este că ochelariștii mi-a explicat că „Tușea” era numele piesei la care am fost, nefiind nicidecum al tău ca artistă, care nici habar n-are cine ești.

Te sărut cu toate condoleanțele de regret.

A ta colegă,
Măndăckescu

SCUMPA MEA TANTI,

În viața mea nu mi-a plăcut să mă amestec în viața altora ca să nu se zică că mă bag ca să turbur apele și mai rău, întrucât așa este omul ca femeie, căci noi judecăm prin prisma și, totdeauna, ni se pare că cine ne vrea bine este falși — dar, ca să nu zici că nu sînt prietena ta cei mai bună, m-am dus ieri la Leoparda ca să-ți satisfac comisionul ce m-ai rugat și m-a primit, tu, în curte sub zarzăr că i-a fost frică să nu-i tocesc persanele din casă, care, de fapt, sînt lucrate în țară, fiind covoare de origine etnică de la Văcărești, unde are multe relațiuni de muncă silnică, că tot neamul lor a vizitat această localitate climaterică, fiind vilegiaturii vechi, ca chiar și acum are un frate în recurs și doi cumnați rămași definitiv, fiindcă nu îe-a mai mers cu martori mincinoși și nici măcar c-o cafea nu m-a tratat, care este mai mare rușinea față de musafiri și m-a primit într-un capod troteur care zicea că l-a primit acum, cu avionul, din străinătate, dar care, de fapt, era lucrat în casă și cusut chiar de ea, căci avea sugiu la deget de la ac și spunîndu-i obiectul pentru care îi fac această vizită inopinată, s-a îngreșat toată de parcă luase untură de pește și-a zis că pe ea n-o privește ce-a făcut logodnicul ei înainte de a se logodi cu ea și că pase-indefiniul lui n-o interesează și habar n-are că a fost logodit cu tine timp de cinci ani cît l-ai ținut în casa gratis, muncind, proastă ce-ai fost, pentru el, ca să te lase acum mască și să facă pe nonsensul cu ea, fiindcă are casă și s-a platinat cu acajiu la păr și după ce mi-a cerut

tot mie o țigară, ca zicea că pe-ale ei le-a lăsat pe șemineu și nu se mai duce să le ia, a adăugat că n-ai ce-i face, așa e pe lume și nu poți să forțezi un om să te iubesacă cu sila, iar amenințările tale care i le-am citit din scrisoarea ce mi-ai scris-o să i-o arăt, o lasă cafe-glase căci alea sînt superstiții de incultă și panoramică la cap și ea nu crede în farmece, iar despre vitrion a zis că te reclamă la parchet c-o ameninți cu moartea și vrei să-i distrugi rămășițele pămîntești, fiindcă este mai frumoasă decît tine și ți-ai rupt direcția de gelozie, fiindcă te-a lăsat Mișu pentru ea, iar dacă nu te astîmperi, îți pune profilul, că are un văr care termină acum la Văcărești, c-a avut puțină treabă acolo și-l grațiază de Anul nou și, care văr, bate cea ce n-a văzut nici Inchiziția, așa că sfatul meu de prietenă sinceră a ta este să nu te pui cu asemenea ființe ca Leoparda, căci, ființa asta, este un obiect care n-are nimic sfînt și mai bine dă-l încolo și pe Mișu asta și dispersează-te de el, căci zău, tu, că nu face să suferi și-o va minți și pe ea cum te-a indus în eroare și pe tine și cum a umblat și cu mine la același lucru, însă cu mine nu i-a mers, fiindcă eu n-am ajuns încă să dau bani la bărbați, cînd mai sînt alte generații de băieți — cum e generalul meu — care pe lîngă pensie are și altă promoție de manieră, căci mi-o dă mie pe toată și deci tu fă cum vrei, căci este ambiția ta în joc, dar eu — dacă aș fi în locul tău — ori m-aș lăsa păgubașă, ori i-aș face o frecție cu vitrion în ochi, că pe urmă se trezește în geantă și nu mai e bun de nimic, astfel că te sărut dulce a ta prietenă, j

Cu cu tina

STIMATE DOMN,

Am primit scrisoarea ce mi-ai trimis prin prietenul dumitale, la care te rog să ieși act că nici n-am citit-o, fiindu-mi greață de toate expresiile ce scrie în ea și pe care ți-ai permis a mi le adresa într-un mod atît de grobian.

Adevărat! Bine a zis cine a zis că cei șapte ani de-acasă cînd nu-i ai, îți lipsește, iar cine se naște fără educație din prima zi a vieții, tot așa moare și în ultima, chiar dacă ajunge parvenit, prin fuste sau scrisori de recomandatie.

Dar, ca să terminăm odată cu această poveste, care va rămîne o pată în trecutul pe care mi-l rezervă viitorul, te somez să afli că nu te mai cunosc și nici nu te-am cunoscut niciodată, totul nefiind decît visul unui coșmar urit. Ușa garsonierei mele îți este, de-aici încolo, contrazisă, iar servitoarea are ordin să te linșeze cu găleata de lături, dacă vei mai avea curajul să calci pe la mine- Te previu, de asemenea, că atît fratele meu vitreg, cît și Mișu logodnicul ce-l am acuma, în locul tău — ca să nu crezi că am rămas tuț și în stare amorfă, dacă m-ai părăsit dumneata — de-abia așteaptă, la lift, să-mi repare onoarea pe care mi-ai sinistreat-o, fiindcă am fost naivă și am crezut în cuvintele perfide cu care m-ai tergiversat, pînă m-ai adus la un moment de uitare de sine și snobism, făc'ndj-mă să-ți aparțin într-un mod eminamente, deși, de fapt, nu farmecele dumitale m-au zăpăcit — fiind fleț în dragoste — ci acel lichior infect cu care m-ai făcut să beau brudălșflaf, zicînd că e cokteil-party, pînă am ajuns în stare latentă și-ai abuzat de superficialitatea mea, care eram convinsă că ești Nelu, adică cu totul altă personalitate decît nomenclatura dumitale.

De-acum înainte însă ființa mea îmi reapartine iarăși din nou și am să fac ce vreau chiar din punct de vedere material, cum ți-ai permis a-mi scrie dumneata într-un mod atît de măgar și grafologic, deși niciodată nu te-ai simțit să-mi dai nimic și nici pușculiță nu m-ai întreat dacă am, ba din contra, tu mi-ai cerut cînd ai plîns că-ți lipsește de la minister și intri în pușcărie dacă nu-i pui la loc, cînd — de fapt — pierduseși Ja pocher, acasă la metresa cu care faci pe șozul acuma și care o lume întreată știe că are tripou de cărți și în care se mănîncă fel de fel de svonuri și chiar stupefiante.

Îți spun toate aceste mentalități ca să nu crezi dumneata că eu nu știu tot și nu înțeleg șpilul de ce te-ai ales de faptul că m-ai văzut cu Mișu la „Caru cu bere”, ca să găsești motiv de aperitiv să te cerți cu mine și să mă lași și fără un ban și plîngînd pe stradă.

E! Află că bunul Dumnezeu a avut compătimire de mine și chiar în acea seară m-am logodit definitiv cu Mișu, care ne urmărea în spatele nostru, bănuind că vei face scandal. Nici în *O ime și una de nopți* n-am petrecut mai bine ca în acea seară, la Mișu, care este un băiat foarte bine, ca bloc și bărbat și n-are nevoie de monogramă pe cămăși spre

a se face simpatic și iubit în modul cel mai instantaneu, încît el nu s-a așteptat la asemenea filodormă din partea mea.

El este un suflet deosebit ca fizic și o minte translucidă, care vede lucrurile cum este în realul lor și a înțeles un suflet de femeie, spre deosebire de alții care n-au urmărit decît plăceri ordinare, plus leafa mea.

De aceea, te somez, a-mi trimite imediat suma de bani ce mi-ai mîncat ca împrumut, cunoscînd că, dacă nu pe toți, mă voi adresa justiției. Pieptenul și pasta de dinți poți să le oprești, dar pijamaua mea nu, nedorind să se îmbrace alte stricate cu ea.

Cu tot disprețul,

Didina

D-sale d-lui Sandu Popescu-Nucșoară Student în litere

SUFLET PRIBEAG,

Cum am putea să nu răspund imediat scrisorii tale în care faci un apel de S.O.S. la înțelegerea mea ce ți-o acord complect, ca să nu-ți mai faci gînduri negre, căci sinuciderea este un sentiment care n-ai de ce și tocmai un băiat ca tine pe care te așteaptă un viitor, care dacă n-a fost pînă acuma va fi însă cu siguranță. Fără să am pretenția de a fi atît de intelectuală ca tine și a mă putea exprima într-un mod atît de profundis, voi căuta totuși să-ți explic că n-ai dreptate de a crede despre mine ceva atît de intrinsec, căci lumea este rea și oricît ai trăi de condensat, intrigile tot se țin ca un păianjen spre a te calomnia și a arunca asupra ta toată răutatea ei de femeie fără nimic sfînt sau sacrosanct.

Ori tu știi bine că pe această femeie, al cărui nume mi-e și silă și-l pronunț în scris, am ținut-o în casa mea doi ani de zile, cit a coabitat la mine cu chirie, ce nici măcar nu o plătea, că mi-a dat o geantă pentru un trimestru și n-am zis nimic, deși m-a mințit că pietrele de la fermoar sînt veritabile spre a putea să-ți faci cercei din ele, deși eu nici nu m-am gîndit să-mi fac, fiindu-mi frică să port în ureche ceea ce a atins mîna ei de moravuri atît de stricate, precum m-am convins precis de-atîtea ori, dar nu vream să cred.

Ce n-am făcut pentru ea în acest timp, să jure ea că nu e adevărat, chiar și lenjurile mele de corp i le-am împrumu-

tat cind se ducea la vreo „vedere” ca să facă impresie bună și să se vadă că are măcar trusou de mătase pe ea, plus bani în mină și pudră, și parfum, și mănuși, și ciorapi, că mi i-a și lărgit avînd niște picioare groase și care nici nu se compară. Dar mi-am zis: „Lilica e cea mai bună prietenă a mea și fiindcă e ghinionistă la noroc, s-o ajut în viață pînă și-o face și ea o nomenclatură, căsătorindu-se cu cineva, sau trăind măcar oficial cu un om care să corespundă, dar nicidecum cu tot Bucureștiul și într-un mod atît de cosmopolit că s-au convins toți cu cine are de-aface și n-au mai vrut să știe de minciunile ei că are inel cu blazon și taVso a fost ministru în provincie.

Oricare mi-a fost răsplata pentru tot ce am făcut pentru această ființă în structura cui nu există nici un pic de densitate morală sau alt sentiment franș? De îndată ce s-a văzut și ea c-o sclrbă de astrahan în spate și-ajuns să mănince la „Modern”, a început să colporteze asupra mea tot felul de fapte și minciuni, căutînd prin asta a îndepărta de mine toți bărbații care mă curtează și a-i atrage în apajul ei, fiindcă s-a jurat că pînă la Sfîntul Gheorghe ajunge proprietară. Așadar, desigur că și tu ce-ai auzit despre mîne tot din emisiunea ei trebuie să parvie și te rog să fii convins că nu e adevărat nimic și viața mea este curată ca o floare, căci mai bine sărac și curat ca mine, decît bogat și cu Blazendorf la gît ca ea, că s-a și operat la glanda tiroidă din cauză de rea de gură.

Așadar, tu n-ai nici o rațiune să fii trist din cauza mea și să te gîndești la prostii, căci moartea este un sentiment foarte urît la vîrsta ta, cînd ești atît de tînăr și ai un talent atît de literar, c-am plins citînd scrisoarea ta atît de frumoasă ca teză, dar greșită despre mine care, orice ar zice lumea, am fost, sînt și voi fi, ceea ce sînt și am fost și nu egzistă să mă schimb.

Restul este calomnie pură, iar tu fii liniștit și învață bine pentru examene, iar cînd te-ntorci la București dă-mi și mie un telefon ca să știi la birou și să mai stăm de vorbă împreună fiindcă mie mi-a plăcut și-un pic de filozofie pe lume, nu numai crai și mese și lux, sau alte părți atît de terestre. Poate de-aia sufletele noastre s-au înțeleas atît de involuntar și de indentic, căci corpul nu contează și să-l lăsăm altora ce nu pot să înțeleagă celelalte sfere sufletești.

Te sărut platonice,

Coralia

Am primit drăgălașa ta scrisoare, prin care ești atît de nenorocită în privința tuturor motivelor ce-mi descrii, și ca cea mai bună prietenă a ta îmi incumbă să-ți răspund sincer, deși, aici la București, sînt foarte tergiversată cu serviciul, din cauza directorului meu, care, ce să-ți spun tu,, îmi face fel de fel de avansuri, dar nu din leafă, ceea ce se-nșeală amarnic dacă își închipuie că va reuși, eu fiind a fată cu cea mai mare experiență în directori și, pentru z?ce garoafe pe care mi le-a trimis acasă, și-a greșit socotelile, dacă își închipuie că va obține altceva în schimbul acestei horticulturi, astfel că trebuie să te cert foarte rău asupra stării în care te afli din cauza acelu bărbat, care te supără și nu face de sensibilitatea ta să-ți zdruncini sistemul nervos, devenind o epavă a acestui om și suferind într-un mod atît de neurastenice. Vezi tu, mie nu-mi place să vorbesc de mine, dar eu sînt cu totul altă concepție de fire și pe mine nu m-a putut convinge directorul nici cu lemne de foc, căci mai bine preconizez mîncarea la spirt, decît să creadă el că va obține ceea ce crede, pentru un metru de cer cojite, care de fapt au fost și verzi și sfatul meu cel mai bun este să cauți să te explici cu el, imediat, într-un mod de albă sau neagră, ca să știi dacă face să te buliversezi mai departe pentru el, sau să-ți cauți un alt viitor în viață, mai puțin mojic cu tine, așa cum i-am spus directorului, săptămîna trecută, cind m-a avansat din nou și credea că pentru cincii cutii de sardele „Robert” și-o sticlă de „Murfatlar” o să mă convingă să mă aclimatizez cu el în viață, ori tu ești fată cuminte și singură pe lume, căci familia și rudele nu contează și mai bine ar fi să te împaci cu Gornelică, dacă zici că ai impresia că copilul e de la el, cum i-am spus și eu directorului, că mi-e teamă de așa ceva și mai bine sa-și ia cutia de ceai englezesc și sticla de coniac îndărăt, decît să rizic a deveni o mamă din flori, sau dacă nu-ți convine el, că și se pare prea cartofor, împacă-te cu bietul Mișu, care nu joacă decît table și știi cît a ținut la tine, înainte de a te viziona Gornelică la bal, căci tot dintr-un bal mi s-a tras și mie cu directorul, fiindcă mi-am zis că de ce să nu mă duc, fiind foarte stăpină pe simțurile mele și el și-a închipuit că dacă beau cocteil la bufet o să-mi pierd capul pentru o sticluță de parfum de la „Oful femeilor” și pe care, a doua zi, mi-a trimis-o și nu

i-am restituit-o îndărăt, ca să nu creadă că vreau să-l jignesc, astfel că am oprit-o cu pudră cu tot, iar tu să nu fi proastă și să te lași pradă acestor intrigi și, la urma-urmei, știi că Haralambie nu așteaptă decât un gest, ca să te ierte de tot ce i-ai făcut, cu bietul Mișu și mai bine un om bătrîn și serios, decât alde Titică sau Vasilică, despre care spui că ți-ar fi foarte simpatici, dar au reputație foarte restrînsă ca leafă, dar acuma se mărește, așa că vezi și tu cum e mai bine, fiindcă și eu i-am spus directorului meu că nu mai îmi ajunge leafa pe care o am și cu ce-mi mai dă el, ca ore suplimentare, cînd vine la mine, nu-mi convine pentru ca, în aceste ore, trebuie să stau acasă și să-l aștept, sau să ies cu el în oraș și decît o viață de sclavă, mai bine îl dau dracului cu mătasea lui de rochie cu tot, că nu s-a simțit o data să-mi dea și mie un livret, cu ceva concret, pe numele meu la C.E.C., că pe mine mă scirbește această dragoste pe obiecte, dar spune tu ce puteam să fac și, el, cel puțin, este însurat, și are copii mai mari decât mine, astfel că nu mă deranjează prea mult și mai pot și eu — în orele de birou — să mă duc la un teatru sau la un film, ceea ce nu ți-ar strica și ție să cauți să te distrezi puțin, ca să mai scapi de aceste gînduri negre și, dacă vrei să știi părerea mea sinceră, dă-i dracului pe toți și mărită-te cu Mielu, căci nu este rău să-ți fie bărbatul la „Aprozar” și mai bine mitocan, dar cu alimente, decât băieți bine dar cu vînt de primăvară în buzunare.

Cît despre copil, explici tu că va fi al lui, fiindcă, de fapt, te-ai gîndit numai la el, atunci cînd ți s-a întîmplat nenorocirea.

Iartă-mă, dar acuma trebuie să termin scrisoarea fiindcă tușește la soneria din față și trebuie să fie directorul că e răcit și azi mi-a promis că-mi aduce niște creiere de vițel, căci spunea că are el berechet.

Te pup Lilly și curaj, tu t

A ta prietenă,
Tantica

STIMATE DOMNULE GIGI,

Ca una care te-am cunoscut de mic copil, că toată viața am avut slăbiciune la copii, eu neputînd să am această

prosperitate, Dumitrescu al meu fiind o fire rezervată, m-am gîndit că venind vremea să te însori să-ți găsească o fată de aici de la noi, din orașul în care te-ai născut, fiindcă decât de alea de acolo din București, mai bine lipsă și nu vreau să te distrugi cu asemenea ființe care n-are nici un moral plus lux și fișnețe, astfel că punîndu-mă în observație asupra unei partide bune pentru dumneata și care să-ți corespundă din toate punctele de vedere, m-am fixat la fața lui domnu Coltofescu care este plină de tot ce trebuie, avînd cele mai frumoase calități de zestre și fizic plăcut și plăcîndu-i foarte mult de d-ta de cînd te-a văzut la denie cu coșnicioara în mină și i-ai spus: „Mă iertați duodie, dar mi se pare că miroșiți a ars”, ceea ce era adevărat că-i pîrlise unul de alături astrahanul de la guler și i l-ai stins imediat cu salivă de scuipat care, acest gest, i-a rămas întipărit în suflet și, cînd a fost la mine săptamîna trecută, la o mică vedere ce i-o aranjaseam cu un președinte de aici și care mai bine că nu s-a făcut, ăla zicînd că e prea în etate pentru el, mi-a cerut fotografia dumitale pe care o aveam de cînd erai de cinci ani și de-atunci doarme cu ea sub pernă și o sărută de i-a tocit toată sepie la gură, fiindcă fata este mai bine să fie nițel mai în etate căci este mai serioasă și cum are și un apartament în București, cu patru odăi, bucătărie, baie, cămară cel mai tutălegu bloc din centru, puteți să vă mutați imediat în el, fiind liber și de ce să mai plătești chirie acolo unde stai și care nu face pentru un avocat ca d-ta și, vara, veniți în viligiatură aici, că-i dă tat-so și casele de pe Unirii, alea cu balcon la stradă unde poți să ieși perfect în el la o cafea și faci economie de Sinaia că aer avem și-aicea berechet și, toamna, vă duceți la vie care e tot a ei, căci nu e de vise rele să stai în șezlon cu nevăstică și s-o mîngii avînd opt pogoane plus finețe, pomi fructiferi și plus bani gheață, giuvaricaua complectă și trusău, iar bietul tat-so, mulțumesc lui Dumnezeu, o duce foarte bine cu boala lui de asm că de-abia mai suflă și a trimis la domnu Luigi pietraru, să vie să-i ia măsură de monument, fiind numai doi moștenitori, adică ea și cu copilașul pe care-l are, dar care nu vine la parte că e din flori, căci nici ea nu știe cum s-a întîmplat cînd a zăpăcit-o ofițerul ăla cu monoclu într-un ochi, dar însă copilașul nu vă incomodează deloc că e dat la doică la țară și, după naștere, maică-sa s-a îngrășat nițel ce e drept, dar acum a ținut regim și-a scăzut la nouăzeci de chile, că se cîntărește în fiecare zi cu chintalul de la moară,

dar — femeia — e bine să fie mai corpolentă la casa omului decît de alea fus, și-apoi, fata, apropie și ea treizeci și cinci de ani și are nevoie de o greutate pentru etatea yîrstei ei și matală să mă ascuți pe mine și să faci cum zic eu, că sînt femeie cu experiență și să vii imediat aici să tranșem că se năpustește alții și ar fi păcat să pierdem o partidă ca asta, care eu n-am nici un interes decît dragostea că ți-am fost ca o mamă și n-o să mă falsific eu acuma la bătrînețe pentru ce mi-ați da și mie după cum v-o fi obrazul.

Cu părintească dragoste, a dumitale după considerație si să fie într-un ceas bun!

Coana Tarsița

DRAGĂ TU,

Trecind și sărbătorile astea, mă grăbesc să-ți scriu cîteva impresii fugare despre modul de petrecere care m-am distrat foarte admirabil în această vacanță, cînd primăvara este atît de verde peste tot, iar natura își arată nimbul său de parfum și a înflorit și toți arborii fructiferi, iar eu am primit, chiar in'noaptea de înviere, un ou de ciocolată din partea lui C, care știi tu cine este, dar era de zahăr ars și mama, hop l a sărit imediat, că cum își permite să-mi trimeată un bărbat obscur ouă acasă, căci asta este abuz de încredere și-l dă la parchet, iar tata a spus că nu se amestecă în educația mea și se duce la el la birou ca să-i dea cu oul în cap și să-l reclame la minister ca corupător de minore, adică zexe eu, care nu mai sînt minoră încă de acum un an, cînd ți-am spus eu ție că i-am jertfit lui C. majoratul meu, dar nu poate să mă ia de soție fiindcă nevasta lui nu-i dă consimțămîntul și a zis că îl electrocutează dacă vrea să dea divorț, fiind fată de general după mamă și nebună după tată. Așa că am rîs de m-am prăpădit, tu. cînd a fost discuția cu oul în sufragerie, căci, ăștia bătrînii, sînt cei mai mari copii și habar n-are de botanică și ante apud ad adversus, închipindu-și că noi, la vîrsta noastră, mai sintem atît de naivi ca să credem că ei n-au procedat în antichitate, absolut identic și la fel cu noi. Dar partea cea mai nostimă, tu, este că, la înviere, ne-am întîlnit cu C, și tata care își uitase ochelarii acasă, fiind foarte Vatra Luminoasă, s-a

dus și și-a aprins, din greșeală, coșnicioara de la el, zicîndu-i chiar și Cristos a înviat, iar bietul C, din cauza emoției estetice, i-a tremurat flacăra și i-a dat foc la cravată, producîndu-i un incendiu pe piept pe care i l-a stins mama, astupîndu-l cu poșeta, dar fiind de imitație i s-a aprins crocodilul și coada de la reverul arsante de la gît încît, dacă nu sărea lumea s-o stingă, putea să ia foc toți enoriașii și să pățim, Doamne ferește, ca la biserica din Costești, dar pe urmă ne-am distrat foarte bine acasă, căci am fost invitați la tanti Mița, care avea învierea la ea și după ce am ciocnit ouă și salată de bef, a urmat dans pentru tineret și babacii s-a apucat de cărți, iar în timpul dansului băiatul tanti Miții cel mic, care cade în sesiunea asta la bacalaureat, a fost foarte amoretat de mine și fiindcă nu erau alte mărfuri mai pricopsite, am fost de acord să mă duc cu el în grădină, unde am admirat puțin natura, dar era prea umed pe jos și ne-am întors în casă, puștiul fiind prea începător în ale vieții valuri. De scris însă scrie foarte frumos și semidoct și chiar a doua zi mi-a prăjit o scrisoare de un pogon și jumătate, în care mi-a declarat diferite sentimente, dar însă nu-mi stă în caracter să-mi pui mîntea cu copiii astfel că i-am citit scrisoarea lui C. și am rîs împreună pînă am adormit. Ascultă, tu!... Ți-aș mai spune și restul sărbătorilor, dar mă cheamă mama pînă la bucătărie ca să-i ajut la cremă. Urmează mîine.

Te sărut dulce și numeroase complimente fetelor.

Pa, Dida

STIMATE DOMNULE PROFESOR,

Prin prezentele rinduri, vin ca o mamă nenorocită în privința fiului meu Potîrnichescu St. Vasile, din clasa IV-a a liceului ce cu onoare l-ați dat afară pe timp de două săptămîni, dîndu-i și nota zero la această materie care, din această cauză, este amenințat să piardă anul rămîinînd pentru a treia oară repetent, căci, în fiecare an, s-a găsit cîte ceva să-l persecute la medie, căci copilul învață bine dar însă la teza care i-ați pus aceea notă n-a fost pregătit, că n-a putut să copieze fiindcă și-a uitat fițuicile acasă, iar celălalt fapt pentru care l-ați dat afară din școală vă rog eu să-l iertați,

ca mama nenorocită, căci eu nefiind acasă mi-a spart ușa de la cămară împreună cu prietenii și mi-a furat borcanul cu vișinată de la vișinul mamei din grădină, care a **fost** sinistral complet în timpul bombardamentului, împreună cu o vecină care se camuflase sub el ca să nu-i cadă **vreo** schije în cap și fiind preparată în spirt le-a luat maul repede, plus două sticle de țuică care le aveam de la cumnatul meu cu ocazia când ni le-a trimes să le duc soru-si la Urziceni, unde nu le-am mai putut duce, că nu vorbeam cu ea de când mi-a scos vorbele cu Coliliu pe **care** l-am avut chiriaș, și de ce să-i duc eu țuica acasă că nu sînt servitoarea ei, iar cu Coliliu n-a fost nimic adevărat pentru că nu era genul meu de bărbat și umbla să stea gratis cu chirie, așa că l-am dat afară din casă și în orice caz ca ce se amestecă ea în treburile mele, căci eu nu m-am amestecat niciodată în superfugiile ei, deși am știut de toți cu care s-a curtat și, pe la trei noaptea, cînd m-am întors acasă de la un remi cu pietre, i-am găsit beți morți și după ce am dat afară toți invitații cu peria de păenjeni, căci altceva mai solid n-am găsit la îndemînă, l-am luat pe al meu în primire, dar cine s-a mai putut înțelege cu el că era atît de trumentat, încît îmi zicea mie Tuțule și Derbedoaico mică, astfel că l-am lăsat să doarmă pînă a plecat la școală și deci a fost în caz de forță majoră c-a venit în situația asta și vă rog din suflet ca mamă nenorocită ce mă aflu și vădovă de cincisprezece ani să-l iertați de data asta, că atîta copilaș am și eu pe lume și pînă îl însor vreau să-și vadă de carte, că dacă mi-o rămîne toată ziua acasă pe cap atunci însemnează să nu mai pot să țiu nici un fel de chiriaș, din motive că **acuTia** e măgar **mare** și nu cadrează.

Primiți vă rog asigurarea nenorocirii mele și vă rog a mă satisface.

A dv. mamă cu stimă.
Eleonora Potîrnichescu

IUBITE COLEG,

Aruncat în tîrgul acesta de provincie, de către vicisitudinile vieții mele de existență, deși puteam să ajung la un alt promotoriu față de calitățile pe care le-am enumerat în școală, vaporul destinului meu a ancorat în acești munți pe litoralul cărora am rămas fără nici un orizont, distrugîndu-mi zenitul viitorului și rămînînd, din curcubeul meu, o cantitate neglijabilă care păcat de latina care am știut-o ca să ajung astăzi un funcționar fără nici un bazo-relief în viață, dar, vorba lui Tacit, „in oc signum vinces” sau „ce ți-e scris în frunte ți-e pus”, și dacă în viață n-ai nici un pic de noroc, păcat de șansa care ai avut-o, ca să-ți vezi acum, la maturitatea corpului și a creierului minții, toată mizeria gravității universale care m-a adus în această postură de ghinion, încît eu care am fost în școală unul din cei mai tari la franceză, n-am cu cine să schimb nici două cuvinte din această limbă moartă, trăind într-un mediu analfabet, așa că, în treizeci de ani aștia de cînd nu ne-am mai revăzut, mi-am urmat cu sfințenie calvarul, însurîndu-mă cu fărădelegea asta pe care o am și care mi-a decimat toate visurile mele de artă distrugîndu-mi complet, atît cultura clasică cît și sănătatea, prin curente în care mă ține, căci are bufeuri din cauza epocii de pubertate în care se găsește, plus tensiunea arterială de care suferă de cînd am luat-o în căsătorie din cauza defectului de arhilaemie de care este capabilă, ducînd la gura absolut tot ce găsește prin casă, atît ziua cît și în cursul nopții, cînd își introduce alimente sub pernă ca să nu i se facă foame în Vis, încît, din cauza acestei femei, care nici o imaginație nu poate avea fantezia de a și-o închipui, am ajuns un fel de sucursală a mea însuși, m care mi-a mai rămas numai mărfurile scăpate de la incendiu, și, ca să-ți faci o idee de subjugarea în care mă aflu,

•este destul să-ți spun că modesta cultură de care mai pot să dispun mi-o fac numai la comoditate, unde nu trage și unde, studiind un ziar de zilele trecute, am văzut că ai fost numit director general, ceea ce m-am bucurat într-un mod foarte sincer de această evoluție a ta și chiar m-am grăbit să ies mai repede din această regiune, spre a veni aici, la debit, de unde îți scriu aceste rânduri, spre a te ruga să primești cele mai frumoase felicitări de ascensiune de la un fost coleg al tău, care, deși nenorocit în cultura sa de această femeie, deși n-am obicei să supăr pe nimeni cu tragediile mele, văzînd că tu ai fost numit director general în ministerul de care depinde ea, fiind funcționară în același birou cu mine, că așa ne-am încurcat, din cauza coincidenței de a fi stat toată ziua împreună, te rog pe tine să pui o vorbă buna ca să fie înaintată pe loc, căci știe că am fost colegi de școală și, altminteri, ultimele rămășițe pămîntești care mi-au mai rămas și de care dispun, ca „sic cogitum” în viață, va dispărea și astea, căci după ce mănîncă de crapă, mai are și cleptomania de a și bate. Mulțumindu-ți dinainte cu toată anticipația, te sărut cu tot respectul, al tău fost coleg,

Nicu Isprăvita

RAPORT

**Soldat Doniță Petre din Rgt. 30 Dorobanți
către onor. domnul Ministru de Război,
confidențial, personal dumnealui în mină,
București.**

Să trăiți, domnule ministru,

Prin prezenta viu cu tot respectul spre a vă raporta următoarele cu privire la cazul meu care s-a produs în comuna mea natală asupra căreia mă aflu în conced medical de boală, căci aveam boală s-o văd pe această fată, care mă aflu în situație de logondă cu ea, avînd și hernie după cum -a observat dl. căpitan medic al nostru, care a spus ea să port brîu, astfel că sosind în localitate am găsit pe logodnica mea într-o stare foarte schimbată față de mine, căci în lipsa mea a avut relațiuni de conversație și horă cu indivi-

dul Niculae Ghe. Xetoiu, din arma marinei, care își face acum stagiul fa această marină fiind sergent în termen și profitînd de faptul că eu mă aflam înconcentrat, s-a exprimat despre mine că eu sînt pifan de infanterie și n-am baretă în cap ca el și guler marinai, plus alte cuvinte urite insultînd uniformă mea și arma din care fac parte, zicînd că atîția draci cînd o fi infanteria regina bățăliilor, căci aceasta este marina, ca sta pe apă și merge mai repede, dar văzînd că aceste intrigi nu-i merge și nu poate s-o eobzească cu aceste vapoare, a început a-i face fel de fel de alte propozițiuni, zicînd că să plece cu el la București, unde a o va lua de soție și o va plimba cu motonava în Cișmigiu și i-a dat cadou de amintire și un cîrlig de tinichea vopsită, pretinzînd că acest fapt este o ancoră, astfel că la sosirea mea în localitate, numita mea logodnică s-a purtat cu mine într-un mod foarte naval, vorbindu-mi numai despre obiecte de apă și spunînd că ea nu mai dorește să ne căsătorim împreună dacă nu mă fac și eu marinai și mai bine își pune funia de git decit sa trăiască în această localitate unde nu este nici măcar gîrlă, căci ea vrea să se plimbe cu motonava pe lacul Cișmigiu și să se urce în farul de la Tuzla, iar seara vrea să-i cînte geamandura la restaurant și să bea bere cu alune, care toate aceste idei ea nu le-a posedat pînă acuma și este numai din vorbele acestui individ care îmi periclitează onoarea mea de fericire, astfel că vă rog cu profund respect și cu lacrimi în ochi să binevoiți a da ordin la cineva de pe-acolo din minister să fiu și eu mutat în arma marinei în mod foarte urgent, căci altminteri numita părăsește domiciliul acestui sat și pleacă după el fiind și puțin zăltată la cap cum sînt toți în neamul ei căci chiar sora ei cea mai mică s-a făcut artistă la teatrul „Luter” din Pitești, unde joacă diferite piese în costum național și cu clopoței la picioare.

Să trăiți domnule ministru și aștept onor. răspunsul dv. spre a-mi oferi fericirea și rămînînd al dv. supus la ordin,

Sold. Doniță Petre

SCORPIE BĂTRÎNĂ,

Intrigdn a fost întotdeauna apanajul ființelor lipsite de cea mai corespunzătoare atrofieri a tot ce este caracter sau simț și nici una din acei ce a practicat această mirșăvenie

față de căminul meu conjugal nu și-a ajuns scopul căci eu, ca principiu de om cu scaun la cap, nu crez absolut nimic și prin urmare e complect nule și neavenite, numai un soț care nu își respectă căminul său și pe cea cu care îl împărtășește împreună, puțind fi atât de imberb să crează într-un conținut de anonimă, ceea ce nu este cazul meu, eu primind asemenea anonime în fiecare zi, de cinci ani de când m-am recăsătorit pentru a treia oară și vă muțumesc că-mi furnizați hîrtia necesară pentru alte scopuri ale vieții. Să nu crezi că nu ți-am cunoscut imediat scrisul tău plin de gelozie față de soția mea, fiindcă ți-l știu pe dinafară de cind am avut catastrofa să fim căsătoriți și mă ciupeai la cojniță și știu că o urăști pînă la refuz pe scumpa mea soție, pentru motivul că este cu douăzeci de ani mai tînără ca tine și chiar ca mine. Ce te privește pe tine, ce face soția mea în timpul său liber, sau cînd sînt eu plecat de acasă, după prieteni sau alimente? Ce zor ai tu dacă mă înșeală și cu cine mă înșeală? Ai tu vreo pretenție din acest fapt? Cred că oricine îți poate spune că acesta este dreptul meu de soț inclusiv și nimeni nu mi-l poate știrbi, prin asemenea manopere ordinare, care se produce cu știrea mea, eu avînd o încredere supraorbă în soția mea pe care o respect și îi voi lăsa moștenire tot ce am, plus via pe care mi-ai făcut-o vînzătoare ca o proastă cind te-am mințit că ai cancer și vei sucomba în curind, iar — de fapt — tu nu aveai decit puțină constipație produsă de mine însumi printr-un aliment ce l-am luat de la un prieten farmacist și ți l-am amestecat în icrii de taramă, din care mîncai de plesnei, tu fiind cel mai lacom produs ce l-am cunoscut, plus și arghirofilă ca să nu le rămîie un bob și la slugi. Și apoi, toate cele ce mi le spui, este pure fantezii provenite din țuica pe care o bei toată ziua ca față de cîrciumar ce ai fost și ca dovadă află că eu nu m-am întors acasă la opt, ci la șapte și mai află că nu veneam de la vie, ci de la cafenea și mai află că nepotu-meu nu se afla în inexorabili, ci în pijamaua mea, fiindcă soția mea îi cosea un nasture la pantaloni din motive familiare, iar nu din acele porniri josnice care vrei d-ta să mi le introduci în suflet, pentru a-mi tulbura liniștea mormîntală a fericirii mele și mai află în concluzie de sfîrșit, că îți pierzi vremea de pomană cu asemenea scrisori ce mă lasă absolut neutru și indiferent.

Cu cel mai profund dezgust,
Spiridon

STIMATE PRETENDENT,

Față de obiectul vizitei dvs., de vedere, care a avut loc alaltăieri, în legătură cu cererea dvs., de căsătorie — efectuată asupra fiicei mele Lucreția — conform termenului de zece zile ce mi l-am luat, pentru a vă da răspunsul meu de părinte, judecînd lucrurile, din ambele părți ale acestui pas, împreună cu soția mea, cu care am colaborat la efectuarea acestui copil și ne comportă viitorul său actual pentru asigurarea unei zile de miine, fiica mea, avînd un fizic cunoscut în tot cartierul și plus dota ce urmează a i-o da cît și alte calități sufletești, asupra căruia nu există ca gospodină și fire econoamă, am onoare a vă aduce la cunoștință, prin prezentul referat, că nu vă putem satisface cererea dvs. de căsătorie, fiind o apsoolută nepotrivire de caracter, între faptele ce ni le-ați spus dvs. și cele ce am aflat despre minciunile de care v-ați servit pentru a ne induce în eroare, atât de noi, ca mai incuți decît ea, cît și pe această copilă a noastră ce ați crezut că o determinați la acest fapt, prin cutia de bomboane fondane de-o litră ce i-ați adus cu ocazia vederii și care dovedește, prin daraua sa, că aveți un suflet arpon ca măcar un jumătate de chil să fi fost, plus diferența ile vîrstă, între obiectul nostru, în etate de 19 ani și ds., fiind absolut contra sănătății sale și nu putem dori s-o vedem văduvă atât de timpuriu, mai ales că suferiți de zahăr la diabet, afară de alte palpitații la inimă și — știm precis — că astă vară ați fost la nămol, la Techirghiol-Sat, unde, în loc sa vă vedeți de reumatizm, că vi se umflase genunchiul și umblați în baston, ați făcut cunoștință cu domnișoara Coralia Dirlogea, ce suferea și dinsa de puțină sciatică pe care ați cerut-o în căsătorie, la restaurantul „Zori de zi”, numai pentru sezonul de băi și care, această domnișoară, v-a acordat, în cunoștință de clauză, tot sufletul său, de care ați profitat, pentru ca după terminarea acestui nămol, cind v-ați făcut mai bine, să-i spuneți că nu vă puteți căsători cu infirme la șold și că, dacă nu-i place acest rezultat, să ia două tuburi de somnalîn, lăsînd gazul aerian deschis și, dacă n-o servește pînă dimineața, să mănince, pe pîine, tubul cu alifie pentru șobolani, și prin urmare, aflînd aceste cunoștințe despre dvs., atit ca vîrstă, cît și ca moravuri ușoare, plus lipsa de numeral, care v-ați lăudat, față de aceeași domnișoară Coralia Dirlogea că, dacă vă

Însurați cu fata mea, li faceți zestrea țândări, în cel mai scurt timp, cu cel mai mare regret posibil vă rugăm de a vedea de altă partidă, a noastră fiind mult mai suprapusă și, totodată, vă aducem la cunoștință că domnișoara Coralia Dîrloeea nu a fost pe la noi, nu a vorbit nimic despre amprentele degetale ale vieții dvs. și nici n-o cunoaștem, d-sa fiind o persoană absolut nevinovată și care nu face decît să-și apere viitorul, între care sînteți dator a o lua în căsătorie, spre a-i repara floarea virstei pe care i-ați distrus-o la nămol.

Vă salut cu tot regretul.

Al dvs.
Limitric Parastasîu

MĂ!

Aseară, pe la orele sase, întorcîndu-mă la prăvălie, află că ai avut un noroc absolut orb că n-am venit mai devreme, spre a te surprinde asupra faptului de ultraji cu porcării, adus soacrei mele pe care o lăsasem să-mi ție locul pînă mo inapoiez îndărăt de la treburi, mjurind-o față de băieții din prăvălie, care, ca copii ce se află, nu a avut posibilitatea de mijloace ca să-ți de un toc de bătaie, sau cu alt obiect în cap, pentru acele expresii ce le-ai perforat fața de soacra mea, ea fiind în legitimă apărare și bolnavă de gută la mîini, încît nu mai poate da cu nimic în persoanele care o insultă, ținînd și regim, ceea ce, la masă, bea urodonal în loc de șpriț, de cînd i-a lua foc plapuma de la țigare. căci băuse fără sifon și a adormit cu ligarea în mină, iar eu fiind în sufragerie, în stare de inconștiență cu eeialalți musafiri, n-am putut să bănuiesc nimic despre acest incendiu, astfel că mi-a ars toate registrili din prăvălie, focul coborînd de la etaj taman în casa de bani din prăvălie, unde le țineam, iar scumpa mea soacră a scăpat ca prin minune numai datorită faptului că a stins-o lăutarii, care se afla în antreu, să mănînce și ei ceva, stropînd cu sifoanele în incendiu spre a localiza flăcările care ieșea din dinsa, astfel că paguba n-a fost prea mare, arzîndu-se numai pe mîini, așa că nu mai poate să dea cu ele în nimeni, dat tot a avut un noroc căci a scăpat de negii de pe figură care a fost mistuiți de flăcări, cu mustăți cu "tot, plus tot părul din cap și prin urmare,

nu trebuia să te alegi dumneata de peruca pe care o poartă, că nu era să viețuiască cheală, în societate, de gustul tău, și soacră ca aceasta pe care o posed eu nu se găsește pe toate drumurile, fiind o femeie dintre cele mai dulci ca suflet, plus gospodină la toate, căci nu aruncă banii pe cărți și nici nu se simte de aparența ei prin casă, fiind o mare plăcere să te certe ea, iar eu nu pot să permit ca, un individ ca tine, să vii în prăvălie și să-i spui cuvinte malagambiste, fiindcă i-a zis și ea acolo două vorbe nevesti-ti, că adică cine e nevastă-ta ca să nu-i dea nimenea cuprafatorița, că acu bine ne știm arborii ginealogici unii la alții și prea a ieșit dumneaei grand domană, din cearșafurile pe care le spăla cu ziua din copaie și s-o urci pe docar pe cauciuc, spre a călca oamenii pe coadă și în orice caz asta e treaba ta, dat, în privința sfintei mele soacre, eu slnt în stare și de crimă, pentru prestigiul ei ce i l-ai distrus în prăvălie și despre care îmi vei da socoteală la prima dată cînd te văd și ar fi mai bine să fii în docarul dumitale ca să aibă cine te duce mai repede la spitalul de urgență.

Am zis și n-am terminat cu dumneata, pînă la satisfacerea soacrei mele, asupra căreia te compățimesc dinainte.

Fane

P.S. Cred că ai priceput ca, prezenta scrisoare, am scris-o din cauza ei, c-a stat proțap lingă mine pînă am compus-o și i-am citit-o. că, altminteri, mă dă afară din casă. Al tău prieten de veci și bine i-ai făcut.

Fane

MULT VENERABILĂ COANĂ MARITO,

Față de respectul ce întotdeauna l-am conținut față de dumneatale, care ești o ființă foarte nobilă și 'ai în posesia dumneatale un suflet cum nu se mai găsește'pe piață, fiind cea mai mare binefăcătoare a mea, care'dumneatale m-ai crescut de mic copil și mi-ai ajutat să-mi fac și eu un rost pe lume, căci puteai să mă dai afară din casă cînd, din acele șoapte ce ți s-a vorbit, ai aflat în mod pozitiv că sînt o greșală din tinerețe a răposatului d-tale soț, conu Tase, fiind

chiar copilul dumnealui, căci și seamăn cu el atît la figura feții cît și la caracter, dar al dumnealui a fost mult mai lași ca m-a pus la ușa din față în scutece, zicînd ca m-a găsit din flori, iar dumneatale m-ai reținut spre a mă crește, încît am putut ajunge și eu un ce în viața și deci mă grăbesc a vă scrie atît dvs. cît și lui Cuțu și Toiu, pisicuța și cotoiașul dvs. pe care îl iubiți atît de infinit că mi s-a făcut dor de dvs. și, dumineca trecută, m-am dus și eu la curse, aici, la noi, în Ploiești, jucînd chiar și eu un supus austriac, cum m-a învățat prietenul meu Mielu, care este cel mai tare la acest joc, fiind rudă cu cei mai buni cai, căci este cumnat de vară cu un jocheu care și el este cel mai mare din toți, deși n-are în totalul lui de corp nici optzeci de santimetri pătrați și este ras și cu cizmulițe de lac și îmbrăcat cu camizon de mătase și cu stele pe organism, dar ne-a-nchis la ultima cursă, că calul nostru nu și-a luat startul la vînt cum trebuie, fiind mîncătorie din partea celorlalți cai, căci era vorbiți între ei și Mielu i-a dat cu huideo și la înjurat de ovăzul mă-sii, astfel că ne-am dus la bufet și am luat o sticlă de martingală cu sifon și m-a costat toți banii pe care îi mai aveam la mine, plus trenciul, dar nu îmi pare rău, căci și eu îl aveam tot dintr-o greșeală, cînd l-am luat dintr-un cuier de la un birt, așa că, să spun drept, face să pierzi banii la curse, căci vinul este foarte bun în acel aer curat și caii este toți de cea mai bună rasă și degenerați, nefiind animale obișnuite, ca mine sau ca dumneatale, sau de cele de tracțiune bovină și nici din acei cai, din care se taie carnea de vițel de lapte, cum face jupînul meu și vinde la tot cartierul, pe sub mîină, de nechează vițeei în locuitori și eu nu m-am ofticit deloc că am rămas fără bani și trenți, fiindcă știu eu că coana Marița mea ia pensia vineri și, sîmbătă, cînd mă repez și eu la București, are dumneaei grijă de copilașul pe care l-a crescut în amintirea lui taticu, vrînd să mă refac duminecă cu Mielu la trap.

Al dvs. recunoscător de veci,
Petre Tută

SUFLET ALEGORIC,

Aseară, întorcîndu-mă acasă și găsind scrisoarea ce mi-ai trimis, în contumacia mea de la băi, am rămas absolut atro-

fiat de conținutul său, și avînd în vedere că expresiile pe care le asimilează nu face de o femeie ca tine, asupra căreia pretinzi că erai să faci și pension, plus alte studii universale, ceea ce nu se vede din claritatea acestor expresii, în care nu numai că nu este adevărat dar te alegi atît de mama mea cît și de mama mamei, deși această bunică nici nu are posesie de legătura ce vociferează între noi, fiind surdă la timpan și complect absentă la vedere. Aceasta dovedește cu cea mai mare prisosință că, cele cuprinse în această scrisoare mîrșavă, este numai rezultatul unor nervi, pe care li bănuiesc cine sînt și care ar face mai bine să-și vadă de slujba și de nevestele lor, decît să umble cu penicilina prin casele altora, spre a ne strica armonia și contrapunctul nostru, din motive pe care eu le-am dedus de mult dar n-am vrut să le dau nici un fel de importanță erotică, fiind absolut eronat și sigur că ești o femeie cinstită care ții la mine și la spectrul nostru social și nu îți pleci urechea la șoaptele la aceste sirene ordinare care voiește a te ademeni prin cupletele lor, neavînd alt țel în scopul lor decît să te facă a mă înșela cu persoana lor, zdrobindu-ți cel mai frumos fluid al vieții, pe care ți-l ofer de doi ani, prin dragostea ce ți-o port atît de sincer și abjeset, ca să-ți mănince banii și inventarul.

Cum ai putut tu să dai crezămint acestor sulfamide murdare care, departe de a-ți asana organismul bolnav de gelozie, ți-l infectează și mai rău fiind falsificate și fără factură sinceră la bază ?

Cum ți-ai putut închipui tu această imaginație atît de prununțată incît să crezi că eu aș putea avea un cit de mic asentiment cu Pachița, despre al cărei corp știi că nu intră în sfera mea, fiind absolut tîrtoșe și lipsită de picioare, pe care le are mai groase decît ale podului de la Bănănai, unde de fapt s-a și născut dintr-o familie vitregă, care a furnizat diferiți monștri și alte fenomene la toate bilciurile noastre, fiind soră cu „pruncul cu două capete”, „femeia cu sufletul în dreapta”, „copilul cu aripă”, și „vaca cu ugerul în frunte”, plus alte fapte diverse, din care știi și tu chestia cu procesul ei de la jurați unde a fost judecată pentru paricid, fiindcă îl ucisese pe tat-so cu parul în cap și a fost achitată numai pe un motiv de șansă, făcînd dovada că nu era ea acea persoană vinovată, fiind vorba numai de o mică confuzionare de nume patronale.

Ce zor am eu să mă incumb cu Pachița, când tu știi că eu te am pe tine, ceea ce tu reprezintă cel mai frumos resort al vieții mele și dacă ești un pic în mai etate decât mine și decât virsta pe care o posezi, eu n-am făcut aprovizionarea asta pentru bani și nu ți-am cerut niciodată absolut nimic, iar tot ce mi-ai dat în itinerariu dragostei noastre a fost numai cu împrumut sau cadou în regulă, pe care mi le-ai oferit tu de bunăvoie, știind că te găsește dracii dacă nu corespunzi, așa că stai liniștită la băi și profită complet de nămol, ca să-ți pătrundă bine în reumatism și nu te mai gîndi la aceste prostii, iar pe Pachița chiar astă-seară am s-o caut, spre a-i acorda sancțiunea ce o merită, că ți-ai făcut tu sînge rău la diabet din cauza ei și sfirșitul această recomandată te sărut dulce pe tot corpul, al tău care te-a iertat și așteaptă mandatul promis.

Fănel

LAMBE,

După prietenia care s-a produs între noi, atîția amar de ani, fiind una dintre cele mai seculare ce s-a existat în acest cartier, amîndoi fiind cunoscuți, împreună, ca corpuri delictive, încît și la micile noastre arestări, tot ambigen ne-am pronunțat, căci nu s-a deosebit Lambe de Fane, niciodată și la viceversa, eu am intrat pentru tine, când ai fost bolnav de contagios și nu te-a luat, ca să nu umpli sfînta biserică Văcărești de microbi și deci nu mă așteptam, din partea ta, ca să te porți în acest fel, față de memoria mea, la intervalul de pîrnaie ce-o executam pentru tine, alterîndu-mă față de Tanța cu cuvintele pe care i le-ai pronunțat, în contumacia mea, zicînd că acest furt îmi aparține mie și că am furat lengerie de damă spre a o oferi, ca cadou, acelei femei care, de fapt, m-a interesat numai în seara aceea, când am băut roze și care eu din această culoare mă admonestez imediat la creierul mic și nu mai știu capacitatea cu care vorbesc și când știi bine că chiar tu ai condus-o acasă, zicînd că are o soră bolnavă și m-ai lăsat pe mine tuț, în local, cu masa în brațe, încît m-ai constrîns, neavînd capital asupra mea, că căzusem de vreme cu ful de decari peste culoarea lui

nea Mitică, samă aprovizionez din buzunarul unui client de alături și deci această femeie nu a fost un obiect pentru impresia mea ci — din contră — pentru faptul că ai fizic mai plăcut decât mine și aceste ființe nu știe cele necesare spre a mă prefera ca intelect și prin urmare ai fost cu atît mai murdar față de Tanța, căutînd a o atrage contra mea prin pilele ce i-ai sustras despre mine, încît, în ziua când am fost pus la liber, am găsit-o foarte limitrofă la adresa mea, exprimîndu-se față de mine în mod monografic, numai cu da și nu și susținînd că o doare capul și nu iese la aer cu pungăși că rizică și n-are de ce să facă ea această experiență, care eu niciodată n-am umblat cu parole de altă contravaloare la femeia altuia și să spuie nevestă-ta dacă, în doi ani de când supraviețuiesc cu ea împreună, i-am spus eu o vorbă rea despre tine, ci, din contră, te laudam, că se și sclrbea de conversația mea, zicînd: „Mai dă-l dracului, măcar cit stă ascuns la gazde, că n-ai venit la mine ca să-mi vrăjești de el”, și astfel că mă coprîndea diferite remușcări și plîngeam de-ți udam perna și dacă eu m-am purtat atît de frumos cu tine, nici tu nu trebuia să mă fitilești la Tanța, care n-ai decit s-o stăpînești sănătos, dacă așa te-ai subînțeleș față de mine și să știi că, în orice caz, față de aspectul atit de porc cu care m-ai servit în timpul cit am fost dispersat la Văcărești, eu am distrus toată prietenia cu care te-am servit, douăzeci și mai bine de ani de zile, și te rog a fi prudent și în viitor a nu mai trece pe strada mea, avînd cîine rău în suflet.

Cu regrete eterne, dar tu ai vrut.

Fane

VENERATE COANE IORGULE,

Nici nu îndrăznesc să mai preiau stiloul în mină spre a vă descrie murdăria pe care am comis-o, abuzînd de banii ce mi i-ați încredințat spre a vă face unele cumpărături din București, că eu n-am uitat nimic avînd și lista la mine în porfei, dar omul e supus greșelii, fiind cel mai mizerabil măgar ce se lasă indus în eroare de acel articol numit femeie, care a nenorocit toate popoarele de oameni de pe suprafața lumii și mai ales în tren, unde — din motive de înghesuială

și n-ai ce face — se aleagă de tine, pe motiv de conversație, spre a te nenoroci în București, dându-se drept măritate din provincie, cind de fapt e mai bucureștence ca Mihai Viteazu de la statuie, iar totul nu este decît o minciună spre a abuza de banii ce mi i-ați încredințat și care, în acest moment, este absolut decimați din cauza acestei femei.

Nu mi-ar fi necaz de această sumă, plus ai mei propii, căci am să vi-t plătesc pină la o santimă, vînzindu-mi cîte ceva din casa soru-mi, unde stau ca frate mai mare, căci tot din cauza altei individe mi-am vîndut partea de la taticu și-am rămas pe drumuri, băiat la cincizeci **d3** ani, dar mi-e necaz de metodili pe care această excroacă internațională le-a manipulat asupra mea, chiar din Gara de Nord, unde mi-a spus că-mi oferă „o noapte fără sfîrșit” ducindu-i și geamantanul, astfel că, la ora nouă, ne-am întîlnit la bodega Cănuță, așa cum ne-a fost consemnul, spre a începe acea noapte fără de sfîrșit, că m-am mai și ras contra plus mani-chiur și frecție la unghii.

Cum m-a văzut în fața bodegii, m-a chemat în birje, căci venise cu locomoția că să nu i se tocească greierii din călcii și ne-am dus la un cinematograf, cumpărînd și niște clei spirtoși că vindea unul în ol ca să avem de supt acest „gingom”, căci așa este acum moda la film de mi-am înnebu-nit dantura prin acest preparat, atingîndu-mă și la nerv, care m-a zăpăcit de durere din cauza acestui lipici.

Incepînd filmul, eu mi-am luat anumite măsuri de distracție, dar ea m-a respins zicînd că e un film serios, astfel că, de la început, am rămas într-o situație foarte apstractă și neavînd ce face am început să mă uit la film, care fiind foarte sentimental, căci se viziona o dramă cu copii mici, părăsiți de tată, persoana a început să plîngă cerîndu-mi o batistă pe care o să mi-o mai dea îndărăt cînd s-o face cearșaf, iar după ce-am ieșit de la cinema nici de brațet nu m-a lăsat s-o preiau, zicînd că e impresionată de film și să fim ai dracului de bărbați că din cauza noastră suferă ele, ca aia din film și propunîndu-i să mergem acasă la ea, ca să se liniștească puțin la nervi, a zis că cum o să se culce nemîncată și astfel ne-am dus la un restaurant cu puțină muzică unde, din cauză de prețuri și foamea pe care a manifestat-o, am fost silit să intru în banii dvs. și n-am mai ieșit din ei decît azi-dimineață la cinci, cind am dus-o în stare de ebrietate acasă, cu taximetrul și vrînd s-o conduc în casă mi-a spus că drept ce o iau eu pe dumneaei, că nu primește cunoștințe

din tren, dimineața, la ea acasă și că dacă mai insist, cheamă pe frate-su, care doarme sus !a ea, să mă puie la respect de civilizație, iar la reproșul meu că de ce se comportă așa, cind ea singură mi-a promis o noapte fără de sfîrșit și că aceste fapte se numește excrocherie, mi-a răspuns că ea s-a ținut de cuvînt și că mi-a acordat acea noapte fără de sfîrșit, căci așa se numește filmul la care am fost și dacă mai susțin cuvintele pe care i le-am spus, mă dă în judecată pentru insulte aduse în fața casei.

Așa stînd lucrurile, am preferat mai bine să plec și să viu la această cafenea de unde vă scriu dvs., sfinte coane Mișule, cu rugămîntea sa mă iertați pentru murdăria comisă și să-mi trimiți și ceva de cheltuială, rămîbind absolut fără nici un mijloc de subzistență, decît „gingomul” ăsta pe care îl mai am în gura de la film și pe care îl voi suge pînă la so-sii ea mandatului ce cu onoare îl aștept.

Să trăiți, al dvs. supus și totdeauna la dispoziție, omul dvs.,

Parașchiv

SĂ TRĂIȚI, DON SCBLOCOTINENT!

'Am onoare a vă raporta prin această mică epistolă că am ajuns cu bine acasă și să vă dea Dumnezeu sănătate și noroc că mi-ați dat și mie drumul să mă duc acasă și la toată lumea am spus că sînt ordonanță la dv., care unii au rîs de mine zicînd că mătur ca muierile, dar eu nu i-am considerat și numai pe Vică al Gherghinei l-am bătut, dar nu rău, căci la gură l-a cusut la dispensai.

Astfel că pe-aici pe-acasă am găsit toate bine și-am dat vorbă prin sat să ne strîngă unt și ouă pentru la capac și-am să aduc și-un miel, dar acesta ca plocon din partea mea, că e din oile noastre care le-am vîndut anul trecut lui nea Oprea de la Costești, așa căele cînd fată, mieii știe drumul și vine singuri îndărăt și nu costă nimic.

Am spus și lu lelea Măria să-mi facă rost de nește borangic frumos, să-l dăm persoanei dvs., că m-a rugat și dumneaei cind am plecat și mi-a zis dacă-l iubești pe dl. sublocotinent al tău, să nu vii fără borangic de rochie, ca-l pui de te schimbă și ia altă ordonanță mai deșteaptă. Dar eu știu

că domnișoara Tanța a zis numai așa, ca să riză de mine, fiindcă dumneaei ține la mine și eu îi spui toate despre dv., ce faceți în lipsa dumneaei și eu i-am spus de pieptenele care l-a găsit știți dv., atunci când a venit artista la noi. Și i-am spus și de portțigaretul de argint, cadoul de la dumneaei, că să n-aibă grijă că nu l-ați pierdut, fiindcă l-am pus amanet la „Podgoreanu Vesel” pe cinci baterii cu sifoanele lor, atunci când am avut cheful la noi și nu ne-a dat acout din soldă.

Așa că vă rog să-i spuneți că eu îi aduc borangic, că și eu țiiu la dumneaei și nu v-am spus nimic din tot ce-a făcut în lipsa dv., când ați fost în delegație și-a venit acasă la dv. cu vărul dumneaei și m-a trimes să iau bere și mezeluri și pe urmă vin și șnițel cu pireu de l-a mâncat cu vărul dumneaei și-a pus gramofonul de le-a cîntat toată noaptea și i-a dat lu vărul dumneaei ca cadou portțigaretul dv. de argint, care îl scosese de la „Podgoreanul Vesel”, c-a fost cu mine acolo și-a plătit ca să-l scoată. Și nu v-am spus nici că a citit toate scrisorile care le aveți de la persoana dinainte, de s-a prăpădit de rîs cu vărul dumneaei, care umbla prin casă cu papucii noștri în picioare și cu pușlamaua dv. de mătase pe el.

Altfel veți ști că eu am găsit pe acasă toate bune și părinții mei sînt bine, că tată n-am și mama a murit acu doi ani' și am vindut trei prăjini de pămînt ale soru-mi că ea nu șade aici și mă înțeleg eu cu ea cind o veni, cam avut nevoie de bani ca să mă duc cu Fira la Pitești, să-i cumpăr și ei cîte ceva de la orași ca să avem cînd ne-om cununa și în acest orași a fost foarte frumos și am petrecut foarte bine și mi-am adus aminte de vorba dv. că o viață are omul, mă boule, așa că am pus și lăutari și-am luat și alune de la ăla cu coșu și am văzut și artiști, că acolo în local era cei mai mari artiști și artiste și juca p3 scenă cu clopoței și Cl_I picerile goale și-a fost și un scamator d-a fătat un purcel în juben și-am rîs și eu și Fira, de rîdea toată lumea de noi cum rldeam.

Și-atunci a venit majorul de-alături de la masă și-a zis că ce caut eu în local și să ies afară că nu este voie, dar Fira poate să rămîie, încît înțelegeți dv. cum era pontu, dar n-am vrut și nu i-am dat nici biletul de voie, că n-aveam pentru orașul Pitești și-atunci vă rog pe dv. să scrieți aici la Pitești, unde mă aflu la închisoare și să spuneți să-mi dea și mie

drumul că nu sînt vinovat și n-am făcut nimic și trebuie să viu la dv. îndărăt, că mi s-a terminat permisia și mă dati dezertor de-acasă. Așa că rămîn al dv. cu respect', să trăiți, domnule sublocotinet.

Sold. *Cucu Dumitru*, ordonanța dv. la ordin.

NESTIMATE DOMN,

Prostia este un apanaji care orice alfabet știe că se naște odată cu individul care o posedă din aboriginea sa de ora fi dacă nu ți-am spus-o pînă acuma, de la obraz, este că am vrut să amenajez anumite legături de familie reciprocă, dar asta nu înseamnă că dacă m-ești cumnat, ca frate al soției mele, o să sufăr mai departe toate intrigile ce le bagi introducîndu-te în casa mea, ca să mă descredHezi atît față de soția mea, care de-alminterlea nu le acordă nici o eficacitate, cît și față de servitoare care te-a auzit ce spuneai aseară pe fereastră, cînd ieșise cu cățelul la necesități, fiindcă în casa mea ți-am interzis să mai calci și te-ai opri't să bagi intrigi de pe trotuar profitînd că soția mea ieșise la fereastră ca să dea pardesiul cățelului pe care îl uitase, fiind frig și umezeală în spațiu spre a nu răci, căci umblă paralizia progresivă printre animale și n-am vrea să ia și el, fiind de rasă și atîta slăbiciune are și ea, căci omul bun se cunoaște imediat prin dragostea sa de animale, sentiment de care d-ta nu poți fi capabil, fiindcă cîinele pe care ți l-a dat soția mea, de la ultima noastră recoltă, l-ai asasinat de foame și s-a întors acasă în cea mai mare stare de mizerie morală și plin de insecte, încît nici nu mai putea lătra, ceea ce denotă caracterul murdar pe care-l ai în expresia tipică a egoizmului, căci omul incult este și rău și degeaba ai trecut prin toate partidele, iar intrigile și vorbele mascate pe care le infiltrezi pe contul meu, află că te ostenești degeaba, pentru că soția mea nu le crede, iar pe mine mă lasă nemuritor și rece, ceea ce însă nu pot spune același lucru despre persoana care o vizezi și cu care pretinzi, în mod nerușinat, că eu aș întreține relațiuni de concubinaj și că i-am trimis alaltăieri o căruță de lemne de cer pe care ai văzut chiar tu cum ajutam să le descarce, fiind cu pălăria tare în cap, fapt care este o min-

ciună sfruntată, mai întâi, fiindcă nu eram cu păraria tare în cap ci cu fetru și, al doilea, fiindcă lemnele nu erau de cer ci de fag, iar faptul că i le-am trimis eu, nici asta nu e adevărat, fiindcă nu i le-am trimis eu, ci le-a trimis administratorul, de la fermă, așa cum îi trimite de toate, unt, ouă, păsări și alte legume de iarnă, căci nu era s-o las să moară de frig de gustul dumitale, care chiar dacă observi câte un amănunt de astea, ar trebui să taci din gură, că de-aia sîntem bărbați, să ținem unul cu altul și să ne contrasprijinim reciproc, mai ales cînd avem câte-o slăbiciune, la această vîrstă cînd posibilitățile ne sînt numărate și greu să mai găsești o fată tînară și dezinteresată care să-și sacrifice timpul și frumusețea lor, pentru a trăi cu baccele ca mine sau ca dumneata, care ești invidios pe mine că n-ai găsit și tu la fel și știi pozitiv că te-ai dus la ea la bii și i-ai spus că rău face că-și pierde vremea cu o cataplasma ca mine, pentru două sute de mii de lei pe lună, cînd sînt alte persoane, care ar fi în stare sa-i dea și mai mult, fiind mai mici cu cinci ani decît mine, ceea ce este altă infamie și minciună, fiindcă dumneata ești mai mare ca mine și tot ce-ai izbutit să oblii cu această intrigă a fost că m-ai constrins pe mine sa-i măresc leafa la trei sute de mii și ouăle despre care ai spus că i le-am trimis de la fermă în stare de clocite, ai miștit din nou, căci chiar în seara aceea le-am mîncat ompletă și au fost absolut proaspete, dar asta n-are importanță la un om fără conștiință ca tine, care ca cumnat al meu ar trebui eă-mi menajezi casa și să fii contraliat cu mine, nu să umbli pe la ferestre cu fel de fel de propagande, fiindcă eu nu am refuzat să te împrumut cu banii ceruți săptămîna trecută, dar am spus că nu am lichid în casă în acel moment, astfel că acuma venindu-mi acest lichid de la fermă, ca am vîndut lîna administratorului, n-ai decît să vii să te împrumut, însă fără vorbe murdare despre viața mea particulară, dacă vrei să fii om deștept și cu scaun la cap, iar nu lichea bătrînă precum ești, ai fost și vei fi toată viața.

Dă-mi un telefon și potolește-te, ca anii trece și ne ducem dracului amîndoi, plus că vine și o soră a ei din provincie și mi-a spus că e fată singură și drăguță și dacă am avut ghinionul să-mi fii cumnat o dată, cel puțin să-mi fii și a doua oară.

Cred că m-ai subînțeles.

Tache

COSTANȚO,

Azi-dimineață, după ce s-a terminat slujba la biserica, a dat pe la prăvălie pe la mine nea Gogu Dulău, neam din branșa ta de familie și care nu poți să zici că ține cu mine, în privința faptului ce l-ai consumat, fugind de o săptămîna de-acasă și zicea că vrea să-mi spuie două vorbe de conversație și după plecarea ta am luat o femeie cu ziua, care să-mi facă curat și în timpul cît m-am scoborît în girliei, ca să aduc lemne, să fac focul în sobă, a dispărut pe scara din față în ciorapi și cu pantofii în mină, ca să n-o simț cînd fuge, dar am avut noroc ca era închis la gardiopul tău și n-a putut să ia cine știe ce obiecte din inventar, afară de căciula mea care o pusesem bine pe masă și plus porfeiu ce-l aveam în haina care o pusesem pe capul scaunului, ca să fiu mai lejer la suit cu lemnele, care sa știi, Costanțo, că după cum mi-a spus și nea Gogu, care este din branșa ta de familie și n-are de ce să țină cu mine, că ai făcut un pas foarte greșit fugind de-acasă, după doisprezece ani de fericire cu cununie și nu trebuia să te iei după cuvintele acelui individ care te-a demonstrat în acest fel, căci minte că este de la fisc și a făcut pe controlorul la mine în prăvălie ca să-mi bea marfa pe daiboj și să te convingă pe tine eu vorbe măsluite ca să pleci din casă, cu tot numeralul la tine și să te faci de rîs în favor de lume, căci am pus pe Mielu Chiorul să te Ujmărească peste tot și-am aflat că te-ai dus la „Hotel Egipt”, care tu n-ai ce să cauți în asemenea țări tropicale eu acest El-Zorab care l-a văzut Mielu intrînd la tine cu alimente în mină și cu două sticle în buzunarul paltonului, și păcat de tine să ajungi ca să mănînci parizăr la hîrtie și să bei din cana de la lavor prin hoteluri, cînd avem acasă vesela complectă și prăvălia e plină cu de toate și dacă tu ai avut o slăbiciune față de compoziția acestui om, nu este nimic, dragă Costanțo, după cum mi-a spus și nea Gogu — care este din branșa ta de familie și n-are de ce să ție cu mine — că omul poate să fie condus în eroare și să greșească față de soțul ei și măcar acum, în ceasul al unsprezecelea, căci este aproape douăsprezece noaptea — te rog să-ți vii în fire și să te întorci acasă, căci sînt cu nea Gogu în odăița din fund și dumnealui plînge de cele care eu ți le comentez în această scrisoare și de azi-de-dimineață stăm aici amîndoi, căci avea să-mi spuie două vorbe după ce am

ieșit de la biserică și acest suflet de om — care este din branșa ta de familie și prin urmare n-are de ce să ție cu mine — spune și el c-ai făcut o mare greșală și s-a jurat pe fericirea mea că el pune mâna în foc că nu s-a întâmplat nimic între tine și acel crai de spațiu astfel că termin această mică scrisoare rugându-te să vii acasă imediat și mă scuzi ca iscălesc așa de repede, dar nea Gogu nu mai poate să rabde pe scaun că vrea pînă afară și trebuie să-l duc eu, că de azi-uimineață i-am dat trei perechi de pantaloni plus ăștia cu dungii de la jachet, cu care este costumat acuma.

Așteptîndu-te să vii cît mai neîntârziat posibil, te sărută al tău soț, *Nae*, și să ici taximetrul ca să vii mai iute.

DOMNUL MEU

Încă din prima clipă cînd m-am născut, eu am avut în viață oareșcare filosofie a mea, care datorită ei am putut să ajung, astăzi, la vîrsta de 65 de ani pe care i-am însumat de Mocinici, intc-o stare de moral foarte ridicat ca bloc cu unsprezece apartamente și șase garsoniere, care slujba mea modestă și domeniul în care am lucrat, timp de 40 de ani, nu mi-a permis să realizez mai mult, căci să fi fost la alte ministere mai productive ca cifră de afaceri aș fi fost acuma mult mai departe, chit că făceam un pic de prevenție, astfel că fericirea mea sufletească, ca articol de lux, a fost întotdeauna femeile pe care le-am respectat în modul cel mai sincer și alegoric, acordîndu-le căsătoria mea, Ja toate și, deci, dumneata nu ai dreptul să mă faci pe mine de a opta nevastă a lui Barbă Albastră, mai intii că sint spin suferind de mic copil de insuficiență și al doilea, că soția mea, care face obiectul acestei scrisori, nu este decît a șaptea soție a mea și, în orice caz, dumneata nu ai nici o calitate să le faci recensămîntul și mai ales să-i trimiți flori cu suptințele și îți pierzi timpul de pomană, ea fiind o femeie eminentemente agricolă, pe care an) luat-o de la ți"â, unde moravurile cîmpuUii și ale naturii sînt mult mai sănătoase decît la oraș, unde onoarea este cu totul de altă natură moartă.

De fapt, nu ți-aș fi scris nici aceste cîteva cuvinte, dacă soția mea nu mi-ar fi spus că ești un tinăr de familie și chiar inginer la Ploiești, dar eu nu m-am speriat niciodată de petrolul nimănui, căci, mai intii sa-l văd, fiindcă petroliști de-ăștia, de n-au gaz nici la brichetă, cunoaștem noi destui, cum a fost și cu ăla cu textilele de luna trecută, care s-a lăudat că ne trimite de cearșafuri și perdele, dar a fost numai vorbe, plus că mi-a furat și două scrumiere, în seara îcînd l-am invitat la masă de-a mîncat și zmalțul de la farfurii, venind și fără nici un fel de atenție pronunțată în mină.

Așa că dacă într-adevăr ești petrolist serios, așa cum te pretinzi și vrei să legi sentimente de prietenie cu familia mea, căci eu sînt ocupat mai toată ziua, iar noaptea dorm mai mult la mama, care are aproape o sută de ani și e urit singură pînă la jubileu, trebuie mai intii și intii să mă conving de acest lucru prin cîteva dovezi serioase asupra acestui petrol, ca bijuterii și valută, căci nu mai sînt la vîrsta să mă duc și să cutreier satele pe la țară spre a mă căsători cu fete frumoase și foarte costisitoare, că numai taiorul cu care era îmbrăcată cînd v-ați cunoscut m-a costat o avere și deci, în așteptarea distinsului dvs. răspuns, va salut cu cele mai alese sentimente și să dea Dumnezeu sa fie bine, căci dacă chestia cu petrolul și cu sondele care i-ați arătat 'fotografia soției mele este un ce de realitate, atunci m-aș duce și eu o zi, două pe la Ploiești să sondez terenul, căci tot sînt foarte surmenat și mi-a spua doctorii să mai schimb puțin vinul.

S-auzim de bine,
Eracle Tulumbis

P.S. Multe complimente de la familia mea care tocmai acum a ieșit din baie.

DOMNULE TACHE,

Am auzit și eu, de multă vreme, că orice locuitor din oraș, care dumneatale ești cineva în el, din punct de vedere ca proprietar și fost deputat de cameră, cînd erai averescan sau alte partide ce le-ai dricuit de colo pînă colo, crezînd ca mai pupi să te realegi iarăși din nou, dar alegătorii te-au

respins că nu mai era ei proști să-ți dea votu lor universal pe un ciocan de țuică și aia îndoită cu apă ca să-ți bați joc de conștiința lor și pe urmă să le dai deștul ăl mic de la mână ca să faci pe popularul la cafenea, dar în orice caz nu m-am așteptat ca să fii atit de lepede de mormînt la suflet și să te bucuri de un kil de urzici și sa le iei băiatului din mână, că de ce le-a cules din curte de la dumneatale, cînd este știut de o lume întreaga că urzicile este un aliment de gard și poate oricine să se supralimenteze cu ele mai ales pe aceste timpuri de primăvară cînd este timpul acestor plante și plus de asta dumneatale i-ai sucit mîna copilului că nu vrea să-ți dea urzicile culese gata, pune-ți-s-ar de-a curmezișul, că am auzit că le-ai mîncat cu ouă de rață în necazul meu, în chioșc și am să-i scoț certificat medical că i-ai clevetit-o de la cot și este în incapacitate de joacă și-o să-i dai daune că era să-l nimicești pentru un kil de urzici, care toți locuitorii din oraș au dat concursul la acest gard ca să crească și locul nu supune urzica, căci aceasta este a tuturor și de ce nu ți-ai cumpărat spanac din piață, dacă ai rîmnit la urzici, că slavă domnului ai cu ce să cumperi, că destul ne-ai furat pe toți cît ai ținut birt și băcănie și otel la care să nu crezi d-ta că locuitorii acestui oraș a uitat că țineai madamă de moravuri ușoare, fiind și slujnicar după alte toate și să dea Dumnezeu ca la anul să-ți crească ștevia din abdomenul cu care mi-ai mîncat urzicile, care să știi de la mine trage a steag negru la poartă cînd este sustrase din mîna unui copil nevinovat și în orișice caz cu mine ai terminat, atît ca salut la pălărie cit și ca apă cînd ți s-o strica ghiventul la cișmea și o să trimeți cu donița să ia de la mine.

Mai mare rușinea î
Aralambie Zoicescu

DOMNULE DIRECTOR GENERAL,

Subsemnatul Marin Chirilă, zis ca pseudonim de artist Chirmar — sub care am debutat in diferite scene din întreaga țară și localuri de consumație, căci arta n-are patrie am onoarea a vă aduce la cunoștință, prin prezenta, că posedez un frumos glas vocal, ce mi l-am cultivat singur, avindu-l din naștere și fără nici un fel de protecție, astfel

că actualimente cînt și la alte instrumente, avînd un mare dar de ușurință de a-mi incumba orice producție de melodie, în mod exact și cît se poate de clasic. Astfel că, după dorința onor admiratorilor mei, căci le-am promis să nu-i refuz, mă adresez dvs. ca Director General de radio, rugîndu-vă să îmi dați și mie posibilitatea de a mă exprima la radio cu repertoriul ceT posed și care nu există mai bine întocmit, fiind în mod foarte filarmonic și pentru orișicare gust, care ascultă de preferat la ora mesei sau seara, dar însă în nici un caz în zi de lucru, căci este păcat ca cel ce muncește la această oră să piardă ocazia de a savura produsul meu.

Cu această ocazie, adaog că eu am mai cîntat la radio, acum două luni, dar nu am fost admis să mă mai exprim la audiție, acel domn care era băgător de seamă pe-acolo susținînd că am venit prăjit și o să mă răstesc la microfon, cînd m-o bate electricitatea la voce, dar acest lucru n-a fostabsolut deloc adevărat, subsemnatul fiindu-mi numai oa-reșcare greață la aciditate, prin faptul că veneam direct de la o nuntă, unde am fost invitat pentru un mic concert coral și a trebuit să stau pînă la potroace spre a cînta „zorii de dimineață” căci, altminteri, socrul mare, care era foarte prepus, m-a amenințat că-mi dă una peste gură de-mi rămîne instrumentul defect. Astfel ca am preferat mai bine să cînt decît să mă prezint ca știrb la audiție, iar acest rău care mi-era n-are aface cu vocea de care dispun, fiind o chestie de ulcer la demimonden.

Nevoind însă a proceda prin scandal, căci eu cînd sînt ars, bat ceva ce n-a văzut pamîntul și de-abia m-a pus pe liber dintr-o mică prevenție de doi ani pentru un mic fapt de rănire, am preferat mai bine să-l înjur pe acel băgător de seamă și să mă retrag într-un mod foarte modest la o bere, pentru a mă liniști. Acesta fiind purul adevăr, căci vioara acelu artist a fost o calomnie, eu luînd-o numai din greșeală și nicidecum spre a i-o fura, căci dacă aveam gust să fur, văzusem eu alte obiecte ce se manipulează mai ușor, va rog, Domnule Director General, ce cu onoare conduceți, a mă numi și pe mine ca să cînt într-o zi de sărbătoare absolut gratis și numai de-al dracului, căci am făcut prinsoare cu admiratorii mei pe cinci vechi cu sifoanele lor, căci eu voi cînta la radio pînă la 15 corent, ceea ce n-aș crede din partea dumneavoastră să mă lăsați să pierd acest lichid... La caz de nevoie, pot plăti și o mică taxă care n-am nevoie de de chitanță, rămînînd absolut între noi...

Primiți, vă rog, cu tot respectul ce dispun, distinse salutări din partea mea.

Marin Chiriță — Chirmar,

artist particular și solist de voce. Adresa mea este următoarea: sînt afară la ușa, zilnic, între 10 și 1.

MULT STIMATE ȘI ONORATE COANE PETRACHE,

Nu-mi stă în caracter — deși unii zice că n-am, dar este o calomnie ordinară — să intervin la mai marii noștri care este astăzi cineva și pe care i-am servit și eu, chiar cu ființa mea personală, cînd am făcut închisoare după alegerile din 27, zicîndu-le: „Fă și d-ta pentru mine acuma, că și eu am făcut pentru d-ta, atuncia”.

Departate de mine acest gînd mașinavelic și nu v-aș fi importunat nici acuma, dacă n-aș fi fost restrîns de împrejurări, fiind în joc onoarea mea de om — deși unii zice că n-am, dar este o calomnie ordinară — precum și existența familiei mele, care deși n-am decît pe Lilica — soția mea, pe care o cunoașteți atît de amănunțit — este totuși foarte numeroasă, ca mode și confecțiuni, încălțăminte fină, cofetărie și braserie și chiar dentist că și l-a pus pe ăla din față care-i'lipsea, de-o tachinați dvs., pe vremuri, că are strungăreață și ea rîdea.

Aceste materii prime, atît de necesare unei femei, dvs. le știți mai bine ca mine, ca om galant și crai popular, fiindcă știu că nu v-ați schimbat și ce-am auzit de secretara dvs. a nouă, să fie într-un ceas bun, cu noroc și spor la lucru.

Venind acum la chestiunea în sine, iată despre ce este vorba, ca să nu vă mai rețiu, știind că sînteți grăbit și aveți atîtea pe cap, mai ceva ca a mea. Ara să vă spun în două cuvinte, toată tărășenia, că știu c-o să mă pricepeți repede, elucidînd-o imediat, căci e de-ajuns un cuvînt de la dvs, și se face.

Știu că totdeauna dvs. ne-ați înțeles și ne-ați ajutat pe noi, care v-am servit cu credință, prin toate partidele unde am trecut după dvs. și chiar în opoziție, că atunci, în 27, cînd m-ați acuzat că am trecut la Averescu, oi fripturist, înaintea dvs., nu e adevărat, căci eu trecusem înainte numai

ca să vă aștept pe dvs., știind că veți veni, ceea ce am avut dreptate, căci fleorul meu politic nu m-a înșelat niciodată.

Prin urmare, eu de dvs. n-am de ce să mă ascunz, căci sînteți părintele și subținatorul meu și v-am servit întotdeauna, atît cu sufletul cît și cu corpul meu, cînd am fost bătut la alegerile din 31 și-am stat zece zile în pat, cu fața în jos, fiind asasinat într-o regiune care nu se putea să stau altfel.

Ori, eu nu vă cer dvs. altceva decît să-mi faceți dreptate, ca să-mi salvez cinstea — deși unii zice că n-am, dar este calomnie ordinară — și să pot trăi în societate, cu fruntea sus, fiindcă dacă i-am cumpărat-o, era din economiile mele și nu din banii strînși pentru înzestrarea celei mai cinstite fete din județ și cred că soția mea poate să aibă și ea foarte bine blană de Luther, fără ca eu să fiu acuzat de asemenea fapte inflamante.

Banii pentru înzestrarea fetei din județ au fost depuși toți, cu forme în regulă, la comitet, iar ceea ce lipsește nu mă privește pe mine, fiindcă cei care pretinde c-a dat și nu sînt trecuți la ziar, n-au chitanțe, ca să dovedească la comitet, că mi-a dat și cît.

N-avea decît să ceară chitanțe și le dădeam, dar din momentul ce n-au cerut, cu ce pot să dovedească dumnealor că eu nu le-am dat ?

Astea sînt numai intrigile cui știu eu, care, fiindcă a ajuns și el primar, vrea să se răzbune pe Lilica, care nici n-a vrut să audă de propunerile dumnealui și i-am dat afară din curte lemnele care ni le-a trimes gratis, căci am preferat mai bine să stau sub zero grade decît să ne mînjim cu untura și untdelemnul dumnealui.

Nu vă mai spun, stimate coane Petrace, ce vorbe a spus acest domn despre dvs., în legătură cu Lilica mea, din timpul cînd trăgeați la noi, la alegeri, căutînd a mă face să cred că și copilul — finisorul dvs. — vă seamănă la ochi și la vorbitul cu „r”, fapte ce sînt foarte exacte, iar eu ca părinte sînt mîndru de ele, fiind sigur că dvs. v-ați purtat întotdeauna cu Lilica mea într-un mod foarte ireproșabil, încît și astăzi vă păstrează fotografia pe ghidironul de noapte, cu jobenul în cap și cu decorațiile la piept.

Așa fiind situația, că încă nu m-a trimes Ia parchet», fiindcă prefectul nostru este un foarte gentil și nu vrea să ia măsuri pînă nu se convinge, c-a fost Lilica la el să-l roage

și a stat două ceasuri ca să-l convingă, vă rog, iubite și stimate coane Petrance, să-i dați dvs. un telefon de la București prefectului nostru și să-i spuneți că deși sînt absolut nevinovat, în această chestie cu înzestrarea fetii, e mai bine s-o lase încurcată, că cine știe ce mai iese din asta... Iar dacă vă spune ceva de blana Lilichii, v-aș ruga să-i spuneți că această blană i-ați oferit-o dvs. cadou, în calitate de naș al băiatului.

Vă rog, coane Petrance, să-mi faceți acest mare serviciu, căci numai dvs. mă puteți scăpa și e păcat de reputația mea — deși unii zice ca n-am, dar este o calomnie ordinară.

Vă salut cu tot respectul și sînt al dvs. la dispoziție, multe complimente de la Lilica, care vine săptămîna viitoare la București, să vă mulțumească cum știe ea, sărutări de mîini de la finisorul dvs. și să trăiți întru mulți ani.

Al dvs. supus,
Tică

ESCROCULE,

Murdăria este cea mai mare lașitate sufletească, a zis un mare filosof, care degeaba ți-l spun, căci, incult cum ești, habar n-ai de el. De aceea scîrba repulsiei pe care o resimt scriindu-ți aceste cîteva cuvinte cu fierul roșu, este atît de mare, că mă mir ce mă împiedică să nu le dezinfectez cu indiferența pe care o meriți.

Află că știu tot și că ești cel mai necinstit om din toți hoții cu care am lucrat în viața mea.

Cît privește șperțul ordinar pe care, ieri de dimineată, în timp ce știai că sînt la baia de aburi, ca răcit, te-ai dus să-l încasezi, fără știrea mea, de la firma „Drulea & Comp.”, află că te-ai dus degeaba, fiindcă am fost mai șmecher, •escrocule, și l-am incasat înainte, astfel că partea pe care o pretinzi, deși n-ai făcut decît vînt de primăvară în această afacere, o să ți-o dau după decesul meu.

Știam de mult că ai o inimă venală și un suflet cupidon de bani, dar nu m-așteptam ca tocmai mie să vrei să-mi faci sanchipontul cu optezci de mii de lei, cînd, de pe urma mea, ai cîștigat milioane de lei nefăcînd decît o scîrbă de prevenție de cinci săptămîni.

Ei bine, acuma, cărțile se va da pe față. Toată justiția și toate cabinetele ei va afla cine ești și din ce trăiești, prin denunțurile ce le voi face, ca să vezi ce e aia recidivist și să te văd cum îți stă și în haine vărgate, că în pijamaua mea te-am văzut, cînd ai avut îndrăzneala să-mi profanezi casa, de necaz că ți-am luat-o înainte cu șperțul și în timp ce mă aflam la baia de aburi, ca răcit.

Ei bine, Dumnezeu m-a ajutat sa fac 39 de grade și să renunț la baie, venind acasă, pentru a mi se da primele ajutoare ca ventuze și altele și în schimb să te găsec pe d-ta în pijamaua mea, lingă acea persoană care a fost prietena mea trei ani de zile și pe care vream s-o legiferez cu cununie, pentru a nu mai fi acuma, pentru mine, decît o femeie de stradă și neant.

Să vă fie de bine la amîndoi, iubiților...

Recunosc că am ținut la această epavă, vrînd a o ridica pînă la ecuatorul meu de cultură și rang, căci, în afară de fizic, n-avea nici o clasă primară și un trecut tenebros pe care îl știa o lume întregă, chiar și tu, cînd mi-ai spus că mă fac de mezalianță și rîs, încurcîndu-mă cu această clandestină care nu merită a intra în sfera nivelului meu social de celibatar.

Acuma, după ce am transformat-o radical, învățînd-o, în citeva luni, cei șapte ani de-acasă, ți-ai schimbat părerea și, ca un mișel ce ești, ți-ai însușit, prin metode de fante și bani, opera mea socială, înșelîndu-ți cel mai bun prieten care te-a făcut din sacîz bici și ți-a dat tot azilul prieteniei lui, plus întreținerea, cînd trăgeai pe dracul de coadă la bursa neagră.

Dar, în sfîrșit, așa e pe lumea asta! Eu însă imi voi face datoria pînă la urmă și deși nu sînt vindicativ, iar răzbu-narea nu-mi incumbă în arsenalul meu de om, jur că nu mă las pînă nu te bag pe tine în pușcărie și pe ea la brigada de moravuri, de unde, de fapt, v-am scos pe amîndoi.

Mitică

COSTICĂ,

Primind aceste cuvinte ce ți le trimit în mod recomandat, dar mai bine o dau simplă că tot acolo ajunge, vei înțelege că, din partea mea, eu nu mai am nimic cu tine și

m-am împăcat iertindu-te de toate ce mi-ai făcut, purtându-te ca un porc față de onoarea casei mele și căutând a-mi distruge soția, care — în acest cămin — te-am primit întotdeauna ca pe cel mai bun prieten al meu, purtându-te cu ea într-un mod foarte mefistofelnic, spre a o convinge să facă un pas greșit față de prestigiul meu, ceea ce noroc că ea e o femeie cinstită și n-a sucombat, deși i-ai spus că-i dai dinții de aur rămași de la tac-tău, să-și facă cercei, plus un cupon de materie de rochie și ciorapi de sticlă pisată, dar mai bine sa nu mai vorbim despre aceste fapte ale trecutului, căci nevastă-mea stă lângă mine când îți compun această scrisoare și zice că e mai bine s-o dau recomandat, fiindcă ajunge mai sigur și să vii duminica asta la masă la noi, ca să ne consfințim împăcarea la un pahar de vin, căci acum m-am convins despre nevinovăția ta și am văzut și eu că ușa de la dormitorul nostru se încuie singură pe dinăuntru când o trîntești tare, că-i sare ciotul și probabil că ea era inervată de propunerea ce i-o făceai ca omul la un pahar de vin, ca să faci o glumă cu ea, dar ea — neștiind despre asemenea nostimade — a luat-o în serios și a trîntit ușa de perete și probabil că tu te-ai ferit în sens invers, să nu te lovească și ai rămas în odaie cu ea, ca să am eu ghinionul să viu tocmai atunci, că găsisem o ocazie de mașină și n-am mai luat trenul de nouă seara, fir-ar a dracului de ocazie să fie! că era să-mi stric casa din cauza ei și recunosc că n-aveai ce să faci și nu puteai să sari pe fereastră, că te vedeau vecinii și ar fi zis că Costică se sustrage pe fereastră din odaia soției mele, tocmai când eu sînt plecat la Pitești după marfă, așa că ai rămas cu ea în odaie ca forță majoră și mi-a jurat că cît ați stat în odaie pînă am venit eu cu ocazia și v-am prins, te-ai purtat foarte corect și grandoman față de ea, iar faptul că era în combinezon când am intrat, mi l-a explicat că tocmai vrea să se schimbe ca să nu piardă timpul degeaba că ați stat încuiați din greșeală și te rugase pe tine să te întorci puțin cu spatele, iar tu erai fără haină și fără guler, că munciseși la ușă s-o deschizi, dar fii sincer și tu, dragă Costică, și recunoaște că eu n-aveam de unde să știu aceste detalii și bine că nu ți-am dat cu ceva în cap, că tu nu știi ce e aia să-ți găsești nevasta în compoziție de adulter cu cel mai bun prieten al tău, fiindcă ai fost mai norocos și n-ai dat niciodată peste mine cînd nu te divorțaseși de'ea și ședeai pe Frații Golești, că eu cînd auzeam poarta, fiindcă îi puseseam pană specială să scîrție cînd o

deschizi și ieșeam pe sălița de din dos și saream peste pălimar, la Truță în curte, așa că te rog să mă scuzi că termin scrisoarea așa de repede, dar văd că nevastă-mea a început să zbiere la mine din senin și s-a dus să ia revolverul cu butoi din mășuța de noapte, că zice că mă împușcă, dar eu nu înțeleg de ce i-o fi sărit țandacul, dar — în orice caz — e mai bine să m-ascund puțin și deci te așteptăm cu cea mai mare plăcere duminică, la masă, că era păcat, mă, de prietenia noastră să se strice dintr-o ușă cu ciotul defect.

Te pup că vine nebuna, duclndu-mă puțin pînă în pod.

Nae

STIMATE MĂGAR,

Prin prezenta scrisoare ce ți-o anexez prin prietenul nostru comun, dl. Titi Troșcu, îți restitri suma de bani pe care ți-am făcut onoarea să mă împrumuți cu ei la cheful de sîmbata trecută, distrugîndu-mi liniștea sufletească și trimițîndu-mi vorbă acasă, prin Șchioapa, ca să-ți restitui imediat banii și care șchioapă i-a dat scrisoarea soției mele la prînz, avînd ciulama de găină, c-o tăiasem fiind clapon și se alegea de rațe prin curte și-atunci s-a deschis discuția de la acest animal și mi-a zis că mai bine te tăiam pe tine în locul lui, că acasă faci pe colibacilul cu mine, dar la chef cu dame stai și te împrumuți cu bani de la escrocul de Naică, spre a-ți plăti partea după cum îți scrie în această recomandată pe care i-a trimis-o cu Șchioapa, și asta tocmai în seara cînd mi-ai promis că-mi pui și mie ventuze și ai venit acasă de dimineață pilit de nu mai știai nici cum mă cheamă, zicîndu-mi Tanti în loc de Florica, lăsîndu-mă să te aștept pregătită de ventuze și te-ai demascat tocmai acvirma la bătrînte și, mă rog, după aceste expresii s-a inervat și mai rău, fiindcă eu mă făceam că nu aud și vorbeam cu pisica de sub masa, dîndu-i iadeșul să-l mănînce și-atunci i-a venit o mișcare reflexă și mi-a dat cu ciulamaua în cap lovîndu-ma cu tirtița în ochi și opărîndu-mă pe pupilă, plus bătaia la care am fost forțat să iau parte, că dădea cu tot meniul în mine și, toate astea, ți le datorez numai

dumitale, care te-ai pretins douăzeci și opt de ani că-mi ești prieten ca să-mi anihilezi acuma căsnicia cu Șchioapa, rentru un fleac de bani pe care nici nu-mi amintesc că mi-ai dat, fiind beat în momentul cind i-am primit și dacă nu i-oi rupe eu și celălalt picior, să-mi zici mie cuțu, fiindcă asemenea fapte diverse nu le face un prieten adevărat, să mă strici cu nevastă-mea care știi ce acută este la gelozie și nu trebuia tocmai tu ca prieten să fii atit de neînsuflețit și să-mi trimiți Șchioapa acasă cu acest ferpar, mai ales că tu m-ai încurcat la chef și te-ai purtat cel mai murdar cu mine, că din ambele două dame ce le-ai adus la șambru, tu ți-ai ales făina de lux și pe mine m-ai trimis să duc huruiala acasă, care aceste târlțe sufletești nici n-a vrut să m\ primească în casă, zicind că e femeie cinstită și o așteaptă înăuntru bărbatul cu cununie, care i-am văzut șapca de liceu la fereastră, cînd am oprit mașina și plus că m-ai pus în impostura să dorm la poliție pînă la șase dimineața, ca m-a luat razia, neavînd acte la mine și acob m-am umplut de insecte, c-a găsit și soacra mea unul pe ea și dacă măcar ar fi fost exantematic tot ar fi fost ceva și m-aș fi văzut și eu acuma cu nițel doliu la mîna, dar vidma n-a avut nici pe dracu, că așa a fost soarta mea să mă nenorocească prietenii, astfel că'te rog să-mi transmiți prin aducător legiuita chitanță că ți-am plătit banii ce mi-ai pretins că-ți datorez și totodată să iei act, dragă Naică, că ai fo3t cel mai mare măgar din lume și să te păzești de prezența mea cînd mă vezi ars sau prepus pe țifnă, dacă nu vrei să-ți filfiie inițialele la poartă și să stai în talie cu geamul deschis la salon și cu rudele cu batiste curate la ochi.

Tâsică

P.S. Dacă vrei să te iert, dă-mi un telefon la birou cînd iei leafa, ca să bem indemnizația.

CONSIDERABILĂ DOAMNĂ,

Deși caracterul meu de om foarte compact nu mi-a incubat niciodată să mă amestec în cestiunile vitale ale altor terți, căci fiecare din noi ne comportăm asupra vieții după cum ne taie capul și intelectul, totuși aflind prin centrul

orașului cît și prin celelalte periferii despre incidentul ce s-a produs între dv. și soțul pe care îl posedăți, bunul și cel mai vechi prieten al meu, bietul Mitică, fapt'care a produs atit bătaia pe care a mincat-o ca un martir cu bătătorul de praf și alte obiecte de larg consum, cît și lucrul cel mai grav din toate și anume că vreți a da divorț de el, după treizeci de ani de conviețuire împreună, mă socotesc dator să intervin pentru a mă interpune spre apărarea lui bietul Mitică, care azi-noapte a dormit la mine și mi-a spus tot pînă la ora închiderii.

Considerabilă doamnă,

Ca vechi celibatar ce mă aflu și om de cea mai acută onoare, vă jur pe tensiunea mea, căci o am crescută, fiind bolnav de dietă în tot corpul, că bietul Mitică este absolut nevinovat și acea femeie la care l-ați surprins ca pe un caraghios este prietena mea cu care conviețuiesc împreună eu, iar nu el, căci i-am spus să nu se ducă la ea marțea, fiind și 13 și zi de ghionion și o să-I prinzi, fiind informat că îl urmăriți cu vitrion în geantă, dar, capsoman cum este, n-a vrut să mă asculte, astfel că această femeie o iau asupra mea, precum ne-am înțeles aseară la local, fiindcă așa trebuie să ne purtăm între prieteni, la un caz de nenorocire și dv. trebuie să știți că bietul Mitică nu v-a vorbit niciodată de rău față de mine sau de altcineva și dacă mai scapă și el cîte o vorbă, la un mic aperitiv, se întîmplă numai față de un prieten discret, că mereu spunea chelnerului: „Marș de-aicea, garson, că vreau s-o înjur pe nevastă-mea, vedeam-aș în trăsură după ea cu batistă albă la urechea cailor și, totdeauna, el a fost și plin de respect față de silueta dv., căci, la drept vorbind, trebuie să aibă cineva o inimă de om ca el, ca să trăiască cu o asemenea corpulentă care răstoarnă pietonii pe stradă cind ii atinge cu formele și, plus de asta, mai este și cață la domiciliu. E păcat, considerabilă doamnă, să vă stricați casa și menajul pe care îl aveți de treizeci și atîția de ani, tocmai acuma cînd aveți și dv, puțin diabet și Mitică vrea să vă îngrijească ca un mucenic, pînă va avea norocul să rămînă văduv.

În nădejdea că cuvintele mele de vechi prieten și om sincer la suflet va fi bine înțelese de dv., vă salut la justa valoare, rugîndu-vă a primi omagiul meu cel mai anihilat.

Gogu Năescu

SUPREMĂ DOMNIȘOARĂ,

Întîlnindu-mă aseară, la un pahar de turburel, cu prietenul meu Costică, care a dat în fiert și acum înțeapă la limbă, pe la orele douăsprezece și un sfert, cași m-am uitat într-adins la ceasul meu de aur ca să immortalizeze această clipă cînd m-am decis a-mi deschide sufletul în fața lui și i-am spus tot sentimentul care m-a decimat complect, din seara cînd v-am văzut la cinematograful plîngînd atît de frumos la acel film pe care nici nu l-am mai vizionat, fiind ocupat cu prezența dvs., iar Costică, știind că mă ocup cu filatelia de mărci, mi-a spus că sînt un cap de bou, căci nu voi avea nici o șansă spre a reuși în expediția ce m-am propus cu dvs., căci din două una: ori sînteți o fată cinstită, și atunci ca ce să mă bag degeaba, ori sînteți cu oareșcare practică în viață, și-atunci de ce să mă risc de pristos, ceea ce eu aș dori din tot sufletul să surviu și cu capital, dar, momentan, mărcile nu prea merge, fiind criză de fraieri și tocmai de aceea umblu cu ceasul de aur la mine, că-l am de la mama și vreau să-l vînd, fiind ceas de glt cu lanț și nu gurmandă la mîină și-atunci am mai cerut un mic kilogram de drojdie, neștiind ce contrast să adopt față de spusele lui Costică, care fiind cel mai bun prieten al meu s-a exprimat foarte clar și intravenos și am recunoscut că are cea mai mare dreptate, dar ăsta din urmă fiind de pe fundul butoiului, conținea maia în el și mi-a ars smalțul imediat, încît n-am mai putut să-mi susțin subiectul și deci Costică a zis: ^Mai dă-o dracului, mă, că m-ai coclit destul cu ea", ceea ce am și făcut imediat ca să nu-l contrazic, căci eu ți-u foarte mult la sfaturile lui, că le dă foarte forforescent în orice branșe de gîndire și pe la orele trei și jumătate de dimineață, vrînd să mă uit la ceasul meu de aur, am constatat că nu-l mai aveam asupra mea și făcînd scandal în local, s-a constatat la anchetă că-l vîndusem chiar eu patronului, cu chitanță în regulă, căci dăduse drumul la un butoi nou de turburel, iar Costică a recunoscut c-a zis și el: „Dă-l dracului de ceas, mă, că tot merge cu trei luni îndărăt și n-avem ce bea", astfel că văzînd că nu aveam nici o dreptate să reclam la poliție, am schimbat turburelul și am cerut un mic kilogram de puterea ursului, fiindcă Costică se muiase de tot și dormea cu un leandru în brațe, căci s-a întîlnit cu această plantă cînd se-ntorcea de unde fusese, dar efectul a fost cu totul

de altă natură, căci Costică, cum a dat de puterea ursului, a căzut sub masă, nevoind să-mi mai dea absolut nici un sfat și a-nceput să cînte din gură: „Vino, vino pe divan, mireasă", căci zicea că e în cupeu de ginere și-atunci, m-am băgat și eu puțin sub masă, nu fiindcă am alunecat de pe scaun, cum s-a susținut de un picol rău-voitor, ci ca să-l conving pe Costică că nu este în cupeu și cerind să ne mai dea o mică jumătățică ca s-o bem sub masă, căci Costică începuse să plîngă și zicea că e divorțat și i-a murit cail de la cupeu, dar patronul a spus că nu servește pe dușumele, astfel că neavînd ce face, ne-am extras de acolo cu ajutorul patronului și pe la orele șase seara ne-a dat drumul de la poliție, unde ne-am repauzat foarte bine, și cînd am ajuns acasă, am găsit în buzunar un ceas de aur cu două capace și minunîndu-mă de acest obiect, Costică mi-a spus: „Las-o așa, mă, că probabil ți l-a băgat în buzunar vreun șmecher de ăia care erau cu noi la beci. ca să scape de obiect la per-chiziție", astfel că am vîndut ceasul imediat pe o sumă care îmi permitea să vă scriu aceste rîndulețe, dorind a o mîncea în cea mai mare solidaritate cu dvs. căci și Costică mi-a spus: „Acuma poți să te expui, că ai cu ce să corespunzi, pînă o-ncepe să miște iarăși comerțul cu mărcile și să-ți vinzi capul de bou pe care-l ai", așa că, vă rog din suflet — dacă vă interesează sensul acesta - să veniți mîine seară, la șase, la bodega „Jubileu", la un mic pahar de turburel, spre a discuta chestiunea mai pe larg, fiind și Costică cu noi, care a zis că i s-a făcut dor de un leandru și de-o plimbare cu cupeul de ginere.

În așteptarea acestui conglomerat, vă rog să primiți, supremă domnișoară, asigurarea celor mai alese vinuri și respectuoase sărutări de mînușite dulci.

Al dvs., la discreție,
Nicu Turluceanu

VECINE,

Să nu crezi dumneatale ca sufletul nu este o parte a corpului nostru prin care orice om trebuie să ne îngrijim de el, la fel ca și de celelalte părți pe care le avem în inte-

rioruî nostru uman și de ce să fie adică ficatul sau altele mai diagnostic decit sufletul, care are și el regulile lui de om și îmi pare foarte rău din partea dumneata că ți-ai pus mintea cu servitoarea mea, exprimându-te cu bătaie asupra ei și dîndu-i numeroase lovituri cauzatoare de moarte, peste corp, astfel că nici n-a putut să-și facă serviciul astă-seară, fiind obligat să mă servesc de soția mea în locul ei, care a cărat lemne și-a dat la masă, deși o durea la lombag, căci găina după care a venit aseară ca s-o ia îndărăt din curtea dumneata este absolutamente găina noastră, după cum pot dovedi cu celelalte găini care o cunoaște, cît și cu cocoșul care este martor căci a avut cu ea numeroase relațiuni de ouă, iar faptul că s-a refugiat în curtea dumneata este de natură din cauza ciinelui care s-a alergat după ea, producîndu-i cîtiva nervi și atunci ea și-a pierdut rațiunea curții noastre și a sărit peste izmenele mele de pe sfoară la dumneata în proprietate, care era puse la uscat, împreună cu alte lenjuri de ale noastre și soția mea a trimes servitoarea ca s-o *convingă* să vie acasă, căci clinele l-am legat, dar, în orice caz, noi tot am tăiat-o imediat ca să fim siguri că nu mai fuge pe la toți nebunii prin curți, care dumneata n-aveai nici un drept legal să te năpustești asupra acestei servitoare insultînd-o cu prăjina de rufe că de ce ia găina noastră și-a intrat în curtea dumitale fără să se legitimeze, dar ea a crezut că știi cine este, ca fiind vecini ce ne aflăm și chiar dacă a greșit cu acest argument, ea este un copil de la țară, și n-avea de unde să știe acest uzufruct, ceea ce dovedește că ești un om fără suflet, așa cum ați fost tot neamul vostru, că ce naște din hingher tot cîine rămîne și o lume întreagă știe că tac-to prindea cîini de familie bună de prin curți, ca să-i vinză pe urmă pe Calea Victoriei, prin alți membri ai familiei, de dirdăiați cu ei la subțioară, îmbrăcați numai în talie, și-i dădeți pe nimic, în timp ce umbla turbarea prin București și jagardelele care producea acești microbi nu le prindeți și ați făcut parale din cîini, incit mă mir că nu latră conștiința în dumneata, că ai putut să lovești un copil de la țara și-o găină lipsită de apărare, că și pasărea avea tlrțița ruptă, avînd-o în brațe cînd ai dat cu prăjina de rufe în ea și sînt martor ocular că acea tîrțiță era fracturată pină la aripă, căci am mincat-o chiar eu și am găsit o țandăra de la prăjina de rufe în conținutul ei, pe care o păstrez în casa de bani, spre a face

dovadă cu ea la tribunal, fiindcă te dau în judecată, ca să țe-nvăț eu minte să mai procedezi și altă dată cu prăjina, tulindu-mi găinile din curte spre a le minca cu familia d-tale, pune-vi-s-ar în gît toți clinii pe care i-ați asasinat în modul cel mai mișelesc, vinzîndu-i pe stradă, în loc să-i duceți la serviciul antigumerabic, spre a salva viața tuturor cetățenilor ce a fost mușcați de aceste fiare sălbatice.

Cu tot disprețul,
Vecinul

AI NOȘTRI, CA BRAZII...

DRAGII NOȘTRI UNCHI,

Mai întâi de toate, să vă zicem și noi „la mulți anișori” că tot ne-am ținut să vă dăm o telegramă, dar nu mai aveam cărți de vizită și Costică a zis că nu-și mai face altele, fiindcă el nu mai e nimic și nu poate să-și pună loc viran dedesubt.

Vă urăm din tot sufletul un an plin de cele trebuincioase — ca zahăr și pace — și să dea bunul Dumnezeu să vă fie după gândul nostru, căci numai intrigile poate să spună despre noi că vă dorim decesul și că ne-am bucurat că v-au apucat toate bombardamentele în București ca să vă moștenim cât mai urgent posibil, ceea ce este o pornografie, fiindcă noi n-avem nici un zor să ne grăbim, căci cui o să-i rămâie toată averea d-voastră, decît nouă, ca singure rude în viață și nepoței cu strănepoțel, căci tocmai despre el vream să vă scriu, că s-a făcut tare drăguț și cult, mititelul mamei, că tocmai a împlinit 14 ani, la al III-lea bombardament, taman în adăpost și trebuie să ne ocupăm da viitorul lui, căci a fost puțin cam sinistral la nervi și a rămas iarăși repetent, astfel că este tot în clasa I-a de liceu, dar este mai practic s-o facă și a treia oară spre a aprofunda cît mai bine materia, căci este cel mai tare la fulbot și celelalte sporturi de gimnastică, adică are un corp sănătos într-o minte suficientă, cum zice și acel frumos proverb din batrîni.

Astfel că de aceea venim la dvs. să vă cerem un sfat, căci vrem să-l trimitem la București să urmeze mai departe, căci de-aceia l-a dat puțin afară din școală pînă la sfîrșitul anului, fiindcă îl persecută profesorii, dar noi n-am vrea să piardă iarăși anul, că, mîine-poimîne, vine armata și e bine să aibă și el măcar patru clase, ca să-l dea la termen redus.

Iubiții noștri tăntico și unchiule I

Băiatul este foarte cuminte și la locul lui și la dvs. știm că ar avea o îngrijire părintească ca alimente și odăița de pe sală, în care poate să stea foarte bine, căci este mai aproape de bucătărie și n-ar mai avea nevoie să umble după slujnici prin vecini și nici nu v-ar deranja dacă fumează și el din cînd în cînd cîte o țigară, căci s-a dedat la acest viciu din cauza evenimentelor și e mai bine să stea pe sală ca să nu intre prin toată casa, fiindcă se-ntîmplă că-i mai place cîte un obiect de pe-acolo, avînd mare talent la spiritul comercial și le vinde. Mai bine ar fi, pe unde aveți ceva bani sau bijuterii, să le țineți închise, ca nu cumva să poftescă, că la vîrsta lui nu-și dă seama de valoare și le mai colpotează pe nimica toată, cum a făcut acuma, de sărbători, cu ceasul meu de zestre, de l-a dat la cofetărie pe o sticlă de lichior, lucru ce i-a fost fatal, căci î i ziua aceea s-a dus împreună cu alți derbedei și-a spart magazinul lui Popirleanu, depozitîndu-l de diferite mărfuri și inventar. Noroc că luna de prevenție a făcut-o aici și am putut să-l vedem și să-i ducem cîte ceva de-ale gurii, ca țigări și o sticlă de secărică.

Așa că, iubiții noștri tanti și unchiuțule, noi vă cerem sfatul în această privință și chiar azi am trimes băiatul la București, rugîndu-vă din suflet să ajungă sănătos, că să aveți și d-voastră parte de o bucurie din partea noastră și un sprijin în casă.

Vă sărutăm mîinile și să-l stăpiniți sănătoși.

Elena și Costică

Domnișoara Lorica Popeanu, elevă la Academia de Artă Dramatică din București (secția canto), către părinții săi din Tîrgoviște:

SCUMPII MEI PĂRINȚI,

În sfîrșit, după atîta așteptare și atîtea intervenții, că unde n-am fost să mă rog spre a izbuti, chiar și la nenea Costică care a fost gentil să-mi promită și m-a invitat și la bere la bodega „Mircea”, în fund, dar n-am fost că mi-am zis că n-am ce căuta eu, ca fată tînără, cu un om bătrîn și crai, într-un local public, deși este cel mai bun prieten al tatii, dar lumea n-are de unde ști, mi s-a aprobat, cu

ajutorul lui Dumnezeu, *să cîntși eu la radio.* (Subliniez aceste cuvinte ca să vă dați și voi seama ce fericită sînt că pot scrie aceste cuvinte ce le-am dorit cu atîtea sacrificii.)

Nu vă mai spun prin cîte am trecut și cîte audiții am trebuit să fac. Pînă la urmă însă, vocea și talentul meu, au izbutit să mă impuie acolo unde merit, cum i-a spus și nenea Costică directorului, la care s-a dus de zece ori cel puțin pentru mine, că pot să spun fără modestie că l-a pisat de l-a omorît.

Așa că, în scurt, duminică, la ora 17 și 15 (adică la cinci și un sfert după ceasul nostru de acasă), voi debuta pentru prima dată în fața microfonului, spre a mă auzi o lume întregă și a vedea dacă merit sau nu s-ajung ceea ce am visat cu toții, adică o mare artistă mondială, cum spunea și nenea Costică directorului cînd îl pisa, fiind prieteni foarte buni.

Sper că la această oră și în acea zi veți fi cu toții, cei ce mă iubiți și care vă iubesc, în jurul aparatului din sufragerie de la noi, spre a mă auzi și a vă bucura cu toții de ce a ajuns fata voastră, care este numai un început, restul urmînd a urma mai pe urmă. N-ar strica să mai spuneți și la alte cîteva persoane de acest lucru, ca tot orașul să știe că cînt eu și să mă asculte spre a se mîndri și ei cu concetățeanii lor care le face cinste și onoare, cum spunea și nenea Costică, cînd am fost cu el la bere la „Mircea”.

Vă sărut,
Lorica

P.S. Nenea Costică a spus că dacă vreți ceva zahăr, untdelemn, săpun, talpă, sau alte alimente, să-mi scrieți mie, că ne face el rost și vă trimite. Pa!

Domnul Pândeale Popeanu, comerciant și negustor din Tîrgoviște, către fiica sa:

DRAGA NOASTRĂ COPILĂ,

Am primit scrisoarea ta duminică trecută și cuprinsul ei ne-a umplut pe toți de fericire. Ba, mamă-ta, săraca, a bufnit-o plînsul auzind că ți-a ajutat atît Dumnezeu cît și

prietenul meu Costică să-ți vezi visul cu ochii și să te poți reproduce la radium, spre a fi auzită atît de noi ca rude cît și de întregul univers și cunoscuți. Am dat veste la toți ai noștri și în tot orașul, ca duminică asta, la orele 17 și 15, să șează și să te asculte. Am pus chiar un anunț în prăvălie, scris pe foaie de bloc de frate-tău, în culori, astfel că chiar de a doua zi, luni, tot orașul a aflat despre tine, făcîndu-se cea mai mare vilvă. Cît privește de noi, astăzi, încă de la ora trei s-a adunat întreaga familie spre a te auzi chiar la aparatul nostru și-am luat loc cu toții, iar mamă-ta plîngea mereu zicînd că ea nu ascultă, c-o prididește emoția cînd te va auzi și nu vrea să te-nterupă.

Am pus pe Veta de a șters bine aparatul de praf și frate-tău l-a uns cu gaz pe dinăuntru, spre a se auzi mai clar vocea și talentul care ți le-a dat Dumnezeu prin ajutorul nostru, care am avut plăcerea să te facem. La patru jumătate ne-am pomenit cu frate-meu Toma, venind cu căruciorul, că auzise și el, și nu și nu ca să-l aducă și pe el s-auză, că el e paralizat nu surd și deci l-am adus și l-am urcat sus la noi, cu băieții de la prăvălie, c-am zis lasă să-i facem gustul că, poate, cînd te-o auzi, s-o gîndi să-ți lase și ție ceva pentru voce, că el n-are copii ca să și-o cultive și nevesti-si tot o să-i lase destul să joace în cărți.

Făcînd cafele cu dulcețe, le-am dat și tort cu vin, făcut de soră-ta și vorbind de tine am așteptat să se facă ora șaptesprezece și cincisprezece minute, că nu mai aveam răbdare. În sfîrșit această oră a venit și în cea mai mare tăcere mormîntală am așteptat cu toții s-auzim jmecherița din aparat spunîndu-ne că ai să începi tu spre a cînta, cum ne-ai scris de-acum o săptămîna... Mare însă ne-a fost mirarea cînd, la ora 17 și 15, în locul tău a început să vorbească unul despre creșterea vitelor și ce să facem cu bălegarul lor spre a ne servi mai bine de el ca îngrășămintă pe timpurile astea de criză, cînd nu mai avem ce mîncă.

Crezînd că după bălegar vei veni tu la rînd cu vocea, arn^ascultat cu toții pînă la șapte seara, dar degeaba, nic pomeneală de tine și ne-am făcut de rîs față de musafiri care a plecat rîzîndu-se de noi că ne-ai păcălit, iar frate-meu Toma s-a jurat că să-i tai picerile dacă le-o mai pune vreo dată în casa mea, că ne-am bătut joc de damblaua lui.

Draga noastră,

Noi nu știm ce s-a întâmplat cu fapta asta, dar știm că de mâine încolo tot târgul o să vorbească, că nici la prăvălie nu-mi mai vine s-o deschiz mâine, neștiind ce să spui, iar mamă-ta plînge mereu ca și plînsul ei a fost poate de vină cobindu-ne să se întâmple așa. Iată de ce îți scriu astă-seară, duminică, și te rog a ne comunica cauza de motiv pentru care nu te-ai reprodus și lui Costică să-i spui că vrem de toate, și zahăr, și talpă, și untdelemn, și săpun și să dea de la el cît o fi și-i răspund eu cu banii, și dacă are să ne facă rost și de alte alimente că n-avem un băț de lemn.

Al tău părinte care te dorește și aștept răspuns,

Pândeles

Domnișoara Lorica
cătrec
părinții săi:

Vă rog să mă iertați de supărarea pe care v-am făcut-o, rkr nu m-așteptam în viața mea la așa ceva din partea lui nenea Costică, care și-a închipuit că pentru un mic servici care mi-l face, intervenind la radio, aș putea să-i plătesc prin ceea ce a pretins de la mine — și fiindcă am fost fată cinstită și n-am vrut, nevrînd a ajunge în viață decît numai cu vocea, nu cu ce și-a închipuit el într-un mod atit de subteran — am aflat că nici n-a vorbit cu directorul de la radio, pe care nici nu-l cunoaște, iar mie mi-a spus că mi-am pierdut vocea avînd tuse măgărească și deci nu mai pot să mă produc la radio, nefăcîndu-se imitație de animale. Fapta aceasta i-o voi plăti cu vîrf și îndesat, fiindcă eu, dacă am fost drăguță și i-am dat nițel nas — că mi-am zis că e om bătrîn și n-o să pretinză mai mult — nu înseamnă că pentru două minute la radio să-mi bat joc de toată ființa mea... Acesta este adevărul ca să-l știți și voi și să nu mai aveți nici o considerație pentru acest vampir bătrîn... Cît despre alimente a spus să mîncăți ce-ați mîncat și pînă acuma, că el e pensionar de stat, nu ospătărie națională.

Vă sărut cu toată dragostea și nu e nimic, bun e Dumnezeu.

Lorica.

Subsemnatul Matache Păun, rentier, că m-am retras din afaceri la momentul oportun, domiciliat acasă la mine, că n-am stat în viața mea pe la ușile altora, aflîndu-mă în plenitudinea tuturor facultăților mele mintale cît și ca corp, din cauza căruia n-am suferit niciodată, fiind complect satisfăcut de felul cum m-a servit, timp de 83 de ani, căci atîția am, bătuți pe muche, de ziua mea, cînd am profitat absolut de toate alimentele ce le-am avut la masă și la cinci dimineața, cînd alte generații mai tinere avea greață după coteț, eu am băut brudălsraft cu părintele protoereu, că vrea să mă îmbete ca să mă atac la ficat și să mă slujească mai repede — compun acest testament avînd un junghi în spate, că mă puse dracul să stau nițel de vorbă cu femeia mea de servici, și-avea un geam spart la odaie, trăgîndu-mă la spate — tocmai cînd eram mai atent — și știind că la 83 de ani junghiul în spate poate sa se complice cu puțină pleumonie, mi-em zis că — la un caz de ghinion — să-mi fac testamentul spre a nu se certa scumpii mei moștenitori la împărțirea prăzii și deci mai beau paharul ăsta de vin fiert ca să nu se răcească, mai ales c-a-nceput să miroase a colivă, din cauza scortîșoarei și cine mi-o mîncă-o, să i se puie de-a curmezișul și deci dispun următoarele:

1. Casele mele în care stau, cu tot ce este în ele, în curte, în pod și în alte localități ale gospodăriei, plus animalele imobile din curte — din care se va tăia ce trebuie pentru Inmormîntare — le las scumpului meu nepot Vasiliță Turașcu, ca să i le stăpînească ăia care i le-o lua la cărți, lui sau scumpei sale soții, asupra căreia eu aș deschide ochii mai bine, în privința substitutului de procuror, care la ziua mea, de Sfîntul Dumitru, mirosea a parfumul ei, după ce ea nu fusese acasă toată după-prînza, zicînd că a fost la mine să-mi ajute la preparative, ceea ce, acuma, ca mort îmi este imposibil să mai mint, dacă m-o întreba cineva.

2. Casele de pe Strada Mare, cu prăvăliile lor cu tot, plus remizia din viran, unde ține măgarul ăla garajul de mi-a împuțit spațiul aerian cu benzină, le las iubitei mele nepoțele Adeluța, ca să-i fie aducere aminte și pentru a-i răsplăti tortul ce mi l-a trimes de ziua mea, acum 10 ani, făcut de mîna ei și în care a pus, din greșeală, ipsos pisat în loc de zahăr tos.

3. Moșia mea de la Bogătești, așa cum este prevăzută în planul din biroul meu, cu administratorul său și toate celelalte vite și acareturi de pe suprafața sa, o las celui de al treilea nepoțel al meu, Ticuță Panait, ca o mică atenție de suvenir din partea mea, pentru ca a vrut să-mi zăpăcească servitoarea, zicînd că o face artistă și pleacă cu ea la Pitești, dacă îmi ia și capitalul din casa de bani, fiindcă îi dădusem cheile să mi le ungă cu gaz, că ruginise în glasta de flori, unde le țineam îngropate, și un asemenea serviciu nu pot să i-l uit nici mort.

Celelalte bunuri ale mele, pe care nu le mai precizez, că s-a răcit dracului de tot și nu mai are nici un efect asupra junghiului ce mă ține din ce în ce mai rău, le las tot lor trei, să le împărțească frățește, sau prin bătaie, bucurîndu-se cît mai autentic de moartea mea.

Aceasta este voința mea, care doresc să fie îndeplinită întocmai și mă duc să mă culc.

Aoleu! bine că-mi adusei aminte scopul cu care am compus acest testament. Vreau să spun că toate cele de mai sus — așa cum le-am pomenit — le-aș fi lăsat exact așa celor trei nepoți ai mei.

Dar, față de simbetele pe care mi le-au purtat — azi fiind zi de sîmbătă — nu le mai las absolut nimic și doresc ca Întreaga mea avere, mobilă și imobilă, plus ce-am sub salteaua din patul meu și în vasul de noapte îngropat în pămînt, sub zarzărul din grădină, să fie atribuită de veci servitoarei mele, Paraschiva V. Golașu, ca răsplată pentru toate îngrijirile ce mi-a furnizat în cei 12 ani de cînd mă slujește cu credință.

Scris de mine cu propria mea mină, azi 9 martie 1944,

Matache Păun

DRAGĂ UNCHIULE,

Apropiîndu-se vacanța mare, m-am gîndit așa, din capul meu, să-mi aduc aminte de dumneata, căci nici mămica nici tătucu nu știe că-ți scriu și nu m-a pus dumnealor și nici nu m-a învățat ce să-ți scriu, că acuma sînt destul de mare și pot și singură.

Dar mie mi s-a făcut dor de d-ta și de ce frumos este la d-ta la țară, la Dîrmănești, unde este atîta natură și unde n-am mai fost de anul trecut, cînd am fost invitați și te-ai supărat d-ta pe tătucu la chef, cînd ți-a zis că ești cel mai zgîrcit, iar pălăria a nouă s-o porți sănătos pe piept. Dar tătucu n-a vrut să zică aceste cuvinte din inimă și Ie-a zis numai așa ca nostim și să rîdem cu toții, fiindcă tătucu te iubește cel mai mult, că atîta frate mai mare are, iar mămica toată ziua vorbește de d-ta și-a pus și geam nou la fotografia d-tale din salon, că îl spărsese într-o seară tătucu, cînd a venit cam supărat și-a dat cu scrumiera în geam spărgîndu-l și pe urmă ți-a dat cu muștarul de la crenguști pe la gură, că zicea că să mînci și d-ta, că venise cu ei calzi din oraș și atîta frate mai mare are și el pe lume.

De aceea eu m-am gîndit să-ți scriu și să-ți spun toate faptele, ca d-ta să vezi că nu este adevărat ce crezi și să ne scrii să venim și noi de vacanță, la țară, la Dîrmănești, ca să mai facem nițică economie, că pe-aici s-a scumpit toate și nici nu este. Așa că noi venim cu cea mai mare plăcere, dar nu putem veni că n-avem rochiile de vară și mămica și-a făcut una dintr-o rochie de-a mea, dar e pentru casă și nu poate cu ea în tren. Și nici tătucu n-are ghete, că pe cele noi trebuie să le puie flecuri și sprîncene și să le tâlpuiască la pingele, încît i-a rămas numai potcoavele la tocure, dar nu poate merge numai cu ele. Și n-avem nici bani de tren și nici ca să-ți cumpărăm un cadou frumos, așa că trebuie să ne trimiți d-ta, că nu putem să venim cu mîna goală, căci nu se face.

Eu cu școala merg foarte bine și am luat opt la religie și am luat șapte la intuiție că m-a ntrebat despre Ștefan cel Mare și am știut foarte bine despre lupta sa cu turcii la Calugăreni, cînd și-a rupt turcii dinții și a intrat în Alba Iulia cu securea în mînă, căci era stîngaci.

Doamna mi-a spus „bravo Ionescu” și m-a dat de exemplu la toată clasa, oprindu-mă și la arest împreună cu alte fete, ca să le arăt și lor căci nu știuse nimic cînd le-a ascultat. Dar însă mie nu-mi place să mă joc toată ziua ca ele, căci n-am păpușe cu pat și mașină de gătit cu cuptor, cum are Vasilescu, căci ei îi cumpără totdeauna unchiul ei. Eu mai mult Învăț ca să ajung studentă la medicină, spre a putea să-l îngrijesc pe unchiul meu iubit cînd o fi bolnav de damba, c-a spus tătucu că face prinsoare pe ce vrem că într-un an de zile vei fi, căci mînci mult și bei numai carne. Așa că

eu rog pe bunul Dumnezeu să te îmbolnăvești cit mai repede, spre a te putea îngriji eu și să-ți dau doctorii ca sa-mi lași mie acea frumoasă natură de la moșie, ca să vezi cât de mult te iubesc.

Altceva nemaiavind a-ți scrie, te rog, dragă unchiule, să-mi răspunzi cit mai iute, ca să știm dacă venim sau nu, căci ne este foarte dor de d-ta la toți, scriindu-ne prin mandat poștal ce mai faci și cum te mai simți cu sănătatea.

Îți sărută mîna, a dumneatale nepoată care te iubește cel mai mult,

Aglâița

Studentă clasa a UI-a primară.

PLOSC-SCRIPSUM: Să nu mă spui lui mămica și lui taticu că ți-am scris eu, fiindcă este fără știrea lor, dar a văzut taticu pe plic cind i-am dat scrisoarea ca s-o puie la cutie și-a plîns pe plic, că zicea că atîta frate mai mare are și el pe lume și tocmai să nu-l vadă de vacanța mare nu se face.

Aceeși

TĂNTICO SCUMPĂ,

Ajungînd la București tocmai la 10 seara, căci ce-am pățit pe drum a fost ceva care oi spune și la morți de înghe-suială și infect, abia la 12 noaptea am putut ajunge acasă, din cauză de vehicul ce nu e, iar la tramvaie a fost imposibil, fiind ora înaintată și retrase.

Acasă am găsit totul bine, atît mama care îți trimite complimente cit și taticu care îți mulțumește că m-ai ținut zece zile la Cîmpulung ca să gust și eu puțin aer de vilegiatură, ei nefiind în București și fiind duși la vie la nenea Mitică, care s-a paralizat puțin de cules la picior, dar a zis doctorul că-i va trece dacă are noroc să nu i-l taie.

Astfel, fiind singură în București, cum m-am sculat de dimineață m-am și dus în oraș să-ți fac comisioanele ce m-ai rugat și' despre care am rezultatul următor, făcindu-le pe toate la rînd, așa cum ți-am promis și făgăduit.

1. Iată: sticla cu analiză em dus-o la laborator, unde m-am făcut de rîs, fiindcă, în tren, din cauza întunericii, mi-a schimbat-o cineva și în sticla pe care am luat-o era oțet de prune, ceea ce am rîs de ne-am prăpădit la laborator, căci și doctorul spunea: „Noi, ca noi! Putem face analiză și la oțet de prune, dar ce face ăla care a schimbat-o, la salată?” Așa că, te rog, cu prima ocazie, să trimeți mata alt material pentru analiză și eu o duc numaidecît, că laborantul mi-a făcut curte și m-a invitat la un film, ceea ce mă și duc chiar astă-seară, că tot sînt singură în București.

2. Am fost la „Eleganța” cu corsetul dumitale și mi-a spus că nu se mai poate repara, așa ceva nemaexistînd de pe vremea lui Pazvante-Chiorul și mi-a oferit 500 de lei ca să-l vînd pe-al dumitale pentru expoziția retrospectivă și l-am vîndut, că tot nu mai aveai ce face cu el, astfel că ți-am, făcut și un beneficiu cu acești bani.

3. Madipolon, cu maximum 250 lei metrul, am căutat peste tot și nu se găsește, cel mai ieftin fiind 650 și prost că de-aia n-am luat, astfel că ți-am făcut economie și de banii ăștia.

4. Am fost pe Lipsani la toate prăvăliile, iar „Dunărea albastră”, de care spuneai d-ta că te cunoaște c-ai tîrguit de-acolo, nu mai există, căci a ars acuma cincisprezece ani și, în locul unde a fost, este astăzi bodegă și deci n-am putut lua de-acolo decît două sanviciuri cu icre, că tot mi-era foame.

Am găsit, în schimb, două prăvălii mai jos, la „Biviera”, o stofită delicioasă pentru mine și mi-am luat-o imediat, că n-aveam nimic de toamnă și nu puteam să umblu așa.

Bani n-am avut nevoie să m-ating de ai dumitale, căci am plătit-o din cei 3500 care mi-a rămas de la madipolon și cu cei 1500 de la corset, tocmai bine mi-a ajuns, fiind, cu ce mi-am mai luat de garnitură, tocmai tanto pe tanto.

5. Am găsit în mai multe locuri pantofi de lac cu baretă, exact măsura d-tale, dar nu mi-au plăcut cum îmi veneau pe picior și mai bine n-am luat, căci la încălțăminte e greu să iei pe piciorul tău pentru alt picior. Plus de asta, costau și 16 000 de lei, preț de speulă, căci m-am dus la cel mai speculant magazin. Noroc că am găsit, tot acolo, o pereche de troteuri de ocazie, pentru mine, numai cu 9000 și i-am luat cu ochii închiși, astfel că de la pantofi ți-au rămas la mine 5000 de lei neatinși, din 14 000 cât mi-ai dat cu totul pentru pantofi. Să nu-ți pară rău, dragă tântico, că n-o să-i

ai de „Balul săracilor”, căci eu m-am gindit la tântica mea dragă și ți-am luat o sticlută cu lac „Sterling”, astfel că dacă dai o dată pe cei vechi cu lacul ăsta, se fac mai frumoși ca noi, căci nu se putea ca d-ta, d-tai vicepreședinta, să mergi la bal cu tîrlicii ăia de preceupeață în picioare.

6. Pălărie ți-am ales una foarte frumoasă de catifea, cu paradis în față, așa cum ai vrut. Costă 6 500, căci paradisul e imitație veritabilă și nu mi s-a părut scump... Am preferat însă mai bine să n-o iau decît să nu-ți placă și ai să zici p-ormă de mine că n-am gust. Prin urmare și de-aici ți-am făcut o economie frumoasă, căci eu mi-am luat o pălărioară numai cu trei mii cinci și deci ți-a rămas și de-aici patru mii cinci, din cei opt dați pentru pălărie.

7. Mănuși numărul d-tale nu este pe nicăieri. A spus de la magazin că dacă vrei se poate face numai pe comandă și numai la institutul ortopedic, astfel că dacă vrei îmi scrii mata și mă duc imediat să-ți comand.

8. De-asemena și ciorapi de mătase naturală n-am găsit decit numărul meu, dar n-am luat decit o pereche, așa că dacă vrei să-ți iau și d-tale de vegetală nu mai e nevoie să-mi trimeți bani, căci mi-a rămas destul din diferență.

Precum vezi, dragă tântico, toată ziua, ieri și alaltăieri, am alergat numai pentru d-ta, ca să-ți fac toate treburile și de mine nu m-am ocupat deloc, că nici la coafor n-am fost, dar nu e nimic, căci tântica mea merită măcar atlta lucru pentru drăgălășenia și de toate cu care m-a primit și invitat la Cîmpulung, unde sper să viu și de Crăciun pentru a petrece cîteva zile sau săptămîni lingă aceea care mi-e dragă ca și mama mea, nu pentru moștenire, ci pentru sufletul ei care întrece orice ca calități și bunătate.

Te sărut dulce, dulce și complimente lui Azorel, care nu i-am găsit zgardă, fiind închis, a d-tale nepoțică,

Dora

P.S. Banii care mi-au mai rămas de la cumpărături ți-i aduc eu de Crăciun, cînd voi veni. Pa! Aceeași!

DRAGII MEI NEPOȚI,

Mai intîi si la început vă iubesc și vă sărut și in al doilea rînd, ca om bătrîn și unchi al vostru ce mă aflu, doresc ca

epistola mea de față să vă găsească sănătoși și în cea mai plăcută viață, deși am auzit, dragă Pompilică, că nu ți-a fost bine la răgușeală, operindu-te la ficat din cauză de aperitive, știut fiind că aceste fapte distruge sănătatea omului, mai ales cînd le iei în fiteșcare zi, iar nepoata Elvira-, mi-a venit și mie la urechi, căci nici ei nu i-ar cam fi bine cu sănătatea, din cauză de apendicită, știut fiind că, la jocul de cărți, omul se înfierbîntă și răcește mai ușor și care nu mi-aș rizica-o ca să strivesc puricii de pe ele. Cît privește suma pe care mă rugați să v-o împrumut, v-o dau cu cea mai mare bucurie și plăcere, căci atîta nepoți am și eu pe lumea asta și trăesc singur și modest în provincie și n-o să mă duc cu banii în cavoul pe care l-am terminat chiar acuma de pardosit pe jos cu dușumele, ca să nu mă tragă la picioare, fiindcă omul e bine să fie prevăzător și mort, dar din cauza cheltuielilor pe care le-am avut cu acest cavou, nu poci să vă dau actualmente absolut nimic, nemaiavînd disponibil decît pe sponci și la aur nu poci să umblu, nefiind declarat și nu rizic să mă prinză cu deductorul și să umblu cu scufiță vărgată în cap taman acum la 78 de ani, iar bijuteriile ce bruma le am în cele două valijoare din cămara, nu poci să le vînd, că neam de neamul nostru n-am fost zarafi să vindem bijuterii, așa că mai aveți și voi un pie de răbdare, că tot ce am al vostru o să fie, eu nemaiavînd mult de trăit, deși, să bat în lemn, doctorul pe care l-ara consultat la nește găini cu țifnă a făcut prinsoare cu mine că trăiesc o sută de ani și mai bine, dacă nu cumva s-o mai inventa ceva de prelungit viața pină la decesul morții mele, cînd sper să-mi dau și eu obștescul sfîrșit.

Dar, durîndu-mă inima că nu poci să vă servesc momentan, m-am gindit să vînz ceva din ce bruma mai am în avere mobilă ca casele din Pitești, ori hardughiile cu prăvălii din piață, ori un rînd din cele trei pe care le am pe Strada Mare, ori perechea de pe Egalității, dar cine cumpără, pe vremea asta, la prețul care nu face să-l dai pe toate păduchernițilimele.

Și apoi, nici nu poci să vînz un lucru care nu e al meu, în testamentul pe care l-am băgat la tribunal, cu avocat în regulă, m-a pus dracul să le las Primăriei din Pitești ca să le vînză după moartea mea și să facă un spital cu numele meu, ca să mă blagoslovească oamenii că am avut grijă să-i bag in spital.

Pămînt iarăși nu poci să vînz, că toată cantitatea pe care o posedez în cele trei moșioare ce bruma le mai am

am lăsat-o obștei, că pământul nu e bun de mîncat cu scobitoare la aperitive nici de făcut fișe la cărți, precum și pădurea de la Decindea că nu puteam să păzesc eu, un om singur, opt sute de pogoane de fagi, plus că — In fiecare an — mă fură țaranii cu 2—3 căruțe de crăci. Și pe urmă, a mai fost și cazul că impuiase lupii în pădure și vara îmi mîncea oile din munte și iarna clinii din curte. Ba, iarna asta, mi-a mîncat și un argat beat și a trebuit să subțiu eu cheltuielile la înmormîntare, ca să-mi facă nevasta proces de calomnie prin presă. Așa că, case, moșie, nu; ce să vînz ca să vă ajut? Casa în care stau? Porcii? Păsările? Vițeii și stupii de albine? Caii de la țară și trăsura cu care mă mai plimb și eu din cînd în cînd prin oraș, ca să fac puțină mișcare? Singura soluție ar fi să vînz casele din București, dar nu le cumpără nimenea nici pe-alea, fiindcă Je-a ieșit vorba că umblă stafiile prin ele, de cînd a murit soacra ăluia de-l am cu chirie la etajul IV.

Prin urmare, dragii mei nepoți, ca să nu vă las în suferință, m-am gîndit că cel mai bun lucru e să împrumutați cele două sute de mii care vă trebuie de la altcineva particular, așa că vă comunic prin prezenta, că acest cineva e bucuros să vi-i dea cu împrumut, cu condițiunea să-i puneți ipotecă casele voastre din București, iar el nu v-ar lua decît o dobîndă foarte modestă, adică 30 la sută și plătită pe un an înainte și deci, dacă acest lucru vă convine în mod pozitiv, dați-mi o telegramă, și viu imediat cu banii la București, ca să fac actele în regulă și cu ocazia asta să mă duci și pe mine la un aperitiv și pe nepoata s-o fac eu un pocherași, ca să-nvețe de la mine cum se joacă acest joc de știință...

Și, la fel ca la-nceput, vă iubesc și vă sărut, al vostru unchi.

Dumitracke

DRAGĂ TUȘĂ FILOFTEIO,

Mai bine că n-ai putut să vii și matale la înhumarea mormîntării lui bietul nenea Lambe, căci pe aceste timpuri de criză te-ar fi costat mai mult trenul decît plăcerea și, plus de-asta, nici nu făcea mortul să te deranjezi la vîrsta matale și să rizici, așa că, la mormîntare a fost foarte multă lume,

că bietul unchiul Lambe a fost foarte iubit ca defunct și lumea credea că o să fie gustare după funeralii, dar însă s-a ars la presupunere, că dacă unchiul Lambe a lăsat toată averea primăriei și ca ce chilipir era să cheltuim noi, rudele, care nu ne-a lăsat decît pomenile ca să i le facem și ăia de la primărie a zis că pe ei nu-i privește decît testamentul, iar partea bisericească e a noastră, a rudelor, așa că partea matale ca cea mai în etate din surori este de jumătate din cheltuieli, că ești plină de bani și n-ai venit la rămășițele pămîntești ca să nu cheltui, deși îți era frate bun. În casă la bietul unchiul Lambe nu s-a găsit nimic decît cadavrul și fotografia d-tale pe măsuță, dar tăticu n-a vrut s-o ia că zicea că n-are nevoie de cobie în casă, așa că celelalte lucruri din casă nu știm cine le-o fi luat, sau poate Primăria care l-a moștenit că a fost și el odată consilier comunal și-a mîncat din buget ca să-i lase acuma tot și la noi a mîncat de 20 de ani și nu ne-a lăsat nimic, că și mămica zicea alege-s-ar praful de moștenirea lui și vedea-l-aș strîmb la judecata dreptilor, că parcă văd că și soru-mea Filofteia crapă ca mîine și lasă averea bisericii, unde se roagă și face mătănii de-a făcut pecingine la genunchi, așa că n-am mai pus nici muzica militară să-i cînte și am luat un singur popă, că este mai sobru și tăticu n-a vrut să dea bani de tămîie, că nu se mai găsește decît la negru și-a zis că cine moare să-și cumpere tămîie și deci mămica te roagă să ai dumneata grijă de parastas, că ești soră mai mare iar noi sintem invitați la cineva la ceai și lipsim din oraș, și cînd vii matale aduci și partea dumitale din mort, că altminteri tăticu a zis că îți le scade din inelul cu briliante care l-ai uitat la noi pe lavoar cînd ai fost și nu-l mai vezi cîte zile ăi mai avea, dacă om avea noi ghinion să mai trăiești și matale cit bietul unchiul Lambe, că zicea tăticu că cumpără niște insecte de exantematic și îți le pune în tivul de la rochie, cînd oi veni la parastas, ceea ce te așteaptă cu mult dor și drag a matale nepoțică și dulci sărutări de la mama și tăticu.

Olguța

CUMNAȚICĂ DRAGĂ,

Am primit cu mare plăcere scrisoarea matale, acuma trei uni, și mă grăbesc să-ți răspund, prin care îmi ceri să-ți dau

rețeta de la torta mea de nuci care ți-a plăcut atît de mult cînd ai fost la noi la Zimnicea la onomastica unui an de la căsătoria mea cu Dorel și probabil că tot mata ai luat și cele cinci bucăți de tortă pe care le pusesem bine în bufet să ne rămîie și noua la cei ai casei și Dorel a bătut servitoarea degeaba, nascînd o fetiță de toată frumusețea, leită cu fratele meu care este elev la seminar și i-am botezat-o noi, dar nu este nimic că le-ai luat mata, fiindcă înseamnă că ți-a plăcut și pentru mine, care sînt mai tînără și abia acum încep viața, este chiar un compliment de la o gospodină renumită ca matala, așa că iei întîi șase ouă proaspete, dar poate să fie și mai vechi dacă faci pentru neamuri, pe care le bați separat, albușurile cu telul și gălbenușurile frecate bine, cu un pahar de zahăr pisat și cînd se face compoziția albă și nu mai are zgrunți, adaugi un pahar de făină cernută, un praful de sare cit iei mata între degete, plus o linguriță de picarbonat de sondă și amesteci din nou, numai în sens unic, căci altminteri nu crește, că am rîs de o prietenă a mea care i-am dat și ei rețeta și nu m-a ascultat și i-a ieșit un fel de lipie și eu am găsit că este nesimțire să dai un asemenea preparat la musafiri, dar neamul prost tot inviolabil rămîne și mai bine nu chemi decît să te prezinți în halul ăsta, că în salata de bef pusesse numai zgîrciurile care i-a rămas de la rasol și maineza era dată la culoare cu șofran ca să facă economie de ou, iar untdelemnul, ce să-ți mai spun, candelă să fi fost și n-aș fi consumat așa ceva, că eu nici n-am vrut să merg, dar am cedat ca să nu zică Dorel că sînt geloasă pe ea, fiindcă îi face avansuri, însă mie nu-mi stă în caracter să fiu geloasă pe prietenele mele, căci nu că Dorel e fratele d-tale, dar am încredere oarbă în el și asta nu e la primul menaj pe care-l strică, dar cu mine nu-i merge cum crede ea, că-i rup undulațiile din cap și la urma adaugi mata nucile, un pahar ras, date bine prin mașină, pui albușurile bătute care trebuie să stea afară la rece și să ai grijă să nu cumva să lingă cîinele din ele, cum am pățit eu cînd ați fost la noi la onomastica de-un an de la căsătoria noastră și pe urmă ungi forma cu unt topit presărat cu pesmet și pui la cuptor, dar sa nu fie focul iute că rămîne glonț la mijloc.

Poftă bună și nu uita de picarbonat, că e foarte important sau dacă n-aveți în casă, poți să nici nu pui. Cu cele mai dulci sărutări și complimente lui nenea Tăchiță,

Lylly

Vei știi despre noi că sintem bine sănătoși, iar eu și cu Pândelescu am fost trei zile la București, c-a fost el în interes de serviciu, ca să-l vadă un doctor, acolo unde zicea că-l supără, dar nu i-a găsit nimic, căci ai noștri de-aici tot așa i-a spus, dar este altă impresie cînd te vede un doctor din București, căci te costă mai scump și vede mai bine cu razele ce se află în organism, astfel că i-a zis să nu mai ție nici un regim și să mănince de toate, iar dacă vrea să se opereze de piatră, n-are decît, dar ei nu este de părere, că mai bine să lase să se siringă mai multe și să le scoată o dată pe toate, cînd o fi să-i scoată și rinichiul, fiindcă mai bine cu unul și bun, decît să-î ții alterat în corp și-așa că ne-am dus la restaurant și, bietul Pândelescu, a mîncat și el cu sos, de trei ori marinate și o dată tot chifteluțe, dar cu tarhon, iar eu am luat un morun de pește, că pofteam de mult și pe la noi nu se găsește de cînd cu evenimentele și cu ce-am mai luat primpurejur ne-a costat o avere, dar am zis dă-i dracului de bani, că dacă am venit la București și el a scăpat de cancer, cum ne-așteptam noi să posede, cel puțin să-și facă și el un gust și ne-am dus și la teatru, la o piesă de revistă caie mi-a plăcut foarte mult și-am rîs de Pândelescu că nu-și mai lua ochii de la artiste din balet, care era toate despuiate pînă la nud și, după ce am ieșit de la teatru, ne-am dus la o grădină de vară, de-astea de s-a deschis pe trotuar ca să luăm cîte o înghețată și-am luat o casație siciliană și Pândelescu un cafe close, dar se vede treaba că n-a fost naturale, că ne-a apucat colita la stomac pe amîndoi și a trebuit să luăm birje c-a să ajungem mai iute la hotel, unde noroc că avem picarbonat în valiză și am luat fuga amîndoi. căci asta — știu de la mama, sāraca — este cea mai bună sulfamidă pentru stomac, mai ales cînd nu ești acasă la tine, ca să iei un ceai de ismă, sau alte preparative care te liniștește imediat.

Altceva, prin București, n-am mai văzut nimic, că Pândelescu a stat în pat pînă am plecat, căci i s-a enervat pietrele și s-a mișcat p-acolo prin rinichi și n-am putut să-l las singur la hotel și fereastra care o aveam la odaie da tocmai în curtea hotelului, așa că n-am avut ce să văd, că ce e la ei în curte e și la noi, tot murdărie ce n-am văzut în toată

subzistența mea. De cumpărat nu mi-am cumpărat nimic, cuci n-am găsit ceva de gust care să-mi placă și mai frumoase sint la negustorii noștri din provincie, plus că te mai tocmești, dar Pândeles s-a insistat atîta asupra mea că tot mi-am luat materie de o rochie, dintr-o confecție nouă care-i zice *tisu*, dar tot cîrpă e și-am și dat-o Margaretii la făcut ca să-mi iasă ceva sport de vara și copiii sînt și ei sănătoși cu toții și vă trimit cele mai sincere complimente și sărutări din partea lui Pândeles.

Alteceva nemaivînd ce vă scrie, vă rog să primiți din partea mea aceasta scrisoare și să ne vedem cu bine.

Vă prepup,
Mița

Belciugenii din Deal
12 noiembrie anul în corent

DRAGĂ SMĂRÂNDACHE,

În sfîrșit, după o noapte de tren și o jumătate de zi de brișcă ceea ce să nu mai vorbim despre zdruncinit, între care ne-am distrus tîrșița, atît eu cît și cumnata **G!3rghina**, că avea calul din stînga melic și se speria de mnini stropindu-ne de noroi, că am și mîncat din acest produs, intrîndu-ne în gură de pe șosea, a dat Dumnezeu și am ajuns în Belciugeni la vărul Marin care ne-a primit cît se poate de bine și beat, dîndu-ne odaia din fața plus acces la bucătărie și comoditate unde și mîncăm că e mai cald, fiindcă în odaia din față nu s-a mai făcut focul că nu locuiește în ea decît morții cînd se întîmplă prin familie și îi pune acolo că e mai mare și are loc toți admiratorii la slujbă, dar nu ne-a fost frică de aceste superstiții și am dormit amîndouă buștean, așa că te rog să mă scuzi că nu te-am putut visa fiind ruptă de oboseală, iar atît noi amîndouă cît și bagajele am ajuns bine sănătoase afară de salteaua de lînă care s-a perforat din cauza ploii ce ne-a apucat pe drum, iar cumnata Gherghina din cauza acestei saltele pe care ședea în brișcă a răcit la amigdalită, astfel că trebuie s-o dăm la tapițer să-i puie un petec că i-a ieșit zegrasul de tot și e păcat de ea căci fața mai este bună deși am crescut trei

^ copii mici pe ea, și-am făcut foarte bine că am luat-o cu noi fiindcă vărul Marin n-avea saltea să ne dea și-ar fi fost vai de organismul nostru să dormim pe scîndurî în contact direct cu insectele care se găsește din belșug și apropo de provizii n-am început să strîngem încă nimic pînă nu te sondăm și pe tine la prețuri ca să nu zici pe urmă că ne-ai trimis degeaba după alimente și-am dat supraprețuri mai multe, dar și pe-aici unde se găsește de toate s-au scumpit proviziile și oul se găsește cu 20 de lei preț de sabotaj și 25 proaspăt, făina integrală cu 90 de lei, untul nu costă nimic fiindcă nu se găsește, carne de vacă și de clandestin se taie zilnic și este la 200—250 chilu, untură poți să topești cît vrei dacă ai, iar alte alimente ca gaz, lemne de foc, sare, sodă și ce-ai mai pus tu în lista pe care ne-ai dat-o nu se găsește decît la oraș, unde nu ne putem duce din lipsă de mijloace de locomoție, nefiind nici un cal în comună, căci cei tineri au fost luați la armată la cavaleri iar cei bătrîni lucrează la fabrica de salam, de unde am luat și zece metri de borangic să-mi fac o bluză și o cămașă de mătase pentru tine din ce o rămlne, căci avea de vinzare nevasta portarului de ocazie, așa că te rog să na scrii imediat despre toate ce vrei să luăm și cantitatea de cît din fiecare și mai ales să ne scrii exact de porci, care sînt foarte rari, deși sînt destui care taie și multe compliments de la noi și de la vărul Marin, care te dorim și vorbim de tine toată ziua la țuică, cînd luăm căci nici nu există altă distracție și vărul Marin are povarnă plină la 140 lei pentru tine, că vrea să te servească.

Te sărut și te pup, a ta soție,

Sevastița

TESTAMENT

Subsemnatul Toma Ne. Gligorescu, de profesie om bătrîn și vai de capul meu, că nu mai pot, fiind olograf de ambele picioare din cauza reumatismului și am dureri în tot corpul și în celelalte membre, simțind că mi se apropie sfîrșitul deznodămîntului, ceea ce n-aș crede că, altfel, mă simt bine, ca total, dar omul trebuie să se gîndească la toate

din timpul lor cel mai prematur, am compus acest testament cu mîna mea personală și aflindu-mă în toate mințile ce le posed, că nu era să mi le beau din două jumătăți de țuică cu care m-am servit din pivniță, ca să mă azmuț la coraj față de faptul acestui testament, căci a te gîndi la moartea ta proprie este un ce foarte cadaveric și devii de te transpui, ca suflet de om, într-o stare foarte parșivă și muribundă.

Astfel că, din propria mea voință, absolut liber și nesilit de nimeni, am luat cele două jumătăți de țuică, plus asta cu care tergiversez în aceste momente de testament, pentru a dispune de întreaga mea avere într-un mod cît se poate de drept, neavînd cine să mă șutulească în voința mea, cum a încercat în mai multe rînduri, și chiar și ieri, soția nepotului meu de frate, Spiridon, pronunțîndu-se față de mine cu oarecari propuneri față de vîrsta mea, ceea ce, cu toată plăcerea, mi-aș fi asumat răspunderea, dar nu se mai poate din motive independente de voința mea, între care ce-a fost verde s-a uscat și adio Măgurele, încă de acum doi ani. Astfel că, terminînd și această jumătățică de țuică, mi-am adus alta proaspătă și, cu lacrimi în ochi față de situația mea de decedat, voi lăsa întreaga mea avere, compusă din numeroase imobile, pămînt și numeral sub saltea și plus ce mai am prin bănci și dați cu împrumut, celor mai de aproape moștenitori ai mei și anume:

Fratele meu Dumitru, cel mai mic și mai fără compunere dintre noi toți frații, că de-aia va supraviețui cel mai mult, precum și nepoților mei rămași de la fratele meu Spiridon și anume: Lucica, măritată cu pungașul ăla de bărbatu-său; Sofia, văduvă prin angină de piept și Sebastian, bărbatul Lucreției, cea care a crezut că prin ventuze și alte mijloace de corupție o să mă scoată din minți spre a mă face de rîs cu dumneaei. Acești patru moștenitori, care conține sînge din sîngele meu, le doresc să fie fericiți după înaintarea mea în împărăția Cerurilor și îi oblig, cu limbă de moarte, să-mi «ridice un monument de marmoră neagră pe care să se afle bustul capului meu, precum și doi-trei îngeri primprejur, de bronz ca să mă apere cu aripile de muște și să-mi străjuiască somnul de veci. Pe mormint mi se va pune un sacro-fag frumos — dar nu de fag, ci de stejar sau alt metal prețios — pe care se va scrie, cu litere de aur marcat, următoarele versuri compuse de mine, pentru comemorarea mea de om pămîntesc și care de doi ani lucrez la ele, spre a le

corecta cît mai frumos, ca să fie de exemplu și altor mort sau defuncți din cimitir, ca să nu le mai pară rău de viață

**Totul trece-n Jumea asta
Tot ce este pămîntesc,
De-aceea doarme aicea
Domnul Toma Gligorescu,
Care-n viața existenții
A trăit ca rentier
Și cînd moartea i-a pus cruce
El a zis: alaboner!**

Prin urmare, după cum spuneam mai sus, înainte să beau și jumătățică asta, întreaga mea avere aș lăsa-o moștenitorilor mei mai sus numiți, cu cea mai mare plăcere, dar gîndindu-mă mai bine la ei și la toate mizeriile pe care mi le-au făcut, mîncînd fel de fel de expresii despre felul cum mi-am agonisit averea și mi-am compus viața mea particulară cu servitoarea din casă, asupra căreia m-a făcut de rîs cum că aș fi avut oareșcare legături specifice cu ea — ceea ce era o calomnie, căci de-aia nici n-am mai luat-o de nevastă fiind vorba de alții, nu de mine — și cum, slavă Domnului, după jumătățică asta, mă simt mai bine și mi-a încetat și rematizmul, îmi zic că de ce să-mi cobesc eu singur făcîndu-mi testamentul de-acuma, și mai bine îl dau dracului de testament, declarîndu-l nul și neavenit în miinile oricui s-ar găsi și recomand această țuică tuturor morților din lume, spre a-și prelungi viața la discreție.

Adio lume!

Toma Ne. Gligorescu

COSTEL SCUMP,

Astăzi începînd a se ninge primii fulgi de zăpadă sau nea, cum se exprimă moldovenii voștri care și V. Alexandri a fost tot moldovean ca tine, dar el era și pictor, pictînd acele frumoase pasteluri care avem și noi o copie cu moară de vînt în odaia lui maica-mare, dar nu vrea să ni-o dea, zicînd că o are de zestre, cîștigînd-o la tombolă la balul garnizoanei din regiment, cînd era dinsa tină și mămica nici nu se născuse și deci nici eu nu știam precis ca am ii țj cunosc și să te iubesc din tot organismul mau **suflat333**, m-am așezat la fereastra din spre strada mire, pSvinii-i cum se cerne peste această provincie de oraș într-un **sen3** foarte poetic, spre a contempla puțin natura de afara, care îmi pătrunde în tot sufletul cu boarea crivățului său, umplîndu-mi-l de dor și de alte substraturi, astfel că nu mă pot apține să nu-ți scriu starea sufletească în care sînt transpusă, deși mă doare puțin capul din motive care nu te interesează pe tine și care mai bine nu mă duceam aseară la Lica, la ziua ei, căci a fost lume multă și tratație foarte numeroasă, dar eu n-am avut chef de nimic, nici de vorbă, nici de dans, nici de mîncare, gîndindu-mă tot timpul numai la acel care este supratotul pentru mine și care acea ființă scumpă ești numai tu, Gostelul meu drag, astfel că orice vorbe vei auzi cînd mai vii pe aici, sau ți se va scrie în autograf la București, de către toate persoanele terțe ce are interes să ne strice corelația, să știi, Costeluș dulce, că sînt numai expresii de venin invidios care și știi de la cine pornește, fiindcă ființa asta mă urăște la paroxism din cauza lui Gezărică, care este moartă după el și nu sînt eu de vină că, la ziua lui Lica, el s-a eronat puțin cu vișinată și a făcut pe amoretatul de mine, zicînd că am cel mai frumos corp din tot fizicul fetelor de acolo și niște ochi care păcat că

& • nu fac film cu ei, însă tu îți închipui că nu i-am dat nici o importanță și, dacă am dansat mai mult cu el, a fost prin faptul ca știe mai bine ca alții, care aber n-au de această artă coriografică așa că am stat mai mult la bufet, dar nu fiindcă îmi făcea el declarații supra, mă-nțelegi, ci pentru a mînca sandviciuri și prăjituri care mie îmi'plac grozav, căci avea și *crem ranverse*, făcută de maică-sa, ceea ce turbez după ea, dar ca să nu mai dau loc la vorbe ostracizate și la priviri sașii din partea ei, căci mai bine s-ar opera la albeață decît să facă scene de gelozie la ziua lui Lica, am preferat mai bine să mă duc cu Gezărică în chioșc, ca să stăm liniștiți, dar nu s-a putut din cauza frigului și a băieților care ieșeau mereu în grădină să ia, zexe, aer și prin' urmare, Costelăchelul meu scump, tu să nu te iei după ei, căci îți jur pe acești fulgi de zăpadă, care cade atit de alb și impuri pe stradă, că eu nu te iubesc decît pe tine, în modul cel mai suprasingur și care restul este numai intrigă și apă de ploaie.

Te sărut din tot sufletul și te suprapup de mii de ori, a ta fetiță dulce care așa de frumos îmi zici tu, pe moldovenește,

Șolticața

SISTEMATICĂ DOMNIȘOARĂ,

Implinindu-se o lună de cînd am avut fericirea optică de a vă vedea pentru primaș dată, gustînd plăcerea de a-mi face ungiile prin faptul de manichiur la ele și cum doresc să viu, din nou, spre a mi le reface iarăși, căci mi-a c-am crescut la pielețe, devenind deteriorate la* circonflex, astfel că cea de la degetul mic, despre care v-am expus atunci că doresc s-o fac peniță rondă, mi s-a rupt prin agățare de cuvertura de pe pat că i-am spus bătrinei s-o remanieze în regiunea unde este ruptă, dar nu m-a ascultat, zicînd că n-are material la culoare și mai bine ferfelită, decît să nu fie asortată indentic, aș dori foarte mult să am un răspuns din partea dumneavoastră, prin acest băiat care este un nepoțel al meu, dar este foarte discret, fiind surdo-mut din naștere, cu privire la sentimentul sufletesc ce mi s-a produs de cînd mi-ați lucrat primaș dată la manichiur, pentru ca să știu în mod sigur și echilateral ce atitudine pot să adoptez față de prezența dumneavoastră în momentul atit de

nerăbdător când vă voi întinde mina spre a mi-o introduce în șampon și dacă mă pot purta față de dumneavoastră într-un mod mai curtezan și cu o cit de mică speranță de a vă invita după manechiur să consumăm ceva în oraș, căci voi aștepta la ușă în mod cit se poate de obscur, să se facă ora închiderii, căci am trecut pe acolo că astăzi are tuzlama regală și supă de abdomen, plus orice dorim ca clătite sau alaminut și aș fi foarte transfigurat să pot a sta puțin de vorbă cu dumneavoastră în acest local discret, pentru a preschimba câteva cuvinte împreună, eu dorind din suflet să găsesc în persoana dumneavoastră atât de plăcută și inteligentă, o tovarășă la sentimentul ce vi-l port, căci acum am rupt orice legătură cu ecsfosta mea iubită, din motive care nu mă așteptam din partea ei, ca, după doi ani de sentiment, să mă înșele pentru o pereche de ciorapi troteri cu un om în etate și lipsit complet de orice alte textile și-o s-o ia de nevastă cînt mi-oi lua eu licența în traforaji', fiindcă eu am fost întotdeauna un om care 'am știut să corespund la sentiment și dacă nu m-am însurat eu cu ea este din motive de bigam, ecsfosta mea soție nevrind a da divorț deși sîntem absolut separați de corp și fiecare cu sorcova mă'-siii, dar este o fire recalcintrată și vrea să-mi facă mizerii, pe motiv că i-am oprit lucrurile când a fugit cu ăla, fapt ceea ce este nul căci le-a lăsat benevol și a fost consumate de molii, așa încît aș dori foarte mult să vă corespund și eu la sentiment, pentru a putea începe o viață complet renovată și veți vedea că sînt un om sincer și foarte plăcut, chiar și ca contabilitate.

În așteptarea scumpului dumneavoastră răspuns^ vă rog să primiți cele mai superioare complimente și asigurarea distinselor mele sărutări de mîini. Copilului nu este nevoie a-i da nimic, fiind cinstit de mine.

THcă Vumitresca

(Acel ce stă la vitrină cu pălărie gri-perl și fular blond și cu ochii albaștrii.)

STIMATĂ DOMNIȘOARĂ,

Desigur, rîndurile acestea, vă va surprinde atât prin conținutul lor, cît și prin identitatea celui care vi le scrie și care

preferă mai bine să rămînă anonim, decît a risca să nu fie înțeles sau judecat după alte principii, căci sufletul femeii este un almagam din care nu știi cum să te comporți spre un rezultat mai translucid.

De fapt, mă cimașteți foarte bine din vedere, căci m-ati văzut de multe ori, atît în tramvai cît și în alte regiuni, avînd ocazia chiar o dată să vă ridic oglinjoara co vă căzuse din poșetă în dreptul aceluia aprozar cînd mi-ați spus marsi și fir'ar al dracului de fermoar că se desface mereu și-mi cade. Nu însă pe această bază de cunoștință purced la'scri-soarea de față, dorind a rămîne un incongoscibil care nu are nici un interes de egoism, dorind numai a face un bine aproapelui său.

Iată despre ce este vorba, sau poate ar fi mai bine să nu vă spun, pentru a nu crede că este vorba de intrigi sau fitiluri, ceea ce nu face parte din substratul meu, aceste idei fiind mijloace de oameni fără clasă socială, sau cei 27 de ani de-acasă, că atît am și deci nu sînt copil.

Știu că dv. cunoașteți foarte bine pe domnul Gică Pristavu, alias Ibric — c-așa-i zice între prieteni — și care, această persoană, prin minciuni și cadouri de altă sorginte, s-a transpus în simpatia dv. izbutind chiar să reușească și astfel să se laude cu aceasta, atît prin familii cît și prin alte loca-luri publice, spunînd, ceea ce nu este abstract față de memoria unei domnișoare, că „are un corp ce nu s-a dovedit” și chiar „casație în secții unite”, cuvinte ce le-a auzit o lume întregă.

Nu știu care este adevărul complet și nici nu mă interesează, nefiind simetric cu scopurile mele. Ceea ce știu însă, este că acest domn nu se mulțumește numai a vă compromite pe dv., dar mai umblă și cu alte necuvinte, cum este de exemplu d-ra Tincuța Iliescu, cunoscuta văduvă și persoană clandestină, care a îngropat trei bărbați cu cununie, plus alții prin libertinaj, fiind atinsă de o boală care nu iartă și pe care o posedă în mod ereditar, atît părinții cit și frații săi, fiind atinși de acest flagel la cap.

Ori, e păcat de o ființă atît de slăbuță ca dv. — ci n-ar strica să vă hrăniți mai subcutaneu, dar știu că e din cauza siluietei ca să nu se denatureze — spre a fi indusă în eroare de acest individ, plin atît de datorii, cît și de microbi și care, în plus, mai are și curajul sa vă și înșele, trăind cu acea persoană într-un mod absolut autentic.

Nu-mi place să mă amestec în viața nici unul alterego, dar este o crimă ca o fată de esența dv., pentru care sînt oameni, chiar în etate de 27 de ani, cu situație morală, imobil și lichid, care are diferite intenții de viitor, să ajungă la discreția domnului Gică Pristavu, zis și alias Ibric, care n-are altceva în viață, ca caracter și intelect, decît dunga de la pantaloni și acel port-țigaret de argint, arme cu care zăpăcește fetele cinstite care, în privința acestui gen de inși sînt, pardon de expresie, cele mai giște.

Aceasta fiind ceea ce aveam să vă spun, mi-am făcut datoria, rugîndu-vă ca, în acest ceas al unsprezecelea, să alegeți între un ibric fără țel și un anonim cu C.E.C., dînd un semn de viață la telefonul 3.32.27, Soc. „Precopex” unde întrebați de d. Anghel Popescu și viu imediat.

Al dv. cu toată acuratețea,

Un anonim

LABIRINT TURBURĂTOR,

Asemenea firului Adrianei și al Arnăuților care căutau lîna de aur, rătăcind pe mările Eneidei lui Omer, de azi noapte, de cînd ne-am cunoscut la bal, gîndul meu rătăcește identic acestor textile, prin odiseia ființei tale, căutînd să-și lămurească nonsensul, tenebră compactă și luminoasă, în antologia căreia m-am rătăcit, ca un biet pelerin, cuprins de cel mai mare apocalips, din clipa cînd mi-ai scandat, la bufet, acel machiavelic: „poate că da, poate că nu”, dispărînd apoi în neantul petrecerii, spre a te purta tot restul serii, într-un mod foarte jazz și echivoc, fără a-mi mai da puțința să mă documentez asupra interiorului acestei expresii și faptul că, la orele șase dimineața, mă găseam tot la bufet, în imposibilitate de mișcare sau să vorbesc, fiind complet surmenat de lichior, se datorește stării de confuzie în care m-ai lăsat și asupra căreia revin prin aceste rînduri, rugîndu-te să-mi precizezi, fie în scris sau în oral, traducerea liberă a acestei expresii, care ar fi pus pe gînduri chiar și pe călcîiul lui Achile, Eros, Jupiter, sau alți învățați a căror inteligență este cunoscută în toate timpurile (consecutio temporum) și chiar în mitologie.

„Poate că da, poate că nu” l Lozincă extrasă din oracolul din Delfis, locuțiune adverbială din Larousses, sau, pur și simplu, cuvînt hotărîtor prin decisivul sau!!! „Poate că da, poate că nu”? Ce? Ca cuvintele mele și-au produs adică gestațiunea în sufletul tău și-ai înțeles că corespunzi dorinței mele de a lega o prietenie, în anturajul căreia să nu putem produce declarațiile sufletești, cît și concretizarea lor, conform principiului vaselor comunicante, care — de cînd există lumea, a stat la baza de fundament a oricărei iubiri? Foarte bine, atunci! Evreica!... Dar singurul inconvenient ar fi lipsa de posibilitate a unui domiciliu, eu locuind la părinți, din motive de ordin de forță majoră, fiind încă minor, iar tu mi-ai spus că de asemenea locuiești la familie și, deci, devine exclus neavînd condiții.

În orice caz, să dea Dumnezeu să ajungem noi în această ipostază, și soluții se va găsi la momentul oportun, după cum spune și folclorul românesc, că nu e locul, este dobitocul.

„Poate că da, poate că nu”. Ce? Că aceleași cuvinte ale mele nu și-au produs reacția chimică în sufletul tău și n-ai înțeles să corespunzi dorinței ce ți-am exprimat la bufet, arătîndu-mi prin aceasta, în mod delicat și expansiv, că, adică, nu este cazul să sper în această prietenie, urmînd a-mi muta gîndul de la acest vis, sau cu alte cuvinte mai neoclasice „mai vezi de alta”, și atunci singura atitudine demnă ce-mi rămîne de imprimat, este să mă retrag în laurii și prelații mei, lăsînd liberă calea lactee, altuia, care poate chiar egzistă sau se va profila în viitor pe frontispiciul vieții tale.

În această dilemă, singura soluție este să te precizezi singură, extrăgîndu-mă din ghearele îndoielii, căci, după cum au spus strămoșii noștri romani, „Inovas fiert animus, mutatus dicere corpus”. Adică, nu-ți fierbe sufletul în vas ca mutul și vorbește prin zicere directă, corpului!”

Ave Cezar!
Cornelia

DRAGĂ PIC,

Nu știu cum să-ți mulțumesc pentru frumosul prezent ce mi l-ai dăruit cu ocazia Sfintelor Sărbători naționale ale

•Crăciunului și care el a fost o revelație la noi în provincie, mai ales prin poezia ce ai anexat-o la aceste alimente și care, după ce am citit-o la toți invitații, am agățat-o în pomul de Crăciun, iar alimentele le-am dus în cămară, ca să nu se altereze din cauza căldurii de la lumânări că și cumnatu-meu, Moș Crăciun, care tocmai venise deghizat la copii, mi-a spus pe sub barbă ca să nu se observe că e mascat „arde-mi și mie, Milly, dincolo în odaie, o juma de metru din cîrnați ăia la tîgaie și o felie de tobă la farfurie, că lepăd pe copii de poftă”, dar ce să-ți spun, toate preparativele din acest porc au fost delicioase și sa nu crezi c-a fost bucățică din ele pe care s-o pregust fără să mă gîndesc la tine, căci așa porc, mai rar se găsește pe vremurile astea, că numai untura mi-a ieșit patru kilograme și ceva din ce ne-ai trimes, plus ce-a pus mama la sarmale, care te dorește foarte mult și-a spus că de-abia așteaptă să vii să te mai vadă, că știe ea că tu nu vii cu mîna goală și totdeauna ai venit plin de coloniale și delicatose și dacă poți să faci rost de un camion, pe la tine pe la servicii, ai loc să pui în el și cîteva lemne, iar tu stai în față lîngă șofer să nu răcești și poezia sa știi că am învățat-o pe dinafară, și, toată ziua, o recit prin casa la treabă și, seara, cînd mă culc, o citesc din nou, dar însă sa nu te superi că m-amestec, eu cred că, la urmă, e puțin greșită căci nu rimează „curcan” cu „crăciun”, deși se potrivește ca meniu și pe urmă curcan nici nu ne-ai trimes, căci n-am găsit nici măcar o aripă din acest aliment în pachet, -dar nu e nimic, ne trimiți tu în alta strofă, pentru că tu știi că, dacă avem de toate în casă și nu ne lipsește nimic, eu n-am nevoie să mai umblu prin tîrg să caut aia și aia și aialaltă și pot să stau toată ziua acasă și să mă gîndesc numai la tine, cu poezia în mină și, noaptea, cînd mă introduc în pat, îmi iau puișorul de pernă în brațe și presupui că ești tu care te condensezi în fulgii săi că nici nu-l mai înfăț că-l umplu imediat de ruj prin sărutări și sper că măcar după Anul nou o să poți să-ți iei și tu un mic concediu, că mama nu mai poate de dorul tău și zice că nu degeaba te cheamă pe tine Pic, c-o să pici tu zilele astea, că-ți faci tu timp printre picături și rîdem amîndouă de ne prăpădim de aceste spirite iar, lebanviștiul — nu știu cine ți l-a preparat — dar a fost o folie nebună, cum zici tu despre fizicul meu cînd mă constrîngi în brațe, care aceste momente le aștept cu cea mai mare nerăbdare, fiindcă eu n-am vrut să fac ca altele să te oblig să te divorțezi și să-ți strici viața

pentru mine și am înțeles să fiu modestă și să rămîn sucursala ta aici în provincie, care mă mulțumesc din cînd în cînd cu 2—3 mezeluri și cu o mică atenție și nici ceva bani nu te-aș ruga să-mi trimiți cit mai urgent posibil, dar insistă mama că zice că i-ai spus tu să-ți zică ea cînd avem nevoie ca sa nu ma jignești pe mine și după ce trimeți banii, dacă nu se poate lemne, poți să aduci și cărbuni, că la teracotă merge și te așteptăm amîndouă cu cel mai mare dor și drag căci dacă n-ai fi fost tu așa de atent și de simpatic, pentru nimic în lume nu m-ar fi lăsat mama să fiu clandestină cu cineva așa cum m-a lăsat cu tine și s-a opus la toți ceilalți, de cînd am rămas văduvă și chiar pînă în ajunul sfintelor sărbători, cînd l-a dat pe Mișu definitiv afară din casă, că i-a plătit cacialmaua de doi decari de zece, cînd s-a făcut servită de la mină.

A ta pe veci,
Milly

C U P R I N S

<i>Notă</i>	5
-------------------	---

TEATRU SCURT

Teatru Ia domiciliu

„Reminiscențe din trecut”.....••	9
Spiritism	13
Nocturnă.....	18
Femeia.....	22
„Browning”.....	30
Poezie.....	34
Vilegiatură.....	39
Criză.....	46
Ah, bărbații!.....	52
Talerul.....	55
Tatăl.....	59
Cînd stăpîna nu e acasă.....	63
Fularul albastru.....•.....	66
Scafandrierii.....	70
Garoafele lui Trandafir.....	80
Domnul cu camelii.....	91
Filtru de dragoste.....	105

Teatru scurt

Ca-n filme.....	109
-----------------	-----

Scenarii

Hanul cu dragoste.....	134
D-ale lui Păcală.....	168

FANTEZII ȘI REALITĂȚI

Rîul Doamnei.....	139
Pălăria.....	197
Studente.....	201
Intr-o primărie ...:.....	204

Cîntecul	207
Un caz de conștiință	210
Mic tratat de vînătoare	212
Superstiții	216
Treispzece	219
Barza	227
O confuzie	233
Despre bucureștean	236
Entract	239
Ochi americani	241
Wagon-lit	244
Ceața	247
De „Sfinții împărați”	250
Radio în provincie	255
Soacră-mea e un deliciu	261
Licht, mehr licht	264
în tren	270
România este o țară eminentemente agricolă	272
Negustorul de epitafuri	274
Perpetuum mobile	276
Postul mare	278
Primii fulgi	282
Mosulunoi	284
Rizotto	287
Draga	290
Lovitura	293
Gogu, Aurica, Mișu și Safta	297
Nu-l cunoașteți?	300
„Procestul” lui Gheorghe Trișcă	303
Doi părinți	307
Iepurii lui Dură	310
Vezi fig. 21	313
Bîlciul	316

SCRISORI GĂSITE (Epistole vesele)

In referire la...

Procest-verbal	347
Domnule comisar	349
Domnule avocat	350
Domnule președinte	352
Domnule polițai	353
Domnule președinte	354
Domnule ministru	356

Domnule comisar șef	357
Domnule ministru	359,
Domnule președinte	3^1
Declarație	352
Declarație	353
Declarațiune	35 5,
Declarațiune	367
Declarațiune	353.
Declarațiune	3 g,
Declarațiune	371
Declarațiune	373
Declarațiune	375
Declarațiune	376,
Declarație	377
Domnule subcomisar șef	378

Noi, femeile!

Mult stimate domnule profesor doctor	381
Scumpă Vasilescu	382
Dragă Tanti	38\$
Gigei	385
Dragă Tușea	386-
Scumpa mea Tanti	388
Stimate domn	389
Suflet pribeag	391
Lilly mic	39a
Stimate domnule Gigi	394
Dragă tu	396
Stimate domnule profesor	397

Noi, bărbații!

Iubite coleg	39>
Raport	40 O
Scorpie bătrînă	401
Stimate pretendent	403
Mă!	404
Mult venerabilă, coană Marița	405-
Suflet alegoric	40&
Lambe	408-
Venerate coane Iorgule	409
Să trăiți, domn sublocotinent!	41 1
Nestimate domn	41 3
Costanța	41 &
Domnul meu	41 6

Domnule Tache	417
Domnule director general	418
Mult stimate și onorate coane Petrache	420
Escrocule	422
Costică!	423
Stimate măgar	425
Considerabilă doamnă	426
Supremă domnișoară	428
Vecine	429
A i n o ș t r i , c a b r a z i i . . .	
Dragii noștri unchi	432
Scumpii mei părinți	433
Draga noastră copilă	434
Testament	437
Dragă unchiule	438
Tântico scumpă	440
Dragii mei nepoți	442
Dragă tușă Filofteio	444
Cumnățira dragă	445
Dragă cumnățică	447
Dragă Smărăndache	448
Testament	449
A m o r u - i u n c o p i l p r i b e a g . . .	
Costel scump	452
Sistematică domnișoară	453
Stimată domnișoară	454
Labirint turburător	456
Dragă Pic	457

Lector : AURORA SLOBODEANU
Tehnoredactor : ELENA CALUGARU

Bun de tipar : 07.03.3990. Aparul : 1990.
Coti ed. : 23,68. Coli tipar : 29.

Tiparul executat sub comanda
nr. 502
întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918”,
1 str. Grigore Alexandrescu nr. 89—37,
» București
România